

ORLEN

Raport Zintegrowany Grupy ORLEN 2018

Spis treści

1. Nasz Raport	
1.1 Koncepcja i Kluczowe Funkcjonalności Raportu	5
1.2. Nasi Interesariusze	9
1.3. Matryca Istotności	10
1.4. Tabela GRI	13
2. Grupa ORLEN i Otoczenie	
2.1. Grupa ORLEN 2018	
2.1.1. List Prezesa Zarządu	17
2.1.2. Grupa ORLEN 2018	19
2.1.3. Nasze Kapitały	33
2.1.4. Model Biznesowy	50
2.1.5. Budowa Wartości	55
2.1.6. Akcjonariat i Akcje	56
2.1.7. Nasze Produkty, Usługi i Marki	60
2.1.8. Nasze Rynki	65
2.1.9. Nasza Działalność w 2018 roku	66
2.2. Nasze Otoczenie	
2.2.1. Otoczenie Makroekonomiczne	100
2.2.2. Otoczenie Rynkowe	102
2.2.3. Otoczenie Konkurencyjne	111
2.2.4. Otoczenie Regulacyjne	115
2.2.5. Dostawcy i Klienci	125
2.2.6. Otoczenie Społeczne	129
3. Zasady Zarządzania	
3.1. List Przewodniczącej Rady Nadzorczej	132
3.2. Struktura Grupy ORLEN	134
3.3. Ład Korporacyjny	142
3.4. Zintegrowany System Zarządzania i Kluczowe Polityki	169
3.5. Polityka Wynagrodzeń	179
4. Nasza Strategia	

4.1. Aktualizacja Strategii Grupy ORLEN na lata 2019-2022	185
4.2. Realizacja Strategii w 2018 roku	191
4.3. Realizacja Zamierzeń Inwestycyjnych	198
4.4. Monitoring Strategii	200
4.5. Perspektywy Rynkowe Krótkookresowe	201
5. Społeczna Odpowiedzialność	
5.1 Strategia CSR	
5.1.1. Realizacja Strategii CSR	203
5.1.2. Odpowiedzialny Rok	209
5.1.3. Nasze Zobowiązania	217
5.2. Zagadnienia Pracownicze i Poszanowanie Praw Człowieka	
5.2.1. Nasze Wartości i Zasady Postępowania	220
5.2.2. Odpowiedzialny Pracodawca	223
5.2.3. Różnorodność i Równość Szans	232
5.2.4. Bezpieczeństwo Pracowników i Podwykonawców	234
5.3. Zagadnienia Społeczne	
5.3.1. Odpowiedzialność wobec Społeczeństwa	249
5.3.2. Odpowiedzialność wobec Dostawców i Klientów	253
5.3.3. Odpowiedzialność za Produkt	262
5.4. Zagadnienia Środowiskowe	
5.4.1. Odpowiedzialność Środowiskowa	268
5.4.2. Woda	270
5.4.3. Ścieki	271
5.4.4. Emisje do Powietrza	272
5.4.5. Odpady	274
5.4.6. Regulacje Środowiskowe	275
5.4.7. Nakłady inwestycyjne związane z ochroną środowiska	276
5.4.8. Dobre Praktyki Edukacyjne	278
5.4.9. Skargi środowiskowe	280
5.5. Przeciwdziałanie Korupcji i Łapownictwu	281
6. Ryzyka i Szanse	

6.1. Zarządzanie Ryzykiem	285
6.2. Szanse	299
7. Wyniki Finansowe	
7.1. Komentarz Zarządu do Wyników Finansowych za 2018 rok	302
7.2. Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe	305
7.3. Podstawowe Informacje	314
7.4. Struktura Grupy ORLEN	326
7.5. Dane Segmentowe	334
7.6. Noty objaśniające i Pozostałe Informacje	337
8. Outlook 2019+	438

Koncepcja i Kluczowe Funkcjonalności Raportu

Prezentujemy Państwu Raport Roczny Grupy ORLEN przygotowany w formule zintegrowanej. To już piąty raport zintegrowany, który pokazuje relacje i zależności pomiędzy finansowymi oraz pozafinansowymi aspektami działalności Grupy ORLEN.

W ten sposób staje się wyczerpującym i przejrzystym dokumentem, prezentującym działalność Koncernu, jego model biznesowy, strategię, proces budowy wartości i wyniki finansowe z perspektywy kluczowych grup Interesariuszy.

Raport obejmuje dane dotyczące Grupy Kapitałowej Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. („Grupa ORLEN”) oraz Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. („PKN ORLEN”, „Spółka”) za okres 2018 roku. Poprzedni Raport, za 2017 rok, został opublikowany w czerwcu 2018 roku. Raporty zintegrowane są publikowane w cyklu rocznym i podlegają ciągłej ewolucji z uwagi na zmiany zachodzące w Grupie ORLEN, jak i w jej otoczeniu zewnętrznym. Nie miały miejsca znaczne zmiany w stosunku do poprzedniego Raportu dotyczące zakresu, zasięgu lub metod pomiaru zastosowanych w Raporcie. W niniejszym Raporcie zmiany uległy:

- Raport opiera się na międzynarodowym standardzie GRI Standards (wcześniej – GRI G4).
- Wybrane informacje, między innymi dane dotyczące pracowników oraz szkoleń zostały w niniejszym Raporcie przedstawione dla całej Grupy ORLEN, a nie dla wybranych spółek, jak w Raporcie za 2017 rok. Zmianie uległ sposób prezentacji danych w ramach wskaźnika 102-8 „Dane dotyczące pracowników oraz innych osób świadczących pracę na rzecz organizacji” tak, że odpowiada na wytyczne GRI Standards i wymagane kryteria prezentacji danych.

W 2018 roku sfinalizowano proces wykupu akcji od Akcjonariuszy mniejszościowych Unipetrol i w efekcie PKN ORLEN objął 100% kapitału zakładowego w tej spółce. W 2018 roku była kontynuowana realizacja strategii z 2016 roku, natomiast w grudniu 2018 roku przedstawiona została zaktualizowana strategia Grupy ORLEN na lata 2019-2022.

Raportowanie jest stałym, ważnym elementem systemu komunikowania działań Grupy ORLEN. Do 2014 roku publikowaliśmy osobno raporty roczne i raporty społecznej odpowiedzialności biznesu. Od roku 2008 raporty CSR są sporządzane zgodnie z międzynarodowym standardem GRI (Global Reporting Initiative). Do 2013 roku jako odrębne publikacje ukazywały się również raporty ekologiczne i raporty środowiskowe. Jednym z celów, określonych w naszej Strategii CSR, jest dążenie Koncernu do bycia postrzeganym przez Interesariuszy jako lider odpowiedzialnego biznesu. W ramach realizacji tego celu zobowiązaliśmy się do wdrożenia szeregu inicjatyw i działań, w tym także do wprowadzenia raportowania zintegrowanego. W sierpniu 2015 roku opublikowany został pierwszy Raport Zintegrowany PKN ORLEN za 2014 rok.

Od chwili powstania PKN ORLEN wydał czternaście raportów rocznych, dziesięć społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR), dziesięć raportów środowiskowych i pięć raportów zintegrowanych.

Standardy raportowania

Układ i treść publikacji opierają się na strukturze i wytycznych rekomendowanych przez **International Integrated Reporting Council** oraz **Standardach Global Reporting Initiative**. Raport uwzględnia również kierunki najnowszego prawodawstwa unijnego w odniesieniu do **ujawniania informacji niefinansowych oraz dotyczących różnorodności (Dyrektywa 2014/95/UE)**. Przepisy unijne zostały zaimplementowane do polskiego prawa poprzez **zmianę ustawy o rachunkowości (Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o rachunkowości – nowy art. 49b + powiązane z nim zmiany w innych artykułach ustawy – zastosowanie do sprawozdań za rok obrotowy rozpoczynający się od 1 stycznia 2017)** oraz **zmianę rozporządzenia Ministra Finansów ws. informacji bieżących i okresowych z dnia 25 maja 2016 r.** W marcu 2019 roku zostało opublikowane **„Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych Grupy ORLEN i PKN ORLEN S.A. za 2018 rok”**.

Raportowanie zintegrowane stanowi efektywny sposób komunikowania modelu biznesowego. Jest to proces, w którego trakcie odbywają się analizy i zbierane są informacje kluczowe dla Interesariuszy Grupy ORLEN. W efekcie powstaje kompleksowy Raport Zintegrowany, informujący, między innymi w jaki sposób realizowana strategia biznesowa i system zarządzania ryzykiem przekładają się na tworzenie wartości firmy w czasie, z uwzględnieniem jej wpływu na otoczenie. Raport przedstawia działania prowadzone w 2018 roku przez Grupę ORLEN, pokazuje ich wyniki i efekty oraz najistotniejsze aspekty działalności finansowej i pozafinansowej przekładające się na budowę jej wartości. Zgodnie z **wytycznymi w zakresie raportowania zintegrowanego** w Raporcie opisujemy bieżącą działalność Grupy ORLEN, jej otoczenie rynkowe, regulacyjne, czy społeczne; zasady zarządzania; realizację strategii; ryzyka i szanse; wyniki finansowe oraz tzw. Outlook, w którym prezentowane jest podejście firmy do przyszłości, trendy i prognozy rynkowe. Niezwykle istotnymi elementami Raportu jest opisanie modelu biznesowego firmy, prezentacja poszczególnych jej kapitałów (finansowy, produkcyjny, ludzki, intelektualny, społeczny i naturalny)

oraz zmian, które w nich zaszły w ciągu roku i zarządzanie wynikami. Istotnym elementem Raportu jest przedstawienie **procesu budowy wartości**.

Istotną częścią raportu zintegrowanego jest **sprawozdawczość niefinansowa**. Raport Zintegrowany Grupy ORLEN został sporządzony po raz pierwszy według **Standardów GRI** w wersji Core (do 2017 roku Grupa ORLEN raportowała zgodnie z GRI G4). Raport opisuje między innymi tematy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne. W Raporcie zostały zaprezentowane wskaźniki pochodzące z trzech uniwersalnych standardów (Foundation, GRI 101), Wskaźniki profilowe (General Disclosers, GRI 102), Podejście do zarządzania (Management Approach, GRI 103) oraz wybrane wskaźniki tematyczne (topic-specific Standards) pochodzące z serii Ekonomicznej (Economic, GRI 200), Środowiskowej (Environmental, 300) i Społecznej (Social, GRI 400).

Metodyka raportowania

Przygotowanie treści niniejszego Raportu przebiegało w następujących etapach:

- Potwierdzenie istotnych kwestii biznesowych i społecznej odpowiedzialności oraz ich wagi, adekwatnych dla Grupy ORLEN.
- Potwierdzenie mapy Interesariuszy oraz istotnych aspektów raportowania.
- Zebranie danych obrazujących realizację polityk, strategii oraz celów społecznej odpowiedzialności biznesu, a także zasad należytej staranności i zarządzania ryzykiem oraz ich prowadzenia w Grupie ORLEN.
- Przygotowanie niniejszego Raportu Grupy ORLEN za 2018 rok, w oparciu o zebrane dane zgodnie z Ustawą o rachunkowości z 15 grudnia 2016 roku (Dz. U. z 2017 r. poz. 61), GRI Standards 2016, wersja Core i wytycznymi w zakresie raportowania zintegrowanego International Integrated Reporting Council.
- Poddanie Raportu weryfikacji przez niezależnego audytora w oparciu o standard ISAE 3000.

Znaczące zmiany w raportowanym okresie dotyczące rozmiaru, struktury, formy własności i łańcucha dostaw

W raportowanym okresie nie wystąpiły istotne zmiany wpływające na wielkość i strukturę Grupy ORLEN.

Do najważniejszych zmian w formie własności należy przeprowadzenie w 2018 roku wykupu akcji od Akcjonariuszy mniejszościowych Unipetrol i objęcie przez PKN ORLEN S.A. 100% kapitału zakładowego tej spółki.

W ramach dostaw surowców do produkcji w 2018 roku obowiązywały dwie umowy długoterminowe na dostawy ropy naftowej drogą rurociągową dla rafinerii w Płocku (zawarte odpowiednio z firmami Rosneft Oil Company oraz Tatneft Europe AG) oraz umowa długoterminowa na dostawy ropy drogą morską (Saudi Arabian Oil Company). Przedmiotowe umowy długoterminowe zapewniały PKN ORLEN blisko 78% dostaw ropy naftowej.

Dodatkowo na mocy odrębnych umów PKN ORLEN dostarcza ropę naftową również do 3 rafinerii z Grupy ORLEN zlokalizowanych odpowiednio w Litwinowie i Kralupach w Czechach oraz w Możejkach na Litwie.

Zakupy gazu ziemnego dla Grupy ORLEN w Polsce opierają się głównie na zawartym w roku 2016 na okres 5 lat kontrakcie pomiędzy PKN ORLEN i PGNiG oraz na umowach uzupełniających, które zawarte zostały z głównymi dostawcami gazu w Europie. Kolejnym źródłem gazu są zakupy realizowane w Polsce, na Towarowej Giełdzie Energii. Grupa ORLEN realizuje działania mające na celu zapewnienie stabilnych dostaw i obniżanie kosztu zakupu gazu ziemnego, między innymi poprzez dywersyfikację źródeł dostaw, centralizację oraz rozwijanie kompetencji w zakresie obrotu gazem ziemnym. Portfel zawartych umów gazowych pozwala na podejmowanie działań optymalizujących koszty zakupu zarówno w zakresie wyboru indeksów gazowych, jak również miejsca dostaw.

Kluczowe funkcjonalności

Raport Zintegrowany jest publikowany wyłącznie w wersji online, zawiera liczne funkcjonalności i narzędzia ułatwiające użytkownikowi dostęp do poszukiwanych treści, między innymi:

- **Interaktywne kluczowe wskaźniki efektywności** prezentujące bieżące i historyczne dane.
- **Słownik pojęć finansowych i branżowych**.
- **Tabelę wskaźników GRI**, według których raportowana jest działalność pozafinansowa.
- W **Centrum multimedialnym** dostępne są wszystkie materiały multimedialne opublikowane w Raporcie.

- W **Centrum dokumentów** można pobrać kluczowe publikacje odnoszące się do działalności Grupy ORLEN w 2018 roku.
- Wybrane dane liczbowe są dostępne w **Centrum tabel i wykresów** oraz **ORLEN w liczbach**.
- Film instruktażowy prezentujący jak poruszać się po Raporcie dostępny jest w **Pomoc**.

Raport również zawiera interaktywne infografiki, między innymi **model biznesowy**, **schemat budowy wartości** czy **mapę rynków**.

Raport można również wygenerować w postaci **pliku pdf**.

W celu przekazania opinii na temat Raportu użytkownicy mają możliwość wypełnienia interaktywnej **ankiety**.

Integracja

Zgodny z ideą integracji sposób zdefiniowania najważniejszych obszarów znajduje odzwierciedlenie już na poziomie struktury Raportu:

- **Nasz Raport**
Opis koncepcji, metodologii i kluczowych funkcjonalności.
- **Grupa ORLEN i Otoczenie**
Czym się zajmuje organizacja i w jakich warunkach zewnętrznych funkcjonuje. Osiągnięcia w poszczególnych obszarach działalności, tj. segmentach operacyjnych.
- **Zasady Zarządzania**
Zasady ładu korporacyjnego, powiązań pomiędzy jednostkami korporacyjnymi oraz główne założenia dotyczące zarządzania Grupą ORLEN.
- **Nasza Strategia**
Filary, realizacja strategii oraz wskazanie kierunków rozwoju.
- **Spółeczna Odpowiedzialność**
Strategia CSR, zagadnienia pracownicze, społeczne, środowiskowe, poszanowanie praw człowieka, przeciwdziałanie korupcji i łapownictwu.
- **Ryzyka i Szanse**
System zarządzania ryzykiem korporacyjnym oraz szanse i wyzwania, przed którymi stoi Grupa ORLEN.
- **Wyniki Finansowe**
Prezentacja, w jakim stopniu osiągnęliśmy nasze cele strategiczne.
- **Outlook 2019+**
Perspektywy na przyszłość.

Sieć połączeń

Strony wewnętrzne w Raporcie to nie tylko statyczna prezentacja treści. Są ze sobą powiązane podobnie do pierścieni łańcucha, stanowiąc o unikatowości publikacji Grupy ORLEN.

Każda podstrona jest powiązana z:

- **Kapitałami**

Treści mogą zostać zdefiniowane przez kapitały: produkcyjny, intelektualny, naturalny, społeczny, ludzki i finansowy.

Ułatwia to odszukanie informacji o kapitałach, które często przenikają się ze sobą, przyczyniają się do budowy wartości firmy w różnych obszarach.

- **Wskaźnikami GRI Standards**

Dane pozafinansowe zamieszczone w Raporcie zostały zaprezentowane zgodnie z międzynarodowymi wytycznymi Global Reporting Initiative Standards, wersja Core. W ramach każdej strony wewnętrznej znajduje się informacja o wskaźniku GRI wraz z kilkoma dodatkowymi narzędziami, takimi jak wyszukiwarka GRI, czy tabela GRI.

WSKAŹNIKI GRI: **WYBIERZ** ▼

• Treścią z poprzednich Raportów

Wybrane strony wewnętrzne są połączone z danymi pochodzącymi z Raportów Zintegrowanych z ostatnich trzech lat. Dzięki temu umożliwiamy porównanie istotnych dla odbiorców danych i ich zmian na przestrzeni ostatnich lat.

Porównaj 2015 2016 2017

• Sekcjami powiązanymi

Każda strona Raportu jest powiązana z dwiema o podobnej lub uzupełniającej tematyce.

Przeczytaj również:

| Odpowiedzialność za Produkt

| Realizacja strategii w latach 2014-2016

Nasi Interesariusze

Nasze relacje z Interesariuszami oparte są o zasady odpowiedzialności i dialogu. W relacjach z Interesariuszami stawiamy na uczciwość, przejrzystość, wzajemny szacunek oraz profesjonalizm.

W trosce o ich jakość dostosowujemy częstotliwość i kanały komunikacji do charakterystyki i aktualnych oczekiwań wybranej grupy Interesariuszy. Szereg tego typu działań prezentujemy w niniejszym Raporcie.

Uczestnicy Panelu Interesariuszy, który odbył się w grudniu 2017 roku, czyli przedstawiciele Grupy ORLEN i jej otoczenia, dokonali weryfikacji Mapy Interesariuszy. Na koniec 2018 roku w efekcie wewnętrznych konsultacji dokument został zaktualizowany w następującym zakresie:

- Do grupy Interesariuszy kluczowych weszły: Rynek Kapitałowy i Fundacje Grupy ORLEN.
- Akcjonariusze i Skarb Państwa weszli do grupy Rynek Kapitałowy.
- W grupie Interesariuszy ważnych nie znalazło się Społeczeństwo. W ramach Społeczeństwa prezentowane są różne grupy ujęte na Mapie Interesariuszy.

Aktualna Mapa Interesariuszy wraz z opisem poszczególnych grup znajduje się na poniższym schemacie.

Matryca Istotności

W proces doboru istotnych aspektów raportowania przez Grupę ORLEN angażujemy zewnętrznych i wewnętrznych Interesariuszy.

Na proces definiowania istotnych aspektów raportowania w Grupie ORLEN złożyły się następujące działania:

Identyfikacji:

- Przedstawiciele Grupy ORLEN i jej otoczenia w grudniu 2017 roku uczestniczyli w spotkaniu (Panel Interesariuszy) zrealizowanym w formule wyznaczonej przez międzynarodowy standard AA1000SES, opisujący zasady dotyczące zarządzania relacjami z Interesariuszami. Przedmiotem konsultacji były priorytetowe kierunki zrównoważonego i odpowiedzialnego biznesu, a także sformułowanie oczekiwań informacyjnych o działaniach firmy i ich wpływie społeczno-gospodarczym wraz z określeniem ich znaczenia. W panelu uczestniczyli przedstawiciele organizacji branżowych i instytucji, środowiska akademickiego, partnerów społecznych, dostawców i klientów.

Priorytetyzacji:

- W celu aktualizacji i selekcji istotnych aspektów raportowania Grupy ORLEN na przełomie 2018 i 2019 roku odbyły się konsultacje z kluczowymi obszarami raportującymi w Grupie ORLEN.

Walidacji:

- Wypełnienie ankiet przez Interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Ankieta obejmowała ekonomiczne, społeczne i środowiskowe aspekty raportowania. Interesariusze wskazali znaczenie każdego aspektu – „niskie”, „średnie” i „wysokie”.

Efektom prac było przygotowanie ostatecznego kształtu listy istotnych aspektów raportowania Grupy ORLEN wraz z określeniem ich znaczenia dla Grupy ORLEN oraz jej otoczenia.

Zidentyfikowane przez Interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych istotne aspekty raportowania:

W efekcie analiz oraz konsultacji z Interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi lista aspektów została rozszerzona między innymi o następujące zagadnienia:

- W zakresie aspektów ekonomicznych: poszerzanie oferty i budowanie lojalności klientów, megatrendy przyszłości.
- W zakresie aspektów społecznych: zagadnienia pracownicze, poszanowanie praw człowieka, przeciwdziałanie korupcji.
- W zakresie aspektów środowiskowych: dostosowanie do wymogów środowiskowych, oddziaływanie na środowisko i działalność proekologiczna.

Zidentyfikowane przez Interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych istotne aspekty raportowania:

Ekonomiczne

Realizacja Strategii i sytuacja finansowa

Innowacyjność i działalność badawczo-rozwojowa

Bezpieczeństwo pracy i procesów przemysłowych

Bezpieczeństwo surowcowe

Poszerzanie oferty i budowanie lojalności klientów

Zgodność z regulacjami

Wpływ zmian w otoczeniu rynkowym i biznesowym

Megatrendy przyszłości

Środowiskowe

Dostosowanie do wymogów środowiskowych

Oddziaływanie na środowisko

Działalność proekologiczna

Społeczne

Zagadnienia pracownicze

Poszanowanie praw człowieka

Przestrzeganie standardów etycznych

Przeciwdziałanie korupcji

Różnorodność i równość szans

Komunikacja z otoczeniem

Uczestnictwo w życiu społecznym oraz wpływ na otoczenie lokalne

Odpowiedzialność wobec kluczowych interesariuszy

Odpowiedzialny łańcuch dostaw

Pozostałe

Znaczenie działalności Grupy ORLEN dla rozwoju gospodarki narodowej

Efektom prac było przygotowanie ostatecznego kształtu listy istotnych aspektów raportowania Grupy ORLEN wraz z określeniem ich znaczenia dla Grupy ORLEN oraz jej otoczenia (tj. niskie, średnie i wysokie).

Interesariusze zewnętrzni, czyli przedstawiciele otoczenia Grupy ORLEN uznali, że wszystkie aspekty mają dla nich wysokie znaczenie. Interesariusze wewnętrzni, czyli przedstawiciele Grupy ORLEN, zidentyfikowali jeden aspekt o znaczeniu średnim - Różnorodność i równość szans. Pozostałe aspekty mają dla nich wysokie znaczenie.

Matryca istotności Grupy ORLEN:

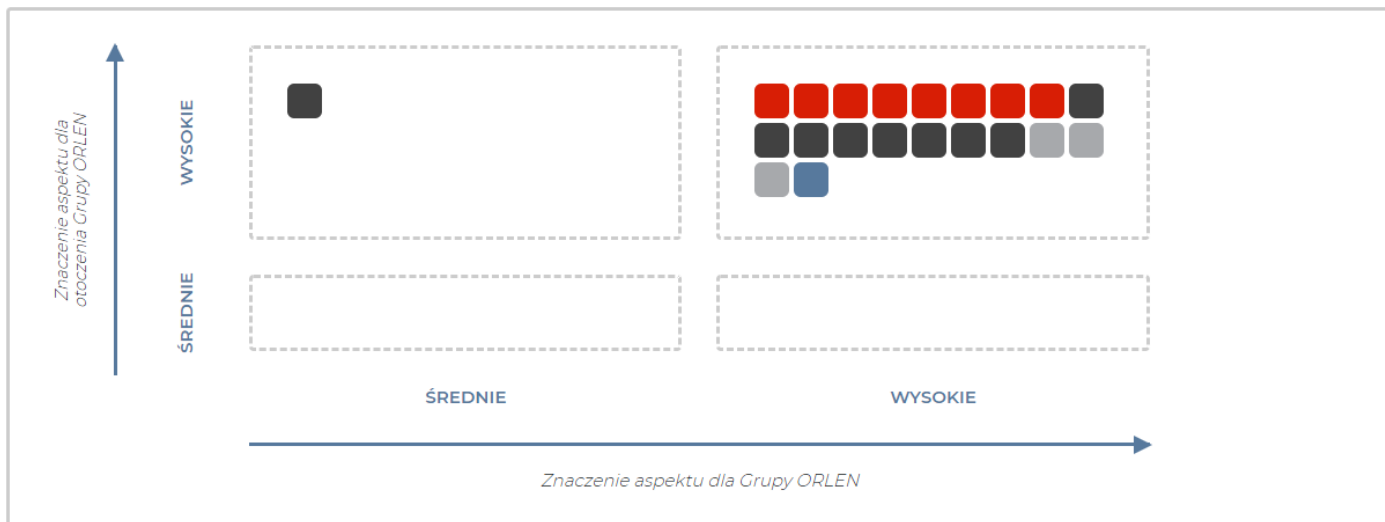

Tabela GRI

Raport Zintegrowany opisuje działalność finansową i pozafinansową całej Grupy ORLEN.

Niektóre aspekty działalności pozafinansowej zostały przedstawione na przykładach wybranych, kluczowych pod względem zakresu działalności spółek z Grupy ORLEN.

Numer Standardu GRI	Tytuł standardu	Numer ujawnienia	Numer Wskaźnika
GRI 101			Założenia i podstawy raportowania
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-1	Nazwa organizacji
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-2	Opis działalności organizacji, główne marki, produkty i/lub usługi
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-3	Lokalizacja siedziby głównej organizacji
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-4	Lokalizacja działalności operacyjnej - w tym liczba krajów, w których działa organizacja wraz z nazwami tych krajów, gdzie zlokalizowane są główne operacje organizacji lub które są szczególnie ważne w związku z tematami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju omówionymi w raporcie
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-5	Forma własności i struktura prawna organizacji
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-6	Obsługiwane rynki
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-7	Skala działalności
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-8	Dane dotyczące pracowników oraz innych osób świadczących pracę na rzecz organizacji
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-9	Opis łańcucha dostaw
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-10	Znaczące zmiany w raportowanym okresie dotyczące rozmiaru, struktury, formy własności lub łańcucha wartości
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-11	Wyjaśnienie, czy i w jaki sposób organizacja stosuje zasadę ostrożności
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-12	Ekonomiczne, środowiskowe i społeczne deklaracje, zasady i inne inicjatywy zewnętrzne, przyjęte lub popierane przez organizację
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-13	Członkostwo w stowarzyszeniach i organizacjach
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-14	Oświadczenie kierownictwa najwyższego szczebla
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-15	Opis kluczowych wpływów, szans i ryzyk
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-16	Wartości organizacji, kodeks etyki, zasady i normy zachowań

GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-17	Wewnętrzne i zewnętrzne mechanizmy umożliwiające uzyskanie porady dot. zachowań w kwestiach etycznych i prawnych oraz spraw związanych z integralnością organizacji
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-18	Struktura nadzorcza organizacji wraz z komisjami podlegającymi pod najwyższy organ
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-22	Liczba i płeć członków najwyższego organu nadzorczego/zarządczego oraz jego komitetów
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-35	Polityki dotyczące wynagrodzeń
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-40	Lista grup Interesariuszy angażowanych przez organizację raportującą
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-41	Pracownicy objęci umowami zbiorowymi
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-42	Podstawy identyfikowania i selekcji Interesariuszy angażowanych przez organizację
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-43	Podejście do angażowania Interesariuszy włączając częstotliwość angażowania według typu i grupy Interesariuszy
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-44	Kluczowe tematy i problemy poruszane przez Interesariuszy oraz odpowiedź ze strony
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-45	Ujęcie w raporcie jednostek gospodarczych ujmowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-46	Proces definiowania treści raportu oraz granic aspektów
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-47	Zidentyfikowane istotne tematy
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-48	Wyjaśnienia dotyczące efektów jakichkolwiek korekt informacji zawartych w poprzednich raportach z podaniem powodów ich wprowadzenia oraz ich wpływu (np. fuzje, przejęcia, zmiana roku/okresu bazowego, charakteru działalności, metod pomiaru)
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-49	Zmiany w raportowaniu (znaczące zmiany względem poprzednich okresów objętych raportem dotyczące istotnych tematów i granic aspektów)
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-50	Okres raportowania
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-51	Data publikacji ostatniego raportu (jeśli został opublikowany)
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-52	Cykl raportowania
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-53	Osoba kontaktowa
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-54	Wskazanie czy raport sporządzono zgodnie ze Standardem GRI w opcji Core lub Comprehensive
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-55	Indeks GRI
GRI 102	Ogólne ujawnienia 2016	102-56	Polityka i obecna praktyka w zakresie zewnętrznej weryfikacji raportu
GRI 103	Podejście do zarządzania 2016	103-1	Wyjaśnienie tematów zidentyfikowanych jako istotne wraz z wskazaniem ograniczeń

GRI 103	Podejście do zarządzania 2016	103-2	Podejście do zarządzania i jego elementy w obszarach: środowiskowym, społecznym, praw człowieka, przeciwdziałaniu korupcji, HR ze wskazaniem istotnych tematów w ramach danego obszaru
GRI 103	Podejście do zarządzania 2016	103-3	Ewaluacja podejścia do zarządzania
GRI 201	Wyniki ekonomiczne 2016	201-1	Bezpośrednia wartość ekonomiczna wytworzona i podzielona (z uwzględnieniem przychodów, kosztów operacyjnych, wynagrodzenia pracowników, dotacji i innych inwestycji na rzecz społeczności, niepodzielonych zysków oraz wypłat dla właścicieli kapitału i Instytucji państwowych)
GRI 203	Pośredni wpływ ekonomiczny 2016	203-1	Wkład w rozwój infrastruktury oraz świadczenie usług na rzecz społeczeństwa poprzez działania komercyjne, przekazywanie towarów oraz działania pro-bono. Wpływ tych działań na społeczeństwo
GRI 203	Pośredni wpływ ekonomiczny 2016	203-2	Zidentyfikowanie i opis znacznego pośredniego wpływu ekonomicznego wraz z wyróżnieniem skali i zakresu oddziaływania
GRI 204	Praktyki dotyczące zamówień 2016	204-1	Udział wydatków na usługi/produkty dostawców lokalnych w głównych lokalizacjach organizacji
GRI 205	Przeciwdziałanie korupcji 2016	205-1	Procent i całkowita liczba jednostek biznesowych poddanych analizie pod kątem ryzyka związanego z korupcją oraz zidentyfikowane ryzyka
GRI 301	Materiały 2016	301-1	Wykorzystane materiały według wagi i objętości
GRI 302	Energia 2016	302-1	Zużycie energii przez organizację z uwzględnieniem rodzaju surowców
GRI 302	Energia 2016	302-4	Redukcja zużycia energii
GRI 303	Woda 2016	303-1	Łączny pobór wody na jednostkę produkcji w podziale na źródła
GRI 304	Bioróżnorodność 2016	304-4	Liczba gatunków znajdujących się w Czerwonej Księdze Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i krajowych listach gatunków zagrożonych, zidentyfikowanych na obszarze oddziaływania organizacji według stopnia zagrożenia wyginięciem
GRI 305	Emisje 2016	305-1	Łączne bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi
GRI 305	Emisje 2016	305-7	Emisja związków NOx, SOx i innych istotnych związków emitowanych do powietrza według rodzaju związku i wagi
GRI 306	Ścieki i odpady 2016	306-1	Całkowita objętość ścieków według jakości i docelowego miejsca przeznaczenia
GRI 306	Ścieki i odpady 2016	306-2	Odpady według rodzaju odpadu oraz metody postępowania z odpadem
GRI 306	Ścieki i odpady 2016	306-4	Waga transportowanych, eksportowanych lub przetworzonych odpadów uznanych za niebezpieczne (w rozumieniu Aneksu I, II, III i VIII Konwencji Bazylejskiej) oraz procent odpadów przemieszczanych transgranicznie
GRI 307	Zgodność z regulacjami 2016	307-1	Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych za nieprzestrzeganie prawa oraz/lub regulacji dotyczących ochrony środowiska
GRI 308	Ocena środowiskowa dostawców 2016	308-1	Odsetek dostawców, którzy zostali poddani ocenie pod kątem kryteriów środowiskowych
GRI 401	Zatrudnienie 2016	401-1	Łączna liczba nowozatrudnionych pracowników, wskaźnik fluktuacji pracowników*
GRI 401	Zatrudnienie 2016	401-2	Świadczenia dodatkowe zapewniane pracownikom pełnoetatowym, które nie są dostępne dla pracowników czasowych lub pracujących w niepełnym wymiarze godzin
GRI 403	Bezpieczeństwo i higiena pracy 2016	403-2	Wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych oraz nieobecności w pracy oraz liczba wypadków śmiertelnych związanych z pracą

GRI 403	Bezpieczeństwo i higiena pracy 2016	403-3	Pracownicy i współpracownicy szczególnie narażeni na choroby związane z miejscem pracy
GRI 403	Bezpieczeństwo i higiena pracy 2016	403-4	Kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy uwzględnione w formalnych porozumieniach zawartych ze związkami zawodowymi*
GRI 404	Edukacja i szkolenia 2016	404-1	Średnia liczba godzin szkoleniowych w roku przypadających na pracownika według struktury zatrudnienia i płci
GRI 404	Edukacja i szkolenia 2016	404-2	Programy rozwoju umiejętności menedżerskich i kształcenia ustawicznego, które wspierają ciągłość zatrudnienia pracowników oraz ułatwiają proces przejścia na emeryturę
GRI 405	Różnorodność i równość szans 2016	405-1	Skład ciał nadzorczych i kadry pracowniczej w podziale na kategorie pracowników według płci wieku oraz innych wskaźników różnorodności
GRI 414	Ocena społeczna 2016	414-1	Odsetek nowych dostawców, którzy zostali poddani ocenie pod kątem kryteriów społecznych
GRI 416	Zdrowie i bezpieczeństwo klienta 2016	416-1	Procent istotnych kategorii produktów i usług podlegających ocenie ich wpływu na zdrowie i bezpieczeństwo
GRI 416	Zdrowie i bezpieczeństwo klienta 2016	416-2	Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami w zakresie wpływu produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo na każdym etapie cyklu, z uwzględnieniem rodzajów skutków
GRI 417	Marketing oraz oznakowanie produktów i usług 2016	417-1	Rodzaj informacji o produktach i usługach wymaganych na mocy procedur oraz procent znaczących produktów i usług podlegających takim wymogom informacyjnym
GRI 418	Ochrona prywatności klienta 2016	418-1	Całkowita liczba uzasadnionych skarg dotyczących naruszenia prywatności klientów oraz utraty danych

*Wskaźnik zaraportowany został częściowo.

Wskaźniki pochodzące z suplementu sektorowego dla branży paliwowo-gazowej

OG-8	Zawartość benzenu, ołowiu i siarki w paliwach
OG-13	Liczba zdarzeń dotyczących bezpieczeństwa procesów, według rodzajów działalności
OG-14	Ilość wyprodukowanych i zakupionych biokomponentów spełniających kryteria zrównoważonego rozwoju

Opinia audytora

Polityką organizacji jest poddawanie Raportu weryfikacji niezależnych organizacji. Audytor przeprowadza niezależną ocenę wskaźników profilowych i szczegółowych opracowanych zgodnie ze standardem GRI Standards. Audytorem Raportu Zintegrowanego Grupy ORLEN za rok 2018 był Deloitte Advisory.

Opinia audytora.

List Prezesa Zarządu

Szanowni Państwo,
Drodzy Akcjonariusze,

Podjęte w 2018 roku decyzje będą miały istotny wpływ na przyszłość Grupy ORLEN. Zbudowaliśmy stabilną pozycję do dalszego rozwoju. Zysk z działalności operacyjnej wg LIFO powiększony o amortyzację (EBITDA LIFO) przed uwzględnieniem wpływu odwrócenia odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych w 2018 roku wyniósł ponad 8,3 mld zł. Przyczyniły się do niego wszystkie obszary działalności, w tym rekordowy wynik segmentu detalicznego na poziomie 2,8 mld zł.

Jednym z najważniejszych wydarzeń dla Grupy ORLEN w 2018 roku była aktualizacja Strategii na lata 2019-2022. Jej podstawowe założenia to rozwój i zwiększenie produkcji petrochemicznej, dalsza integracja aktywów rafineryjnych, zaangażowanie w energetykę niskoemisyjną, konsekwentny rozwój sprzedaży detalicznej oraz nacisk na silne zaplecze R&D i wdrażanie innowacji wspierających wszystkie obszary działalności.

Kluczowym projektem, który zainicjowaliśmy w 2018 roku i teraz realizujemy jest proces przejęcia Grupy LOTOS. Sukces tego przedsięwzięcia przyczyni się do umocnienia pozycji obu spółek, a także wzrostu bezpieczeństwa energetycznego Polski. Finalizacja transakcji oznacza też wymierne korzyści dla lokalnych społeczności oraz Akcjonariuszy i Klientów. Zakładamy, że zgodnie z zapowiedziami zakończymy proces do końca 2019 roku.

Ważnym elementem budowy pozycji Grupy ORLEN w długiej perspektywie będą inwestycje w petrochemię, na które w kolejnych latach zaplanowaliśmy ponad 8 mld zł. Szacujemy, że działania związane z tym projektem przełożą się na wzrost EBITDA nawet o ok. 1,5 mld zł rocznie. Już w 2019 roku, zainicjowaliśmy budowę Centrum Badawczo-Rozwojowego, które jest ważnym elementem naszego Programu Rozwoju Petrochemii. To przede wszystkim zaplecze technologiczne pod rozwój innowacyjnych produktów w ramach całej Grupy ORLEN. Przyczyni się również do intensyfikacji współpracy pomiędzy biznesem a nauką.

Równie perspektywiczny jest rynek produktów nawozowych, na które zapotrzebowanie będzie znacząco rosnąć w najbliższych latach. Dlatego podjęliśmy decyzję o rozbudowie zdolności produkcyjnych w ANWILu w tym zakresie. W związku z inwestycją poszerzy się także oferta spółki o nowe rodzaje wysokojakościowych nawozów. W ten sposób wrocławska spółka z Grupy ORLEN będzie mogła skutecznie konkurować z zagranicznymi producentami.

Z kolei w ramach umacniania pozycji naszych południowych aktywów, realizujemy szereg proekologicznych inwestycji. Budując kompetencję w obszarze nowoczesnej biorafinerii, w 2019 roku podpisaliśmy umowę z wykonawcą na budowę instalacji zielonego glikolu propylenowego, która pozwoli na dalsze wykorzystywanie produkowanej gliceryny. Zdolności produkcyjne wyniosą 30 tys. ton rocznie, co oznacza, że produkcja w Trzebini będzie w stanie pokryć 75% zapotrzebowania na glikol w Polsce. Rozwijamy również nasz Zakład w Jedliczu. Prowadzimy prace koncepcyjne dotyczące budowy instalacji do produkcji bioetanolu II generacji.

Uważnie śledzimy trendy na rynku paliw, dlatego już teraz prowadzimy prace nad wykorzystaniem alternatywnych źródeł energii. W tym roku planujemy utworzenie 50 punktów ładowania samochodów elektrycznych na stacjach ORLEN. Docelowo powstanie ich aż 150. Znajdą się one w strategicznych punktach na mapie Polski – w miastach i przy trasach tranzytowych. Na tym jednak nie poprzestajemy. Grupa ORLEN rozpoczęła również badania środowiskowe oraz pomiary warunków wietrzności w oparciu o posiadaną przez nas koncesję na budowę morskiej farmy wiatrowej na Morzu Bałtyckim. Łączna moc tej inwestycji może wynieść nawet do 1200 MW.

Bezpieczeństwo energetyczne kraju to jeden z naszych priorytetów. Dlatego poszukujemy nowych źródeł węglowodorów na terenie Polski. W 2018 roku odkryliśmy kolejne złożę wysokiej jakości gazu w Bystrowicach na Podkarpaciu, na którym kontynuujemy prace poszukiwawcze. Baza zasobów 2P należących do Grupy ORLEN rośnie i prowadzimy szereg działań, aby utrzymać tę korzystną tendencję – w 2018 roku odnotowaliśmy wzrost zasobów wydobywalnych o blisko 38%, do poziomu 211 mln boe.

Zwiększamy swoją niezależność i umacniamy stabilność produkcji poprzez nawiązywanie nowych relacji biznesowych z dostawcami ropy na całym świecie, m.in. z Arabii Saudyjskiej, Zjednoczonych Emiratów Arabskich, USA czy krajów Afryki. Kontynuujemy proces dywersyfikacji źródeł dostaw tego surowca, powiększając w ten sposób nasze możliwości zakupowe. Wolumen dostaw realizowanych przez Rosneft Oil Company został zmniejszony o ok. 30%. Obecnie już tylko 50% dostaw do plockiej rafinerii realizowanych jest z kierunku wschodniego.

Grupa ORLEN inwestuje również w swoje aktywa zagraniczne, co przekłada się na istotny wzrost bezpieczeństwa energetycznego w regionie. Staliśmy się jedynym właścicielem czeskiego Unipetrolu, co umożliwia dalszą ekspansję na nowe rynki zagraniczne. Wykorzystując nasze kompetencje w obszarze ekspansji międzynarodowej, już w 2019 roku weszliśmy na rynek słowacki, gdzie pojawi się rozpoznawalna i kojarzona przez lokalnych klientów z jakością marka Benzina. Z kolei na Litwie rozszerzona została współpraca z Kolejami Litewskimi w zakresie transportu produktów do Polski. Po wielu latach udało się też rozwiązać spór związany z odbudową torów do Renge, co umożliwi rafinerii w Możejkach odzyskanie najkrótszego korytarza dostaw produktów na Łotwę i do Estonii. Oprócz tego, dzięki realizowanej inwestycji PPF Splitter rafineria w Możejkach rozpocznie produkcję propylenu o wysokiej jakości.

Powrót Roberta Kubicy do startów w Formule 1 to dobra wiadomość, która cieszy tym bardziej z uwagi na fakt, iż ma w tym swój udział Grupa ORLEN. Zaangażowanie w sponsoring teamu Williams i polskiego zawodnika to inwestycja w promocję Koncernu na skalę międzynarodową. To ważne ze względu na budowę rozpoznawalności marki ORLEN, której produkty są dostępne w ponad 100 krajach, a zmagania kierowców Formuły 1 śledzi ok. 2 mld ludzi na całym świecie. Nasza działalność sponsoringowa obejmuje również inne dyscypliny sportu m.in. piłkę siatkową i lekkoatletykę. W 2018 i 2019 roku kolejni utytułowani sportowcy dołączyli do Grupy Sportowej ORLEN. Będziemy pomagać naszym Mistrzom w rywalizacji o udział w Igrzyskach Olimpijskich 2020 w Tokio.

Dbamy, aby działalność biznesowa Grupy ORLEN uwzględniała potrzeby wszystkich Interesariuszy. Mamy świadomość roli Spółki w polskiej gospodarce. Dlatego realizujemy inwestycje rozwojowe, zwracamy uwagę na bezpieczeństwo surowcowe, konsekwentnie poszerzamy ofertę, uwzględniając w działalności zrównoważony rozwój. Angażujemy się w projekty z obszaru niskoemisyjnej gospodarki w segmencie Downstream, przygotowujemy do budowy morskich farm wiatrowych i intensyfikujemy proces dostosowania sieci stacji do dystrybucji paliw alternatywnych. Jesteśmy zdeterminowani, aby w najbliższych latach maksymalnie wykorzystać olbrzymi potencjał Grupy ORLEN. Zależy nam przy tym, by wszyscy Interesariusze mieli nie tylko świadomość celów naszych działań, ale byli także ich beneficjentami. Priorytetem dla nas jest zwłaszcza rozwijanie wrażliwości na potrzeby społeczne oraz przyjęcie pełnej odpowiedzialności za środowisko naturalne.

Bardzo dobre wyniki finansowe i zrealizowane cele w 2018 roku to efekt działania i współpracy znakomitego zespołu. Bardzo dziękuję Członkom Rady Nadzorczej oraz wszystkim pracownikom Grupy Kapitałowej ORLEN za tak intensywną i owocną pracę. Przed nami kolejne ambitne wyzwania jak sfinalizowanie połączenia z Grupą LOTOS, dalsza ekspansja na rynku słowackim czy realizacja Programu Rozwoju Petrochemii z rozbudowanym zapleczem Badań i Rozwoju. Jestem przekonany, że entuzjazm oraz zaangażowanie naszej załogi pomogą nam w sprawnej realizacji tych projektów. Liczę też, że dzięki wyznaczonym celom dynamika rozwoju Grupy ORLEN i korzyści płynące ze wszystkich realizowanych przez nas inwestycji będą w nadchodzących latach na jeszcze wyższym poziomie.

Daniel Obajtek
Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny
PKN ORLEN S.A.

Grupa ORLEN 2018

PKN ORLEN jest nowoczesnym graczem na rynku paliw i energetyki, największą firmą w Europie Środkowo-Wschodniej, notowaną w prestiżowych, światowych zestawieniach Fortune Global 500, Platts TOP250 czy Thompson Reuters TOP100.

Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. wraz ze spółkami tworzącymi Grupę Kapitałową Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. jest jedną z największych firm rafineryjno-petrochemicznych w Europie Środkowo-Wschodniej.

Grupa ORLEN prowadzi działalność na 6 rynkach macierzystych – w Polsce, Czechach, Niemczech, na Litwie, Słowacji¹ i w Kanadzie. Koncern dysponuje nowoczesnymi, zintegrowanymi aktywami zdolnymi do przerobu ponad 35 mln ton różnych gatunków ropy rocznie, a sprzedaż detaliczną prowadzi z wykorzystaniem największej w regionie Europy Środkowo-Wschodniej sieci ponad 2800 stacji paliw. Oferta Grupy ORLEN to ponad 50 najwyższej jakości produktów petrochemicznych i rafineryjnych. Nasze produkty docierają na 6 kontynentów do ponad 100 krajów. PKN ORLEN jest również liczącym się graczem na rynku energii w Polsce, a zarazem największym przemysłowym producentem energii elektrycznej dysponującym mocami na poziomie 1,9 GWe. W obszarze wydobywania Koncern dysponuje własną bazą zasobów ropy i gazu (2P), które na koniec 2018 roku wyniosły ok. 211 mln boe. ORLEN nieprzerwanie od kilku lat uznawany jest najcenniejszą marką w Polsce, wycenianą na poziomie 4,7 mld zł. PKN ORLEN jest także jedyną w regionie firmą, która otrzymała już szósty raz z rzędu prestiżowy tytuł The Most Ethical Company, przyznawany przez amerykański Ethisphere Institute.

¹ Wejście na rynek słowacki w 2019 roku

Kluczowe dane za 2018 rok

¹ Przed odpisami aktualizującymi wartość aktywów trwałych w wysokości 0,7 mld PLN.

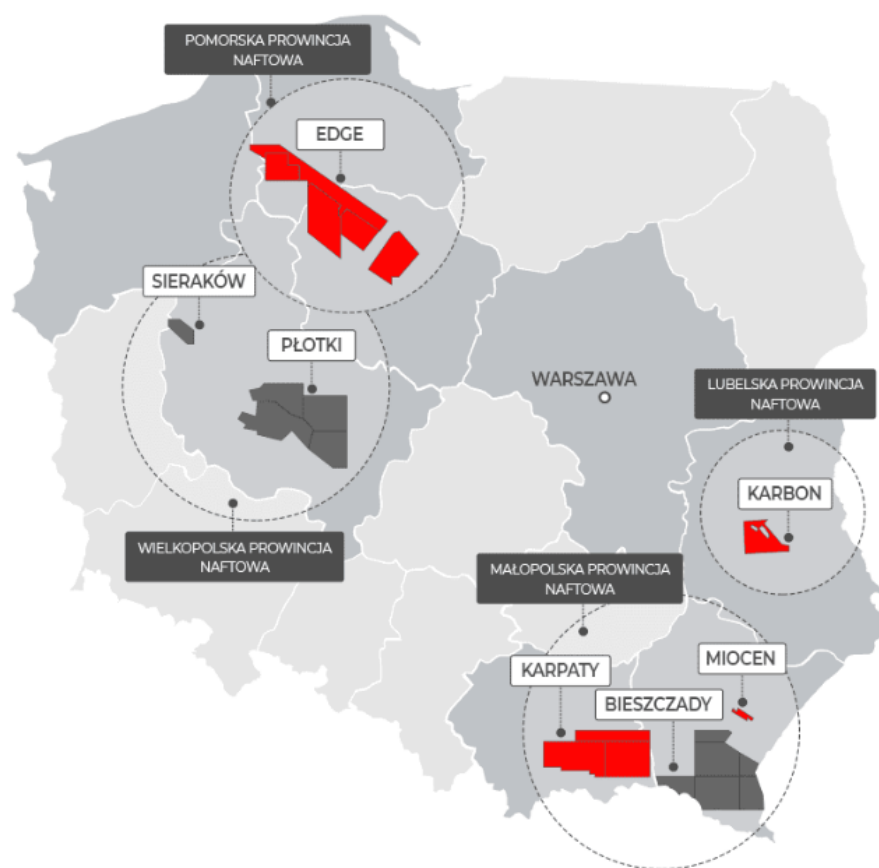
WYDOBYCIE

Projekty
poszukiwawczo-wydobywcze
w Polsce i Kanadzie

211 mln boe²
łączych zasobów 2P³ ropy i gazu

18 tys. boe/d
średniego wydobycia w 2018 roku

Polska

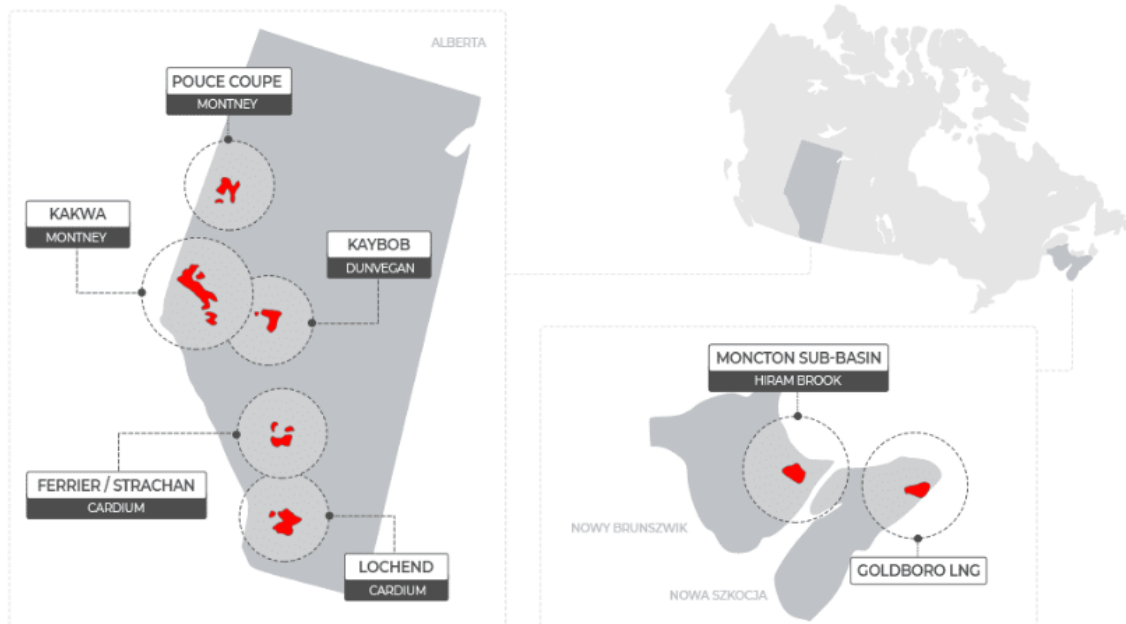

² ang. barrel of oil equivalent – baryłka ekwiwalentu ropy naftowej.

³ Zasoby pewne i prawdopodobne.

WYDOBYCIE

Kanada

DOWNSTREAM

Ponad **35** mln ton mocy przerobowych 6 rafinerii⁴ Grupy ORLEN w Polsce, Czechach i na Litwie

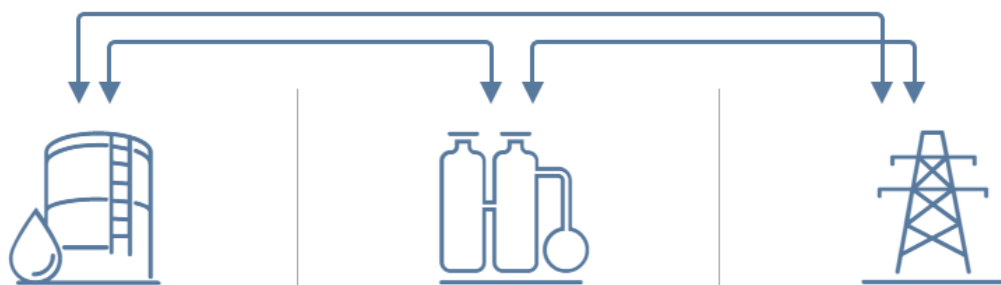
3,7 tys. km sieci rurociągów i **39** baz magazynowych

Projekty rozwojowe:

- Budowa instalacji Polietylenu w Czechach.
- Budowa instalacji Metatezy w Płocku.
- Budowa instalacji PPF Spliter na Litwie.

⁴ Rafinerie w Płocku, Trzebini, Jedliczu, Możejkach, Kralupach i Litwinowie.

Produkcja

RAFINERIA

PKN ORLEN, Unipetrol ORLEN
Lietuva, ORLEN Południe

PETROCHEMIA

PKN ORLEN, Unipetrol, ANWIL i
Basell ORLEN Polyolefins

ENERGETYKA

CCGT Włocławek i Płock,
Elektrociepłownia Płock i pozostałe
EC

Logistyka

**CYSTERNY
SAMOCHODOWE**

KOLEJ

RUROCIĄGI

TERMINALE

Sprzedaż

HURTOWA SPRZEDAŻ

paliw i pozostałych produktów
rafineryjnych

HURTOWA SPRZEDAŻ

produktów petrochemicznych

DETALICZNA SPRZEDAŻ

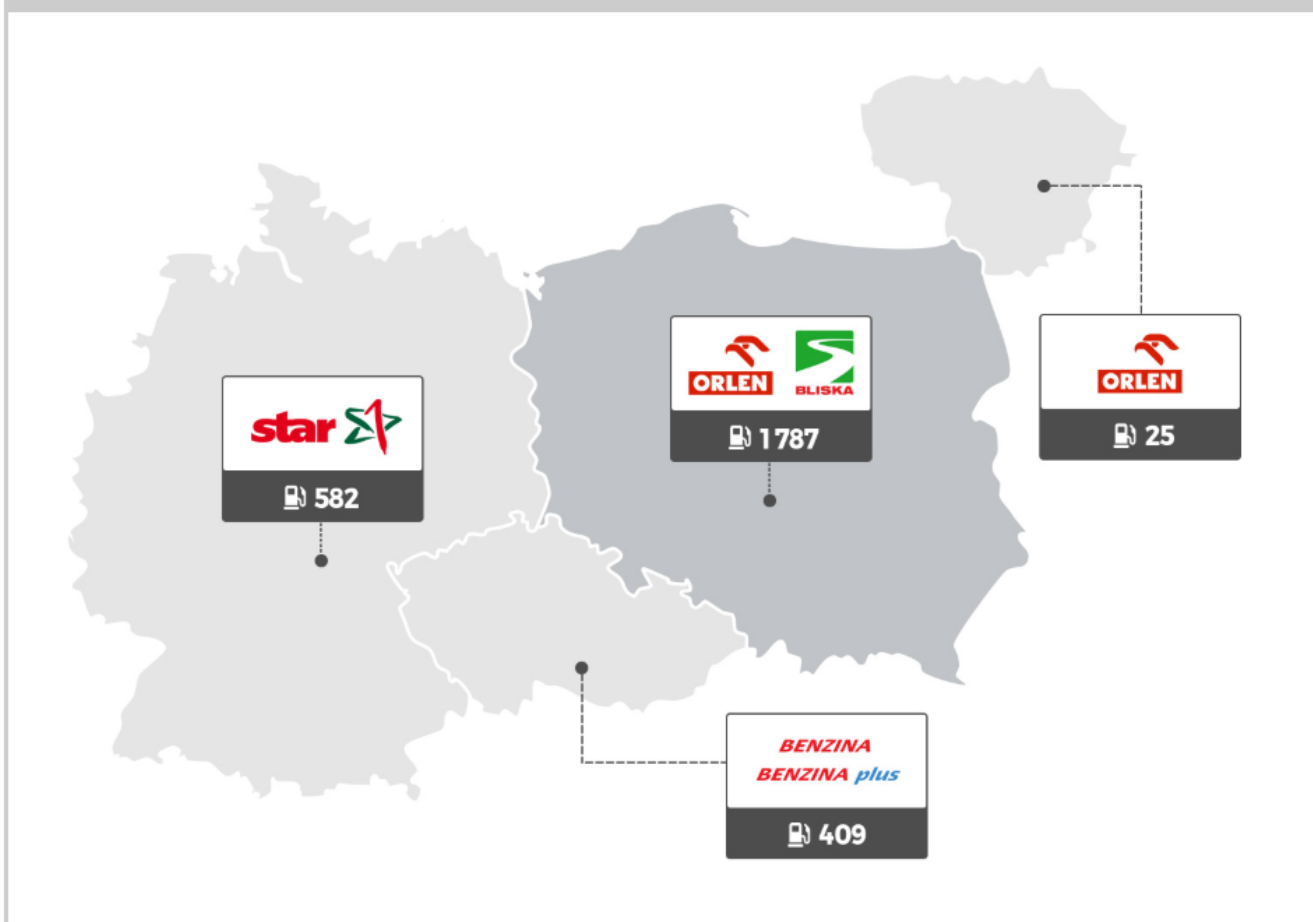
paliw i produktów pozapaliwowych

Ponad **2,8** tys.
stacji paliw

17,7 %
łączniego udziału w rynku
detalicznym (Polska, Niemcy,
Czechy, Litwa)
na koniec 2018 roku

1,7 tys. punktów
Stop Cafe i Stop Cafe Bistro
w Polsce, Czechach i na Litwie

Rynek detaliczny

Najważniejsze wydarzenia w 2018

1. Styczeń

- Rozpoczęcie pilotażowego projektu instalowania ładowarek do samochodów elektrycznych
- Rozbudowa Terminala Paliw w Szczecinie
- Uruchomienie nowego zbiornika na terenie terminalu w Butyndze przez ORLEN Lietuva
- Innowacyjne projekty PKN ORLEN w ramach projektu INNOCHEM
- PKN ORLEN partnerem strategicznym IATA
- Zakończenie kluczowej inwestycji w ramach Strategii Kawernowej

2. Luty

- Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PKN ORLEN
- Powołanie Daniela Obajtka na Prezesa Zarządu PKN ORLEN
- Podpisanie listu intencyjnego w sprawie przejęcia Grupy LOTOS przez PKN ORLEN
- Podpisanie przez PKN ORLEN kontraktu na zaopatrzenie w paliwa dla armii amerykańskiej

3. Marzec

- Rekomendacja dywidendy za 2017 rok
- Udział PKN ORLEN w międzynarodowym projekcie BioRECO2VER
- Podpisanie porozumienia przez PKN ORLEN i PERN

4. Kwiecień

- Decyzja o podpisaniu aneksu do obowiązującej długoterminowej umowy z Saudi Aramco
- Emisja trzeciej serii obligacji detalicznych PKN ORLEN
- PKN ORLEN w Programie Dostępność Plus
- ORLEN Warsaw Marathon
- Dostawa irańskiej ropy
- Nowe paliwa EFECTA 95 i EFECTA Diesel

5. Maj

- ORLEN na rzecz rozwoju elektromobilności
- Emisja czwartej serii obligacji detalicznych PKN ORLEN
- List intencyjny PKN ORLEN i Banku Ochrony Środowiska

6. Czerwiec

- Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PKN ORLEN
- Uruchomienie produkcji paliwa lotniczego w rafinerii w Litvínovie
- Zgoda Czeskiego Banku Narodowego na przeprowadzenie wykupu akcji Unipetrol
- Uzupelnienie w składzie Zarządu PKN ORLEN
- Emisja piątej serii obligacji detalicznych PKN ORLEN
- Największe inwestycje petrochemiczne w historii PKN ORLEN

7. Lipiec

- Uruchomienie programu „Pij polskie soki”
- Wstępne prace projektowe nad budową instalacji do produkcji Bioetanolu II Generacji
- Oddanie do eksploatacji bloku gazowo-parowego w Płocku

8. Sierpień

- Podpisanie porozumienia o rozszerzeniu współpracy przez PKN ORLEN i Koleje Litewskie
- Powołanie nowych Członków Zarządu PKN ORLEN
- Nowe złoża gazu w Wielkopolsce odkryte przez PKN ORLEN i PGNiG

9. Wrzesień

- Zakończenie postępowania przetargowego na dostawców stacji ładowania samochodów
- Kontynuacja prac wiertniczych na złożu Miłosław E przez PKN ORLEN i PGNiG
- Linia produktów dedykowana dla wegan i wegetarian na stacjach ORLEN

10. Październik

- Aplikacja ORLEN Pay dla klientów stacji ORLEN
- Otwarcie pierwszej stacji w formacie ORLEN Drive
- Proekologiczne inwestycje w ORLEN Południe
- Odkrycie złoża gazu ziemnego w Bystrowicach na Podkarpaciu
- Inwestycja w rozbudowę zdolności produkcyjnych instalacji do wytwarzania nawozów spółki ANWIL
- Podpisanie listu intencyjnego przez PKN ORLEN, TAURON i Spolana dotyczącego warunków udostępnienia gruntu pod budowę elektrociepłowni w Czechach
- Ropa z Nigerii dla PKN ORLEN
- Finalizacja transakcji zakupu 100% udziałów w czeskim Unipetrolu przez PKN ORLEN
- Start kampanii wizerunkowej PKN ORLEN „Razem napędzamy Polskę”

11. Listopad

- Złożenie przez PKN ORLEN do Komisji Europejskiej wersji roboczej wniosku o wyrażenie zgody na koncentrację w związku z planowanym przejęciem kontroli kapitałowej nad Grupą LOTOS
- PKN ORLEN oficjalnym partnerem zespołu Formuły 1 Williams Martini Racing i Roberta Kubicy
- Inauguracja programu dla akcjonariuszy indywidualnych ORLEN W PORTFELU
- Przystąpienie PKN ORLEN do programu akceleracyjnego Pilot Maker Electro
- Przekazanie przez PKN ORLEN mobilnych laboratoriów dla Krajowej Administracji Skarbowej
- Ropa ze Zjednoczonych Emiratów Arabskich dla PKN ORLEN

12. Grudzień

- Aktualizacja strategii Grupy ORLEN na lata 2019-2022
- Program rozwoju biopaliw
- PKN ORLEN w RESPECT Index
- Pierwsza ładowarka do pojazdów elektrycznych na stacji ORLEN w Siewierzu
- Ropa z Angoli dla PKN ORLEN

Nagrody i wyróżnienia w 2018

Fortune GLOBAL 500

PKN ORLEN jest jedyną polską firmą w rankingu Global 500 magazynu „Fortune” (469. miejsce)

I kwartał

Luty

Polska Marka

ORLEN najcenniejszą marką w Polsce w rankingu „Rzeczpospolitej” – „Polska Marka”

[czytaj więcej >>](#)

The World's Most Ethical Company

PKN ORLEN po raz piąty w rankingu najbardziej etycznych firm świata – The World's Most Ethical Company

[czytaj więcej >>](#)

Top Employer

PKN ORLEN po raz siódmy z rzędu uhonorowany tytułem Top Employer

[czytaj więcej >>](#)

Mastercard Trader of the year 2018

Unipetrol na pierwszym miejscu w kategorii Stacje paliw ze sklepami w konkursie Mastercard Trader of the year 2018

Marzec

Stacja Benzynowa roku 2018

MOP ORLEN Wiśniowa Góra Zachód uznany Stacją Benzynową Roku 2018 w plebiscycie organizowanym przez BROG B2B

[czytaj więcej >>](#)

The most trusted brand for 2018

Unipetrol na pierwszym miejscu w kategorii Stacje paliw w konkursie The most trusted brand for 2018

Handelsblatt YouGov Price - Performance ratio

3. miejsce dla niemieckiej sieci stacji star - Handelsblatt YouGov „price-performance ratio”, w kategorii stacji benzynowych

Welt/Service Value „Service champions”

Sieć stacji Star finalistą Welt/Service Value, 'service champions', diverse industries

Kwiecień

Inwestycja Stulecia	ORLEN Lietuva „Inwestycją Stulecia” na Litwie	czytaj więcej >>
Techno Biznes	Energy Management System i Zaawansowany System Sterowania z nagrodą w kategorii Przemysł 4.0 w konkursie „Techno Biznes” organizowanym przez „Gazetę Bankową”	czytaj więcej >>
Wyróżnienie na Targach CSR	Wyróżnienie przyznane podczas 7. Targów CSR dla PKN ORLEN jako firmie, która konsekwentnie wdraża i promuje odpowiedzialne prowadzenie biznesu.	czytaj więcej >>
Green Frog Award 2018	Raport Zintegrowany Grupy za 2016 rok z nagrodą Green Frog Award 2018	czytaj więcej >>

Maj

Ranking Wprost	ORLEN na czele Rankingu 200 największych firm tygodnika „Wprost”	czytaj więcej >>
Wyróżnienie „Market Roku”	Wyróżnienie dla O!Shop i Stop Cafe w kategorii „Najlepszy koncept sklepu na stacji paliw” w plebiscycie „Market Roku”	czytaj więcej >>
Statuetka Hermes	Statuetka Hermes dla PKN ORLEN przyznana przez Poradnik Handlowca w kategorii Innowacyjna Sprzedaż Produktów FMCG	czytaj więcej >>
Złota Stacja	Stacja ORLEN 7415 Szewce, przy drodze wojewódzkiej 342 z tytułem Złota Stacja w konkursie organizowanym przez Polską Izbę Paliw Płynnych	czytaj więcej >>
Złoty Listek CSR	Złoty Listek CSR dla PKN ORLEN	czytaj więcej >>
Biały listek CSR	Biały listek CSR dla ANWILU	czytaj więcej >>
Wyróżnienie „Rynek Inwestycji”	ANWIL wyróżniony za efektywną realizację działań rozwojowych i stałe podnoszenie zdolności operacyjnej przez Magazyn Rynek Inwestycji	czytaj więcej >>

Annual Employer of the Year Awards

Unipetrol laureatem konkursu 16th Annual Employer of the Year Awards

[czytaj więcej >>](#)

Employer of the Year for 2018 (region Ústí)

Unipetrol na drugim miejscu w konkursie Employer of the Year for 2018 (region Ústí)

[czytaj więcej >>](#)

Czerwiec

Lista 500 Rzeczypospolitej

PKN ORLEN na pierwszym miejscu w rankingu największych polskich przedsiębiorstw „Rzeczypospolitej” – „Lista 500”. Jednocześnie Koncern został liderem plebiscytu „Filary Budżetu”

[czytaj więcej >>](#)

Lider rankingu najbardziej pożądanых pracodawców

PKN ORLEN liderem rankingu najbardziej pożądanых pracodawców, pierwsze miejsce w sektorze energetyka, paliwa, wydobywie

[czytaj więcej >>](#)

Laureat nagród gospodarczych Polskiego Radia

ORLEN wśród laureatów nagród gospodarczych Polskiego Radia przyznanych przez Naczelną Redakcję Gospodarczą Polskiego Radia

[czytaj więcej >>](#)

FLEET DERBY 2018

Aplikacja mobilna mFlota uznana za najlepszy produkt, w kategorii usługa flotowa w plebiscycie FLEET DERBY 2018

[czytaj więcej >>](#)

Teraz Polska

Oferta gastronomiczna stop.cafe oraz format sklepowy O!Shop nagrodzone godłem „Teraz Polska” w kategorii „Najlepsze Produkty i Usługi”

[czytaj więcej >>](#)

Mecenas Kultury

Nagroda w kategorii „mecenas kultury” dla PKN ORLEN w ramach Dorocznych Nagród Ministra Kultury

[czytaj więcej >>](#)

Employer Branding Excellence Awards 2018

Projekt „Rok Korzyści z ORLENEM” wyróżniony w konkursie Employer Branding Excellence Awards 2018 w kategorii Wewnętrzna Kampania Wizerunkowa

[czytaj więcej >>](#)

III kwartał

Wrzesień

TOP 50 CEE 2018

PKN ORLEN liderem zestawienia TOP 50 CEE 2018 „Rzeczypospolitej” i Coface

[czytaj więcej >>](#)

Październik

Forbes 500

PKN ORLEN jedyną polską firmą w rankingu 500 najlepszych pracodawców świata Forbes (418. miejsce)

[czytaj więcej >>](#)

Platts TOP250

45. miejsce PKN ORLEN w rankingu największych koncernów energetycznych na świecie Platts TOP250

[czytaj więcej >>](#)

Polski Kompas 2018

Daniel Obajtek, Prezes Zarządu PKN ORLEN, wyróżniony przez „Gazetę Bankową” „Polskim Kompasem 2018” dla najlepszych menadżerów polskich firm

[czytaj więcej >>](#)

Złoty Laur Super Biznesu

PKN ORLEN zwycięzcą w V edycji Nagrody Złoty Laur Super Biznesu w kategorii Promotor Patriotyzmu Gospodarczego – wyróżniono akcję „Pij polskie soki”.

[czytaj więcej >>](#)

The Best Annual Report 2017

Nagrody za Raport Zintegrowany Grupy ORLEN 2017 i Sprawozdania Finansowe PKN ORLEN w konkursie „The Best Annual Report 2017”

[czytaj więcej >>](#)

Brand of the year 2018

4. miejsce dla sieci stacji star - Handelsblatt/ YouGov „Brand of the year 2018”, w kategorii stacji benzynowych

Listopad

Global Finance Magazine

PKN ORLEN najlepszą spółką w obszarze zarządzania ryzykiem walutowym w Europie Centralnej i Wschodniej w rankingu Global Finance Magazine

[czytaj więcej >>](#)

Top Marka

ORLEN Top Marką wśród stacji benzynowych w 11. edycji rankingu medialności brandów na polskim rynku „Top Marka”

[czytaj więcej >>](#)

Firma 100-lecia Niepodległości

PKN ORLEN z tytułem Firma 100-lecia Niepodległości jako najbardziej „zagraniczna” firma polska w plebiscycie „Gazety Polskiej”

[czytaj więcej >>](#)

Grudzień

Lista 2000 Rzeczypospolitej

PKN ORLEN liderem „Listy 2000 Rzeczypospolitej” największych polskich przedsiębiorstw

[czytaj więcej >>](#)

Złote Laury Niepodległej

Złote Laury Niepodległej dla PKN ORLEN w kategorii Rozpoznawalność marki i budowa pozytywnego wizerunku Polski

[czytaj więcej >>](#)

Lider sprzedaży produktów Fairtrade

PKN ORLEN wyróżniony jako lider i pionier sprzedaży produktów Fairtrade w Polsce

[czytaj więcej >>](#)

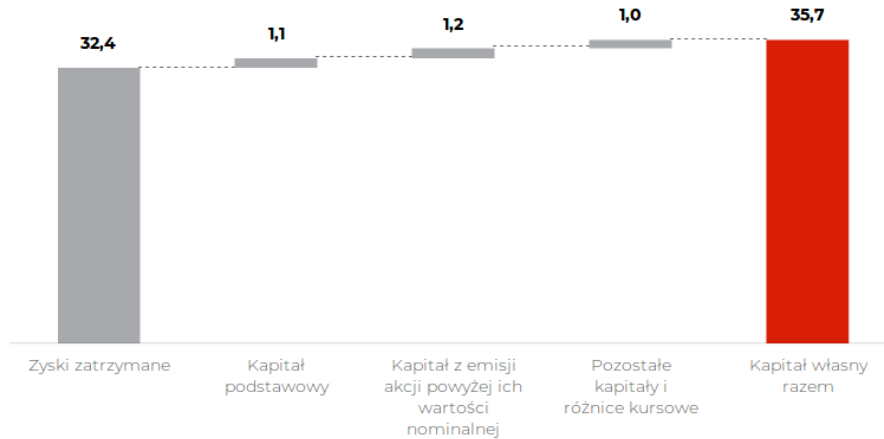
Nasze Kapitały

Kapitał finansowy

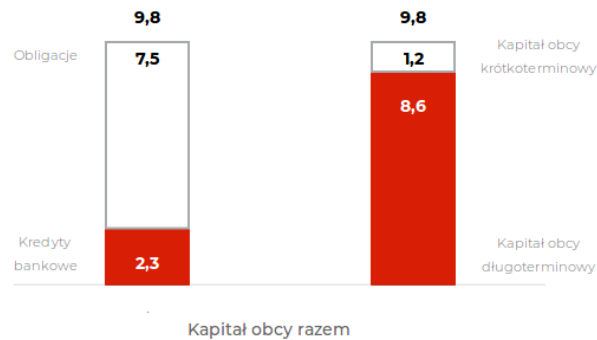
Kapitał finansowy to zasoby finansowe, które aktualnie posiadamy ze źródeł wewnętrznych i zewnętrznych oraz wypracowujemy w ramach prowadzonej przez nas działalności gospodarczej.

Struktura naszego kapitału finansowego obejmuje kapitał własny i obcy – wynikający głównie z wykorzystania przez nas zobowiązań zaciągniętych na rynku finansowym.

Kapitał własny Grupy ORLEN [mld PLN]

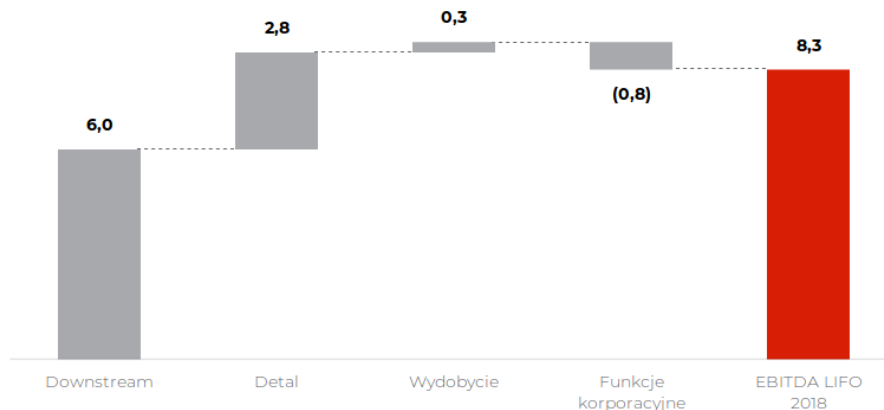
Kapitał obcy Grupy ORLEN [mld PLN]

W 2018 roku poszczególne segmenty operacyjne Grupy ORLEN w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wypracowały łącznie **8,3 mld PLN zysku EBITDA LIFO¹** przed uwzględnieniem efektu odwrócenia netto odpisów aktualizujących wartość majątku.

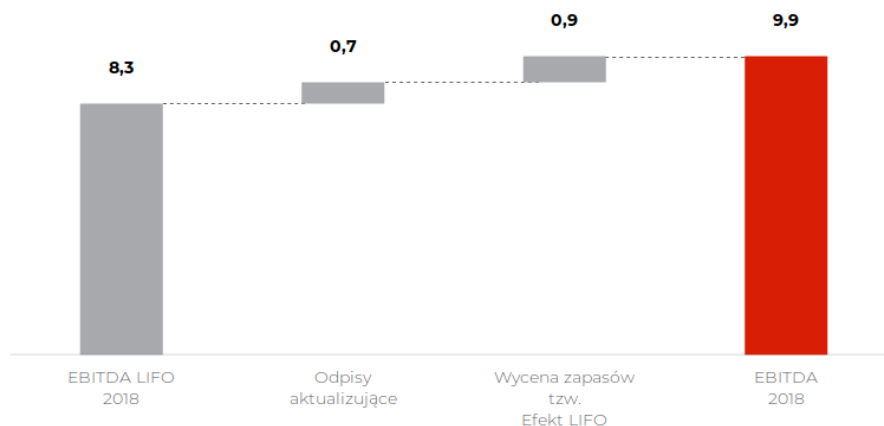
¹Zysk z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację przed uwzględnieniem wpływu zmian cen ropy naftowej na wycenę zapasów.

EBITDA LIFO - wyniki w segmentach operacyjnych [mld PLN]

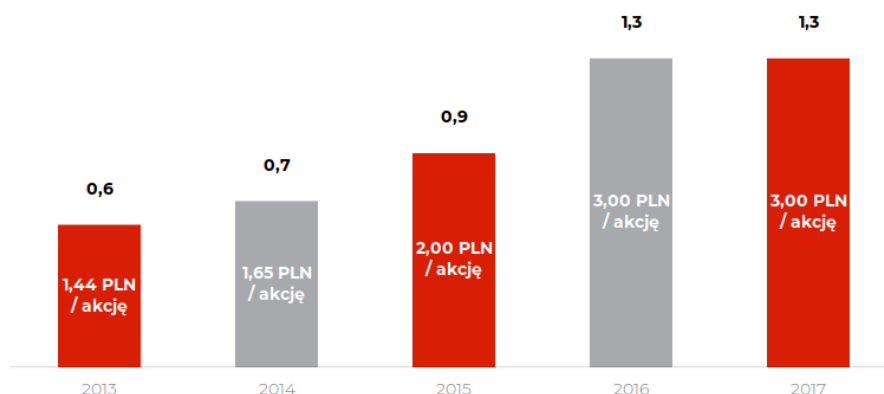
Po uwzględnieniu efektu netto odwrócenia odpisów aktualizujących wartość aktywów w wysokości 0,7 mld PLN zysk **EBITDA LIFO** wyniósł **9,0 mld PLN**.

Dodatni wpływ zmian cen ropy naftowej na wycenę zapasów ujęty w wyniku EBITDA wyniósł 0,9 mld PLN i w rezultacie Grupa ORLEN osiągnęła w 2018 roku **zysk EBITDA** na poziomie **9,9 mld PLN**

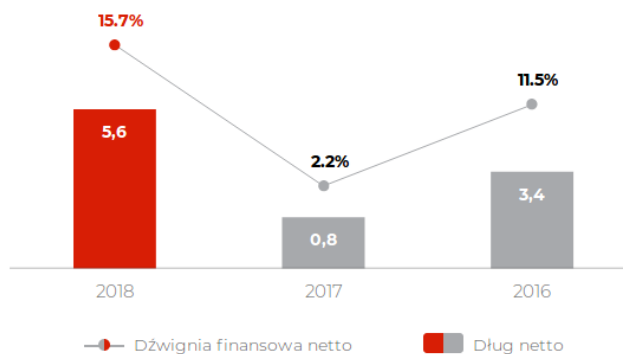
Wysoki zysk EBITDA zapewnił 5,0 mld PLN przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej. Pozwoliły one sfinansować działalność inwestycyjną w kwocie 4,3 mld PLN, wypłacić, zgodnie z obowiązującą polityką PKN ORLEN, dywidendę dla Akcjonariuszy w kwocie 3 PLN na akcję tj. 1,3 mld PLN.

Wypłata dywidendy w mld PLN

W związku z objęciem 100% kapitału zakładowego spółki Unipetrol, a.s. poprzez wykup pozostałych 37% akcji za 4,2 mld PLN od dotychczasowych akcjonariuszy zadłużenie netto Grupy ORLEN wyniosło 5,6 mld PLN a dźwignia finansowa netto osiągnęła poziom 15,7%.

Dług netto / dźwignia finansowa [mld PLN / %]

Kapitał produkcyjny

PKN ORLEN wraz ze spółkami Grupy ORLEN jest jedną z największych firm paliwowych w Europie. Koncern dysponuje zintegrowanymi aktywami zdolnymi do przerobu ponad 35 mln ton różnych gatunków ropy rocznie, a sprzedaż detaliczną prowadzi z wykorzystaniem największej w regionie Europy Środkowo-Wschodniej sieci stacji paliw. PKN ORLEN jest również liczącym się graczem na rynku energii w Polsce, a zarazem największym przemysłowym producentem energii elektrycznej. W obszarze wydobywania Koncern dysponuje własną bazą zasobów ropy i gazu (2P) w Polsce i Kanadzie.

Wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych Grupy ORLEN wyniosła na koniec 2018 roku ponad 30 mld PLN.

Podstawowe informacje

Efekty – kluczowe dane

Zarządzanie kapitałem – cele i kierunki działań

Rafineria

- 6 rafinerii zlokalizowanych w Polsce, Litwie i Czechach. Łączna max. zdolność przerobu ropy 35,2 mt/r, w tym: 16,3 mt/r Płock, 10,2 mt/r ORLEN Lietuva i 8,7 mt/r Unipetrol.
- Strategiczna lokalizacja z dostępem do rurociągów surowcowych i produktowych oraz do terminali morskich: 3,7 tys. km sieci rurociągów i 39 baz magazynowych.

Petrochemia

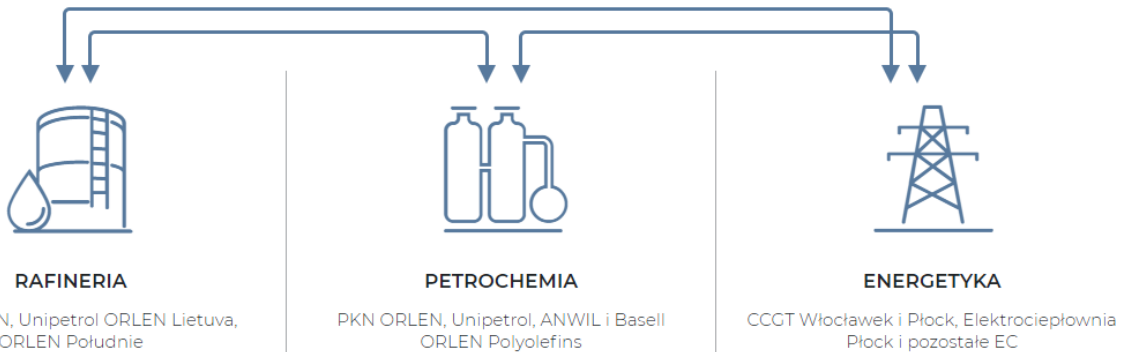
- Aktywa petrochemiczne zintegrowane z rafinerijnymi.
- PX/PTA – jeden z najnowocześniejszych zakładów w Europie o zdolnościach produkcyjnych 690 kt/r PTA.
- Spółka chemiczna ANWIL we Włocławku jest jedynym wytwórcą polichlorku winylu (PCW) w Polsce oraz jednym z największych producentów nawozów sztucznych i wodorotlenku sodu w Polsce.

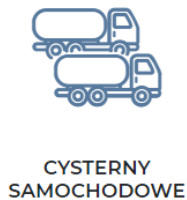
Energetyka

- Grupa ORLEN posiada bloki energetyczne w 3 krajach, w tym:
 - Największy przemysłowy blok wytwórczy w Polsce: EC Płock (415 MWe, 2150 MWt).
 - Nowoczesne bloki parowo-gazowe w Polsce: CCGT Włocławek i CCGT Płock. Łącznie ponad 1000 MWe.
- W ramach rozwoju energetyki niskoemisyjnej: PKN ORLEN posiada koncesje na budowę farmy wiatrowej na Bałtyku o maksymalnej mocy 1200 MWe.

Produkcja

Logistyka

Sprzedaż

HURTOWA SPRZEDAŻ

paliw i pozostałych produktów rafineryjnych

HURTOWA SPRZEDAŻ

produktów petrochemicznych

DETALICZNA SPRZEDAŻ

paliw i produktów pozapaliwowych

DETAL

- Największa sieć detaliczna w Europie Środkowej: 2803 stacje paliw, w tym 1787 Polska, 582 Niemcy, 409 Czechy, 25 Litwa.
- 2327¹ punktów Stop Cafe, w tym: 1667 Polska (włączając 354 O!SHOP), 270 Czechy, 361¹ Niemcy i 23 Litwa.

¹Liczba uwzględnia stacje Star (Niemcy) z dotychczasowym formatem gastronomicznym Stop Cafe (dane nieraportowane w latach ubiegłych).

WYDOBYCIE

- Polska:

Na terenie Polski Grupa ORLEN działa samodzielnie oraz z partnerem (PGNiG S.A.) na obszarze 22 koncesji poszukiwawczo-rozpoznawczych o łącznej powierzchni przekraczającej 14 tys. km², położonych w obrębie 6 województw. Grupa ORLEN posiada 100% udziałów w 10 koncesjach oraz 49% w 10 koncesjach, ponadto prowadzi w obrębie dwóch koncesji na obszarze Nizy Polskiego wspólne z PGNiG S.A. operacje w ramach projektu poszukiwawczo-wydobywczego.

- Kanada:

W prowincji Alberta w Kanadzie Grupa ORLEN jest rozpoznawanym operatorem z aktywami poszukiwawczo-produkcyjnymi o łącznej powierzchni 312,6 tys. akrów (1,3 tys. km²). Program nakładów inwestycyjnych w roku 2018 był skoncentrowany na obszarach Ferrier i Kakwa w prowincji Alberta.

	Jednostka	Wykonanie 2018	Wykonanie 2017
Segment Downstream			
Udział w rynku paliw w Polsce	%	57,4	54,2
Wykorzystanie mocy przerobowych	%	95	94
Wykorzystanie mocy instalacji olefin	%	74	78
Przerób ropy w Grupie ORLEN	mln t	33,4	33,2
Uzysk paliw PKN ORLEN	%	81	80
Segment Detal			
Udział sprzedaży paliw w rynkach macierzystych	%	16,2	15,2
Sprzedaż na stację	mln l	4,3	4,1
Liczba stacji efektywnych	X	2 748	2 742
Segment Wydobywanie			
Wydobycie węglowodorów	mln boe/r	6,6	5,7
Zasoby węglowodorów	mln boe	210,6	152,6
Liczba nowych odwiertów (netto)	X	19,4	17,5

Kierunki strategii PKN ORLEN 2019-2022

DOWNSTREAM

intensyfikacja produkcji petrochemicznej, dalsza integracja aktywów rafineryjnych oraz rozwój energetyki niskoemisyjnej

- Bezpieczeństwo surowcowe.
- Wzmocnienie pozycji rynkowej.
- Doskonałość operacyjna.

DETAL

rozwój sieci sprzedaży i wzmocnianie relacji z klientami

- Nowoczesna sieć sprzedaży paliw.
- Unikalne doświadczenia zakupowe.
- Doskonałość operacyjna.

ostrożna kontynuacja

- Dalszy wzrost wydobycia w Polsce i Kanadzie.
- Ostrożna kontynuacja.
- Doskonałość operacyjna i siła finansowa.

Projekty rozwojowe:

- Petrochemia: budowa kompleksu pochodnych aromatów, rozbudowa kompleksu olefin, rozbudowa zdolności produkcyjnych fenolu, rozbudowa zaplecza B+R, rozbudowa instalacji nawozów w ANWILU.
- Rafineria: rozwój instalacji w produkcji biopaliw, m.in. samodzielna jednostka HVO, Visbreaking, Hydrokraking Pozostałości Próżniowej na Litwie (analiza fazy przedinwestycyjnej na bazie zakupionego projektu bazowego i licencji).
- Energetyka: przygotowanie inwestycji w morską energetykę wiatrową.

Kapitał społeczny

W każdym obszarze, w którym działamy, czujemy się odpowiedzialni za naszych Interesariuszy, w szczególności społeczności pracowników i społeczności lokalne w miejscach, w których prowadzimy działalność oraz naszych klientów, dostawców czy kontrahentów. Jako narodowy czempion, czujemy się w obowiązku wspierać polski sport i kulturę, budując wizerunek naszego kraju poza granicami.

Organizacja

- Realizacja **badania profilaktycznych i akcji zdrowotnych** w miejscu pracy: „Zdrowie 50+”, Strefa Zdrowia, „NIE nowotworem u dzieci”, „Po pierwsze zdrowie”, spotkania otwarte dla pracowników nt. niepełnosprawności.
- „**Program Pracodawca Przyjazny Rodzinie**” – pracownicy mogą skorzystać z różnych świadczeń i udogodnień związanych z życiem rodzinnym.
- Wolontariat pracowniczy** – pracodawca wspiera oddolne inicjatywy pracowników – finansowo oraz organizacyjnie, a także organizuje akcje, do których mogą dołączyć wolontariusze.
- ORLEN Olimpiada** – rozgrywki sportowe, w których co roku uczestniczy 2 tys. pracowników Grupy ORLEN.

Otoczenie bliskie

- Fundacje korporacyjne:**
 - Fundacja „ORLEN – DAR SERCA”**: współpracuje z około 300 **Rodzinnymi Domami Dziecka** w całej Polsce, prowadzi **programy stypendialne** m.in. „Dla Orłów” i „Mam pasję powyżej średniej” oraz realizuje przedsięwzięcia z zakresu edukacji, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i kultury. Ważnym adresatem jej działań są społeczności lokalne. W 2018 roku fundacja zainaugurowała nowe projekty społeczne, m.in.: program grantowy „**Moje Miejsce na Ziemi**”, program stypendialny „**Bona Fide**”, program „**Czuwamy! Pamiętamy!**”.
 - Fundacja ANWIL dla Włocławka**: organizuje konkursy grantowe, w ramach których dofinansowuje projekty ukierunkowane na podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców Włocławka, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz ekonomicznemu, poprawę stanu środowiska naturalnego, zachowanie dziedzictwa historycznego, a także ochronę i promocję zdrowia.
 - Fundacja Unipetrol**: wspiera studentów kierunków przyrodniczych i technicznych poprzez organizację praktyk i staży studenckich oraz programów grantowych dla szkół średnich. W 2018 roku fundacja przekazała 2,7 mln CZK szkołom średnim w Czechach, w tym stypendia dla uczniów o wartości 1,8 mln CZK.
- Wsparcie fundacji, których PKN ORLEN jest założycielem, fundatorem i/lub uczestnikiem**: Fundacja Fundusz Grantowy dla Płocka, Fundacja Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego im. Ignacego Łukasiewicza w Bóbrce, Polska Fundacja Narodowa, Fundacja Dorastaj z Nami oraz Konsorcjum Bezpieczeństwo Gospodarcze Polski poprzez Fundację Bezpieczeństwo Gospodarcze Polski. Instytut Dialogu Analiz Prawno-Gospodarczych.
- Wsparcie sportu zawodowego i amatorskiego:**
 - Współpraca z **Polskim Związkiem Piłki Siatkowej, Polskim Związkiem Lekkiej Atletyki, Klubem Wisła Płock** (piłka nożna i ręczna), **Polskim Komitetem Olimpijskim**.
 - Grupa Sportowa ORLEN**: między innymi Anita Włodarczyk, Paweł Fajdek, Piotr Małachowski, Piotr Lisek, Justyna Święty-Ersetic, Iga Baumgart-Witan.
 - Motosport – w 2018 roku PKN ORLEN podpisał **kontrakt sponsorski z zespołem Williams Racing**, w barwach którego, w sezonie 2019 zasiadł polski kierowca – **Robert Kubica**. PKN ORLEN wspiera **ORLEN Team** (Kuba Przygoński, Maciej Gieźka, Adam Tomiczek), **Akademii Orlen Team** (zespół motocrossowy i kartingowy), a także **paralotniarstwo** (Wojciech Bógdał).
 - Wsparcie projektu **Szkolny Klub Sportowy** skierowanego do blisko 350 tys. uczniów w całej Polsce.
 - Organizacja własnych wydarzeń sportowych: **ORLEN Warsaw Marathon** oraz **VERVA Street Racing**.
- Ochrona dziedzictwa narodowego**: m.in. współpraca z **Narodowym Instytutem Fryderyka Chopina** – I edycja Międzynarodowego Konkursu Chopinowskiego na Instrumentach Historycznych, Koncert Nadzwyczajny „Warszawski Fortepian Chopina” z okazji rekonstrukcji fortepianu Bucholtza ze środków PKN ORLEN i Fundacji „ORLEN – DAR SERCA”, 14. edycja Festiwalu Chopin i Jego Europa.
- Współpraca ze społecznościami lokalnymi**: głównie w Płocku i miejscach prowadzenia działań biznesowych. Od trzech lat realizowany jest program **ORLEN dla Płocka**, w ramach którego jest prowadzony szereg projektów, między innymi: Płockie Ogrody Światła, dofinansowanie płockich szkół w sprzęt dydaktyczny dla pracowni fizycznych i chemicznych płockich szkół ponadgimnazjalnych, organizacja Dni Chemika (co roku ok. 25 tys. uczestników), wsparcie płockiego WOPR-u, z którym zostało zorganizowane bezpieczne kąpielisko w Grabinie koło Płocka, bezpłatne lekcje pływania dla mieszkańców miasta. W 2018 roku został uruchomiony **Bezpłatny System Informacji dla Mieszkańców Regionu Płockiego**.
- Działania skierowane do Dostawców i Klientów:**
 - Targi dla Dostawców PKN ORLEN**, podczas których przybliżany jest proces zakupowy oraz oczekiwania i wymagania Koncernu wobec dostawców.
 - Dni Otwarte dla podwykonawców ORLEN Lietuva**
 - Możliwość przekazywania przez klientów punktów w **programie lojalnościowym VITAY** oraz aplikacji **YANOSIK** na cele społeczne.
 - Karta Dużej Rodziny** – posiadacze karty mogą skorzystać ze zniżek na stacjach ORLEN w całej Polsce.
 - Od ponad 10 lat w ponad 1600 punktach Stop Cafe na stacjach ORLEN klienci mogą zakupić **kawę z certyfikatem Fairtrade** – największego globalnego systemu Sprawiedliwego Handlu.
- Działania edukacyjne:**
 - Inauguracja w 2018 roku programu lojalnościowego dla akcjonariuszy indywidualnych „**ORLEN W PORTFELU**”, a w jego ramach Akademii Inwestowania; publikacja zeszytu eksperckiego w ramach cyklu „Napędzamy przyszłość” pt. „**Filary trwałego rozwoju przedsiębiorstw – wizja, surowce, talenty**”; publikacja **raportów zintegrowanych Grupy ORLEN**.

Otoczenie dalekie

- PKN ORLEN w gronie spółek wchodzących w skład portfela **RESPECT Index**, obejmującego firmy odpowiedzialne społecznie.
- Działalność zgodna z podpisaną w 2018 roku przez PKN ORLEN **deklaracją „Partnerstwa na rzecz dostępności”**.
 - Realizacja **polityki określającej warunki i zasady pracy osób niepełnosprawnych**, mającej na celu zrównywanie szans w dostępie do zatrudnienia, doksztalcania zawodowego, awansów osób niepełnosprawnych, jak również kształtowanie świadomości w zakresie poszanowania praw osób niepełnosprawnych (Program Pracodawca Przyjazny Rodzinie, Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych).
 - **Na stacjach PKN ORLEN wdrażane są udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami**. 1 350 stacji posiada toalety dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Na ponad 1 000 stacji wydzielone są specjalne miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych.
- Kluczowe projekty realizowane w 2018 roku: wprowadzenie na rynek nowych **paliw EFECTA 95 i EFECTA Diesel**, zainicjowanie projektu w zakresie **morskiej energetyki wiatrowej**, wdrożenie **systemu LDAR** w części rafinerijnej w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku, **pilotażowy program budowy sieci stacji ładowania dla samochodów elektrycznych**.
- **Rozwiązania z zakresu ochrony środowiska: inwentaryzacja przyrodnicza Zakładu w Płocku, Program restytucji sokoła wędrownego, akcje zarybiania rzek, Tydzień czystości rzek, eko wolontariat.**
- Nowe rozwiązania proklienckie w zakresie dostępności usług: aplikacja płatności mobilnych **ORLEN Pay**, pierwsza stacja w formacie drive through **ORLEN Drive**.
- Dzielnie się dobrymi praktykami funkcjonującymi w organizacji poprzez udział przedstawicieli Grupy ORLEN w ważnych **konferencjach o tematyce branżowej i gospodarczej**, między innymi w **Kongresie 590, szczyście klimatycznym COP24, Forum Ekonomicznym w Krynicy, Europejskim Kongresie Gospodarczym, Forum Wizja Rozwoju**.

Wyszczególnienie:	j.m.	2018	2017
Współpraca Fundacji „ORLEN – DAR SERCA” z Rodzinnymi Domami Dziecka (RDD)			
RDD objęte współpracą	[liczba]	ok. 300	ok. 350
Podopieczni RDD objęci opieką	[liczba]	ok. 2 000	ok. 2 500
Podopieczni RDD, którzy wzięli udział w wyjazdach wakacyjnych i w czasie ferii	[liczba]	480	438
Podopieczni RDD, którzy otrzymują stypendia	[liczba]	89	109
Programy stypendialne Fundacji „ORLEN – DAR SERCA”			
Stypendia dla dzieci pracowników spółek Grupy ORLEN – „Dla Orłów” ¹	[liczba]	113	106
Stypendia dla uczniów z Płocka i okolic – „Mam pasję powyżej średniej” ²	[liczba]	123	134
Stypendia dla studentów – „Bona Fide” ³	[liczba]	6	-
Programy grantowe Fundacji „ORLEN – DAR SERCA”			
Program „Moje miejsce na Ziemi” ⁴ – złożone wnioski	[liczba]	1 135	-
Program „Moje miejsce na Ziemi” ⁴ – wnioski nagrodzone grantami	[liczba]	293	-
Program Wsparcia Jednostek Straży Pożarnej ⁵ – złożone wnioski	[liczba]	blisko 4 000	blisko 1 400
Program Wsparcia Jednostek Straży Pożarnej ⁵ – wnioski nagrodzone grantami	[liczba]	360	169
Promowanie zdrowego stylu życia i profilaktyki zdrowotnej			
Konsultacje z zakresu profilaktyki zdrowotnej w ramach programu „Po pierwsze zdrowie” ⁶	[liczba]	1 058	-
Program profilaktyczny „Zdrowie 50+” ⁷ – uczestnicy	[liczba]	100	-
Strefa Zdrowia ⁸ – uczestnicy	[liczba]	634	370
ORLEN Warsaw Marathon – uczestnicy	[liczba]	20 000	21 000
Projekty marketingowe na rzecz mieszkańców Płocka	[liczba]	98	92

Angażowanie klientów w projekty społeczne ⁹			
Cele społeczne realizowane z udziałem klientów	[liczba]	11	16
Punkty przekazane przez klientów na cele społeczne	[liczba]	40 730 211	53 518 524
Dostawcy PKN ORLEN, którzy mają obowiązek zapoznania się z „Kodeksem postępowania dla dostawców PKN ORLEN”	[%]	100	100

¹Program stypendialny „Dla Orłów” – program skierowany do dzieci pracowników PKN ORLEN oraz spółek Grupy ORLEN, którego celem jest wsparcie pracowników oraz ich rodzin, wyróżnianie i promowanie zaangażowania uczniów w zdobywanie wiedzy, rozwijanie zdolności i umiejętności, a także inspirowanie uczniów do angażowania się w działania społeczne.

²Program stypendialny „Mam pasję powyżej średniej” – program skierowany do uczniów z Płocka i okolic, którego celem jest wyróżnianie i promowanie zaangażowania uczniów w zdobywanie wiedzy, rozwijanie zdolności i umiejętności, a także inspirowanie uczniów do angażowania się w działania społeczne.

³Program Stypendialny „Bona Fide” – program o zasięgu ogólnopolskim, którego celem jest umożliwienie najzdolniejszym polskim studentom podjęcia nauki na najlepszych uczelniach zagranicznych z pierwszej 50. listy szanghajskiej. Tworzy go pięć Fundacji korporacyjnych Spółek z udziałem Skarbu Państwa: Fundacja BGK im. J.K. Steczkowskiego, Fundacja Energa, Fundacja LOTOS, Fundacja Lotto oraz Fundacja „ORLEN – DAR SERCA”. W pierwszej edycji programu zrealizowanej w 2018 roku stypendia otrzymało 6 studentów, którzy dzięki dofinansowaniu mogli rozpocząć naukę na: University of Oxford, University College London, Columbia University, University of Cambridge, Imperial College London.

⁴Program grantowy „Moje miejsce na Ziemi” – program o zasięgu ogólnopolskim, którego celem jest wsparcie rozwoju społeczności lokalnych, w tym dotarcie do mniejszych miejscowości i zaktywizowanie społeczności wiejskich. W 2018 roku zrealizowano pierwszą edycję programu, w której 293 podmioty otrzymały granty na realizację projektu, który zmieni na lepsze ich najbliższe otoczenie, w łącznej kwocie 2.001.000,00 zł. Projekty mogły dotyczyć obszarów takich jak sport, bezpieczeństwo, edukacja, historia, kultura czy ekologia.

⁵Program Wsparcia Jednostek Straży Pożarnej – program o zasięgu ogólnopolskim realizowany od lat, którego celem jest wspieranie funkcjonariuszy, którzy codziennie narażają swoje życie w obronie życia innych, promowanie bohaterkich postaw i wartości wśród społeczeństwa, a także wspieranie rozwoju społeczności lokalnych. W ramach programu Jednostki Straży Pożarnej mogą wnioskować o dofinansowanie między innymi w sprzęt przeciwpożarowy, ratownictwa wodnego i przeciwpowodziowego, sprzęt ratownictwa drogowego i technicznego, ratownictwa medycznego, ratownictwa chemicznego, ekologicznego oraz wysokościowego. Edycja programu w 2018 roku była rekordowa pod względem zgłoszonych wniosków oraz udzielonego wsparcia.

⁶Program „Po pierwsze zdrowie” – w 2018 roku PKN ORLEN wraz z „Fundacją ORLEN – DAR SERCA” umożliwił mieszkańcom, w tym pracownikom i ich rodzinom, Płocka, Włocławka i Ostrowa Wielkopolskiego wziąć udział w badaniach profilaktycznych w ramach ogólnopolskiego programu „Po pierwsze zdrowie”. To wielospecjalistyczny program przeciwdziałania chorobom cywilizacyjnym w Polsce, odbywający się pod honorowym patronatem Ministerstwa Zdrowia. W konsultacjach brali udział specjaliści prowadzący badania z zakresu słuchu, spirometrii, okulistyki, otolaryngologii i onkologii.

⁷Program profilaktyczny „Zdrowie 50+” – w ramach programu pracownicy, którzy ukończyli 50 lat mają możliwość wykonania niezbędnych badań i konsultacji profilaktycznych, których zakres został dostosowany do wieku i płci uczestników. Obejmuje on między innymi badania laboratoryjne i obrazowe oraz konsultacje lekarskie. Celem jest ogólna ocena stanu zdrowia oraz w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości skierowanie do dalszego postępowania diagnostycznego i leczniczego.

⁸Strefa Zdrowia – w październiku i listopadzie 2018 roku pracownicy PKN ORLEN w Płocku, Warszawie i Włocławku mieli okazję odwiedzić specjalną strefę zdrowia przygotowaną we współpracy z Grupą PZU. Mogli odwiedzić gabinet masażu, a także skorzystać z porad dietetyka.

⁹Angażowanie klientów w projekty społeczne – umożliwienie klientom przekazywania punktów zebranych w programie lojalnościowym VITAY i w aplikacji YANOSIK na cele społeczne, między innymi: wsparcie Rodzinnych Domów Dziecka (Jeden dzień wakacji, Przybory szkolne, Godzina rehabilitacji), Miesięczna opieka nad sokołem, Dzielne wyżywienie sokoła, Zaobrączkowanie sokoła, Miesięczna opieka nad bocianem, Miesięczna opieka nad sarenką, Sadzenie drzew, Leczenie i rehabilitacja orłów, 1000 pkt na placówki oświatowe, które ucierpiały w nawałnicach.

Zarządzanie kapitałem – cele i kierunki działań:

- **Organizacja**
Celem działań realizowanych w ramach filaru Organizacja jest budowanie trwałych relacji z pracownikami w oparciu o różnorodność, poczucie bezpieczeństwa, możliwości rozwoju oraz łączenia ról społecznych i zawodowych.
- **Otoczenie bliskie**
Priorytetem jest rozwijanie wrażliwości na potrzeby społeczne oraz odpowiedzialności partnerów biznesowych i klientów poprzez dzielenie się dobrymi praktykami oraz wiedzą i wdrażanie najwyższych standardów CSR. Działania skoncentrowane są na budowaniu wizerunku odpowiedzialnej spółki, prowadzeniu projektów z zakresu zaangażowania społecznego, promowaniu tematyki CSR wśród Interesariuszy i zachęcaniu ich do odpowiedzialności.
- **Otoczenie dalekie**
Jest to obszar, w którym PKN ORLEN postawił sobie za zadanie realizowanie strategii i promowanie innowacyjności, wyznaczanie najwyższych standardów branżowych w zakresie etyki biznesu i ochrony środowiska.

Kapitał intelektualny

Kapitał intelektualny jest zasobem strategicznym Grupy ORLEN, zapewniającym trwałą przewagę konkurencyjną. Wiedza i doświadczenie pracowników, zaufanie klientów oraz nasze wartości i zasady postępowania przyczyniają się do budowy wartości firmy w krótkim, średnim i długim horyzoncie czasowym.

Wiedza i unikalne doświadczenie – ponad 21 000 zaangażowanych i wysoko wykwalifikowanych pracowników, w tym:

- Wybitna kadra techniczno-inżynierska o bogatym doświadczeniu w pracy w sektorze rafineryjnym, petrochemicznym, energetyce i wydobywaniu.
- Eksperti w zakresie zarządzania, finansów, HR, itp.
- Doświadczony zespół realizujący projekty o charakterze badawczo-rozwojowym związane z wdrażaniem nowych produktów i technologii wynikających z obowiązujących przepisów.

Działalność B+R – najważniejsze kierunki:

- Paliwa nowej generacji i biopaliwa.
- Nowe lub ulepszone procesy, technologie i produkty.
- Surowce niekonwencjonalne dla chemii.
- Polimery i materiały nowej generacji.
- Doskonałość operacyjna i kluczowe procesy technologiczne.

Systemy zarządzania – nieprzerwanie dbamy o najlepsze standardy działania i najwyższą możliwą efektywność operacyjną.

Realizacji tych celów służy **Zintegrowany System Zarządzania**, na który składają się:

- System Zarządzania Jakością wg ISO 9001.
- System Zarządzania Jakością wg AQAP 2110.
- System Zarządzania Środowiskowego wg ISO 14001.
- System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy wg PN-N-18001.
- System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji wg PN-ISO/IEC 27001.
- System Zarządzania Bezpieczeństwem Żywności HACCP.
- System certyfikacji ISCC EU.
- Zakładowa Kontrola Produkcji (ZKP).

Polityki i Procedury Należytej Staranności w zakresie poszczególnych obszarów działalności, zapewniające najwyższej jakości standardy zarządzania.

Kultura innowacji:

- Motywowanie pracowników do tworzenia innowacyjnych rozwiązań technicznych i technologicznych poprzez, między innymi wdrażanie wewnętrznych projektów i platform intranetowych do stymulowania procesów innowacyjnych i zarządzania wiedzą.
- Motywowanie pracowników do wdrażania innowacji z zewnątrz w tym, między innymi poprzez aktywny udział w prowadzonych w Grupie ORLEN inicjatywach mających na celu dostarczenie innowacyjnych rozwiązań przygotowanych między innymi przez startupy.

Efekty - kluczowe dane

Kluczowe projekty z obszaru B+R realizowane w 2018 roku:

- Opracowanie technologii procesu współwodornienia frakcji napędowych z olejami roślinnymi jako potencjalne źródło biokomponentów dla oleju napędowego (PKN ORLEN).
- Monitoring korozji ogólnej i nawodorowania z wykorzystaniem zintegrowanego systemu dualnych czujników korozji (PKN ORLEN).
- Technologia produkcji i sposób magazynowania benzyn silnikowych w kawernach solnych, jako element przeciwdziałania zaburzeniom w gospodarce surowcowo-produktowej (PKN ORLEN).
- BioRECO2VER – Biologiczne ścieżki konwersji CO₂ do monomerów bazowych.

Projekty realizowane w ramach umacniania kultury innowacji:

Zdobywamy doświadczenie w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych w ramach realizowanych programów (w tym akceleracyjnych) w celu doskonalenia systemu wdrażania innowacji, w tym odkrywania wśród pracowników talentów w obszarze innowacyjności:

- **Program Twórcza** – przeznaczony do zgłaszania projektów o charakterze technicznym lub technologicznym, w tym inicjatyw mogących stanowić projekty wynalazcze (wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe, topografie układów scalonych).
- **Promowanie inicjatywy pracowników** – konkurs na Innowacyjny Projekt Roku, w 2018 roku ten tytuł otrzymało rozwiązanie AMS – system zarządzania alarmami / CLMP – monitorowanie jakości. Projekt dotyczył systemowego uporządkowania, standaryzacji, przeglądu i racjonalizacji systemów alarmowych generowanych z systemów sterowania i zabezpieczeń.
- **Zaangażowanie pracowników w realizowane programy akceleracyjne**, w tym Electro Scale Up oraz Scale Up mające na celu oszacowanie potrzeb w zakresie poszukiwanych innowacyjnych rozwiązań oraz przeprowadzenia ich pilotażowych wdrożeń.
- **Promowanie otwartej postawy pracowników** w odniesieniu do podmiotów oferujących innowacyjne rozwiązania, w tym zaangażowanie pracowników w weryfikację i opiniowanie innowacyjnych rozwiązań oferowanych przez startupy, organizację spotkań z potencjalnymi dostawcami nowych usług/produktów oraz aktywny scouting potencjalnych podmiotów poprzez udział pracowników w konferencjach/spotkaniach branżowych z zakresu innowacyjności

Współpraca z nauką:

- Rocznie powstaje ponad 100 prac badawczych, koncepcji i projektów oraz ponad 10 prac dyplomowych w efekcie współpracy PKN ORLEN z przedstawicielami uczelni wyższych.
- W ramach programu MNiSW rozpoczęto 7 doktoratów wdrożeniowych we współpracy z Uniwersytetem.
- Organizacja staży i praktyk oraz rekrutacja najlepszych studentów i absolwentów.
- Udział pracowników PKN ORLEN w programie doktoratów wdrożeniowych.
- Konkursy na najlepsze prace badawcze i dyplomowe.
- „Dzień Wiedzy z Orlenem”, Case Week.
- Innovation Day – warsztaty z jednostkami naukowymi, podczas których prezentowane są wyzwania B+R i technologiczne PKN ORLEN oraz portfel projektów prowadzonych przez uczelnie/institute, oraz seminaria.
- Realizacja wspólnych projektów B+R.
- Zlecenie prac badawczych, koncepcyjnych, analiz i studiów.

Zarządzanie kapitałem - cele i kierunki działań

- Rozwijanie innowacyjności wewnętrznej i zewnętrznej w organizacji.
- Stworzenie optymalnych warunków do tworzenia innowacji w Grupie ORLEN.
- Utworzenie Strategicznej Agencji Badawczej PKN ORLEN.
- Uruchomienie narzędzi pozyskiwania innowacji: akcelerator i fundusz CVC.
- Rozwój współpracy ze startupami.
- Budowa Centrum Badawczo-Rozwojowego, będącego platformą współpracy ze światem nauki i biznesem.
- Własne prace badawcze i testy usprawniające procesy, udoskonalające produkty i optymalizujące wsady.
- Prace nad własnymi technologiami

Kapitał ludzki

Ludzie to jeden z głównych filarów strategii Grupy ORLEN. Naszym pracownikom zapewniamy godne i przyjazne warunki pracy. Relacje wewnątrz firmy oraz z jej otoczeniem opierają się na uczciwości, szacunku oraz na dialogu, współpracy i zaangażowaniu wszystkich w kształtowanie kultury zgodnej z Wartościami Firmy. Priorytetami dla nas są: zwiększanie efektywności pracy, poszerzanie wiedzy i zwiększanie kompetencji pracowników, zacieśnianie współpracy, umacnianie przywództwa, dbałość o najwyższe standardy bezpieczeństwa pracy oraz budowa kultury innowacji.

- Ponad 21 000 zaangażowanych pracowników tworzących zespół doświadczonych specjalistów.

	j.m.	2018
Stan zatrudnienia ogółem:	[osoby]	21 282
Stan zatrudnienia wg płci, w tym:		
Kobiety	[%]	27
Mężczyźni	[%]	73
Stan zatrudnienia wg rodzaju wykonywanej pracy, w tym:		
Pracownicy umysłowi	[%]	46
Pracownicy fizyczni	[%]	54
Stan zatrudnienia wg wykształcenia, w tym:		
Wyższe	[%]	41
Średnie	[%]	35
Zawodowe	[%]	22
Podstawowe	[%]	2

- **Różnorodna i szeroka oferta działań rozwojowych** skierowana do pracowników: szkolenia specjalistyczne (otwarte i zamknięte), studia podyplomowe, MBA, coaching, mentoring.
- **Kultura dzielenia się wiedzą:** wewnętrzne portale wymiany wiedzy i idei: ORLEN Insight, ORLEN Idea; Project Management & Innovation Day.
- **Opieka medyczna i system świadczeń pracowniczych** obejmujących dofinansowanie do: wypoczynku lub leczenia sanatoryjnego, opieki nad dzieckiem, wypoczynku dzieci i młodzieży, wyprawki szkolnej, zajęć sportowo-rekreacyjnych, rehabilitacyjnych i działalności kulturalno-oświatowej, turnusu rehabilitacyjnego niepełnosprawnego dziecka wraz z opiekunem, finansowe wsparcie rodzin o niskich dochodach, bezwrotne zapomogi, zwrotne pożyczki na cele mieszkaniowe oraz upominki świąteczne dla dzieci.
- **Najwyższe standardy bezpieczeństwa pracy, budowanie świadomości bezpiecznego wykonywania pracy oraz kreowanie proaktywnych postaw wśród pracowników i kontraktorów.** W praktyce oznacza to realizację wszelkich działań mających na celu zapobieganie wypadkom, awariom przemysłowym, pożarom i innym, niepożądanym zdarzeniom. Do kluczowych, aktualnie realizowanych projektów należą:
 - **Projekt Safety Plus** – obejmuje wdrażanie w Grupie ORLEN 15 standardów bezpieczeństwa stanowiących najwyższe, funkcjonujące standardy bezpieczeństwa, zidentyfikowane w branży paliwowo-energetycznej.
 - W trakcie są prace nad **Systemem Zarządzania Bezpieczeństwem Procesowym** w oparciu o standard OSHA 1910.119. System pozwoli jeszcze skuteczniej realizować działania w obszarze doskonałości operacyjnej poprzez zapewnienie bezpieczeństwa technicznego instalacji procesowych, magazynowych i pomocniczych.

Efekty - kluczowe dane

• Zarządzanie potencjałem pracowników

Adaptacja nowozatrudnionych, współpraca ze związkami zawodowymi w zakresie wdrażania Zakładowych Układów Zbiorowych Pracy oraz partnerstwa w realizacji celów biznesowych, rozwój motywacji pozafinansowej pracowników (rozwój programu Pracodawca Przyjazny Rodzinie). W 2018 roku zakończono działania zmierzające do wdrożenia od początku 2019 roku jednolitego standardu opieki medycznej w Grupie ORLEN.

• Kształcenie i pozyskiwanie przyszłych kadr:

• Programy stażowe:

Kierunek ORLEN, #Energia dla przyszłości realizowany we współpracy z Ministerstwem Energii, program realizowany we współpracy z Wydziałem Mechanicznym Energetyki i Lotnictwa Politechniki Warszawskiej, program stażowy dla przyszłych prawników realizowany wspólnie z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

• Praktyki studenckie – w obszarze produkcji oraz innych obszarach biznesowych.

Podpisanie przez PKN ORLEN **Deklaracji Współpracy z Mazowieckim Kuratorium Oświaty**, na podstawie której spółki Grupy ORLEN mogą obejmować patronatem klasy o profilu zgodnym z charakterem ich działalności.

• Aktywny udział w **Seminariach z Przemysłem**, cyklu spotkań na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej.

• Udział w **Targach Pracy** na uczelniach technicznych: Targi Pracy w Płocku, Absolvent Talent Days w Warszawie, Akademickie Targi Pracy w Łodzi, Targi Pracy na Politechnice Śląskiej oraz Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie oraz Inżynierskich Targach Pracy na Politechnice Warszawskiej.

• **Działania edukacyjno-informacyjne**, w tym między innymi: Dzień Wiedzy czy Dzień Godności realizowany przez Rzecznika ds. Etyki PKN ORLEN.

• Rozwój i szkolenia:

• Kompleksowy program rozwoju dla kadry menedżerskiej, programy szkoleniowe w zakresie przeciwdziałania mobbingowi, prawa pracy oraz etyki w zarządzaniu i biznesie.

• Programy rozwoju kompetencji w zakresie zarządzania projektami, negocjacji handlowych i biznesowych, efektywnej komunikacji i współpracy w zespole, innowacji ukierunkowanych na pragmatyczne techniki oraz trenera wewnętrznego w obszarze Produkcji.

• Programy wspierające kulturę bezpieczeństwa pracy: od projektów edukacyjnych po szkolenia obowiązkowe oraz studia podyplomowe w zakresie bezpieczeństwa procesów przemysłowych, Akademia Bezpiecznej Jazdy ORLEN.

• Akademia Językowa oraz wakacyjne kursy języka angielskiego.

• Profilatyka zdrowotna:

Programy profilaktyczne: „Zdrowie 50+”, Strefa Zdrowia, „NIE nowotworom u dzieci”; badania profilaktyczne w Płocku, Włocławku i Ostrowie Wielkopolskim w ramach ogólnopolskiego programu „Po pierwsze zdrowie”; spotkania otwarte dla pracowników nt. niepełnosprawności.

• Zapewnienie najwyższych standardów bezpieczeństwa

• Doskonalenie kultury bezpieczeństwa pracy – program „System Wsparcia Pracowników”.

• System obowiązkowych szkoleń dla pracowników i kontraktorów z zakresu bezpieczeństwa.

• Audyty wewnętrzne w spółkach Grupy ORLEN i audyty obszarów bezpieczeństwa wśród kontraktorów.

• Programy motywacyjne i kampanie informacyjne popularyzujące tematykę bezpieczeństwa pracy, propagujące zdrowy styl życia oraz promujące zasadę równowagi pomiędzy pracą i odpoczynkiem: konkursy „Bezpieczny Remont”, „Bezpieczny Wykonawca” i „Program Zachęt BHP”; kampanie informacyjne; Dni Bezpieczeństwa Pracy i Ochrony Zdrowia.

• System analizy zdarzeń i ocena ryzyk – „Alerty Bezpieczeństwa”, „Lesson Learned”.

• Zakładowa Straż Pożarna, ćwiczenia pracowników i służb ratowniczo-gaśniczych.

Kluczowe wskaźniki efektywności	j.m.	2018	2017
Średnia ilość godzin szkoleniowych na pracownika, w tym:			
Kobiety	[liczba]	18,3	-
Mężczyźni	[liczba]	20,7	-
Menedżer	[liczba]	24,5	-
Nie-menedżer	[liczba]	19,6	-
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	[osoby]	28 317	25 197
Wskaźnik wypadkowości TRR (Total Recordable Rate ¹)	[liczba]	1,03	0,95
Ilość zdarzeń awaryjnych T1 PSER (Process Safety Events Rate ²)	[liczba]	0,07	0,06
Wskaźnik Kultury Bezpieczeństwa ³	[%]	100	100

¹ang. Total Recordable Rate = międzynarodowy wskaźnik wypadkowości w przedsiębiorstwach: (ilość wypadków przy pracy w danym okresie / liczbę roboczogodzin przepracowanych w tym okresie) x 1 000 000

²ang. Tier1 Process Safety Events Rate = liczba zdarzeń o dużych skutkach w związku z uwolnieniem substancji do otoczenia x 1 000 000 / ilość roboczogodzin

³Wskaźnik Kultury Bezpieczeństwa jest liczony jako suma:

- iloczynu wartości procentowej realizacji celu dla całkowitego wskaźnika wypadkowości TRR (wskaźnika wypadkowości TRR spółki z kontraktorami) osiągniętej przez daną spółkę oraz wartości 0,7 (wagi poziomu wypadkowości w WKB).

Badanie zaangażowania i satysfakcji (realizowane co 2 lata)	j.m.	2017
Ilość badanych spółek Grupy ORLEN	[x]	16
Liczba respondentów w PKN ORLEN	[x]	4 005
Wskaźnik zaangażowania	[%]	65
Wskaźnik satysfakcji	[%]	73
Średnie wskaźniki w Polsce w 2016 ¹		
Wskaźnik zaangażowania	[%]	51
Wskaźnik satysfakcji	[%]	66

¹Na podstawie Aon Hewitt

Zarządzanie kapitałem - cele i kierunki działań

• **Efektywność i bezpieczeństwo**

- Dostosowujemy rozwiązania kadrowo-płacowe oraz systemy informatyczne do prawidłowego i efektywnego wspierania procesów biznesowych.
- Dbamy o prowadzenie dialogu społecznego opartego na niezależności stron, działaniu zgodnym z prawem, zaufaniu, wzajemnym szukaniu kompromisu i przestrzeganiu przyjętych reguł.
- Dbamy o zapewnienie najwyższych standardów bezpieczeństwa w obszarach operacyjnych Koncernu.
- Budujemy świadomość bezpiecznego wykonywania pracy i kreowania proaktywnych postaw wśród pracowników oraz kontraktorów.

• **Odpowiedzi na wyzwania**

- Stawiamy na rozwój kompetencji specjalistycznych pracowników w odniesieniu do celów strategicznych Koncernu oraz kształtowanie pożądanej kultury organizacyjnej, w szczególności w zakresie budowania angażującego miejsca pracy i innowacyjności.
- Kształtujemy przywództwo poprzez rozwój kompetencji menedżerskich, zgodnie z podejściem, że to menedżerowie mają największy wpływ na budowanie zaangażowania w firmie.
- Wdrażamy nowoczesne rozwiązania zmierzające do zachowania równowagi pomiędzy aktywnością zawodową a życiem rodzinnym.
- Prowadzimy politykę rekrutacyjną, której celem jest ukierunkowanie na pozyskanie wysokiej klasy specjalistów.

• **Kultura innowacji**

- Realizujemy wewnętrzne programy dla pracowników, ukierunkowane na dzielenie się wiedzą i doświadczeniem na temat innowacyjnych rozwiązań technologicznych i nowinek technicznych.
- Promujemy inicjatywy pracowników w zakresie innowacyjności.
- Współpracujemy ze środowiskiem naukowym i akademickim.
- Zapewnienie najwyższych standardów bezpieczeństwa

Kapitał naturalny

W swojej działalności Grupa ORLEN wykorzystuje odnawialne i nieodnawialne zasoby naturalne. Wszelkie działania biznesowe prowadzone są w sposób odpowiedzialny, z uwzględnieniem konsekwencji obecnych i przyszłych oddziaływań środowiskowych.

- W procesach produkcyjnych wykorzystujemy **surowce odnawialne** (powietrze, woda, estry, bioetanol) i **nieodnawialne** (ropa naftowa, gaz ziemny i chemikalia pomocnicze).
W 2018 roku Grupa ORLEN wykorzystwała, między innymi:
 - **Ponad 33 mln ton ropy naftowej.**
 - **Ponad 800 tys. ton estrów.**
 - **Ponad 250 tys. ton bioetanolu.**
 - **Ponad 90 mln m³ wody.**
- Grupa ORLEN dysponuje **własnymi rezerwami ropy i gazu (2P) w Polsce i Kanadzie, które na koniec 2018 roku wyniosły 211 mln boe**
- **Aktywa wydobywcze Grupy ORLEN:** Grupa ORLEN posiadała na koniec 2018 roku samodzielnie oraz z partnerem (PGNiG) w Polsce 22 koncesji poszukiwawczo-rozpoznawczych o łącznej powierzchni przekraczającej 14 tys. km², położonych w obrębie 6 województw, zaś w prowincji Alberta w Kanadzie aktywa poszukiwawczo-produkcyjne o łącznej powierzchni 1,3 tys. km².

Wskaźniki efektywności w obszarze środowiskowym dla Grupy ORLEN	j.m.	2018	2017
Łączny pobór wód powierzchniowych, podziemnych i wodociągowych	[mln m ³]	90,3	88,4
Powierzchniowe	[mln m ³]	85,7	84,3
Podziemne	[mln m ³]	3,9	3,3
Wodociągowe	[mln m ³]	0,7	0,8
Ilość ścieków odprowadzonych do środowiska	[mln m ³]	51,5	51,3
Ścieki przemysłowe	[mln m ³]	44,9	44,9
Zestawienie emisji wybranych substancji	[Mg]	15 959 041	15 226 911
Dwutlenek siarki	[Mg]	18 290	20 462
Tlenki azotu	[Mg]	10 436	10 516
Tlenek węgla	[Mg]	4 559	4 794
Pyły	[Mg]	1 088	1 665
Dwutlenek węgla	[Mg]	15 907 824	15 176 145
Pozostałe substancje	[Mg]	16 844	13 329
Ilość wytworzonych odpadów	[Mg]	176 827	212 991
Niebezpiecznych	[Mg]	83 840	100 128
Innych niż niebezpieczne	[Mg]	92 988	112 863

- Sumaryczna wysokość **nakładów na inwestycje związane z ochroną środowiska** poniesiona przez wszystkie spółki Grupy ORLEN wyniosła w 2018 roku 124 mln EUR, z których 28 mln EUR poniesiono na inwestycje związane z przeciwdziałaniem zanieczyszczeniu i zarządzaniem ochroną środowiska, a blisko 96 mln EUR stanowiły koszty redukcji emisji do powietrza i w ściekach.
- Kluczowe projekty realizowane w 2018 roku:**

PKN ORLEN:

- Wdrożenie systemu wykrywania i likwidacji wycieków z instalacji rafineryjnych LDAR.
- Modernizacja istniejących instalacji odzysku oparów VRU 3 i VRU 5 na terminalu kolejowym.
- Montaż systemu odpylania spalin z węzła regeneracji katalizatora na instalacji FKK II.
- Zainstalowanie nowych palników niskoemisyjnych w piecach technologicznych na instalacjach Alkilacji i HROS.
- Budowa systemu ciągłego monitoringu jakości spalin na 12 emitorach Rafinerii – instalacjach DRW II, DRW III, DRW IV, DRW VI, REF V, REF VI, HRK, WW I, WW II, HOG, FKK II, Claus (OGK I i OGK II).
- Inwestycje prowadzone na obiektach dystrybucyjnych PKN ORLEN: prace w zakresie uregulowania gospodarki wodno-ściekowej, modernizacja odwodnień linowych, separatorów stacji i myjni.
- Modernizacja Terminali Paliw w Mościskach i Sokółce w obszarze redukującym emisję substancji do powietrza.
- Realizowane inwestycje pozwoliły na ograniczenie emisji lotnych związków organicznych powstających podczas operacji załadunku i rozładunku, redukcję emisji pyłów i NOx, ograniczenie zużycia paliw, co przekłada się na ograniczenie emisji CO2 oraz oszczędności z tytułu opłat za emisję do powietrza.

Spółki Grupy ORLEN:

- Modernizacja jednostki VRU na terminalu załadunku paliw oraz wymiana palników na kotłach Elektrociepłowni w Paramo.
- Wykonanie tac dla zbiorników Z27-Z30 w Zakładzie ORLEN Oil w Trzebini.
- Montaż nowych palników na kotle K2 Elektrociepłowni oraz uruchomienie systemu ciągłego monitorowania emisji (CEMS) w jednostkach odzysku siarki i produkcji wodoru w ORLEN Lietuva.
- Zastąpienie starych kotłów węglowych nowymi źródłami ciepła opalanymi gazem ziemnym w ORLEN Południe S.A. Zakład Trzebinia.
- Budowa nowej kotłowni w jednostce Krakingu Parowego oraz modernizacja technologii odsiarczania i odazotowania spalin na kotłach Elektrociepłowni T 700 w Unipetrolu.

Zarządzanie kapitałem - cele i kierunki działań

- Dbamy o ekologiczny charakter naszych procesów produkcyjnych, realizując, między innymi, projekty związane z dostosowaniem instalacji produkcyjnych do nowych wymogów i standardów środowiskowych wynikających z przepisów unijnych oraz Konkluzji BAT. Obejmują one działania administracyjne związane z uzyskaniem zmian pozwoleń zintegrowanych na eksploatację instalacji oraz prace inwestycyjne na samych instalacjach produkcyjnych.
- Identyfikujemy aspekty środowiskowe wynikające z zachodzących procesów technologicznych oraz minimalizujemy negatywne oddziaływanie na środowisko, zdrowie i życie ludzkie.
- Realizujemy obowiązki wynikające z Pozwoleń Zintegrowanych dla instalacji.
- Efektywnie zarządzamy uprawnieniami do emisji CO2.
- Prowadzimy zadania inwestycyjne dostosowujące instalacje do nowych wymogów i standardów środowiskowych.
- Prowadzimy efektywną gospodarkę wodno-ściekową i odpadami.
- Efektywnie zarządzamy remediacją gruntów.
- Uczestniczymy w inicjatywach promujących wiedzę ekologiczną i działania społeczne.
- Zapewniamy dostęp do informacji dotyczących wpływu działalności Grupy ORLEN na środowisko naturalne oraz informacji na temat działań podejmowanych w zakresie poprawy bezpieczeństwa środowiska pracy i ochrony zdrowia oraz realizacji dobrych praktyk Programu Responsible Care.

Model Biznesowy

Jesteśmy nowoczesnym graczem na rynku paliw i energetyki, największą firmą w Europie Środkowo-Wschodniej. Prowadzimy działalność na 6 rynkach macierzystych – w Polsce, Czechach, Niemczech, na Litwie, Słowacji i w Kanadzie w 3 segmentach operacyjnych – Downstream, Detal i Wydobycie oraz we wspierającym je obszarze Funkcji Korporacyjnych.

¹Wejście na rynek słowacki w 2019 roku

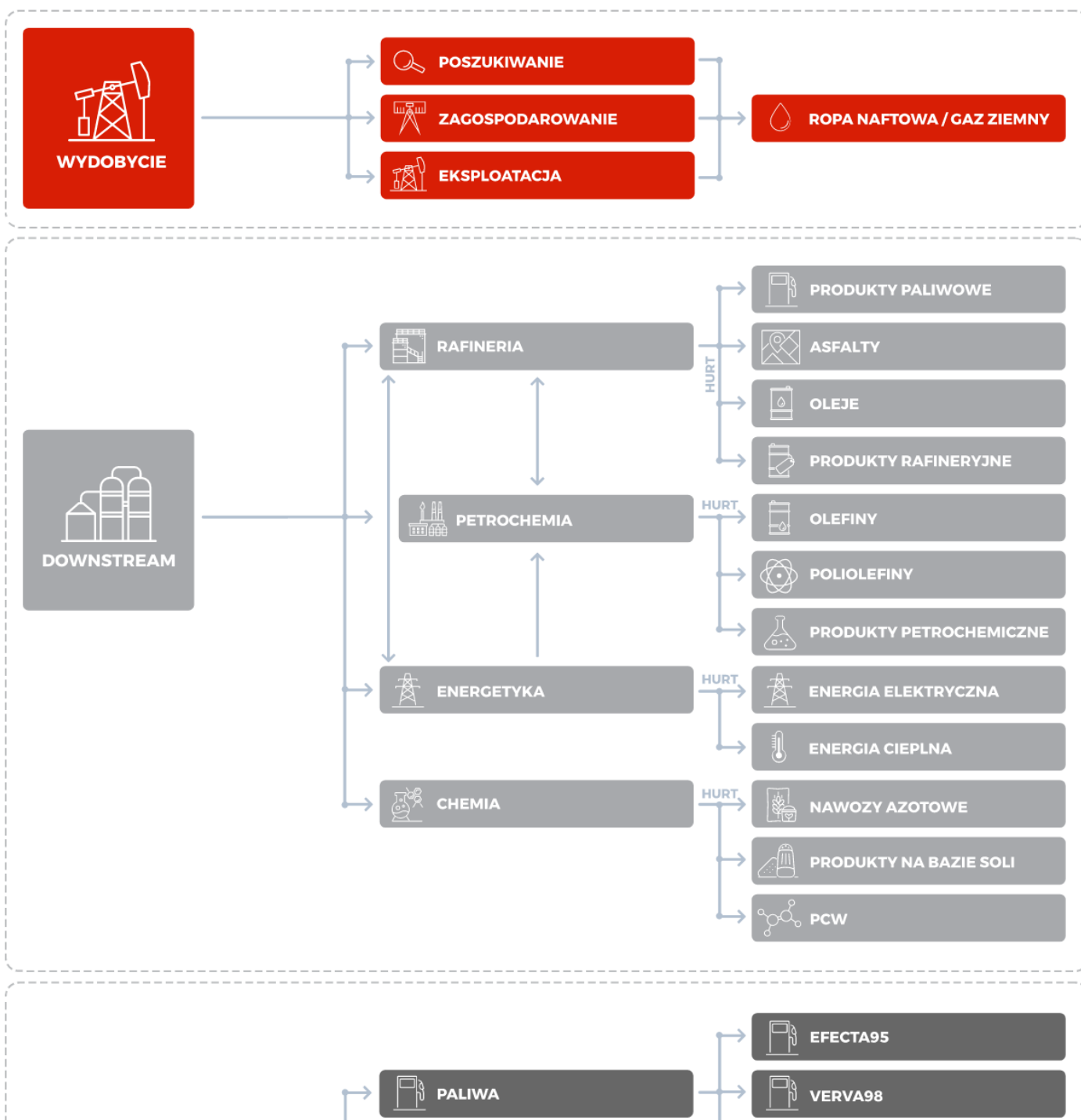
Nasza misja

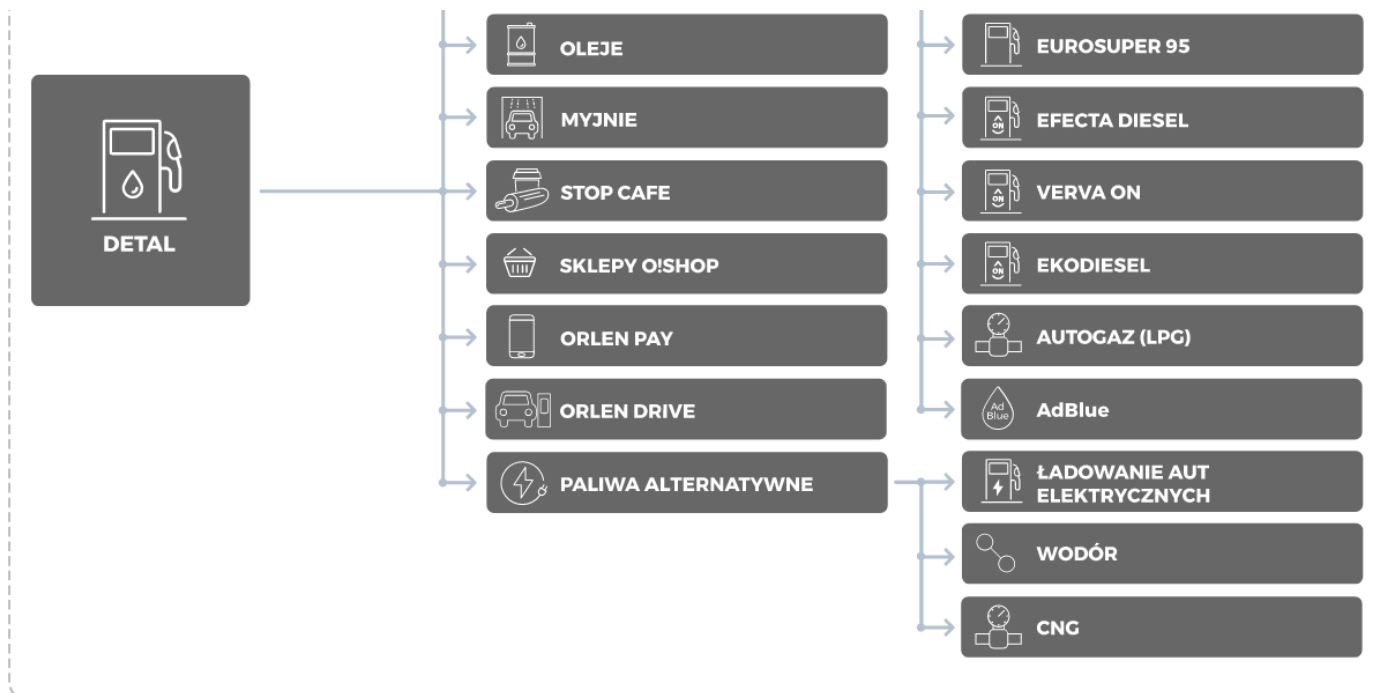
Odkrywając i przetwarzając zasoby naturalne, napędzamy przyszłość.

Credo

ORLEN. Napędzamy przyszłość.

Model biznesowy

Schematy kompleksu produkcyjnego PKN ORLEN w Płocku:

- Schemat części rafineryjnej
- Schemat części petrochemicznej i energetycznej

Segmenty operacyjne

● Segment Downstream

Grupa ORLEN zarządza aktywami produkcyjnymi zlokalizowanymi w Polsce, na Litwie oraz w Republice Czeskiej, będąc liderem produkcji paliw w tych krajach. Grupa ORLEN jest również wiodącym producentem produktów petrochemicznych, a procesy produkcyjne w tym obszarze są realizowane na wybranych instalacjach PKN ORLEN, Grupy Unipetrol, ANWIL oraz Basell Orlen Polyolefins (BOP). Łączne moce przerobowe rafinerii Grupy przekraczają 35 mln ton w skali roku.

Pełna integracja instalacji rafineryjnych i petrochemicznych w PKN ORLEN i Grupie Unipetrol oraz infrastruktura rurociągową łącząca PKN ORLEN z Grupą ANWIL i BOP stanowią istotny element przewagi konkurencyjnej. Efektywna infrastruktura logistyczna, składająca się z naziemnych i podziemnych baz magazynowych oraz sieci rurociągów stanowi kluczowy element budujący wartość na rynku paliw. Grupa ORLEN jest również wytwórcą ciepła i energii elektrycznej - główne aktywa energetyczne segmentu Downstream to Zakład Elektrociepłowni PKN ORLEN w Płocku (największy zawodowy blok wytwórczy w Polsce wykorzystywany do zasilania instalacji produkcyjnych w media), Elektrociepłownie w Grupie Unipetrol i ORLEN Lietuva oraz elektrociepłownie gazowo-parowe CCGT we Włocławku i Płocku oddane do eksploatacji odpowiednio w 2017 i 2018 roku.

● Segment Detal

Grupa ORLEN jest liderem sprzedaży detalicznej paliw w regionie zarządzającym siecią ponad 2,8 tys. stacji paliw w segmentach premium i ekonomicznym.

W Polsce stacje paliw działają pod marką ORLEN w segmencie premium oraz Bliska w segmencie ekonomicznym (jedynie 3% sieci), w Republice Czeskiej przede wszystkim pod marką Benzina i Benzina Plus (głównie segment premium), natomiast na Litwie pod marką ORLEN (segment premium). Na rynku niemieckim spółka ORLEN Deutschland zarządza stacjami ekonomicznymi pod marką STAR, a uzupełnieniem sieci jest kilkanaście stacji przymarketowych Famila. Segment realizuje program inwestycyjny obejmujący otwarcie nowych stacji paliw oraz obiektów autostradowych (tzw. MOP-miejsc obsługi podróżnych), modernizację istniejących obiektów, rebranding stacji Bliska, korporacyjne programy lojalnościowe oraz dalszy rozwój gastronomii i nowych formatów sklepowych. Obecnie w Polsce dynamicznie rozwijany jest nowoczesny koncept sklepu pod marką własną O!Shop.

● Segment Wydobycie

Grupa ORLEN prowadzi projekty poszukiwawczo-wydobywcze w Polsce i Kanadzie. Działalność operacyjna realizowana jest przez spółkę ORLEN Upstream, w której PKN ORLEN posiada 100% udziałów. Sukcesywnie rozszerzana jest baza posiadanych zasobów, zwiększane jest wydobycie oraz dywersyfikowane portfolio projektowe przy koncentracji na najbardziej efektywnych i perspektywicznych aktywach.

Celem prowadzonej działalności jest zwiększanie poziomu wydobycia i wielkości posiadanych zasobów 2P, koncentracja na dobrej jakości aktywach i najbardziej rentownych projektach oraz elastyczne reagowanie na zmiany zachodzące na rynku ropy i gazu. Na koniec 2018 roku zasoby 2P należące do spółek segmentu Wydobywania wynosiły około 211 mln boe, a łączne wydobycie w 2018 roku osiągnęło poziom 18,0 tys. boe/d.

● Funkcje Korporacyjne

Obejmują działalność realizowaną przez wybrane spółki Grupy ORLEN związaną z zarządzaniem, administracją i innymi funkcjami wsparcia dla wyodrębnionych segmentów operacyjnych. Spółki prowadzące działalność w ramach funkcji korporacyjnych realizują szeroki zakres zadań obejmujący między innymi:

- Ochronę osób i mienia oraz zabezpieczenia technicznego, kompleksową obsługę rachunkowo-księgową, kadrowo-płacową oraz inwentaryzacyjną.
- Usługi laboratoryjne w zakresie analizy produktów ropopochodnych oraz wód, ścieków, gleby i powietrza.
- Usługi projektowe i nadzoru budowlanego w branży rafinerijnej, petrochemicznej i energetycznej.
- Usługi finansowe i ubezpieczeniowe.
- Zarządzanie nieruchomościami i obsługę administracyjną biur.

Kluczowe spółki

Grupa Unipetrol

Unipetrol a.s. jest jednostką dominującą Grupy Unipetrol, która powstała w 1994 roku w wyniku restrukturyzacji czeskiego przemysłu naftowego. W 2005 roku PKN ORLEN nabył 62,99% akcji spółki Unipetrol a.s. W 2018 roku PKN ORLEN sfinalizował proces odkupu pozostałej części akcji od akcjonariuszy i w efekcie został 100% właścicielem Unipetrol a.s. Głównym przedmiotem działalności Grupy Unipetrol jest przerób ropy naftowej oraz produkcja i dystrybucja produktów rafineryjnych, petrochemicznych i chemicznych.

Grupa ORLEN Lietuva

Spółka AB ORLEN Lietuva jest jednostką dominującą Grupy ORLEN Lietuva i została zarejestrowana w Litewskim Sądzie Rejestrowym w dniu 24 stycznia 1991 roku jako AB Mazeikiu Nafta. W dniu 15 grudnia 2006 roku PKN ORLEN nabył większościowy pakiet akcji spółki od Yukos International UK B.V., a w dniu 29 kwietnia 2009 roku stał się jej jedynym właścicielem poprzez zakup akcji spółki od Rządu Republiki Litewskiej. Od 1 września 2009 roku spółka działa pod firmą AB ORLEN Lietuva. Głównym przedmiotem działalności Grupy ORLEN Lietuva jest przerób ropy naftowej, wytwarzanie produktów rafineryjnych oraz sprzedaż hurtowa produktów spółki na rynku lokalnym oraz w eksporcie lądowym i morskim z wykorzystaniem terminala Klajpedos Nafta.

ANWIL

ANWIL została utworzona w dniu 15 marca 1993 roku w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w Jednoosobową Spółkę Skarbu Państwa. Kapitał zakładowy spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku był w całości objęty przez PKN ORLEN. Przedmiotem działalności ANWIL jest produkcja nawozów azotowych, tworzyw sztucznych (polichlorek winylu, granulaty, mieszanki i płyty PCW), a także chemikaliów dla przemysłu przetwórczego oraz dla rolnictwa (amoniak, chlor, kwas azotowy, sól wypadowa, soda kaustyczna).

ORLEN Deutschland GmbH

ORLEN Deutschland GmbH powstał w efekcie zakupu przez PKN ORLEN od Deutsche BP AG sieci stacji paliw w północnych i wschodnich Niemczech w grudniu 2002 roku. Kapitał zakładowy spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku był w całości objęty przez PKN ORLEN. Spółka ORLEN Deutschland GmbH prowadzi głównie sprzedaż detaliczną paliw na terenie Niemiec

Nasze przewagi konkurencyjne

DOWNSTREAM – RAFINERIA

- Rafineria w Płocku klasyfikowana jako super-site (wg WoodMackenzie) ze względu na wielkość i głębokość przerobu oraz integrację z petrochemią
- Dywersyfikacja dostaw ropy i zabezpieczanie dostaw gazu ziemnego
- Przygotowanie na zmiany regulacyjne i trendy rynkowe dzięki realizacji projektów inwestycyjnych
- Lider na rynku paliw w Europie Centralnej (Polska, Litwa, Czechy)

DOWNSTREAM – PETROCHEMIA

- Największa firma petrochemiczna w Europie Środkowej (Polska, Litwa, Czechy)
- Aktywa petrochemiczne zintegrowane z rafineryjnymi pozwalają redukować koszty
- Atrakcyjny portfel produktów, w tym: monomery, polimery, aromaty, PTA, nawozy i tworzywa sztuczne
- Strategiczny dostawca w regionie dla przemysłu chemicznego

DOWNSTREAM – ENERGETYKA

- Grupa ORLEN – znaczący producent energii elektrycznej i ciepłej wykorzystywanej w dużej części na potrzeby własne. Produkcja energii elektrycznej wynosi ok. 4,7 TWh.
- Grupa ORLEN posiada bloki energetyczne w 3 krajach, w tym:
 - największy przemysłowy blok wytwórczy w Polsce: EC Płock (415 MWe, 2150 MWt).
 - nowoczesne bloki parowo-gazowe w Polsce: CCGT Włocławek i CCGT Płock. Łącznie ponad 1000 MWe.
- PKN ORLEN – jeden z największych odbiorców gazu w Polsce, ok. 2,5 mld m³. Łączne zużycie gazu wynosi ok. 2,7 mld m³.

DETAL

- Nowoczesna i największa sieć sprzedaży paliw w Europie Środkowej (Polska, Litwa, Czechy)
- ORLEN – silna, rozpoznawalna i najbardziej wartościowa marka w Polsce (4,7 mld PLN)
- Atrakcyjne programy lojalnościowe
- Dynamiczny rozwój sprzedaży pozapaliwowej poprzez uruchomienie kolejnych punktów Stop Cafe włączając sklepy typu „convenience” pod marką O!SHOP

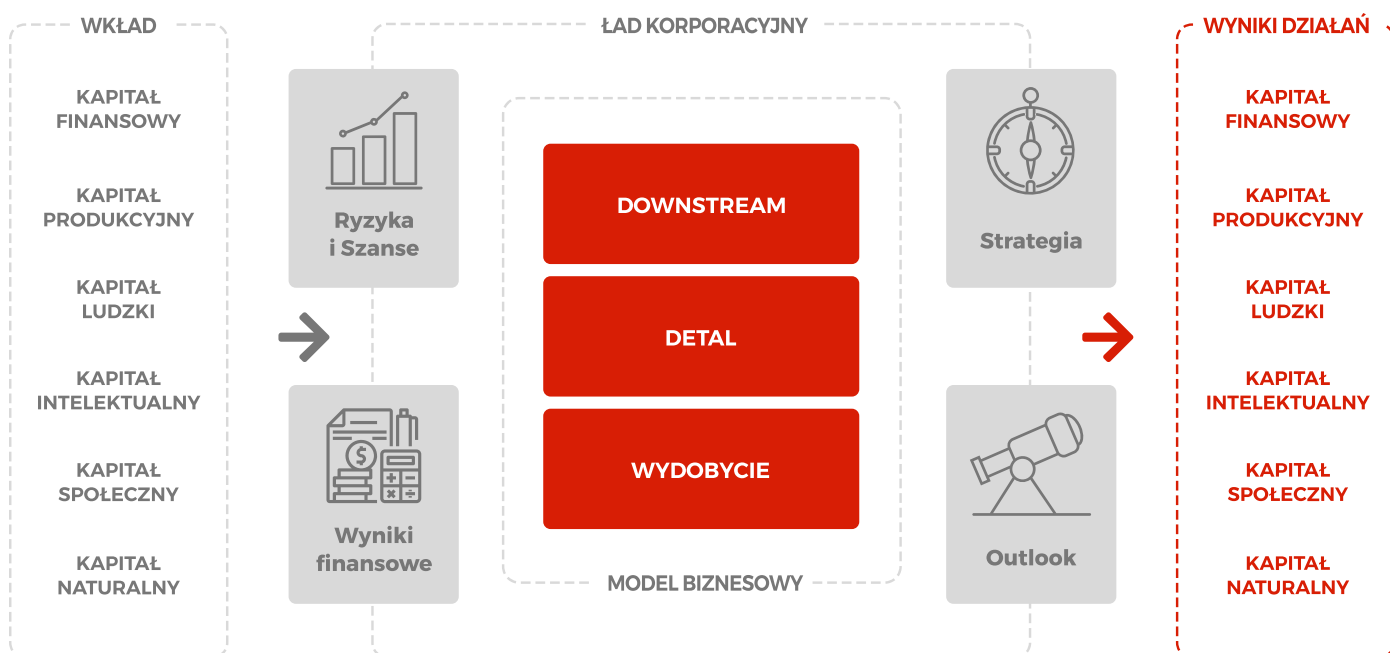
WYDOBYCIE

- Elastyczne reagowanie na zmiany zachodzące na rynku ropy i gazu
- Dostosowywanie nakładów inwestycyjnych do sytuacji makroekonomicznej
- Uzyskiwanie synergii w ramach segmentu w Polsce i Kanadzie

Budowa Wartości

Grupa ORLEN, dzięki zintegrowaniu wszystkich elementów łańcucha wartości, jest w stanie wzajemnie dopasowywać do siebie funkcjonowanie jego elementów. Szczególnie w zmieniających się warunkach rynkowych pozwala to na budowę i utrzymanie trwałej przewagi konkurencyjnej.

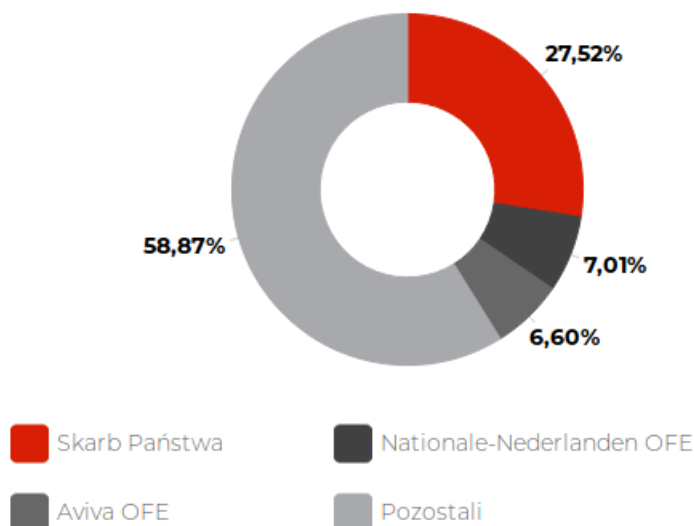

Akcjonariat i Akcje

Akcje PKN ORLEN notowane są na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie w systemie notowań ciągłych i wchodzi w skład indeksów WIG, WIG20, WIG30, WIG-Poland, a także indeksu branżowego WIG-PALIWA.

W 2018 roku indeks największych spółek WIG20 stracił na wartości (7,5)% (r/r), natomiast indeks WIG zniżył o (9,5)% (r/r). W tym okresie cena akcji PKN ORLEN wzrosła o 2,0% (r/r). Uwzględniając wypłatę dywidendy oraz jej reinwestycję roczna stopa zwrotu z inwestycji w akcje ORLENU wyniosła 5,69% w PLN i 2,59% w EUR. W ubiegłym roku na rynku podstawowym właściciela zmieniło 210 716 551 akcji, czyli o (0,77)% mniej w porównaniu z rokiem 2017.

Struktura akcjonariatu PKN ORLEN¹

¹Zgodnie z informacjami z ZWZ PKN ORLEN zwołanego na 26 czerwca 2018 roku, kontynuującego obrady 17 lipca 2018 roku.

Aktualna struktura akcjonariatu PKN ORLEN S.A. jest dostępna na korporacyjnej stronie internetowej pod adresem: <https://www.orklen.pl/PL/OFirmie/StrukturaAkcjonariatu/Strony/default.aspx>.

- Kapitał zakładowy PKN ORLEN dzieli się na 427 709 061 akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 1,25 PLN. Nie istnieją ograniczenia dotyczące przenoszenia praw własności akcji PKN ORLEN.
- Zarząd PKN ORLEN nie posiada informacji o umowach wpływających na przyszłą zmianę ilości akcji posiadanych przez dotychczasowych akcjonariuszy.
- W 2018 roku w Grupie ORLEN nie był realizowany program akcji pracowniczych.
- W 2018 roku PKN ORLEN nie przeprowadzał transakcji nabywania akcji własnych.
- Członkowie Zarządu PKN ORLEN na dzień 31 grudnia 2018 roku nie posiadali akcji Spółki.
- Członkowie Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej na dzień 31 grudnia 2018 roku nie posiadali akcji PKN ORLEN.

Kluczowe dane dotyczące akcji PKN ORLEN

Kluczowe Dane	J.M.	2018	2017	2016	zmiana %
1	2	3	4	5	6=(3-4)/4
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej	mIn PLN	5 556	6 655	5 261	(16,5%)
Kurs maksymalny ¹	PLN	113,50	134,00	87,17	(15,3%)
Kurs minimalny ¹	PLN	80,76	81,18	57,64	(0,5%)
Cena akcji na koniec roku ¹	PLN	108,15	106,00	85,30	2,0%
Średnia cena w okresie ¹	PLN	94,83	109,37	68,56	(13,3%)
Wskaźnik P/E ² średni		7,3	7,0	5,6	4,3%
Wskaźnik P/E ² na koniec roku		8,4	6,8	6,9	23,5%
Liczba wyemitowanych akcji	szt.	427 709 061	427 709 061	427 709 061	-
Kapitalizacja na koniec roku	mIn PLN	46 257	45 337	36 484	2,0%
Średnia dzienna wartość obrotów	mIn PLN	81	91	73	(11,0%)
Średni dzienny wolumen obrotu	szt.	853 103	849 437	1 059 622	0,4%

¹Ceny akcji wg kursów zamknięcia poszczególnych notowań.

²P/E – cena rynkowa akcji (P) / wartość zysku netto przypadająca na jedną akcję (earnings per share – EPS).

Notowania PKN ORLEN na GPW w latach 1999 – 2018

Notowania PKN ORLEN, WIG20 i WIG PALIWA na GPW w 2018 roku¹

¹Zmiana procentowa notowań PKN ORLEN, WIG 20 w stosunku do notowań z 29 grudnia 2017 roku.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Giełdy Papierów Wartościowych.

Znaczne pakiety akcji

W 2018 roku nie było zmian w składzie akcjonariuszy posiadających ponad 5% udziału w kapitale zakładowym PKN ORLEN. Liczba akcji posiadana przez akcjonariuszy prezentowana jest na podstawie najbardziej aktualnych, oficjalnych informacji posiadanych przez Spółkę. Statut Spółki nie przewiduje ograniczeń dotyczących przenoszenia praw własności akcji PKN ORLEN. Ograniczenia takie mogą wynikać z przepisów powszechnie obowiązujących, w szczególności ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym oraz ustawy o kontroli niektórych inwestycji.

Struktura akcjonariatu PKN ORLEN

Akcjonariusz	Liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu (na 01.01.2018*)	Udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu (na 01.01.2018*)	Liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu (na 31.12.2018**)	Udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu (na 31.12.2018**)	Liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu (na dzień autoryzacji raportu**)	Udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu (na dzień autoryzacji raportu**)
Skarb Państwa	117 710 196	27,52%	117 710 196	27,52%	117 710 196	27,52%
Nationale-Nederlanden OFE	33 000 000	7,72%	30 000 000	7,01%	30 000 000	7,01%
Aviva OFE	29 900 000	6,99%	28 240 000	6,60%	28 240 000	6,60%
Pozostali	247 098 865	57,77%	251 758 865	58,87%	251 758 865	58,87%
Razem	427 709 061	100,00%	427 709 061	100,00%	427 709 061	100,00%

Specjalne uprawnienia kontrolne i prawa głosu

Wykonywanie prawa głosu oraz specjalne uprawnienia kontrolne zostały szczegółowo uregulowane w Statucie PKN ORLEN. Zgodnie z postanowieniami Statutu jedna akcja PKN ORLEN daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Spółki. W Statucie Spółki prawo głosowania akcjonariuszy zostało ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na Walnym Zgromadzeniu więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce w dniu odbywania Walnego Zgromadzenia. Ograniczenie prawa głosowania nie dotyczy Skarbu Państwa oraz banku depozytowego, który na podstawie umowy ze Spółką wyemitował kwity depozytowe w związku z akcjami Spółki (w przypadku wykonywania przez ten podmiot prawa głosu z tych akcji Spółki).

Akcjonariusze, których głosy podlegają kumulacji i redukcji zwani są Zgrupowaniem. Zasady kumulacji i redukcji szczegółowo określa Statut Spółki. Akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania nie mogą wykonywać prawa głosu z więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce w dniu odbywania Walnego Zgromadzenia.

Jeżeli skumulowana liczba akcji zarejestrowana na Walnym Zgromadzeniu przez akcjonariuszy wchodzących w skład Zgrupowania przekracza 10% ogólnej liczby głosów w Spółce, to głosy wynikające z liczby posiadanych akcji podlegają redukcji, której zasady szczegółowo określa Statut Spółki.

Ograniczenie prawa głosowania, o którym mowa powyżej nie dotyczy podmiotów zależnych od Skarbu Państwa.

Skarb Państwa jest uprawniony do powoływania i odwoływania jednego Członka Rady Nadzorczej. Ponadto jeden Członek Zarządu PKN ORLEN jest powoływany i odwoływany przez Radę Nadzorczą na wniosek Skarbu Państwa.

Dodatkowo, zgodnie ze Statutem Spółki, tak długo jak Skarb Państwa jest uprawniony do powoływania Członka Rady Nadzorczej, uchwały w sprawie udzielenia zgody na dokonywanie czynności dotyczących: zbycia lub obciążenia w jakikolwiek sposób akcji albo udziałów w następujących spółkach: Naftoport Sp. z o.o., Inowrocławskie Kopalnie Soli S.A. oraz w spółce, która zostanie utworzona w celu prowadzenia działalności w zakresie transportu rurociągowego paliw płynnych, wymagają głosowania za ich przyjęciem przez Członka Rady Nadzorczej powołanego przez Skarb Państwa.

Specjalne uprawnienia dla akcjonariusza Skarbu Państwa wynikać mogą także z postanowień przepisów powszechnie obowiązujących, tj.:

- Ustawy z dnia 18 marca 2010 roku o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw energii oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych.
- Ustawy z dnia 24 lipca 2015 roku o kontroli niektórych inwestycji.
- Ustawy z dnia 16 grudnia 2016 roku o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

Polityka dywidendowa

Od sześciu lat Koncern realizuje politykę dywidendową w oparciu o wskaźniki i kondycję finansową oraz uwzględniającą plany rozwojowe. Propozycja podziału zysku za 2018 rok została przedstawiona w pkt 10.2.8.5. Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2018 rok.

Ratingi

W 2018 roku utrzymane zostały oceny ratingowe PKN ORLEN na poziomie inwestycyjnym przyznane przez dwie wiodące agencje ratingowe Fitch Ratings Ltd. i Moody's Investor Services odpowiednio na poziomie BBB- z perspektywą stabilną i Baa2 z perspektywą stabilną.

Nasze Produkty, Usługi i Marki

Nasze produkty i usługi są cenione zarówno przez odbiorców indywidualnych, jak i instytucjonalnych. ORLEN od lat niezmiennie jest liderem rankingu najcenniejszych polskich marek dziennika „Rzeczpospolita”.

Surowce wykorzystywane w procesach produkcyjnych

WYDOBYCIE

Surowce nieodnawialne

ROPA

GAZ ZIEMNY

GRUPA CHEMIKALIÓW POMOCNICZYCH

Surowce odnawialne

WODA

ESTRY

BIOETANOL

POWIETRZE

Nasze produkty

PRODUKTY PALIWOWE

Benzyny silnikowe, oleje napędowe, olej opałowy, lekki olej opałowy, gaz płynny, gaz ziemny, bio-paliwa, paliwa żeglugowe, paliwa lotnicze

ASFALTY

Drogowe, przemysłowe, modyfikowane, wielorodzajowe

OLEJE

Bazowe, silnikowe, przekładniowe, hydrauliczne, przemysłowe, dla rolnictwa AGRO, smary samochodowe, smary

PRODUKTY RAFINERYJNE

Rozpuszczalniki, gacze, woski, siarka, nafty, gliceryna techniczna, parafiny

OLEFINY

Etylen, propylen

POLIOLEFINY

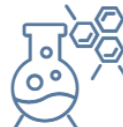
Polietylen, polipropylen

NAWOZY SZTUCZNE

Nawozy azotowe, amoniak ciekły, CANWIL, saletra amonowa, siarczan amonu, ług sodowy, soda kaustyczna, podchloryn S

PRODUKTY PETROCHEMICZNE

Petrochemikalia, węglowodory aromatyczne, polichlorek winylu (PCW), granulaty PCW, mieszanki na bazie PCW, płyty z PCW, płyny hamulcowe, płyny eksploatacyjne

PRODUKTY NA BAZIE SOLI

Sól jodowana, sól peklująca, tabletki solne, brykiety solne, sól przemysłowa, sól paszowa, sól odpadowa, solanka przemysłowa, sól spożywcza, sól kuchenna, pył solny, sól wypadowa

ENERGETYKA

Energia elektryczna, energia cieplna

POZOSTAŁE

Karty paliwowe, odmierzacze paliw LPG i Ad-Blue, systemy kontrolno-pomiarowe dla stacji, kosmetyki i chemia samochodowa

TOP10 produktów pod względem przychodów ze sprzedaży

TOP 10 PRODUKTÓW POD WZGLĘDEM PRZYCHODÓW ZE SPRZEDAŻY

OLEJ NAPĘDOWY

49 539 mln PLN

BENZYNY

24 611 mln PLN

CIĘŻKI OLEJ OPAŁOWY

4 661 mln PLN

JET-A

3 747 mln PLN

LPG

2 580 mln PLN

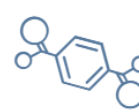
ASFALTY

2 205 mln PLN

ETYLEN

1 930 mln PLN

PTA

1 528 mln PLN

OLEJ OPAŁOWY EKOTERM

1 380 mln PLN

POLIPROPYLEN

1 373 mln PLN

PROPYLEN

1 330 mln PLN

POLIETYLEN

1 270 mln PLN

POLICHLOREK WINYLU

1 147 mln PLN

Nasze marki

STACJE PALIW

PALIWA I USŁUGI DOSTĘPNE NA STACJACH

PROGRAMY LOJALNOŚCIOWE UMOŻLIWIĄJĄCE ZAKUPY BEZGOTÓWKOWE NA STACJACH ORLEN

POZOSTAŁE MARKI HANDLOWE

PROGRAM LOJALNOŚCIOWY VITAY

Nasze usługi

- Sprzedaż hurtowa i detaliczna paliw silnikowych, magazynowanie i logistyka paliw.
- Kompleksowa gospodarka odpadami, monitoring środowiska gruntowo-wodnego, ochrona środowiska (dokumentacje itp.), czyszczenie instalacji przemysłowych, kompleksowa obsługa w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej.
- Kompleksowe wykonawstwo i serwis stacji paliw i LPG, produkcja oraz montaż konstrukcji stalowych.
- Kompleksowe Zarządzanie Nieruchomościami, wynajem powierzchni biurowych i szkoleniowo-konferencyjnych.
- Ochrona osób i mienia, transport wartości pieniężnych, montaż i konserwacja systemów zabezpieczenia technicznego, monitorowanie systemów alarmowych, kontrola transportu paliw, audyt bezpieczeństwa, utrzymanie czystości na terenie obiektów.
- Przewozy kolejowe, leasing wagonów kolejowych oraz kompleksowe zarządzanie taborem kolejowym.
- Sprzedaż dystrybutorów, systemy monitorowania zbiorników, systemy zarządzania, sterowniki automatyki; serwis i remonty urządzeń związanych ze stacją paliw oraz z terminalem paliw.
- Transport drogowy paliw i innych palnych produktów płynnych.
- Bunkrowanie statków morskich w paliwa żeglugowe, obsługa statków w portach.
- Power Service – specjalistyczny serwis olejowy.

- Projektowanie obiektów i rozwiązań przemysłowych.
- Usługi w zakresie branży mechanicznej, elektrycznej i automatyki.
- Usługi księgowe i kadrowe.
- Usługi laboratoryjne.
- Usługi szkoleniowe, szkoły językowe, studia podyplomowe, doradztwo personalne i consulting.
- Usługi gastronomiczne, catering.

Nasze Rynki

Grupa ORLEN prowadzi działalność na 6 rynkach macierzystych – w Polsce, Czechach, Niemczech, na Litwie, Słowacji* i w Kanadzie. Nasze produkty docierają do ponad 100 krajów zlokalizowanych na 6 kontynentach.

* Wejście na rynek słowacki w 2019 roku.

Nasza Działalność w 2018 roku

Badania i Rozwój Technologiczny

Wydłużenie łańcucha wartości w petrochemii oraz poprawa pozycji konkurencyjnej rafinerii to główne elementy Strategii Grupy ORLEN na kolejne lata. W 2018 roku kontynuowane były intensywne prace dotyczące Strategicznego Planu Rozwoju i Nowych Technologii (SPRINT) dla PKN ORLEN oraz Grupy ORLEN. Celem SPRINT jest wypracowanie długoterminowej (2032+) wizji rozwoju aktywów produkcyjnych i logistycznych Grupy ORLEN.

PKN ORLEN zatwierdził **Program Rozwoju Petrochemii (PRP)**, którego realizacja umożliwi znaczącą rozbudowę mocy petrochemii, poprawi pozycję konkurencyjną Koncernu oraz umocni PKN ORLEN w roli lidera petrochemicznego w regionie. PRP zapewni potencjał długookresowego generowania dodatkowej marży petrochemicznej oraz elastyczność na zmiany parametrów makroekonomicznych w obszarze rafinerii i petrochemii. W ramach PRP realizowane będą trzy projekty obejmujące rozbudowę kompleksu Olefin, rozbudowę zdolności produkcyjnych Fenolu oraz budowę kompleksu Pochodnych Aromatów i Centrum Badawczo-Rozwojowego.

W ramach projektu **Centrum Badawczo-Rozwojowego** zakończono prace koncepcyjne i projektowe obejmujące m.in. koncepcję programowo-przestrzenną, uzyskanie decyzji środowiskowych oraz projekt budowlany. Dodatkowo rozpoczęto przygotowanie terenu inwestycyjnego do realizacji projektu oraz procedurę pozyskania pozwolenia na budowę, a także uruchomiono postępowanie zakupowe na wykonawcę inwestycji w formule EPC.

W 2018 roku kontynuowano oraz rozwijano współpracę z uczelniami oraz instytucjami naukowymi w zakresie realizacji prac badawczo-rozwojowych. W omawianym okresie PKN ORLEN współpracował (w ramach podpisanych umów/zleceń) z 17 instytucjami naukowymi z Polski i zagranicy. Celem współpracy z instytucjami jest realizacja potencjalnych idei i projektów badawczych. W 2018 roku realizowano lub przygotowywano do realizacji ponad 30 projektów badawczo-rozwojowych, z czego 5 projektów stanowią projekty współfinansowane ze środków publicznych krajowych (Program sektorowy INNOCHEM) oraz europejskich (Program Horyzont 2020).

W ramach innowacyjnych projektów, które otrzymały dofinansowanie z programu sektorowego **INNOCHEM**, z sukcesem przeprowadzono pełnoskalową próbę procesu jednoczesnego przerobu (współwodornienia) frakcji ropy z olejami roślinnymi. Próbę demonstracyjną opracowywanej technologii poprzedziły wieloetapowe badania mikro i wielkolaboratoryjne, zrealizowane przez Instytut Chemii Przemysłowej. Wyniki próby potwierdziły możliwość współwodornienia oleju rzepakowego z frakcjami ropy w zakładanej proporcji. Z wykorzystaniem doświadczeń z HON I możliwe będzie przeprowadzenie prób na innych instalacjach HON, a następnie wprowadzenie współwodornienia do procesu ciągłego produkcji jako jeden z elementów strategii spełnienia NCW.

W 2018 roku we współpracy z **Politechniką Gdańską** zrealizowano kluczowe zadania badawcze w kolejnym dofinansowanym projekcie, którego celem jest opracowanie, budowa i wdrożenie innowacyjnego na skalę światową systemu dualnych czujników będących elementem zintegrowanego systemu monitorowania korozji w czasie rzeczywistym (on-line). Pozwolą one na jednoczesną ocenę szybkości korozji równomiernej (ogólnej) oraz podatności na pękanie korozyjne i kruchość wodorową (korozja wodorowa).

Kontynuowano również prace w międzynarodowym projekcie **BioRECO2VER**. Jego celem jest zbadanie możliwości przekształcania dwutlenku węgla przez mikroorganizmy w związki używane do produkcji wartościowych produktów chemicznych. Inicjatywa uzyskała dofinansowanie w ramach europejskiego Programu Horyzont 2020, największego w historii projektu finansowania badań naukowych i innowacji w Unii Europejskiej.

Grupa Unipetrol działalność badawczo-rozwojową realizuje za pomocą **Unipetrol Research and Education Centre** oraz **Polymer Institute Brno**. Główne prace koncentrują się na biopaliwach i paliwach alternatywnych a także surowcach do ich produkcji. Dodatkowo realizowane są projekty dotyczące redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz poprawy wydajności energetycznej, wykorzystania ciepła odpadowego, optymalizacji technologii i modernizacji źródeł energii. Projekty realizowane w obszarze rafineryjnym koncentrowały się na wydajnej i przyjaznej dla środowiska produkcji paliw silnikowych, w tym biopaliw. Kolejne badania dotyczyły wykorzystania zużytych olejów kuchennych jako surowca do produkcji biopaliw, optymalizację procesu pirolizy oraz wykorzystania surowców odnawialnych i zaawansowanych materiałów nieorganicznych. W ramach prac w obszarze petrochemii rozwijano portfolio produktów z polipropylenu i polietylenu w celu poprawy jakości koszyka produktowego i efektywności produkcji. Pracownicy ośrodków badawczych zapewniają szerokie wsparcie rozwojowe oraz stale monitorują jakość monomerów i polimerów. Ich zadaniem jest również pozyskiwanie niezbędnych certyfikatów, testowanie i opracowywanie katalizatorów spełniających wymagania rozporządzenia REACH. Unipetrol ściśle współpracuje z uczelniami wyższymi, m.in. z Pragi, Brna i Liberca a studenci są zaangażowani w realizację szeregu projektów badawczych.

Grupa ORLEN Lietuva zakupiła projekt bazowy i licencję do **budowy instalacji Hydrokrakingu**. Celem tej technologii jest ograniczenie produkcji ciężkich frakcji w odpowiedzi na nowe zastrzone regulacje dotyczące jakości oleju bunkrowego wydane przez Międzynarodową Organizację Morską – IMO (International Maritime Organization), które zaczną obowiązywać od początku 2020 roku. Po przeprowadzeniu szeregu analiz efektywnościowych i operacyjnych zostanie podjęta decyzja o skierowaniu projektu do ewentualnej realizacji. W 2018 roku kontynuowano również realizację projektów poprawy efektywności procesów produkcyjnych związanych m.in. z **modernizacją instalacji CDU** (Crude Distillation Unit) mającą na celu ograniczenie kosztów zmiennych oraz wyższą jakość produktów. Dodatkowo zakończone zostały projekty z zakresu ochrony środowiska ograniczające emisję związków siarki (SO₂) i azotu (NO_x) z zakładowej elektrociepłowni oraz z systemu ciągłego monitoringu emisji na instalacjach FCC, odzysku siarki i wytwórni wodoru.

ANWIL rozpoczął współpracę z **Instytutem Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa**, który bada wpływ różnego rodzaju dodatków do nawozów na efektywność nawożenia. Kontynuowana jest również współpraca z **Instytutem Nowych Syntezy Chemicznych** w zakresie wykorzystania gipsu z odsiarczania spalin do produkcji nawozów saletrzanych. Ponadto rozpoczęto współpracę z **Polimerowym Instytutem Brno** w zakresie badań jakościowych PCW i nawozów oraz nad środkami barwiącymi do tworzyw sztucznych. W ramach programu sektorowego **INNOCHEM** kontynuowano prace badawcze nad innowacyjną technologią produkcji nanokompozytów ceramizujących na bazie PCW, których zastosowanie w budownictwie może przyczynić się m.in. do zwiększenia odporności powłok kabli i przewodów na działanie ognia.

Grupa ORLEN Południe kontynuowała realizację projektu rozwojowego „**Konwersja gliceryny do glikolu 1,2-propylenowego**”. W ramach obszaru

biopaliw zaawansowanych uruchomiono postępowanie zakupowe na projekt bazowy i licencję dla produkcji bioetanolu ze słomy. Rozpoczęto również prace w ramach projektu, „**Analiza możliwości produkcji metanolu w ORLEN Południe S.A.**” w zakresie analiz rynkowych dla metanolu i dostępnych na rynku technologii produkcji. Kontynuowano prace w projektach „**Biodegradowalne środki przeciwzbrzydlące do przemysłu nawozów sztucznych**” oraz „**Opracowanie biotechnologicznej konwersji surowców pochodzenia organicznego do kwasu mlekowego z wykorzystaniem mikroorganizmów**”, na które pozyskano dofinansowanie z Programu Sektorowego INNOCHEM. Prowadzono równocześnie prace mające na celu zakup Projektu Bazowego oraz Licencji dla produkcji kwasu mlekowego z biomasy.

ORLEN OIL realizował prace badawcze dotyczące wdrożenia nowych produktów i modyfikacji istniejących oraz definiowania nowych kierunków rozwoju technologii środków smarnych. Podejmowane działania w obszarze olejów silnikowych pozwoliły na przedstawienie oferty produktowej spełniającej nową klasyfikację jakościową ACEA 2016. W 2018 roku opracowano i wdrożono technologie dla 55 nowych produktów. Obszarem modyfikacji objęto w sumie 36 produktów. Uzyskano 72 aprobat dla 27 produktów. Kontynuowano również współpracę z jednostkami naukowo-badawczymi oraz krajowymi i międzynarodowymi organizacjami normalizacyjnymi, certyfikacyjnymi i opiniotwórczymi wpływającymi na kierunki rozwojowe środków smarnych. Zakończono prace podstawowe nad wprowadzeniem grafenu do olejów dedykowanych do obróbek cieplnych, w kolejnym etapie podjęta zostanie decyzja dotycząca możliwości kontynuacji prac z wykorzystaniem dofinansowania.

ORLEN Asphalt wspólnie z innymi podmiotami na rynku przygotowywał pracę badawczą dla GDDKiA dotyczącą praktycznego wykorzystania asfaltów wysokomodyfikowanych ORBITON HiMA w technice drogowej.

Segment Downstream

PRODUKCJA

	j.m.	Grupa ORLEN	Polska	Czechy	Litwa
Maksymalne moce przerobowe	mln t	35,2	16,3	8,7	10,2
Wykorzystanie mocy przerobowych	%	95	97	87	95
Uzysk produktów białych	%	78	80	80	74
Wykorzystanie mocy instalacji Olefin	%	74	72	77	-
Wykorzystanie mocy instalacji PTA	%	70	70	-	-

SPRZEDAŻ

	j.m.	Grupa ORLEN	Polska	Czechy	Litwa
OGÓŁEM	tys. t	32 716	17 777	6 498	8 441
Rafineria, w tym:	tys. t	27 733	14 692	4 600	8 441
Paliwa	tys. t	19 103	9 001	3 788	6 314
Fracje ciężkie	tys. t	5 032	2 503	641	1 888
Pozostałe produkty rafineryjne	tys. t	3 598	3 188	171	239
Petrochemia, w tym:	tys. t	4 983	3 085	1 898	-
Olefiny	tys. t	849	693	156	-
Poliolefiny	tys. t	540	0	540	-

Benzen	tys. t	367	164	203	-
Tworzywa sztuczne	tys. t	371	276	95	-
Nawozy sztuczne	tys. t	1 067	881	186	-
PTA	tys. t	508	508	-	-
Pozostałe produkty petrochemiczne	tys. t	1 281	563	718	-

LOGISTYKA

	j.m.	Grupa ORLEN	Polska	Czechy	Litwa
Łączna długość wykorzystywanych sieci rurociągów, w tym:	km	3 720	1 888	1 741	91
Długość wykorzystywanych sieci rurociągów surowcowych	km	1 662	930	641	91
Długość wykorzystywanych sieci rurociągów produktowych	km	2 058	958	1 100	-

ENERGETYKA

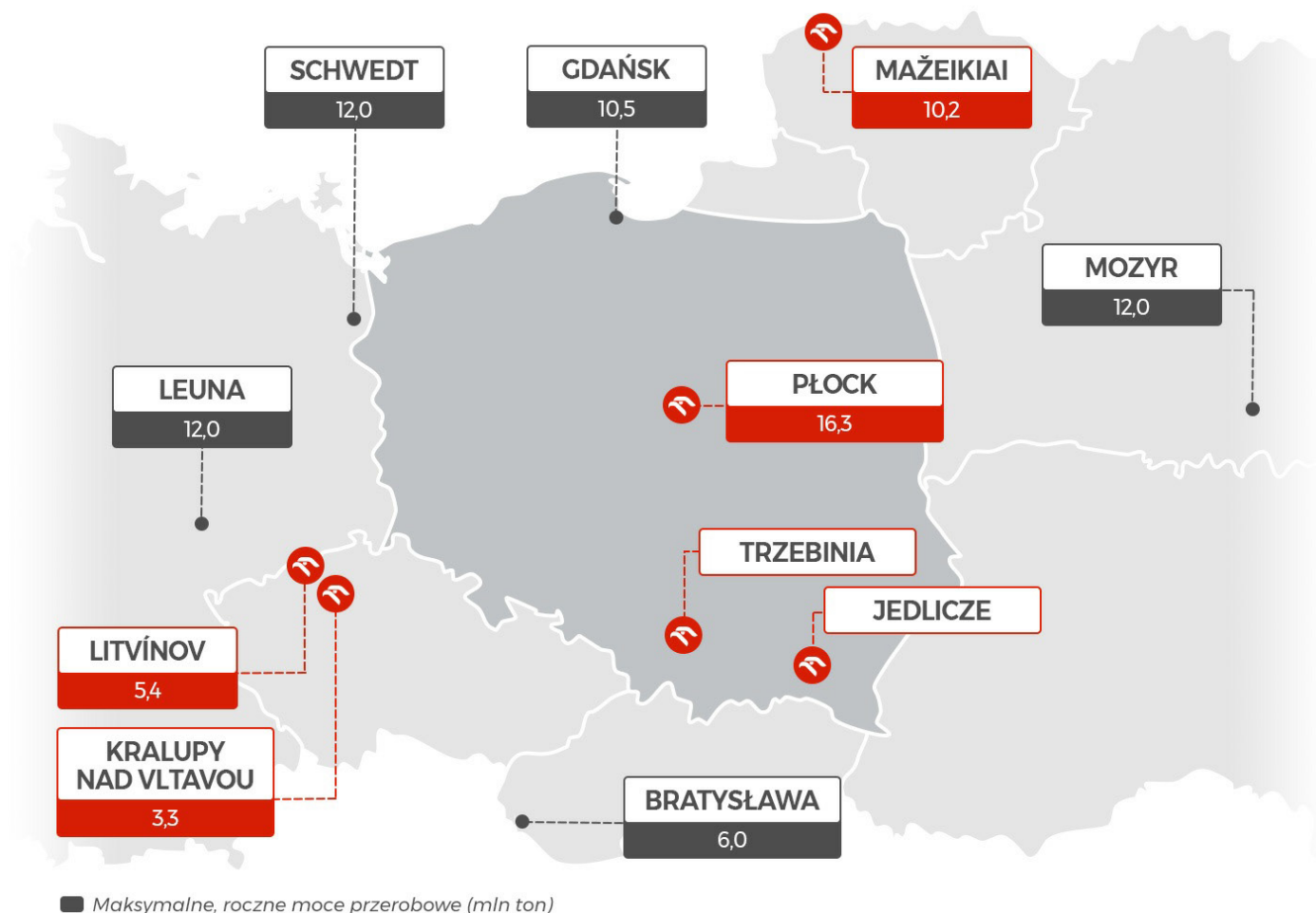
	j.m.	Polska ¹	Czechy ²	Litwa
Zainstalowana moc elektryczna	MWe	1 599	112	160
Zainstalowana moc cieplna	MWt	3 658	766	1 040
Sprawność kotłów	%	93,0	89,3	81,9
Dostępność kotłów	%	88,6	71,1	93,3

¹ Zainstalowana moc cieplna i elektryczna dotyczy Elektrociepłowni Płock i CCGT Włocławek. Sprawność i dostępność kotłów dla Elektrociepłowni Płock.

² Zainstalowana moc cieplna i elektryczna oraz sprawność i dostępność kotłów dla Elektrowni w Litwinovie.

Główne aktywa produkcyjne Grupy ORLEN

Aktywa produkcyjne Grupy ORLEN i główni konkurenci w Europie Środkowowschodniej/moce przerobowe [mln t]

Źródło: Opracowanie własne.

GRUPA ORLEN

- Łączne moce przerobowe rafinerii Grupy ORLEN na poziomie 35,2 mln ton.
- Rafineria PKN ORLEN w Płocku stanowi jeden z najnowocześniejszych, zintegrowanych zakładów produkcyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej o mocach przerobowych na poziomie 16,3 mln ton/rok. W obszarze produkcji petrochemicznej kluczowa instalacja Olefin posiada maksymalne moce wytwórcze około 700 tys. ton etylenu i około 380 tys. ton propylenu. Produkowane monomery stanowią wsad do produkcji polimerów w Basell ORLEN Polyolefins oraz PCW w ANWIL. PKN ORLEN posiada również nowoczesny Kompleks PX/PTA o mocach produkcyjnych około 690 tys. ton kwasu tereftalowego rocznie.
- Pozostałe polskie rafinerie w ORLEN Południe zlokalizowane w Trzebini i Jedliczu specjalizują się w produkcji biokomponentów, baz olejowych, olejów opałowych, parafin hydrowrafinowanych oraz prowadzą regenerację olejów przepracowanych.
- Rafineria w ORLEN Lietuva w Możejках o mocach produkcyjnych 10,2 mln ton/rok jest jedynym tego typu zakładem na rynku państw bałtyckich (Litwa, Łotwa i Estonia).
- Rafinerie z Grupy Unipetrol zlokalizowane w Kralupach i Litwinowie dysponują łącznymi mocami produkcyjnymi w wysokości 8,7 mln ton/rok. Grupa Unipetrol posiada również aktywa petrochemiczne o mocach produkcyjnych polimerów w wysokości około 600 tys. ton/rocznie (320 tys. ton polietylenu oraz około 280 tys. ton polipropylenu). Realizowana jest również budowa nowej instalacji Polietylenu III o mocy około 270 tys. ton/rocznie, która umożliwi wyższe wykorzystanie instalacji Olefin oraz głębszą integrację produkcji petrochemicznej i rafineryjnej.
- ANWIL we Włocławku jest jedynym wytwórcą polichlorku winylu (PCW) w Polsce oraz jednym z największych producentów nawozów sztucznych i wodorotlenku sodu w Polsce. Potencjał produkcyjny wynosi około 1,0 mln ton/rok nawozów azotowych, 0,4 mln ton/rok PCW i granulatów oraz 0,2 mln ton/rok wodorotlenku sodu. Dzięki planowanej budowie trzeciej instalacji produkcyjnej nawozów azotowych zdolności produkcyjne spółki ANWIL po 2021 roku zwiększą się do około 1,5 mln ton/rok.
- Basell ORLEN Polyolefins w Płocku posiada instalacje o łącznych mocach wytwórczych na poziomie 900 tys. ton (420 tys. ton polietylenu oraz 480 tys. ton polipropylenu), a produkty dystrybuowane są zarówno w kraju, jak i na rynkach zagranicznych.

KONKURENCJA W EUROPIE ŚRODKOWOSCHODNIEJ

Do największych konkurentów Grupy ORLEN należą:

- Grupa Lotos z siedzibą w Gdańsku – druga co do wielkości rafineria w Polsce.
- Rafineria Mitteldeutschland w Leuna/Spergau położona w południowo-wschodnich Niemczech w odległości około 150 km od granicy polsko-niemieckiej, która jest najnowocześniejszą niemiecką rafinerią.
- Rafineria PCK w Schwedt położona na północny wschód od Berlina, w odległości około 20 km od granicy polsko-niemieckiej.
- Rafineria Slovnaft – zintegrowana grupa rafineryjno-petrochemiczna o dominującej pozycji w Republice Słowackiej, zlokalizowana w pobliżu Bratysławy.
- Rafineria Mozyr – wiodąca rafineria białoruska, położona w pobliżu granicy z Ukrainą.

Podstawowe parametry operacyjne

Przerób ropy i uzyski paliw

Źródło: Opracowanie własne.

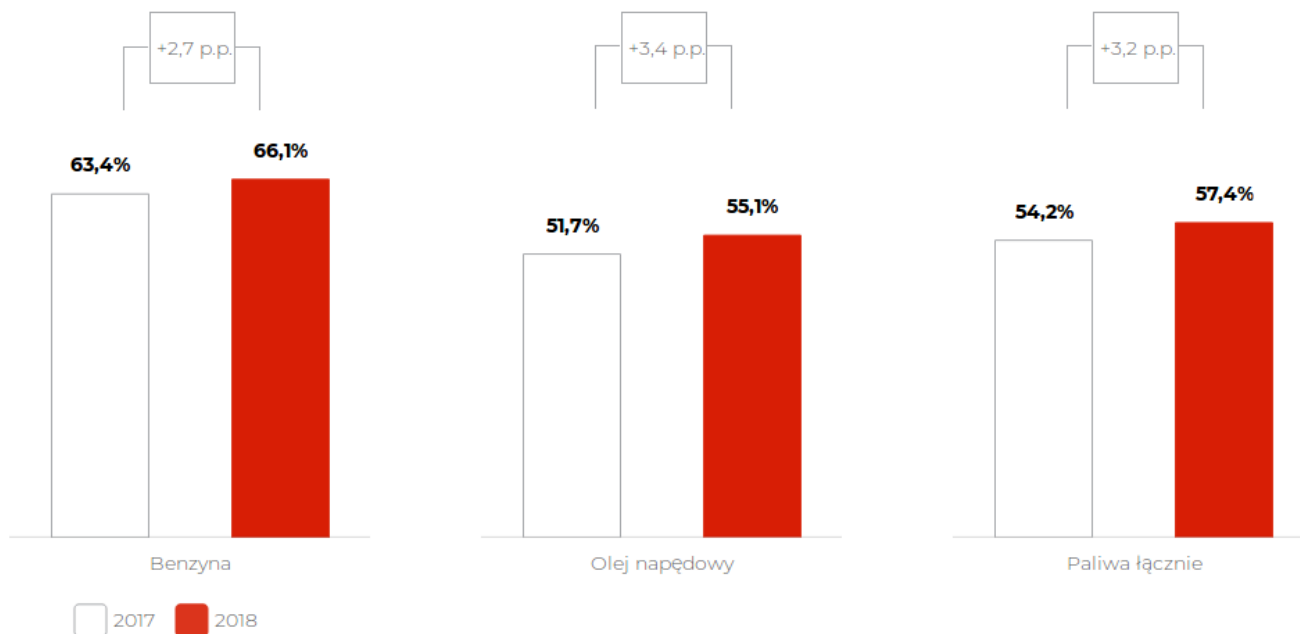
- Przerób ropy naftowej w Grupie ORLEN w 2018 roku na poziomie **33,4 mln ton** – wzrost o **0,5% (r/r)**, w tym:
 - **Polska o 4,2% (r/r)** w wyniku braku postojów instalacji DRW III, Wytwórni Wodoru z 2017 roku oraz krótszych postojów (r/r), Hydrokrakingu, Reformingów i Kompleksu PX/PTA.
 - **Czechy o (4,3)% (r/r)** niższy przerób w efekcie cyklicznych postojów remontowych rafinerii w Kralupach oraz instalacji Steamcracker w Litvinovie oraz nieplanowanego postoju instalacji POX i DRW w Litvinovie.
 - **Litwa o (1,3)% (r/r)** niższy przerób głównie na skutek większego zakresu prac w ramach cyklicznego postoju remontowego rafinerii.

Udziały rynkowe Grupy ORLEN w segmencie Downstream

Hurt rafinerijny

W 2018 roku Grupa ORLEN prowadziła hurtową sprzedaż produktów rafinerijnych na terenie Polski, Czech, Niemiec, Słowacji, Węgier, Austrii, Litwy, Łotwy, Estonii i Ukrainy oraz drogą morską do terminali przeładunkowych Europy Zachodniej. Do rynków macierzystych Grupy ORLEN należą rynek polski, litewski i czeski. Grupa ORLEN posiada bogate portfolio produktów rafinerijnych, m.in. benzyny, olej napędowy, paliwo lotnicze Jet A-1, olej opałowy lekki i ciężki, asfalty, oleje silnikowe oraz szeroką gamę produktów i półproduktów pozapaliwowych.

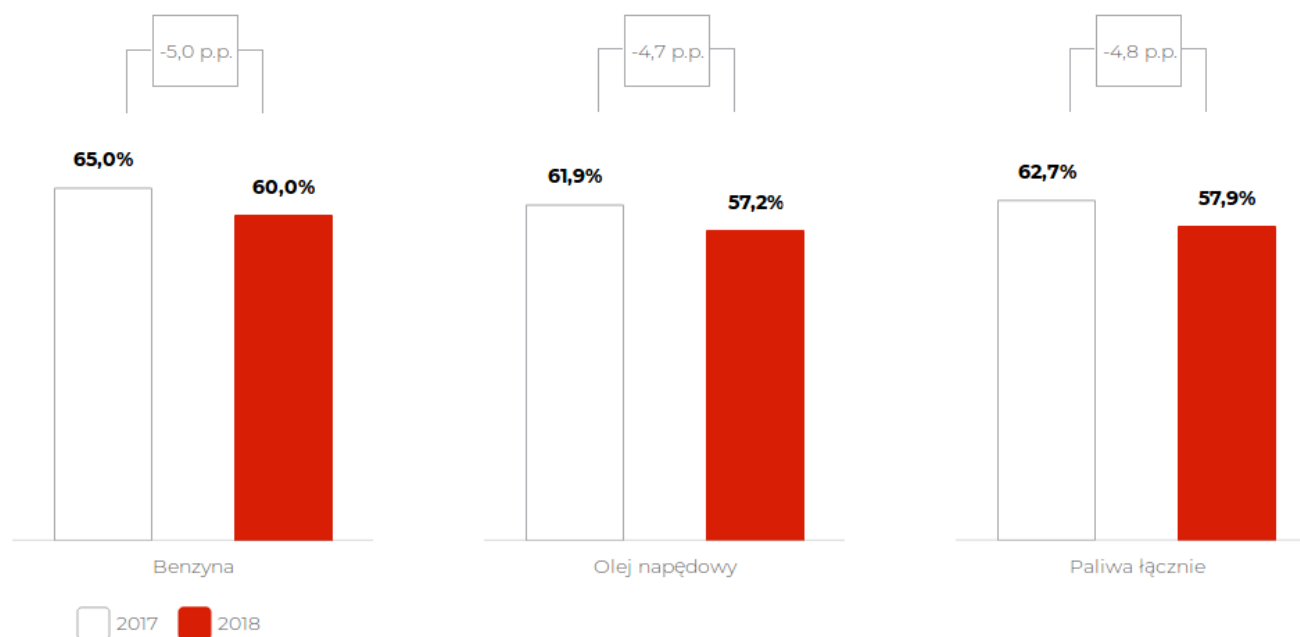
Udział w rynku paliw w Polsce

Źródło: Opracowanie własne.

- Wysoka sprzedaż pozwoliła Grupie ORLEN na utrzymanie pozycji lidera sprzedaży paliw na rynku polskim.
- Wzrost udziału rynkowego w sprzedaży oleju napędowego Grupy ORLEN na rynku polskim o 3,4 p.p. (r/r) oraz sprzedaży benzyny o 2,7 p.p. w efekcie utrzymujących się korzystnych warunków rynkowych, w tym efektów wprowadzania, począwszy od sierpnia 2016 roku, regulacji ograniczających wpływ tzw. szarej strefy w sprzedaży paliw.

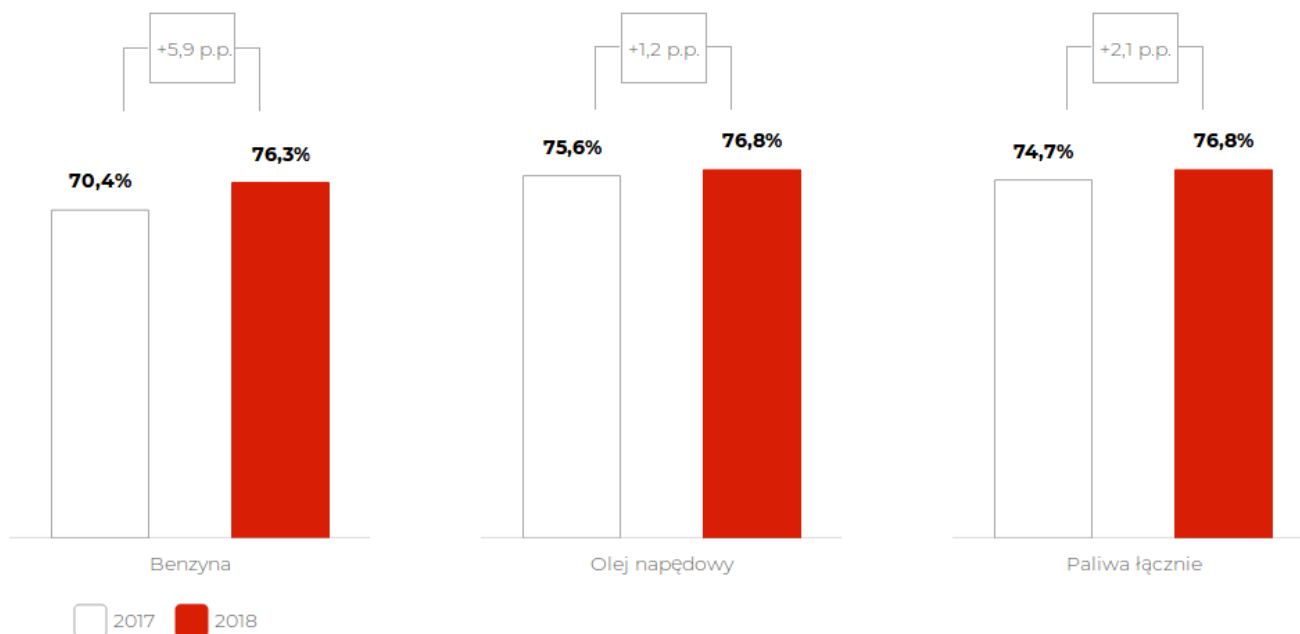
Udział w rynku paliw w Czechach

Źródło: Opracowanie własne.

- Grupa ORLEN jest liderem sprzedaży paliw na rynku czeskim.
- Spadek łącznych udziałów o (-) 4,8 p.p. w rezultacie problemów podażowych wynikających z planowego przestoju rafinerii w Kralupach oraz występujących w ciągu roku awarii kluczowych instalacji rafinerijnych (steamcracker, POX, hydroodsiaarczania).

Udział w rynku paliw krajów bałtyckich

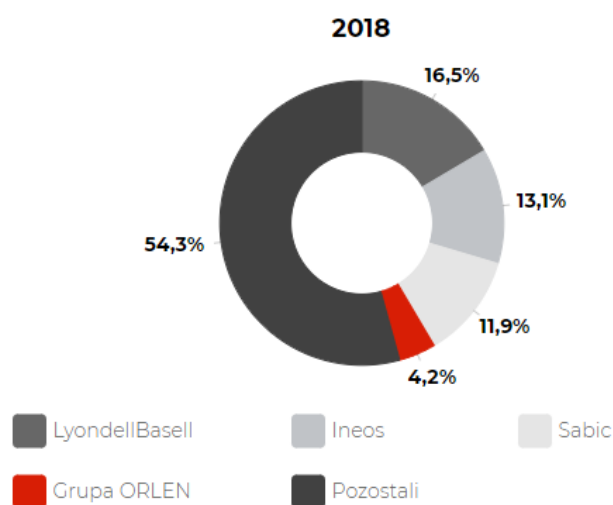
Źródło: Opracowanie własne.

- Umocnienie pozycji lidera na rynkach bałtyckich, pomimo silnej konkurencji cenowej ze strony dostawców fińskich, białoruskich i rosyjskich.
- Wzrost udziału w rynku sprzedaży benzyny o 5,9 p.p. oraz w rynku oleju napędowego o 1,2 p.p. w rezultacie wysokiej sprzedaży z terminala morskiego w Kłajpedzie.

Hurt petrochemiczny

Grupa ORLEN jest największą firmą petrochemiczną w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, jedynym producentem monomerów i polimerów na rynku polskim oraz większości produktów petrochemicznych na rynku czeskim.

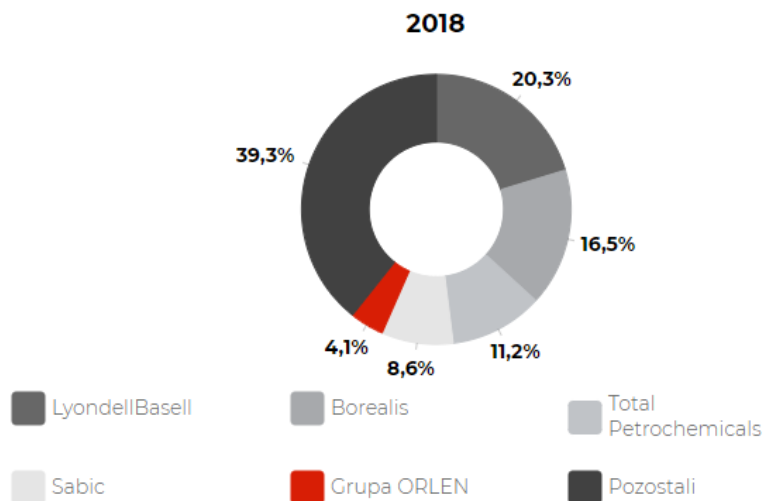
Producenci polietylenu w Europie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POLYGLOBE.

- Moce produkcyjne polietylenu wysokiej i niskiej gęstości w Europie na poziomie około 13 337 tys. ton/rok.
- Lyondell Basell Industries - największy producent polietylenu o zdolnościach produkcyjnych około 2 195 tys. ton/rok (z uwzględnieniem 50% udziału w spółce Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o. (BOP) i aktywami produkcyjnymi w Niemczech, Francji i Polsce.
- Ineos Olefins & Polymers Europa o mocach produkcyjnych około 1 745 tys. ton/rok i aktywami w Belgii, Francji, Niemczech, Włoszech i Norwegii oraz Sabic – moce około 1 590 tys. ton/rok i aktywami w Niemczech, Holandii i Wielkiej Brytanii.
- Łączne moce produkcyjne Grupy ORLEN z zakładami w Polsce i Czechach (z uwzględnieniem 50% udziału w BOP) wynoszą około 555 tys. ton/rok.
- Grupa ORLEN na rynku czeskim realizuje budowę nowej instalacji Polietylenu III o mocach około 270 tys. ton/rok.

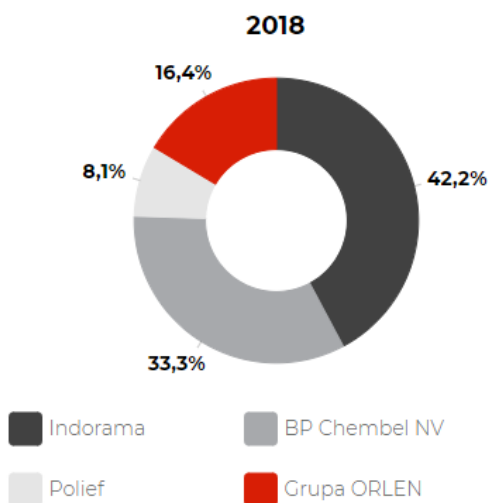
Producenci polipropylenu w Europie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POLYGLOBE.

- Moce produkcyjne polipropylenu w Europie kształtują się na poziomie około 11 669 tys. ton/rocznie.
- Lyondell Basell Industries posiada zdolności produkcyjne na poziomie około 2 369 tys. ton/rok (z uwzględnieniem 50% udziału w spółce BOP) i aktywa w Niemczech, Francji, Włoszech, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii i Polsce.
- Borealis z mocami produkcyjnymi około 1 920 tys. ton/rok i aktywami zlokalizowanymi w Belgii, Niemczech, Austrii i Finlandii.
- Total Petrochemicals – moce produkcyjne około 1 310 tys. ton/rok i aktywa zlokalizowane w Belgii i Francji.
- Łączne moce produkcyjne Grupy ORLEN z zakładami w Polsce i Czechach (z uwzględnieniem 50% udziału w BOP) wynoszą około 480 tys. ton/rok.

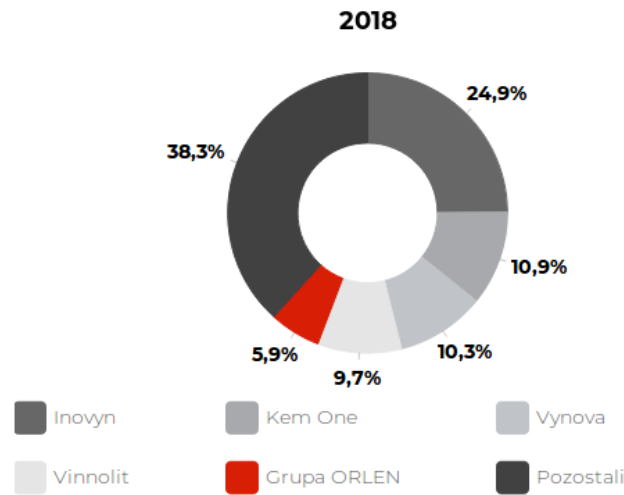
Producenci PTA w Europie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie PCI.

- Nominalne zdolności produkcyjne PTA w Europie wynoszą 4 205 tys. ton/rocznie.
- Indorama – największy producent PTA w Europie (po zakupie spółki Artlant) o mocach nominalnych 1 775 tys. ton rocznie, aktywa zlokalizowane w Portugalii, Hiszpanii oraz Holandii.
- BP Chembel NV – drugi co do wielkości producent PTA o mocach 1 400 tys. ton/rok z aktywami zlokalizowanymi w Belgii.
- PKN ORLEN jako jedyny w Europie posiada instalacje produkcyjne w pełni zintegrowane z produkcją paraksylenu i dysponuje mocami produkcyjnymi na poziomie 690 tys. ton/rok.

Producenci PCW w Europie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu Petrochemical Market Dynamics, Vinyl – 2017, Październik 2017 (Nexant).

- Nominalne zdolności produkcyjne PCW w Europie wynoszą 8 060 tys. ton/rocznie.
- Wiodący producent PCW w Europie – spółka Inovyn powstała z połączenia Ineos Chlor i Solvay i posiada moce produkcyjne 2 005 tys. ton/rok.
- Kolejni producenci Kem One, Vynova, Vinnolit posiadają zdolności produkcyjne PCW szacowane odpowiednio na 882 tys. ton/rok, 830 tys. ton/rok i 780 tys. ton/rok.
- Po pięcioletnim okresie postoju Karpatneftekhim, z nominalnymi mocami produkcyjnymi około 300 tys. ton/rok, w połowie 2017 roku wznowił produkcję.
- Grupa ORLEN z instalacjami w ANWIL i Spolanie i zdolnościami 475 tys. ton/rok zajmuje 5 pozycję na europejskim rynku tworzyw sztucznych.
- Głównymi konkurentami ANWIL na rynku europejskim PCW są spółki Inovyn i Vynova, a na rynku krajowym spółka BorsodChem.

Aktywa logistyczne Grupy ORLEN

Infrastruktura logistyczna stanowi jeden z kluczowych elementów przewagi konkurencyjnej Grupy ORLEN.

Grupa ORLEN wykorzystuje sieć uzupełniających się elementów infrastruktury: terminale paliw, lądowe i morskie bazy przeładunkowe, sieci rurociągów, a także transport kolejowy oraz cysternami samochodowymi.

W 2018 roku transport rurociągowy był podstawową formą przesyłu surowców i produktów Grupy ORLEN. Łączna długość wykorzystywanych sieci rurociągów produktowych i surowcowych, należących do podmiotów zewnętrznych oraz własnych w Polsce, Czechach i na Litwie, wynosiła prawie 3,7

tys. km (2,1 tys. km to rurociągi produktowe, a 1,6 tys. km to rurociągi surowcowe).

Na **rynku polskim** PKN ORLEN do transportu produktów paliwowych korzysta z 958 km rurociągów: 620 km rurociągów należących do Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągów Naftowych S.A. oraz infrastruktury własnej o łącznej długości 338 km, składającej się z dwóch odcinków Płock – Ostrów Wielkopolski – Wrocław o długości 319 km oraz Wielowieś – Góra o długości 19 km. Transport ropy naftowej odbywa się głównie poprzez sieć rurociągów należących do Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągów Naftowych S.A. o łącznej długości 887 km, a także rurociągiem własnym o długości 43 km łączącym miejscowości Góra i Żółwiniec (połączenie z rurociągiem PERN S.A.).

Na potrzeby operacyjne w zakresie przyjęcia, magazynowania, wydania i przeładunku paliw w 2018 roku Grupa ORLEN na terenie Polski wykorzystywała łącznie 25 obiektów – terminale własne, terminale będące własnością podmiotów z Grupy ORLEN oraz bazy podmiotów trzecich. Łączna pojemność magazynowa w ramach infrastruktury własnej oraz zawartych umów wynosiła na koniec 2018 roku ponad 2,7 mln m³.

W 2018 roku na **rynku czeskim** Grupa ORLEN korzystała z 1 741 km rurociągów (1 100 km rurociągów produktowych firmy ČEPRO i 641 km rurociągów surowcowych firmy MERO) oraz z 12 baz magazynowo-dystrybucyjnych należących do państwowego operatora ČEPRO, 3 terminali własnych a także 2 terminali zewnętrznych nienależących do ČEPRO.

Głównym składnikiem infrastruktury logistycznej, będącym obecnie w użytkowaniu na **rynku litewskim**, jest rurociąg surowcowy o długości 91 km, łączący terminal w Butyndze z rafinerią w Możejkach. Zarówno terminal jak i rurociąg są własnością ORLEN Lietuva.

Na **rynku niemieckim** ORLEN Deutschland wykorzystuje pojemności magazynowo-dystrybucyjne zlokalizowane w siedmiu bazach należących do podmiotów zewnętrznych. Dostawy produktów realizowane są głównie transportem samochodowym a także koleją oraz poprzez barki.

Struktura transportu i infrastruktura logistyczna wykorzystywana przez Grupę ORLEN w Europie

STRUKTURA TRANSPORTU W GRUPIE ORLEN W 2018 ROKU

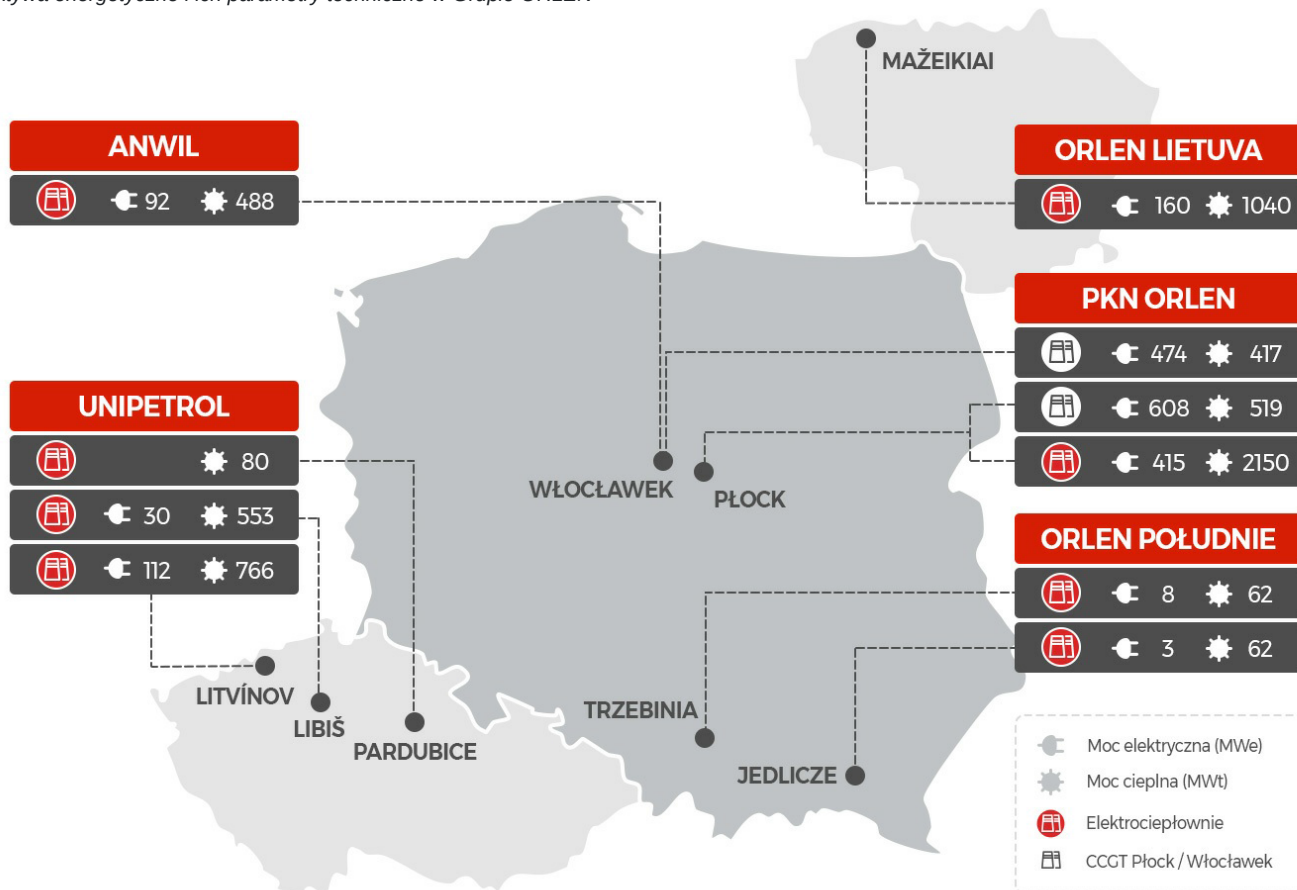
	Polska	Czechy	Niemcy	Litwa
 RUROCIĄGI	52%	54%		
 KOLEJ	25%	24%	1%	94%
 CYSTERNY SAMOCHODOWE	23%	22%	94%	6%
 BARKI			5%	

Źródło: Opracowanie własne.

Energetyka

Grupa ORLEN jest znaczącym producentem energii elektrycznej i ciepłej, wykorzystywanej w dużej części na własne potrzeby produkcyjne. Jest również jednym z największych odbiorców gazu w Polsce i aktywnym uczestnikiem procesu liberalizacji rynku gazu. Grupa ORLEN aktualnie posiada bloki energetyczne w trzech krajach. W Polsce zlokalizowane są w Płocku, Włocławku, Jedliczu oraz Trzebini, w Czechach w Litwinowie, Spolanie, Kolinie i Pardubicach oraz na Litwie w Możejках.

Źródło: Opracowanie własne.

Elektrociepłownie (EC)

- **EC w PKN ORLEN w Płocku** jest największą pod względem mocy zainstalowanej elektrociepłownią przemysłową w Polsce i jedną z największych w Europie, wytwarzającą ciepło i energię elektryczną w procesie wysokosprawnej kogeneracji. EC jest podstawowym dostawcą ciepła zawartego w parze i wodzie grzewczej oraz energii elektrycznej wykorzystywanych na potrzeby instalacji produkcyjnych oraz na potrzeby odbiorców zewnętrznych. Łączna moc zainstalowana energii elektrycznej wynosi 415 MW po uwzględnieniu zabudowy nowego Turbogeneratora TG7. Kotły w Zakładowej Elektrociepłowni opalane są ciężkim olejem opałowym pochodzącym z destylacji ropy oraz uzupełniająco gazem.
- **EC Grupy ORLEN Południe w Trzebinie** zabezpiecza pełne potrzeby cieplne w parze i wodzie oraz częściowo potrzeby w zakresie energii elektrycznej zakładu. Podstawowym paliwem wykorzystywanym w EC jest miał węglowy. Nowe źródło ciepła w grudniu 2018 roku zostało dopuszczone do eksploatacji tzn. spełnia wymagane normy środowiskowe i otrzymało wymagane decyzje administracyjne. Obecnie trwają ostatnie prace montażowe części nisko i średnioprężnej stacji redukcyjnych. Zaplanowane jest rozpoczęcie ruchu próbnego (720 h) poprzedzającego odbiór do eksploatacji tj. PAC.
- **EC Grupy ORLEN Południe w Jedliczu** jest podstawowym źródłem produkcji ciepła w parze technologicznej dla zakładu przy wykorzystaniu głównie mialu węglowego.
- **EC ANWIL** jest obecnie wykorzystywana w związku z awarią CCGT we Włocławku. W okresie do września 2018 roku traktowana była jako źródło uzupełniające bilans ciepła. ANWIL w procesach technologicznych wykorzystuje przede wszystkim parę technologiczną z uruchomionej w połowie 2017 roku, zasilanej gazem elektrociepłowni CCGT Włocławek należącej do PKN ORLEN.
- **EC w Litwinowie w Grupie Unipetrol** bazuje na węglu brunatnym, do roku 2026 zostanie wprowadzona nowa technologia oparta na gazie.
- **Elektrociepłownia w Spolanie** opalana jest głównie węglem brunatnym, trwają prace zmierzające do jej zastąpienia przez kotły gazowe.
- **EC Paramo** składa się z dwóch zakładów produkcyjnych w Kolinie i Pardubicach opalanych gazem ziemnym.
- **EC w ORLEN Lietuva** stanowi źródło pary technologicznej dla procesów produkcyjnych i opalana jest głównie ciężkim olejem opałowym i gazami rafineryjnymi.

Bloki gazowo-parowe (CCGT)

- **CCGT Włocławek** – blok gazowo-parowy o mocy 474 MWe. W 2018 roku wyprodukowano ponad 2,04 TWh energii elektrycznej oraz dostarczono do spółki ANWIL blisko 1 205 542 GJ ciepła w parze technologicznej. W wyniku awarii turbiny gazowej od 8 września elektrociepłownia pozostaje w postoju. General Electric w ramach gwarancji prowadzi naprawę turbiny.

Przez trzy kwartały 2018 roku elektrociepłownia prowadząc skojarzoną produkcję energii elektrycznej i ciepła była aktywnym uczestnikiem rynku, ściśle współpracującym z PSE. Dzięki stosunkowo dużej mocy zainstalowanej oraz wysokiej elastyczności bloku, realizowane były również usługi systemowe dla PSE, które aktywnie wspierały stabilność krajowego systemu elektroenergetycznego.

- **CCGT Płock** – blok gazowo-parowy o mocy 608 MWe oraz sprawności wytwarzania energii elektrycznej brutto ponad 61%. W dniu 29 czerwca 2018 roku miało miejsce podpisanie PAC. Elektrociepłownia prowadząc skojarzoną produkcję energii elektrycznej i ciepła nie tylko zabezpiecza wewnętrzne potrzeby Grupy ORLEN, ale także jest aktywnym uczestnikiem rynku, ściśle współpracującym z PSE. W 2018 roku blok wyprodukował 2,932 TWh energii elektrycznej i 1 378,4 TJ pary skierowanej do sieci ZP, zużywając w tym celu główne media procesowe: 5,9 TWh gazu ziemnego oraz 1,2 mln ton wody z Wisły.

Nadwyżki energii elektrycznej z nowych aktywów CCGT są sprzedawane na hurtowym rynku energii jak i do odbiorów końcowych.

Rynek mocy

W 2018 roku odbyły się pierwsze aukcje Rynku Mocy na lata 2021-2023, w których PKN ORLEN zgłosił dwie jednostki z oferowanymi mocami: CCGT Płock (389 MW) i CCGT Włocławek (351 MW). CCGT Płock dzięki posiadanemu statusowi jednostki nowej otrzymało umowę na 5 lat (lata 2021-2025), zaś CCGT Włocławek jako jednostka istniejąca otrzymała 3 jednoroczne umowy na lata 2021-2023.

Offshore

Strategia Grupy ORLEN w zakresie niskoemisyjnej energetyki obejmuje przygotowanie i budowę morskich farm wiatrowych. Program Morskich Elektrowni wiatrowych (MEW) podzielony został na dwa projekty: Projekt MEW oraz projekt dotyczący pozyskania inwestora branżowego dla Programu MEW.

W zakresie realizacji projektu MEW prace realizowane są poprzez spółkę celową Baltic Power, natomiast prace dotyczące pozyskania inwestora branżowego przez PKN ORLEN. Ze względu na powyższe w roku 2018 podpisana została umowa o współpracy pomiędzy Baltic Power, a PKN ORLEN. Uzyskano zgodę Rady Nadzorczej PKN ORLEN, aby spółka Baltic Power została dokapitalizowana w celu dalszej terminowej realizacji projektu MEW.

W ramach projektu MEW, w 2018 roku na obszarze objętym koncesją PSZW zrealizowano badania sejsmiki wielokanałowej wraz z opracowaniem projektu robót geologicznych. W roku ubiegłym uruchomiono prace nad wstępną koncepcją techniczną Morskich Farm Wiatrowych wraz z doradztwem. W 2018 roku zrealizowano również badania monitoringu ptaków morskich i lokalnych migracji.

Podpisano umowę z doradcą technicznym niezbędnym przy kontraktacji, jak również realizacji badań środowiskowych i wietrzności.

W grudniu 2018 roku podpisano umowę na przeprowadzenie badań środowiskowych i badań wietrzności na obszarze MFW Baltic Power oraz złożono wnioski o warunki przyłączenia do PSE.

W roku 2019 zgodnie z podpisaną umową rozpoczęte zostaną badania środowiskowe i pomiary wietrzności oraz kontynuowane będą prace nad koncepcją techniczną. Planowana jest również realizacja kluczowych zadań, które obejmują: wstępne badania geotechniczne na obszarze koncesji Baltic Power, opracowanie projektu budowlanego dla MEW wraz z realizacją badań geotechnicznych oraz rozpoczęcie badań środowiskowych dla przyłącza MEW do KSE.

Harmonogram prac projektowych zakłada również kontraktację doradcy do uzyskania pozwolenia na układanie podmorskich kabli oraz usług doradczych dla umowy przyłączeniowej z PSE.

W ramach projektu pozyskania inwestora branżowego dla Programu MEW, realizowany jest obecnie etap wyboru doradcy transakcyjnego oraz prawnego (RFP).

Sprzedaż wolumenowa segmentu Downstream

W 2018 roku łączna sprzedaż Grupy ORLEN w segmencie Downstream zmniejszyła się o (0,6)% (r/r) i wyniosła 32 716 tys. ton. Nieznacznie niższy poziom sprzedaży wolumenowej od rekordowego poziomu z roku 2017 jest efektem niekorzystnego wpływu cyklicznych postojów remontowych części petrochemicznej Grupy ORLEN. Z kolei sprzedaż produktów rafineryjnych ukształtowała się na porównywalnym poziomie (r/r).

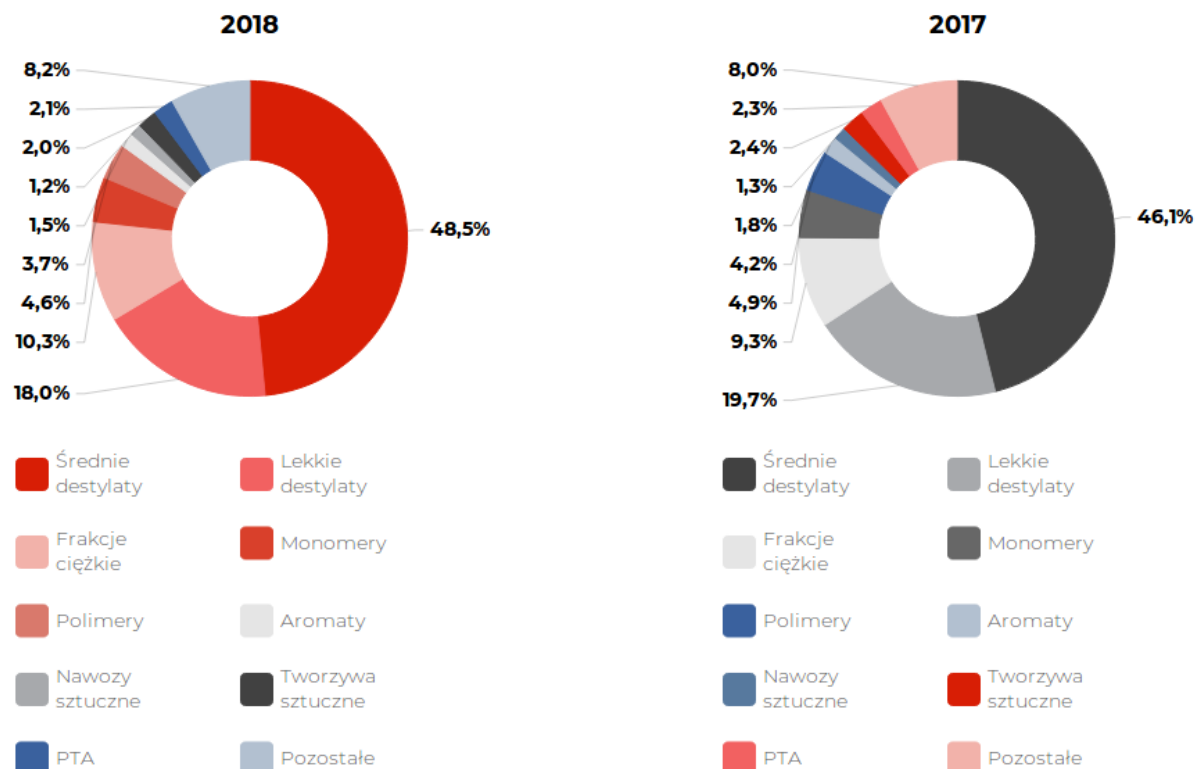
Porównywalny poziom sprzedaży (r/r) został osiągnięty dzięki istotnemu zwiększeniu wolumenów na rynku polskim o 3,6% (r/r). Główną siłą napędową wzrostów była sprzedaż średnich destylatów na rynku polskim, gdzie kolejny rok z rzędu osiągnięto historycznie wysokie wyniki.

Na rynku czeskim i w krajach bałtyckich sprzedaż zmniejszyła się odpowiednio o (8,6)% i (2,5)% (r/r) głównie w rezultacie ww. opisanych cyklicznych postojów remontowych rafinerii w Kralupach i Możejkach oraz części petrochemicznej w PKN ORLEN i Unipetrol.

Sprzedaż Grupy ORLEN w segmencie Downstream [mln PLN/tys. ton]

Sprzedaż	2018		2017		zmiana %	
	Wartość	Wolumen	Wartość	Wolumen		
1	2	3	4	5	6=(2-4)/4	7=(3-5)/5
Lekkie destylaty ¹	12 925	5 450	12 071	5 818	7,1%	(6,3%)
Średnie destylaty ²	34 787	13 653	28 325	13 343	22,8%	2,3%
Fracje ciężkie ³	7 339	5 032	5 691	4 879	29,0%	3,1%
Monomery ⁴	3 260	849	2 994	868	8,9%	(2,2%)
Polimery ⁵	2 643	540	2 557	550	3,4%	(1,8%)
Aromaty ⁶	1 096	367	1 100	360	(0,4%)	1,9%
Nawozy sztuczne ⁷	825	1 067	805	1 081	2,5%	(1,3%)
Tworzywa sztuczne ⁸	1 409	371	1 466	391	(3,9%)	(5,1%)
PTA	1 528	508	1 399	523	9,2%	(2,9%)
Pozostałe ⁹	5 851	4 879	5 017	5 112	16,6%	(4,6%)
Razem	71 663	32 716	61 425	32 925	16,7%	(0,6%)

¹Benzyna, LPG.²Olej napędowy, lekki olej opałowy, paliwo lotnicze.³Ciężki olej opałowy, asfalt, oleje.⁴Etylen, propylen.⁵Polietylen, polipropylen.⁶Benzen, toluen, paraksylen, ortoksylen.⁷Canwil, siarczan amonu, saletra amonowa, pozostałe nawozy.⁸PCW, granulaty PCW.⁹Pozostałe obejmują głównie: solankę, sól wypadową, destylaty próżniowe, aceton, amoniak, butadien, fenol, gazy techniczne, glikole, kaprolaktam, ług sodowy oraz siarkę. Dodatkowo w ujęciu wartościowym przychody ze sprzedaży usług segmentu i materiałów.

W latach 2017-2018 Grupa nie zidentyfikowała wiodących klientów, z którymi zrealizowała by indywidualnie przychody ze sprzedaży przekraczające poziom 10% łącznych przychodów ze sprzedaży Grupy ORLEN.

Rynki zbytu i udziały rynkowe

Sprzedaż wolumenowa na rynkach macierzystych¹⁾ Grupy ORLEN w segmencie Downstream [tys. ton]

Sprzedaż	2018	2017	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Polska	17 777	17 159	618	3,6%
Kraje bałtyckie i Ukraina	8 441	8 654	(213)	(2,5%)
Czechy	6 498	7 112	(614)	(8,6%)
Razem	32 716	32 925	(209)	(0,6%)

¹⁾Wg kraju siedziby spółki realizującej sprzedaż.

Rynek polski

Rok 2018 był dla polskiej gospodarki jednym z najlepszych od wielu lat. Polska awansowała do grona 25 najbardziej rozwiniętych krajów na świecie według agencji FTS Russell. Zgodnie z danymi GUS bezrobocie w Polsce spadło do najniższego od ponad 20 lat poziomu 5,8%. Wzrost PKB w 2018 roku wyniósł według wstępnych danych 5,1% i zwiększył się o 0,3 p.p. powyżej roku 2017. Korzystna sytuacja rynkowa wpłynęła na wzrost konsumpcji oleju napędowego o 5,2% oraz benzyn o 4,0%.

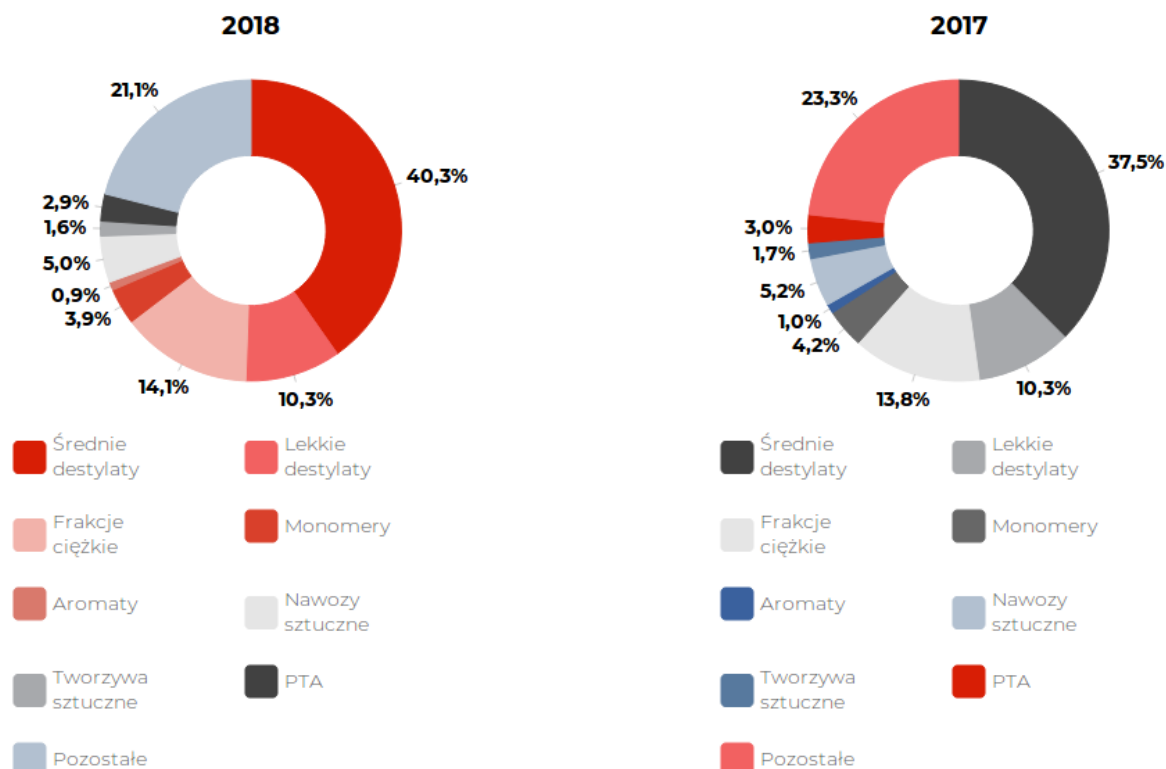
W roku 2018 sprzedaż segmentu Downstream wzrosła o 3,6% do rekordowych 17 777 tys. ton. Dobre wyniki, zgodne z oczekiwaniami rynku, zostały wypracowane w trudnym otoczeniu makroekonomicznym, przy średniorocznym wzroście cen ropy naftowej o 32% (r/r) i gazu ziemnego o 29% (r/r).

Grupa ORLEN pozostała głównym dostawcą największych zagranicznych koncernów paliwowych w kraju (BP, Shell, Amic), jednocześnie zwiększając aktywność na rynku odbiorców ostatecznych, dostarczając paliwo do coraz większej liczby firm z sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw poprzez spółkę ORLEN Paliwa.

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Downstream na rynku polskim [tys. ton]

Sprzedaż	2018	2017	zmiana	zmiana %
	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Lekkie destylaty	1 837	1 773	64	3,6%
Średnie destylaty	7 164	6 434	730	11,3%
Frakcje ciężkie	2 503	2 369	134	5,7%
Monomery	693	716	(23)	(3,2%)
Aromaty	164	178	(14)	(7,9%)
Nawozy sztuczne	881	897	(16)	(1,8%)
Tworzywa sztuczne	276	300	(24)	(8,0%)
PTA	508	523	(15)	(2,9%)
Pozostałe	3 751	3 969	(218)	(5,5%)
Razem	17 777	17 159	618	3,6%

Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Downstream na rynku polskim

Sprzedaż produktów rafineryjnych Grupy ORLEN zwiększyła się o 5,3% (r/r). Największy wzrost w tej grupie produktowej dotyczył sprzedaży średnich destylatów, które zwiększyły się o 11,3% (r/r) dzięki wysokiej dynamice sprzedaży oleju napędowego oraz paliw lotniczych. Utrzymująca się korzystna sytuacja rynkowa spowodowała wzrost sprzedaży oleju napędowego oraz udziałów rynkowych. Rynek paliw lotniczych w Polsce kolejny rok z rzędu odnotował wzrost o około 18% w 2018 roku natomiast udział Grupy ORLEN w sprzedaży krajowej paliw lotniczych wzrósł o 2,4 p.p. do poziomu 82,7% głównie dzięki wyższej sprzedaży paliw lotniczych w segmencie into-plane oraz dostaw do klientów strategicznych, m.in. dla Wojska Polskiego. Wraz z początkiem 2018 roku PKN ORLEN otrzymał status Partnera Strategicznego Międzynarodowego Zrzeszenia Przewoźników Powietrznych IATA. Dzięki temu uzyskał nową platformę komunikacji z wiodącymi przedstawicielami branży z całego świata.

Wzrost sprzedaży lekkich destylatów o 3,6% (r/r) został osiągnięty dzięki wyższej sprzedaży benzyny, która skompensowała niższe wolumeny sprzedaży LPG. Podobnie jak w przypadku oleju napędowego udział rynkowy Grupy ORLEN na rynku benzyn w 2018 roku zwiększył się o 2,6 p.p. Tak dobre wyniki sprzedaży w Polsce udało się wypracować między innymi dzięki utrzymaniu silnej pozycji importowej. Obecnie Grupa ORLEN jest jednym z największych importerów oleju napędowego w regionie, a import benzyny i oleju napędowego w 2018 roku osiągnął rekordowy poziom 2,3 mln ton, co

stanowi około 45% łącznego importu tych produktów do Polski.

Wzrost sprzedaży ciężkich frakcji o 5,7% (r/r) głównie ciężkiego oleju opałowego oraz olejów był przede wszystkim efektem pogorszonej struktury produkcji wynikającej z postojów rafinerii.

W obszarze petrochemicznym sprzedaż Grupy ORLEN zmniejszyła się o (3,7)% (r/r) głównie w efekcie niższej sprzedaży monomerów o (3,2)% (r/r), aromatów o (7,9)% (r/r) oraz PTA o (2,9)% (r/r) w rezultacie zrealizowanego cyklicznego postoju instalacji olefin. Spadek sprzedaży PCW wynikał z postoju instalacji produkcyjnych w ANWIL skorelowanego z postojem instalacji olefin w PKN ORLEN S.A.

Spadek sprzedaży nawozów sztucznych wynikał z ograniczonego popytu ze strony odbiorców detalicznych w efekcie warunków pogodowych oraz nieplanowanych postojów instalacji produkcyjnych w ANWIL.

Rynki operacyjne ORLEN Lietuva

Gospodarki krajów bałtyckich pomimo niższej dynamiki PKB nadal rozwijały się w szybkim tempie. Według szacunków EUROSTAT dynamika PKB Litwy zmniejszyła się o (-) 0,7 p.p. (r/r) do poziomu 3,4% a Estonii spowolniła o (-) 1,0 p.p. (r/r) do 3,9%. Z kolei gospodarka Łotwy wzrosła o 0,2 p.p. do 4,8% (r/r).

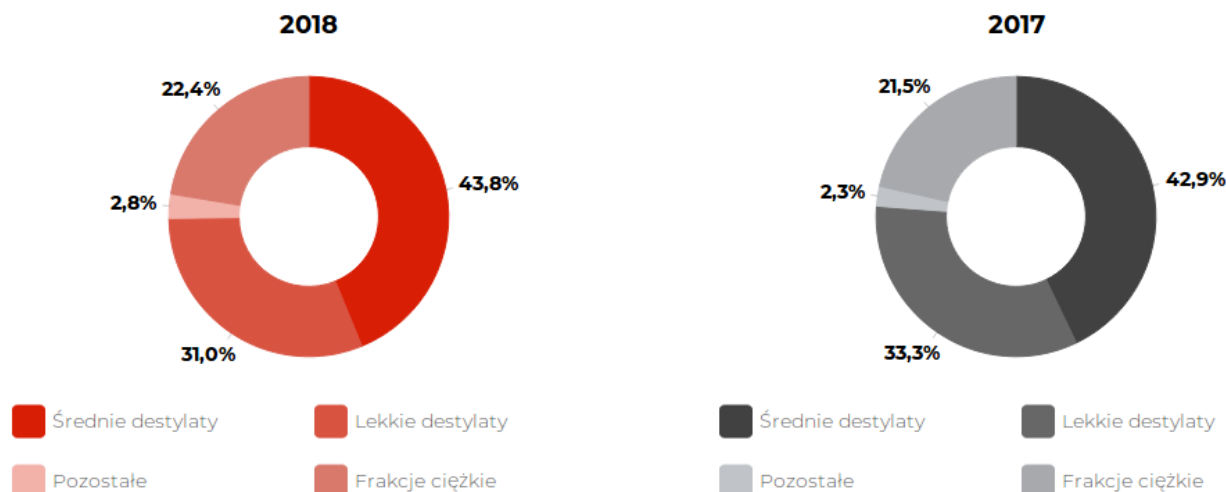
Dobra koniunktura gospodarcza przełożyła się na zwiększony popyt na olej napędowy na każdym z rynków. Na Litwie konsumpcja tego paliwa wzrosła o 2,1% (r/r), na Łotwie o 3,2% (r/r), a w Estonii o 9,0% (r/r). Popyt na benzyny, zgodnie z wieloletnim trendem, zmniejszył się na rynkach Łotwy o (-) 4,0% (r/r) i Estonii o (-) 35,1%. Duże spadki w Estonii wiązały się dodatkowo ze zwiększeniem obciążeń podatku akcyzowego, który wzrósł dla benzyn w trakcie 2018 roku o 10%. Pozytywne trendy w konsumpcji benzyn były widoczne na Litwie gdzie konsumpcja tego paliwa wzrosła o 9,9% (r/r).

Rynki krajów bałtyckich są atrakcyjnym miejscem zbytu paliw dla producentów skandynawskich i białoruskich. Kraje te charakteryzują się dużymi nadwyżkami zarówno oleju napędowego, jak i benzyn i stale poszukują możliwości ulokowania nadpodaży za granicą. W 2018 roku ORLEN Lietuva borykał się z agresywną polityką konkurencyjną w szczególności ze strony importerów z Finlandii i Białorusi.

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Downstream na rynkach obsługiwanych przez Grupę ORLEN Lietuva [tys. ton]

Sprzedaż	2018	2017	zmiana	zmiana %
	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Lekkie destylaty	2 614	2 880	(266)	(9,2%)
Średnie destylaty	3 700	3 715	(15)	(0,4%)
Frakcje ciężkie	1 888	1 859	29	1,6%
Pozostałe	239	200	39	19,5%
Razem	8 441	8 654	(213)	(2,5%)

Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Downstream na rynkach obsługiwanych przez Grupę ORLEN Lietuva

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN Lietuva zmniejszyła się o (2,5)% (r/r) do poziomu 8 441 tys. ton, głównie w efekcie niższej sprzedaży lekkich destylatów o (9,2)% (r/r). Sprzedaż średnich destylatów zmniejszyła się nieznacznie o (-) 0,4% - należy jednak podkreślić znaczne wzrosty sprzedaży paliwa lotniczego Jet A-1, która zwiększyła się o 32,6% (r/r).

Obniżona sprzedaż produktów jest pochodną zmniejszonego uzysku paliw w rezultacie większego (r/r) zakresu postojów remontowych oraz niższego udziału rop słodkich w strukturze przerobu. W związku z powyższym ograniczona została mniej rentowna sprzedaż produktów drogą morską a maksymalizowano sprzedaż lądową, która zwiększyła się o około 6% (r/r).

W 2018 roku ORLEN Lietuva aktywnie uczestniczyła w bilansowaniu deficytów Grupy ORLEN na rynku polskim. W związku z optymalizacją przepływów produktowych w ramach Grupy ORLEN w okresie postojów remontowych instalacji i wysokiej konsumpcji paliw na rynku polskim blisko 896 tys. ton (głównie paliw) z Grupy ORLEN Lietuva zostało przekierowanych na rynek polski. Odpowiednio w 2017 roku wolumen ten wyniósł 1 043 tys. ton.

Grupa ORLEN uczestniczy również w lokowaniu paliw na rynku ukraińskim. Pomimo obserwowanej poprawy otoczenia makroekonomicznego kraj jest nadal postrzegany jako niestabilny gospodarczo i obciążony dużym ryzykiem rynkowym, co nie sprzyja nowym inwestycjom i rozwojowi usług transportowych. Podobnie jak w latach ubiegłych ukraiński rynek paliw podlegał silnej presji konkurencyjnej ze strony eksporterów rosyjskich i białoruskich oferujących atrakcyjny cenowo produkt. Grupa ORLEN od lat buduje silną pozycję stabilnego i wiarygodnego partnera. Klienci z rynku ukraińskiego otrzymują wysokojakościowy produkt z zachowaniem pewności i terminowości dostaw. Grupa ORLEN reprezentuje jedyny działający na Ukrainie koncern zachodni. W 2018 roku bardzo dobre wyniki sprzedaży pozwoliły zwiększyć całkowity udział Grupy ORLEN w ukraińskim rynku paliw do 8% (łącznie benzyny, olej napędowy, paliwo Jet i LPG).

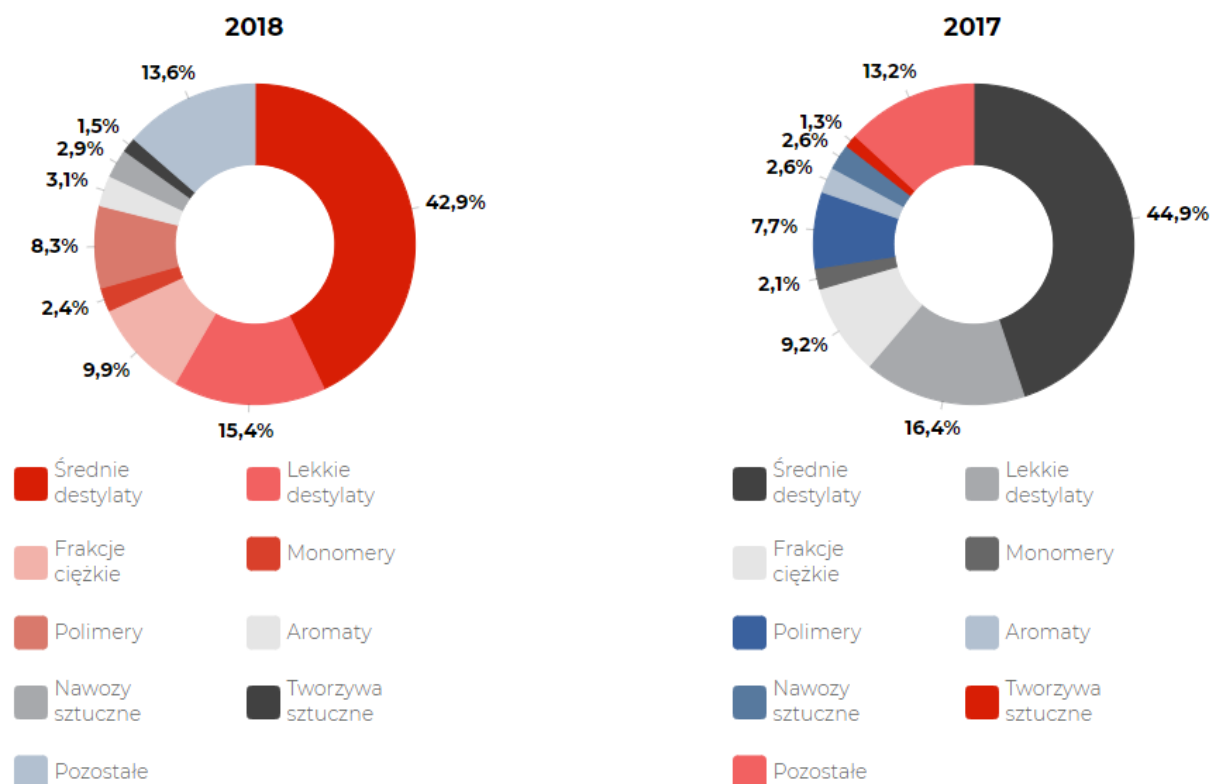
Rynek czeski

W roku 2018 gospodarka Czech zmniejszyła tempo wzrostu. Według szacunków EUROSTAT dynamika PKB spadła z 4,4% w 2017 roku do 3,0%. Sprzyjające otoczenie makroekonomiczne wpłynęło na wzrost konsumpcji rynkowej benzyny, która według wstępnych danych wzrosła o 0,2% (r/r), natomiast popyt na olej napędowy zwiększył się o 1,1% (r/r).

W wyniku całkowitego wykupu akcji od akcjonariuszy Unipetrol z 2018 roku, PKN ORLEN stał się wyłącznym właścicielem Unipetrolu i jedynym producentem paliw w Czechach.

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Downstream na rynku czeskim [tys. ton]

Sprzedaż	2018	2017	zmiana	zmiana %
	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Lekkie destylaty	999	1 165	(166)	(14,2%)
Średnie destylaty	2 789	3 194	(405)	(12,7%)
Fracje ciężkie	641	651	(10)	(1,5%)
Monomery	156	152	4	2,6%
Polimery	540	550	(10)	(1,8%)
Aromaty	203	182	21	11,5%
Nawozy sztuczne	186	184	2	1,1%
Tworzywa sztuczne	95	91	4	4,4%
Pozostałe	889	943	(54)	(5,7%)
Razem	6 498	7 112	(614)	(8,6%)

Przez większość 2018 roku Unipetrol borykał się z niedoborem produktów głównie na skutek postojów remontowych instalacji produkcyjnych. Planowany cykliczny remont rafinerii w Kralupach oraz inne nieplanowane postoje powodowały znaczne niedobory paliw i konieczność uzupełniania bilansu zakupami zewnętrznymi z importu oraz od podmiotów krajowych.

Dodatkowo trudniejsze warunki kontraktacji na 2018 rok, związane z wprowadzaniem indeksu UIC, miały największy wpływ na obniżenie wolumenów na rynku czeskim o (8,6)% (r/r) do 6 498 tysięcy ton, w tym lekkich destylatów o (14,2)% (r/r) oraz średnich destylatów o (12,7)% (r/r).

Z kolei nieznaczne zmniejszenie łącznej sprzedaży monomerów i polimerów to efekt przeprowadzonego cyklicznego postoju instalacji steamcracker z września 2018 roku.

Pomimo trudnych warunków operacyjnych w 2018 roku Grupa Unipetrol kontynuowała sprzedaż do szerokiego portfela klientów, w tym do dużych koncernów paliwowych i sieci hipermarketów. Unipetrol sprzedawał również swoje produkty w eksporcie na rynku słowackim, węgierskim, niemieckim i austriackim. Szczególnie istotna była sprzedaż na rynek niemiecki, który w 2018 roku doświadczył dużych problemów logistycznych wynikających z poważnych utrudnień w ruchu barek po głównych szlakach wodnych, jak również podażowych związanych z przestojami wielu rafinerii oraz całkowitym zamknięciem rafinerii Bayernoil po pożarze instalacji. Dostawy realizowane do ORLEN Deutschland pomogły w zabezpieczeniu sprzedaży na własnych stacjach paliw Star oraz pozwoliły na zachowanie ciągłości sprzedaży w kanale hurtowym. Czeska spółka dostarczała również benzynę i olej napędowy do Polski uczestnicząc w strategii optymalizacji przepływów strumieni produktowych wewnątrz Grupy ORLEN.

Źródła zaopatrzenia

Ropa naftowa

Dostawy ropy naftowej do PKN ORLEN realizowane są głównie rurociągiem „Przyjaźń” oraz drogą morską przy wykorzystaniu w kolejnym etapie rurociągu Gdańsk-Płock.

Grupa ORLEN Lietuva jest zaopatrywana w surowiec drogą morską przez terminal w Butyndze.

Zaopatrzenie w surowiec Grupy Unipetrol odbywa się z wykorzystaniem południowego odcinka rurociągu „Przyjaźń” dla rafinerii w Litwinowie oraz rurociągów TAL i IKL dla rafinerii w Kralupach.

W 2018 roku obowiązywały dwie umowy długoterminowe na dostawy ropy naftowej drogą rurociągową dla rafinerii w Płocku (zawarte odpowiednio z firmami Rosneft Oil Company oraz Tatneft Europe AG) oraz umowa długoterminowa na dostawy ropy drogą morską (Saudi Arabian Oil Company). Przedmiotowe umowy długoterminowe zapewniały PKN ORLEN blisko 78% dostaw ropy naftowej.

Dodatkowo na mocy odrębnych umów PKN ORLEN S.A. dostarcza ropę naftową również do 3 rafinerii z Grupy ORLEN zlokalizowanych odpowiednio w Litwinowie i Kralupach w Czechach oraz w Możejkach na Litwie.

W 2018 roku dostawy ropy naftowej na wszystkich kierunkach przebiegały zgodnie z planem.

PKN ORLEN konsekwentnie poszerza portfel dostawców oraz gatunków rop przerabianych w ramach Grupy Kapitałowej. W 2018 roku po raz pierwszy do rafinerii PKN ORLEN trafiło około 130 tysięcy ton surowca z Nigerii. Nigeryjska ropa typu Bonny Light uzupełniła realizowane przez PKN ORLEN dostawy spot. Decyzje o zaopatrzeniu każdorazowo podlegają analizie ekonomicznej, tak aby skutecznie łączyć bezpieczeństwo dostaw z elastycznością handlową. Proces dywersyfikacji dostaw ropy przez PKN ORLEN odpowiada także na zwiększone zapotrzebowanie na paliwa, szczególnie oleju napędowego w Polsce w związku z ograniczeniem szarej strefy. Zwiększony przerób ropy o innych właściwościach niż REBCO umożliwia zwiększenie uzysków w kierunku średnich destylatów, przede wszystkim diesla. W ramach realizowanej dywersyfikacji dostaw około 30 procent ropy przerabianej w Grupie ORLEN pochodzi z kierunków alternatywnych.

W 2018 roku dostawcami surowca do wszystkich rafinerii Grupy ORLEN byli zarówno producenci, jak i inne firmy działające na międzynarodowym rynku naftowym. Oprócz wspomnianej wcześniej Nigerii, surowiec dostarczany do Płocka pochodził przede wszystkim z Rosji i Arabii Saudyjskiej. Zrealizowano również dostawy z Kazachstanu, Iranu, Norwegii, Zjednoczonych Emiratów Arabskich.

Do rafinerii w Czechach ropę dostarczano z Rosji, Algierii, Arabii Saudyjskiej, Azerbejdżanu, Libii oraz Kazachstanu. Rafineria w Możejkach zaopatrywana była głównie w ropę rosyjską, a ponadto zrealizowano dostawy z Arabii Saudyjskiej, Kazachstanu i Norwegii.

W 2018 roku udział firmy Rosneft Oil Company w dostawach ropy naftowej przekroczył 10% przychodów Grupy ORLEN.

Gaz ziemny

Zakupy gazu ziemnego dla Grupy ORLEN w Polsce opierają się głównie na zawartym w roku 2016, na okres 5 lat, kontrakcie pomiędzy PKN ORLEN i PGNiG oraz na umowach uzupełniających, które zawarte zostały z głównymi dostawcami gazu w Europie. Kolejnym źródłem gazu są zakupy realizowane w Polsce, na Towarowej Gieldzie Energii. Grupa ORLEN realizuje działania mające na celu zapewnienie stabilnych dostaw i obniżanie kosztu zakupu gazu ziemnego, m.in. poprzez dywersyfikację źródeł dostaw, centralizację oraz rozwijanie kompetencji w zakresie obrotu gazem ziemnym. Portfel zawartych umów gazowych pozwala na podejmowanie działań optymalizujących koszty zakupu zarówno w zakresie wyboru indeksów gazowych, jak również miejsca dostaw.

PKN ORLEN posiada umowy przesyłowe zarówno z operatorami krajowymi jak i zagranicznymi, zapewniając tym samym pełną obsługę logistyczną w zakresie przesyłu i dostaw gazu do Zakładu Produkcyjnego w Płocku, CCGT Włocławek oraz CCGT Płock.

Grupa ORLEN aktywnie działa na rynku obrotu gazem ziemnym w Polsce, a tym samym uczestniczy w rozwoju oraz procesie liberalizacji polskiego rynku gazu.

Ponadto PKN ORLEN rozwija działalność związaną ze sprzedażą gazu ziemnego zarówno do klientów detalicznych, jak również na rynku hurtowym. PKN ORLEN posiada ofertę sprzedaży gazu dostosowaną do potrzeb klienta, mając na względzie jego profil odbioru oraz miejsce sprzedaży. Oprócz samej sprzedaży gazu PKN ORLEN oferuje także usługi doradcze w zakresie zarządzania portfelem gazowym oraz usługi dyspozytorskie.

Grupa ORLEN realizuje także szereg projektów poszukiwawczo-wydobywczych w celu pozyskania własnych źródeł gazu.

W 2018 roku nie występowały podmioty, których udział w dostawach gazu ziemnego przekroczył 10% przychodów Grupy ORLEN.

Segment Detal

STACJE DETALICZNE

2018						
	j.m.	Grupa ORLEN	Polska	Niemcy	Czechy	Litwa
Sprzedaż ogółem	tys.t	9 448	5 696	2 838	838	76
Udziały w rynku	%	16,1	34,0	6,4	23,2	4,7
Liczba stacji, w tym:	liczba	2 803	1 787	582	409	25
Premium	liczba	1 919	1 704	-	192	23
Ekonomiczne	liczba	818	54	564	200	-
Pozostałe	liczba	66	29	18	17	2
CODO/COCO						
CODO/COCO	liczba	2 255	1 342	492	396	25
DOFO/DODO						
DOFO/DODO	liczba	548	445	90	13	-

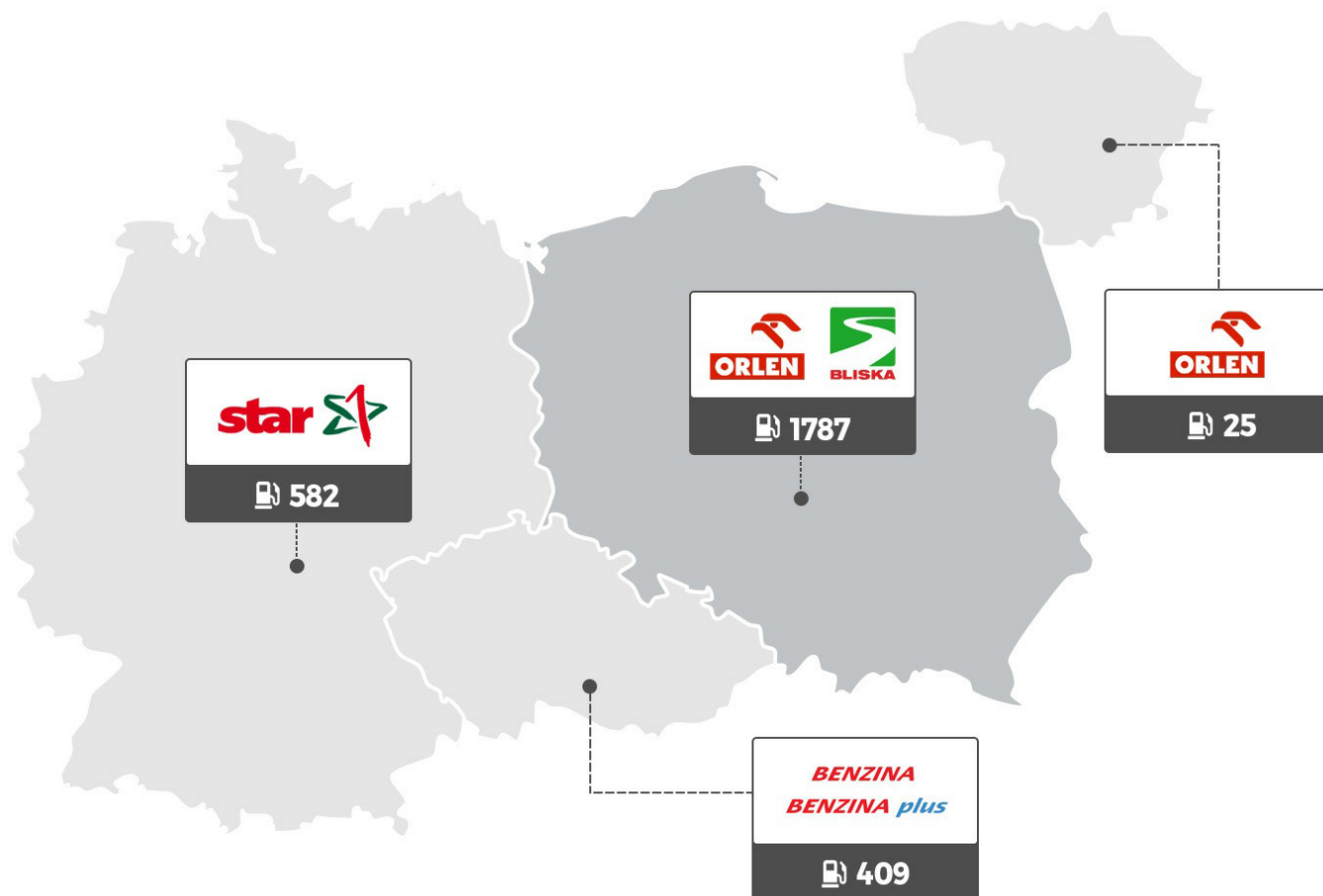
PUNKTY GASTRONOMICZNE

	j.m.	Grupa ORLEN	Polska	Niemcy	Czechy	Litwa
Łącznie, w tym:	liczba	2 327¹	1 667	367¹	270	23
Stop Cafe	liczba	1 089	923	-	143	23
Stop Cafe Bistro	liczba	399	372	-	27	-
Stop Cafe 2.0	liczba	472	372	-	100	-
star connect	liczba	72	-	72	-	-
star cafe	liczba	295 ¹	-	295 ¹	-	-

Liczba uwzględnia stacje star (Niemcy) z dotychczasowym formatem gastronomicznym star cafe (dane nieraportowane w latach ubiegłych).

¹Pozycja i otoczenie rynkowe

Grupa ORLEN jest zdecydowanym liderem sprzedaży detalicznej paliw w Europie Centralnej. W 2018 roku po raz pierwszy łączna liczba stacji przekroczyła liczbę 2 800.

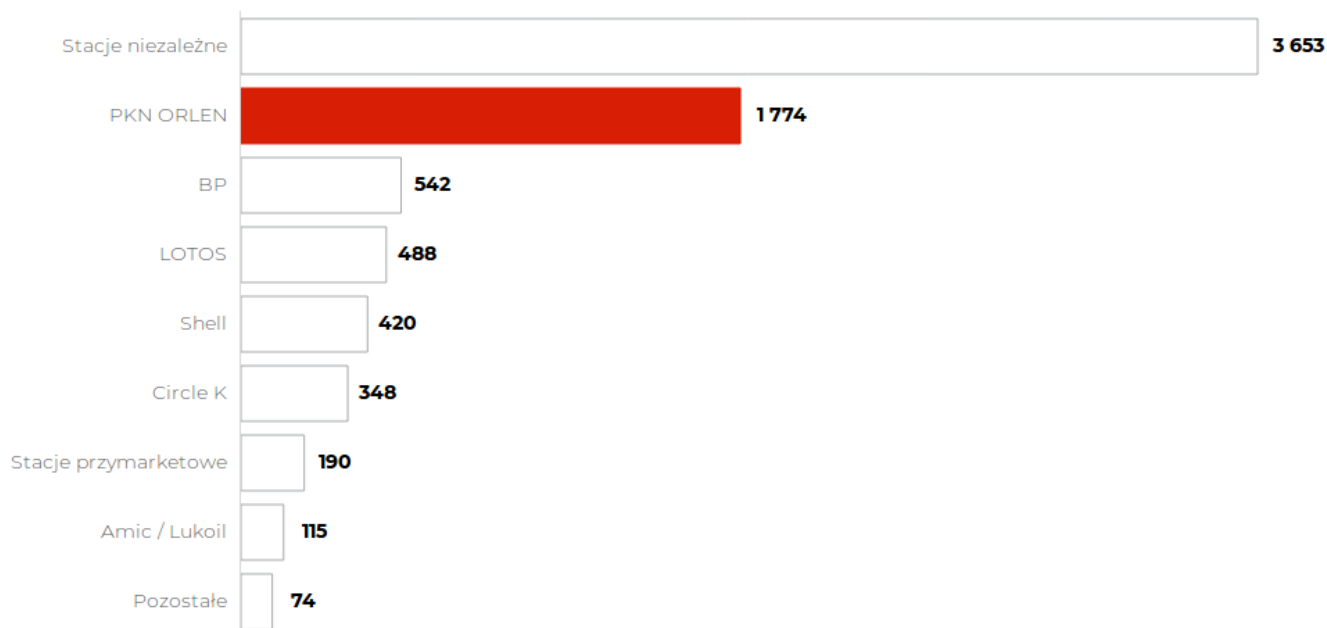
Źródło: Opracowanie własne.

W Polsce stacje paliw działają pod marką ORLEN w segmencie premium oraz Bliska w segmencie ekonomicznym (jedynie 3% sieci), w Republice Czeskiej głównie pod marką Benzina i Benzina Plus (głównie segment premium), natomiast na Litwie pod marką ORLEN (segment premium). Na rynku niemieckim spółka ORLEN Deutschland zarządza stacjami ekonomicznymi pod marką star, a uzupełnieniem sieci jest kilkanaście stacji przymarketowych Famila.

Rynek polski

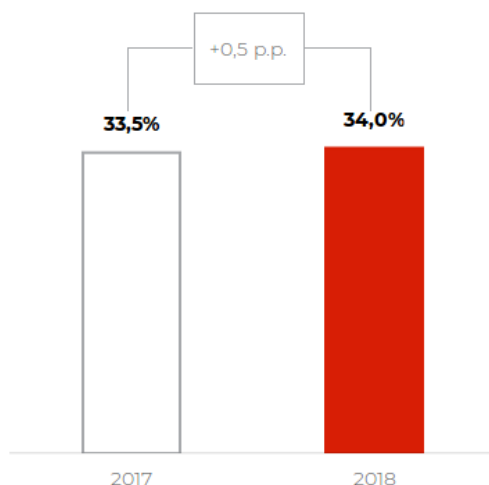
Na koniec 2018 roku na rynku polskim, wg danych POPIHN, funkcjonowało ponad 7 600 stacji paliw. Jest to o prawie 1 000 stacji więcej niż raportowano na koniec 2017 roku. Różnica wynika przede wszystkim ze zmiany metodologii i uwzględnienia przez POPIHN po raz pierwszy w 2018 roku wszystkich stacji z rejestru Urzędu Regulacji Energetyki (URE). Zgodnie z dotychczas obowiązującą metodologią liczba stacji zrzeszonych w POPIHN zwiększyła się o 2% tj. o około 70 obiektów, w tym w sieci Total i Avia o ponad 30 obiektów.

Grupa ORLEN na rynku polskim na koniec 2018 roku dysponowała siecią 1 787 stacji paliw (około 24% stacji działających w Polsce). Sieci zagraniczne działające w kraju (BP, Shell, Circle-K, Lukoil, Total), zarządzają 20% stacji. Obiekty będące własnością niezależnych operatorów (w tym mniejsze sieci funkcjonujące pod jedną marką) to prawie 50% ogółu stacji działających w Polsce. Spośród sieci niezależnych w dalszym ciągu dynamicznie rozwijają się sieci Moya, Huzar i Avia. Liczba stacji przymarketowych pozostała na poziomie lat ubiegłych i wynosiła 190 punktów, tj. około 2,5% wszystkich stacji paliw. Liczba stacji bezobsługowych AS 24 i IDS, zarządzanych również przez podmioty zagraniczne wynosiła 40 stacji i praktycznie pozostała na poziomie z lat ubiegłych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych POPIHN wg stanu na 30.09.2018 roku (od 2018 roku stacje z rejestru URE i zidentyfikowane przez POPIHN).

Udział Grupy ORLEN w detalicznym rynku paliw w Polsce

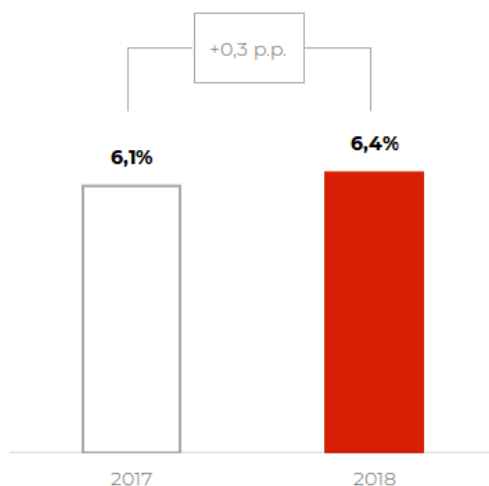

Dzięki zrealizowanym projektom rozwojowym i dostosowywaniu działań operacyjnych do zmieniającej się sytuacji konkurencyjnej na rynku polskim PKN ORLEN zwiększył swój udział rynkowy do 34%.

W 2018 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, pewien wpływ na funkcjonowanie rynku stacji paliw miała rozbudowa sieci drogowej w Polsce. Zakończenie budowy kolejnych odcinków dróg ekspresowych i autostrad skutkowało kolejnymi przetargami na prowadzenie **Miejsc Obsługi Podróżnych (MOP)** i otwieraniem dużych stacji paliw w tych lokalizacjach. Na koniec 2018 roku przy polskich drogach ekspresowych i autostradach działały 82 stacje typu MOP, z czego 32 należało do PKN ORLEN. Dodatkowo PKN ORLEN posiada kolejnych 8 obiektów na etapie przygotowania do realizacji.

Rynek niemiecki

Grupa ORLEN od 2003 roku jest obecna na rynku niemieckim, największym pod względem konsumpcji paliw rynkiem w Europie. Należąca do ORLEN Deutschland GmbH sieć liczyła na koniec 2018 roku 582 stacje paliw. W roku 2018 w Niemczech zanotowano spadek konsumpcji paliw o (2,3) p.p. Sieć star, pomimo negatywnych warunków makroekonomicznych i silnej konkurencji zwiększyła udział rynkowy do poziomu 6,4%.

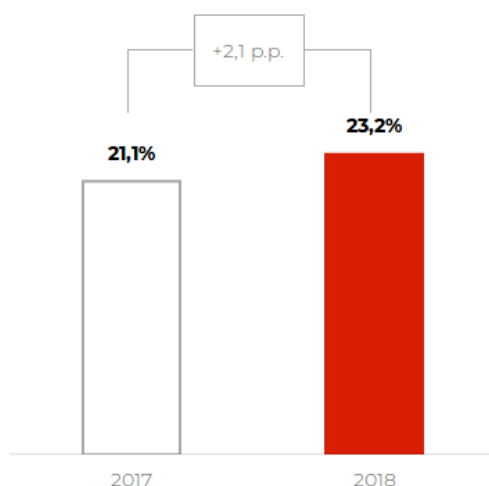
Do głównych konkurentów spółki ORLEN Deutschland GmbH należą sieci międzynarodowe takie jak: Aral, Shell, Esso, Total (prawie 60% rynku i 44% ogólnej liczby stacji) oraz sieci ekonomiczne Jet i HEM (prawie 9% stacji). Sieć star to obecnie ósma pod względem liczby stacji sieć w Niemczech (druga po Jet sieć ekonomiczna).

Rynek czeski

Grupa ORLEN utrzymała pozycję lidera, zarówno pod względem sprzedanego wolumenu, jak i wielkości sieci w Czechach. W 2018 roku liczba stacji Benzina wyniosła 409 obiektów. Zakończenie procesu przejęcia zakupionych stacji OMV, realizowane projekty inwestycyjne oraz bieżące działania operacyjne przyczyniły się do utrzymania trendu poprawy udziału rynkowego do 23,2%. Na przestrzeni ostatnich 10 lat udział rynkowy sieci Benzina wzrósł o 10 p.p.

Pod koniec 2018 roku Grupa ORLEN przejęła prawa do marki Benzina na Słowacji, co będzie istotnym elementem do wejścia na nowy rynek macierzysty w 2019 roku.

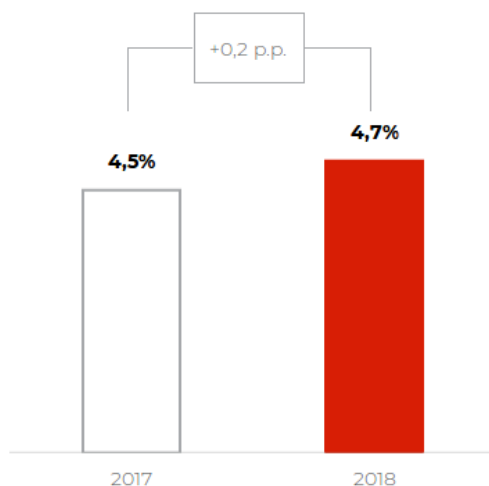
Udział w detalicznym rynku paliw na rynku czeskim

Drugą siecią na rynku czeskim pod względem liczby stacji paliw utrzymał węgierski koncern MOL (306 obiektów), z udziałem o połowę niższym niż wynik uzyskany przez stacje Benzina. Drugie miejsce pod względem udziału rynkowego (około 16,5%) utrzymała prywatna sieć dyskontowa – Tank Ono (41 stacji). Do głównych konkurentów stacji zarządzanych przez Unipetrol należą stacje premium koncernów międzynarodowych Shell i OMV (łącznie udział rynkowy poniżej 23%). Trzecia sieć pod względem liczby stacji w Czechach – EuroOil (200 stacji), ze względu na niskie średnie przelewy zanotowała w 2018 roku udział rynkowy na poziomie poniżej 6%. Sieć jest własnością państwowej spółki Čepro, zajmującej się poza sprzedażą paliw, transportem i składowaniem paliw (spółka zarządza systemem 1 100 km rurociągów i 17 baz paliwowych).

Rynek litewski

Grupa ORLEN na Litwie na koniec 2018 roku posiadała 25 stacji paliw zarządzanych przez spółkę zależną AB Ventus-Nafta. Sieć ORLEN nieznacznie zwiększyła swój udział rynkowy do poziomu 4,7% i pod względem wielkości jest 7 siecią na Litwie.

¹W 2017 roku AB Ventus-Nafta zmienił metodę liczenia udziałów rynkowych w celu ujednoczenia metody raportowanych danych z pozostałymi sieciami detalicznymi, dodatkowo do wolumenu została włączona sprzedaż agrodiesla (który jest w dalszym ciągu sprzedawany na części stacji paliw).

Na pozycji lidera umocniła się sieć Viada ze 124 stacjami oraz 22% udziałem rynkowym. Razem z powiązaną kapitałowo, trzecią siecią na Litwie (Baltic Petroleum) pod jej kontrolą jest prawie 200 stacji z łącznym udziałem rynkowym około 33%. Kolejnym konkurentem Grupy ORLEN jest Circle-K z 87 stacjami oraz 19% udziałem rynkowym. Litwa to jedyny rynek, gdzie istotną rolę odgrywają stacje automatyczne (Neste 73 stacje oraz 12 stacji 1-2-3 będących częścią sieci Circle-K).

Sprzedaż wolumenowa segmentu Detalicznego

Sprzedaż wolumenowa segmentu Detalicznego Grupy ORLEN w 2018 roku wzrosła o 7,1% (r/r) i wyniosła 9 447 tys. ton w rezultacie wyższej sprzedaży wszystkich rodzajów paliw na wszystkich rynkach operacyjnych (poza LPG w Niemczech i na Litwie).

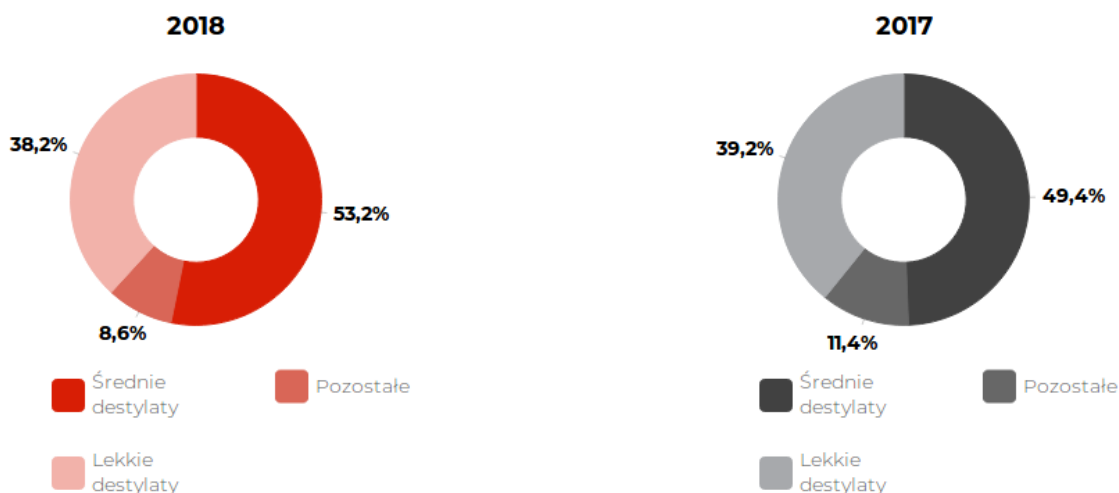
Sprzedaż Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym [mln PLN/tys. ton]

Sprzedaż	2018		2017		zmiana %	
	Wartość	Wolumen	Wartość	Wolumen		
1	2	3	4	5	6=(2-4)/4	7=(3-5)/5
Lekkie destylaty ¹	14 266,0	3 546,3	13 086,0	3 339,0	9,0%	6,2%
Średnie destylaty ²	19 879,0	5 900,2	16 471,0	5 480,0	20,7%	7,7%
Pozostałe ³	3 194,0	nie dotyczy	3 793,0	nie dotyczy	(15,8%)	nie dotyczy
Razem	37 339,0	9 446,5	33 350,0	8 819,0	12,0%	7,1%

¹Benzyna, LPG.

²Olej napędowy; lekki olej opałowy sprzedawany przez ORLEN Deutschland.

³Pozostała wartość – obejmuje przychody ze sprzedaży towarów i usług pozapaliwowych.

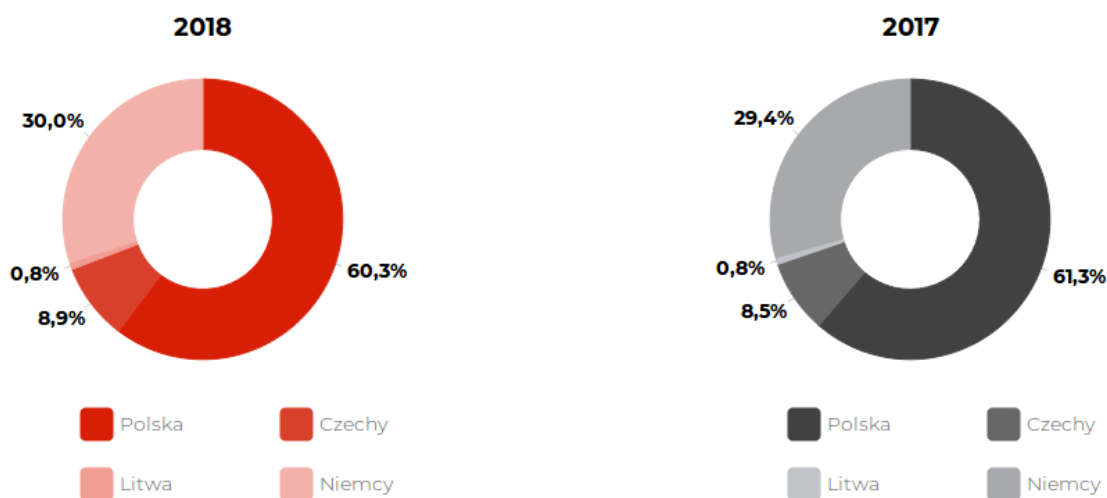
Rynki zbytu

Do rynków macierzystych Grupy ORLEN w obszarze sprzedaży detalicznej zaliczamy Polskę (obsługiwana przez PKN ORLEN), Niemcy (sieć stacji zarządzana przez spółkę ORLEN Deutschland), Czechy (stacje pod szyldem Benziny, wchodzącej w skład Grupy Unipetrol, będącej częścią Grupy ORLEN) oraz Litwę (spółka zależna AB Ventus Nafta).

Sprzedaż wolumenowa na rynkach macierzystych Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym [tys. ton]

Sprzedaż	2018	2017	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Polska	5 695,7	5 407,1	288,6	5,3%
Niemcy	2 837,5	2 593,6	243,9	9,4%
Czechy	837,4	749,3	88,1	11,8%
Litwa	75,9	69,4	6,5	9,3%
Razem	9 446,5	8 819,5	627,0	7,1%

Struktura sprzedaży wolumenowej na rynkach macierzystych Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym

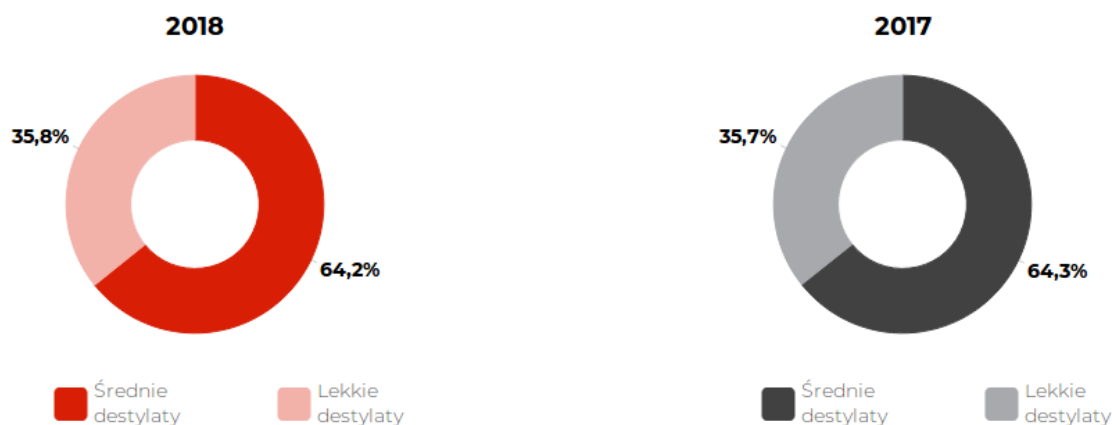
Rynek polski

Wielkość sprzedaży paliw w segmencie detalu w 2018 roku, wzrosła o 5,3% (r/r) i wyniosła 5 695,7 tys. ton (po raz pierwszy w historii ORLEN sprzedał ponad 11 mld litrów paliw). Poprawa standardu technicznego stacji, włączanie do sieci nowych obiektów o dużym potencjale wolumenowym, wprowadzenie nowych paliw standardowych (Efecta Diesel i Efecta 95) oraz zwiększenie liczby stacji w nowym formacie sklepowo – gastronomicznym, przełożyły się na wzrost średniorocznego przelewu na stację. W przypadku stacji własnych CODO wzrost ten wyniósł 4,9% (r/r), tj. 4,7 mln litrów.

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku polskim [tys. ton]

Sprzedaż	2018	2017	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Lekkie destylaty	2 038,6	1 931,1	107,5	5,6%
Średnie destylaty	3 657,1	3 476,0	181,0	5,2%
Razem	5 695,7	5 407,1	288,6	5,3%

Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku polskim

W 2018 roku łączna liczba stacji PKN ORLEN zwiększyła się o 11 obiektów i na koniec roku liczyła 1 787 stacji paliw.

Liczba stacji CODO w ciągu 2018 roku zwiększyła się o 14 obiektów, do poziomu 1 342 stacji. Efektem realizacji programu inwestycyjnego było włączenie do sieci stacji własnych 20 nowych obiektów CODO (w tym 2 MOP – na trasie A4 i S8). W trakcie 2018 roku zamkniętych zostało 6 obiektów.

W ramach prac ukierunkowanych na rozwój sieci ORLEN w Polsce, zabezpieczono szereg lokalizacji, w których w kolejnych latach zostaną wybudowane nowe stacje paliw.

Na przestrzeni 2018 roku zrealizowano ponad 70 większych modernizacji technicznych funkcjonujących obiektów. W dalszym ciągu trwa końcowa faza rebrandingu stacji Bliska na markę ORLEN. Liczba stacji Bliska w ciągu 2018 roku zmniejszyła się z 76 do 52 (CODO i DOFO). W końcówce roku otwarto po modernizacji stacje pod marką CPN (Warszawa) i Petrochemia (Bodzanów).

Liczba stacji franczyzowych DOFO na koniec 2018 roku liczyła 445 obiektów i zmniejszyła się o 3 stacje paliw w porównaniu z rokiem ubiegłym. W 2018 roku do sieci DOFO PKN ORLEN zostały włączone 24 nowe obiekty. W przypadku ponad 200 stacji przedłużono umowy współpracy. Liczba stacji franczyzowych współpracujących z Grupą ORLEN utrzymuje się na tym poziomie od kilku lat, systematycznie rośnie natomiast ich efektywność. Średnio roczna sprzedaż w tym segmencie stacji poprawiła się w 2018 roku o 5,7% (r/r).

W ramach prac nad nowymi formatami obiektów, PKN ORLEN uruchomił pierwszą stację ORLEN Drive na MOP Michałowice (S8) oraz pierwszy restauracyjny format Stand Alone na MOP Osiecza (A2).

W roku 2018 PKN ORLEN o prawie 2% r/r poprawił wolumen sprzedaży flotowej, osiągając rekordowy (powyżej 2,3 mld litrów) wynik sprzedaży. W dalszym ciągu dynamicznie rozwija się sprzedaż w segmencie mikroprzedsiębiorstw, w którym osiągnięto ponad 24% (r/r) wzrost sprzedaży.

Rok 2018 był bardzo dobrym rokiem dla obszaru pozapaliwowego. Wielkość obrotów sklepowych (łącznie z gastronomią) w sieci PKN ORLEN zwiększyła się o 13,1% (r/r). Kontynuowany był projekt rozwoju produktów pod marką własną „O!”. Otrzymał on godło „Teraz Polska”. W wyniku programu wsparcia polskich dostawców i producentów, udział polskich produktów oferowanych na stacjach ORLEN przekroczył 60%, w ofercie pojawiło się ponad 300 nowych produktów. W całej sieci ORLEN przeprowadzone zostały kampanie promujące polskie oraz regionalne produkty. Na kolejnych 179 stacjach pojawił się nowy koncept gastronomiczny Stop Cafe 2.0., dzięki czemu na koniec 2018 roku ORLEN posiadał ponad 370 stacji w tym formie (w tym 18 na stacjach DOFO). Po uwzględnieniu wszystkich formatów gastronomicznych (Stop Cafe, Stop Cafe Bistro i Stop Cafe 2.0) w sieci PKN ORLEN funkcjonowało 1 667 stacji z ofertą gastronomiczną.

Istotnym elementem przychodów pozapaliwowych jest sprzedaż usług myjni, która w 2018 roku poprawiła się o 12,5% (r/r). Średnia liczba myć na stację w sieci PKN ORLEN osiągnęła poziom prawie 900 cykli miesięcznie. Wynik ten jest wyższy niż średnia POPIHN. W 2018 roku program modernizacji objął m.in. uruchomienie nowych myjni na 12 lokalizacjach.

W 2018 roku w obszarze sprzedaży detalicznej prowadzono kilka ważnych projektów optymalizacji i poprawy efektywności obszaru pozapaliwowego. Zakończono wdrożenie systemu do opracowania planów sklepów oraz planogramów dla poszczególnych kategorii pozapaliwowych. PKN ORLEN realizował również szereg działań mających na celu usprawnienie i poprawę jakości obsługi klientów. Uruchomiona została usługa płatności mobilnych (aplikacja ORLEN Mobile), umożliwiające dokonywanie płatności za paliwo bezpośrednio przy dystrybutorze. Na wybranych lokalizacjach wprowadzono obsługę klientów na podjeździe (tzw. Mobilny Kasjer) – dzięki temu rozwiązaniu klienci mogli dokonywać płatności bez konieczności przejścia do kasy.

Uruchomiono pierwsze testowe „kioski samoobsługowe”, w których klienci samodzielnie mogli dokonać płatności za paliwa i wybrane produkty z oferty sklepowej i gastronomicznej. Na wybranych stacjach rozpoczęto komunikowanie oferty pozapaliwowej na ekranach LCD umieszczonych na salach sprzedaży i strefach kasowych.

W poprzednich latach PKN ORLEN podjął decyzję o wejściu w projekt emobility. Plany Koncernu zakładają szybki rozwój w tej dziedzinie, docelowo Koncern uruchomi 150 stacji ładowania zlokalizowanych w miastach i przy trasach tranzytowych. Pierwsze ładowarki na stacjach PKN ORLEN zostały zlokalizowane w Płocku i Siewierzu (przy trasie Katowice-Warszawa). Do końca 2019 roku dostępnych ma być 50 takich miejsc, z czego co najmniej 20 ma być uruchomionych już w pierwszym kwartale.

W 2018 roku ORLEN rozpoczął współpracę z firmą Nextbike Polska, w ramach której na 35 stacjach PKN ORLEN uruchomiono możliwość wypożyczenia rowerów (łącznie 350 sztuk).

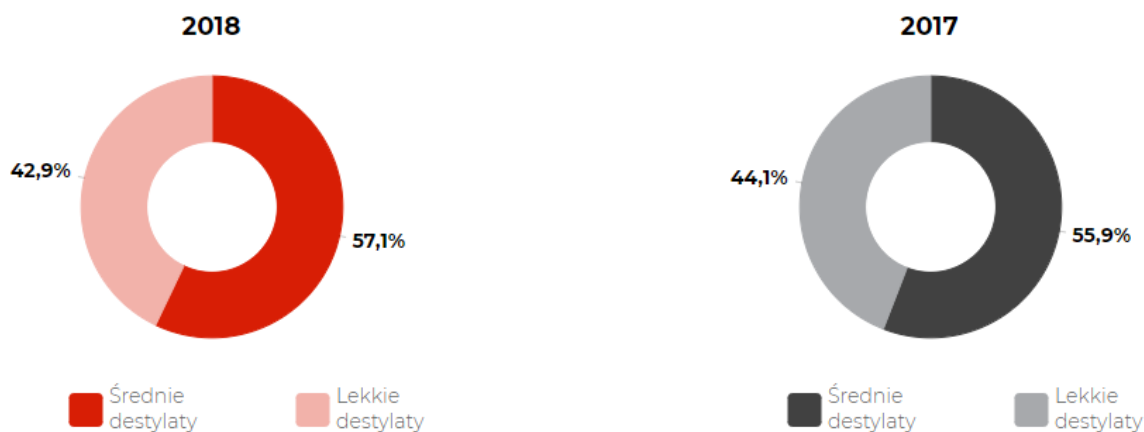
Rynek niemiecki

W 2018 roku Grupa ORLEN na rynku niemieckim zanotowała wzrost łącznej sprzedaży paliw o 9,4% (r/r). Wynik ten obejmuje zarówno sprzedaż detaliczną na stacjach paliw, jak również sprzedaż produktów rafineryjnych realizowaną w formule hurtowej poza siecią stacji własnych. W przypadku sprzedaży detalicznej, sieć star zwiększyła sprzedaż o 2,3% (r/r), pomimo spadku konsumpcji paliw w Niemczech. Średni roczny przelew na stację wzrósł o 2,2% do poziomu 4,7 mln litrów. ORLEN Deutschland zdołał wykorzystać problemy z dostępnością paliw na rynku w drugiej połowie 2018 roku i osiągnął rekordowe wyniki sprzedaży realizowane w formule hurtowej.

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku niemieckim [tys. ton]

Sprzedaż	2018	2017	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Lekkie destylaty	1 216,2	1 143,1	73,1	6,4%
Średnie destylaty	1 621,3	1 450,5	170,8	11,8%
Razem	2 837,5	2 593,6	243,9	9,4%

Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku niemieckim

W porównaniu z rokiem 2017, liczba stacji zarządzanych przez spółkę zwiększyła się o jeden obiekt, do 582 stacji (564 obiekty star działające w segmencie ekonomicznym, 1 stacja z marką ORLEN zlokalizowana w Hamburgu i 17 stacji przymarketowych Familia). Prawie 85% to stacje własne działające w modelu CODO, pozostałe to stacje będące własnością osób prywatnych (DODO). W ciągu 2018 roku do sieci ORLEN Deutschland włączono 4 stacje własne (CODO) oraz przejęto 5 obiektów funkcjonujących w modelu DODO. W związku z wygaśnięciem umów wyłączono z sieci star 3 stacje paliw. Sieć star ma największą liczbę stacji z myjniami automatycznymi spośród wszystkich sieci detalicznych zarządzanych przez Grupę ORLEN (409). Co roku wymieniane jest około 10% urządzeń. W 2018 roku modernizację myjni automatycznych przeprowadzono na 41 stacjach.

W 2017 roku spółka podjęła decyzję o zmianie konceptu sklepowego i gastronomicznego w całej sieci. Okres wdrożenia, ze względu na liczbę stacji w sieci oraz zakres prac, został rozciągnięty na kilka kolejnych lat. W 2018 roku w ramach projektu star connect przeprowadzono 56 modernizacji. Na koniec 2018 roku w nowym formacie funkcjonowały 72 stacje paliw a na 295 stacjach funkcjonował stary koncept star cafe.

Program inwestycyjny star connect oraz wprowadzanie kolejnych produktów pozapaliwowych, sprzedawanych pod marką własną star przełożyły się na zwiększenie poziomu przychodów sklepowych o 4,8% (r/r). ORLEN Deutschland po kilkunastu latach zakończył współpracę z dotychczasowym dostawcą towarów pozapaliwowych. Dzięki nowym umowom i rozpoczęciu współpracy z nowymi partnerami spółka będzie mogła dalej poprawiać efektywność biznesu pozapaliwowego.

Istotnym elementem mającym wpływ na rozwój sprzedaży w 2018 roku oraz w kolejnych latach ma rozpoczęcie współpracy z jednym z największych

europiejski klubów motoryzacyjnych ADAC, zrzeszającym kilkanaście milionów członków w Niemczech. star został 3 siecią w Niemczech (pierwszą działającą w segmencie ekonomicznym) współpracującą z ADAC. Efektem współpracy jest dodatkowy wolumen oraz wzrost przychodów pozapaliwowych generowanych przez nowych klientów – członków ADAC.

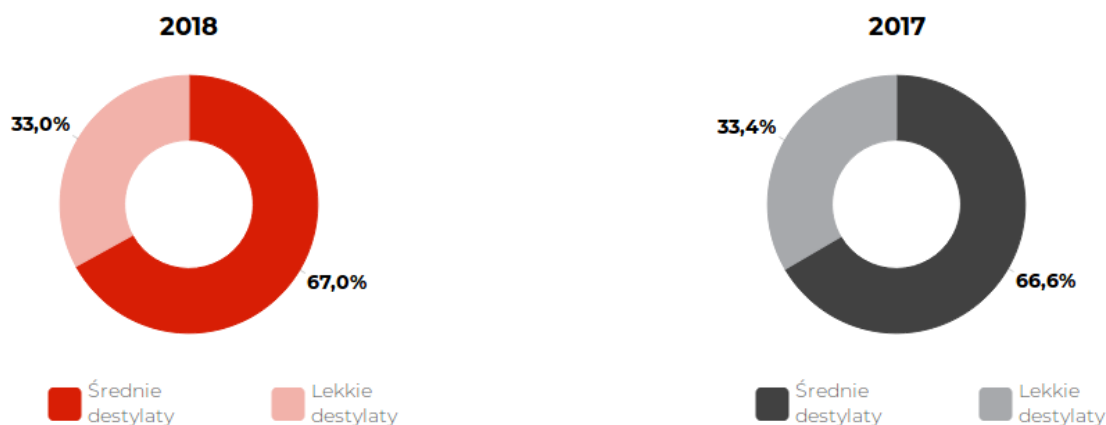
Rynek czeski

Rok 2018 był rokiem wyjątkowym dla zarządzanej przez Grupę ORLEN czeskiej sieci Benzina. Grupa ORLEN po raz kolejny zwiększyła sprzedaż paliw o 11,9% r/r, przekraczając pierwszy raz w historii poziom 1 mld litrów sprzedanych paliw. W 2018 rok sieć Benzina zwiększyła sprzedaż paliw o 11,8% (r/r). Średnioroczna sprzedaż na stację wzrosła o 9% (r/r) i przekroczyła 2,5 mln l.

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku czeskim [tys. ton]

Sprzedaż	2018	2017	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	4=(2-3)/3
Lekkie destylaty	276,4	250,2	26,1	10,4%
Średnie destylaty	561,0	499,0	62,0	12,4%
Razem	837,4	749,3	88,1	11,8%

Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku czeskim

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa ORLEN zarządzała w Czechach siecią 409 stacji paliw (396 to stacje własne, 13 to obiekty franczyzowe). Stacje detaliczne na rynku czeskim funkcjonowały pod marką Benzina (191 stacji pod nowym odświeżonym brandem, 205 stacji pod starym i uproszczonym brandem, 5 stacji bezobsługowych Benzina Expres oraz 1 w byłym formacie premium Benzina Plus). Na rynku czeskim działa również jedna stacja ORLEN, uzupełnieniem sieci 6 stacji niepublicznych funkcjonujących na terenie firm i zakładów produkcyjnych. W ciągu roku sieć zwiększyła się o kolejnych 8 stacji. Jednocześnie z sieci wyłączone zostały 4 stacje (w tym 2 DOFO).

W ramach kontynuacji programu odświeżenia brandu Benzina w 2018 roku zakończono rebranding 90 stacji Benzina Plus. Zakończono projekt wymiany pylonów cenowych w całej sieci – nowe urządzenia wyposażone są w wyświetlacze cyfrowe, umożliwiające emisję różnych komunikatów marketingowych i informacyjnych. W ramach modernizacji sieci wymieniono również myjnie automatyczne na 25 stacjach.

Rok 2018 był również okresem sukcesów dla biznesu flotowego Benziny. Systematycznie zwiększana od kilku lat liczba stacji, nowe programy i formuły współpracy z klientami flotowymi, rozwój programu dla przedpłaconych kart flotowych dla klientów indywidualnych wpłynęły na zwiększenie wolumenu flotowego o 34% (r/r). Udział sprzedaży flotowej w sprzedanym na stacjach Benzina wolumenie przekroczył poziom 25%.

Czeska spółka kontynuowała wprowadzenie nowego formatu gastronomicznego Stop Cafe 2.0. W 2018 roku pojawiło się w Czechach kolejnych 71 obiektów tego typu (łącznie 100 stacji na dzień 31 grudnia 2018 roku). Poza formatem Stop Cafe 2.0 w sieci Benzina funkcjonowały 143 punkty Stop Cafe i 27 Stop Cafe Bistro. Łącznie z 409 stacji ponad połowa posiadała jeden ze wspomnianych formatów.

Ważnym wydarzeniem na detalicznym rynku paliw w Czechach było uruchomienie w sieci Benzina płatności mobilnych. Stało się to możliwe dzięki zakończeniu prac rozwojowych nad własną aplikacją. Docelowo ma być ona wykorzystywana również przez klientów flotowych i umożliwić klientom przystąpienie do przygotowywanego obecnie, nowego programu lojalnościowego.

Dzięki zrealizowanemu szerokiemu programowi inwestycyjnemu oraz dużą liczbą projektów odtworzeniowych, sieć Benzina poprawiła również wyniki w obszarze pozapaliwowym. Obroty sklepowe zwiększyły się o 19% (r/r).

Rynek litewski

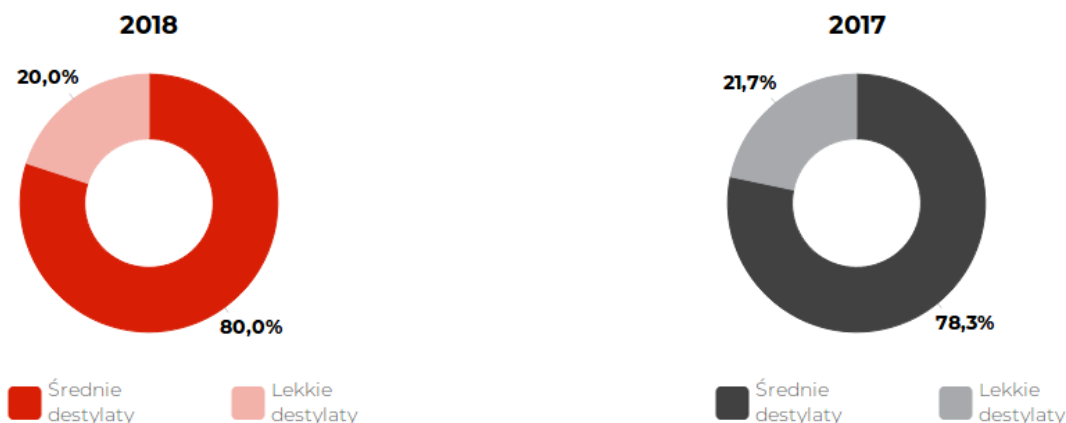
W 2018 roku spółka AB Ventus Nafta, wchodząca w skład Grupy ORLEN, na rynku litewskim zwiększyła sprzedaż paliw o 9,3% (r/r). Sprzedaż lekkich destylatów utrzymała się na poziomie roku 2017, znaczny wzrost, tj. o 10,7% (r/r) uzyskano na sprzedaży oleju napędowego. Wzrost ten spowodowany jest w dużej mierze zwiększonymi odbiorami firm transportowych (w tym również z innych krajów bałtyckich, gdzie ze względu na wyższe obciążenia podatkowymi, tankowanie na własnych rynkach wiąże się ze znacznie wyższymi kosztami) oraz prowadzonymi działaniami marketingowymi skierowanymi do klientów indywidualnych.

Efektom wspomnianych czynników był wzrost o 9% (r/r) średniego rocznego przelewu na stację do poziomu 3,8 mln litrów. Znaczny wzrost konsumpcji oleju napędowego na Litwie przełożył się na wzrost wolumenu sprzedaży flotowej o 17% (r/r), której udział w sprzedaży ogółem wyniósł aż 46%.

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku litewskim [tys. ton]

Sprzedaż	2018	2017	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Lekkie destylaty	15,2	15,1	0,1	0,4%
Średnie destylaty	60,8	54,4	6,4	11,8%
Razem	75,9	69,4	6,5	9,3%

Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku litewskim

Liczba stacji nie zmieniła się w porównaniu z rokiem ubiegłym, na koniec 2018 roku liczyła 25 stacji własnych w modelu COCO funkcjonujących w segmencie premium pod marką ORLEN (stanowi to około 4% wszystkich stacji działających na Litwie). W 2018 roku zakończono przygotowania ambitnego programu modernizacji sieci ORLEN na Litwie. Pozwoli to na rozpoczęcie jego realizacji w 2019 roku.

W 2018 roku Ventus w ramach działań ukierunkowanych na dalszy rozwój biznesu flotowego, zawarł umowę o współpracy z jedną z czołowych sieci lotewskich (Virsi-A), dzięki której lotewskie firmy transportowe będą mogły korzystać z oferty sieci ORLEN na Litwie.

Wzrost wolumenu w litewskiej sieci zarządzanej przez Grupę ORLEN przełożył się również na wzrost przychodów pozapaliwowych o 14% (r/r).

Źródła zaopatrzenia

Aktywa rafinerijne będące własnością Grupy ORLEN były w 2018 roku głównym źródłem dostaw paliw dla sieci w Polsce, Czechach i na Litwie. Na rynku niemieckim ORLEN nie posiada własnych zakładów produkcyjnych. W odróżnieniu od innych rynków macierzystych, spółka zależna ORLEN Deutschland jest zmuszona współpracować z podmiotami działającymi na niemieckim rynku hurtowym, między innymi z Deutsche BP AG, Shell Deutschland Oil GmbH, Total Deutschland GmbH, Esso Deutschland GmbH. Znaczna część paliw sprzedawanych przez ORLEN Deutschland pochodzi z rafinerii Litvionov (Unipetrol RPA s.r.o.), wchodzącej w skład Grupy ORLEN. Dostawy z Czech w 2018 roku wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim o 10 p.p. (r/r) i zaspokoiły 20% zapotrzebowania na paliwa w ORLEN Deutschland.

Segment Wydobycie

WYDOBYCIE I PRODUKCJA

2018			
	j.m.	Kanada	Polska
Rezerwy ropy i gazu (2P)	mln boe	197,6	13,0
Wydobycie	mln boe/rok	6,2	0,4
Średnia produkcja	tys. boe/dzień	17,0	1,0
Struktura wydobycia (ciekłe/gazowe)	%	47/53	-/100
Odwierty (netto) ¹	liczba	16,4	3,0
Koncesje	liczba	-	22

¹Wielkość skorygowana o udział innych partnerów.

Strategia Grupy ORLEN zakłada kontynuację działalności poszukiwawczo-wydobywczej w celu zwiększania wydobycia i poszerzania dostępu do własnych zasobów ropy i gazu ziemnego.

Budowa kompetencji w obszarze poszukiwań i wydobycia, związana była z intensywnymi pracami nad uformowaniem międzynarodowego zespołu specjalistów, zdolnego do tworzenia i zarządzania zdywersyfikowanym portfelem aktywów, a także stosującego najnowsze dostępne na świecie metody poszukiwawcze i technologie wydobywcze.

Na terenie Polski Grupa ORLEN działa obecnie samodzielnie oraz z partnerem (PGNiG S.A.) na obszarze 22 koncesji poszukiwawczo-rozpoznawczych o łącznej powierzchni przekraczającej 14 tys. km², położonych w obrębie 6 województw dysponując zasobami 2P (potwierdzone i prawdopodobne) wynoszącymi 13,0 mln boe. Grupa ORLEN posiada 100% udziałów w 10 koncesjach oraz 49% w 10 koncesjach. Ponadto, prowadzi w obrębie dwóch koncesji na obszarze Niżu Polskiego wspólne z PGNiG S.A. operacje w ramach projektu poszukiwawczo-wydobywczego.

W prowincji Alberta w Kanadzie Grupa ORLEN jest rozpoznawanym operatorem z aktywami poszukiwawczo-produkcyjnymi o łącznej powierzchni 312,6 tys. akrów (1,3 tys. km²) i łącznymi zasobami 2P wynoszącymi 197,6 mln boe.

Działalność w Polsce

Działalność operacyjna obejmowała głównie wydobycie oraz poszukiwania złóż węglowodorów. Obecne krajowe wydobycie gazu odbywa się we współpracy z PGNiG S.A. Wydobycie w części udziału przypadającego na Grupę ORLEN osiągnęło średnioroczny poziom 1,0 tys. boe/d. Podstawowe prace poszukiwawcze w Polsce prowadzone były w czterech prowincjach naftowych.

W **Małopolskiej Prowincji Naftowej** prace realizowane były w ramach trzech Projektów. W **Projekcie Karpaty** zakończono wiercenie otworu poszukiwawczego rozpoczęte w roku poprzednim, w związku z brakiem przemysłowego przyływu węglowodorów odwiert został zlikwidowany. Przeprowadzono akwizycję nowych danych sejsmicznych 3D. W kolejnym roku kontynuowane będzie przetwarzanie pozyskanych danych sejsmicznych, ich integracja z danymi archiwalnymi oraz interpretacja wyników. Równolegle analizowano również wyniki danych otworowych oraz prac sejsmicznych z lat poprzednich.

W ramach **Projektu Miocen** zrealizowano wiercenie otworu poszukiwawczego Bystrowice-OU1 zakończone odkryciem wielohoryzontowego złoża gazu ziemnego. Trwają prace koncepcyjne i administracyjne związane z rozwiercaniem i zagospodarowaniem złoża. W kolejnym roku kontynuowane będą prace w kierunku wykonania nowych wierceń oraz zagospodarowania złoża. Planowana jest również akwizycja nowych danych sejsmicznych w celu wykartowania kolejnych obiektów złożowych w regionie.

W **Projekcie Bieszczady**, realizowanym z partnerem (PGNiG S.A.) rozpoczęto wiercenie otworu i zrealizowano połowe prace sejsmiczne 2D. W 2019 roku uzyskane wyniki zostaną poddane analizie. Ponadto, zakończono analizy danych sejsmicznych dla dwóch zadań sejsmiki 3D wykonanych w roku ubiegłym.

W **Wielkopolskiej Prowincji Naftowej** realizowane były prace w ramach Umowy o Wspólnych Operacjach z PGNiG S.A. na dwóch Projektach. W **Projekcie Sieraków** kontynuowano prace dokumentacyjne i przygotowawcze, mające na celu zagospodarowanie odkrytego złoża ropy naftowej, prowadzono także prace przygotowawcze do wiercenia kolejnego otworu rozpoznawczego oraz dokonano likwidacji nieperspektywicznego odwiertu.

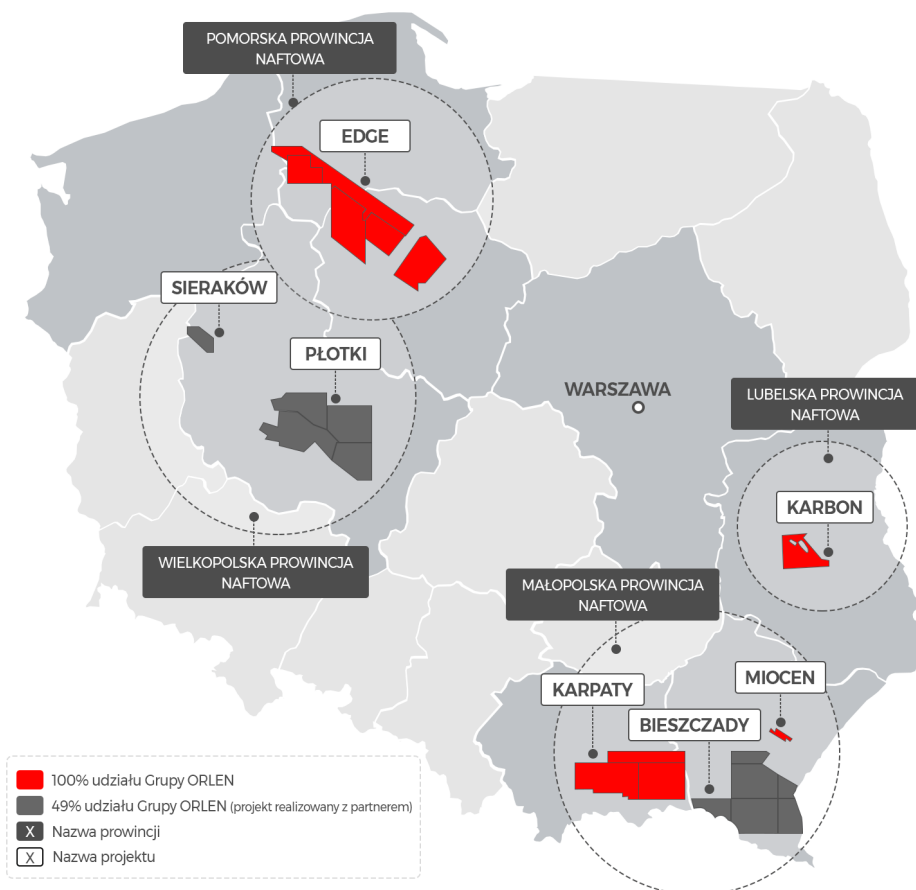
W ramach **Projektu Płotki** zakończono wiercenia czterech odwiertów, w tym jednego rozpoczętego w 2017 roku. Odwiert Chwałęcina-1K zakończył się sukcesem poszukiwawczym, odkryto złożo gazu ziemnego. Uzyskano przemysłowy przyływ gazu ziemnego i rozpoczęto prace nad szczegółową koncepcją zagospodarowania złoża, pozostałe odwierty zostały zlikwidowane. W 2018 roku przeprowadzono interpretację wyników danych sejsmicznych 3D dla czterech obszarów objętych pracami w 2017 roku, typując obiekty perspektywiczne do wykonania kolejnych wierceń. Kontynuowano również analizy archiwalnych danych otworowych i pozyskanych danych sejsmicznych (2D/3D), procedowano również nad zagospodarowaniem odkrytych wcześniej złóż.

W Pomorskiej Prowincji Naftowej, w ramach Projektu Edge realizowano prace na pięciu koncesjach. W 2018 roku zakończono wiercenie otworu poszukiwawczego, który w związku z brakiem przemysłowego przyływu węglowodorów został zlikwidowany. Ponadto wykonano testy produkcyjne na odwiercie zrealizowanym w roku ubiegłym uzyskując przemysłowy przyływ gazu ziemnego. Przystąpiono do wykonania prac koncepcyjnych dla zagospodarowania odkrytych złóż. W ramach sejsmiki 3D wykonano prace polowe dla jednego zadania, a w kolejnym roku przeprowadzone zostanie przetwarzanie i interpretacja uzyskanych danych. W 2018 roku prowadzono również analizy archiwalnych danych geologicznych, celem wytypowania nowych obszarów do dalszych badań.

W ramach działalności w Lubelskiej Prowincji Naftowej w Projekcie Karbon, przeprowadzono ocenę perspektywiczności, w wyniku której podjęto decyzję o zrzeczeniu się trzech koncesji. Dla czwartej koncesji objętej tym projektem, trwają analizy danych sejsmicznych i wyników pomiarów otworowych, które pozwolą na podjęcie decyzji o dalszych działaniach.

W Projekcie Lublin Shale kontynuowano prace związane z likwidacją otworów oraz rekultywacją terenu, a projekt uznano za zakończony.

Projekty poszukiwawczo-wydobywcze Grupy ORLEN w Polsce

Źródło: Opracowanie własne.

Działalność w Kanadzie

Grupa ORLEN prowadzi działalność wydobywczą w Kanadzie za pośrednictwem spółki zależnej ORLEN Upstream Canada. Program nakładów inwestycyjnych w roku 2018 był skoncentrowany na obszarach Ferrier i Kakwa w prowincji Alberta.

Na obszarze **Ferrier** rozpoczęto wiercenie 12 otworów (8,1 netto), zabiegowi szczelinowania poddano 12 otworów (8,5 netto), a do produkcji podłączonych zostało 14 otworów (9,7 netto).

Na obszarze **Kakwa** rozpoczęto wiercenie 7 otworów (6,3 netto), szczelinowaniu poddano 6 otworów (5,0 netto), a do produkcji podłączono 8 otworów (6,8 netto). W rejonie Kakwa zakończono kolejną fazę rozbudowy instalacji do wstępnego przerobu gazu, celem zwiększenia przepustowości instalacji dla potrzeb rosnącego wydobycia. Ponadto, w ramach optymalizacji procesu eksploatacji złóż kontynuowano projekt instalacji gazodzwigów.

Na obszarze **Lochend** rozpoczęto wiercenie 2 otworów (1 netto), zabiegowi szczelinowania poddano 1 odwier (0,5 netto), a do produkcji podłączono 1 odwier (0,5 netto).

Wykonano również 1 odwier (1,0 netto) poszukiwawczy w obszarze Blackstone. Aktualnie trwa analiza pozyskanych danych otworowych w celu określenia perspektywiczności obszaru.

Średnia produkcja w 2018 roku wynosiła 17,0 tys. boe/d, z czego 47% stanowiły węglowodory ciekłe (ropa oraz kondensat).

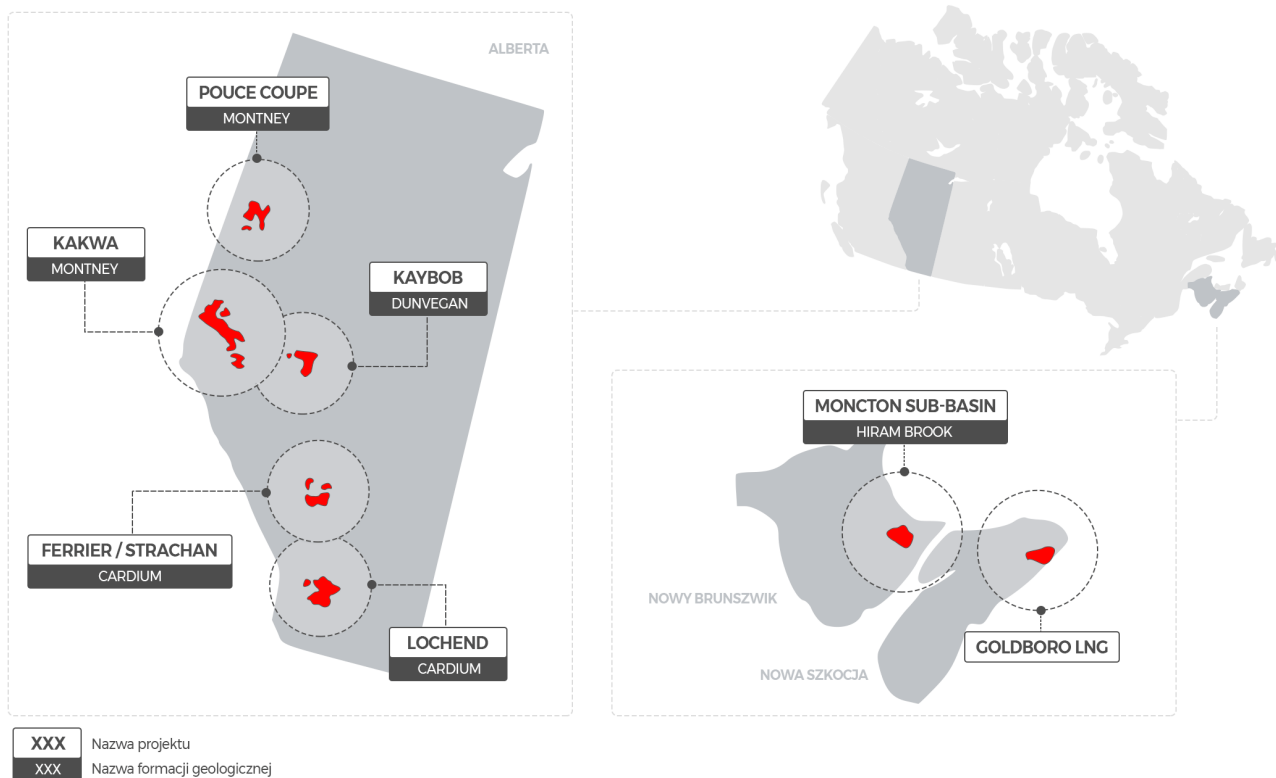
Korzystne parametry złożowe posiadanych aktywów i rozwój działalności w dobrze rozpoznanym już regionie zapewniają niski poziom ryzyka operacyjnego inwestycji. Rynek kanadyjski charakteryzuje się bardzo dobrym dostępem do rozwiniętych usług wiertniczych i serwisowych. Istotne są

także stabilne zasady systemu podatkowego i przyjazne otoczenie regulacyjne.

Dążąc do realizacji synergii operacyjnych oraz koncentracji działań na najbardziej rentownych obszarach, ORLEN Upstream Canada aktywnie monitoruje rynek lokalny. W 2018 roku pozyskane zostały nowe sekcje z prawem do poszukiwań i wydobycia węglowodorów oraz, poprzez proces wymiany aktywów, przeprowadzono konsolidację posiadanych udziałów w kilku atrakcyjnych lokalizacjach. Dodatkowo, w ramach dezinwestycji obszarów o mniejszym znaczeniu biznesowym, podpisano umowę sprzedaży aktywów Pouce Coupe. Transakcja została zamknięta na początku stycznia 2019 roku.

ORLEN Upstream Canada posiada także aktywa poszukiwawczo-wydobywcze w prowincji Nowy Brunzwik oraz 4,94% udziałów w zintegrowanej spółce będącej operatorem projektu budowy terminalu eksportowego LNG w Nowej Szkocji. Dotychczas zakończono proces pozyskiwania zgód administracyjno-prawnych związanych z budową obiektu. Podjęcie wstępnej decyzji inwestycyjnej odnośnie realizacji przedsięwzięcia jest zaplanowane na pierwsze półrocze 2019 roku. Wówczas planowane jest rozpoczęcie procesu identyfikacji partnerów biznesowych oraz określenie źródeł finansowania projektu.

Aktywa w Kanadzie

Źródło: Opracowanie własne.

Sprzedaż wolumenowa segmentu Wydobywanie

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Wydobywanie [tys. ton]

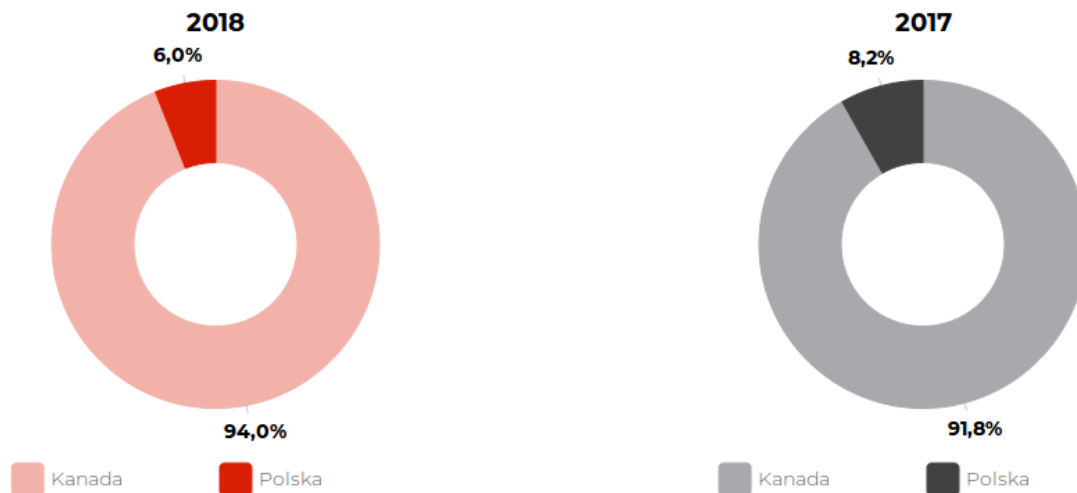
Sprzedaż	2018		2017		zmiana %	
	Wartość	Wolumen	Wartość	Wolumen		
1	2	3	4	5	6=(2-4)/4	7=(3-5)/5
Ropa naftowa	95	77	62	52	53%	48%
Gaz ziemny	168	456	196	439	(14%)	4%
Pozostałe ¹	342	195	257	147	33%	33%
Razem	605	728	515	638	17%	14%

¹Pozostałe: w ujęciu ilościowym pozycja obejmuje NGL (Natural Gas Liquids), w ujęciu wartościowym pozycja obejmuje sprzedaż NGL oraz przychody ze sprzedaży usług segmentu.

Wydobywanie i sprzedaż węglowodorów na rynku kanadyjskim realizowana była za pośrednictwem ORLEN Upstream Canada Ltd., a na rynku polskim przez spółkę zależną FX Energy Poland.

W 2018 roku łączna sprzedaż na obu rynkach osiągnęła poziom 728 tys. ton i zwiększyła się o 14% (r/r) głównie dzięki wyższej produkcji węglowodorów w Kanadzie.

Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Wydobywania

Funkcje Korporacyjne

Funkcje Korporacyjne obejmują działalność realizowaną przez wybrane spółki Grupy ORLEN związaną z zarządzaniem, administracją i innymi funkcjami wsparcia dla wyodrębnionych segmentów operacyjnych.

Spółki prowadzące działalność w ramach funkcji korporacyjnych realizują szeroki zakres zadań obejmujący m.in.:

- Ochronę osób i mienia oraz zabezpieczenia technicznego.
- Kompleksową obsługę rachunkowo-księgową, kadrowo-płacową oraz inwentaryzacyjną.
- Usługi laboratoryjne w zakresie analizy produktów ropopochodnych oraz wód, ścieków, gleby i powietrza.
- Usługi projektowe i nadzoru budowlanego w branży rafineryjnej, petrochemicznej i energetycznej.
- Usługi finansowe i ubezpieczeniowe.
- Zarządzanie nieruchomościami i obsługę administracyjną biur.

Otoczenie Makroekonomiczne

Koncerny naftowe działają w sektorze towarów – jednorodnych produktów, takich jak ropa naftowa oraz paliwa i produkty petrochemiczne – wytwarzanych i sprzedawanych przez wielu producentów na całym świecie.

W przypadku towaru każdego dostawcę można łatwo zastąpić innym, oferującym ten sam towar taniej, więc możliwości wpływu indywidualnych dostawców na cenę są bardzo ograniczone. W rezultacie zarówno dostawcy, jak i nabywcy towarów dokonują transakcji po cenie ustalonej w grze popytu i podaży na rynku.

Głównymi czynnikami zewnętrznymi, które wpływają na decyzje produkcyjne i rozwojowe koncernów naftowych oraz na ich wyniki finansowe, są obecne i spodziewane:

- **Giełdowe ceny ropy naftowej (w USD).**
- **Giełdowe ceny paliw (w USD) i produktów petrochemicznych (w EUR).**
- **Kurs dolara amerykańskiego i kurs euro.**

W przewidywaniach ścieżek cen bierze się pod uwagę czynniki wyrażające zarówno zmiany popytu, jak i podaży:

- **Tempo rozwoju gospodarki globalnej** w podziale na kraje OECD, gdzie popyt na ropę naftową maleje od 2005 roku oraz kraje pozostałe, które szczyt popytu mają wciąż przed sobą. Znaczącą rolę w zmianach popytu na ropę naftową i produkty jej przerobu odgrywają Chiny oraz Indie.
- **Przyrosty globalnego wydobycia ropy naftowej** w krajach OPEC i poza OPEC.
- **Zapasy ropy** w krajach OECD i **rezerwy wydobycia** w krajach OPEC.
- **Ryzyko geopolityczne.**
- **Ryzyko klimatyczne oraz degradacji środowiska naturalnego**, związane z produkcją energii oraz z transportem.

Informacje na temat wymienionych czynników pojawiają się z różną częstotliwością i mają zróżnicowany status. Notowania cen i kurs dolara zmieniają się w sposób ciągły, są dostępne w czasie rzeczywistym i są przykładem „twardych” danych. Tempo wzrostu gospodarczego, mierzone przy pomocy Produktu Krajowego Brutto, jest informacją szacunkową, publikowaną w rytmie kwartalnym i podlegającą wielu korektom. Z kolei informacje o faktycznych i potencjalnych przerwach w dostawach, pod wpływem wydarzeń geopolitycznych, pojawiają się w sposób nieoczekiwany i wywołują natychmiastową zmianę cen. Natomiast wpływ impulsów cenowych na popyt i podaż następuje z dużym opóźnieniem, jeśli niższe lub wyższe ceny utrzymają się przez kilka kwartałów.

Od czasu, kiedy w połowie 2014 roku na rynku ropy pojawiła się niedostrzeżona w porę nadwyżka podaży, zaczęto zwracać uwagę na strukturę wydobycia. Z grupy krajów poza OPEC wyodrębniono USA i Kanadę ze względu na bardzo krótki cykl wydobycia ropy z odwiertów lądowych metodami niekonwencjonalnymi, dużą liczbę firm wydobywczych i możliwą szybką reakcję wydobycia na zmiany cen ropy naftowej. Silna interakcja pomiędzy poziomem produkcji z tego typu złóż a zmianami cen ropy naftowej spowodowana jest ultrakrótkim cyklem wydobywczym. Przeciętny czas uruchomienia produkcji ze źródeł niekonwencjonalnych to 90 dni w porównaniu z okresem 3-5 lat w przypadku wydobycia ropy z wód płytkich czy 8 lat w przypadku wierceń głębokowodnych, które również przyczyniły się do dynamicznego przyrostu podaży ropy naftowej poza krajami OPEC.

Z kolei w ramach kartelu OPEC wyodrębnia się Arabię Saudyjską – ze względu na istotne rezerwy wydobycia możliwe do natychmiastowego wykorzystania oraz jej wpływ na politykę wydobycia ropy przez kartel oraz grupę G5 (Arabia Saudyjska, Kuwejt, Irak, Iran, Zjednoczone Emiraty Arabskie) – ze względu na duży potencjał wydobycia ropy po niskich kosztach.

Kolejnym, ważnym czynnikiem są koszty działalności poszukiwawczej i wydobywczej. Koszty te odgrywają istotną rolę w długoterminowych projekcjach cen ropy naftowej (w równowadze popytu i podaży). Baryłka ropy naftowej nie może w długim okresie kosztować mniej, niż wyniosą koszty jej wydobycia z najdroższego zasobu, niezbędnego do zaspokojenia efektywnego popytu. Ponieważ w miarę szczytowania się eksploatowanych złóż trzeba będzie sięgać po coraz trudniejsze zasoby, wyższe koszty ich eksploatacji wymuszają wzrost cen ropy naftowej.

Dotychczas wśród czynników kształtujących otoczenie makroekonomiczne koncernów naftowych nie wymienialiśmy instytucji finansowych, chociaż wartość dokonywanych przez nie transakcji na rynkach terminowych wielokrotnie przekracza wartość transakcji na rynku fizycznym. W naszej opinii, popartej wieloma badaniami, transakcje instytucji finansowych powiększają podatność cen ropy na zmiany, jednak nie wpływają na tendencje zmian cen. Instytucje finansowe w dokonywaniu transakcji

zarówno spekulacyjnych, jak i inwestycyjnych, kierują się bowiem tymi samymi czynnikami fundamentalnymi, na które patrzą uczestnicy rynków fizycznych, w tym koncerny naftowe. Zarówno w sektorze wydobywczym jak i w sektorze finansowym panuje przekonanie, że ropy w złożach jest wystarczająco dużo, by w długim horyzoncie zaspokoić przyszły popyt po rozsądnej cenie. **Pojawiły się natomiast istotne rozbieżności w ocenie perspektyw popytu na ropę naftową. O ile sektor naftowy dzisiaj wydaje się wierzyć w „plateau” popytu, to nie ma takiego przekonania w sektorze finansowym, skąd pochodzą pieniądze na inwestycje w wydobywanie.**

Ziarno niepokoju zostało zasiane w 2015 roku, gdy cena ropy spadła i było już wiadomo, że szybko nie wzrośnie. Na tym tle zaczęły pojawiać się scenariusze głębokiego spadku popytu na ropę, wymuszonego wzrostem restrykcji regulacji środowiskowych i klimatycznych oraz umożliwionego przez postęp technologii i zmiany zachowania konsumentów. Jako, że ceny ropy są podstawą wyceny spółek naftowych i wielu aktywów finansowych, wzbudziło to niepokój sektora finansowego. Niepokój okazał się na tyle silny, że Rada Stabilności Finansowej (Financial Stability Board) – międzynarodowe ciało monitorujące globalny system finansowy i wydające rekomendacje, w końcu 2015 roku powołała specjalną grupę zadaniową ds. przejrzystości finansowej w obszarze ekspozycji firm na ryzyko klimatyczne (TCFD). Grupa ta w czerwcu 2017 roku wydała rekomendacje, dotyczące ujawniania tych ekspozycji, które de facto stają się standardami raportowania dla firm o przychodach wyższych niż 1 miliard USD.

W grudniu 2017 roku standardy te przyjęło 230 organizacji, w tym 150 firm finansowych o aktywach przekraczających 80 bilionów USD, wiele dużych firm energetycznych, rządy krajów europejskich oraz Londyńska Giełda. Zdaniem TCFD – sektor energii jest ekspozycyjny na ryzyko klimatyczne z powodu: zmian w popycie na paliwa kopalne, wydobywaniu i technologiach korzystania, ograniczeń emisji oraz dostępności wody.

O ile rekomendacja TCFD zachęca sektor naftowy do realizacji strategii biznesowych, które ograniczą ekspozycję na ryzyko klimatyczne (strategii zrównoważonego rozwoju), to z powodów czysto technologicznych efekty tych strategii pojawią się z dużym opóźnieniem. W zupełnie innej sytuacji jest inwestor finansowy, którego ekspozycja na ryzyko klimatyczne dotyczy portfela kredytów i obligacji. W jego przypadku redukcja ekspozycji na ryzyko klimatyczne polega na rezygnacji z finansowania firm ekspozycyjnych na takie ryzyko. Do tej grupy należą firmy poszukiwawczo–wydobywcze sektora naftowego. Skutkiem różnic w tempach dostosowań między elastycznym sektorem finansowym a sztywnym sektorem realnym jest wzrost ryzyka niedopasowania w czasie zmian popytu i podaży z powodu niedostatecznego finansowania projektów wydobywczych.

Otoczenie Rynkowe

Trendy rynkowe w segmencie Downstream

Podsumowanie najważniejszych trendów w segmencie Downstream

DŁUGOTERMINOWE TRENDY ROZWOJU GOSPODARCZEGO I RYNKÓW ENERGII

Wzrost gospodarczy

- Globalny wzrost gospodarczy utrzyma się w latach 2019-2020 na poziomie 3,1%-3,2%, głównie za sprawą rynków wschodzących (w okresie 2021-2022 wzrost ma wynieść ~3,2%). Pozytywne prognozy rynków PKN (Polski (3,5%), Litwa (3,0%), Czechy (2,7%), Niemcy (1,6%)). W okresie strategii 2019-2022 wzrost w Europie wyniesie ~1,9%.
- Prognozy długoterminowe wskazują stopniowe spowolnienie wzrostu PKB (średnio 2,7% w latach 2023-2040).

Popyt na ropę, gaz, produkty przerobu ropy

- Na świecie nieznacznie malejący % udział ropy naftowej (ale nominalny wzrost) i gazu ziemnego w energy mix, a w Europie nieznaczny wzrost % udziału gazu. Na świecie i w Europie obserwowany wzrost znaczenia odnawialnych źródeł energii.
- Najsilniej popyt na paliwa i gaz rośnie w krajach rozwijających się (Afryka, Azja poza OECD, Ameryka Łacińska). W Europie Zachodniej spadek popytu na ropę, ale wzrost w Europie Środkowo-Wschodniej.
- Benzyna i ON pozostaną wiodącymi paliwami w transporcie.
- Prognozowany wzrost konsumpcji produktów petrochemicznych.

Podaż ropy i gazu

- Rośnie znaczenie podaży ropy spoza OECD, głównie z USA, ze względu na dużą skalę wydobycia ropy niekonwencjonalnej.
- Nowe odkrycia niezbędne dla utrzymania światowej produkcji ropy na stałym poziomie.
- Oczekuje się utrzymania długotrwałej nadpodaży gazu ziemnego na rynku światowym w wyniku wzrostu przepustowości terminali LNG.

Ceny ropy i gazu

- Trend wzrostowy dla cen ropy ze względu na regulacje IMO, przywrócenie sankcji wobec Iranu, globalny wzrost i trwałą koordynację wydobycia ropy między państwami OPEC i spoza OPEC.
- Zakłada się obniżkę cen gazu w najbliższych latach 2019-2020 (nadpodaż LNG, ceny gazu LNG, spadek wydobycia z największego europejskiego złoża w Holandii – Groningen na skutek aktywności seismicznej, w dalszych okresach prognozowana jest kontynuacja trendu wzrostowego).
- W Polsce cena gazu będzie rosła w wyniku wprowadzenia konieczności utrzymywania od 2018 roku zapasu obowiązkowego (Ustawa o zapasach).

Marże rafineryjne

- Regulacje IMO prowadzą do poprawy marż w krótkim okresie (2020 roku).
- W długim okresie (po 2020 roku) marże europejskich rafinerii powrócą mniej więcej do poziomu z 2019 roku pod presją konkurencji ze strony dostaw rosyjskich, amerykańskich i bliskowschodnich.

Regulacje

- Dążenie do redukcji emisji środowiskowych (m.in. CO₂, SO_x, NO_x) implikuje dodatkowe koszty dla europejskich koncernów paliwowo-energetycznych.
- Rosną koszty uprawnień do emisji CO₂, co przyczynia się do wzrostu cen energii elektrycznej.
- Na skutek regulacji zwiększenie wydajności silników (największy kontrybutor ograniczenia konsumpcji paliw).

Mega-trendy

- W odpowiedzi na megatrendy koncerny energetyczne zajmują pozycję na nowych wzrostowych rynkach: nowa mobilność (infrastruktura paliw alternatywnych), nowych modelach biznesowych (full mobility, rozwój odnawialnych źródeł energii).

Ceny ropy naftowej

Średnia cena ropy Brent w 2018 roku ukształtowała się na poziomie 71 USD/bbl i zwiększyła się o 32% (r/r). Na pierwszej sesji w 2018 roku baryłka ropy kosztowała blisko 67 USD/bbl i do końca września 2018 roku jej cena rosła do poziomu 84 USD/bbl. W ostatnim kwartale 2018 roku trend wzrostowy się odwrócił i w ciągu trzech miesięcy cena spadła do blisko 50 USD/bbl, by na ostatniej sesji osiągnąć poziom ponad 53 USD/bbl.

Zmiany cen ropy naftowej [USD/bbl]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bloomberg.

Ceny ropy są kształtowane zarówno przez czynniki fundamentalne, takie jak zmiany popytu, wydobycia i zapasów ropy oraz paliw, jak również przez oczekiwania dotyczące zmian czynników fundamentalnych. W tym kontekście do głównych czynników wpływających na poziom notowań ropy naftowej w 2018 roku należały:

- Wysoka podaż ropy dostępna na rynku – najwyższy w historii poziom produkcji w Stanach Zjednoczonych, a także rekordowo wysokie poziomy produkcji w trzecim kwartale w Rosji i w Arabii Saudyjskiej. Kraje te są najważniejszymi graczami, którym zależy na posiadaniu bezpośredniego wpływu na kształtowanie cen ropy – Stanom Zjednoczonym jako największemu konsumentowi ropy naftowej, Arabii Saudyjskiej jako największemu producentowi tego surowca oraz Rosji, której gospodarka jest wysoce uzależniona od zysków z wydobycia i sprzedaży ropy.
- Interwencje krajów OPEC i Rosji.
- Oczekiwane i faktyczne obniżenie tempa wzrostu gospodarczego w Chinach i na innych rynkach wschodzących.
- Obniżenie buforów bezpieczeństwa dostaw ropy obejmujących powrót zapasów ropy naftowej w krajach OECD do poziomu pięcioletniej średniej oraz niski stan rezerw ropy do natychmiastowego wydobycia.
- Negatywne nastroje gospodarcze na linii Stany Zjednoczone – Chiny, pogłębiające obawy o wzrost gospodarczy, negatywnie rzutujące na oczekiwany popyt na ropę.
- Wzrost niestabilności i ryzyka politycznego w rejonach eksportu ropy naftowej, w szczególności przywrócenie przez Stany Zjednoczone sankcji na Iran, kryzys polityczny i gospodarczy w Wenezueli, a także brak pełnej stabilności w relacjach z Arabią Saudyjską.
- Wprowadzane regulacje przez szereg państw, mające na celu ograniczenie emisji CO₂ ze spalin, co z kolei wpływa na długookresowe perspektywy popytu na ropę oraz na inwestycje w wydobycie.
- Wzmoczony popyt globalny na olej napędowy obserwowany pod koniec 2018 roku, związany z dostosowaniami sektora naftowego do regulacji IMO i wspierający popyt na ropę naftową.

Potencjalne kierunki zmian cen ropy naftowej

Na podstawie prognoz branżowych PKN ORLEN zakłada, że cena ropy **Brent** w I kwartale 2019 roku **przekroczy poziom 60 USD/bbl. W kolejnych kwartałach prognozowany jest dalszy wzrost** do około 70 USD/bbl i utrzymanie tego poziomu do końca roku. W efekcie według prognoz JP Morgan, Goldman Sachs średnia cena ropy Brent w 2019 roku powinna oscylować w przedziale od 62 USD/bbl (Goldman Sachs) do 70 USD/bbl (J.P. Morgan). Zestaw głównych czynników kształtujących ceny ropy w 2019 roku to przede wszystkim:

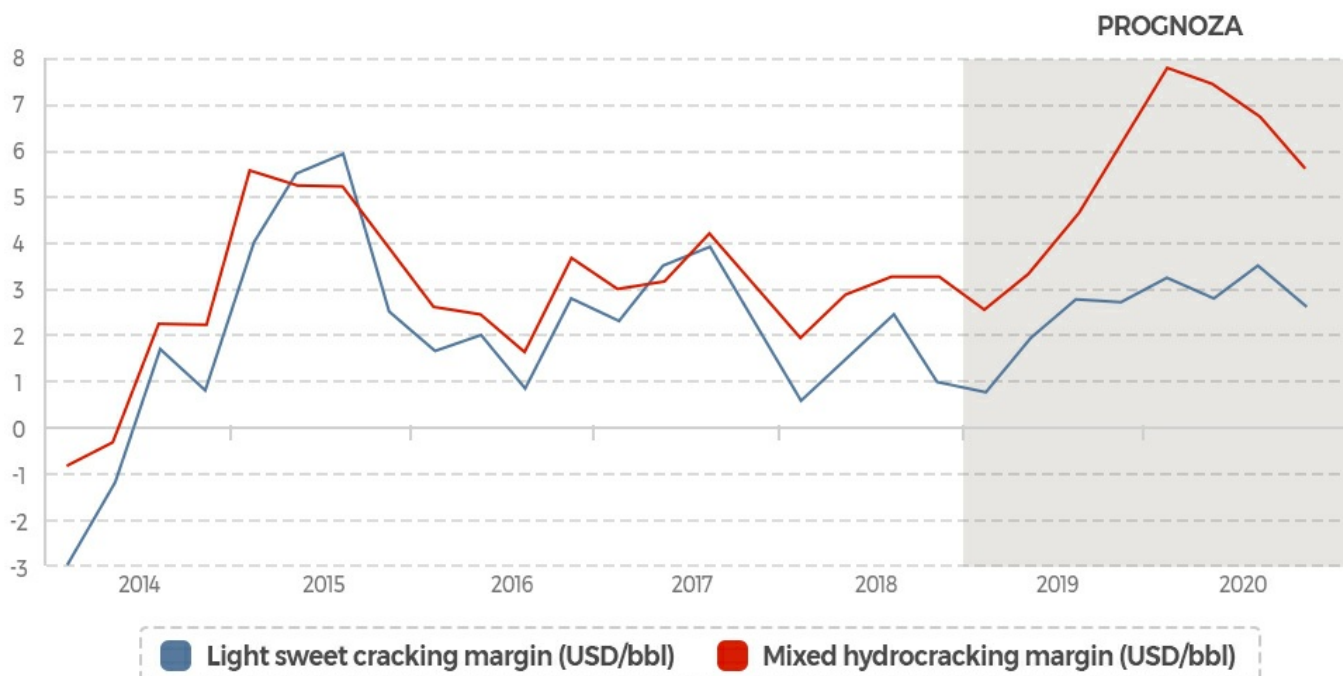
- Stale rosnący poziom produkcji w Stanach Zjednoczonych. Pomimo imponującego tempa, średnia miesięczna stopa wzrostu jest nieco mniejsza niż w roku ubiegłym. Oczekuje się, że tempo wzrostu produkcji w Stanach Zjednoczonych będzie wyższe niż światowe tempo wzrostu.
- Dalsze ograniczanie wydobycia w Iranie, poprzez nakładanie sankcji na ten kraj – analitycy IHS Markit przewidują, że do połowy roku 2019 produkcja ropy w Iranie będzie zredukowana o 400 tys. bbl/d.
- Oczekiwane obniżenie produkcji przez Arabię Saudyjską i Rosję. Już w końcówce roku 2018 Arabia Saudyjska obniżyła poziom produkcji z poziomu 7,9 mln bbl/d do około 7,1 mln bbl/d – analizy IHS Markit wskazują, że łączne obniżenie poziomu produkcji w obydwu krajach może wynieść nawet 1,1 mln bbl/d.
- Spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego na świecie – oczekiwany wzrost światowego PKB w 2019 wynosi 3,0% w odniesieniu do 3,2% w 2018 roku. Z tego powodu w swoich prognozach analitycy IHS Markit przyjmują wzrost globalnego popytu o 1,4 mln bbl/d w porównaniu do 1,5 mln bbl/d w roku 2018.
- Wzmocnienie popytu na ropę, związane z regulacją IMO.

Uwzględniając powyższe czynniki, PKN ORLEN w perspektywie Strategii do 2022 roku zakłada wzrost światowego popytu na ropę naftową (przede wszystkim ze strony krajów rozwijających się). Jednocześnie podaż surowca będzie narażona na ograniczanie przez kraje zrzeszone w OPEC (w tym Iran) i Rosję. Rosnący popyt nie będzie mógł być w pełni zaspokojony przez wzrost wydobycia w Stanach Zjednoczonych. Powstała luka podażowa będzie główną przyczyną wzrostu cen ropy w dłuższym horyzoncie.

Downstream – sprzedaż i produkcja

Rok 2018 był dynamicznym okresem dla branży rafinerijnej na świecie. W pierwszym kwartale marża rafinerijna w Europie znacząco spadła, by w dalszej części roku rosła i ostatecznie powróciła do poziomów z początku ubiegłego roku. Główną przyczyną takiej dynamiki był wpływ cen ropy naftowej oraz niski stan wód na Renie w Niemczech wywierający wpływ na marże w Europie Zachodniej.

Marże rafinerijne netto w Europie [USD/bbl]

Źródło: IHS Markit.

W perspektywie krótko- i średnioterminowej marże downstream w Europie będą kształtowane głównie poprzez dynamikę cen ropy, czynniki regulacyjne i presję konkurencyjną.

- Spodziewany wzrost **marż rafinerijnych** na świecie (zwłaszcza w przypadku rafinerii o głębokim przerobieniu ropy) w roku 2020 wynika z wprowadzenia przez Międzynarodową Organizację Morską (IMO) zaostrzonych limitów zawartości siarki w paliwie bunkrowym (z 3,5% do

0,5%) poza Obszarem Kontroli Emisji Spalin (ECA) – tzw. efekt IMO. Efekt ten zakłada znaczący wzrost popytu na średnie destylaty i w rezultacie wzrost marż, przy jednoczesnym ich ograniczeniu dla ciężkich olejów opałowych. W kolejnych latach należy oczekiwać dostosowania rynku i powrotu marż do poziomów historycznych.

- Powiązane z regulacjami IMO **potencjalne obniżenie podaży paliw z Rosji w perspektywie 2020 roku**, dodatkowo będzie wspierało wzrost marż rafineryjnych. W miarę zbliżania się do skutków zmiany specyfikacji paliwa bunkrowego, ceny produktów o wysokiej zawartości siarki (HSFO) będą gwałtownie spadać. Będzie to miało szczególnie szkodliwy wpływ na rosyjskie rafinerie, ponieważ ciężkie frakcje stanowią znaczną część rosyjskiej produkcji. Główne projekty modernizacji rafinerii mające na celu zmniejszenie zawartości siarki i zwiększenie produkcji benzyny są opóźnione i prawdopodobnie nie zmaterializują się przed styczniem 2020 roku. Aby zmniejszyć zawartość siarki (i wolumeny HSFO), rafinerie rosyjskie mogą zostać zobligowane do zmniejszenia strumienia przerabianego surowca, co w rezultacie może powodować zmniejszenie ilości benzyny przeznaczonych zarówno na rynki wewnętrzne, jak i eksport.
- W zakresie **marż petrochemicznych** w perspektywie 2022 roku przewiduje się powrót marż do okresu sprzed spadku cen ropy w II półroczu 2014 roku, co jest pochodną presji cenowej na wsady wynikającą z prognozowanego wzrostu notowań ropy naftowej. Zakładane poziomy marż są sprzyjające, pozwalają na pełne wykorzystanie aktywów produkcyjnych i stwarzają korzystne warunki makroekonomiczne dla procesów inwestycyjnych. Nowo uruchamiane moce instalacji petrochemicznych, zwłaszcza oparte na tańszym surowcu (etan), będą wywierać presję cenową na europejskich producentach petrochemikaliów.

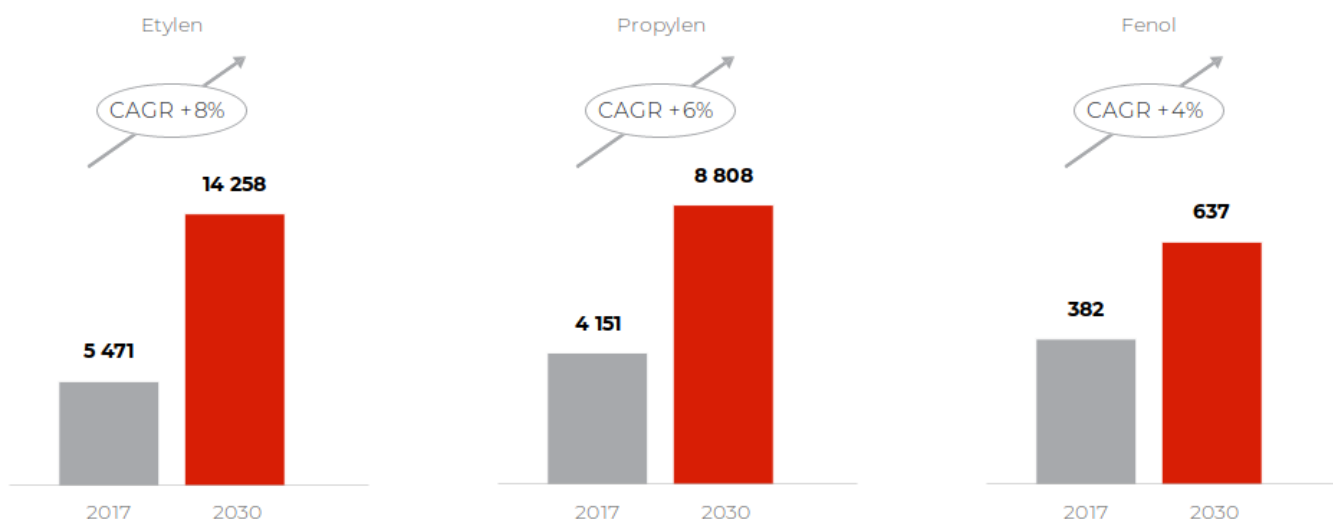
W dłuższym horyzoncie czasowym wyzwania strukturalne i konkurencja wymuszą dalszą racjonalizację mocy rafineryjnych w Europie po 2022 roku. Pomimo, iż w latach 2017-2018 nie odnotowano w Europie zamknięć kolejnych rafinerii, to jednak długoterminowa potrzeba racjonalizacji mocy w Europie jest nieuchronna i przyspieszy po 2021 roku. Wpływ na to będą miały przede wszystkim następujące czynniki:

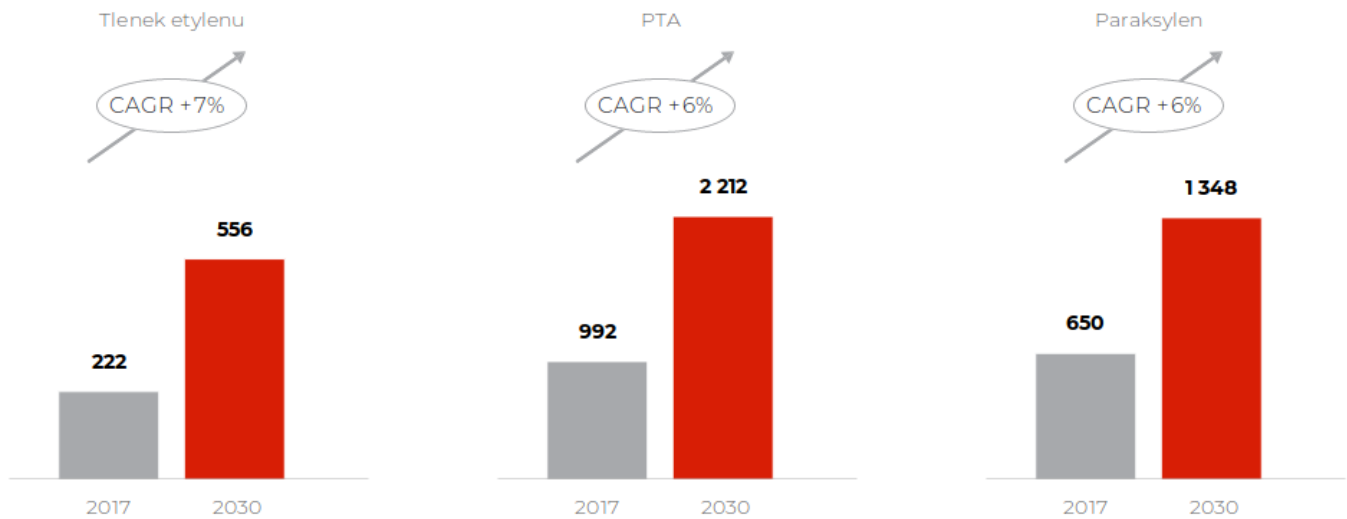
- Strukturalna słabość europejskich rafinerii związana z wyższymi kosztami pracy, energii i ropy naftowej.
- Rosnąca presja środowiskowa i kosztów regulacyjnych. W scenariuszu bazowym IHS Markit emisje sektora energetycznego będą nadal wzrastać, a średnie roczne tempo wzrostu wyniesie blisko 1%. Obserwowany w 2018 roku dynamiczny wzrost cen uprawnień w zdecydowanym stopniu jest reakcją na działania regulatora (Komisji Europejskiej) zmierzające do utrzymania ich wysokości na poziomach, które zachęcałyby emitentów do ograniczania emisji poprzez inwestycje w rozwiązania proekologiczne. Dlatego szacowane jest, że koszty uprawnień do emisji CO₂ w Europie mogą wzrosnąć w latach 2018-2040 nawet 10-krotnie.
- Coraz silniejszy wpływ samochodów elektrycznych oraz szeroko rozumianej elektromobilności na oczekiwania odnośnie przyszłego popytu oraz na inwestycje w przyszłe wydobywanie. Choć pojazdy elektryczne od lat zdobywały coraz większą popularność to obecny okres mógł być przełomowy dla branży. Wprowadzenie kolejnej generacji modelu samochodu elektrycznego, deklaracje znacznego przyspieszenia produkcji samochodów elektrycznych zapowiedziane przez największe koncerny motoryzacyjne oraz zamiar wprowadzenia zakazu sprzedaży silników spalinowych w nadchodzących dziesięcioleciach przez rządy m.in. Chin, Indii, Francji i Wielkiej Brytanii mogą mieć istotny wpływ na dalszy rozwój branży rafineryjnej i poziom generowanych marż.
- Pozostawanie europejskich rafinerii pod presją konkurencji ze strony dostaw rosyjskich, bliskowschodnich i amerykańskich.

W dłuższym horyzoncie czynnikiem wspierającym popyt na produkty przerobu ropy naftowej i tym samym budującym marżę rafineryjną będzie **branża petrochemiczna** z uwagi na rosnące zastosowania nowoczesnych tworzyw sztucznych w światowej gospodarce. Europa Środkowo-Wschodnia jest jednym z najszybciej rosnących rynków pod względem popytu na produkty petrochemiczne, które wytwarza Grupa ORLEN.

Produkty te charakteryzuje wysoka stopa wzrostu, zwłaszcza w przypadku produktów specjalistycznych, tworzonych pod potrzeby konkretnego klienta. Prognozowany jest dalszy wzrost roli tworzyw sztucznych w procesach produkcyjnych, z uwagi na nowe zastosowania, np. zaawansowane systemy dociepleniowe i izolacyjne, motoryzację, drukarki 3D. Producenci posiadają możliwość konkurowania w oparciu o posiadane technologie, specjalistyczne instalacje i produkty, a nie w oparciu o najniższą cenę produktu.

Prognozowany wzrost popytu na produkty petrochemiczne w Europie Środkowo-Wschodniej 2017-2030, tys. ton. CAGR%

Downstream – Energetyka

Zgodnie ze scenariuszem New Policies Scenario raportu World Energy Outlook 2018 Międzynarodowej Agencji Energii (IEA), popyt na energię elektryczną przyrasta na poziomie 2,1% rocznie. Prawie 90% wzrostu popytu na energię elektryczną koncentruje się w krajach rozwijających się, a w krajach rozwiniętych wzrost ten jest umiarkowany, napędzany przede wszystkim elektryfikacją w transporcie. Zgodnie z powyższym scenariuszem, opisującym docelowy stan systemu energetycznego z uwzględnieniem istniejących regulacji i ogłoszonych już ich zmian, prognozowany jest wzrost popytu na energię z 22 209 TWh obecnie do 35 526 TWh w 2040 roku.

Źródła światowej produkcji energii elektrycznej oraz popyt na energię elektryczną [TWh]

Wyszczególnienie	2000	2017	New Policies	
			2025	2040
Węgiel	6 001	9 858	9 896	10 335
Ropa	1 212	940	763	527
Gaz	2 747	5 855	6 829	9 071
Elektrownie jądrowe	2 591	2 637	3 089	3 726
Źródła odnawialne	2 867	6 350	9 644	16 752
Razem	15 418	25 640	30 221	40 411

Źródło: Międzynarodowa Agencja Energii.

IEA prognozuje znaczącą zmianę w sposobie zaspokajania potrzeb energetycznych gospodarek. Globalna produkcja energii elektrycznej wzrośnie pomiędzy 2017 a 2040 rokiem o blisko 60% (o 15 tys. TWh). Paliwa kopalniane nadal pozostaną głównym źródłem produkcji energii, jednak ich udział zmniejszy się z około 65% obecnie do poniżej 50% w 2040 roku. Zmiana ta będzie podyktowana przede wszystkim koniecznością dekarbonizacji przemysłu i obniżenia emisyjności wytwarzania energii elektrycznej.

Najwyższy przyrost zostanie odnotowany w obszarze mocy energii odnawialnej, przy jednoczesnej poprawie efektywności energetycznej. To właśnie efektywność energetyczna będzie odgrywać kluczową rolę w odciążeniu strony podaźowej – bez tego czynnika przewidywany wzrost wykorzystania energii finalnej zwiększyłby się ponad dwukrotnie.

Odnawialne źródła energii pokryją 40% wzrostu popytu na energię, a ich gwałtowny wzrost w sektorze energetycznym oznacza koniec okresu „boomu” na węgiel. Od 2000 do 2017 roku moce produkcyjne na bazie węgla szybko wzrastały, jednakże trend ten zostanie mocno wyhamowany do 2040 roku. Udział tego surowca w generowaniu energii elektrycznej zmniejszy się z około 40% obecnie do nieco ponad 25% w 2040 roku.

Odnawialne źródła w przyszłości stanowiąc będą dwie trzecie globalnych inwestycji w moce elektroenergetyczne, stając się dla wielu krajów najtańszym źródłem nowych mocy. Szybkie wdrożenie fotowoltaiki (szczególnie w Chinach i Indiach) pomoże energii słonecznej stać się największym źródłem zielonej energii do 2040 roku.

W Unii Europejskiej odnawialne źródła energii będą stanowiły 80% nowych mocy, a energia wiatrowa może stać się głównym źródłem energii elektrycznej po 2030 roku, ze względu na silny wzrost mocy wiatrowych instalowanych zarówno na lądzie, jak i na morzu. Chiny nadal prowadzą do stopniowego wzrostu produkcji energii z reaktorów jądrowych i wyprzedzą pod tym względem Stany Zjednoczone do 2030 roku. Według prognoz IEA, udział energetyki nuklearnej w 2040 roku w miksie energetycznym nieznacznie wzrośnie.

W obszarze energetycznym segmentu Downstream Grupy ORLEN kluczowym rynkiem jest Polska, gdzie w latach 2010-2017 popyt na energię wzrastał w średnim tempie około 1,8% rocznie. W perspektywie 2025 roku spodziewane jest tempo wzrostu popytu na energię elektryczną w wysokości około 1,3% (CAGR na podstawie danych IHS Markit), a wzrost ten będzie przede wszystkim skorelowany z rozwojem gospodarczym kraju.

Najważniejsze trendy kształtujące wyzwania i szanse w obszarze energetyki na kolejne lata to dekarbonizacja, decentralizacja i digitalizacja:

Dekarbonizacja

- Zmniejszający się udział paliw kopalnych, szczególnie węgla, w zużyciu energii w krajach Unii Europejskiej.
- Polityka energetyczna UE mająca na celu zmniejszenie emisji CO₂ do atmosfery poprzez mechanizmy podwyższające cenę pozwoleń do emisji.
- Dynamiczny wzrost produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.

Decentralizacja

- Wypieranie produkcji w dużych elektrowniach systemowych przez mniejsze, głównie odnawialne źródła energii.
- Rosnące zainteresowanie produkcją na własne potrzeby (prosumenci), a także klastrami i spółdzielniami energetycznymi, które lokalnie bilansują produkcję i zużycie energii elektrycznej.
- Słabnąca pozycja wielkich koncernów energetycznych, które tracą rynek na rzecz nowych graczy.

Digitalizacja

- Wykorzystanie Big Data i technologii chmurowych do zwiększania potencjału analizy danych dotyczących m.in. rynków energii lub funkcjonowania systemów.
- Obniżanie kosztów remontów i zwiększanie dostępności urządzeń dzięki zastosowaniu diagnostyki predykcyjnej.
- Rozwój technologii Wirtualnych Elektrowni (VPP), zwiększających elastyczność posiadanej floty wytwórczej dzięki zintegrowanemu zarządzaniu źródłami różnego rodzaju i odbiorem energii.

Trendy rynkowe w segmencie Detal

W 2018 roku na wszystkich rynkach operacyjnych Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym można było zaobserwować wyższe (r/r) marże jednostkowe na paliwach oraz poziomy rynkowej konsumpcji paliw. Jedynie na rynku niemieckim odnotowano spadek zużycia paliw spowodowany m.in. problemami logistycznymi.

Na każdym z rynków obserwowano wzrost kosztów działalności wynikający w dużej mierze z rosnących kosztów pracy. Duży problem stanowiło znalezienie i zatrudnianie nowych pracowników na stacjach paliw, pomimo wyższych niż w latach ubiegłych wynagrodzeń. Wyższe koszty zatrudnienia oraz niski poziom bezrobocia przełożył się również na wzrost innych kosztów działalności, takich jak: koszty logistyki, remontów i usług obcych.

W 2018 roku większość sieci detalicznych realizowała plan modernizacji swoich obiektów, przy jednoczesnym rozszerzaniu oferty gastronomicznej. W związku z trwającym procesem modernizacji stacji paliw, realizowanym przez wszystkie czołowe sieci, zaciera się różnica między segmentem premium i ekonomicznym. Jedynym wyznacznikiem przypisania do danego segmentu pozostaje cena, dostępność paliw premium oraz programy lojalnościowe dla klientów.

Brak przejęć i zmian właścicielskich u głównych detalicznych uczestników rynku paliwowego spowodował, że czołowe sieci na rynkach operacyjnych Grupy PKN ORLEN utrzymały swoje pozycje rynkowe.

W sieciach zarządzanych przez krajowe i zagraniczne koncerny paliwowe (PKN ORLEN, LOTOS, BP, Shell) nie wystąpiły istotne zmiany. W 2018 roku kanadyjska spółka Alimentation Couche-Tard zakończyła proces rebrandingu stacji Statoil – obecnie wszystkie stacje działają pod marką Circle-K. W końcu 2018 roku firma Amic Energy Management rozpoczęła proces rebrandingu sieci Lukoil. Wprowadzenie nowego brandu – Amic – powinno zakończyć się w pierwszej połowie 2019 roku.

Na rynku czeskim liczba stacji paliw w 2018 roku utrzymała się na poziomie roku poprzedniego. Zmieniła się jednak struktura rynku – nieznacznie zmniejszyła się liczba małych stacji przyzakładowych stając się obiektami ogólnie dostępnymi. Sieć Benzina należąca do Grupy Unipetrol, dzięki zakończeniu procesu integracji zakupionych stacji OMV i włączeniu do sieci kolejnych stacji w 2018 roku, umocniła się na pozycji lidera czeskiego rynku paliwowego zarówno pod względem liczby stacji – wzrost o 8 stacji (r/r), jak i sprzedanego wolumenu paliw – wzrost o 12% (r/r).

Na rynku niemieckim nie wystąpiły istotne zmiany strukturalne. Aral i Shell – liderzy rynkowi utrzymali wiodącą pozycję. W przypadku

poszczególnych sieci liczba stacji w 2018 roku uległa nieznacznym zmianom w porównaniu ze stanem z roku poprzedniego. Liczba działających stacji utrzymała się na poziomie z ostatnich kilku lat tj. około 14,5 tys. obiektów.

W drugiej połowie 2018 roku na rynku niemieckim wystąpiły znaczne problemy z dostępnością paliw, które miały duży wpływ na poziom cen detalicznych i marż jednostkowych na paliwach. Z powodu występujących braków dostaw część stacji musiała czasowo wstrzymać sprzedaż paliw.

Koncerny paliwowe oraz klienci dostosowali się do wprowadzonego sprzed kilku lat temu systemu monitorowania cen detalicznych, który całkowicie zmienił system zarządzania ceną detaliczną każdej sieci.

Na rynku litewskim kontynuowany był proces rebrandingu stacji Lukoil na markę Viada oraz zakończył się proces zmiany marki Statoil na Circle-K. W przypadku ważniejszych lokalizacji stacje te przeszły gruntowną modernizację z rozbudową sklepu i nowoczesnej części gastronomicznej. Wzrost poziomu konsumpcji paliw to głównie efekt niższego podatku akcyzowego na Litwie w porównaniu z innymi krajami bałtyckimi.

Trendy rynkowe w segmencie Wydobycie

Według Scenariusza Nowych Polityk (scenariusz bazowy) z raportu World Energy Outlook 2018 Międzynarodowej Agencji Energetycznej, zapotrzebowanie na energię pierwotną do 2040 roku będzie rosło dla wszystkich głównych rodzajów paliw: ropy, węgla, gazu, elektrowni jądrowych i odnawialnych źródeł energii. Główny udział w rosnącym zapotrzebowaniu na energię pierwotną, zgodnie ze scenariuszem bazowym, odegrają odnawialne źródła energii oraz gaz. Wszystkie OZE pokryją 43% przyrostu popytu do 2040 roku, a gaz 35%.

Zapotrzebowanie na energię pierwotną wzrośnie o ponad jedną czwartą dzięki rosnącym dochodom i spodziewanemu wzrostowi liczby ludności na świecie o 1,7 miliarda – w większości zamieszkującej na obszarach miejskich w państwach rozwijających się. Europa i Ameryka Północna jeszcze w 2000 roku stanowiły ponad 40% światowego popytu na energię pierwotną, a rozwijające się gospodarki azjatyckie tylko 20%. Do 2040 roku sytuacja ta całkowicie się odwróci.

Azja w okresie do 2040 roku odpowiadać będzie za ponad 80% wzrostu konsumpcji ropy naftowej, połowę globalnego wzrostu konsumpcji gazu ziemnego, 60% wzrostu w zakresie energii wiatrowej i fotowoltaiki oraz ponad 100% wzrostu w zakresie węgla i energii jądrowej (uwzględniając spadki w innych krajach).

Stany Zjednoczone w perspektywie do 2025 roku odpowiedzialne będą za przeszło połowę światowego wzrostu produkcji ropy i gazu (blisko 75% w przypadku ropy i 40% w przypadku gazu) – co piąta baryłka ropy i co czwarty metr sześcienny gazu na świecie pochodzić będzie ze Stanów Zjednoczonych.

Światowy popyt na energię pierwotną wg rodzaju paliwa [mln toe¹]

Wyszczególnienie	2000	2017	New Policies	
			2025	2040
Węgiel	2 308	3 750	3 768	3 809
Ropa	3 665	4 435	4 754	4 894
Gaz	2 071	3 107	3 539	4 436
Elektrownie jądrowe	675	688	805	971
Elektrownie wodne	225	353	415	531
Bioenergia	377	727	924	1 260
Pozostałe odnawialne	60	254	517	1 223
Biomasa	646	658	666	591
Razem	10 027	13 972	15 388	17 715

¹toe – tona oleju ekwiwalentnego

Źródło: IEA.

Ropa naftowa, pomimo niższego udziału w bilansie energetycznym (spadek z 32% w 2017 do 28% w 2040 roku), odgrywać będzie kluczową rolę

w sektorze energii. Wykorzystanie ropy naftowej do napędu samochodów osiągnie szczyt około połowy lat 2020-tych, ale sektor petrochemiczny, ciężarówki, samoloty i statki nadal utrzymają ogólny popyt na ropę w trendzie wzrostowym. Największym źródłem wzrostu zużycia ropy będą produkty petrochemiczne. Ogólny wzrost zapotrzebowania na ropę naftową do poziomu 106 mln bbl/d w Scenariuszu Nowych Polityk pochodził będzie wyłącznie z gospodarek rozwijających się.

Gaz ziemny wyprzedzi w 2030 roku węgiel, by stać się drugim pod względem wielkości paliwem w globalnym bilansie energetycznym (25% udział w 2040 roku). Przemysł w największym stopniu przyczyni się do 45% wzrostu światowego zużycia gazu do 2040 roku. Handel LNG zwiększy się ponad dwukrotnie w odpowiedzi na rosnące zapotrzebowanie ze strony gospodarek rozwijających się, z Chinami na czele. Rosja, w związku z otwarciem nowych szlaków na rynki azjatyckie, pozostanie największym na świecie eksporterem gazu ziemnego. Coraz bardziej zintegrowany europejski rynek energii zapewni kupującym coraz więcej opcji dostaw gazu.

Aktywność producentów ropy naftowej i gazu naturalnego na świecie mierzona liczbą urządzeń wiertniczych w ruchu była w 2018 roku średnio o 9% większa niż w 2017 roku. Wzrost aktywności widoczny był przede wszystkim w Stanach Zjednoczonych. Spadek aktywności wiertniczej odnotowano w Europie i Kanadzie, gdzie producenci zmagali się z relatywnie niskimi cenami węglowodorów ciekłych i dużym dyferencjałem w stosunku do cen uzyskiwanych na rynku amerykańskim. Wdrożony od początku 2019 roku, przez rząd Alberta, program ograniczenia wydobycia ropy w prowincji istotnie wsparł ceny na rynku wewnętrznym i zniwelował niekorzystny dyferencjał do amerykańskich benchmarków ropy.

Zgodnie z prognozą EIA (U.S. Energy Information Administration) w 2020 roku, Stany Zjednoczone staną się eksporterem netto ropy. Eksport netto gazu Stanów Zjednoczonych kontynuuje trend wzrostowy wraz z rosnącą pozycją LNG w handlu międzynarodowym.

Otoczenie Konkurencyjne

Grupa ORLEN jest największą grupą rafineryjną w Europie Środkowo-Wschodniej.

- Łączne moce przerobowe rafinerii Grupy ORLEN na poziomie 35,2 mln ton.
- Rafineria PKN ORLEN w Płocku stanowi jeden z najnowocześniejszych, zintegrowanych zakładów produkcyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej o mocach przerobowych na poziomie 16,3 mln ton/rok.
- W obszarze produkcji petrochemicznej kluczowa instalacja Olefin posiada maksymalne moce wytwórcze około 700 tys. ton etylenu i około 380 tys. ton propylenu. Produkowane monomery stanowią wsad do produkcji polimerów w Basell ORLEN Polyolefins oraz PCW w ANWIL. PKN ORLEN posiada również nowoczesny Kompleks PX/PTA o mocach produkcyjnych około 690 tys. ton kwasu tereftalowego rocznie.
- Pozostałe polskie rafinerie w **ORLEN Południe zlokalizowane w Trzebini i Jedliczu** specjalizują się w produkcji biokomponentów, baz olejowych, olejów opałowych, parafin hydrowodnych oraz prowadzą regenerację olejów przepieczonych.
- Rafineria w **ORLEN Lietuva w Możejkach** o mocach produkcyjnych 10,2 mln ton/rok jest jedynym tego typu zakładem na rynku państw bałtyckich (Litwa, Łotwa i Estonia).
- Rafinerie z Grupy Unipetrol zlokalizowane w Kralupach i Litwinowie dysponują łącznymi mocami produkcyjnymi w wysokości 8,7 mln ton/rok. Grupa Unipetrol posiada również aktywa petrochemiczne o mocach produkcyjnych polimerów w wysokości około 600 tys. ton/rocznie (320 tys. ton polietylenu oraz około 280 tys. ton polipropylenu). Realizowana jest również budowa nowej instalacji Polietylenu III o mocy około 270 tys. ton/rocznie, która umożliwi wyższe wykorzystanie instalacji Olefin oraz głębszą integrację produkcji petrochemicznej i rafineryjnej.
- **ANWIL we Włocławku** jest jedynym wytwórcą polichlorku winylu (PCW) w Polsce oraz jednym z największych producentów nawozów sztucznych i wodorotlenku sodu w Polsce. Potencjał produkcyjny wynosi około 1,0 mln ton/rok nawozów azotowych, 0,4 mln ton/rok PCW i granulatów oraz 0,2 mln ton/rok wodorotlenku sodu. Dzięki planowanej budowie trzeciej instalacji produkcyjnej nawozów azotowych zdolności produkcyjne spółki ANWIL po 2021 roku zwiększą się do około 1,5 mln ton/rok.
- **Basell ORLEN Polyolefins w Płocku** posiada instalacje o łącznych mocach wytwórczych na poziomie 900 tys. ton (420 tys. ton polietylenu oraz 480 tys. ton polipropylenu), a produkty dystrybuowane są zarówno w kraju, jak i na rynkach zagranicznych.

Aktywa produkcyjne Grupy ORLEN i główni konkurencji w Europie Środkowowschodniej/moce przerobowe [mln t]

Źródło: Opracowanie własne.

Do największych konkurentów Grupy ORLEN należą:

- Grupa Lotos z siedzibą w Gdańsku – druga co do wielkości rafineria w Polsce.
- Rafineria Mitteldeutschland w Leuna/Spargau położona w południowo-wschodnich Niemczech w odległości około 150 km od granicy polsko-niemieckiej, która jest najnowocześniejszą niemiecką rafinerią.

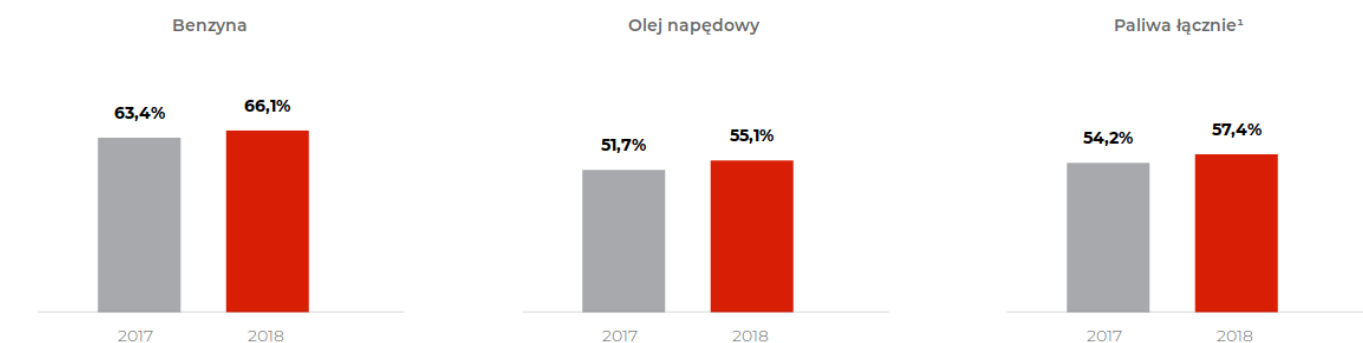
- **Rafineria PCK w Schwedt** położona na północny wschód od Berlina, w odległości około 20 km od granicy polsko-niemieckiej.
- **Rafineria Slovnaft** – zintegrowana grupa rafineryjno-petrochemiczna o dominującej pozycji w Republice Słowackiej, zlokalizowana w pobliżu Bratisławy.
- **Rafineria Mozyr** – wiodąca rafineria białoruska, położona w pobliżu granicy z Ukrainą.

Udziały rynkowe Grupy ORLEN w segmencie Downstream

Hurt rafinerijny

W 2018 roku Grupa ORLEN prowadziła hurtową sprzedaż produktów rafineryjnych na terenie Polski, Czech, Niemiec, Słowacji, Węgier, Austrii, Litwy, Łotwy, Estonii, Finlandii i Ukrainy oraz drogą morską do terminali przeładunkowych Europy Zachodniej. Do rynków macierzystych Grupy ORLEN należą rynek polski, litewski i czeski. Grupa ORLEN posiada bogate portfolio produktów rafineryjnych, m.in. benzyna, olej napędowy, paliwo lotnicze Jet A-1, olej opałowy lekki i ciężki, asfalty, oleje silnikowe oraz szeroką gamę pozostałych produktów rafineryjnych i petrochemicznych.

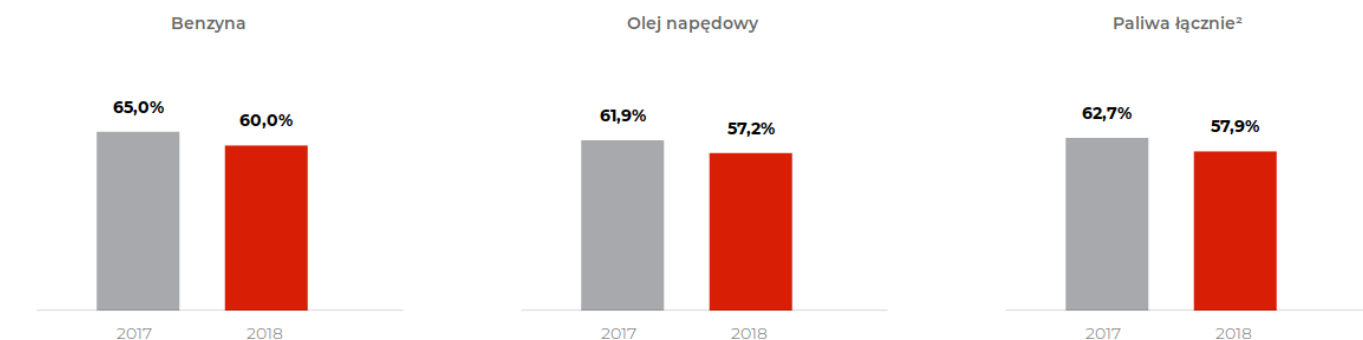
Udział w rynku paliw w Polsce

¹Benzyna i olej napędowy

- Wysoka sprzedaż pozwoliła Grupie ORLEN na utrzymanie pozycji lidera sprzedaży paliw na rynku polskim.
- Wzrost udziału rynkowego w sprzedaży oleju napędowego Grupy ORLEN na rynku polskim o 3,4 p.p. (r/r) oraz sprzedaży benzyny o 2,7 p.p. w efekcie utrzymujących się korzystnych warunków rynkowych, w tym efektów wprowadzania, począwszy od sierpnia 2016 roku, regulacji ograniczających wpływ tzw. szarej strefy w sprzedaży paliw.

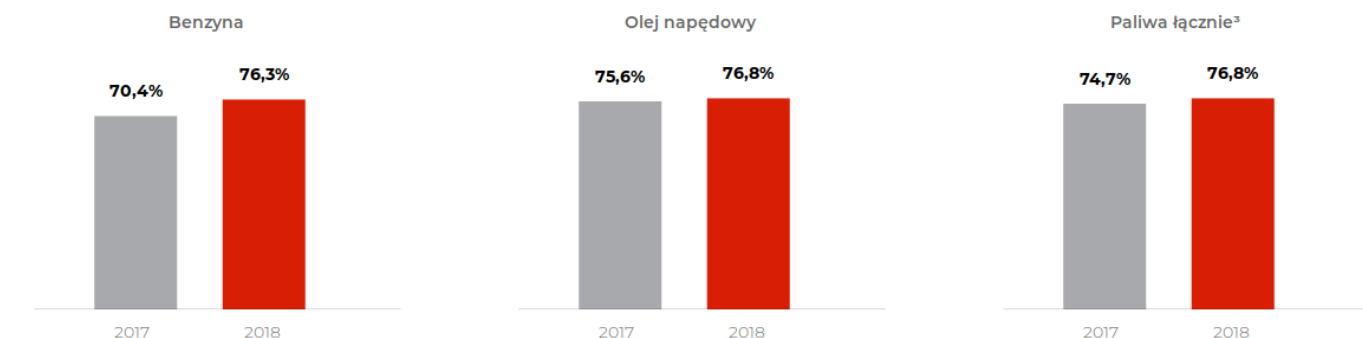
Udział w rynku paliw w Czechach

¹Benzyna i olej napędowy

- Grupa ORLEN jest liderem sprzedaży paliw na rynku czeskim.
- Spadek łącznych udziałów o (-) 4,8 p.p. w rezultacie problemów podażowych wynikających z planowanego przestoju rafinerii w Kralupach oraz występujących w ciągu roku awarii kluczowych instalacji rafineryjnych (steamcracker, POX, hydroodsiarczania).

Udział w rynku paliw krajów bałtyckich

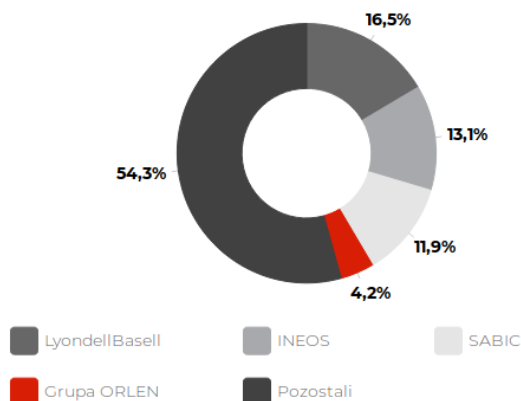
³Benzyna i olej napędowy

- Umocnienie pozycji lidera na rynkach bałtyckich, pomimo silnej konkurencji cenowej ze strony dostawców fińskich, białoruskich i rosyjskich.
- Wzrost udziału w rynku sprzedaży benzyny o 5,9 p.p. oraz w rynku oleju napędowego o 1,2 p.p. w rezultacie wysokiej sprzedaży z terminala morskiego w Kłajpedzie.

Hurt petrochemiczny

Grupa ORLEN jest największą firmą petrochemiczną w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, jedynym producentem monomerów i polimerów na rynku polskim oraz większością produktów petrochemicznych na rynku czeskim.

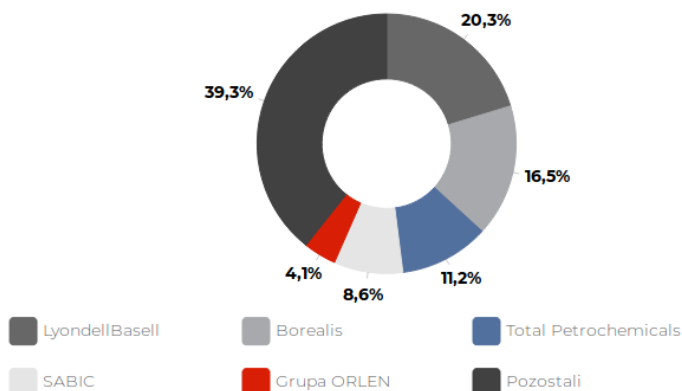
Producenci polietylenu w Europie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POLYGLOBE.

- Moce produkcyjne polietylenu wysokiej i niskiej gęstości w Europie na poziomie około 13 337 tys. ton/rok.
- Lyondell Basell Industries – największy producent polietylenu o zdolnościach produkcyjnych około 2 195 tys. ton/rok (z uwzględnieniem 50% udziału w spółce Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o. (BOP) i aktywami produkcyjnymi w Niemczech, Francji i Polsce.
- Ineos Olefins & Polymers Europa o mocach produkcyjnych około 1 745 tys. ton/rok i aktywami w Belgii, Francji, Niemczech, Włoszech i Norwegii oraz Sabc – moce około 1 590 tys. ton/rok i aktywami w Niemczech, Holandii i Wielkiej Brytanii.
- Łączne moce produkcyjne Grupy ORLEN z zakładami w Polsce i Czechach (z uwzględnieniem 50% udziału w BOP) wynoszą około 555 tys. ton/rok.
- Grupa ORLEN na rynku czeskim realizuje budowę nowej instalacji Polietylenu III o mocach około 270 tys. ton/rok.

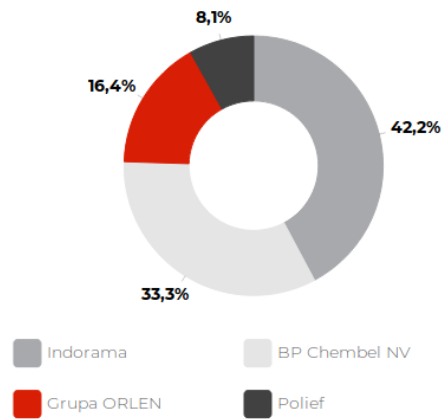
Producenci polipropylenu w Europie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POLYGLOBE.

- Moce produkcyjne polipropylenu w Europie kształtują się na poziomie około 11 669 tys. ton/rocznie.
- Lyondell Basell Industries posiada zdolności produkcyjne na poziomie około 2 369 tys. ton/rok (z uwzględnieniem 50% udziału w spółce BOP) i aktywa w Niemczech, Francji, Włoszech, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii i Polsce.
- Borealis z mocami produkcyjnymi około 1 920 tys. ton/rok i aktywami zlokalizowanymi w Belgii, Niemczech, Austrii i Finlandii.
- Total Petrochemicals – moce produkcyjne około 1 310 tys. ton/rok i aktywa zlokalizowane w Belgii i Francji.
- Łączne moce produkcyjne Grupy ORLEN z zakładami w Polsce i Czechach (z uwzględnieniem 50% udziału w BOP) wynoszą około 480 tys. ton/rok.

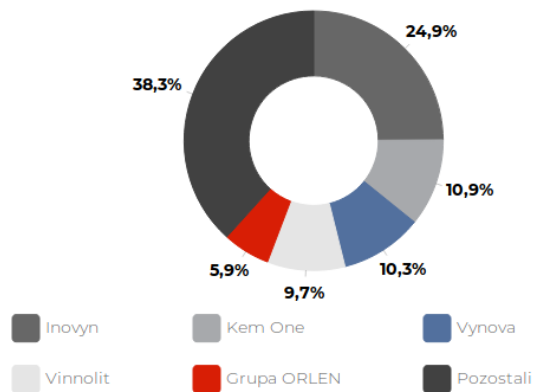
Producenci PTA w Europie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POLYGLOBE.

- Nominalne zdolności produkcyjne PTA w Europie wynoszą 4 205 tys. ton/rok.
- Indorama – największy producent PTA w Europie (po zakupie spółki Artlant) o mocach nominalnych 1 775 tys. ton rocznie, aktywa zlokalizowane w Portugalii, Hiszpanii oraz Holandii.
- BP Chembel NV – drugi co do wielkości producent PTA o mocach 1 400 tys. ton/rok z aktywami zlokalizowanymi w Belgii.
- PKN ORLEN jako jedyny w Europie posiada instalacje produkcyjne w pełni zintegrowane z produkcją paraksylenu i dysponuje mocami produkcyjnymi na poziomie 690 tys. ton/rok.

Producenci PCW w Europie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu Petrochemical Market Dynamics, Vinyl – 2017, Październik (Nexant).

- Nominalne zdolności produkcyjne PCW w Europie wynoszą 8 060 tys. ton/rok.
- Wiodący producent PCW w Europie – spółka Inovyn powstała z połączenia Ineos Chlor i Solvay i posiada moce produkcyjne 2 005 tys. ton/rok.
- Kolejni producenci Kem One, Vynova, Vinnolit posiadają zdolności produkcyjne PCW szacowane odpowiednio na 882 tys. ton/rok, 830 tys. ton/rok i 780 tys. ton/rok.
- Po pięcioletnim okresie postoju Karpatneftkhim, z nominalnymi mocami produkcyjnymi około 300 tys. ton/rok, w połowie 2017 roku wznowił produkcję.
- Grupa ORLEN z instalacjami w ANWIL i Spolanie i zdolnościami 475 tys. ton/rok zajmuje 5 pozycję na europejskim rynku tworzyw sztucznych.
- Głównymi konkurentami ANWIL na rynku europejskim PCW są spółki Inovyn i Vynova, a na rynku krajowym spółka BorsodChem.

Otoczenie Regulacyjne

Spółki należące do Grupy Kapitałowej ORLEN prowadzą działalność gospodarczą na rynkach regulowanych. Z tego powodu zgodność ich działań z regulacjami prawnymi stanowi jeden z kluczowych aspektów ich działalności.

W ramach prowadzonej polityki zarządzania ryzykiem regulacyjnym, PKN ORLEN i pozostałe spółki Grupy Kapitałowej ORLEN, prowadzą oparte o obowiązujące przepisy prawa, w pełni transparentny, otwarty dialog obejmujący między innymi zaangażowanie w opiniowanie projektów rozwiązań legislacyjnych na poziomie ustawodawstwa krajowego oraz unijnego. Ponadto, na bieżąco prowadzona jest koordynacja relacji Koncernu z regulatorami, organami nadzoru lub kontroli oraz realizowany jest proces uzyskiwania i zarządzania pozwoleniami w Koncernie.

Kluczowe podmioty administracji publicznej mające wpływ na budowę otoczenia regulacyjnego w Polsce dla Grupy ORLEN:

- Prezes Rady Ministrów.
- Minister Energii.
- Minister Finansów.
- Minister Środowiska.
- Prezes Urzędu Regulacji Energetyki.
- Prezes Agencji Rezerw Materiałowych.
- Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.
- Prezes Urzędu Dozoru Technicznego/Dyrektor Generalny Transportowego Dozoru Technicznego.
- Prezes Urzędu Transportu Kolejowego.
- Prezes Komisji Nadzoru Finansowego.
- Główny Urząd Miar.
- Główny Inspektor Państwowej Inspekcji Pracy, Inspekcja Ochrony Środowiska, Państwowa Straż Pożarna.
- Wyższy Urząd Górniczy, Okręgowe Urzędy Górnicze.

Kluczowe sfery i obszary, w których aktywna jest Grupa ORLEN:

- Paliwa ciekłe (wytworzenie; magazynowanie; obrót; obrót paliwami ciekłymi z zagranicą; przesyłanie).
- Energetyka, w tym elektroenergetyka i ciepłownictwo (wytworzenie; obrót; przesyłanie/dystrybucja).
- Gaz ziemny (obrotu paliwami gazowymi; obrót gazem z zagranicą).
- Zapasy obowiązkowe ropy naftowej i paliw.
- Biokomponenty i biopaliwa ciekłe (realizacja Narodowego Celu Wskaźnikowego).
- Efektywność energetyczna.
- Przedsiębiorstwa energochłonne.
- Przewóz towarów objętych systemem SENT.

Kluczowe szanse oraz ryzyka wynikające z otoczenia regulacyjnego w Polsce, w związku z prowadzoną w Grupie ORLEN działalnością gospodarczą:

- **Ryzyko związane ze zobowiązaniem do utrzymywania zapasów ropy naftowej**

Koncern podlega licznym obowiązkom wynikającym z ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym („Ustawa o Zapasach”) związanych z utrzymywaniem obowiązkowych zapasów ropy naftowej oraz paliw.

W ramach nowych uregulowań w tym przedmiocie, producenci i handlowcy w zamian za stopniowe zmniejszenie obowiązku fizycznego utrzymywania zapasów na rzecz zapasów utrzymywanych przez Agencję Rezerw Materiałowych, mają obowiązek zapłaty opłaty zapasowej, począwszy do 1 stycznia 2015 roku.

Będąc producentem i importerem paliw ciekłych, Koncern jest zobowiązany, od 31 grudnia 2017 roku, do utrzymywania minimalnych poziomów zapasów w wysokości 53 dni w oparciu o wielkość średniej dziennej produkcji lub przywozów, zrealizowanych przez producenta lub importera w poprzednim roku kalendarzowym. Ponadto wypełnianie obowiązków ustawowych w zakresie utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej i paliw ciekłych wiąże się z uiszczaniem opłaty zapasowej na rzecz Funduszu Zapasów Interwencyjnych, którego dysponentem jest Prezes Agencji Rezerw Materiałowych.

Dodatkowo, nieutrzymywanie wymaganych poziomów zapasów lub naruszenie innych obowiązków wynikających z Ustawy o Zapasach, wiąże się z ryzykiem wysokich kar.

● **Ryzyko związane z koniecznością spełnienia Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW) dla biokomponentów**

Ustawa o biokomponentach i biopaliwach nakłada obowiązek realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego („NCW”), czyli zapewnienia minimalnego udziału biokomponentów w paliwach ciekłych i biopaliwach ciekłych wprowadzanych na rynek lub zużywanych na potrzeby własne. Zapisy ustawowe precyzują czynności prawne od których konieczna jest realizacja NCW oraz podmioty do niego zobowiązane. Od 2015 roku biokomponenty wykorzystywane do realizacji NCW muszą spełniać Kryteria Zrównoważonego Rozwoju określone w unijnych i krajowych przepisach prawnych, w przeciwnym razie nie mogą być kwalifikowane do realizacji celu.

W 2017 roku ustawa została zmieniona i wprowadzono szereg rozwiązań regulacyjnych, o które PKN ORLEN zabiegał, w szczególności:

- Obligatoryjny blending kwartalny.
- Wprowadzenie opłaty zastępczej na poziomie umożliwiającym zdecydowane zmniejszenie sprzedawanego w procesie realizacji NCW wolumenu biopaliwa B100.
- Dopuszczenie procesu współwodornienia od 2020 r.
- Urealnienie kar za ewentualny brak realizacji NCW.
- Zaliczanie w podwójnej wysokości biokomponentów kolejnych generacji.
- Urealnienie celu dla biokomponentów zaawansowanych na rok 2020 – 0,1%.
- Nałożenie limitu na poziom realizacji NCW poprzez importowane HVO (0,3% w 2018 r. oraz 0,5% w 2019 roku).

W ostatecznym rezultacie, w roku 2019 poziom rzeczywistego NCW (po redukcji bazowego NCW i po dalszym zmniejszeniu poprzez opłatę zastępczą) wyniesie 5,57% energetycznie w porównaniu do 5,48% w 2018 roku. Pozwoli to zmniejszyć koszty realizacji obowiązku i przyczyni się do wzrostu zdrowej konkurencji na rynku paliw ciekłych (eliminacja nadwyżek B0 oraz B100).

W przypadku niespełnienia celów wskaźnikowych, na Koncern może zostać nałożona kara, która zostanie skalkulowana w oparciu o wzór zamieszczony w ustawie o biokomponentach i biopaliwach.

● **Ryzyko związane z wpływem regulacji dotyczącej handlu przydziałami do emisji gazów cieplarnianych**

Podmioty z Grupy ORLEN podlegają unijnej regulacji ustanawiającej system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (tzw. „Dyrektywa EU ETS”) wpisującej się w ramy unijnego pakietu klimatyczno – energetycznego. Celem Dyrektywy EU ETS jest promowanie corocznej redukcji emisji CO₂ do 2020 roku.

Trzy polskie kompleksy produkcyjne należące do spółek z Grupy ORLEN, tj. rafineria, elektrociepłownia, instalacja olefin w Płocku (PKN ORLEN) oraz instalacja amoniaku we Włocławku (ANWIL) są największymi emitentami dwutlenku węgla spośród wszystkich spółek Grupy ORLEN. Wszystkie te i pozostałe instalacje uczestniczące w europejskim systemie handlu uprawnieniami do emisji EU ETS są objęte wykazem instalacji przygotowanym przez Polskę i przedstawionym Komisji Europejskiej w celu nieodpłatnego przydziału uprawnień do emisji w tzw. III okresie rozliczeniowym, obejmującym okres od 2013 do 2020 roku. Wykaz instalacji wraz ze wskazaniem nieodpłatnie przyznanych uprawnień został zatwierdzony przez Komisję Europejską i określa ilość nieodpłatnie przyznawanych uprawnień. Łączna ilość uprawnień do emisji nieodpłatnie przyznanych instalacjom spółek Grupy ORLEN nie jest wystarczająca do realizacji jej potrzeb, a w konsekwencji te spółki są zmuszone do zakupu dodatkowych uprawnień (co generuje dodatkowe koszty).

W 2018 roku przyjęta została przez Parlament Europejski i Radę Unii Europejskiej Dyrektywa nr 2018/410 z dnia 14 marca 2018 roku zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE, wdrażająca zmiany w ramach systemu EU ETS, w ramach tzw. IV jego fazy od roku 2021 do 2030. System handlu emisjami CO₂ oparty o nową podstawę prawną zakłada ich progresywną redukcję w przemyśle na terenie Unii Europejskiej, bowiem nowa regulacja wprowadza współczynnik liniowy na poziomie 2,2% (a nie jak dotychczas

1,74%), oraz od 2019 r. Rezerwa Stabilizacyjna Rynku zacznie pobierać uprawnienia z rynku, co oznacza, że ilość uprawnień wydawanych corocznie będzie szybciej się zmniejszać i – z dużym prawdopodobieństwem – przyczyni się do zwiększenia popytu na uprawnienia i podwyższenie ich ceny. Obecnie trwają intensywne prace na poziomie legislacyjnym i regulacyjnym mające na celu pełne przygotowanie i wdrożenie nowej fazy systemu EU ETS, w których aktywnie uczestniczą Spółki Koncernu objęte tym systemem. Jednym ze skutków tych aktów prawnych będzie redefinicja wskaźników wedle których przyznawane są wspomniane wyżej darmowe uprawnienia, prawdopodobnie skutkując ich mniejszą ilością dla spółek GK ORLEN.

● **Walka z szarą strefą**

W 2018 roku PKN ORLEN był aktywnym interesariuszem w trakcie konsultacji publicznych dotyczących zmian do regulacji podatkowych oraz administracyjnych mających na celu przeciwdziałanie zjawisku przestępczości w obrocie paliwami ciekłymi (tzw. szara strefa), który od lat stanowi główny problem branży paliwowej. Uwaga Koncernu skoncentrowała się na pracach nad usprawnieniem systemu monitorowania przewozów drogowych towarów wrażliwych podatkowo tzw. system SENT lub pakiet transportowy obejmujący monitorowanie transportu kolejowego oraz na pracach nad tzw. „pakietem opałowym” zakładającym wykorzystanie systemu SENT do uszczelniania rynku paliw opałowych w Polsce – wrażliwych ze względu na zasady ich opodatkowania podatkiem akcyzowym. Ponadto aktywność Koncernu była skupiona na pracach nad zmianami aktów wykonawczych do przyjętego w 2016 roku pakietu energetycznego mającego uprościć zasady sprawozdawcze dla rynku paliw ciekłych oraz umożliwić powołanie planowanej przez Ministerstwo Energii tzw. platformy paliwowej. Ponadto, przez cały 2018 rok PKN ORLEN wdrażał do bieżącego stosowania wszystkie nowe wymagania dedykowanych uszczelnieniu rynku paliw ciekłych. Działania PKN ORLEN prowadzone były w formule publicznego dialogu z organami regulującymi rynek paliw ciekłych w Polsce, w szczególności z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki, Prezesem Agencji Rezerw Materiałowych oraz Krajową Administracją Skarbową, jak również w ścisłej współpracy z klientami oraz partnerami biznesowymi Koncernu.

● **Udział w rynku mocy**

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o rynku mocy określa organizację rynku mocy oraz zasady świadczenia za wynagrodzeniem usługi pozostawiania w gotowości do dostarczania mocy elektrycznej do systemu elektroenergetycznego i dostarczania tej mocy do systemu w okresach zagrożenia. Oferty na wysokość oczekiwanego wynagrodzenia za moc będą wyłaniane w drodze aukcji. W aukcjach wygrywają co do zasady oferty zawierające najniższą cenę, przy maksymalnym uwzględnieniu oczekiwanej przez Komisję Europejską neutralności technologicznej. Na ww. zasadach rozpatrywane będą oferty krajowych wytwórców, w tym wysokosprawnej kogeneracji przemysłowej oraz w określonej liczbie, oferty wytwórców zagranicznych, jak również DSR, czyli propozycje ograniczania zużycia energii i pobieranej mocy na żądanie.

W roku 2018 przeprowadzone zostały trzy aukcje główne, w których dostawcy mocy zaoferowali obowiązek mocowy na lata 2021, 2022 i 2023. W przypadku PKN ORLEN S.A. do systemu wsparcia przewidzianego w ustawie kwalifikują się bloki kogeneracyjne w Płocku i we Włocławku.

● **Monitorowanie przewozu niektórych towarów (system SENT)**

W 2018 roku ustawa o systemie monitorowania drogowego przewozu towarów czyli tzw. system SENT została rozszerzona o monitoring także transportu kolejowego towarów wrażliwych podatkowo a także uzupełniono wymagania dla monitorowania transportu drogowego o konieczność przekazywania danych geolokalizacyjnych środków transportu (lokalizatory w środkach transportu) przewożących te towary. Powyższe zmiany w połączeniu z wcześniejszymi rozwiązaniami wprowadzonymi tzw. pakietem paliwowym i pakietem energetycznym, mają na celu utrwalenie pozytywnego efektu ograniczenia zjawiska szarej strefy poprzez zwiększenie skuteczności nadzoru nad na tym rynkiem.

W 2019 roku planowane jest rozszerzenie tej regulacji o poprzez wdrożenie tzw. „pakietu opałowego” zakładającego wykorzystanie systemu SENT do uszczelniania dostaw paliw opałowych do konsumentów. Proponowana regulacja ma przeciwdziałać nadużyciom podatkowym w podatku akcyzowym powstających podczas podaży tych paliw na rynek poprzez między innymi zastąpienie papierowych oświadczeń akcyzowych potwierdzających odbiorców olejów na cele opałowe, elektronicznymi potwierdzeniami dostaw połączonymi z monitoringiem SENT.

PKN ORLEN brał czynny udział we wszystkich etapach prac legislacyjnych nad projektem ustawy. Działał również na rzecz wypracowania efektywnych rozwiązań przewidzianych w ustawie, projektując system automatycznego zgłaszania do SENT przewozu paliwa z terminali i testując jego kolejne modyfikacje.

Zarządzanie działalnością w obszarze poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania złóż węgłowodórów

Zarządzanie tym obszarem w Koncernie oparte jest o opracowany i wdrożony przez spółkę ORLEN Upstream odpowiedni

zintegrowany system zarządzania. Niezależnie, kluczowe znaczenie regulacyjne dla tego segmentu działalności Grupy ORLEN w Polsce ma ustawa – Prawo geologiczne i górnicze. W 2018 roku przeprowadzono jej nowelizację polegającą na wprowadzeniu drugiej (obok przetargu) procedury udzielania koncesji węglowodorowych, tzw. procedurę „open door”, która daje możliwość przeprowadzenia postępowania przetargowego na wniosek przedsiębiorcy. Doprecyzowano również zasady korzystania z tzw. prawa pierwszeństwa. Nowe brzmienie przepisu zakłada, iż przedsiębiorca jest uprawniony do wnioskowania o ustanowienie na jego rzecz użytkowania górniczego z pierwszeństwem przed innymi. Ponadto, zmieniono konstrukcję umów o współpracy dotyczących wspólnych operacji górniczych, które już stosowane są powszechnie w innych państwach. Usunięto przepis, który nakazuje, aby udział operatora w kosztach i zyskach, które wynikają ze współpracy przedsiębiorstw przekraczał 50%. Przepis ten daje większą swobodę zawierania przedmiotowych umów, a jednocześnie nie zagraża prawidłowej ich realizacji, ponieważ operator nadal pozostanie odpowiedzialny za realizację obowiązków koncesyjnych i ustawowych.

Otoczenie regulacyjne na pozostałych rynkach macierzystych Grupy ORLEN

Czechy

Najważniejsze organy, urzędy i instytucje w otoczeniu regulacyjnym czeskiego Unipetrolu:

- Ministerstwo Przemysłu i Handlu.
- Ministerstwo Środowiska.
- Ministerstwo Finansów.
- Urząd Ochrony Konkurencji.
- Urząd Regulacji Energetyki.
- Urząd Celny.
- Inspekcja Ochrony Środowiska.
- Inspekcja Handlowa.

Najważniejsze akty prawne mające wpływ na działalność Unipetrolu na rynku czeskim:

- Ustawa nr 311/2006 Sb. o paliwach i stacjach paliw.
- Ustawa nr 353/2003 Sb. o podatku akcyzowym.
- Ustawa nr 235/2004 Sb. o podatku od towarów i usług.
- Ustawa nr 458/2000 Sb. w sprawie warunków prowadzenia działalności gospodarczej, działania administracji państwowej w przemyśle energetycznym i zmiany niektórych ustaw (Ustawa Energetyczna).
- Ustawa nr 165/2012 Sb. o odnawialnych źródłach energii.
- Ustawa nr 261/2007 Sb. w sprawie stabilizacji budżetów publicznych (podatku energetycznego) – podatek węglowy i od CNG.
- Ustawa nr 201/2012 Sb. o ochronie powietrza – podatek środowiskowy.
- Rozporządzenie Rady Ministrów nr 351/2012 Sb. w sprawie kryteriów zrównoważonego wykorzystania biopaliw.
- Ustawa nr 183/2006 Sb. Kodeks planowania przestrzennego i budownictwa (Ustawa Budowlana).
- Ustawa nr 254/2001 Sb. o wodach i zmianie niektórych ustaw.
- Ustawa nr 185/2001 Sb. o odpadach.
- Ustawa nr 76/2002 Sb. o zintegrowanym zapobieganiu i kontroli zanieczyszczeń.
- Ustawa nr 224/2015 Sb. o przeciwdziałaniu awariom.
- Ustawa nr 100/2001 Sb. w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.
- Ustawa nr 262/2006 Sb. Kodeks pracy.
- Ustawa nr 89/2013 Sb. Kodeks cywilny.
- Ustawa nr 90/2013 Sb. o spółkach.

Kanadyjskie spółki działające w branży ropy naftowej i gazu ziemnego podlegają różnorodnym regulacjom oraz kontroli działalności w kwestii praw do gruntów, poszukiwań, zagospodarowania, wydobycia, rafinacji i wzbogacania, transportu i wprowadzania do obrotu, jak również odnoszących się do cen i opodatkowania ropy naftowej i gazu ziemnego, które muszą być uwzględniane przez podmioty inwestujące w kanadyjskim sektorze ropy naftowej i gazu ziemnego. Wszystkie obowiązujące przepisy są publicznie dostępne, a spółka jest w stanie przewidzieć, jakie dodatkowe przepisy lub zmiany mogą zostać wprowadzone w życie. Poniżej przedstawiono najważniejsze spośród ustaw, rozporządzeń i porozumień rządowych obowiązujących w branży ropy naftowej i gazu ziemnego, zarówno na szczeblu federalnym, jak i w prowincjach, w których Spółka prowadzi działalność.

Prowincja Alberta

Ustawy i rozporządzenia obowiązujące w prowincji Alberta

- **Climate Leadership Act** (Ustawa o zapobieganiu zmianom klimatu) – ustanawia podatek od dwutlenku węgla na transport i oleje opałowe w prowincji Alberta.
- **Coal Conservation Act and Coal Conservation Rules** (Ustawa o ochronie zasobów węgla oraz zasady ochrony zasobów węgla) – dotyczące oceny, zagospodarowania i ochrony zasobów węgla w prowincji Alberta.
- **Environmental Protection and Enhancement Act** (Ustawa o ochronie środowiska naturalnego i działaniach mających na celu poprawę jego stanu) – dotyczy ochrony, poprawy jakości i rozsądnego korzystania z zasobów środowiska naturalnego, wskazując proponowane działania wymagające uzyskania zgody lub rejestracji. Istotne rozporządzenia i przepisy: Environmental Assessment Regulation (Rozporządzenie w sprawie ocen środowiskowych), Environmental Assessment (Mandatory and Exempted Activities) Regulation – Rozporządzenie w sprawie ocen środowiskowych (działania obowiązkowe i wyłączone).
- **Gas Resources Preservation Act** (Ustawa o ochronie złóż gazu) – dotycząca wydobycia gazu ziemnego i propanu w prowincji Alberta.
- **Mines and Minerals Act** (Ustawa o kopalniach i kopalinach) – reguluje gospodarowanie i rozporządzanie prawami do kopalń i kopalin należących do Korony (tzn. skarbu państwa), w tym zasady nakładania i pobierania opłat za udostępnienie praw do wydobycia na danym terenie (bonus), czynszów oraz opłat eksploatacyjnych. Istotne rozporządzenia: Deep Oil Exploratory Well Regulation (Rozporządzenie w sprawie głębokich odwiertów poszukiwawczych), Drilling Royalty Credit Regulation (Rozporządzenie w sprawie ulg w opłatach eksploatacyjnych), Enhanced Oil Recovery Royalty Regulation (Rozporządzenie w sprawie opłat eksploatacyjnych z tytułu stosowania technik intensyfikacji wydobycia ropy naftowej), Enhanced Recovery of Oil Royalty Reduction Regulation (Rozporządzenie w sprawie obniżenia opłat eksploatacyjnych z tytułu stosowania technik intensyfikacji wydobycia ropy naftowej), Exploration Regulation (Rozporządzenie w sprawie Poszukiwań Złóż), Mines and Minerals Administration Regulation (Rozporządzenie w sprawie administrowania kopalniami i kopalinami), Natural Gas Royalty Regulation 2009 (Rozporządzenie z 2009 r. w sprawie opłat eksploatacyjnych z tytułu wydobycia gazu ziemnego), Natural Gas Royalty Regulation 2017 (Rozporządzenie z 2017 r. w sprawie opłat eksploatacyjnych z tytułu wydobycia gazu ziemnego), New Well Royalty Reduction Regulation (Rozporządzenie w sprawie opłat eksploatacyjnych dotyczących nowych odwiertów), Petroleum Marketing Regulation (Rozporządzenie w sprawie wprowadzania na rynek produktów ropopochodnych), Petroleum and Natural Gas Tenure Regulation (Rozporządzenie w sprawie praw własności do ropy naftowej i gazu ziemnego), Petroleum Royalty Regulation, 2009 (Rozporządzenie z 2009 r. w sprawie opłat eksploatacyjnych z tytułu wydobycia ropy naftowej), Petroleum Royalty Regulation, 2017 (Rozporządzenie z 2017 r. w sprawie opłat eksploatacyjnych z tytułu wydobycia ropy naftowej)
- **Oil and Gas Conservation Act** (Ustawa o ochronie zasobów ropy naftowej i gazu) – regulująca ochronę i zagospodarowanie zasobów ropy naftowej i gazu w prowincji Alberta, w tym ustawowego wprowadzenia zasad bezpiecznego i efektywnego poszukiwania i zagospodarowania zasobów oraz kontroli zanieczyszczenia środowiska. Istotne rozporządzenia i przepisy: Oil and Gas Conservation Rules (Zasady ochrony zasobów ropy naftowej i gazu), Orphan Fund Delegated Administration Regulation (Rozporządzenie administracyjne w sprawie funduszu na porzucone odwierty), Curtailment Rules (Przepisy dotyczące ograniczeń).
- **Oil Sands Conservation Act** (Ustawa o ochronie piasków roponośnych) – regulująca ochronę i zagospodarowanie zasobów piasków roponośnych w celu zapewnienia sprawnego, efektywnego i opłacalnego zagospodarowania tych zasobów w interesie publicznym. Istotne rozporządzenia i przepisy: Oil Sands Conservation Rules (Zasady ochrony zasobów piasków roponośnych), Curtailment Rules (Przepisy dotyczące ograniczeń).
- **Oil Sands Emissions Limit Act** – ustanawia roczne limity emisji gazów cieplarnianych z obszarów piasków roponośnych.

- **Pipeline Act** (Ustawa o rurociągach) – dotycząca budowy i eksploatacji rurociągów w prowincji Alberta. Istotne rozporządzenia i przepisy: Pipeline Rules (Zasady eksploatacji rurociągów).
- **Preserving Canada's Economic Prosperity Act** (Ustawa o zachowaniu dobrobytu gospodarczego Kanady) – tworzy mechanizm licencjonowania na mocy której rząd prowincji Alberta może regulować przesył ropy naftowej z Prowincji Alberta.)
- **Public Lands Act** (Ustawa o gruntach publicznych) – reguluje korzystanie z gruntów publicznych w powiązaniu z ustawą Responsible Energy Development Act (Ustawa o odpowiedzialnym zagospodarowaniu źródeł energii). Istotne rozporządzenia i przepisy: Exploration Regulation (Rozporządzenie w sprawie poszukiwania zasobów), Public Lands Administration Regulation (Rozporządzenie w sprawie administrowania gruntami publicznymi).
- **Responsible Energy Development Act** (Ustawa o odpowiedzialnym rozwoju energetyki) – ustanawiająca urząd regulacji energetyki dla prowincji Alberta (Alberta Energy Regulator, AER), oraz określająca zakres jego uprawnień, strukturę, kompetencje, obowiązki i funkcje.
- **Surface Rights Act and Surface Rights General Regulation** (Ustawa w sprawie praw do gruntów (i wydobywania) i Rozporządzenie w sprawie ogólnych Praw do gruntów (i wydobywania)) – ustanawia zasady i procedury uzyskiwania prawa dostępu do obszaru niezbędnego do przeprowadzenia działań wydobywczych ropy naftowej i gazu.
- **Water Act** (Ustawa o gospodarce wodnej) – zapewnia wsparcie i promocję w zakresie ochrony i zagospodarowania zasobów wodnych, w tym rozsądnego przydziału wody, z uwzględnieniem in. wymogów rozwoju ekonomicznego prowincji Alberta oraz dobrobytu jej mieszkańców. Istotne rozporządzenia i przepisy: Water (Ministerial) Regulation (Rozporządzenie (Ministra) w sprawie gospodarki wodnej), Water (Offences and Penalties) Regulation (Rozporządzenie w sprawie gospodarki wodnej (czyny zabronione i kary)).

Urzędy regulacyjne prowincji Alberta

- **Alberta Energy** (Ministerstwo Energetyki Prowincji Alberta) – zarządza zagospodarowaniem nieodnawialnych zasobów w prowincji Alberta, udziela praw do prowadzenia poszukiwań i zagospodarowania złóż, dba o zapewnienie w perspektywie długoterminowej dobrobytu społeczeństwa poprzez odpowiednie zarządzanie zasobami energetycznymi i kopalinami, ich odpowiedzialne zagospodarowanie i rozsądne korzystanie z energii.
- **Alberta Energy Regulator** (Urząd Regulacji Energetyki Prowincji Alberta) – jest odpowiedzialny za regulację cyklu trwania projektów dotyczących ropy naftowej, piasków roponośnych, gazu ziemnego i węgla w prowincji Alberta, od złożenia wniosku i rozpoczęcia prac terenowych po wydobywanie, zakończenie eksploatacji i rekultywację; przeprowadza także ocenę oddziaływania projektów na środowisko.
- **Surface Rights Board** (Rada ds. Praw Do Gruntów) – jest podmiotem o charakterze quasi-trybunału, udzielającym praw dostępu i pomagającym właścicielom/dzierżawcom gruntów rozwiązywać spory o wynagrodzenie z operatorami w sytuacjach, w których operator zainteresowany jest uzyskaniem dostępu do gruntów prywatnych lub należących do Korony (tzn. skarbu państwa), w celu zagospodarowania zasobów znajdujących się pod ziemią takich, jak ropa naftowa, gaz czy węgiel, lub też budowy i użytkowania rurociągów oraz elektroenergetycznych linii przesyłowych.

Prowincja Nowy Brunzwik

Ustawy i rozporządzenia obowiązujące w prowincji Nowy Brunzwik

Clean Environment Act (Ustawa o czystości środowiska) – dotyczy przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko dla planowanych projektów w prowincji Nowy Brunzwik. Istotne rozporządzenia: Environmental Assessment Regulation (Rozporządzenie w sprawie ocen oddziaływania na środowisko).

Climate Change Act (Ustawa o przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym) – ustanawia szereg celów redukcji emisji gazów cieplarnianych w całym Nowym Brunzwik.

Oil and Gas Activities Act (Ustawa o działalności w obszarze ropy naftowej i gazu ziemnego) – reguluje prowadzenie działalności związanej z poszukiwaniem i zagospodarowaniem złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz konsultacji w tym zakresie. Istotne rozporządzenia: Survey System Regulation (Rozporządzenie w sprawie systemu geodezji (badań)), Geophysical Exploration Regulation (Rozporządzenie w sprawie badań geofizycznych), Licence to Search and Lease Regulation (Rozporządzenie w sprawie koncesji poszukiwawczych i dzierżawy gruntów), Prohibition Against Hydraulic Fracturing Regulation (Rozporządzenie w sprawie zakazu prowadzenia zabiegów szczelinowania hydraulicznego).

- **Department of Energy and Mines** (Departament Energetyki i Kopalń) – reguluje kwestie związane z prawami do gruntów, poszukiwaniami, odwiertami, wydobywaniem oraz likwidacją odwiertów w obszarze ropy naftowej i gazu.
- **Department of Environment and Local Government** (Departament Środowiska Naturalnego i Samorząd Lokalny) – odpowiada za wdrożenie procedury oceny i zatwierdzenia na potrzeby regulacji i kontroli kwestii środowiskowych i społecznych związanych z budową, eksploatacją oraz likwidacją projektów i infrastruktury w obszarze ropy naftowej i gazu ziemnego.
- **Energy and Utilities Board** – niezależna agencja rządowa odpowiedzialna za regulację sektora energetycznego, gazu ziemnego, przesyłowego oraz przewozu osób, a także za ustalanie maksymalnych cen paliwa w prowincji.

Prowincja Kolumbia Brytyjska

Ustawy i rozporządzenia obowiązujące w prowincji Kolumbia Brytyjska

- **Carbon Tax Act** (Rozporządzenie w sprawie podatku węglowego (emisji dwutlenku węgla) – ustanawia podatek od emisji dwutlenku węgla na transport i olej opałowy w Kolumbii Brytyjskiej.
- **Environmental Assessment Act** (Rozporządzenie w sprawie ocen środowiskowych).
- **Environmental Assessment Act, 2018** (Rozporządzenie z 2018 roku w sprawie ocen środowiskowych) – ustanawia zmodernizowany proces przeglądu/oceny środowiskowej w odniesieniu do niektórych projektów energetycznych. Chociaż nie weszło jeszcze w życie, można się spodziewać, że zastąpi ustawę o ocenie oddziaływania na środowisko pod koniec 2019 roku.
- **Environmental Management Act** (Ustawa o zarządzaniu środowiskowym) – zapewnia ochronę zdrowia ludzi oraz jakości wody, gruntów i powietrza w prowincji Kolumbia Brytyjska w oparciu o nowoczesne narzędzia zarządzania środowiskowego.
- **Oil and Gas Activities Act General Regulation** (Rozporządzenie w sprawie działalności w obszarze ropy naftowej i gazu ziemnego) – reguluje prowadzenie działalności w obszarze poszukiwań, zagospodarowania i konsultacji dotyczących ropy naftowej i gazu. Istotne rozporządzenia: Consultation and Notification Regulation (Rozporządzenie w sprawie konsultacji i notyfikacji), Drilling and Production Regulation (Rozporządzenie w sprawie wykonywania odwiertów i prowadzenia eksploatacji), Environmental Protection and Management Regulation (Rozporządzenie w sprawie ochrony środowiska i zarządzania środowiskowego), Geophysical Exploration Regulation (Rozporządzenie w sprawie badań geofizycznych), Oil and Gas Activities Act General Regulation – Przepisy Ogólne dotyczące działalności w obszarze ropy naftowej i gazu, Pipeline Regulation – Rozporządzenie dotyczące eksploatacji rurociągów.
- **Petroleum and Natural Gas Act** (Ustawa o ropie naftowej i gazie ziemnym) – reguluje gospodarowanie i rozporządzanie prawami do kopalń i kopalni należących do Korony (tzn. skarbu państwa), w tym zasady nakładania i pobierania opłat za udostępnienie praw do wydobywania na danym terenie (bonus), czynszów oraz opłat eksploatacyjnych. Istotne rozporządzenia: Net Profit Royalty Regulation Rozporządzenie w sprawie zysku netto od opłat eksploatacyjnych, Petroleum and Natural Gas Act Fee, Rental and Work Requirement Regulation (Rozporządzenie w sprawie opłat, czynszów i wymogów w zakresie realizacji Prac, wydane na mocy Ustawy o ropie naftowej i gazie ziemnym, Petroleum and Natural Gas Drilling Licence and Lease Regulation (Rozporządzenie w sprawie koncesji na wykonywanie odwiertów ropy naftowej i gazu ziemnego), Petroleum and Natural Gas General Regulation (Rozporządzenie Ogólne w sprawie ropy naftowej i gazu ziemnego, Petroleum and Natural Gas Grid Regulation (Rozporządzenie w sprawie sieci dystrybucji ropy naftowej i gazu ziemnego).

Organy regulacyjne w prowincji Kolumbia Brytyjska

- **Ministry of Energy, Mines & Petroleum Resource** (Ministerstwo Energii, Kopalni i Nafty) – odpowiada za energetykę, alternatywne źródła energii, kopalnie i wydobywanie węglowodorów w tym system opłat za dzierżawę gruntu i za koncesje węglowodorowe w Kolumbii Brytyjskiej. Ponadto odpowiada za działalność BC Oil and Gas Commission (Komisja Ropy Naftowej i Gazu Ziemnego w KB) oraz innych podmiotów rządowych związanych z energetyką.
- **Oil and Gas Commission** (Komisja Ropy Naftowej i Gazu Ziemnego) – niezależny organ regulacyjny zapewniający obsługę w systemie „jednego okienka” (ang. „single window”), zapewniający nadzór nad działalnością w obszarze wydobywania ropy naftowej i gazu ziemnego w prowincji Kolumbia Brytyjska, w tym w zakresie poszukiwania i zagospodarowania, przesyłania rurociągami oraz rekultywacji gruntów.

- **Surface Rights Board** (Rada ds. Praw do Gruntów) – zapewnia wsparcie przy rozwiązywaniu sporów pomiędzy właścicielami gruntów a podmiotami, które potrzebują dostępu do gruntów prywatnych w celu poszukiwania, zagospodarowania lub eksploatacji podziemnych zasobów naturalnych należących do Korony (tzn. skarbu państwa) takich, jak ropa naftowa, gaz ziemny, węgiel, pozostałe kopaliny oraz źródła energii geotermalnej.

Prowincja Saskatchewan

Ustawy i rozporządzenia obowiązujące w prowincji Saskatchewan

- **The Crown Minerals Act** (Ustawa o kopalinach należących do Korony) – reguluje dzierżawę praw do wydobycia kopaliny należących do Korony oraz prawo Korony do pobierania opłat eksploatacyjnych. Istotne rozporządzenia: The Crown Oil and Gas Royalty Regulations, 2012 (Rozporządzenie z 2012 r. w sprawie opłat z tytułu eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu należących do Korony), The Oil and Gas Tenure Registry Regulations (Rozporządzenie w sprawie prowadzenie rejestrów dot. prowadzenie działalności poszukiwawczo wydobywczej w obszarze ropy naftowej i gazu ziemnego).
- **The Environmental Assessment Act** (Ustawa o ocenach środowiskowych) – ustanawia ramy systemowe w celu zagwarantowania, że zagospodarowanie złóż kopaliny obejmuje odpowiednie środki ochrony środowiska naturalnego w oparciu o zintegrowane oceny oddziaływania na środowisko.
- **The Environmental Management and Protection Act, 2010** (Ustawa o zarządzaniu i ochronie środowiska z 2010 r.) – reguluje rodzaje działalności i substancje potencjalnie niebezpieczne dla środowiska naturalnego.
- **The Environmental Management and Protection (General) Regulations** – Regulacje (Ogólne) w sprawie ochrony środowiska i zarządzania zasobami naturalnymi.
- **The Mineral Resources Act, 1985** (Ustawa o zasobach mineralnych, 1985) – reguluje niektóre aspekty poszukiwań i zagospodarowania zasobów mineralnych w Saskatchewan, w tym ropy naftowej i gazu.
- **Oil and Gas Conservation Act** (Ustawa o ochronie zasobów ropy naftowej i gazu) – regulująca właściwe prowadzenie działalności w zakresie poszukiwania i zagospodarowania złóż ropy naftowej i gazu w prowincji Saskatchewan i optymalizuje wydobycie tych zasobów. Istotne rozporządzenia: The Oil and Gas Conservation Regulations, 2012 (Rozporządzenie z 2012 roku w sprawie ochrony złóż ropy naftowej i gazu), The Petroleum Registry and Electronic Documents Regulation (Rozporządzenie w sprawie prowadzenia rejestru i dokumentacji elektronicznej w zakresie działalności związanej z wydobyciem ropy naftowej).
- **Pipeline Act, 1998** (Ustawa z 1998 roku w sprawie eksploatacji rurociągów) – regulująca budowę i eksploatację rurociągów w prowincji Saskatchewan. Istotne rozporządzenia i przepisy: The Pipelines Regulations, 2000 (Rozporządzenie z 2000 roku w sprawie eksploatacji rurociągów).

Organy regulacyjne w prowincji Saskatchewan

- **Ministry of Energy and Resources** (Ministerstwo Energetyki i Zasobów Naturalnych) – reguluje poszukiwania, zagospodarowanie, zarządzanie i ochronę zasobów nieodnawialnych. Obejmuje również udzielenie praw dzierżawy oraz zezwoleń na prowadzenie działań.
- **Ministry of Environment** (Ministerstwo Środowiska) – opracowuje naukowe rozwiązania oraz narzędzia zapewniające zgodność z przepisami i ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne, których celem jest ochrona środowiska i lokalnych społeczności oraz zapewnienie zrównoważonego rozwoju gospodarczego. Osiąga to dzięki przeprowadzaniu ocen oddziaływania na środowisko, zarządzaniu terenami przemysłowymi oraz kontroli zgodności z przepisami.
- **Federalne Ustawy, Rozporządzenia i organy regulacyjne**

Ustawy i rozporządzenia

- **Canada Oil and Gas Operations Act** (Federalna ustawa o działalności w branży ropy i gazu) – reguluje działalność związaną z poszukiwaniem, wydobyciem, przetwarzaniem oraz przesyłem ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich znajdujących się pod kontrolą rządu federalnego; Rozporządzenia wydane na podstawie tej ustawy regulują działalność w zakresie wykonywania odwiertów oraz wydobycia, działalność geofizyczną, instalacje, wymogi finansowe, eksploatację oraz kwestie odpowiedzialności za usuwanie skutków wycieków oraz odpady.
- **The Canada Petroleum Resources Act** (Federalna ustawa o zasobach ropy naftowej) – reguluje kwestie dzierżawy gruntów na obszarze tzw. Frontier Lands (terytorium północne wraz z obszarami morskimi), na rzecz spółek poszukujących ropy naftowej i gazu ziemnego i planujących ich wydobycie; Rozporządzenia wydane na podstawie tej ustawy regulują kwestie związane z opłatami eksploatacyjnymi, rejestracją oraz finansowaniem badań.

- **Canadian Environmental Assessment Act** (Federalna ustawa o ocenach środowiskowych) – reguluje kwestię ocen środowiskowych proponowanych projektów w sytuacji, gdy propozycję składa rząd federalny lub gdy realizacja projektu wiąże się z uzyskaniem federalnego finansowania, zgody lub koncesji.
- **National Energy Board Act** (Federalna ustawa o Krajowej Radzie ds. Energetyki) – powołuje do życia National Energy Board – Krajową Radę ds. Energetyki. Ustawa reguluje działalność rady oraz dodatkowo warunki przesyłu węglowodorów, cła i opłaty, import oraz eksport.
- **Oil Tanker Moratorium Act** (Federalne moratorium dla transportu morskiego ropy) – przyjęte, ale jeszcze nie obowiązuje. Będzie dotyczyć ochrony północnego wybrzeża Kolumbii Brytyjskiej poprzez zakaz zatrzymywania się, lądowania i rozładowywania tankowców o określonym tonażu w określonym regionie.
- **Species at Risk Act** (Ustawa o ochronie gatunków zagrożonych) – działa wspólnie z Federalną Ustawą o ochronie ocen środowiskowych w Kanadzie, 2012 (powyżej) w celu ustalenia parametrów, w których pewne projekty energetyczne będą przedmiotem przeglądu środowiskowego.

Organy regulacyjne

- **Canadian Environmental Assessment Agency** (Kanadyjska Agencja ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko) – odpowiedzialna za przeprowadzanie ocen oddziaływania na środowisko na mocy kanadyjskiej Ustawy o ocenach środowiskowych.
- **National Energy Board** (Krajowa Rada ds. Energetyki) – nadzoruje działalność w zakresie ropy naftowej, gazu ziemnego i elektroenergetyki w aspekcie międzynarodowym i kontaktów pomiędzy prowincjami; Reguluje budowę i funkcjonowanie sieci rurociągów ropy i gazu ziemnego, przecinających granice międzynarodowe lub granice prowincji.
- **Natural Resources Canada** (Ministerstwo Zasobów Naturalnych) – federalne ministerstwo mające w swojej gestii zasoby naturalne, do którego zadań należą m.in. kształtowanie polityki i programów mających na celu zwiększenie wkładu sektora zasobów naturalnych w gospodarkę; jego działania koncentrują się na promowaniu zagospodarowania i wykorzystania zasobów naturalnych Kanady w sposób odpowiedzialny oraz zwiększaniu konkurencyjności kanadyjskich produktów pochodzących z eksploatacji zasobów naturalnych.

Litwa

Otoczenie regulacyjne spółki ORLEN Lietuva:

- Ministerstwo Energii.
- Ministerstwo Transportu.
- Ministerstwo Środowiska.
- Ministerstwo Finansów.
- Regulacje obowiązujące producentów energii.
- Regulacje dotyczące udzielania koncesji na handel paliwami.
- Regulacje w zakresie biopaliw, blendingu i jakości paliw.
- Regulacje dotyczące płatności i podatków w obrocie paliwami.
- Regulacje dotyczące zapasów obowiązkowych i rezerw paliwowych.

Główne obszary działalności ORLEN Lietuva:

- Paliwa ciekłe (wytwarzanie, magazynowanie, obrót, obrót paliwami ciekłymi z zagranicą, przesyłanie).
- Wytwarzanie energii cieplnej (produkcja).
- Zapasy obowiązkowe ropy naftowej i paliw.
- Walka z szarą strefą.
- Biokomponenty i biopaliwa ciekłe (realizacja Narodowego Celu Wskaźnikowego).
- Efektywność energetyczna.

Otoczenie regulacyjne niemieckiej spółki ORLEN Deutschland:

- Prawo prywatne/cywilne – przepisy regulujące stosunki między osobami fizycznymi/prywatnymi, w tym między innymi ogólne prawo cywilne, prawo handlowe, prawo spółek, prawo ochrony własności intelektualnej i prawo ochrony konkurencji.
- Prawo publiczne – przepisy regulujące stosunki między osobami fizycznymi/prywatnymi a organami państwa, w tym między innymi prawo konstytucyjne, prawo administracyjne i prawo podatkowe.
- Prawo karne, jako odrębna gałąź prawa publicznego, unormowane jest przede wszystkim w kodeksie karnym.
- Prawo procesowe również stanowi odrębną gałąź prawa publicznego i określa zasady postępowania sądowego w rozstrzyganiu sporów dotyczących stosunków prawnych.

ORLEN Deutschland podlega następującym przepisom prawa i regulacjom:

- W zakresie sprzedaży paliw: przede wszystkim przepisy prawa handlowego, praw spółek, ogólnego prawa cywilnego, prawa ochrony konkurencji, prawa budowlanego, prawa kontroli zanieczyszczeń, prawa o odpadach, niemieckiego prawa wodnego, prawa ochrony gleb, prawa ochrony przyrody, prawa dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych oraz bezpieczeństwa przemysłowego, prawa ochrony środowiska oraz ochrony konsumentów.
- W zakresie produktów pozapaliwowych / gastronomii: przede wszystkim przepisy prawa z handlowego, prawa spółek, ogólnego prawa cywilnego, prawa ochrony konkurencji, prawa żywnościowego.
- Ponadto w Niemczech działa szereg ważnych urzędów i instytucji na szczeblu lokalnym, w tym między innymi organy administracji samorządowej (urzędy ds. budownictwa, urzędy ds. gospodarki wodnej, urzędy ds. gospodarki odpadami), na szczeblu krajowym (urząd ochrony i bezpieczeństwa danych) i na szczeblu federalnym (federalny urząd antymonopolowy).

Dostawcy i Klienci

Dostawcy

Zasady współpracy z dostawcami od 2015 roku ulegają zmianie. Funkcja administracyjna wspierająca obszar Zakupów stała się proaktywna i probiznesowa.

Kodeks postępowania dla Dostawców

Ponad **15 tys.** postępowań zakupowych

Współpraca z ponad **18 tys.** dostawców

Zakupy w ponad **400** kategoriach zakupowych

Realizacja celów strategicznych opiera się przede wszystkim na wdrożeniu kompleksowego zarządzania kategoriami zakupowymi oraz na modelu zarządzania dostawcami (tj. segmentacja, kwalifikacja, zasady zarządzania) i stosowaniu światowych standardów zakupowych.

W 2018 roku w Grupie ORLEN zostało zrealizowanych ponad **15 tys. postępowań zakupowych**. Współpracowaliśmy z **ponad 18 tys. dostawców**. Współpraca z dostawcami ma w większości przypadków charakter stały, zaspokajający bieżące potrzeby Grupy ORLEN. Dostawcy dostarczają między innymi materiały i usługi dla operacyjnej działalności Grupy ORLEN. Realizowane są zakupy inwestycyjne, produkcyjno-remontowe, zakupy energii elektrycznej, chemii produkcyjnej, biokomponentów, zakupy dla stacji paliw czy zakupy ogólne (administracja, IT, usługi profesjonalne, zakupy logistyczne). W 2018 roku dokonywane były zakupy w **ponad 420 kategoriach zakupowych**.

Kategorie zakupowe w ramach **Centralnego Drzewa Kategorii** tworzą obszerny i uporządkowany katalog asortymentu zakupowego funkcjonujący w PKN ORLEN oraz w kluczowych spółkach Grupy ORLEN. Centralne Drzewo Kategorii zbudowane jest z trzech poziomów szczegółowości. Pierwszy poziom tworzy 13 kategorii głównych. Drugi i trzeci poziom to szczegółowy poziom kategorii odzwierciedlający szeroko rozumiane potrzeby biznesowe w zakresie asortymentu zakupowego.

Kategorie zakupowe:

13 kategorii głównych

87 kategorii drugiego poziomu

521 kategorii szczegółowych

- Administracja i zakupy ogólne.
- Inwestycje (produkcja, infrastruktura, terminale i rurociągi).
- IT i telekomunikacja.
- Logistyka.
- Ochrona osób i mienia.
- Ropa naftowa.
- Stacje paliw.
- Surowce energetyczne, energia i paliwa.
- Surowce, chemikalia, katalizatory i wypełnienia.
- Urządzenia, materiały i części zamienne.
- Usługi dla działalności poszukiwawczej i eksploatacyjnej złóż.
- Usługi profesjonalne.
- Usługi remontowo-eksploatacyjne.

Ważną inicjatywą, wdrażaną w Koncernie w ramach zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego łańcucha dostaw, jest włączenie kryteriów odpowiedzialnego biznesu i zrównoważonego rozwoju do standardu zarządzania procesami zakupowymi. Koncern promuje ideę odpowiedzialności społecznej wśród swoich dostawców, współpracując z kontrahentami, którzy przestrzegają praw człowieka i działają zgodnie z regulacjami prawnymi, zapewniają bezpieczne i godne warunki pracy, najwyższe standardy etyczne, ale także dbają o środowisko naturalne. Kryteria CSR zostały zdefiniowane i zebrane w jeden dokument – **„Kodeks postępowania dla Dostawców”**. Od kwietnia 2016 roku jest on obowiązkowym kryterium stosowanym w procesie kwalifikacji kontrahentów w PKN ORLEN. W roku 2017 „Kodeks postępowania dla Dostawców” został wdrożony w Spółkach Grupy ORLEN. Dostawcy Koncernu kwalifikowani są do współpracy zgodnie z ustandaryzowanymi i spójnymi kryteriami społecznymi, środowiskowymi, prawnymi i etycznymi.

Klienci

Produkty i usługi Grupy ORLEN znajdują nabywców w ponad 100 krajach na 6 kontynentach. Wśród nich są zarówno klienci indywidualni (m.in. kierowcy), jak i klienci instytucjonalni, reprezentujący przemysł – chemiczny, motoryzacyjny, lotniczy, elektroenergetyczny, budowlany, rolnictwo, produkcję opakowań czy przemysł spożywczy.

Do **klientów indywidualnych** docieramy między innymi za pośrednictwem sieci stacji paliw zlokalizowanych w Polsce, Czechach, Niemczech i na Litwie. Każdy klient kupujący produkty zyskuje gwarancję ich najwyższej jakości. Wysiłek inwestycyjny sprawia, że benzyny bezołowiowe oraz oleje napędowe wytwarzane w rafineriach Grupy ORLEN, w pełni odpowiadają wymaganiom europejskim, a w odniesieniu do niektórych parametrów nawet je przewyższają.

Zakres działalności prowadzonej przez **klientów instytucjonalnych** jest bardzo zróżnicowany – od niewielkich firm lokalnych, do największych polskich firm i międzynarodowych korporacji.

Produkty petrochemiczne stanowią bazę dla innych produktów oraz usług, z których korzysta się w codziennym życiu. Wytwarzamy nie tylko paliwo do samochodów, samolotów, statków i elektrowni, ale także środki smarne, asfalty oraz wiele innych podstawowych substancji organicznych wykorzystywanych do produkcji tworzyw sztucznych, farmaceutyków oraz praktycznie wszystkich produktów chemicznych.

Czołowym producentem nawozów azotowych (saletry amonowej i saletrzaku, sprzedawanego pod marką CANWIL) jest **ANWIL**, zajmujący drugie miejsce w kraju oraz dziesiąte w Europie. ANWIL jest jedynym producentem suspensyjnego polichlorku winylu (POLANVIL) w Polsce oraz ósmym na Starym Kontynencie. Surowiec ten wykorzystywany jest między innymi do produkcji profili budowlanych, rur wodociągowych i kanalizacyjnych, izolacji i osłon przewodów oraz kabli elektrycznych, a także do produkcji drobnego sprzętu medycznego. Blisko połowa produkcji POLANVILU trafia na wymagające rynki Unii Europejskiej. W ofercie przedsiębiorstwa znajdują się również płyty i granulaty kablowe z PCW, mieszanki sypkie na bazie tego surowca, a także twarde granulaty techniczne przeznaczone między innymi do produkcji paneli ściennych, profili budowlanych i elektroinstalacyjnych. ANWIL jest największym w Polsce producentem wodorotlenku sodu, sprzedawanego przede wszystkim w postaci ługu sodowego (roztwór wodny) oraz granulowanej sody kaustycznej. Wodorotlenek sodu jest jednym z podstawowych surowców chemicznych, wykorzystywanym niemalże we wszystkich gałęziach przemysłu – zarówno jako surowiec w różnego rodzaju syntezach organicznych i nieorganicznych, jak i surowiec pomocniczy, między innymi w przemyśle aluminiowym, celulozowo-papierniczym, włókienniczym i wiskozowym, a także przy przeróbce ropy naftowej, czy uzdatnianiu wody dla celów przemysłowych. Spółka oferuje również inne chloroalkalia (chlor, podchloryn sodu, sól techniczną oraz kwas solny) oraz chemikalia (amoniak, wodę amoniakalną, azot ciekły i tlen ciekły). Tak bogate portfolio sprawia, że firma eksportuje swoje produkty do niemal 40 krajów na świecie, między innymi do Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji, Skandynawii, Algierii i Turcji.

Inowrocławskie Kopalnie Soli „Solino” są największym producentem solanki w Polsce i jedynym dostawcą tego surowca dla zakładów przemysłu chemicznego w regionie. Solanka produkowana jest w dwóch kopalniach otworowych zlokalizowanych w Górze obok Inowrocławia oraz Przyjmie obok Mogilna. IKS Solino wytwarza również produkty solne. Tabletki solne, które służą do regeneracji złoża jonitowego w stacjach zmiękczenia wody, czy granulaty solny, który jest używany w zmywarkach do naczyń. Spółka produkuje także sól kuchenną, sól peklującą na potrzeby przemysłu mięsnego, sól paszową wykorzystywaną w procesie produkcji pasz oraz mieszanek paszowych, czy sól przemysłową, będącą składnikiem produkcji proszków do prania, płynów do mycia naczyń, mydła, detergentów, a także sól służącą do zimowego utrzymania dróg. Głównymi kanałami dystrybucji sprzedaży wyrobów solnych były firmy i przedstawiciele handlowi, hurtownicy oraz finalni odbiorcy – producenci i odbiorcy indywidualni. Klienci IKS Solino reprezentują przemysł chemiczny, spożywczy, rolnictwo i drogownictwo.

Spółka **ORLEN Paliwa** jest liderem na rynku hurtowej sprzedaży paliw. W ofercie posiada szeroką gamę produktów paliwowych, m.in. benzyn (pb95, pb98), oleju napędowego, oleju napędowego grzewczego (Ekoterm), propanu, butanu oraz mieszaniny propan-butanu (LPG). Oferowane produkty gazowe spełniają wymogi polskiej normy PN C-96008 oraz europejskiej EN-589, czego dowodem są posiadane certyfikaty jakości. Spółka ORLEN Paliwa świadczy także usługi hurtowej sprzedaży gazu ziemnego i energii elektrycznej, którą oferuje małym i średnim przedsiębiorstwom. Ponadto spółka zajmuje się kompleksowymi pracami z zakresu projektowania i wykonawstwa instalacji przemysłowych na gaz płynny, stosowanych do celów grzewczych, a także w różnych procesach technologicznych t.j. suszenie płodów rolnych, obróbka metali, produkcja szkła, jak również w budownictwo oraz drogownictwie.

Spółka **ORLEN Południe** jest pionierem na krajowym rynku biopaliw i biokomponentów. W procesie produkcyjnym może wykorzystywać oleje roślinne: rzepakowe, sojowe, palmowe jak również mieszaniny olejów. Oferuje zarówno biokomponenty przeznaczone na przykład do komponowania z tradycyjnymi olejami napędowymi pochodzenia naftowego, jak i biokomponenty mogące stanowić samoistne paliwo. W ofercie ORLEN Południe znajdują się także oleje opałowe otrzymywane z komponentów pochodzących z atmosferycznej destylacji rop naftowych. Spółka ma w swojej ofercie szeroki wachlarz produktów adresowanych do zastosowań w gospodarstwach domowych, obiektach użyteczności publicznej, małych i średnich przedsiębiorstwach, a także specjalistycznych instalacjach i obiektach przemysłowych. ORLEN Południe oferuje produkty adresowane do różnych gałęzi

przemysłu chemicznego, zarówno wielko, jak i małonażowego.

Produkowane w ORLEN Południe rozpuszczalniki używane są między innymi do otrzymywania roztworów w wielu procesach przemysłowych, do ekstrakcji. Stosowane są także w produkcji jako składniki farb, lakierów, klejów, chemii gospodarczej, kosmetyków, emulsji hydroizolacyjnych, polimerów. Powstająca w procesie produkcji biodiesla gliceryna może być stosowana w przemyśle paszowym, a także do zastosowań technicznych przy produkcji środków antyzamrażających, antyzbrylających, antyadhezyjnych. Gliceryna destylowana służy między innymi do produkcji materiałów wybuchowych, polioli, do zastosowań technicznych. Jest stosowana w przemyśle kosmetycznym, paszowym czy w chemii gospodarczej. Siarczan potasu, który znajduje swoje zastosowanie w produkcji nawozów, stosowany jest także do produkcji szkła i alunów czy do utrzymywania murawy stadionów, boisk sportowych, pól golfowych.

ORLEN Południe jest także producentem parafin i wosków specjalnych. W ramach swojej działalności biznesowej zajmuje się również regeneracją olejów przepracowanych w kierunku wysokiej jakości głęboko rafinowanych olejów bazowych, stosowanych do produkcji olejów smarowych.

Grupa ORLEN oferuje również szeroki zakres usług, m.in. usługi transportowe, serwis stacji paliw i baz magazynowych, remonty różnych urządzeń, z zakresu ochrony środowiska czy BHP i PPOŻ.

Otoczenie Społeczne

PKN ORLEN i spółki Grupy ORLEN aktywnie uczestniczą w inicjatywach zewnętrznych na rzecz zrównoważonego rozwoju.

PKN ORLEN jest zaangażowany w inicjatywę Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii (do stycznia 2018 roku Ministerstwa Rozwoju) – **Partnerstwo na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju w Polsce**. PKN ORLEN jako firma odpowiedzialna społecznie zaangażowała się w proces realizacji Agendy 2030 i dąży do tego, by podejmowane przez nią działania wspierały realizację wszystkich 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju. Cele te to m.in. zrównoważone miasta i społeczności, czysta i dostępna energia, odpowiedzialna produkcja; konsumpcja, dobra jakość edukacji, wzrost gospodarczy oraz godna praca. W kwietniu 2018 roku Spółka podpisała deklarację „**Partnerstwa na rzecz dostępności**” stanowiącą zobowiązanie współpracy w ramach Programu Dostępność Plus, realizowanego przez rząd. Podpisanie porozumienia to potwierdzenie, że w każdym aspekcie funkcjonowania PKN ORLEN kieruje się ideą dostępności i równego traktowania, a także dąży do wyrównywania szans nie tylko w swojej firmie, ale również w swoim otoczeniu.

Kolejny projekt to „**Responsible Care**”, światowa inicjatywa przemysłu chemicznego zobowiązująca zakłady chemiczne do wspólnej pracy w celu systematycznego poprawiania bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska (tzw. triada HSE – Health, Safety, Environment) oraz otwartej komunikacji o swoich działaniach. PKN ORLEN uczestniczy w Programie od 1997 roku (przystąpił do niego poprzednik prawny Koncernu). W kolejnych latach dołączyły spółki Grupy ORLEN, t.j.: ANWIL, Inowrocławskie Kopalnie Soli „Solino”, Basell ORLEN Polyolefins, ORLEN Południe i Unipetrol.

Z uwagi na trendy globalne i konsumenckie, strategie CSR muszą nie tylko odpowiadać na aktualne wyzwania, ale także je proaktywnie wyprzedzać. Takim działaniem jest inicjatywa firm energetycznych, które zdecydowały się podpisać „**Deklarację zrównoważonego rozwoju w branży energetycznej**”. PKN ORLEN znalazł się w ich gronie w 2010 roku. Sygnatariusze Deklaracji uznali, że „[...]wspólne wysiłki muszą koncentrować się na stosowaniu i promowaniu koncepcji zrównoważonego rozwoju”. Takie działania firm energetycznych sprzyjają tworzeniu wspólnej wartości, wnoszą także wkład w rozwiązywanie ważnych problemów społecznych. Istotnym wydarzeniem było podpisanie w 2014 roku przez PKN ORLEN „**Deklaracji polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju**”. Koncern stał się tym samym jedną z firm wspierających realizację „**Wizji Zrównoważonego Rozwoju dla Polskiego Biznesu 2050**”. Dokument nawiązuje do międzynarodowej inicjatywy Światowej Rady Biznesu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (*World Business Council for Sustainable Development*). Projekt integruje polskie przedsiębiorstwa wokół idei zrównoważonego rozwoju, określając kluczowe wyzwania i obszary priorytetowe, w których oczekiwana jest aktywność biznesu jego wsparcie dla przemian społeczno-gospodarczych. Od 2015 roku PKN ORLEN aktywnie działa w **Komisji ds. Zrównoważonego Rozwoju**, która powstała przy Polskiej Izbie Przemysłu Chemicznego. Natomiast spółka ORLEN Eko uczestniczy w pracach **Komisji ds. Ekologii**, zaś ANWIL uczestniczy w programie Bezpieczna Chemia Polskiej Izby Przemysłu Chemicznego. Podczas Kongresu „Polska Chemia” w 2015 roku Koncern podpisał „**Deklarację współpracy na rzecz zrównoważonego rozwoju branży chemicznej**”. Sygnatariusze tego dokumentu stwierdzili: „Świadomi roli branży chemicznej w kształtowaniu nowoczesnej gospodarki oraz jej wpływu na rozwój innych dziedzin przemysłu, dążymy do tego, aby poprzez działania i inicjatywy podejmowane w naszych przedsiębiorstwach aktywnie wspierać wdrażanie idei zrównoważonego rozwoju”.

PKN ORLEN jest partnerem strategicznym **Forum Odpowiedzialnego Biznesu** oraz **Polskiego Komitetu Olimpijskiego**. Uczestniczy także w światowym ruchu „**Fair Trade**”. Od ponad 10 lat w ponad 1600 punktach Stop Cafe na stacjach ORLEN klienci mogą zakupić kawę z certyfikatem Fair Trade – największego globalnego systemu Sprawiedliwego Handlu. Ten zorganizowany ruch społeczny wykorzystuje podejście rynkowe, aby poprawiać sytuację mieszkańców krajów rozwijających się oraz promować zrównoważony rozwój. Istotnym elementem idei jest wspieranie i promowanie zrównoważonego stylu życia oraz zwiększanie wiedzy i świadomości konsumentów. Spółka ANWIL realizuje w ramach członkostwa w Fertilizers Europe, **program „Opieka nad produktem”** (*ang. Product Stewardship*). Jego zasady opierają się na międzynarodowych przepisach i standardach jakościowych.

W 2018 roku PKN ORLEN również aktywnie wspierał fundacje, których jest założycielem, fundatorem lub uczestnikiem, w tym **Fundację Fundusz Grantowy dla Płocka, Fundację Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego im. Ignacego Łukasiewicza w Bóbrce, Polską Fundację Narodową, Fundację Dorastaj z Nami**. PKN ORLEN również wspiera **Konsorcjum Bezpieczeństwo Gospodarcze Polski** poprzez Fundację Bezpieczeństwo Gospodarcze Polski. Instytut Dialogu Analiz Prawno-Gospodarczych. Konsorcjum skupia partnerów z obszaru biznesu i nauki w celu wytworzenia platformy współpracy między nauką i przedsiębiorcami wraz z instytucjami z otoczenia biznesu i administracji publicznej.

Organizacje i stowarzyszenia

Przedstawiciele Grupy ORLEN uczestniczą w pracach stowarzyszeń i organizacji o różnym charakterze. Członkostwo w nich traktowane jest jako ważny element funkcjonowania na polskiej oraz europejskiej scenie gospodarczej

i społecznej.

Główne korzyści wynikające z członkostwa to przede wszystkim możliwość pozyskania wiedzy, bieżący dostęp do informacji na temat projektów aktów normatywnych dotyczących sektora paliwowo-energetycznego na rynku polskim i europejskim, dostęp do zagranicznych wyników badań i rozwiązań technicznych, ale także możliwość dzielenia się wiedzą i pozyskiwania nowych doświadczeń. Aktywność w tych organizacjach to także sposób na budowanie trwałych relacji z otoczeniem, szczególnie dzięki członkostwu w organizacjach pracodawców czy promujących ideę odpowiedzialnego biznesu.

Organizacjami i stowarzyszeniami o charakterze strategicznym są dla Grupy ORLEN podmioty, które zrzeszają i reprezentują całą branżę rafineryjną, petrochemiczną czy energetyczną na poziomie ogólnopolskim oraz europejskim. Organizacje te reprezentują branżę wobec organów administracji państwowej oraz organizacji międzynarodowych. Jedną z kluczowych organizacji w Polsce jest Polska Izba Przemysłu Chemicznego (PIPC), której spółki PKN ORLEN, ANWIL i ORLEN Eko są aktywnymi członkami. Przedstawiciele podmiotów Grupy ORLEN zasiadają w komisjach PIPC, między innymi w: Komisji ds. Międzynarodowej Polityki Handlowej, Komisji ds. Transportu i Dystrybucji, Komisji ds. Podatków, Komisji ds. Zrównoważonego Rozwoju, Komisji ds. Techniki, Komisji ds. Paliw Alternatywnych, Komisji ds. Materiałów Polimerowych, Komisji ds. Innowacji, Komisji ds. Energetyki i Klimatu, Komisji ds. Ekologii, Komisji ds. BHP i Komisji ds. PPOŻ. PKN ORLEN jest także członkiem ważnych dla branży organizacji europejskich, między innymi European Petroleum Refiners Association, w której spółka jest jedną z siedmiu największych firm będących członkami tej organizacji. Z tego tytułu PKN ORLEN przysługuje stałe miejsce w zarządzie.

Organizacje i stowarzyszenia – członkostwo PKN ORLEN w 2018 roku

- European Energy Forum.
- European Petroleum Refiners Association.
- Stowarzyszenie Forum Odpowiedzialnego Biznesu.
- Institute of Professional Representatives before the European Patent Office
- International Air Transport Association.
- Izba Energetyki Przemysłowej i Odbiorców Energii.
- Klub Polskich Laboratoriów Badawczych POLLAB.
- Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego (POPiHN).
- Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych.
- Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego.
- Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego.
- Stowarzyszenie Płockich Naftowców.
- Stowarzyszenie Polskich Wynalazców i Racjonalizatorów.
- Stowarzyszenie Współpracy Przemysłu Naftowego i Samochodowego CEC Polska.
- The European Petrochemical Association.
- Towarzystwo Obrotu Energią.
- VGB PowerTech.
- Związek Przedsiębiorców i Pracodawców.

Wybrane organizacje i stowarzyszenia, których członkami w 2018 roku były pozostałe spółki Grupy ORLEN

- Asociace energetických manažerů - Sdružení velkých spotřebitelů energie.
- Association of Lithuanian Chemical Industry Enterprises.
- Association Investor's Forum.
- Association European Candle Makers.
- Česká asociace petrolejářského průmyslu a obchodu (ČAPPO)
- Česká asociace čistících stanic.
- Euro Chlor.
- European Wax Federation.

- Fertilizers Europe.
- Fundacja Polska Sól.
- International Fertilizer Association.
- Izba Gospodarcza Gazownictwa.
- Izba Gospodarcza Transportu Lądowego.
- Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie.
- Klub Polskiego Biznesu w Republice Czeskiej.
- Krajowa Izba Biopaliw.
- Lithuanian Business Confederation.
- LDTA (Latvijas Degviels tirgotāju asociācija, Latvian Fuel Trader Association).
- Ogólnopolska Izba Gospodarcza Drogownictwa.
- Polski Kongres Drogowy.
- Polsko-Rumuńska Bilateralna Izba Handlowo-Przemysłowa.
- Quality Assotiation for Candles.
- Sdružení českých zkušeben a laboratoří.
- Svaz chemického průmyslu České republiky.
- Svaz průmyslu a dopravy České republiky.
- Šiauliai Chamber of Commerce, Industry and Crafts.

List Przewodniczącej Rady Nadzorczej

Szanowni Państwo,

z punktu widzenia realizowanych projektów biznesowych, miniony rok był dla Grupy ORLEN przełomowy. Po analizie naszego potencjału, trendów i zmian zachodzących w sektorze paliwowo-energetycznym, zainicjowanych zostało szereg działań, które korzystnie wpłyną na rozwój Koncernu w kolejnych latach. Najważniejsze z nich stanowiły bazę do określenia kierunków strategicznych na lata 2019-2022. Wzmocnią one pozycję konkurencyjną Grupy na rynku, utrwalą pozycję lidera w Europie Środkowo-Wschodniej i pozwolą jeszcze lepiej wykorzystać szanse rozwojowe w Polsce i za granicą.

Działając w wymagającym otoczeniu makroekonomicznym Grupa ORLEN osiągnęła bardzo dobre wyniki finansowe. W 2018 roku zysk EBITDA przed uwzględnieniem wpływu odwrócenia odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych wyniósł 8,3 mld zł. Na szczególną uwagę zasługuje osiągnięty po raz kolejny rekordowy zysk EBITDA segmentu detalicznego w wysokości 2,8 mld zł oraz wysoki wynik, pomimo niekorzystnego wpływu parametrów makroekonomicznych, segmentu downstream na poziomie 6,0 mld zł.

Wszystkie zainicjowane i realizowane działania, mają na celu przede wszystkim wzrost wartości Spółki, dalsze wzmocnianie bezpieczeństwa energetycznego w regionie, a także uzyskanie wymiernych korzyści dla społeczności lokalnych, klientów i naturalnie akcjonariuszy. Kluczowym projektem jest na pewno połączenie z Grupą LOTOS, które wpłynie korzystnie na efektywność obu spółek generując oszczędności z tytułu obniżenia kosztów produkcyjnych, logistycznych, czy zakupowych. Zamierzamy także wykorzystać potencjał branży petrochemicznej. Po analizie prognoz i szacunków ekspertów, przewidujących w najbliższych 10 latach podwojenie światowej sprzedaży chemikaliów, Grupa ORLEN przygotowała i rozpoczęła realizację Programu Rozwoju Petrochemii. Przy obecnych uwarunkowaniach makroekonomicznych spodziewany wzrost EBITDA po realizacji inwestycji to około 1,5 mld zł rocznie. W minionym roku trwały też intensywne prace związane z wdrożeniem rozwiązań niskoemisyjnych, w tym planowanym wejściem w morską energetykę wiatrową.

Stabilna pozycja finansowa Spółki oraz konsekwentna realizacja strategii rozwoju pozwoliły na zarekomendowanie przez zarząd PKN ORLEN najwyższej w historii dywidendy na poziomie 3,50 zł za akcję.

PKN ORLEN mocno koncentrował się także na zintensyfikowaniu współpracy z akcjonariuszami indywidualnymi. W tym celu uruchomiony został pierwszy tego typu w Polsce program ORLEN w Portfelu, który opiera się zarówno na atrakcyjnych rabatach, jak i edukacji na temat rynku kapitałowego. Obserwujemy stały wzrost zainteresowania programem, co świadczy o dużym potencjale tego typu inicjatyw.

Grupa ORLEN stawia na innowacyjność. Dostrzegając wzrost znaczenia odnawialnych źródeł energii w transporcie, został wdrożony program operacyjny dla biopaliw. Współwodornieniem olejów roślinnych na skalę przemysłową zajmą się rafinerie w Płocku i Litwinowie. Na udaną próbę technologiczną procesu spółka otrzymała dofinansowanie z programu INNOCHEM, w ramach którego realizowane będą również dwa projekty zwiększające efektywność produkcji tworzyw sztucznych i nawozów azotowych.

Innowacyjne podejście Koncern stosował także w obszarze HR, już na etapie szkoleń pracowników, przykładem jest projekt wykorzystania technologii Virtual Reality dla pracowników instalacji Olefin. PKN ORLEN jako pierwszy w Polsce wdrożył również innowacyjne rozwiązania dla klientów indywidualnych umożliwiające dokonywanie płatności za paliwo bezpośrednio przy dystrybutorze. Z kolei na trasie Łódź-Wrocław spółka otworzyła najnowocześniejszą w Europie stację ORLEN Drive, na której można skorzystać z atrakcyjnej oferty paliwowej i pozapaliwowej bez konieczności wysiadania z samochodu.

W 2018 roku Grupa ORLEN umocniła pozycję regionalnego lidera i zrealizowała szereg istotnych przedsięwzięć biznesowych. W kolejnych latach planujemy kontynuację ważnych projektów rozwojowych. Jestem też przekonana, że najbliższe miesiące przyniosą kolejne interesujące projekty, które przełożą się na jeszcze lepsze wyniki Spółki i pozytywne efekty dla akcjonariuszy.

Izabela Felczak-Poturnicka
Przewodnicząca Rady Nadzorczej PKN ORLEN

Struktura Grupy ORLEN

W skład Grupy ORLEN na dzień 31 grudnia 2018 roku wchodziło 67 spółek, w tym 57 spółek zależnych. Grupa ORLEN obejmuje Polski Koncern Naftowy Spółka Akcyjna (PKN ORLEN) z siedzibą w Płocku jako Jednostkę Dominującą oraz jednostki zlokalizowane na terenie Polski, Niemiec, Czech, Litwy, Malty, Szwecji, Holandii, Słowacji, Węgier, Estonii i Łotwy oraz USA i Kanady.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Skarb Państwa był właścicielem 27,52% akcji Jednostki Dominującej - PKN ORLEN i posiada zdolność wywierania na nią znaczącego wpływu.

Spółki Grupy ORLEN prowadzą działalność:

Produkcyjno-handlową: przerób ropy naftowej oraz wytwarzanie produktów i półproduktów rafineryjnych, petrochemicznych i chemicznych, hurtową i detaliczną sprzedaż paliw i pozostałych produktów.

Usługową: magazynowanie ropy naftowej i paliw, transport, usługi konserwacyjno-remontowe, laboratoryjne, ochrony, projektowe, administracyjne oraz ubezpieczeniowe i finansowe.

Związaną z poszukiwaniem, rozpoznawaniem i wydobyciem węglowodorów oraz wytwarzaniem, przesyłaniem, dystrybucją i handlem energią elektryczną i ciepłą.

Dla celów zarządczych działalność Grupy ORLEN została podzielona na 3 segmenty operacyjne: Downstream, Detal, Wydobycie oraz Funkcje Korporacyjne.

Alokacja Jednostki Dominującej i spółek Grupy ORLEN do segmentów operacyjnych i funkcji korporacyjnych na dzień 31 grudnia 2018 roku

Segment Downstream

Produkcja i sprzedaż

PKN ORLEN S.A.

Grupa UNIPETROL

- UNIPETROL RPA s.r.o.
- UNIPETROL Slovensko s.r.o.
- UNIPETROL Deutschland GmbH
- UNIPETROL RPA Hungary Kft.
- Spolana a.s.
- Butadien Kralupy a.s.
- PARAMO a.s.

Grupa ORLEN Lietuva

- AB ORLEN Lietuva
- UAB Mazeikiu Naftos prekybos namai
- OU ORLEN Eesti
- SIA ORLEN Latvija

Grupa ORLEN Asphalt

- ORLEN Asphalt Sp. z o.o.
- ORLEN Asphalt Ceska Republika s.r.o.

Grupa ORLEN Południe

- ORLEN Południe S.A.

Grupa ORLEN Oil

- ORLEN Oil Sp. z o.o.
- Platinum Oil Wielkopolskie Centrum Dystrybucji Sp. z o.o.

Usługi

Grupa UNIPETROL

- UNIPETROL DOPRAVA s.r.o.
- PETROTRANS s.r.o.

Grupa ORLEN Lietuva

- UAB Emas

Grupa ORLEN Południe

- Energomedia Sp. z o.o.
- Euronaft Trzebinia Sp. z o.o.
- Konsorcium Olejów Przepracowanych - Organizacja Odzysku S.A.

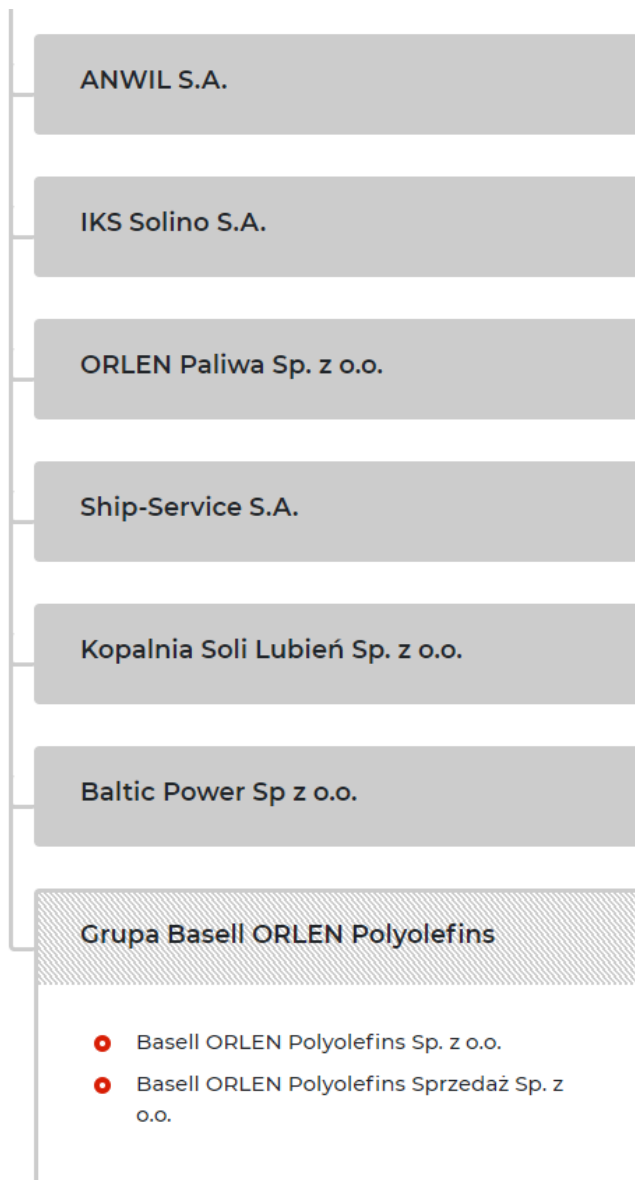
ORLEN KolTrans Sp. z o.o.

ORLEN Eko Sp. z o.o.

Orlen Aviation Sp. z o.o.

ORLEN Serwis S.A.

Segment Downstream

▨ Spółki wyceniane metodą praw własności

Segment Detal

Sprzedaż i usługi

PKN ORLEN S.A.

Grupa UNIPETROL

- UNIPETROL RPA s.r.o.

AB Ventus-Nafta

ORLEN Deutschland GmbH

ORLEN Centrum Serwisowe Sp. z o.o.

ORLEN Budonaft Sp. z o.o.

Segment Wydobycie

Poszukiwanie i wydobywanie

Grupa ORLEN Upstream

- ORLEN Upstream Sp. z o.o.
- ORLEN Upstream Canada Ltd.
- 1426628 Alberta Ltd.
- OneEx Operations Partnership
- Pierdae Production GP Ltd.
- 671519 NB Ltd.
- KCK Atlantic Holdings Ltd.
- Pierdae Production LP
- FX Energy, Inc.
- Frontier Exploration, Inc
- FX Energy Netherlands Partnership C.V.
- FX Energy Netherlands B.V.
- FX Energy Polska Sp. z o.o.

Usługi i pozostała działalność

PKN ORLEN S.A.

Grupa UNIPETROL

- Unipetrol a.s.
- UNIPETROL RPA s.r.o.
- Unipetrol výzkumně vzdělávací centrum, a.s.
- HC Verva Litvinov a.s.

Grupa ORLEN Lietuva

- AB ORLEN Lietuva

ORLEN Administracja Sp. z o.o.

Grupa ORLEN Ochrona

- ORLEN Ochrona Sp. z o.o.
- UAB Apsauga

ORLEN Laboratorium S.A.

ORLEN Projekt S.A.

Grupa ORLEN Holding Malta

- ORLEN Holding Malta Ltd.
- ORLEN Insurance Ltd.

Funkcje Korporacyjne

Polityka Jednostki Dominującej wobec spółek Grupy ORLEN koncentruje się na umacnianiu pozycji spółek z obszaru działalności podstawowej, rozwoju energetyki i segmentu Wydobycie, a także na usprawnianiu zarządzania, konsolidacji posiadanych aktywów i dezinwestycji aktywów niezwiązanych z działalnością podstawową.

Celem podejmowanych działań jest wzrost wartości rynkowej Grupy ORLEN, umocnienie pozycji na rynkach macierzystych oraz ekspansja produktowa i geograficzna. Główne inwestycje rozwojowe mają na celu dalsze poszerzenie koszyka produktów, zwiększenie stopnia konwersji, budowę nowych mocy energetycznych oraz kontynuację projektów związanych z poszukiwaniem i wydobyciem węgłowodórów. Dla zapewnienia sprawnego zarządzania wdrożone zostały zasady zarządzania holdingowego, tj. rozwiązania zmierzające do realizacji wspólnych celów spółek tworzących Grupę ORLEN, które są definiowane przez Jednostkę Dominującą.

Podstawę tego rozwiązania stanowi Konstytucja Grupy Kapitałowej ORLEN oparta na trzech kluczowych regulacjach: Umowie o Współpracy, Regulaminie Grupy, postanowieniach Statutów/Umów spółek Grupy ORLEN.

Konstytucja zapewnia jednolite zasady przekazywania informacji, standardy organizacyjne oraz skuteczny monitoring kluczowych decyzji biznesowych. Określa również podstawy prawne tworzenia spójnej strategii Grupy ORLEN. Skuteczny nadzór korporacyjny PKN ORLEN opiera się na nadzorze formalno-prawnym oraz nadzorze nad działalnością operacyjną i finansową spółek.

Zmiany w zasadach organizacji i zarządzania w Jednostce Dominującej i Grupie ORLEN

Do najważniejszych zmian w strukturze organizacyjnej i zasadach zarządzania PKN ORLEN w trakcie 2018 roku należą głównie:

- Likwidacja pionu Wiceprezesa Zarządu oraz pionu Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów.
- Utworzenie nowych pionów nadzorowanych przez Członków Zarządu ds. Sprzedaży Detalicznej, ds. Handlu Hurtowego i Międzynarodowego, oraz ds. Rozwoju.
- Utworzenie nowych komórek organizacyjnych: Biura Relacji z Otoczeniem i Biura Marketingu Sportowego, Sponsoringu i Eventów oraz likwidację Biura Efektywności i Rozwoju Sprzedaży w Grupie Kapitałowej i Biura Organizacji i Systemów Zarządzania.

W dniu 3 września 2018 roku w związku z powołaniem dwóch nowych Członków Zarządu ds. Korporacyjnych oraz ds. Handlu Hurtowego i Międzynarodowego został przyjęty nowy podział kompetencji pomiędzy Członkami Zarządu, który obowiązywał do końca 2018 roku i został przedstawiony poniżej.

PREZES ZARZĄDU DYREKTOR GENERALNY - DANIEL OBAJTEK

- Strategia
- Kadry
- Marketing
- Komunikacja Korporacyjna
- Handel Ropą i Gazem
- Biuro Zarządu
- Kontrola i Bezpieczeństwo
- Audyt
- Prawny
- Relacja z Otoczeniem

CZŁONEK ZARZĄDU DS. KORPORACYJNYCH - ARMEN ARTWICH

- Administracja
- Ochrona Środowiska
- Grupa Kapitałowa
- Kontrola Finansowa, Zarządzanie Ryzykiem i Zgodnością

CZŁONEK ZARZĄDU DS. FINANSOWYCH - WIESŁAW PROTASIEWICZ

- Planowanie i Sprawozdawczość
- Kontroling Biznesowy
- Zarządzanie Finansami
- Podatki
- Relacje Inwestorskie
- Nadzór nad Bezpieczeństwem Infrastruktury i Informacji Pełnomocnik ds. Ochrony Infrastruktury Krytycznej

CZŁONEK ZARZĄDU DS. ROZWOJU - ZBIGNIEW LESZCZYŃSKI

- Zakupy
- Realizacja Inwestycji Majątkowych
- Rozwój i Technologia
- Bezpieczeństwo i Higiena Pracy

CZŁONEK ZARZĄDU DS. OPERACYJNYCH - JÓZEF WĘGRECKI

- Produkcja Rafineryjna
- Produkcja Petrochemiczna
- Energetyka
- Efektywność i Optymalizacja Produkcji
- Technika
- Gospodarka Wodno-Ściekowa

CZŁONEK ZARZĄDU DS. SPRZEDAŻY DETALICZNEJ - PATRYCJA KLARECKA

- Informatyka
- Sprzedaż Detaliczna
- Innowacje
- Efektywność i Rozwój Sprzedaży

CZŁONEK ZARZĄDU DS. HANDLU HURTOWEGO I MIĘDZYNARODOWEGO - MICHAŁ RÓG

- Handel Hurtowy Produktami Rafineryjnymi
- Handel Produktami Petrochemicznymi
- Logistyka
- Zarządzanie Łańcuchem Dostaw

Dodatkowo w trakcie 2018 roku przeprowadzono zmiany w zasadach nadzoru właścicielskiego nad spółkami z Grupy ORLEN, w których PKN ORLEN S.A. posiada akcje lub udziały. Wprowadzono zasadę samodzielnego sprawowania nadzoru biznesowego nad spółkami przez Prezesa Zarządu PKN ORLEN S.A. lub wskazanych przez niego Członków Zarządu PKN ORLEN S.A. po zasięgnięciu opinii Członka Zarządu ds. Korporacyjnych.

Ład Korporacyjny

W 2018 roku PKN ORLEN stosował wszystkie zasady zbioru „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych 2016” („DPSN”), obowiązującego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie („Giełda”, „GPW”).

Kodeks dostępny jest na stronie internetowej [GPW](#) oraz na korporacyjnej stronie internetowej PKN ORLEN, w sekcji przeznaczony dla akcjonariuszy [Spółki](#).

Komunikacja z rynkiem kapitałowym

SPOTKANIA

- Indywidualne
- Grupowe
- Roadshows
- Site visits
- Konferencje

- Krajowe
- Zagraniczne

TELEKONFERENCJE

TRANSMISJE INTERNETOWE

Wydarzenia transmitowane:

- Konferencje dot. wyników kwartalnych
- Ogłoszenie strategii
- Obrady WZ
- Inne

SERWISY INTERNETOWE

Korporacyjna strona internetowa www.orlen.pl

Interaktywne narzędzia:

- wykresy i tabele do porównań wskaźników finansowych
- wykresy i tabele notowań akcji wraz z kalkulatorem zwrotu z inwestycji

- newslettery
- alerty z kalendarza wydarzeń

Materiały dot. ZWZ:

- specjalny formularz służący do skontaktowania się ze Spółką
- przewodnik dla akcjonariuszy „Jak wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu PKN ORLEN”
- projekty uchwał oraz cały komplet dokumentów

Ład korporacyjny:

- roczne raporty Spółki z wypełniania dobrych praktyk
- kodeks „DPSN”
- informacja o stosowanych dobrych praktykach
- zasady wyboru audytora
- polityka różnorodności

Pozostałe

- Blog ekspercki Głównego Ekonomisty PKN ORLEN
- Twitter korporacyjny
- Twitter Rzecznika Prasowego
- Facebook korporacyjny
- LinkedIn
- YouTube
- Instagram

Spółka komunikuje się z przedstawicielami rynku kapitałowego poprzez:

- Serwis relacji inwestorskich na korporacyjnej stronie internetowej, który zawiera dane finansowe i operacyjne z działalności PKN ORLEN, a także informacje o otoczeniu makroekonomicznym Spółki.
- **Blog ekspercki Głównego Ekonomisty PKN ORLEN** – zawierający komentarze na temat bieżącej sytuacji rynkowej, a także specjalistyczne publikacje oraz relacje z konferencji branżowych.
- Media społecznościowe: **Twitter korporacyjny**, **Twitter Rzecznika Prasowego**, **Facebook korporacyjny**, **LinkedIn**, **YouTube**, a także **Instagram**.
- Indywidualne i grupowe zamknięte spotkania z inwestorami i analitykami zarówno w kraju, jak i zagranicą, także w formie telekonferencji.
- Otwarte dla wszystkich konferencje medialne transmitowane na żywo przez internet wraz z tłumaczeniem symultanicznym na język angielski. Konferencje odbywają się w trakcie ważnych dla Spółki wydarzeń, takich jak publikacja wyników finansowych, strategii, itp.
- Cykle spotkań z inwestorami w kraju i zagranicą (roadshows).

- Spotkania uczestników rynku z kluczowymi menedżerami Spółki w siedzibie i obiektach gdzie prowadzona jest działalność operacyjna spółki, tzw. site visits.
- Dni Inwestora i Analityka w PKN ORLEN, organizowane co pewien czas – warsztaty tematyczne dotyczące różnych dziedzin działalności Spółki, prowadzone przez przedstawicieli Zarządu, dyrektorów wykonawczych i pozostałych, wybranych menedżerów.

W 2018 roku PKN ORLEN:

- Wdrożył **innowacyjny program dla akcjonariuszy indywidualnych pod nazwą ORLEN w PORTFELU**, w ramach którego Spółka oferuje rabaty na produkty sprzedawane na swoich stacjach paliw oraz umożliwia udział w programie edukacyjnym „Akademia Inwestowania” pod patronatem CFA Society Poland.
- **Wyplacił dywidendę szósty rok z rzędu w wysokości 3 PLN na akcję.**
- Zakończył **program emisji obligacji detalicznych o łącznej wartości 1 mld PLN.**
- Opublikował raporty kwartalne i półroczne w terminie **około 24 dni od zamknięcia okresów rozliczeniowych.**
- Został zakwalifikowany do **RESPECT Index**, indeksu giełdowego obejmującego spółki odpowiedzialne społecznie.

Reakcje Spółki na pojawiające się publicznie opinie i informacje szkodzące jej wizerunkowi

W PKN ORLEN obowiązuje wewnętrzna regulacja dotycząca zasad prowadzenia działań kształtujących wizerunek Spółki, kontaktów z przedstawicielami środków masowego przekazu, a także przekazywania do Dyrektora Wykonawczego ds. Komunikacji Korporacyjnej informacji mających znaczenie dla wizerunku PKN ORLEN. Zarządzenie to zobowiązuje do wieloetapowej weryfikacji informacji na temat przedstawicieli Spółki lub samej Spółki, zanim zostaną one upublicznione.

Wspomniane regulacje kształtują również zasady reakcji w sytuacji pojawienia się w przestrzeni publicznej opinii i informacji, szkodzących wizerunkowi PKN ORLEN. Koordynacją wyżej wymienionych działań zajmuje się Dyrektor Wykonawczy ds. Komunikacji Korporacyjnej.

Działalność PKN ORLEN w obszarze odpowiedzialnego biznesu

Społeczna odpowiedzialność PKN ORLEN polega na budowaniu wartości firmy w sposób gwarantujący spójność celów biznesowych i społecznych, w oparciu o zrównoważony rozwój oraz z myślą o przyszłych pokoleniach. Tak szerokie podejście do odpowiedzialności wymaga realizacji działań z zakresu CSR we wszystkich obszarach firmy. Działania te wiążą się m.in. z edukowaniem oraz inspirowaniem interesariuszy do odpowiedzialności, dbałością o zdrowie i bezpieczeństwo pracowników, troską o ich rozwój, optymalizacją wpływu na środowisko, pielęgnowaniem wartości etycznych, przeciwdziałaniem korupcji, poszanowaniem praw człowieka, troską o dobro klienta oraz otwartością na jego potrzeby, budowaniem relacji partnerskich z kontrahentami.

W 2018 roku PKN ORLEN realizował strategię CSR przyjętą w latach poprzednich oraz rozpoczął prace nad projektem „Strategii CSR Grupy ORLEN do 2022 roku”. Dokument został zatwierdzony przez Komitet Strategii Koncernu w grudniu 2018 roku. Priorytetami nowej strategii są: budowanie wizerunku PKN ORLEN jako lidera w zakresie CSR i zrównoważonego rozwoju, dążenie do osiągnięcia spójności celów biznesowych i społecznych, osiągnięcie synergii działań społecznych w Grupie ORLEN, zaangażowanie w realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ oraz wsparcie realizacji Programu Dostępność Plus.

Koncern w działalności sponsoringowej skupia się na kilku wybranych obszarach tematycznych, którymi są: wsparcie sportu profesjonalnego i amatorskiego, kultura i sztuka, promocja polskiej gospodarki, popularyzacja Polski na arenie międzynarodowej, promocja edukacji i wiedzy, projekty społeczne, działania z obszaru historii, pamięci i tradycji narodowej. PKN ORLEN angażuje się w życie środowisk lokalnych. Szczególną uwagę otaczany jest Płock, w którym Koncern realizuje program partnerstw międzysektorowych, projekty dobroczynne, sponsorskie czy wolontariackie. W 2018 roku PKN ORLEN zrealizował w Płocku aż 98 takich projektów. Ważną grupą działań są wydarzenia w ramach sponsoringu społecznego. Ich celem jest poprawa jakości życia mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem małych społeczności lokalnych oraz budowanie dobrych relacji ze wszystkimi grupami interesariuszy. Łączna liczba działań w tym obszarze wyniosła 173 projekty.

PKN ORLEN komunikuje działania społeczne m.in. na korporacyjnej stronie internetowej w zakładce „**Odpowiedzialny biznes**” oraz w corocznym raporcie zintegrowanym on-line. Dostępne są m.in. „**Zasady realizacji działalności sponsoringowej**” oraz „**Polityka dobroczynności PKN ORLEN S.A.**”.

Systemy kontroli i zapewnienia zgodności

System kontroli wewnętrznej Spółki i zarządzania ryzykiem w procesie sporządzania sprawozdań finansowych realizowany jest przez:

- Weryfikację stosowania jednolitej polityki rachunkowości przez spółki Grupy ORLEN w zakresie ujęcia, wyceny i ujawnień zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) zatwierdzonymi przez Unię Europejską.
- Stosowanie procedur ewidencji zdarzeń gospodarczych w systemie finansowo-księgowym oraz kontrolę ich przestrzegania.
- Stosowanie wewnętrznych mechanizmów kontrolnych, w tym: rozdział obowiązków, kilkustopniowa autoryzacja danych, weryfikacja poprawności otrzymanych danych, niezależne sprawdzenia.
- Stosowanie jednolitych wzorców jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych oraz okresową weryfikację prawidłowości ich zastosowania w spółkach Grupy ORLEN.
- Weryfikację zgodności sprawozdań finansowych spółek Grupy ORLEN z danymi wprowadzanymi do zintegrowanego systemu informatycznego służącego do przygotowania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy ORLEN.
- Przegląd przez niezależnego audytora publikowanych sprawozdań finansowych za I kwartał, półrocze i III kwartał oraz badanie rocznych sprawozdań finansowych PKN ORLEN i Grupy ORLEN.
- Procedury autoryzacji, zatwierdzania i opiniowania sprawozdań finansowych przed publikacją.
- Dokonywanie niezależnej i obiektywnej oceny systemów zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej.

Ewidencja zdarzeń gospodarczych w PKN ORLEN prowadzona jest w zintegrowanym systemie finansowo – księgowym. Bezpieczeństwo i dostępność informacji zawartych w systemie finansowo-księgowym kontrolowane są na wszystkich poziomach bazy danych, aplikacji i prezentacji oraz systemu operacyjnego. Integracja systemu zapewniona jest przez systemy kontroli wprowadzanych danych (walidacje, autoryzacje, listy wartości) oraz dzienniki zmian. PKN ORLEN na bieżąco dostosowuje system informatyczny do zmieniających się zasad rachunkowości lub innych norm prawnych. Rozwiązania PKN ORLEN są implementowane w systemach jednostek Grupy ORLEN.

W celu zapewnienia jednolitości zasad rachunkowości spółki Grupy ORLEN stosują, na potrzeby sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, przyjętą przez PKN ORLEN i zatwierdzoną przez spółki Grupy ORLEN, politykę rachunkowości. W celu zapewnienia zgodności Polityki Rachunkowości z nowelizowanymi przepisami jest ona okresowo aktualizowana. Skonsolidowane sprawozdania finansowe są przygotowywane na podstawie zintegrowanego systemu informatycznego, w którym przeprowadzany jest proces konsolidacji wprowadzanych danych do pakietów sprawozdawczych przez spółki Grupy ORLEN. System jest rozwiązaniem utworzonym dla celów zarządzania finansowego oraz raportowania. Narzędzie to umożliwia ujednolicenie informacji finansowych. W jednym miejscu zbierane są informacje wynikowe, budżetowe, prognozowane oraz statystyczne, co zapewnia bezpośrednią kontrolę i zgodność wprowadzanych danych.

Dane poddawane są analizie pod względem spójności, kompletności i ciągłości, czemu służą zaimplementowane w systemie kontrolki sprawdzające zgodność danych wprowadzanych przez spółki.

W celu bieżącego ograniczania ryzyk związanych z procesem sporządzania sprawozdań finansowych poddawane są one weryfikacji przez audytora co kwartał, a zatem częściej niż wynika to z obowiązujących przepisów. W przypadku sprawozdania za I kwartał, półrocze i III kwartał audytor dokonuje przeglądu, natomiast w przypadku sprawozdania rocznego jest ono poddawane badaniu.

Zgodnie z obowiązującą w PKN ORLEN procedurą (spełniającą obowiązujące kryteria), wyboru firmy audytorskiej do badania sprawozdań finansowych dokonuje Rada Nadzorcza, na podstawie rekomendacji Komitetu Audytu oraz sprawozdania z postępowania ofertowego przeprowadzonego przez Komitet Audytu. Właściwym do badania sprawozdań finansowych PKN ORLEN za lata 2017-2018 jest Deloitte Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa. W ramach prac audytowych biegły rewident dokonuje niezależnej oceny rzetelności i prawidłowości jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych oraz potwierdzenia skuteczności systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem. Wyniki przeglądów i badań są przedstawiane przez audytora Zarządowi i Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej.

Komitet Audytu, powołany w ramach uprawnień Rady Nadzorczej, zgodnie z kompetencjami określonymi w Ustawie z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, pełni funkcję organu nadzorczego i zajmuje się w szczególności:

- Monitorowaniem procesu sporządzania sprawozdań finansowych Grupy ORLEN pod kątem zgodności z Polityką Rachunkowości przyjętą w Grupie ORLEN oraz wymogami prawa.
- Monitorowaniem niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

- Monitorowaniem skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem.

W Spółce stosowane są procedury autoryzacji, zgodnie z którymi raporty okresowe przekazywane są Zarządowi Spółki, a następnie Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej do zaopiniowania. Po uzyskaniu opinii Komitetu Audytu oraz po zakończeniu weryfikacji przez audytora sprawozdania finansowe są zatwierdzane przez Zarząd Spółki kwalifikowanym podpisem elektronicznym do publikacji, a następnie przekazywane przez Biuro Relacji Inwestorskich do publicznej wiadomości.

W przypadku rocznych sprawozdań finansowych ostateczny etap oceny i kontroli procesu sprawozdawczości finansowej dokonywany jest przez Radę Nadzorczą jako niezależny organ, zapewniający prawidłowość i rzetelność prezentowanych informacji w sprawozdaniach finansowych PKN ORLEN i Grupy ORLEN.

W pionie Członka Zarządu ds. Korporacyjnych funkcjonuje Biuro Kontroli Finansowej, Zarządzania Ryzykiem i Zgodnością, którego odpowiedzialność obejmuje w szczególności realizację procesów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem i zgodnością. W ramach Biura wyodrębniono:

- Dział Kontroli Finansowej, którego celem jest ujawnianie nieprawidłowości oraz nadużyć o charakterze gospodarczym, badanie zgodności postępowania pracowników komórek organizacyjnych PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN z obowiązującym porządkiem prawnym, wewnętrznymi aktami organizacyjnymi i ustalonymi normami oraz zasadami wiedzy fachowej, szacowanie skutków ewentualnych nadużyć i nieprawidłowości oraz określenia sposobów ich usunięcia, ze wskazaniem osób za nie odpowiedzialnych, a także ocena wewnętrznych aktów organizacyjnych. Pracownicy Działu realizują czynności kontrolne w oparciu o roczny plan kontroli (tzw. kontrole finansowe planowe) oraz przeprowadzają kontrole finansowe doraźne i rozpoznawcze. W raportach pokontrolnych kontroli planowych i doraźnych wydawane są polecenia/zalecenia pokontrolne, których celem jest redukcja stwierdzonych nieprawidłowości oraz nadużyć, natomiast z kontroli finansowych rozpoznawczych sporządzane są rekomendacje - propozycje podjęcia określonych działań wynikające z ustaleń w zakresie niezbędnym do stwierdzenia nieprawidłowości. Dwa razy w roku Biuro Kontroli Finansowej, Zarządzania Ryzykiem i Zgodnością przygotowuje dla Zarządu Spółki sprawozdania z przeprowadzonych kontroli finansowych oraz monitoringu stopnia wdrożenia poleceń/zaleceń pokontrolnych.
- Dział Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym w oparciu o obowiązującą Politykę i Procedurę koordynuje proces zarządzania ryzykiem korporacyjnym zapewniając narzędzia i wsparcie metodologiczne dla uczestników procesu samooceny ryzyk i testowania mechanizmów kontrolnych w PKN ORLEN S.A. oraz Spółkach GK. W ramach wykonywanych zadań wspiera obszary biznesowe w realizacji celów projektowych wraz z minimalizacją nakładów pracy i optymalizacją wartości projektu poprzez prowadzenie cyklicznych szkoleń z identyfikacji, opisu oraz oceny ryzyk oraz warsztatów i konsultacji dla kierowników projektu i osób zaangażowanych w działania projektowe. Prowadzone są także prace strategicznego zarządzania ryzykiem obejmujące monitorowanie, ocenę i raportowanie ryzyk związanych z realizacją celów strategicznych. Cyklicznie Dział Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym przygotowuje raporty na temat zarządzania ryzykiem w PKN ORLEN i Spółkach Grupy ORLEN, które następnie są prezentowane Zarządom Spółek Grupy ORLEN.
- Dział Zarządzania Zgodnością, który odpowiada za nadzór nad zapewnieniem zgodności przez spółki Grupy ORLEN z wymaganiami przepisów prawa, regulacji wewnętrznych, dobrowolnie przyjętych standardów postępowania oraz norm etycznych. Najważniejsze założenie systemu compliance Grupy ORLEN obejmuje proces proaktywnego monitorowania otoczenia regulacyjnego wszystkich korporacyjnych procesów biznesowych oraz jednolitego podejścia do wdrażania i raportowania zgodności wymagań w ramach całej Grupy ORLEN. W ramach struktury PKN ORLEN system compliance funkcjonuje w formule rozproszonej, zakładającą zarządzanie ryzykiem braku zgodności (compliance), pod nadzorem Dyrektora Biura Kontroli Finansowej, Zarządzania Ryzykiem i Zgodnością, przez Dyrektorów bezpośrednio podległych Członkowi Zarządu. Proces zarządzania zgodnością jest cyklicznie raportowany do Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki.

Systemy zarządzania ryzykiem

Systemy zarządzania ryzykiem oraz główne rodzaje ryzyk, na które narażona jest Grupa ORLEN w ramach prowadzonej działalności operacyjnej zostały szczegółowo opisane w rozdziale [Zarządzanie ryzykiem](#).

Znaczne pakiety akcji

W 2018 roku nie było zmian w składzie akcjonariuszy posiadających ponad 5% udziału w kapitale zakładowym PKN ORLEN. Liczba akcji posiadana przez akcjonariuszy prezentowana jest na podstawie najbardziej aktualnych, oficjalnych informacji posiadanych przez Spółkę. Statut Spółki nie przewiduje ograniczeń dotyczących przenoszenia praw własności akcji PKN ORLEN. Ograniczenia takie mogą wynikać z przepisów powszechnie obowiązujących, w szczególności ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym oraz ustawy o kontroli niektórych inwestycji.

Akcjonariusz	Liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu (na 01.01.2018*)	Udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu (na 01.01.2018*)	Liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu (na 31.12.2018**)	Udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu (na 31.12.2018**)	Liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu (na dzień autoryzacji raportu**)	Udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu (na dzień autoryzacji raportu**)
Skarb Państwa	117 710 196	27,52%	117 710 196	27,52%	117 710 196	27,52%
Nationale-Nederlanden OFE	33 000 000	7,72%	30 000 000	7,01%	30 000 000	7,01%
Aviva OFE	29 900 000	6,99%	28 240 000	6,60%	28 240 000	6,60%
Pozostali	247 098 865	57,77%	251 758 865	58,87%	251 758 865	58,87%
Razem	427 709 061	100,00%	427 709 061	100,00%	427 709 061	100,00%

*Zgodnie z informacjami z ZWZ PKN ORLEN zwołanego na 30 czerwca 2017 roku.

**Zgodnie z informacjami z ZWZ PKN ORLEN zwołanego na 26 czerwca 2018 roku, kontynuującego obrady 17 lipca 2018 roku.

Struktura akcjonariatu oraz kluczowe dane dotyczące akcji PKN ORLEN zostały opisane w rozdziale **Akcjonariat i akcje**.

Specjalne uprawnienia kontrolne i prawa głosu

Wykonywanie prawa głosu oraz specjalne uprawnienia kontrolne zostały szczegółowo uregulowane w Statucie PKN ORLEN. Zgodnie z postanowieniami Statutu jedna akcja PKN ORLEN daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Spółki. W Statucie Spółki prawo głosowania akcjonariuszy zostało ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na Walnym Zgromadzeniu więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce w dniu odbywania Walnego Zgromadzenia. Ograniczenie prawa głosowania nie dotyczy Skarbu Państwa oraz banku depozytowego, który na podstawie umowy ze Spółką wyemitował kwity depozytowe w związku z akcjami Spółki (w przypadku wykonywania przez ten podmiot prawa głosu z tych akcji Spółki).

Akcjonariusze, których głosy podlegają kumulacji i redukcji zwani są Zgrupowaniem. Zasady kumulacji i redukcji szczegółowo określa Statut Spółki. Akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania nie mogą wykonywać prawa głosu z więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce w dniu odbywania Walnego Zgromadzenia.

Jeżeli skumulowana liczba akcji zarejestrowana na Walnym Zgromadzeniu przez akcjonariuszy wchodzących w skład Zgrupowania przekracza 10% ogólnej liczby głosów w Spółce, to głosy wynikające z liczby posiadanych akcji podlegają redukcji, której zasady szczegółowo określa Statut Spółki.

Ograniczenie prawa głosowania, o którym mowa powyżej nie dotyczy podmiotów zależnych od Skarbu Państwa.

Skarb Państwa jest uprawniony do powoływania i odwoływania jednego Członka Rady Nadzorczej. Ponadto jeden Członek Zarządu PKN ORLEN jest powoływany i odwoływany przez Radę Nadzorczą na wniosek Skarbu Państwa.

Dodatkowo, zgodnie ze Statutem Spółki, tak długo jak Skarb Państwa jest uprawniony do powoływania Członka Rady Nadzorczej, uchwały w sprawie udzielenia zgody na dokonywanie czynności dotyczących: zbycia lub obciążenia w jakikolwiek sposób akcji albo udziałów w następujących spółkach: Naftoport Sp. z o.o., Inowrocławskie Kopalnie Soli S.A. oraz w spółce, która zostanie utworzona w celu prowadzenia działalności w zakresie transportu rurociągowego paliw płynnych, wymagają głosowania za ich

przyjęciem przez Członka Rady Nadzorczej powołanego przez Skarb Państwa.

Specjalne uprawnienia dla akcjonariusza Skarbu Państwa wynikać mogą także z postanowień przepisów powszechnie obowiązujących, tj.:

- Ustawy z dnia 18 marca 2010 roku o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw energii oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych.
- Ustawy z dnia 24 lipca 2015 roku o kontroli niektórych inwestycji.
- Ustawy z dnia 16 grudnia 2016 roku o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

Zmiany Statutu

Zmiana **Statutu** PKN ORLEN wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia spółki oraz wpisu do rejestru przedsiębiorców. Uchwała Walnego Zgromadzenia dotycząca zmian **Statutu** Spółki zapada większością trzech czwartych głosów. Walne Zgromadzenie Spółki może upoważnić Radę Nadzorczą do ustalenia jednolitego tekstu **Statutu** lub wprowadzenia innych zmian o charakterze redakcyjnym określonych w uchwale Walnego Zgromadzenia.

Po wpisaniu zmian w **Statucie** do rejestru przedsiębiorców PKN ORLEN przekazuje na ten temat raport bieżący do publicznej wiadomości.

Sposób funkcjonowania Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN oraz jego uprawnienia regulują Statut Spółki oraz Regulamin Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN, dostępne na stronie internetowej **PKN ORLEN**.

Spółka ustala miejsce i termin Walnego Zgromadzenia w taki sposób, by umożliwić udział w obradach jak największej liczbie akcjonariuszy. Walne Zgromadzenie PKN ORLEN odbywa się w siedzibie Spółki w Płocku, ale może odbyć się także w Warszawie. Obradom przysłuchiwać się mogą przedstawiciele mediów.

PKN ORLEN dokłada wszelkich starań, aby projekty uchwał Walnego Zgromadzenia zawierały uzasadnienie ułatwiające akcjonariuszom podjęcie uchwał z należyтым rozeznaniem. Komplet materiałów jest udostępniany akcjonariuszom w siedzibie Spółki w Płocku i biurze w Warszawie, a także na korporacyjnej stronie internetowej www.orlen.pl, począwszy od dnia zwołania Walnego Zgromadzenia.

Zwołanie i odwołanie Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN

Walne Zgromadzenie zwołuje się przez ogłoszenie umieszczane na stronie internetowej Spółki oraz poprzez publikację raportu bieżącego.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki powinno odbyć się nie później niż w ciągu sześciu miesięcy po zakończeniu roku obrotowego. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie zwoływane jest przez Zarząd z własnej inicjatywy, na wniosek Rady Nadzorczej albo na wniosek akcjonariusza lub akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki, w terminie dwóch tygodni od zgłoszenia takiego wniosku. Rada Nadzorcza może zwołać Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, jeżeli zwołanie go uzna za wskazane. Rada Nadzorcza może także zwołać Zwyczajne Walne Zgromadzenie, jeżeli Zarząd nie zwoła Zgromadzenia w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia odpowiedniego żądania przez Radę Nadzorczą. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie może zostać także zwołane przez akcjonariuszy reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego lub co najmniej połowę ogółu głosów w Spółce.

Spółka organizuje każdorazowo transmisję internetową z obrad Zgromadzenia, oferując również simultaniczne tłumaczenie na język angielski. Spółka nie oferuje akcjonariuszom udziału w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej poprzez dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogliby wypowiadać się w toku obrad Walnego Zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad Zgromadzenia

Akcjonariusze mogą wykonywać osobiście lub przez pełnomocnika, prawo głosu w toku Walnego Zgromadzenia.

Zgodnie z postanowieniami Regulaminu Walnego Zgromadzenia Walne Zgromadzenie może być odwołane, jeżeli jego odbycie

napotyka na nadzwyczajne przeszkody lub jest oczywiście bezprzedmiotowe. Odwołanie oraz zmiana terminu Walnego Zgromadzenia powinna nastąpić niezwłocznie po wystąpieniu przesłanki uzasadniającej odwołanie lub zmianę terminu, ale nie później, niż na siedem dni przed dniem Walnego Zgromadzenia. Jeżeli odwołanie lub zmiana daty Walnego Zgromadzenia nie może nastąpić w tym terminie, Walne Zgromadzenie powinno się odbyć. Jeśli jednak z okoliczności wynika, że odbycie obrad Walnego Zgromadzenia jest niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, wówczas odwołanie albo zmiana terminu może nastąpić w każdym czasie przed datą Walnego Zgromadzenia. Odwołanie lub zmiana terminu Walnego Zgromadzenia następuje przez ogłoszenie zamieszczone na stronie internetowej Spółki wraz z podaniem uzasadnienia i dochowaniem innych wymogów prawa. Kompetencja do odwołania Walnego Zgromadzenia przysługuje wyłącznie organowi lub osobie, która zwołała Walne Zgromadzenie. Odwołanie Walnego Zgromadzenia, w którego porządku obrad, na wniosek uprawnionych podmiotów, umieszczono określone sprawy, lub które zwołane zostało na taki wniosek, możliwe jest tylko za zgodą wnioskodawców.

Kompetencje Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN

Do kompetencji Walnego Zgromadzenia należą w szczególności następujące sprawy:

- Rozpatrywanie i zatwierdzanie rocznego sprawozdania finansowego Spółki, rocznego sprawozdania z działalności Spółki, a także skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy ORLEN oraz sprawozdania z działalności Grupy ORLEN za poprzedni rok obrotowy.
- Udzielanie absolutorium Członkom Rady Nadzorczej i Członkom Zarządu Spółki z wykonania przez nich obowiązków.
- Decydowanie o podziale zysku oraz o pokrywaniu strat, a także sposobie wykorzystania funduszy utworzonych z zysku.
- Powoływanie Członków Rady Nadzorczej, z zastrzeżeniem § 8 ust. 2 Statutu, oraz ustalanie zasad wynagradzania Członków Rady Nadzorczej.
- Podwyższenie i obniżenie kapitału zakładowego, jeżeli przepisy kodeksu spółek handlowych oraz Statutu nie stanowią inaczej.
- Wszelkie postanowienia dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki oraz sprawowaniu nadzoru lub zarządu.
- Wyrażanie zgody na zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego.
- Wyrażanie zgody na zbycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości, których wartość księgowa netto przekracza jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki.
- Zmiana Statutu Spółki.
- Tworzenie i likwidowanie kapitałów rezerwowych i innych kapitałów oraz funduszy Spółki.
- Decydowanie o umorzeniu akcji oraz nabywaniu akcji w celu ich umorzenia i określenie warunków ich umorzenia.
- Emisja obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa oraz emisja warrantów subskrypcyjnych.
- Rozwiązanie, likwidacja i przekształcenie Spółki oraz jej połączenie z inną spółką.
- Zawarcie umowy koncernowej w rozumieniu art. 7 kodeksu spółek handlowych.

Uczestnictwo w Walnym Zgromadzeniu PKN ORLEN

Zgodnie z postanowieniami kodeksu spółek handlowych prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu Spółki mają tylko osoby będące akcjonariuszami Spółki na szesnaście dni przed datą Walnego Zgromadzenia (dzień rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu).

Akcjonariusze mogą komunikować się ze Spółką za pośrednictwem strony internetowej, korzystając z formularza kontaktowego dostępnego pod adresem: <http://www.orlen.pl/PL/RelacjeInwestorskie/WalneZgromadzenie/Kontakt/Strony/default.aspx>, lub poprzez pocztę elektroniczną (e-mail: walne.zgromadzenie@orlen.pl). Mogą w ten sposób przysyłać zawiadomienia o udzieleniu pełnomocnictwa w postaci elektronicznej oraz dokument pełnomocnictwa wraz z innymi dokumentami pozwalającymi na identyfikację mocodawcy i pełnomocnika. Na korporacyjnej stronie internetowej w sekcji poświęconej Walnym Zgromadzeniom Spółki zamieszczane są przydatne akcjonariuszom materiały, m.in. przewodnik dla akcjonariuszy „Jak wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu PKN ORLEN”, informacje o zbliżających się Zgromadzeniach, materiały związane z tymi Zgromadzeniami, a także materiały archiwalne z odbytych posiedzeń, w tym treści podjętych uchwał, a także pliki wideo zawierające transmisje internetowe z Walnych Zgromadzeń.

W obradach Walnego Zgromadzenia mają prawo uczestniczyć z prawem zabierania głosu Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej nawet nie będący akcjonariuszami, bez potrzeby otrzymywania zaproszeń. W obradach Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia

mogą uczestniczyć Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej, których mandaty wygasły przed dniem Walnego Zgromadzenia, a którzy sprawowali swe funkcje w roku obrotowym, za który sprawozdanie Zarządu oraz sprawozdanie finansowe ma być zatwierdzone przez to Zwyczajne Walne Zgromadzenie.

W obradach Walnego Zgromadzenia mają prawo brać udział także inne osoby zaproszone przez organ zwołujący Walne Zgromadzenie lub dopuszczone na salę obrad przez Przewodniczącego, w szczególności biegli rewidenci, doradcy prawni i finansowi lub pracownicy Spółki. PKN ORLEN, w zakresie zgodnym z przepisami prawa i uwzględniającym interesy Spółki, umożliwia także przedstawicielom mediów obecność na Walnych Zgromadzeniach. Zarząd na każdym Walnym Zgromadzeniu zapewnia udział niezależnego eksperta w sprawach z zakresu prawa handlowego.

Głosowanie na Walnym Zgromadzeniu PKN ORLEN

Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień kodeksu spółek handlowych oraz Statutu, uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów oddanych. Jedna akcja PKN ORLEN daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Spółki. Ograniczenia prawa akcjonariuszy Spółki do głosowania zostały opisane w punkcie **Specjalne uprawnienia kontrolne i prawa głosu**.

Walne Zgromadzenia w 2018 roku

W roku 2018 odbyły się dwa Walne Zgromadzenia: 2 lutego 2018 roku odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, a 26 czerwca 2018 roku odbyło się Zwyczajne Walne Zgromadzenie, które z uwagi na zarządzoną przerwę w obradach kontynuowane było w dniu 17 lipca 2018 roku.

Podczas obrad Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia akcjonariusze Spółki zmienili uchwałę nr 4 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 24 stycznia 2017 roku w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami, ustalając katalog Celów Zarządczych i dodatkowe Cele Zarządcze warunkujące wypłatę zmiennej części wynagrodzenia za 2018 rok.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie, które odbyło się 26 czerwca 2018 roku zdecydowało o:

- Zatwierdzeniu rocznych sprawozdań z działalności Grupy ORLEN i PKN ORLEN oraz sprawozdań finansowych za 2017 rok.
- Udzieleniu absolutorium wszystkim Członkom Zarządu i Rady Nadzorczej.
- Podziale zysku netto za rok obrotowy 2017 w następujący sposób:
 - Kwotę 1 283 127 183 PLN przeznaczyć na wypłatę dywidendy (3 PLN na 1 akcję).
 - Pozostałą kwotę, tj. 4 818 665 392,09 PLN przeznaczyć na kapitał zapasowy Spółki.
- Powołaniu Pana Andrzeja Kapały do składu Rady Nadzorczej Spółki.
- Zmianie Statutu Spółki w zakresie umożliwiającym Zarządowi Spółki podejmowanie uchwał przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość oraz organizacji posiedzeń Rady Nadzorczej.

Podczas obrad Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, które kontynuowane było po przerwie w obradach, podjęto uchwałę o zmianie uchwały podjętej przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie z 24 stycznia 2017 roku w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami.

Organy Zarządzające i Nadzorujące

Zasady działania Rady Nadzorczej i jej Komitetów oraz Zarządu PKN ORLEN są – poza przepisami powszechnie obowiązującymi – regulowane przez **Statut** PKN ORLEN, a także odpowiednio przez **Regulamin Rady Nadzorczej** oraz **Regulamin Zarządu**. Na funkcjonowanie organów zarządzających i nadzorczych PKN ORLEN wpływ mają również zasady ładu korporacyjnego ustanowione przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie.

W celu osiągnięcia najwyższych standardów w zakresie wykonywania przez Zarząd i Radę Nadzorczą obowiązków wynikających z przepisów powszechnie obowiązujących oraz przepisów wewnętrznych, a także wywiązywania się z nich w sposób efektywny, Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej powoływani do pełnienia funkcji reprezentują wysokie kwalifikacje i doświadczenie. Obecny skład Zarządu i Rady Nadzorczej zapewnia wszechstronność i różnorodność tych organów, między innymi pod względem płci, kierunku wykształcenia, wieku i doświadczenia zawodowego osób, które wchodzi w skład tych organów.

Dodatkowa aktywność zawodowa Członków Zarządu jest oceniana przez Radę Nadzorczą, która zgodnie z

postanowieniami Statutu Spółki, udziela Członkom Zarządu zezwolenia na zajmowanie stanowisk w organach nadzorczych lub zarządzających innych podmiotów oraz na pobieranie wynagrodzenia z tego tytułu.

Zarząd

Skład osobowy Zarządu PKN ORLEN i podział kompetencji

Skład osobowy Zarządu PKN ORLEN na 1 stycznia 2018 roku

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w Zarządzie PKN ORLEN
Wojciech Jasiński	Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny
Mirosław Kochalski	Wiceprezes Zarządu
Zbigniew Leszczyński	Członek Zarządu ds. Sprzedaży
Krystian Pater	Członek Zarządu ds. Produkcji
Wiesław Protasewicz	Członek Zarządu ds. Finansowych
Maria Sosnowska	Członek Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów

Zmiany w składzie Zarządu w 2018 roku

Rada Nadzorcza PKN ORLEN na posiedzeniu w dniu 5 lutego 2018 roku odwołała ze składu Zarządu z dniem 5 lutego 2018 roku:

- Pana Wojciecha Jasińskiego, Prezesa Zarządu.
- Pana Mirosława Kochalskiego, Wiceprezesa Zarządu.
- Panią Marię Sosnowską, Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów.

Na tym samym posiedzeniu Rada Nadzorcza, działając na podstawie § 9 ust. 1 pkt 3 Statutu Spółki, na podstawie wniosku Ministra Energii z dnia 5 lutego 2018 roku, powołała z dniem 6 lutego 2018 roku Pana Daniela Obajtka na Prezesa Zarządu PKN ORLEN. Rada Nadzorcza postanowiła także delegować z dniem 5 lutego 2018 roku Pana Józefa Węgreckiego do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów do czasu powołania Członka Zarządu na to stanowisko, przy czym na okres nie dłuższy niż trzy miesiące.

Rada Nadzorcza PKN ORLEN na posiedzeniu w dniu 22 marca 2018 roku odwołała ze składu Zarządu z dniem 22 marca 2018 roku Pana Krystiana Patera.

Na tym samym posiedzeniu Rada Nadzorcza postanowiła delegować Panią Jadwigę Lesisz do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów od dnia 23 marca 2018 roku do czasu powołania Członka Zarządu na to stanowisko, przy czym na okres nie dłuższy niż trzy miesiące.

Ponadto Rada Nadzorcza powołała do składu Zarządu:

- Pana Ryszarda Lorka na stanowisko Członka Zarządu ds. Handlowych, od dnia 10 kwietnia 2018 roku.
- Pana Józefa Węgreckiego na stanowisko Członka Zarządu ds. Operacyjnych, od dnia 23 marca 2018 roku.

29 marca 2018 roku do Spółki wpłynęła rezygnacja Pana Ryszarda Lorka z objęcia funkcji Członka Zarządu ds. Handlowych PKN ORLEN.

Rada Nadzorcza PKN ORLEN na posiedzeniu w dniu 19 czerwca 2018 roku powołała do składu Zarządu Panią Patrycję Klarecką na stanowisko Członka Zarządu ds. handlowych, od dnia 24 czerwca 2018 roku.

Rada Nadzorcza PKN ORLEN na posiedzeniu w dniu 10 sierpnia 2018 roku powołała do składu Zarządu:

- Pana Michała Roga do pełnienia funkcji Członka Zarządu odpowiedzialnego za obszar handlu hurtowego i międzynarodowego.
- Pana Armena Konrada Artwicha do pełnienia funkcji Członka Zarządu odpowiedzialnego za obszar korporacyjny.

Skład Zarządu PKN ORLEN na 31 grudnia 2018 roku

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w Zarządzie PKN ORLEN	Nadzorowane obszary
Daniel Obajtek	Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny	strategia, kadry, marketing, komunikacja korporacyjna, biuro zarządu, kontrola i bezpieczeństwo, audyt, prawny, relacje z otoczeniem
Armen Konrad Artwicz	Członek Zarządu ds. Korporacyjnych	administracja, ochrona środowiska, grupa kapitałowa, kontrola finansowa, zarządzanie ryzykiem i zgodnością
Patrycja Klarecka	Członek Zarządu ds. Sprzedaży Detalicznej	informatyka, sprzedaż detaliczna, innowacje, efektywność i rozwój sprzedaży
Zbigniew Leszczyński	Członek Zarządu ds. Rozwoju	zakupy, realizacja inwestycji majątkowych, rozwój i technologia, bezpieczeństwo i higiena pracy
Wiesław Protasewicz	Członek Zarządu ds. Finansowych	planowanie i sprawozdawczość, kontroling biznesowy, zarządzanie finansami, podatki, relacje inwestorskie, nadzór nad bezpieczeństwem infrastruktury i informacji
Michał Róg	Członek Zarządu ds. Handlu Hurtowego i Międzynarodowego	handel hurtowy produktami rafineryjnymi, handel produktami petrochemicznymi, logistyka, handel ropą i gazem, zarządzanie łańcuchem dostaw
Józef Węgrecki	Członek Zarządu ds. Operacyjnych	produkcja rafineryjna, produkcja petrochemiczna, energetyka, efektywność i optymalizacja produkcji, technika, gospodarka wodno-ściekowa

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w Zarządzie PKN ORLEN	Nadzorowane obszary
Daniel Obajtek	Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny	strategia i relacje inwestorskie, kadry, marketing sportowy, sponsoring i eventy, komunikacja korporacyjna, biuro zarządu, kontrola i bezpieczeństwo, audyt, prawny, relacje z otoczeniem, handel ropą i gazem
Armen Konrad Artwich	Członek Zarządu ds. Korporacyjnych	administracja, ochrona środowiska, grupa kapitałowa, kontrola finansowa, zarządzanie ryzykiem i zgodnością
Patrycja Klarecka	Członek Zarządu ds. Sprzedaży Detalicznej	informatyka, sprzedaż detaliczna, innowacje, marketing
Zbigniew Leszczyński	Członek Zarządu ds. Rozwoju	zakupy, realizacja inwestycji majątkowych, rozwój i technologia, bezpieczeństwo i higiena pracy
Wiesław Protasewicz	Członek Zarządu ds. Finansowych	zarządzanie finansami, planowanie i sprawozdawczość, kontroling biznesowy, podatki, nadzór nad bezpieczeństwem infrastruktury i informacji
Michał Róg	Członek Zarządu ds. Handlu Hurtowego i Międzynarodowego	handel hurtowy produktami rafineryjnymi, handel produktami petrochemicznymi, logistyka, zarządzanie łańcuchem dostaw
Józef Węgrecki	Członek Zarządu ds. Operacyjnych	produkcja rafineryjna, produkcja petrochemiczna, energetyka, efektywność i optymalizacja produkcji, technika, gospodarka wodno-ściekowa

Życiorysy Członków Zarządu są dostępne na www.orklen.pl, a aktualny podział odpowiedzialności Członków Zarządu PKN ORLEN na: www.orklen.pl.

Powołanie i odwołanie Zarządu PKN ORLEN

W skład Zarządu PKN ORLEN wchodzi od pięciu do dziewięciu Członków, w tym Prezes, Wiceprezesa Zarządu i pozostali Członkowie Zarządu. Członkowie Zarządu są powoływani i odwoływani przez Radę Nadzorczą, przy czym jeden Członek Zarządu PKN ORLEN jest powoływany i odwoływany przez Radę Nadzorczą na wniosek Skarbu Państwa.

Kadencja Członków Zarządu jest wspólna i kończy się z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za drugi pełny rok obrotowy kadencji.

Prezes, Wiceprezesa i pozostali Członkowie Zarządu oraz cały Zarząd mogą być zawieszani w czynnościach z ważnych powodów przez Radę Nadzorczą. W przypadku zawieszenia lub odwołania Prezesa Zarządu bądź w innym przypadku wygaśnięcia mandatu Prezesa Zarządu przed upływem kadencji, do czasu powołania nowego lub odwołania dotychczasowego Prezesa wszystkie jego uprawnienia, z wyjątkiem prawa decydującego głosu, o którym mowa w § 9 ust. 5 pkt 2 Statutu, wykonuje osoba powołana uchwałą Rady Nadzorczej na stanowisko pełniącego obowiązki Prezesa Zarządu.

Obecna kadencja Zarządu rozpoczęła się 30 czerwca 2017 roku zakończy się z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Spółki za rok obrotowy 2019.

Organizacja prac Zarządu PKN ORLEN

Szczegółowe zasady dotyczące zwoływania posiedzeń Zarządu zawiera [Regulamin Zarządu Spółki](#).

Posiedzenia Zarządu odbywają się nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie. Dla ważności uchwał Zarządu wymagane jest prawidłowe zawiadomienie o planowanym posiedzeniu wszystkich Członków Zarządu oraz obecność na posiedzeniu co najmniej połowy składu Zarządu. Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością głosów (w razie równości głosów decyduje głos Prezesa Zarządu), z zastrzeżeniem, iż przy uchwale dotyczącej ustanowienia prokury wymagana jest jednomyślność wszystkich Członków Zarządu. Członek Zarządu, który głosował przeciwko podjętej uchwale może zgłosić zdanie odrębne, jednakże złożenie zdania

odrębnego wymaga uzasadnienia.

Uchwały są podejmowane w głosowaniu jawnym, natomiast głosowanie tajne może zostać zarządzane na wniosek każdego Członka Zarządu. Uchwały podpisują wszyscy Członkowie Zarządu, którzy byli obecni na posiedzeniu Zarządu, na którym uchwała została podjęta. Pod uchwałą składa podpis także Członek Zarządu, który złożył zdanie odrębne z adnotacją „zdanie odrębne” lub „votum separatum”.

Z uwagi na zmianę **Statutu** Spółki podczas Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia w dniu 26 czerwca 2018 roku, do **Regulaminu Zarządu** wprowadzono możliwość podejmowania uchwał przez Zarząd Spółki przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość. Dla ważności uchwał podejmowanych w tym trybie wymagane jest powiadomienie wszystkich Członków Zarządu o treści projektu uchwały, przy czym powiadomienie to może także odbyć się przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

Zgodnie z **Regulaminem Zarządu** Członkowie Zarządu są zobowiązani informować Radę Nadzorczą o każdym konflikcie interesów w związku z pełnioną funkcją lub o możliwości jego powstania. W razie sprzeczności interesów Spółki z osobistymi interesami Członka Zarządu, Członek Zarządu winien wstrzymać się od udziału w rozstrzygnięciu takich spraw i żądać zaznaczenia tego w protokole z posiedzenia Zarządu. W przypadku wątpliwości co do istnienia konfliktu interesów, sprawę rozstrzyga Zarząd w drodze uchwały. Zgodnie z Regulaminem Zarządu, konflikt interesu rozumiany jest jako okoliczność, w której na podjęcie decyzji przez Członka Zarządu może mieć wpływ osobisty interes Członka Zarządu lub jego osoby bliskiej tj. małżonka, dzieci, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia oraz osób z którymi jest powiązany osobiście.

Kompetencje Zarządu PKN ORLEN

Wszyscy Członkowie Zarządu są zobowiązani i uprawnieni do prowadzenia spraw PKN ORLEN.

Uchwały Zarządu wymagają wszystkie sprawy przekraczające zakres zwykłego zarządu. Jako czynności zwykłego zarządu traktowane są m.in. czynności mające za przedmiot obrót paliwami w rozumieniu **Statutu** Spółki (tj. ropą naftową, produktami ropopochodnymi, biokomponentami, biopaliwami, oraz innymi paliwami, w tym gazem ziemnym, gazem przemysłowym i gazem opałowym) lub energią oraz wszelkie inne czynności niewskazane w **Regulaminie Zarządu**. Dodatkowo, zgoda Zarządu nie jest wymagana na dokonanie czynności będącej integralną częścią innej czynności, na dokonanie której Zarząd już wyraził zgodę, chyba że co innego wynika z uchwały Zarządu.

Uchwały Zarządu wymaga m.in.:

- Przyjęcie i zmiana **Regulaminu Zarządu**.
- Przyjęcie i zmiana Regulaminu Organizacyjnego PKN ORLEN.
- Przyjmowanie wniosków kierowanych do Rady Nadzorczej lub Walnego Zgromadzenia.
- Zwoływanie Walnych Zgromadzeń i przyjmowanie proponowanego porządku obrad Walnych Zgromadzeń.
- Przyjmowanie rocznych i wieloletnich planów finansowych oraz strategii rozwoju Spółki.
- Wyrażanie zgody na realizację zadania inwestycyjnego i zaciąganie wynikających z niego zobowiązań, jeżeli powstaną w związku z nim wydatki lub obciążenia przekraczające kwotę 10 000 000 PLN.
- Zaciąganie zobowiązań, rozporządzanie prawami majątkowymi oraz jakkolwiek forma obciążania majątku Spółki, których wartość przekracza 20 000 000 PLN (z pewnymi wyłączeniami od tej zasady).
- Zbywanie i nabywanie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości oraz ustanawianie ograniczonego prawa rzeczowego.
- Zbywanie, nabywanie oraz obciążanie przez Spółkę udziałów, akcji lub innych tytułów uczestnictwa w innych podmiotach, w tym także akcji w publicznym obrocie papierami wartościowymi.
- Emisja papierów wartościowych przez Spółkę.
- Przyjmowanie sprawozdań finansowych Spółki oraz Grupy ORLEN.
- Przyjęcie i zmiana systemu wynagradzania pracowników Spółki, jak również decyzje dotyczące wprowadzenia oraz założeń programów motywacyjnych.
- Zawarcie, zmiana i wypowiedzenie układu zbiorowego pracy obowiązującego w Spółce oraz innych porozumień ze związkami zawodowymi.
- Określenie zasad udzielania i odwoływania pełnomocnictw.
- Ustalanie tzw. polityki darowizn Spółki.

- Udzielanie prokury.
- Ustalanie wewnętrznego podziału kompetencji pomiędzy Członków Zarządu.
- Utworzenie zakładu/biura za granicą.
- Inne sprawy, których rozstrzygnięcia w formie uchwały zażąda chociażby jeden z Członków Zarządu.
- Podejmowanie decyzji o wypłacie zaliczki na poczet dywidendy.

Zarząd ma obowiązek przekazywać Radzie Nadzorczej regularne i wyczerpujące informacje o wszystkich istotnych sprawach dotyczących działalności PKN ORLEN oraz o ryzyku związanym z prowadzoną działalnością i sposobach zarządzania tym ryzykiem.

Rada Nadzorcza

Skład osobowy Rady Nadzorczej PKN ORLEN na 1 stycznia 2018 roku

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w Radzie Nadzorczej PKN ORLEN
Angelina Sarota	Przewodnicząca Rady Nadzorczej
Radosław L. Kwaśnicki	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Mateusz Henryk Bochacik	Sekretarz Rady Nadzorczej
Izabela Felczak-Poturnicka	Członek Rady Nadzorczej
Adrian Dworzyński	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)
Agnieszka Krzętowska	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)
Wojciech Kryński	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)

W dniu 5 stycznia 2018 roku Minister Energii w imieniu akcjonariusza Skarbu Państwa, działając na podstawie § 8 ust. 2 pkt 1 Statutu Spółki powołał Panią Małgorzatę Niezgodę do składu Rady Nadzorczej. W dniu 1 lutego 2018 roku Pani Małgorzata Niezgoda, złożyła oświadczenie o rezygnacji z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej PKN ORLEN.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PKN ORLEN w dniu 2 lutego 2018 roku odwołało ze składu Rady Nadzorczej Spółki Panią Agnieszkę Krzętowską, Panią Angelinę Sarotę i Pana Adriana Dworzyńskiego oraz powołało Panią Izabelę Felczak-Poturnicką na Przewodniczącą Rady Nadzorczej Spółki oraz Panią Agnieszkę Biernat-Wiatrak, Panią Jadwigę Lesisz oraz Panią Małgorzatę Niezgodę do składu Rady Nadzorczej Spółki. W dniu 5 lutego 2018 roku Minister Energii w imieniu akcjonariusza Skarbu Państwa, działając na podstawie § 8 ust. 2 pkt 1 Statutu Spółki powołał Pana Józefa Węgreckiego do składu Rady Nadzorczej PKN ORLEN. W dniu 5 lutego 2018 roku Rada Nadzorcza PKN ORLEN delegowała Pana Józefa Węgreckiego do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu ds. Zakupów i Inwestycji. Z dniem 1 marca 2018 roku Pani Agnieszka Biernat-Wiatrak utraciła status niezależnego Członka Rady Nadzorczej. W dniu 14 marca 2018 roku Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Pan Radosław Kwaśnicki złożył oświadczenie o spełnianiu kryteriów niezależności. W dniu 22 marca 2018 roku Pan Józef Węgrecki złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej. W dniu 22 marca 2018 roku Rada Nadzorcza delegowała od dnia 23 marca 2018 roku Członka Rady Nadzorczej Panią Jadwigę Lesisz do pełnienia funkcji Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące.

W dniu 26 czerwca 2018 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKN ORLEN powołało do składu Rady Nadzorczej Pana Andrzeja Kapałę. Jednocześnie w tym samym dniu tj. 26.06.2018 Dyrektor Departamentu Skarbu Państwa w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, w imieniu akcjonariusza Skarbu Państwa, działając na podstawie § 8 ust. 2 pkt 1 Statutu Spółki powołał Panią Annę

Wójcik do składu Rady Nadzorczej PKN ORLEN.

Rada Nadzorcza PKN ORLEN odbyła w 2018 roku 21 protokołowanych posiedzeń i podjęła 175 uchwał. Frekwencja Członków Rady Nadzorczej PKN ORLEN na posiedzeniach Rady Nadzorczej wyniosła 99%. W przypadku nieobecności Członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu, Rada Nadzorcza podjęła uchwałę o jej usprawiedliwieniu.

Skład Rady Nadzorczej PKN ORLEN na 31 grudnia 2018 roku

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w Radzie Nadzorczej PKN ORLEN
Izabela Felczak-Poturnicka	Przewodnicząca Rady Nadzorczej
Radosław L. Kwaśnicki	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej od 14 marca 2018 roku)
Mateusz Henryk Bochacik	Sekretarz Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej od 26 lutego 2018 roku)
Wojciech Kryński	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)
Małgorzata Niezgoda	Członek Rady Nadzorczej
Jadwiga Lesisz	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)
Agnieszka Biernat-Wiatrak	Członek Rady Nadzorczej
Andrzej Kapala	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)
Anna Wójcik	Członek Rady Nadzorczej

Pan Mateusz Henryk Bochacik złożył z dniem 15 lutego 2019 roku rezygnację z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej PKN ORLEN.

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w Radzie Nadzorczej PKN ORLEN
Izabela Felczak-Poturnicka	Przewodnicząca Rady Nadzorczej
Radosław L. Kwaśnicki	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej od 14 marca 2018 roku)
Wojciech Kryński	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)
Małgorzata Niezgoda	Członek Rady Nadzorczej
Jadwiga Lesisz	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)
Agnieszka Biernat-Wiatrak	Członek Rady Nadzorczej
Andrzej Kapała	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)
Anna Wójcik	Sekretarz Rady Nadzorczej

Członkowie Rady Nadzorczej PKN ORLEN nie pełnią funkcji wykonawczych w Spółce.

Zasady działania Rady Nadzorczej PKN ORLEN

W skład Rady Nadzorczej PKN ORLEN wchodzi od sześciu do dziewięciu Członków. Akcjonariusz Skarb Państwa jest uprawniony do powoływania i odwoływania jednego Członka Rady Nadzorczej, pozostałych Członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Walne Zgromadzenie. Członkowie Rady Nadzorczej PKN ORLEN są powoływani na okres wspólnej kadencji, która kończy się z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za drugi pełny rok obrotowy kadencji. Poszczególni Członkowie Rady oraz cała Rada Nadzorcza mogą zostać odwołani w każdym czasie przed upływem kadencji. Walne Zgromadzenie PKN ORLEN powołuje Przewodniczącego Rady Nadzorczej, natomiast Wiceprzewodniczący i Sekretarz wybierani są przez Radę Nadzorczą z grona pozostałych Członków Rady.

Co najmniej dwóch Członków Rady Nadzorczej, musi być osobami, z których każda spełnia kryteria niezależności określone w **Statucie** PKN ORLEN. Zgodnie z wymogami **DPSN**, niezależni Członkowie Rady Nadzorczej nie są pracownikami Spółki, podmiotu zależnego lub podmiotu stowarzyszonego, jak również nie są związani z tymi podmiotami umową o podobnym charakterze, nie są także powiązani z akcjonariuszem w sposób wykluczający przedmiot niezależności.

Niezależni Członkowie Rady Nadzorczej składają Spółce, przed ich powołaniem do składu Rady Nadzorczej, pisemne oświadczenie o spełnieniu przesłanek określonych w **Statucie** Spółki oraz **DPSN**. Dodatkowo kandydaci na Członków Rady Nadzorczej składają oświadczenia mające na celu ustalenie czy spełniają wymagania wobec Członków Komitetu Audytu Rady Nadzorczej PKN ORLEN wskazane w ustawie z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, w tym wymagania co do niezależności Członków Komitetu Audytu. Oświadczenia o spełnieniu kryteriów niezależności są przekazywane pozostałym Członkom Rady Nadzorczej oraz Zarządowi Spółki.

W przypadku zaistnienia sytuacji powodującej niespełnienie przesłanek niezależności, Członek Rady Nadzorczej zobowiązany jest niezwłocznie poinformować o tym fakcie Spółkę, natomiast Spółka informuje akcjonariuszy o aktualnej liczbie niezależnych Członków Rady Nadzorczej.

W sytuacji, gdy liczba niezależnych Członków Rady Nadzorczej wyniesie mniej niż dwóch, Zarząd Spółki zobowiązany jest niezwłocznie zwołać Walne Zgromadzenie i umieścić w porządku obrad tego Zgromadzenia punkt dotyczący zmian w składzie Rady Nadzorczej. Do czasu dokonania zmian w składzie Rady Nadzorczej polegających na dostosowaniu liczby niezależnych Członków do wymagań statutowych, Rada Nadzorcza działa w składzie dotychczasowym, a postanowien § 8 ust. 9 a **Statutu**

Spółki (wymieniających listę uchwał, do których podjęcia wymagana jest zgoda co najmniej połowy niezależnych Członków Rady Nadzorczej) nie stosuje się.

Zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej, Członek Rady Nadzorczej nie powinien rezygnować z pełnienia funkcji w trakcie trwania kadencji, jeżeli mogłoby to uniemożliwić działanie Rady, a w szczególności jeśli mogłoby to uniemożliwić terminowe podjęcie uchwały w istotnej dla Spółki sprawie. W sytuacji gdyby została złożona rezygnacja przez Członka Rady Nadzorczej lub wystąpiła niemożność sprawowania czynności przez Członka Rady Nadzorczej, Spółka niezwłocznie podejmuje odpowiednie działania w celu uzupełnienia lub dokonania zmiany w składzie Rady.

Organizacja prac Rady Nadzorczej odbywa się zgodnie z zasadami przedstawionymi w **Statucie** Spółki i **Regulaminie Rady Nadzorczej** dostępnym na **korporacyjnej stronie internetowej**. Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż raz na dwa miesiące.

Rada Nadzorcza podejmuje uchwały, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa jej Członków. Z zastrzeżeniem postanowień kodeksu spółek handlowych, uchwała Rady Nadzorczej może być podjęta w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Uchwały Rady Nadzorczej zapadają bezwzględną większością oddanych głosów, w obecności co najmniej połowy Członków Rady. Wyjątkiem od tego jest sytuacja odwołania lub zawieszenia któregokolwiek z Członków Zarządu lub całego Zarządu w trakcie trwania ich kadencji, kiedy to wymagane jest oddanie głosów „za” przez co najmniej dwie trzecie wszystkich Członków Rady Nadzorczej.

Podjęcie uchwał w sprawach:

- Świadczenia z jakiegokolwiek tytułu przez Spółkę i jakiejkolwiek podmioty powiązane ze Spółką na rzecz Członków Zarządu.
- Wyrażenia zgody na zawarcie przez Spółkę lub podmiot zależny istotnej umowy z podmiotem powiązaniem ze Spółką, Członkiem Rady Nadzorczej albo Zarządu oraz z podmiotami powiązanymi z nimi.
- Wyboru biegłego rewidenta dla przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego Spółki.

wymaga zgody co najmniej połowy niezależnych Członków Rady Nadzorczej. Postanowienia te nie wyłączają stosowania art. 15 § 1 i 2 kodeksu spółek handlowych.

Kompetencje Rady Nadzorczej PKN ORLEN

Rada Nadzorcza PKN ORLEN sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności, jej kompetencje określone są w **kodeksie spółek handlowych** i **Statucie** Spółki, z uwzględnieniem **Regulaminu Rady Nadzorczej** oraz – w przypadkach przewidzianych przez przepisy powszechnie obowiązujące – przez uchwały Walnego Zgromadzenia oraz uchwały Rady Nadzorczej i wewnętrzne akty organizacyjne obowiązujące w Spółce.

Mając na względzie najwyższe standardy ładu korporacyjnego oraz zapewnienie rzetelnej oceny Spółki przez akcjonariuszy, do obowiązków Rady Nadzorczej PKN ORLEN dodatkowo należy przedkładanie Walnemu Zgromadzeniu:

- Oceny sytuacji PKN ORLEN, z uwzględnieniem oceny systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego.
- Sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej.
- Oceny sposobu wypełniania przez Spółkę obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad ładu korporacyjnego.
- Ocenę racjonalności prowadzonej przez Spółkę działalności sponsoringowej i charytatywnej lub innej o zbliżonym charakterze.
- Analizę i ocenę funkcjonowania podmiotów Grupy ORLEN, przy ocenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy ORLEN.
- Ocenę wykorzystania majątku trwałego w działalności Spółki.

Rada Nadzorcza opiniuje sprawozdania o wydatkach reprezentacyjnych, a także wydatkach na usługi prawne, usługi marketingowe, usługi w zakresie stosunków międzyludzkich (public relations) i komunikacji społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem, sporządzone przez Zarząd.

Poza przypadkami określonymi w powszechnie obowiązujących przepisach i Statucie, zgody Rady Nadzorczej wymaga zawarcie:

- Umowy o usługi prawne, usługi marketingowe, usługi w zakresie stosunków międzyludzkich (public relations) i komunikacji

społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem, jeżeli wysokość wynagrodzenia przewidzianego łącznie za świadczone usługi przekracza 500 000 PLN netto, w stosunku rocznym lub, w których maksymalna wysokość wynagrodzenia nie jest przewidziana oraz zmiany w przedmiotowych umowach.

- Darowizny lub innej umowy o podobnym skutku o wartości przekraczającej 20 000 PLN lub 0,1% sumy aktywów w rozumieniu ustawy o rachunkowości, ustalonych na podstawie ostatniego zatwierdzonego sprawozdania finansowego.
- Zwolnienia z długu lub innej umowy o podobnym skutku o wartości przekraczającej 50 000 PLN lub 0,1% sumy aktywów w rozumieniu ustawy o rachunkowości, ustalonych na podstawie ostatniego zatwierdzonego sprawozdania finansowego.

Rada Nadzorcza zatwierdza szczegółowe zasady zbywania składników aktywów trwałych, w rozumieniu ustawy o rachunkowości, o wartości powyżej 0,1% sumy aktywów, ustalonych na podstawie ostatniego zatwierdzonego sprawozdania finansowego.

Walne Zgromadzenie Spółki powołało Radę Nadzorczą na kolejną kadencję w dniu 3 czerwca 2016 roku. Obecna kadencja Rady Nadzorczej rozpoczęła się 3 czerwca 2016 roku i zakończy się w z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Spółki za rok obrotowy 2018.

W skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji wchodzi członkowie z wykształceniem prawniczym, ekonomicznym i finansowym z różnorodnym doświadczeniem zawodowym, którzy ukończyli szkolenia i kursy specjalistyczne, posiadający międzynarodowe certyfikaty.

Kwalifikacje Przewodniczącej i Członków Rady Nadzorczej znajdują się na [korporacyjnej stronie internetowej](#).

W 2018 roku liczba członków Rady Nadzorczej kształtowała się na poziomie określonym w Statucie Spółki. Na dzień 1 stycznia 2018 roku w Radzie Nadzorczej zasiadało trzech niezależnych członków, a na dzień 31 grudnia 2018 roku w Radzie Nadzorczej zasiadało pięciu niezależnych członków.

Zgodnie z postanowieniami § 8 pkt 1 i 2 [Regulaminu Rady Nadzorczej](#) w celu wykonywania swoich obowiązków Rada Nadzorcza ma prawo badać wszystkie dokumenty Spółki, żądać od Zarządu i pracowników sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji stanu majątku Spółki. Zarząd Spółki zapewnia Radzie Nadzorczej, w celu realizacji jej zadań, dostęp do informacji o sprawach dotyczących Spółki. W celu zapewnienia prawidłowego wykonywania swoich obowiązków, Rada Nadzorcza ma prawo zwrócić się z wnioskiem do Zarządu o opracowanie dla jej potrzeb, na koszt Spółki, ekspertyz i opinii lub o zatrudnienie doradcy.

Zgodnie z § 27 pkt 1 i 2 [Regulaminu Rady Nadzorczej](#) PKN ORLEN w przypadku powstania konfliktu interesów lub możliwości jego powstania, Członek Rady Nadzorczej powinien poinformować o tym pozostałych Członków Rady Nadzorczej, powstrzymać się od zabierania głosu w dyskusji oraz od udziału w głosowaniu nad uchwałą w sprawie, w której zaistniał lub może zaistnieć konflikt interesów i zażądać zaznaczenia tego w protokole. Naruszenie postanowień zdania poprzedniego nie powoduje nieważności uchwały Rady Nadzorczej. W przypadku wątpliwości co do istnienia konfliktu interesów, sprawę rozstrzyga Rada Nadzorcza w drodze uchwały.

Komitety Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza PKN ORLEN może powoływać komitety stałe lub ad hoc, działające jako jej kolegialne organy doradcze i opiniotwórcze.

W ramach Rady Nadzorczej PKN ORLEN działają następujące komitety stałe:

- **Komitet Audytu.**
- **Komitet ds. Strategii i Rozwoju.**
- **Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń.**
- **Komitet ds. Ładu Korporacyjnego.**
- **Komitet ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu (Komitet ds. CSR).**

Skład Komitetów Rady Nadzorczej PKN ORLEN w 2018 roku

Skład osobowy Komitetów Rady Nadzorczej PKN ORLEN na 1 stycznia 2018 roku

Imię i nazwisko

Funkcja pełniona w Komitecie Rady Nadzorczej PKN ORLEN

Komitet Audytu	
Wojciech Kryński	Przewodniczący Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Radosław L. Kwaśnicki	Członek Komitetu
Adrian Dworzyński	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Agnieszka Krzętowska	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Izabela Felczak-Poturnicka	Członek Komitetu
Komitet ds. Strategii i Rozwoju	
Radosław L. Kwaśnicki	Przewodniczący Komitetu
Angelina Sarota	Członek Komitetu
Adrian Dworzyński	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Agnieszka Krzętowska	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Izabela Felczak-Poturnicka	Członek Komitetu
Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń	
Angelina Sarota	Przewodnicząca Komitetu
Mateusz Bochacik	Członek Komitetu
Adrian Dworzyński	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Agnieszka Krzętowska	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Komitet ds. Ładu Korporacyjnego	
Adrian Dworzyński	Przewodniczący Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Angelina Sarota	Członek Komitetu
Mateusz Bochacik	Członek Komitetu
Radosław L. Kwaśnicki	Członek Komitetu

Komitet ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu

Agnieszka Krzętowska	Przewodnicząca Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Radosław L. Kwaśnicki	Członek Komitetu
Izabela Felczak-Poturnicka	Członek Komitetu

Skład osobowy Komitetów Rady Nadzorczej PKN ORLEN na 31 grudnia 2018 roku

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w Komitecie Rady Nadzorczej PKN ORLEN
Komitet Audytu	
Wojciech Kryński	Przewodniczący Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Radosław L. Kwaśnicki	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej od 14 marca 2018 roku
Izabela Felczak-Poturnicka	Członek Komitetu
Jadwiga Lesisz	Członek Komitetu od 26 lutego 2018 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Andrzej Kapala	Członek Komitetu od 19 lipca 2018 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Komitet ds. Strategii i Rozwoju	
Radosław L. Kwaśnicki	Przewodniczący Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej od 14 marca 2018 roku
Izabela Felczak-Poturnicka	Członek Komitetu
Małgorzata Niezgoda	Członek Komitetu od 30 stycznia 2018 roku
Agnieszka Biernat-Wiatrak	Członek Komitetu od 26 lutego 2018 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej w okresie 2 luty 2018 roku – 1 marca 2018 roku
Andrzej Kapala	Członek Komitetu od 19 lipca 2018 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń	
Małgorzata Niezgoda	Przewodnicząca Komitetu od 26 lutego 2018 roku
Mateusz Bochacik	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej od 26 lutego 2018 roku

Wojciech Kryński	Członek Komitetu od 5 lutego 2018 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Jadwiga Lesisz	Członek Komitetu od 11 września 2018 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Anna Wójcik	Członek Komitetu od 19 lipca 2018 roku
Komitet ds. Ładu Korporacyjnego	
Agnieszka Biernat-Wiatrak	Przewodnicząca Komitetu od 26 lutego 2018 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej w okresie 2 lutego 2018 roku – 1 marca 2018 roku
Mateusz Bochacik	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej od 26 lutego 2018 roku
Radosław L. Kwaśnicki	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej od 14 marca 2018 roku
Komitet ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu	
Jadwiga Lesisz	Przewodnicząca Komitetu od 26 lutego 2018 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Radosław L. Kwaśnicki	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej od 14 marca 2018 roku
Izabela Felczak-Poturnicka	Członek Komitetu
Anna Wójcik	Członek Komitetu od 19 lipca 2018 roku

Skład osobowy Komitetów Rady Nadzorczej PKN ORLEN na 21 marca 2019 roku

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w Komitecie Rady Nadzorczej PKN ORLEN
Komitet Audytu	
Wojciech Kryński	Przewodniczący Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Radosław L. Kwaśnicki	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej od 14 marca 2018 roku
Izabela Felczak-Poturnicka	Członek Komitetu
Jadwiga Lesisz	Członek Komitetu od 26 lutego 2018 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Andrzej Kapała	Członek Komitetu od 19 lipca 2018 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej

Komitet ds. Strategii i Rozwoju

Radosław L. Kwaśnicki	Przewodniczący Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej od 14 marca 2018 roku
Izabela Felczak-Poturnicka	Członek Komitetu
Małgorzata Niezgoda	Członek Komitetu od 30 stycznia 2018 roku
Agnieszka Biernat-Wiatrak	Członek Komitetu od 26 lutego 2018 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej w okresie od 2 lutego 2018 roku – 1 marca 2018 roku
Andrzej Kapała	Członek Komitetu od 19 lipca 2018 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej

Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń

Małgorzata Niezgoda	Przewodnicząca Komitetu od 26 lutego 2018 roku
Wojciech Kryński	Członek Komitetu od 5 lutego 2018 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Radosław L. Kwaśnicki	Członek Komitetu od 20 marca 2019 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Jadwiga Lesisz	Członek Komitetu od 11 września 2018 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Anna Wójcik	Członek Komitetu od 19 lipca 2018 roku

Komitet ds. Ładu Korporacyjnego

Agnieszka Biernat-Wiatrak	Przewodnicząca Komitetu od 26 lutego 2018 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej w okresie od 2 lutego 2018 roku – 1 marca 2018 roku
Andrzej Kapała	Członek Komitetu od 20 marca 2019 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Radosław L. Kwaśnicki	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej od 14 marca 2018 roku
Izabela Felczak-Poturnicka	Członek Komitetu od 20 marca 2019 roku

Komitet ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu

Jadwiga Lesisz	Przewodnicząca Komitetu od 26 lutego 2018 roku, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Radosław L. Kwaśnicki	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej od 14 marca 2018 roku
Izabela Felczak-Poturnicka	Członek Komitetu

Komitet Audytu

Zadaniem Komitetu Audytu jest doradztwo na rzecz Rady Nadzorczej PKN ORLEN w kwestiach właściwego wdrażania zasad sprawozdawczości budżetowej i finansowej oraz kontroli wewnętrznej Spółki oraz Grupy ORLEN i współpraca z biegłymi rewidentami Spółki. Posiedzenia Komitetu Audytu odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał, każdorazowo przed opublikowaniem przez Spółkę sprawozdań finansowych.

Zgodnie z postanowieniami Regulaminu Rady Nadzorczej PKN ORLEN większość Członków Komitetu Audytu, w tym jego Przewodniczący, powinna spełniać kryteria niezależności wskazane w Statucie Spółki, Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW oraz ustawie o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz o nadzorze publicznym. Przynajmniej jeden Członek Komitetu Audytu powinien posiadać wiedzę i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych. Przynajmniej jeden Członek Komitetu Audytu lub poszczególni Członkowie Komitetu powinni posiadać wiedzę i umiejętności z zakresu branży w której działa Spółka. Kwalifikacje poszczególnych Członków Komitetu Audytu opisane są w pierwszym rozdziale Sprawozdania Zarządu PKN ORLEN z działalności Grupy ORLEN za 2018 rok oraz na korporacyjnej stronie internetowej pod adresem: <https://www.orken.pl/PL/OFirmie/RadaNadzorcza/Strony/default.aspx>.

Komitet Audytu PKN ORLEN wykonuje wszystkie zadania wymagane przez ustawę z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym. Członkowie Komitetu Audytu PKN ORLEN spełniają także wszystkie warunki przewidziane w ustawie.

W 2018 roku Komitet Audytu odbył 17 protokołowanych posiedzeń.

W 2018 roku Komitet Audytu sformułował rekomendację odnośnie wyboru firmy audytorskiej zgodnie z zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą zaktualizowaną polityką wyboru firmy audytorskiej, procedurą wyboru firmy audytorskiej, polityką udzielania dodatkowych zleceń oraz procedurą kontrolowania i monitorowania niezależności firmy audytorskiej. Główne założenia powyższego dokumentu to:

- Wybór jest dokonywany z odpowiednim wyprzedzeniem z uwzględnieniem zasady rotacji, w drodze zaproszenia do składania ofert przeprowadzonego przez Radę Nadzorczą, na podstawie rekomendacji Komitetu Audytu.
- Wybór jest dokonywany w oparciu o przejrzyste i niedyskryminujące kryteria w sposób gwarantujący najwyższą jakość prac audytorskich wykonywanych na rzecz Spółki i spełnienie wymogów oraz zasad niezależności i bezstronności firmy audytorskiej i biegłego rewidenta.
- Pierwsza umowa o badanie sprawozdania finansowego jest zawierana z firmą audytorską na okres nie krótszy niż 2 lata, z uwzględnieniem wynikających z przepisów prawa zasad rotacji firmy audytorskiej i kluczowego biegłego rewidenta.
- Przestrzeganie zasad bezstronności w oparciu o analizę realizowanych przez biegłego rewidenta dodatkowych prac w Spółce, wykraczających poza zakres określony w umowie na badanie sprawozdań finansowych, celem uniknięcia konfliktu interesów.

Komitet Audytu przeprowadził proces wyboru firmy audytorskiej i przygotował dla Rady Nadzorczej rekomendację w tej sprawie. Pracom Komitetu Audytu w zakresie wyboru firmy audytorskiej przewodniczył Pan Wojciech Kryński. Prace w zakresie wyboru firmy audytorskiej zostały udokumentowane w protokołach z posiedzeń oraz w sprawozdaniu.

Ponadto w 2018 roku, na rzecz PKN ORLEN i wybranych Spółek Grupy ORLEN świadczone były dozwolone usługi atestacyjne niebędące badaniem udzielone zgodnie z obowiązującą procedurą, tj. każdorazowo poprzedzone przeprowadzeniem oceny niezależności i wyrażeniem zgody na świadczenie danej usługi przez Komitet Audytu, w tym:

- Usługi atestacyjne związane z badaniem – przeglądy śródrocznych jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych za I, III kwartał i I półrocze 2018 roku.
- Usługa atestacyjna – potwierdzenie wyliczenia wskaźnika intensywności zużycia energii elektrycznej PKN ORLEN.
- Uzgodnione procedury na rzecz Rady Nadzorczej – analiza wybranych wskaźników mających wpływ na wyliczenie poziomu realizacji celów ilościowych dla Członków Zarządu PKN ORLEN S.A..
- Usługa atestacyjna – weryfikacja poprawności informacji w ramach XII edycji RESPECT Index.

- Usługa atestacyjna – przeprowadzenie niezależnej weryfikacji Raportu Zintegrowanego Grupy ORLEN.
- Usługa atestacyjna – przeprowadzenie weryfikacji nakładów inwestycyjnych („derogacja”) PKN ORLEN.
- Usługi atestacyjne związane z badaniem – przeglądy śródrocznych jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Unipetrol a.s. za I, III kwartał i I półrocze 2018 roku.
- Usługa atestacyjna – potwierdzenie wyliczenia wskaźnika intensywności zużycia energii elektrycznej dla Spółki ANWIL S.A., IKS Solino S.A..
- Usługa atestacyjna – weryfikacja wyliczenia współczynnika udziału kosztów wykorzystanej energii elektrycznej w wartości produkcji sprzedanej za rok 2017 w spółce ANWIL S.A..
- Usługa atestacyjna – weryfikacja prowadzenia przez ORLEN Aviation Sp. z o.o. odrębnej rachunkowości dotyczącej działalności w zakresie obsługi naziemnej zgodnie z wymogami z art. 178 ust. 1 pkt 1, Ustawy z dnia 3 lipca 2001 r. Prawo lotnicze.
- Usługa atestacyjna – weryfikacja sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej ORLEN Insurance Limited.

Komitet ds. Ładu Korporacyjnego

Zadaniem Komitetu ds. Ładu Korporacyjnego jest ocena implementacji zasad ładu korporacyjnego, składanie Radzie Nadzorczej rekomendacji w zakresie wprowadzania zasad ładu korporacyjnego, opiniowanie dokumentów dotyczących ładu korporacyjnego, ocena raportów dotyczących przestrzegania zasad ładu korporacyjnego przygotowywanych dla Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, opiniowanie propozycji zmian dotyczących dokumentów korporacyjnych Spółki oraz opracowywanie propozycji takich zmian w przypadku dokumentów własnych Rady Nadzorczej, monitorowanie zarządzania Spółką pod kątem zgodności z wymogami prawnymi i regulacyjnymi, w tym dotyczącymi obowiązków informacyjnych na rynku kapitałowym a także zgodności z Wartościami i zasadami postępowania PKN ORLEN S.A. i zasadami ładu korporacyjnego.

W 2018 roku Komitet ds. Ładu Korporacyjnego odbył 5 protokołowanych posiedzeń.

Komitet ds. Strategii i Rozwoju

Zadaniem Komitetu ds. Strategii i Rozwoju jest opiniowanie i przedstawianie rekomendacji Radzie Nadzorczej w kwestiach planowanych inwestycji i dezinvestycji mających istotny wpływ na aktywa Spółki.

W 2018 roku Komitet ds. Strategii i Rozwoju odbył 7 protokołowanych posiedzeń.

Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń

Zadaniem Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń jest wspomaganie osiągnięcia celów strategicznych Spółki poprzez przedstawianie Radzie Nadzorczej opinii i wniosków w sprawie kształtowania struktury zarządzania, w tym w kwestii rozwiązań organizacyjnych, systemu wynagrodzeń oraz doboru kadry o kwalifikacjach odpowiednich dla budowy sukcesu Spółki.

Większość członków Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń powinna być niezależna. W przypadku, gdy w skład Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń nie wchodzi większość niezależnych członków Rady Nadzorczej, Przewodniczący Rady Nadzorczej jest Przewodniczącym Komitetu.

W 2018 roku Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń odbył 15 protokołowanych posiedzeń.

Komitet ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu.

Zadaniem Komitetu ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu jest wspomaganie osiągnięcia celów strategicznych Spółki poprzez uwzględnienie w działalności Spółki oraz w kontaktach z interesariuszami (m.in. pracownikami, klientami, akcjonariuszami, społecznością lokalną) aspektów społecznych, etycznych i ekologicznych.

W 2018 roku Komitet ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu odbył 11 protokołowanych posiedzeń.

Wynagrodzenie Członków Zarządu PKN ORLEN ustala Rada Nadzorcza w oparciu o uchwałę Walnego Zgromadzenia w związku z ustawą o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierującymi niektórymi spółkami oraz rekomendacje działającego w jej ramach Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń. Do głównych elementów systemu wynagrodzeń Członków Zarządu należą:

- Stałe miesięczne wynagrodzenie zasadnicze.

- Premia roczna (wynagrodzenie zmienne) uzależniona od poziomu realizacji celów ilościowych i jakościowych oraz realizacji możliwych do ustalenia celów odrębnych.
- Odprawa wynikająca z rozwiązania umowy przez Spółkę.
- Wynagrodzenie (odszkodowanie) z tytułu zakazu konkurencji.

Wszystkie elementy wynagrodzenia reguluje umowa zawarta pomiędzy Członkiem Zarządu a Spółką.

Świadczenia dodatkowe dla dyrektorów raportujących do Zarządu PKN ORLEN mogą obejmować w szczególności samochód służbowy, pokrycie kosztów składki na ubezpieczenie z opcją inwestycyjną, prawo do korzystania z dodatkowej opieki medycznej przez dyrektora i członków jego rodziny, w tym profilaktyki zdrowotnej, zajęć sportowych i rehabilitacji, dofinansowanie do wynajmu mieszkania, pokrycie kosztów przeprowadzki w trakcie zatrudnienia, możliwość korzystania ze świadczeń określonych w Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz prawo do udziału w Pracowniczym Programie Emerytalnym na zasadach obowiązujących w Spółce.

Funkcjonująca w PKN ORLEN polityka wynagrodzeń wspiera realizację celów Spółki, w szczególności długoterminowy wzrost wartości dla akcjonariuszy i stabilność funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Ogólne zasady i warunki przyznawania zmiennej części wynagrodzenia

Członkom Zarządu PKN ORLEN przysługuje prawo do wynagrodzenia zmiennego na zasadach ustalonych w umowie, której załącznikiem i częścią składową jest Regulamin Systemu Motywacyjnego dla Zarządu. Poziom wynagrodzenia zmiennego uzależniony jest od wykonania indywidualnych zadań (jakościowych oraz ilościowych), ustalonych przez Radę Nadzorczą dla poszczególnych Członków Zarządu. Rada Nadzorcza w oparciu o ogólny katalog Celów Zarządczych ustalony przez Walne Zgromadzenie PKN ORLEN - wyznacza co roku od czterech do dziesięciu indywidualnych zadań premiowych, które wpisywane są do Karty Celów danego Członka Zarządu. Rada Nadzorcza może również dodatkowo ustalić na dany rok odrębny cel lub cele warunkujące możliwość otrzymania wynagrodzenia zmiennego za ten rok.

Ocena wykonania indywidualnych zadań premiowych (ilościowych i jakościowych) przez danego Członka Zarządu oraz celów odrębnych dokonywana jest co roku przez Radę Nadzorczą na podstawie rekomendacji Prezesa Zarządu, zawierającej ocenę wykonania indywidualnych zadań premiowych wszystkich Członków Zarządu, rekomendacji Zarządu w zakresie realizacji celu/celów odrębnych, sprawozdań dotyczących wykonania przez danego Członka Zarządu indywidualnych zadań premiowych, sprawozdań finansowych PKN ORLEN oraz innych dokumentów, których zbadanie Rada Nadzorcza uzna za celowe.

Rada Nadzorcza podejmuje uchwałę o przyznaniu Członkowi Zarządu wynagrodzenia zmiennego za dany rok obrotowy oraz jego wysokości bądź o nie przyznaniu wynagrodzenia zmiennego. Uchwała jest podstawą do wypłaty wynagrodzenia zmiennego, o ile skonsolidowane sprawozdanie finansowe Spółki za dany rok obrotowy zostanie zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie.

Na 2018 rok Rada Nadzorcza Spółki wyznaczyła dla wszystkich Członków Zarządu sześć następujących celów ilościowych:

- EBIT raportowany Koncernu.
- EBITDA wg LIFO Koncernu.
- CAPEX utrzymaniowy Koncernu + Koszty ogólne i osobowe Koncernu.
- CAPEX rozwojowy Koncernu.
- Wskaźnik giełdowy: TSR PKN ORLEN względem rynku.
- Wskaźnik wypadkowości: TRR Koncernu wraz z kontraktorami zewnętrznymi.

oraz przypisała im odpowiednie progi premiowe. Rada Nadzorcza dla każdego z Członków Zarządu ustaliła również dwa cele jakościowe związane z kluczowymi wyzwaniami Koncernu na dany rok.

Dodatkowo Rada Nadzorcza – zgodnie z uchwałami Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN - ustaliła następujące odrębne cele warunkujące możliwość otrzymania wynagrodzenia zmiennego za 2018 rok:

- Stosowanie zasad wynagradzania członków organów zarządzających i nadzorczych zgodnych z przepisami Ustawy we wszystkich spółkach Grupy ORLEN.
- Realizacja obowiązków, o których mowa w art. 17-20, art. 22 i art. 23 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 roku o zasadach zarządzania mieniem państwowym, w podmiotach zależnych Spółki w rozumieniu art. 4 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007

roku o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zasady premiowania kluczowego personelu kierowniczego (w tym Członków Zarządu)

Regulaminy dotyczące premiowania funkcjonujące dla Zarządu PKN ORLEN, dyrektorów bezpośrednio podległych Zarządowi PKN ORLEN oraz pozostałych kluczowych stanowisk Grupy ORLEN mają wspólne podstawowe cechy. Osoby objęte wyżej wymienionymi systemami premiowane są za realizację indywidualnych celów, wyznaczanych na początku okresu premiowego przez Radę Nadzorczą dla Członków Zarządu oraz przez Zarząd dla pracowników kluczowego personelu kierowniczego. Systemy premiowania są spójne z Wartościami Koncernu, promują współpracę pomiędzy poszczególnymi pracownikami i motywują do osiągania najlepszych wyników w skali Grupy ORLEN. Postawione cele mają charakter zarówno jakościowy, jak i ilościowy, i są rozliczane po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone.

Wynagrodzenia Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki z tytułu zasiadania w Zarządach lub Radach Nadzorczych spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych

Członkowie Zarządu PKN ORLEN zasiadający w 2018 roku w Zarządach lub Radach Nadzorczych spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych Grupy ORLEN nie pobierali z tego tytułu wynagrodzenia, z wyłączeniem Unipetrol a.s., przy czym wynagrodzenia z tego tytułu przekazywane były na rzecz Fundacji ORLEN Dar Serca. Na 31 grudnia 2018 roku żaden z Członków Zarządu PKN ORLEN nie zasiadał w Radzie Nadzorczej Unipetrol a.s.

Umowy zawarte z osobami zarządzającymi o zakazie konkurencji i rozwiązanie umowy

W II połowie 2018 roku w oparciu o uchwałę Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN z 17 lipca 2018 roku wprowadzono zmiany w umowach Członków Zarządu PKN ORLEN w zakresie zakazu konkurencji.

Zgodnie z umowami Członkowie Zarządu PKN ORLEN zobowiązani są przez okres 6 miesięcy po rozwiązaniu umowy do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej. W okresie tym otrzymują wynagrodzenie (odszkodowanie) w wysokości sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Zapisy w umowach dotyczące zakazu konkurencji po ustaniu funkcji Członka Zarządu wchodzi w życie dopiero po upływie 3 miesięcy pełnienia funkcji Członka Zarządu.

Ponadto umowy przewidują wypłatę odprawy w przypadku rozwiązania umowy przez Spółkę z innych przyczyn niż naruszenie podstawowych, istotnych obowiązków wynikających z umowy, pod warunkiem pełnienia funkcji Członka Zarządu przez okres co najmniej 12 miesięcy. Odprawa w takim przypadku wynosi trzykrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Zgodnie z umowami Członkowie Zarządów spółek Grupy ORLEN standardowo zobowiązani są przez okres 6 miesięcy po rozwiązaniu umowy do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej. W okresie tym otrzymują wynagrodzenie (odszkodowanie) w wysokości trzykrotności lub sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Zapisy w umowach dotyczące zakazu konkurencji po ustaniu funkcji Członka Zarządu wchodzi w życie dopiero po upływie 6 miesięcy pełnienia funkcji Członka Zarządu. W zakresie odpraw Członków Zarządów spółek Grupy ORLEN standardowo dotyczą analogiczne zasady jak w przypadku Członków Zarządu PKN ORLEN.

Dyrektorzy bezpośrednio podlegli Zarządowi PKN ORLEN standardowo zobowiązani są do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej przez okres 6 miesięcy po rozwiązaniu umowy. W tym czasie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Odprawa z tytułu rozwiązania umowy przez pracodawcę wynosi standardowo sześciokrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Obowiązująca w Grupie ORLEN polityka wynagrodzeń oraz wynagrodzenia organów zarządzających i nadzorujących zostały również opisane w rozdziale [Polityka Wynagrodzeń](#).

Polityka różnorodności

W PKN ORLEN S.A. kwestie związane z zarządzaniem różnorodnością uregulowane są w poniższych dokumentach obowiązujących w Spółce:

- Regulamin Pracy dla PKN ORLEN.
- Wartości i zasady postępowania PKN ORLEN.
- Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla Pracowników PKN ORLEN.
- Polityka zarządzania potencjałem Pracowników Grupy ORLEN.

- Strategia CSR dla PKN ORLEN (zapisy w zakresie zarządzania rozwojem i różnorodnością).
- Polityka określająca warunki i zasady pracy osób niepełnosprawnych w PKN ORLEN.
- Polityka zasad udzielania pomocy pracownikom PKN ORLEN w sytuacjach kryzysowych.
- Odrębny wewnętrzny akt organizacyjny w sprawie Projektu Pracodawca Przyjazny Rodzinie.

Celami działań związanymi z zarządzaniem różnorodnością są:

- Równe traktowanie pracowników w zatrudnieniu oraz zakaz dyskryminacji.
- Poszanowanie dla różnorodności.
- Zarządzanie różnicami kulturowymi.
- Otwartość na zatrudnianie osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych marginalizacją na rynku pracy.
- Wspieranie inicjatyw pracowniczych związanych z praktykami równościowymi w firmie.
- Polityka wynagradzania i premiowania.
- Standardy zatrudniania i wynagradzania oddelegowanych pracowników, tj. ekspatów i inpatów.
- Dostosowanie miejsc pracy do potrzeb pracowników (np. osób z niepełnosprawnościami, matek karmiących).
- Wsparcie dla grup znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
- Działania wspierające godzenie życia zawodowego i prywatnego (tzw. Programy Work-Life Balance).

Ponadto polityka różnorodności w PKN ORLEN realizowana jest poprzez następujące działania:

- organizacja szkoleń zawierających tematykę zarządzania różnorodnością.
- przeprowadzanie kampanii informacyjnej dotyczącej budowania świadomości nt. niepełnosprawności w miejscu pracy uwzględniając spotkania informacyjno-konsultacyjne dla pracowników PKN ORLEN i Spółek z Grupy ORLEN, dyżury ze specjalistą w tym zakresie
- wolontariat pracowniczy.
- uwzględnianie aspektów dot. różnorodności w procesach i narzędziach HR (m.in.: rekrutacja, szkolenia i rozwój, wynagradzanie) oraz kształtowaniu kultury organizacyjnej.
- warsztaty dla ekspatów w zakresie zarządzania różnicami kulturowymi.
- cykliczne przeprowadzanie wśród pracowników badania zaangażowania i satysfakcji z pracy.
- powołanie zespołu koordynującego przeciwdziałanie mobbingowi (Komisja Antymobbingowa powoływana przez pracodawcę do rozpatrywania skarg na wypadek zaistnienia w Spółce zachowań mobbingowych).
- powołanie funkcji Rzecznika ds. Etyki, do którego można zgłaszać naruszenia „Wartości i zasad postępowania PKN ORLEN S.A.” (czyli dotyczących także dyskryminacji i mobbingu).
- powołanie Komitetu Kapitału Ludzkiego, który opiniuje, zatwierdza/przekazuje do zatwierdzenia przez Zarząd PKN ORLEN i monitoruje przestrzeganie „Wartości i zasad postępowania PKN ORLEN S.A.” w szczególności rozpatruje istotne naruszenia, podejmuje działania naprawcze, wydaje wytyczne a także rozpatruje istotne zagadnienia dotyczące kwestii etycznych.

W skład Zarządu oraz Rady Nadzorczej PKN ORLEN wchodzi członkowie z wykształceniem m.in. w zakresie prawa, ekonomii i chemii oraz różnorodnym doświadczeniem zawodowym.

Na 31 grudnia 2018 roku w skład Zarządu Spółki wchodziło 6 mężczyzn i 1 kobieta, a w skład Rady Nadzorczej wchodziło 5 kobiet i 4 mężczyzn. Struktura wiekowa Członków Zarządu przedstawiała się następująco: 30-39 lat – 1 osoba, 40-50 lat – 4 osoby, 60-70 lat – 2 osoby, a Rady Nadzorczej: 30-39 lat – 3 osoby, 40-50 lat - 6 osób. Obowiązująca w Grupie ORLEN Polityka różnorodności została opisana również w rozdziale **Różnorodność i Równość Szans**.

Zintegrowany System Zarządzania i Kluczowe Polityki

Grupa ORLEN dostarcza Klientom produkty najwyższej jakości, dążąc jednocześnie do osiągnięcia maksymalnie możliwej neutralności ekologicznej, efektywności energetycznej, wysokich standardów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa informacji.

Zintegrowany System Zarządzania

Realizacji tej deklaracji służy „Zintegrowany System Zarządzania” (ZSZ). W skład ZSZ wchodzi:

- System Zarządzania Jakością wg PN-EN ISO 9001 i AQAP 2110.
- System Zarządzania Środowiskowego wg PN-EN ISO 14001.
- System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy wg PN-N-18001.
- System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji wg PN-ISO/IEC 27001.
- System Certyfikacji Łańcucha Produkcji Biomasy i Biopaliw (ISCC EU).
- System Zakładowej Kontroli Produkcji (ZKP).
- System Zarządzania Bezpieczeństwem Żywności HACCP oparty o wymagania Kodeksu Żywnościowego (Codex Alimentarius).
- System Zarządzania Jakością wg PN EN ISO/IEC 17025 (w komórkach organizacyjnych wykonujących badania metodami wymagającymi uznania UDT).
- System Zarządzania Risk Based Inspection (RBI).
- System Zarządzania Energią (SZE) wg ISO 50001 – w trakcie wdrażania. Celem SZE jest umożliwienie organizacji wdrożenia podejścia do ciągłego doskonalenia wyniku energetycznego, **w tym poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstwa prowadząca do obniżenia kosztów i zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. Certyfikacja tego systemu w 2019 roku zastąpi konieczność wykonywania okresowych audytów energetycznych przedsiębiorstwa oraz ułatwi standaryzację procesów związanych z zarządzaniem energią.**

Zakres i zasady funkcjonowania ZSZ regulują:

- Księgi Systemów Zarządzania, w których treści są określone i opisane poszczególne procesy systemowe.
- Procedury systemowe zatwierdzane przez Prezesa Zarządu Generalnego Dyrektora/Członków Zarządu.
- Mapy, Karty i Mierniki zidentyfikowanych Procesów.
- Procedury / instrukcje operacyjne zatwierdzane przez Dyrektorów / Kierowników, dotyczące nadzorowanych przez nich procesów / obszarów.

Stosowane jest **podejście procesowe** polegające na zidentyfikowaniu i **zmapowaniu procesów, z uwzględnieniem analizy kontekstu funkcjonowania całej organizacji**, niezbędnych do zapewnienia zgodności z wymaganiami oferowanych Klientom wyrobów i usług, przy zachowaniu proekologicznych metod produkcji, proekologicznego podejścia i minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko, ciągłej poprawy warunków bezpieczeństwa pracy oraz spełniania wymagań we wszystkich obszarach mających wpływ na bezpieczeństwo informacji przetwarzanych w PKN ORLEN. **Określona została sekwencja procesów i ich wzajemne powiązania, które stanowią wielowarstwowy mechanizm pozwalający rozpoznawać i spełniać wymagania Klientów. Monitorowanie poszczególnych procesów oraz ocena skuteczności osiągnięcia ich celów odbywa się poprzez weryfikowanie uzyskiwanych wartości mierników dla procesów i ich porównywanie z wartościami przyjętymi, jako kryteria oceny. Takie rozwiązanie pozwala zarządzać i doskonalić procesy na podstawie rzeczywistych, mierzalnych danych.** Zgodnie z **podejściem opartym na ryzyku**, właściciele procesów odpowiadają za identyfikację zagrożeń i możliwości (ryzyk i szans), które mogą potencjalnie wpływać na działania i efektywność realizowanych procesów – spełnienie wymagań Klientów i podejmowanie odpowiednich „proporcjonalnych” działań z nimi związanych. W sposób procesowy realizowany jest **system auditów wewnętrznych funkcjonujący w oparciu o dedykowaną procedurę i weryfikujący zgodność działania poszczególnych obszarów z przyjętymi do stosowania standardami.** Podejmowane **działania doskonalące** obejmują warunki wewnętrzne i zewnętrzne oraz identyfikują szanse i możliwości, jakie pojawiają się przed organizacją. Kierunki doskonalenia ZSZ są ustalane przez Najwyższe Kierownictwo zgodnie z Procedurą nadzorowania ZSZ przez Najwyższe Kierownictwo Spółki. Tryb realizacji działań w poszczególnych obszarach ustalono w obowiązujących procedurach.

Poprzez standaryzację i stosowanie mechanizmów systemowych, w tym działań zapobiegawczych realizuje się zasada

przezorności, prewencja ryzyka szkód środowiskowych, skuteczne zarządzanie bezpieczeństwem pracy i bezpieczeństwem informacji. Zasadę przezorności wspierają mechanizmy systemowe, uprzedzające występowanie nieprawidłowości, bazujące na analizie procesów oraz elementach analizy ryzyk i szans. Zgodnie z zasadą przezorności działalność biznesowa uwzględnia ograniczenia zapobiegające degradacji środowiska.

W 2018 roku zrealizowano następujące kluczowe zadania w ramach ZSZ:

- Doskonalono w PKN ORLEN certyfikowany „Zintegrowany System Zarządzania”.
- Utrzymywano współpracę z jednostkami certyfikującymi w zakresie nadzoru nad Systemami Zarządzania.
- Doskonalono narzędzia wspierające nadzór nad udokumentowaną informacją.
- Kontynuowano wdrażanie wytycznych ICAO w zakresie zapewnienia jakości paliwa JET A-1 w łańcuchu logistycznym.
- Kontynuowano realizację działań zmierzających do uzyskania certyfikatu Systemu Zarządzania RBI.
- Utrzymywano i doskonalono System Zarządzania Bezpieczeństwem Żywności.
- Kontynuowano realizację działań zmierzających do wdrożenia Systemu Zarządzania Energią opartego o wymagania normy ISO 50001.

Audit – weryfikacja zewnętrzna i wewnętrzna ZSZ

W 2018 roku PKN ORLEN został poddany okresowo przeprowadzanej weryfikacji zewnętrznej, której potwierdzeniem są Certyfikaty zgodności realizowanych działań z wymaganiami międzynarodowych standardów.

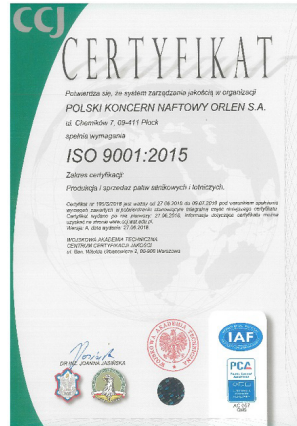
Do oceny działalności spółki powoływane są akredytowane jednostki zewnętrzne, które corocznie prowadzą audyty w obszarach objętych systemami zarządzania. W roku 2018 były to:

- Audit recertyfikacyjny ZSZ – Bureau Veritas Polska, Płock, Sokółka, Gutkowo, Wrocław, Nowa Sól, 7 – 11 maja 2018 roku. Uzyskano potwierdzenie prawidłowości realizowanych działań systemowych i rekomendację nowych certyfikatów zgodności Zintegrowanego Systemu Zarządzania z wymaganiami norm: PN-EN ISO 9001:2015, PN-EN ISO 14001:2015, PN-N-18001:2004 i PN-EN ISO/IEC 27001:20014. W trakcie auditu nie stwierdzono niezgodności.
- Audit recertyfikacyjny ISCC – Bureau Veritas Polska, Płock, Ostrów Wielkopolski, 24 – 25 maja 2018 roku. W wyniku auditu nie stwierdzono niezgodności i uzyskano nowy certyfikat zgodności z Dyrektywą RED i Systemem Certyfikacyjnym ISCC EU.
- Audit recertyfikacyjny AQAP 2110 – CCJ WAT, Płock, 28-30 maja 2018. W wyniku auditu nie stwierdzono niezgodności i uzyskano nowe certyfikaty zgodności Systemu Zarządzania Jakością z AQAP 2110 i ISO 9001:2015.
- Audit ZKP – Polskie Centrum Badań i Certyfikacji, Płock, 24 maja 2018 roku. W wyniku auditu nie stwierdzono niezgodności, utrzymano ważność certyfikatów.

W wyniku auditów zewnętrznych nie stwierdzono niezgodności, uzyskano potwierdzenie prawidłowości utrzymywanych przez PKN ORLEN działań systemowych oraz rekomendacje dla nowych certyfikatów.

W 2018 roku zrealizowano 537 auditów wewnętrznych, 14 auditów weryfikacji prawidłowości monitorowania emisji CO₂, 19 auditów u dostawców wyrobów i usług oraz 7 auditów ISCC.

Certyfikaty przyznane PKN ORLEN:

Wdrożone i certyfikowane Systemy Zarządzania wspierają między innymi:

- Możliwość spełnienia wymagań klienta – często posiadanie certyfikatu jest podstawowym warunkiem formalnym nawiązania współpracy – dostęp do rynku krajowego i zagranicznego.
- Budowanie przewagi konkurencyjnej.
- Wzrost prestiżu firmy i jej usług / produktów zarówno w oczach jej obecnych, jak i potencjalnych klientów.
- Uporządkowanie dokumentacji wewnętrznej – podejście procesowe wspiera zarządzanie organizacją i pomaga wyeliminować nieefektywne działania.
- Poufność, która zapewnia, że informacja jest dostępna wyłącznie dla autoryzowanego personelu z prawem dostępu.
- Integralność, która zabezpiecza dokładność i kompletność zarówno informacji, jak i stosowanych metod.
- Dostępność, która zapewnia, że autoryzowani użytkownicy mają dostęp do informacji i zgromadzonych zasobów wtedy, kiedy jest to wymagane.
- Podniesienie jakości pracy – ograniczenie liczby reklamacji.
- Wzrost zysku wywołany obniżką kosztów własnych na skutek zapewnienia odpowiedniej, oczekiwanej przez Klientów jakości.
- Doskonalenie działań środowiskowych i wpływ na poprawę stanu środowiska.
- Zmniejszenie kosztów związanych z ograniczeniem zużycia energii, zmniejszenie liczby odpadów.
- Ograniczenie wystąpienia ryzyka sytuacji kryzysowych – unikanie awarii przemysłowych.
- Dostosowywanie firmy do obowiązujących wymagań – unikanie kar.
- Wpływ na rozpowszechnianie myślenia proekologicznego.
- Identyfikację zagrożeń dla bezpieczeństwa pracowników i szybkie przeciwdziałanie tym zagrożeniom.
- Angażowanie wszystkich pracowników w zapewnienie bezpiecznej pracy – ograniczenie kosztów związanych z wypadkami.
- Wzrost zaufania pracowników do organizacji i identyfikowanie się z jej działaniami.

Systemy Zarządzania w spółkach Grupy ORLEN

W 2018 roku prowadzono kontynuację prac nad integracją w obszarze Systemów Zarządzania w Grupie Kapitałowej ORLEN w celu dostosowania modelu zarządzania do strategii rozwoju PKN ORLEN, w której Budowa Wartości, Ludzie i Siła Finansowa niezmiennie pozostają filarami rozwoju w perspektywie 2021 roku. W 2018 roku Spółki Grupy Kapitałowej prowadziły działania w zakresie zintegrowanych Systemów Zarządzania zgodnie z zasadami koncepcji optymalizacji funkcjonowania tego obszaru, w oparciu o Wytyczne w zakresie Systemów Zarządzania dla Spółek Grupy ORLEN oraz harmonogramy certyfikacji Systemów Zarządzania w spółkach. Polityki ZSZ obowiązują w kluczowych spółkach Grupy ORLEN tj: PKN ORLEN oraz ORLEN Lietuva, Grupa UNIPETROL, ANWIL, Basell ORLEN Polyolefins, ORLEN Laboratorium, ORLEN EKO, ORLEN Asphalt, ORLEN Serwis, ORLEN Upstream, IKS Solino, ORLEN KolTrans, ORLEN OIL, ORLEN Administracja, ORLEN Paliwa, ORLEN Południe, ORLEN Centrum Serwisowe, ORLEN Aviation, ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych, ORLEN Ochrona.

Kluczowe polityki w zakresie zagadnień niefinansowych

Zagadnienia społeczne

Do funkcjonujących polityk i wewnętrznych aktów organizacyjnych dotyczących zagadnień społecznych należą między innymi:

- **Wartości i zasady postępowania** – kodeks etyczny dotyczący relacji firmy z otoczeniem zewnętrznym, między innymi z klientami, akcjonariuszami, społecznością lokalną, partnerami biznesowymi czy konkurencją. Dokument obowiązuje w całej Grupie ORLEN.

- **Strategia CSR** – zakłada wzrost wartości przedsiębiorstwa zgodnie z interesami otoczenia, oparty na zrównoważonym i odpowiedzialnym korzystaniu z zasobów. Strategia jest realizowana w trzech obszarach: Organizacji (budowanie trwałych relacji z pracownikami), Otoczeniu Bliskim (rozwijanie wrażliwości społecznej oraz odpowiedzialności partnerów biznesowych i klientów poprzez dzielenie się dobrymi praktykami, wiedzą i wdrażanie najwyższych standardów), Otoczeniu Dalekim (realizacja strategii i promowanie innowacyjności oraz wyznaczanie najwyższych standardów branżowych w zakresie etyki biznesu i ochrony środowiska).
- **Polityka dobroczynności** – kierunek działalności dobroczynnej wytyczają cztery priorytety: **ORLEN dla środowiska** (wspieranie inicjatyw związanych z racjonalnym kształtowaniem środowiska i gospodarowaniem zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, wspieranie inicjatyw związanych z przeciwdziałaniem zanieczyszczeniom, wspieranie inicjatyw związanych z utrzymywaniem i przywracaniem elementów przyrodniczych do stanu właściwego, wspieranie inicjatyw realizujących idee gospodarki o obiegu zamkniętym), **ORLEN dla społeczeństwa** (wspieranie Rodzinnych Domów Dziecka oraz młodzieży opuszczającej Domy Dziecka, wspieranie grup wykluczonych społecznie, w tym osób niepełnosprawnych, wspieranie inicjatyw skierowanych do repatriantów oraz ich rodzin, wspieranie inicjatyw społeczności lokalnych oraz partnerów lokalnych), **ORLEN dla bezpieczeństwa i zdrowia** (wspieranie zawodowych i ochotniczych służb ratowniczych, wspieranie podmiotów działających na rzecz bezpieczeństwa na drogach, wspieranie instytucji i placówek medycznych, wspieranie inicjatyw promujących zdrowy i aktywny tryb życia), **ORLEN dla sportu, edukacji i kultury** (wspieranie inicjatyw na rzecz rozwoju sportu, inicjatyw dotyczących edukacji i nauki, wspieranie młodych talentów, wspieranie inicjatyw ochrony i renowacji zabytków, wspieranie inicjatyw promujących kulturę i historię Polski). Pomoc jest realizowana bezpośrednio przez Grupę ORLEN, jak i za pośrednictwem Fundacji „ORLEN – DAR SERCA”, Fundacji ANWIL dla Włocławka oraz Fundacji Unipetrol.
- **Kodeks postępowania dla dostawców** – dokument został zaimplementowany w całej Grupie ORLEN i zawiera standardy obowiązujące przy wyborze dostawców, między innymi dbałość o bezpieczeństwo w miejscu pracy i zdrowie pracowników, dążenie do zapewniania godnych i niedyskryminujących warunków pracy oraz przestrzeganie praw człowieka.
- **Porozumienie restrukturyzacyjne ze związkami zawodowymi** – reguluje zasady współpracy partnerów społecznych w procesach restrukturyzacji oraz uprawnień pracowników związanych z tymi procesami.
- **Kodeks marketingowy** – reguluje kwestie reklamy, promocji i sprzedaży a także sponsoringu i kształtowania wizerunku. Jest ważnym elementem komunikacji marketingowej w budowaniu relacji z interesariuszami.

Zagadnienia pracownicze i poszanowania praw człowieka

Do funkcjonujących polityk i wewnętrznych aktów organizacyjnych dotyczących zagadnień pracowniczych należą między innymi:

- **Wartości i Zasady Postępowania** – dokument regulujący bezpieczeństwo i zdrowie pracowników, godne i przyjazne warunki pracy, komunikację i współpracę oraz równe szanse zatrudnienia, awansu, rozwoju i doskonalenia zawodowego.
- **Zakładowe Układy Zbiorowe Pracy („ZUZP”) oraz Regulaminy Pracy** – w spółkach Grupy ORLEN zostały opracowane zgodnie z obowiązującymi przepisami w tych zakresach oraz standardem określonym w PKN ORLEN. ZUZP są wpisane do rejestrów prowadzonych przez właściwych okręgowych inspektorów pracy. W 2018 roku ZUZP posiadały następujące spółki Grupy ORLEN: Basell Orlen Polyolefins, ORLEN Aviation, ANWIL, IKS Solino, ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych, ORLEN Południe. Ponadto funkcjonują one w spółkach Grupy UNIPETROL oraz ORLEN Lietuva.
- **Polityka Zarządzania potencjałem pracowników GK ORLEN** – zaktualizowana w 2017 roku i przekazana do wdrożenia w PKN ORLEN i spółkach Grupy ORLEN od 1 stycznia 2018 roku. W Polityce zawarte zostały priorytety i najważniejsze zadania związane z rozwojem kapitału ludzkiego. Polityka określa działania związane między innymi z umacnianiem kultury organizacyjnej, zarządzaniem segmentowym, rozwojem pracowników, wynagradzaniem i świadczeniami pracowniczymi, zarządzaniem efektywnością.
- **Regulamin Systemu Premiowego** – Zarząd PKN ORLEN, Zarządy spółek Grupy ORLEN, a także dyrektorzy bezpośrednio raportujący do Zarządu oraz pracownicy PKN ORLEN objęci są systemami premiowymi. Kluczowe stanowiska w Grupie ORLEN objęte są rocznym systemem premiowania, według którego premia przyznawana jest za realizację indywidualnych celów, zarówno jakościowych jak i ilościowych, które są rozliczane po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone. Pozostali pracownicy PKN ORLEN objęci są jednym z trzech systemów premiowania, tj. kwartalno-rocznym, kwartalnym lub miesięcznym. Kwestie dotyczące zasad wynagradzania i premiowania Członków Zarządu PKN ORLEN zostały szczegółowo opisane w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy ORLEN za 2018 rok.
- **Regulamin Zakładowej Działalności Socjalnej** – określa zakres świadczeń socjalnych i zasady ich realizacji dla obecnych i byłych pracowników PKN ORLEN oraz spółek zależnych objętych umowami o wspólnej działalności socjalnej, a także członków ich rodzin. Ponadto PKN ORLEN zapewnia jednolity pakiet świadczeń socjalnych pracownikom Grupy ORLEN, z którymi współpracuje w ramach wspólnej działalności socjalnej.
- **Pracowniczy Program Emerytalny** – gwarantuje Pracownikom PKN ORLEN dodatkowe środki finansowe do

wykorzystania podczas przyszłej emerytury. W Programie składka podstawowa jest finansowana przez Pracodawcę.

- **Zasady udzielania pomocy Pracownikom w sytuacjach kryzysowych** – celem polityki jest udzielanie pomocy Pracownikom w kryzysowych sytuacjach życiowych, w myśl przyjętych „Wartości i Zasad Postępowania”. Pracodawca udzielając wsparcia uwzględnia rodzaj zdarzenia, rodzaj i rozmiar szkód, sytuację życiową i materialną poszkodowanego pracownika. W zależności od powyższych kryteriów może udzielić wsparcia w zakresie pomocy materialnej, opieki medycznej, pomocy psychologicznej oraz pomocy prawnej.
- **Zarządzenie w sprawie programu Pracodawca Przyjazny Rodzinie oraz działań związanych z jubileuszami pracy, zakończeniem pracy zawodowej oraz jubileuszami urodzin byłych pracowników** – reguluje zasady związane z działaniami wobec pracowników: obchodzących jubileusz pracy, przechodzących na emeryturę i rentę oraz emerytów obchodzących jubileusz urodzin 70, 75, 80, 85 (...) lat. W ramach Programu „Pracodawca Przyjazny Rodzinie” pracownicy otrzymują między innymi dodatkowe dni opieki na dzieci (dzieci: do 3 roku życia/ niepełnosprawne do 24 roku życia) upominek z okazji narodzin dziecka, możliwość zapisania dziecka do żłobka, itp.
- **Polityka określająca warunki i zasady pracy osób niepełnosprawnych** – celem polityki jest zapewnienie niepełnosprawnym równych szans w miejscu pracy z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności, umożliwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia, powrotu do pracy, awansu zawodowego oraz przyczynianie się do prowadzenia samodzielnego życia przez osoby niepełnosprawne oraz zwiększanie integracji osób niepełnosprawnych z innymi pracownikami.
- **Porozumienie restrukturyzacyjne ze Związkami Zawodowymi** – określa zasady współpracy partnerów społecznych w procesach restrukturyzacji Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. oraz uprawnień pracowników związanych z tymi procesami.

Do funkcjonujących polityk i wewnętrznych aktów organizacyjnych dotyczących zagadnień poszanowania praw człowieka należą między innymi:

- **Wartości i Zasady Postępowania** – przewodnik dotyczący relacji zarówno wewnątrz firmy, jak i w otoczeniu zewnętrznym – z partnerami biznesowymi, społecznościami lokalnymi, środowiskiem naturalnym i konkurencją. Całościowo reguluje kwestie etyczne związane ze sprawiedliwym traktowaniem wszystkich pracowników i klientów bez względu na wiek, płeć, zajmowane stanowisko, wyznanie, narodowość, światopogląd. Zawiera zapisy o zobowiązaniu do dbałości i przestrzegania zasad uczciwej konkurencji, przejrzystości podejmowanych działań, wzajemnym szacunku oraz profesjonalizmie.
- **Zakładowy Zbiorowy Układ Pracy** – określa warunki, jakim powinna odpowiadać treść stosunku pracy, zasady wynagradzania i przyznawania innych świadczeń pracownikom.
- **Polityka Antymobbingowa** – wdrożona w PKN ORLEN w 2017 roku i przekazana spółkom Grupy ORLEN do implementacji, określa zasady postępowania w sytuacji zgłoszenia zachowań mobbingowych oraz określa prawa i obowiązki przysługujące pracownikom w zaistniałej sytuacji. Ma na celu zarówno przeciwdziałanie mobbingowi, jak i umacnianie pozytywnych relacji między pracownikami, oraz między pracownikami, a pracodawcą.
- **Polityka antykorupcyjna w Grupie Kapitałowej ORLEN** – jej celem jest zwiększenie świadomości pracowników, kształtowanie pożądanych postaw i zachowań, a także usprawnienie procedur i nadzoru nad procesami biznesowymi. W dokumencie podkreślone jest znaczenie szkolenia i zwiększania świadomości pracowników oraz odpowiedzialności zarządów spółek za tworzenie warunków do przeciwdziałania i zwalczania korupcji w Grupie ORLEN. Za koordynowanie realizacji celów zawartych w Polityce z zakresu skutecznego przeciwdziałania i wykrywania nieprawidłowości i nadużyć odpowiada **koordynator do spraw antykorupcyjnych PKN ORLEN**.
- **Anonimowy System Zgłaszania Nieprawidłowości (ASZN)** – w ramach systemu identyfikowane są potencjalne nieprawidłowości i nadużycia, które mogą być zgłaszane poprzez różne kanały informacyjne.
- **Kodeks postępowania dla Dostawców** – stanowi integralny element procesu współpracy z Dostawcami, w tym procesu ich kwalifikacji i oceny, dotyczy zasad odpowiedzialnego biznesu w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, praw człowieka, etyki w biznesie, troski o pracowników, dbałości o środowisko naturalne. Wspieramy dzięki temu naszych Dostawców w budowie świadomości i rozwoju praktyk z tego zakresu.
- **Strategia CSR na lata 2015-2017** – w ramach realizacji działań w obszarze „Organizacja” realizowany był cel w zakresie budowania trwałych relacji z pracownikami w oparciu o różnorodność i zapewniania równowagi pomiędzy pracą i życiem prywatnym.

Zagadnienia środowiskowe

Do funkcjonujących polityk i wewnętrznych aktów organizacyjnych dotyczących zagadnień środowiskowych należą między innymi:

- **Procedura prowadzenia monitoringu środowiska oraz ewidencji wskaźników Programu „Odpowiedzialność i Troska” („OiT”)** – zapewnia prawidłowe prowadzenie monitoringu powietrza, wód podziemnych wokół i na terenie Zakładu Produkcyjnego w Płocku oraz na terenie terminali paliw, ścieków powstających na terminalach paliw. Ewidencja wskaźników Programu „OiT” jest prowadzona w ramach wdrożonego Ramowego Systemu Zarządzania Responsible Care.
- **Pozwolenia Zintegrowane** dla instalacji IPPC w PKN ORLEN: Rafinerii, Petrochemii, Elektrociepłowni i Oczyszczalni Ścieków zlokalizowanych na terenie Zakładu Produkcyjnego w Płocku oraz Zakładu PTA i CCGT we Włocławku.
- **Instrukcja CO₂** – wprowadzająca zasady funkcjonowania systemu monitorowania i raportowania emisji dwutlenku węgla.
- **Procedura gospodarki odpadami** – reguluje działania dotyczące ewidencjonowania, magazynowania, zbierania i unieszkodliwiania odpadów wytwarzanych w procesach produkcyjnych, energetycznych, magazynowych, pomocniczych i zabezpieczających.
- **Procedura identyfikowania aspektów środowiskowych i określania aspektów znaczących** – ustala tryb przeprowadzania procesu identyfikacji, określania znaczenia i okresowej weryfikacji aspektów środowiskowych oraz ustalenie osób odpowiedzialnych za te czynności.
- **Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania** – dokument opisujący standardy działania dotyczące zapewnienia jakości, ograniczania wpływu na środowisko, BHP, bezpieczeństwo informacji i bezpieczeństwo żywności.
- **Polityka energetyczna PKN ORLEN** – dokument opisujący podejście do doskonalenia wyniku energetycznego Spółki zawierający deklaracje do optymalizacji energetycznej i zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego.
- **Instrukcja Obrotu Energią Elektryczną i Prawami Majątkowymi** – obejmuje ramowe zasady prowadzenia obrotu energią elektryczną i prawami majątkowymi na krajowej i zagranicznych giełdach energii oraz platformach obrotu, w ramach transakcji zawieranych bezpośrednio z kontrahentami oraz w zakresie działalności prowadzonej w ramach procesów centralnych dla spółek z Grupy ORLEN dla kategorii energia. Instrukcja ma też na celu usystematyzowanie zasad zarządzania Limitami Transakcyjnymi oraz działaniami w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym w obrocie energią elektryczną i prawami majątkowymi.
- **Wypełnienie przez PKN ORLEN obowiązków wynikających z REMIT** – określa w szczególności zasady postępowania obowiązujące osoby będące w posiadaniu informacji wewnętrznej i procedurę podawania informacji wewnętrznej do wiadomości.
- **Zasady postępowania w związku z przepisami dotyczącymi wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej** – celem jest zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania PKN ORLEN w przypadku wprowadzenia ograniczeń przez organy państwa.
- **Instrukcja prognozowania i bilansowania zapotrzebowania na media energetyczne – MEBiP dla komórek organizacyjnych zlokalizowanych w Płocku, Zakładu PTA we Włocławku oraz Odbiorców Zewnętrznych** – celem jest zapewnienie prawidłowego zbilansowania zużycia mediów energetycznych w poszczególnych obszarach PKN ORLEN oraz Odbiorców Zewnętrznych – przyłączonych do sieci elektroenergetycznej.
- **Zasady zarządzania i obrotem energią elektryczną i prawami majątkowymi z nich wynikającymi** – określa zasady zarządzania i obrotem energią elektryczną i prawami majątkowymi w PKN ORLEN w ramach Grupy Aktywnego Handlu Energią (GAHE). Uregulowanie dotyczy także spółek Grupy ORLEN działających w ramach GAHE.

Cele środowiskowe zostały określone w przyjętej przez PKN ORLEN Zintegrowanej Polityce Środowiskowej. Działania realizowane są w oparciu o wdrożony System Zarządzania Jakością (ISO 9001: 2015, AQAP 2110), System Zarządzania Środowiskowego (ISO 14001:2015), System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy (PN-N-18001), System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji (ISO/IEC 27001), System Certyfikacji Biomasy i Biopaliw ISCC, System Zakładowej Kontroli Produkcji (ZKP) – dla produkcji asfaltów, System Zarządzania Bezpieczeństwem Żywności (HACCP) wg Codex Alimentarius. Spółka posiada ważne certyfikaty na zgodność z ISO 9001: 2015, AQAP 2110, ISO 14001:2015, PN-N-18001, ISO/IEC 27001, ISCC i ZKP. Dodatkowo wdrażany jest System Zarządzania Energią oparty o wymagania normy ISO 50001, którego certyfikacja przewidziana jest na rok 2019. Wdrożone Systemy są zgodne z najwyższymi międzynarodowymi standardami zarządzania i stanowią wsparcie dla codziennych działań spółki mających na celu profesjonalną obsługę Klientów oraz utrzymanie najwyższych standardów jakości, bezpieczeństwa, ochrony zdrowia i środowiska.

Kluczowe spółki Grupy ORLEN posiadają wdrożone Zintegrowane Systemy Zarządzania, których integralną część stanowią Systemy Zarządzania Środowiskowego wdrożone i utrzymywane zgodnie z normą ISO 14001. Spółki Grupy ORLEN posiadają również Polityki Systemu Zarządzania Środowiskowego zawierające zobowiązanie do ochrony środowiska, w tym do zapobiegania zanieczyszczeniom oraz inne specyficzne zobowiązania istotne z punktu widzenia działalności jednostek. Ponadto zawierają zobowiązanie do zachowania zgodności z prawem oraz innymi wymaganiami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

Systemy Zarządzania Środowiskowego	Spółki Grupy ORLEN
Certyfikat ISO 14001	PKN ORLEN; Grupa ORLEN Lietuva; Grupa Unipetrol; ANWIL; Basell Orlen Polyolefins; Grupa ORLEN Południe; ORLEN Oil; ORLEN Paliwa; ORLEN Asphalt; ORLEN Serwis; ORLEN Upstream; ORLEN Laboratorium; ORLEN Eko; IKS Solino; ORLEN KolTrans; ORLEN Administracja; ORLEN Centrum Serwisowe
Wdrożone elementy systemu środowiskowego w ramach wymagań standardów branżowych JIG	ORLEN Aviation Sp. z o.o.
Wdrożone zasady dbałości o środowisko, w tym dotyczące sterowania gospodarką odpadową	ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych; ORLEN Ochrona

Zagadnienia bezpieczeństwa i higieny pracy

Obszar bezpieczeństwa pracy w Grupie ORLEN jest regulowany przez przepisy krajowe, właściwe dla danego obszaru, rozporządzenia Unii Europejskiej, zharmonizowane normy krajowe oraz zasady wynikające z dobrych praktyk w zakresie bezpiecznej realizacji czynności operacyjnych. Na poziomie spółek Grupy ORLEN obszar ten jest regulowany przez jednolite standardy, rozporządzenia wewnętrzne / dyrektywy, instrukcje operacyjne.

- **System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy wg PN-N-18001** – zakres certyfikacji obejmuje produkcję, a także magazynowanie i sprzedaż wyrobów rafineryjnych oraz petrochemicznych z wyłączeniem stacji paliw.
- **Strategia Bezpieczeństwa Grupy ORLEN do roku 2021** – nowa koncepcja zarządzania obszarem bezpieczeństwa Grupy ORLEN, opartej na budowaniu i rozwoju jednolitego standardu bezpieczeństwa wewnątrz Grupy ORLEN przy jednoczesnym zwiększeniu doskonałości operacyjnej oraz doskonałości prewencyjnej bezpieczeństwa osobistego i bezpieczeństwa procesowego. W strategii ujęto następujące obszary strategiczne: Zarządzanie i przywództwo, Bezpieczeństwo osobiste, Bezpieczeństwo procesowe.
- **Kompleksowy System Prewencji (KSP)** – jest podstawowym elementem Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy na który składają się wewnętrzne akty organizacyjne z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa pożarowego i chemicznego, ochrony radiologicznej, bezpieczeństwa technicznego oraz bezpieczeństwa procesowego. Są to między innymi: System Zarządzania Bezpieczeństwem Procesowym w PKN ORLEN, Instrukcja ochrony radiologicznej w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku i Zakładzie PTA we Włocławku, Regulamin Ochrony Przeciwpożarowej PKN ORLEN, Kompleksowy Plan Ratownictwa Chemicznego.
- **Jedynki bezpieczeństwa PKN ORLEN**, stanowiące zbiór podstawowych zasad, których przestrzeganie jest wymagane wraz ze wszystkimi obowiązującymi przepisami i standardami, oraz **Jedynki bezpieczeństwa dla własnych Stacji Paliw PKN ORLEN**, stanowiące zbiór podstawowych zasad do stosowania na terenie własnych Stacji Paliw PKN ORLEN. Jedynki bezpieczeństwa to postulaty, których opisy pokazują, jakie są oczekiwane przez spółki Grupy ORLEN codziennie postawy i zachowania pracowników oraz kontraktorów w pracy i poza nią. Przestrzeganie tych zasad jest wymagane: przez wszystkich pracowników, kontraktorów niezależnie od zajmowanego stanowiska oraz gości wraz ze wszystkimi obowiązującymi przepisami, instrukcjami i standardami. Osoby nieprzestrzegające tych zasad, w przypadkach ujawnienia takich faktów, narażają się na zastosowanie wobec nich działań dyscyplinujących.
- **Standardy Bezpieczeństwa dla Grupy Kapitałowej wdrażane w PKN ORLEN** – ujednolicone wymagania z zakresu bezpieczeństwa pracy, bezpieczeństwa procesowego i prewencji p.poż. zawierające zidentyfikowane w spółkach GK dobre praktyki, jak również standardy stosowane w rozpatrywanych obszarach w wiodących koncernach w branży.

W 2018 roku opracowywane i aktualizowane były również następujące polityki:

- Wymagania dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, związane z możliwością wystąpienia w miejscu pracy atmosfery wybuchowej w zakładzie produkcyjnym w Płocku, Zakładzie PTA we Włocławku i Zakładzie CCGT Włocławek, terminalach paliw oraz własnych stacjach paliw (w ramach Kompleksowego Systemu Prewencji).

- System Zarządzania Bezpieczeństwem Procesowym w PKN ORLEN.
- Zadania i tryb działania Komisji Bezpieczeństwa Procesowego w PKN ORLEN.

Zagadnienia przeciwdziałania korupcji i łapownictwu

Do funkcjonujących polityk i wewnętrznych aktów organizacyjnych służących przeciwdziałaniu korupcji i łapownictwu należą między innymi:

- **Wartości i Zasady Postępowania** – dokument opisujący standardy działania związane z sytuacjami dotyczącymi przyjmowania lub oferowania korzyści materialnych.
- **Polityka i Procedura Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym** – dokument określający zasady Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym w PKN ORLEN oraz role i zadania poszczególnych osób funkcjonujących w tym procesie.
- **Regulamin przeprowadzania w PKN ORLEN audytów, zadań doradczych oraz analizy działalności biznesowej** – określa zasady przeprowadzania audytów, projektów doradczych oraz analiz działalności biznesowej w PKN ORLEN, spółkach Grupy ORLEN oraz innych podmiotach, w zakresie dopuszczalnym przez przepisy prawa.
- **Regulamin prowadzenia kontroli finansowej przez Biuro Kontroli Finansowej, Zarządzania Ryzykiem i Zgodnością** – określa organizację kontroli finansowej planowej, doraźnej i rozpoznawczej; podstawowe zasady prowadzenia kontroli finansowych; prawa i obowiązki Kontrolera oraz kontrolowanych komórek organizacyjnych; zasady prowadzenia kontroli finansowej w Spółkach Grupy ORLEN; sposób realizacji kontroli finansowej; polecenia i zalecenia pokontrolne; zasady i tryb monitorowania poleceń i zaleceń pokontrolnych; sprawozdawczość.
- **Zasady prowadzenia kontroli oraz postępowań weryfikacyjnych w PKN ORLEN** – dokument opracowano na podstawie obowiązującego Regulaminu Organizacyjnego PKN ORLEN, w celu określenia zasad przeprowadzania kontroli i postępowań weryfikacyjnych przez Biuro Kontroli i Bezpieczeństwa.
- **Zasady oraz instrukcje przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w Grupie Kapitałowej ORLEN** – określają szczegółowy sposób postępowania w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w Grupie ORLEN. Zasady są skierowane do wszystkich pracowników spółek, na wszystkich stanowiskach, którzy mają bezpośredni kontakt z klientem, dokumentami finansowymi bądź uczestniczą w realizacji transakcji.
- **Zasady zarządzania ryzykiem regulacyjnym w Grupie ORLEN** – regulują procesy zarządzania ryzykiem regulacyjnym wynikającym z obowiązujących lub projektowanych aktów prawnych, z wyłączeniem ryzyk podatkowych.
- **Anonimowy System Zgłaszania Nieprawidłowości (ASZN)** – w ramach systemu identyfikowane są potencjalne nieprawidłowości i nadużycia, które mogą być zgłaszane poprzez wskazane kanały informacyjne.
- **Zasady Nadzoru Właścicielskiego oraz przypisania Spółek, w których PKN ORLEN posiada akcje lub udziały do Członków Zarządu PKN ORLEN sprawujących nadzór biznesowy nad Spółkami** – zawierają instrukcję doboru kandydatów na stanowiska członków organów spółek Grupy ORLEN oraz zasady ustalania i rozliczania Indywidualnych Zadań Premiowych dla członków zarządów spółek Grupy ORLEN. Uwzględniają objęcie pełnym nadzorem właścicielskim Fundację „ORLEN – DAR SERCA”.
- **Zasady zarządzania ryzykiem utraty atrybutów bezpieczeństwa informacji** – zawierają informacje i wytyczne dotyczące przebiegu procesu zarządzania ryzykiem utraty atrybutów bezpieczeństwa.
- **Kodeks Postępowania dla Dostawców** – określa standardy etyczne, które muszą spełniać dostawcy Grupy ORLEN. Reguluje również działania związane z przeciwdziałaniem korupcji oraz promuje wysokie standardy etycznego prowadzenia działalności.
- **Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania** – dokument opisujący standardy działania dotyczące zapewnienia jakości, ograniczania wpływu na środowisko, BHP, bezpieczeństwo informacji i bezpieczeństwo żywności.
- W listopadzie 2018 roku Prezes Zarządu PKN ORLEN podpisał zarządzenie operacyjne wprowadzające **Politykę antykorupcyjną w Grupie ORLEN**. Jest to deklaracja realizacji celów biznesowych w sposób transparentny, uczciwy i etyczny. Celem Polityki jest zwiększenie świadomości pracowników, kształtowanie pożądanych postaw i zachowań, a także usprawnienie procedur i nadzoru nad procesami biznesowymi. Jest to deklaracja realizacji celów biznesowych w sposób transparentny, uczciwy i etyczny. W dokumencie podkreślono znaczenie szkolenia i zwiększania świadomości pracowników oraz odpowiedzialności zarządów spółek za tworzenie warunków do przeciwdziałania i zwalczania korupcji w Grupie ORLEN. Polityka antykorupcyjna Grupy ORLEN jest standardem, w którym deklaruje się brak tolerancji dla zachowań korupcyjnych, polegających na nadużywaniu stanowisk lub funkcji, w celu osiągnięcia nienależnych korzyści finansowych lub osobistych. Jest to również zobowiązanie do przestrzegania zapisów regulacji antykorupcyjnych we wszystkich państwach, w których spółki prowadzą działalność biznesową. Polityka potwierdza, że w ramach codziennych obowiązków pracownicy i osoby reprezentujące spółki działają zgodnie z wartościami i standardami postępowania w Grupie ORLEN.

Polityka antykorupcyjna Grupy ORLEN stanowi podstawową regulację wewnętrzną, która oprócz deklaracji kierunkowych, pozwala na wdrożenie rozwiązań realnie wpływających na ochronę antykorupcyjną podczas działalności biznesowej.

W 2018 roku trwały również prace nad zarządzeniem **Zasady przyjmowania i wręczania upominków w PKN ORLEN** oraz aktualizacją **Anonimowego Systemu Zgłaszania Nieprawidłowości**.

Polityka Wynagrodzeń

Funkcjonująca w PKN ORLEN polityka wynagrodzeń wspiera realizację celów Spółki, w szczególności długoterminowy wzrost wartości dla Akcjonariuszy i stabilność funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Ogólne zasady wynagradzania, warunki przyznawania premii rocznych oraz umowy o zakazie konkurencji

Polityka wynagrodzeń

Wynagrodzenie Członków Zarządu PKN ORLEN ustala Rada Nadzorcza w oparciu o uchwałę Walnego Zgromadzenia w związku z ustawą o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami oraz rekomendacje działającego w jej ramach Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń. Do głównych elementów systemu wynagrodzeń Członków Zarządu należą:

- Stałe miesięczne wynagrodzenie zasadnicze.
- Premia roczna (wynagrodzenie zmienne) uzależniona od poziomu realizacji celów ilościowych i jakościowych oraz realizacji możliwych do ustalenia celów odrębnych.
- Odprawa wynikająca z rozwiązania umowy przez Spółkę.
- Wynagrodzenie (odszkodowanie) z tytułu zakazu konkurencji.

Wszystkie elementy wynagrodzenia reguluje umowa zawarta pomiędzy Członkiem Zarządu a Spółką.

Świadczenia dodatkowe dla dyrektorów raportujących do Zarządu PKN ORLEN mogą obejmować w szczególności samochód służbowy, pokrycie kosztów składki na ubezpieczenie z opcją inwestycyjną, prawo do korzystania z dodatkowej opieki medycznej przez dyrektora i członków jego rodziny, w tym profilaktyki zdrowotnej, zajęć sportowych i rehabilitacji, dofinansowanie do wynajmu mieszkania, pokrycie kosztów przeprowadzki w trakcie zatrudnienia, możliwość korzystania ze świadczeń określonych w Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz prawo do udziału w Pracowniczym Programie Emerytalnym na zasadach obowiązujących w Spółce.

Funkcjonująca w PKN ORLEN polityka wynagrodzeń wspiera realizację celów Spółki, w szczególności długoterminowy wzrost wartości dla Akcjonariuszy i stabilność funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Zasady premiowania kluczowego personelu kierowniczego Grupy ORLEN

Regulaminy dotyczące premiowania funkcjonujące dla Zarządu PKN ORLEN, dyrektorów bezpośrednio podległych Zarządowi PKN ORLEN oraz pozostałych kluczowych stanowisk Grupy ORLEN mają wspólne podstawowe cechy. Osoby objęte wyżej wymienionymi systemami premiowane są za realizację indywidualnych celów, wyznaczanych na początku okresu premiowego przez Radę Nadzorczą dla Członków Zarządu oraz przez Zarząd dla pracowników kluczowego personelu kierowniczego. Systemy Premiowania są spójne z Wartościami Koncernu, promują współpracę pomiędzy poszczególnymi pracownikami i motywują do osiągania najlepszych wyników w skali Grupy ORLEN. Postawione cele mają charakter zarówno jakościowy, jak i ilościowy, i są rozliczane po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone.

Wynagrodzenia z tytułu zakazu konkurencji i rozwiązania umowy w rezultacie odwołania z zajmowanego stanowiska

W II połowie 2018 roku w oparciu o uchwałę Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN z 17 lipca 2018 roku wprowadzono zmiany w umowach Członków Zarządu PKN ORLEN w zakresie zakazu konkurencji. Zgodnie z umowami Członkowie Zarządu PKN ORLEN i Członkowie Zarządów spółek Grupy ORLEN zobowiązani są przez okres 6 miesięcy po rozwiązaniu umowy do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej. W okresie tym otrzymują wynagrodzenie (odszkodowanie) w wysokości 50% lub 100% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Zapisy w umowach dotyczące zakazu konkurencji po ustaniu funkcji Członka Zarządu wchodzą w życie dopiero po upływie 3 lub 6 miesięcy pełnienia funkcji Członka Zarządu.

Ponadto umowy przewidują wypłatę odprawy w przypadku rozwiązania umowy lub wypowiedzenia umowy przez Spółkę, z innych przyczyn niż naruszenie podstawowych, istotnych obowiązków wynikających z umowy, pod warunkiem pełnienia funkcji Członka Zarządu przez okres co najmniej 12 miesięcy. Odprawa w takim przypadku wynosi trzykrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Dyrektorzy bezpośrednio podlegli Zarządowi PKN ORLEN standardowo zobowiązani są do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej przez okres 6 miesięcy po rozwiązaniu umowy. W tym czasie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50%

sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Odprawa z tytułu rozwiązania umowy przez Pracodawcę wynosi standardowo sześciokrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Wynagrodzenia organów zarządzających i nadzorujących

Wynagrodzenia wypłacone Członkom Zarządu Spółki pełniącym funkcję w 2018 i 2017 roku [tys. PLN]

Wyszczególnienie	2018	2017
Daniel Obajtek ¹	867	-
Wojciech Jasiński ²	83	1 226
Mirosław Kochalski ³	83	1 127
Sławomir Jędrzejczyk ⁴	-	796
Armen Artwich ⁵	284	-
Piotr Chełmiński ⁶	-	676
Patrycja Klarecka ⁷	448	-
Zbigniew Leszczyński	859	943
Krystian Pater ⁸	194	1 012
Wiesław Protasewicz ⁹	854	396
Michał Róg ⁵	304	-
Maria Sosnowska ¹⁰	83	396
Józef Węgrecki ¹¹	686	-
Ogółem	4 745	6 572

¹Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Prezesa Zarządu Spółki od dnia 6 lutego 2018 roku

²Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Prezesa Zarządu Spółki do dnia 5 lutego 2018 roku

³Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki do dnia 5 lutego 2018 roku

⁴Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki do dnia 30 czerwca 2017 roku

⁵Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki od dnia 1 września 2018 roku

⁶Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki do dnia 30 czerwca 2017 roku

⁷Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki od dnia 24 czerwca 2018 roku

⁸Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki do 22 marca 2018 roku

⁹Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki od dnia 1 lipca 2017 roku

¹⁰Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki od dnia 1 lipca 2017 roku do dnia 5 lutego 2018 roku

¹¹Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki od 23 marca 2018 roku

Premie potencjalnie należne Członkom Zarządu Spółki pełniącym funkcję w danym roku do wypłaty w roku kolejnym [tys. PLN]

Wyszczególnienie	2018	2017
Daniel Obajtek ¹	766	-
Wojciech Jasiński ²	-	1 177
Mirosław Kochalski ²	-	1 117
Sławomir Jędrzejczyk ³	-	750
Armen Artwich ⁴	284	-
Piotr Chełmiński ³	-	630
Patrycja Klarecka ⁵	443	-
Zbigniew Leszczyński	853	936
Krystian Pater ⁶	-	966
Wiesław Protasewicz ⁷	853	396
Michał Róg ⁴	284	-
Maria Sosnowska ⁸	-	396
Józef Węgrecki ⁹	661	-
Ogółem	4 144	6 368

¹Premia potencjalnie należna za okres pełnienia funkcji od dnia 6 lutego 2018 roku

²Premia potencjalnie należna za okres pełnienia funkcji do dnia 5 lutego 2018 roku

³Premia potencjalnie należna za okres pełnienia funkcji do dnia 30 czerwca 2017 roku

⁴Premia potencjalnie należna za okres pełnienia funkcji od dnia 1 września 2018 roku

⁵Premia potencjalnie należna za okres pełnienia funkcji od dnia 24 czerwca 2018 roku

⁶Premia potencjalnie należna za okres pełnienia funkcji od dnia 22 marca 2018 roku

⁷Premia potencjalnie należna za okres pełnienia funkcji od dnia 1 lipca 2017 roku

⁸Premia potencjalnie należna za okres pełnienia funkcji od dnia 1 lipca 2017 roku do dnia 5 lutego 2018 roku

⁹Premia potencjalnie należna za okres pełnienia funkcji od 23 marca 2018 roku

W 2018 roku wypłacona została premia roczna za 2011 rok wraz z odsetkami na podstawie ugody sądowej dla byłego Członka Zarządu, Pana Marka Serafina w wysokości 615 tys. PLN.

Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy byłych Członków Zarządu Spółki [tys. PLN]

Wyszczególnienie	2018	2017
Wojciech Jasiński ¹	320	-
Mirosław Kochalski ¹	427	-
Sławomir Jędrzejczyk ²	-	750
Piotr Chełmiński ²	-	630
Krystian Pater ¹	427	-
Ogółem	1 174	1 380

¹W 2018 roku wypłacona odprawa oraz zakaz konkurencji

²W 2017 roku wypłacony zakaz konkurencji

Wynagrodzenia Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki z tytułu zasiadania w Zarządach lub Radach Nadzorczych spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych (tysiące PLN)

Członkowie Zarządu PKN ORLEN zasiadający w 2018 i 2017 roku w Zarządach lub Radach Nadzorczych spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych Grupy ORLEN nie pobierali z tego tytułu wynagrodzenia, z wyłączeniem Unipetrol a.s., przy czym wynagrodzenia z tego tytułu przekazywane były na rzecz Fundacji ORLEN Dar Serca. Na 31 grudnia 2018 roku żaden z Członków Zarządu PKN ORLEN nie zasiadał w Radzie Nadzorczej Unipetrol a.s.

Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej PKN ORLEN [tys. PLN]

Wyszczególnienie	2018	2017
Izabela Felczak-Poturnicka ¹	124	53
Angelina Sarota ²	11	124
Agnieszka Biernat-Wiatrak ³	105	-
Mateusz Bochacik	117	112
Adrian Dworzyński ²	10	110
Artur Gabor ⁴	-	74
Andrzej Kapala ⁵	59	-
Wojciech Kryński ¹	114	53
Agnieszka Krzętowska ²	10	114
Radosław Kwaśnicki	114	111
Jadwiga Lesisz ⁶	277	-
Małgorzata Niezgoda ⁷	113	-
Wiesław Protasewicz ⁸	-	57
Józef Węgrecki ⁹	101	-
Anna Wójcik ⁵	59	-
Ogółem	1 214	808

¹Za okres pełnienia funkcji od 30 czerwca 2017 roku

²Za okres pełnienia funkcji do 2 lutego 2018 roku

³Za okres pełnienia funkcji od 2 lutego 2018 roku

⁴Za okres pełnienia funkcji do 31 sierpnia 2017 roku

⁵Za okres pełnienia funkcji od 26 czerwca 2018 roku

⁶Za okres pełnienia funkcji od 2 lutego 2018 roku, od 23 marca 2018 roku do 23 czerwca 2018 roku delegowana do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu

⁷Za okres pełnienia funkcji od 5 stycznia 2018 roku

⁸Za okres pełnienia funkcji do 28 czerwca 2017 roku

⁹Za okres pełnienia funkcji od 5 lutego 2018 roku do 22 marca 2018 roku, w danym okresie delegowany do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu

Wynagrodzenia kluczowego personelu kierowniczego Grupy ORLEN

Wynagrodzenia kluczowego personelu kierowniczego Grupy ORLEN [tys. PLN]

Wyszczególnienie	2018	2017
Wynagrodzenia i inne świadczenia członków kluczowego personelu kierowniczego:		
pozostały kluczowy personel kierowniczy Spółki	39 479	29 707
kluczowy personel kierowniczy spółek zależnych Grupy ORLEN	139 128	128 974
Ogółem	178 607	158 681

Aktualizacja Strategii Grupy ORLEN na lata 2019-2022

W grudniu 2018 roku Grupa ORLEN dokonała aktualizacji swojej strategii. Potrzeba aktualizacji wystąpiła z uwagi na wysoką zmienność czynników makroekonomicznych oraz potrzebę przedstawienia wartości docelowych na kolejny, 2-letni okres.

Zmieniające się dynamicznie otoczenie rynkowe implikuje potrzebę stałego dostosowania aspiracji biznesowych. Dlatego myśląc o strategii Grupa ORLEN patrzy na przyszłość wielowymiarowo. Definiując wyzwania w perspektywie do 2030 r. Koncern przeanalizował szczegółowo kluczowe trendy w zakresie nowych źródeł energii, klimatu i środowiska naturalnego, przełomowych technologii, nowych modeli biznesowych oraz zachowań konsumenckich. Z kolei analiza trendów makro i najnowszych regulacji pozwoliła wytyczyć Grupie ORLEN kierunki rozwoju na lata 2019-2022 oraz uszczegółowić cele na lata 2019-2020.

Filarami rozwoju w perspektywie roku 2022 w zaktualizowanej strategii Koncernu niezmiennie pozostają Budowa Wartości, Ludzie i Siła Finansowa. Ich dodatkowym komponentem jest Kultura Innowacji, która ma wspierać Grupę w odpowiedzi na przyszłe wyzwania.

Filar BUDOWA WARTOŚCI

Główne kierunki rozwoju Grupy ORLEN na lata 2019-2022 wyznaczone w zaktualizowanej strategii, to: rozwój i zwiększenie produkcji petrochemicznej oraz zaangażowanie w energetykę niskoemisyjną w segmencie downstream, konsekwentny rozwój sprzedaży detalicznej oraz zrównoważony rozwój w obszarze poszukiwań i wydobywania.

Segment Downstream

Grupa ORLEN posiada jedno z najlepiej zintegrowanych aktywów w Europie - 6 rafinerii, 4 zakłady petrochemiczne, aktywa energetyczne w trzech krajach w Europie Centralnej, przerób ponad 30 mln ton różnych gatunków ropy naftowej rocznie oraz portfolio ponad 50 produktów rafineryjnych i petrochemicznych.

Kluczowe działania w horyzoncie Strategii 2019-2022 w segmencie Downstream obejmują dbałość o bezpieczeństwo surowcowe, umocnienie pozycji rynkowej Koncernu i dalszą poprawę doskonałości operacyjnej.

W ramach bezpieczeństwa surowcowego Grupa ORLEN będzie dążyć do dalszej dywersyfikacji dostaw ropy, zabezpieczenia dostaw gazu ziemnego oraz budowy przewagi konkurencyjnej w oparciu o energetykę niskoemisyjną. Rafinerie Grupy ORLEN zlokalizowane w Polsce, Czechach i na Litwie w dalszym ciągu będą dążyć do poprawy efektywności, wykorzystania synergii poprzez głębszą integrację oraz zwiększenia elastyczności w odpowiedzi na wyzwania rynkowe i regulacyjne.

Głównym celem Grupy ORLEN w kolejnych latach będzie dalsze umocnienie pozycji regionalnego lidera w segmencie Downstream, którą Koncern zamierza utrzymywać między innymi poprzez realizację szeregu projektów inwestycyjnych.

W petrochemii Grupa ORLEN uruchomiła w 2018 roku Program Rozwoju Petrochemii, w ramach którego zostaną zrealizowane nowe inwestycje w Płocku i we Włocławku. Nowy program jest odpowiedzią na rosnące zapotrzebowanie w regionie na zaawansowane tworzywa sztuczne i specjalistyczne produkty petrochemiczne. Program Rozwoju Petrochemii obejmuje budowę i zwiększenie mocy produkcyjnych w obszarze pochodnych aromatów, olefin oraz fenolu. Program pozwoli też na znaczącą rozbudowę kompetencji Koncernu w zakresie B+R poprzez inwestycje w Centrum Badawczo-Rozwojowe. Realizacja Programu Rozwoju Petrochemii wzmocni pozycję Koncernu na rynku europejskim oraz zapewni wymierne korzyści dla polskiej gospodarki m.in. w zakresie zbilansowania handlu produktami petrochemicznymi, które będą wytwarzane w wyniku realizacji programu. Oznacza to, że Polska z importera netto stanie się eksporterem tych produktów.

W rafinerii, poza działania efektywnościowymi, Grupa ORLEN zaczyna rozwijać specjalistyczny filar bio, kładąc nacisk na rozwój know-how i szereg działań optymalizacyjnych stanowiących podstawę do rozwoju w kierunku biorafinerii.

W energetyce Koncern przygotowuje inwestycję w morskie farmy wiatrowe. Grupa ORLEN stawia na przyszłość tego projektu, szczególnie w kontekście rosnącego zapotrzebowania na „zieloną energię”.

Dźwignie wartości a cele biznesowe segmentu Downstream

DOWNSTREAM

Dźwignie wartości

Bezpieczeństwo surowcowe

- Kontynuacja dywersyfikacji dostaw ropy.
- Zabezpieczanie dostaw gazu ziemnego.
- Budowa przewagi konkurencyjnej w oparciu o energetykę niskoemisyjną.

Doskonałość operacyjna

- Dalsza poprawa efektywności aktywów rafineryjnych.
- Wykorzystanie synergii z integracji zakładów produkcyjnych.
- Gotowość na wyzwania rynkowe i regulacyjne.

Wzmocnienie pozycji rynkowej

- Inwestycje w wydłużanie łańcucha wartości produkcji petrochemicznej.
- Wdrożenie programu operacyjnego dla biopaliw: budowa instalacji produkcyjnych, dostosowania operacyjne oraz prace B+R.
- Utrzymywanie pozycji lidera na rynkach macierzystych dzięki poszerzaniu oferty produktowej.

Cele

Sprzedaż i Logistyka¹

- Hurtowa sprzedaż paliw (diesel, benzyna, Jet): wzrost o 2,1 mln ton.
- Sprzedaż petrochemiczna: wzrost o ponad 1,1 mln ton.
- Bezpieczeństwo możliwości przesyłowych i przeladunkowych.

Produkcja¹

Przygotowywane inwestycje:

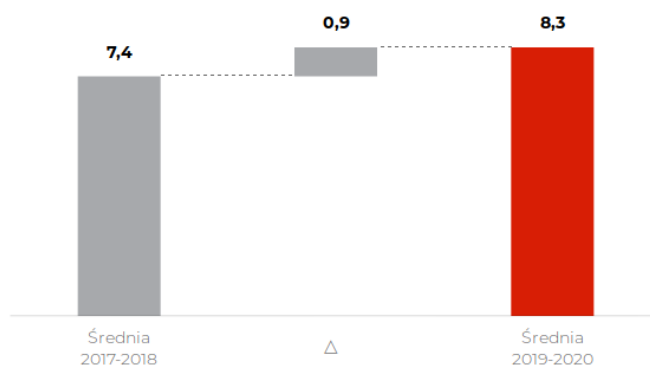
- **Petrochemia:** budowa kompleksu Pochodnych Aromatów, rozbudowa Kompleksu Olefin, rozbudowa zdolności produkcyjnych Fenolu, rozbudowa zaplecza B+R, rozbudowa instalacji nawozów w ANWILU.
- **Rafineria:** rozwój instalacji do produkcji biopaliw, m.in. samodzielna jednostka HVO, Visbreaking, Hydrokraking Pozostałości Próżniowej na Litwie (analiza fazy przedinwestycyjnej na bazie zakupionego projektu bazowego i licencji).
- **Energetyka:** analizy inwestycji w morską energetykę wiatrową.

Zmiany kluczowych wskaźników:

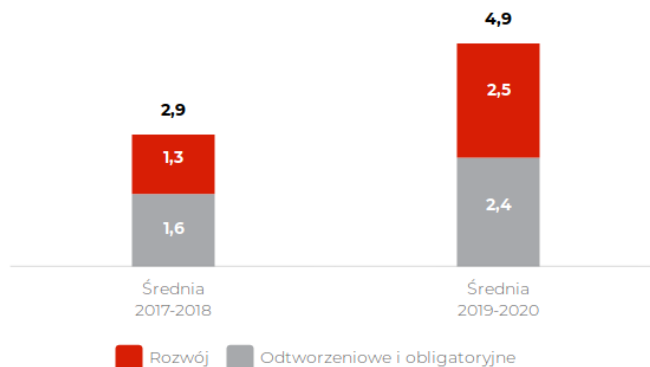
- Dalsza maksymalizacja przerobu ropy: wzrost o ponad 0,3 mln ton.
- Uzysk produktów białych: wzrost o 1,8 p.p.
- Energochłonność rafinerii: wzrost o 0,5 p.p.
- Produkcja energii elektrycznej: wzrost o 1,2 TWh.

Cele finansowe segmentu Downstream na lata 2019-2020

EBITDA LIFO przed odpisami [mld PLN]

Nakłady inwestycyjne [mld PLN]²

¹Wskaźniki ilościowe dla Grupy ORLEN dotyczą celu na 2022 rok w stosunku do prognozy wykonania 2018 roku opartej o wykonanie rzeczywiste za 3 kwartały i prognozę na 4 kwartał 2018 roku.

²Średnie 2017-2018 zawierają dane za 2017 rok oraz prognozę wykonania 2018 roku opartą o wykonanie rzeczywiste za 3 kwartały i prognozę na 4 kwartał zgodnie z zaprezentowaną w dniu 20 grudnia 2018 Strategią Grupy ORLEN.

Segment Detal

Segment Detal to ponad 2800 stacji, czyli największa sieć detaliczna w Europie Środkowej. Na stacjach należących do Grupy ORLEN jest realizowanych ok. 1,6 mln transakcji dziennie. Tylko w Polsce sprzedaje się 7,1 mld litrów paliwa rocznie, przy czym znaczną część wolumenu sprzedaży paliw kupują klienci aktywnie uczestniczący w programie VITAY oraz klienci flotowi.

Filarami wzrostu w segmencie Detal są nowoczesna sieć sprzedaży paliw, unikalne doświadczenia zakupowe oraz dalsza poprawa doskonałości operacyjnej.

Grupa ORLEN będzie rozwijała sieć stacji własnych i franczyzowych. Do 2022 roku Koncern planuje powiększyć sieć o prawie 150 nowych stacji paliw. Celem Grupy ORLEN będzie również dalszy rozwój sprzedaży sklepowej i gastronomicznej, ciągle podnoszenie standardu technicznego stacji oraz przygotowuje się do sprzedaży paliw alternatywnych.

W ostatnim roku PKN ORLEN wprowadził szeroką gamę produktów regionalnych na stacje oraz nowy format obsługi sprzedaży gastronomicznej na pierwszej stacji ORLEN Drive w Michałowicach pod Wrocławiem (linie drive through oraz kioski samoobsługowe). Planowane jest wdrożenie nowych produktów usług oraz rozwój kanałów obsługi klientów przy wykorzystaniu przewag konkurencyjnych i doświadczenia biznesowego (duża i gęsta sieć stacji oraz pokaźna baza klientów). W nadchodzących latach PKN ORLEN planuje dalszy rozwój zmodernizowanych kącików gastronomicznych Stop Cafe 2.0. Na koniec 2018 roku funkcjonowało już ponad 430 tego typu punktów, które spotkały się z dużym uznaniem ze strony klientów. Spersonalizowana i elastyczna oferta gastronomiczna i usługowa (przygotowana w oparciu o „big data”) oraz rozwój programu lojalnościowego

VITAY w kierunku e-commerce pozwolą na dalsze zwiększenie satysfakcji klientów.

Celem Grupy ORLEN jest utrzymywanie pozycji lidera na rynkach macierzystych oraz poprawa doskonałości operacyjnej poprzez optymalne zarządzanie asortymentem i ofertą gastronomiczną oraz usługami, jak również poprawa efektywności kosztowej oraz doskonalenie procesów obsługi klientów i zarządzania stacjami.

Przygotowując się do dalszego wzrostu napędów elektrycznych, prowadzone są prace nad dostosowaniem stacji do sprzedaży paliw alternatywnych. W Polsce PKN ORLEN realizuje projekt, który ma umożliwić kierowcom pojazdów elektrycznych przejechanie całego kraju głównymi szlakami komunikacyjnymi. Do końca 2019 roku planowane jest uruchomienie około 50 stacji ładowania pojazdów elektrycznych. Łącznie wytypowano już 150 lokalizacji przy trasach tranzytowych i w miastach.

Poprzez realizację szeregu inicjatyw segment Detal zostanie przekształcony w dostawcę unikalnych doświadczeń zakupowych. Koncern nadal będzie skupiać się na zrozumieniu rosnących potrzeb klientów oraz wyjściu naprzeciw ich oczekiwaniom. Grupa ORLEN będzie wprowadzać nowe usługi oraz nowe kanały komunikacji i obsługi klientów (tylko w 2018 roku – poza ORLEN Drive – uruchomiono m.in. aplikację ORLEN Pay do płatności za paliwo bezpośrednio przy dystrybutorze). Duży nacisk Grupa ORLEN kładzie także na personalizację oferty i analitykę danych. Wykorzystanie big data pozwoli Koncernowi na bardziej elastyczne reagowanie na oczekiwania klientów, a rozwój programu VITAY w kierunku e-commerce będzie odpowiedzią na dynamiczny wzrost segmentu digital commerce.

Grupa ORLEN planuje utrzymać pozycję lidera na rynku polskim i czeskim, a równocześnie wzmacniać pozycję rynkową zarówno w Niemczech, jak i na Litwie.

Dźwignie wartości a cele biznesowe segmentu Detal

Dźwignie wartości

Nowoczesna sieć sprzedaży paliw

- Rozwój sprzedaży w sklepie i gastronomii.
- Dalsze podnoszenie standardu technicznego stacji.
- Dostosowywanie stacji do sprzedaży paliw alternatywnych.
- Rozwój organiczny sieci stacji.

Unikalne doświadczenia zakupowe

- Wprowadzanie nowych usług i kanałów obsługi klientów.
- Elastyczna i spersonalizowana oferta w oparciu o analitykę danych (big data).
- Poprawa satysfakcji klientów i rozwój programu lojalnościowego w kierunku ecommerce.

Doskonałość operacyjna

- Utrzymywanie pozycji lidera na rynkach macierzystych.
- Optymalne zarządzanie asortymentem i ofertą gastronomiczną oraz usługami.
- Poprawa efektywności kosztowej.
- Doskonalenie procesów obsługi klientów i zarządzania stacjami.

Cele 2019-2022

Nowoczesna sieć sprzedaży paliw¹

- Wzrost marży pozapaliwowej o ponad 30%.
- Organiczny rozwój sieci stacji paliw: wzrost o ~150 nowych stacji do 2022 roku.
- Udział w rynku paliw: wzrost o ponad 2,4 p.p.

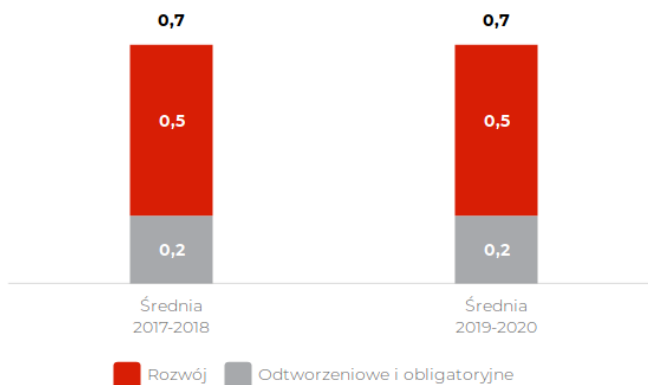
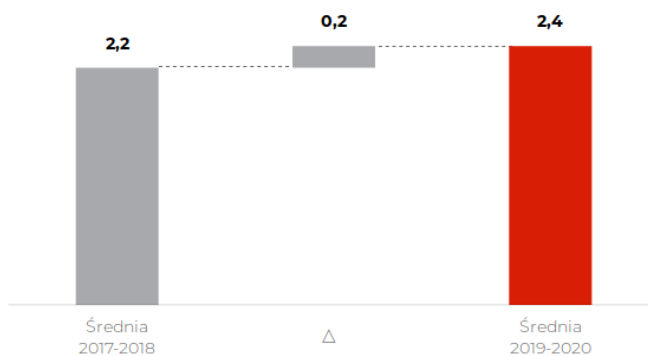
Unikalne doświadczenia zakupowe

- Udoskonalanie i rozwój formatów sklepu i Stop Cafe.
- Wdrożenie nowych produktów i usług:
 - Rozwój oferty gastronomicznej i usługowej.
 - Elastyczna oferta w oparciu o big data.
 - Rozwój nowych form komunikacji z klientami.
 - Rozwój jakości usług.

Doskonałość operacyjna¹

- Wzrost marży jednostkowej o 3%.
- Poprawa efektywności kosztowej stacji.
- Optymalizacja systemu dystrybucji.

Cele finansowe segmentu Detal na lata 2019-2020

¹Wskaźniki ilościowe dla Grupy ORLEN dotyczą celu na 2022 rok w stosunku do prognozy wykonania 2018 roku opartej o wykonanie rzeczywiste za 3 kwartały i prognozę na 4 kwartał 2018 roku.

²Średnie 2017-2018 zawierają dane za 2017 rok oraz prognozę wykonania 2018 roku opartą o wykonanie rzeczywiste za 3 kwartały i prognozę na 4 kwartał zgodnie z zaprezentowaną w dniu 20 grudnia 2018 Strategią Grupy ORLEN.

Segment Wydobywanie

Rozwój segmentu Wydobywanie w Grupie ORLEN pozwolił na dalsze budowanie solidnego portfela aktywów poszukiwawczo-wydobywczych. W poprzednich latach przeprowadzono szereg działań, mających na celu zwiększenie potencjału wydobywczego w Polsce (nabycie dwóch koncesji od Deutsche Erdoel AG, przystąpienie do Umowy o Wspólnych operacjach z PGNiG, pozyskanie nowych koncesji od Ministerstwa Środowiska oraz nabycie spółki FX Energy) oraz Kanadzie (nabycie pierwszej kanadyjskiej firmy naftowej TriOil Resources oraz dwie kolejne transakcje: zakup Birchill Exploration i Kicking Horse Energy). Grupa ORLEN posiada silną bazę aktywów jako podstawę do budowy wartości: wydobywanie w 2018 roku w wysokości około 18 tys. boe/dzień, zasoby 2P na poziomie około 210 mln boe, aktywa pozwalające na wzrost wydobywania oraz stałą poprawę efektywności ponoszonych wydatków.

Strategia na lata 2019-2022 zakłada budowę wartości Grupy ORLEN w segmencie Wydobywanie w oparciu o filozofię ostrożnej kontynuacji, czyli koncentrację na dobrej jakości aktywach oraz najbardziej rentownych i perspektywicznych projektach, wzroście wydobywania w Polsce i Kanadzie oraz dalszej poprawie efektywności operacyjnej. Grupa ORLEN będzie uważnie przyglądać się zmianom zachodzącym na rynku ropy i gazu oraz elastycznie na nie reagować. Stała poprawa kluczowych wskaźników operacyjnych (m.in. zoptymalizowanie liczby odwiertów oraz lepsza ich ekonomika, ciągła racjonalizacja zakresu prac) oraz uzyskiwanie synergii w ramach segmentu w Polsce i Kanadzie (m.in. transfer know-how z Kanady, czyli jednego z najbardziej zaawansowanych technologicznie rynków ropy i gazu) to kluczowe elementy poprawy doskonałości operacyjnej w segmencie Wydobywanie. W perspektywie aktualnej Strategii CAPEX w upstreamie będzie racjonalizowany w odniesieniu do sytuacji makroekonomicznej. Zakłada się jego samofinansowanie w jak najkrótszym czasie, co umożliwi dojście do poziomu pozwalającego wygenerowanie w segmencie dodatnich przepływów pieniężnych.

Dźwignie wartości a cele biznesowe segmentu Wydobywanie

WYDOBYWANIE

Dźwignie wartości

Dalszy wzrost wydobywania

- Koncentracja na dobrej jakości aktywach i najbardziej rentownych i perspektywicznych projektach w Polsce i Kanadzie.

Ostrożna kontynuacja

- Elastyczne reagowanie na zmiany zachodzące na rynku ropy i gazu.
- Dostosowywanie nakładów inwestycyjnych do sytuacji makro.
- Generowanie dodatnich przepływów pieniężnych.

Doskonałość operacyjna

- Stała poprawa kluczowych wskaźników operacyjnych.
- Uzyskiwanie synergii w ramach segmentu w Polsce i Kanadzie.

Cele 2019-2022

Wydobycie w Polsce i Kanadzie¹

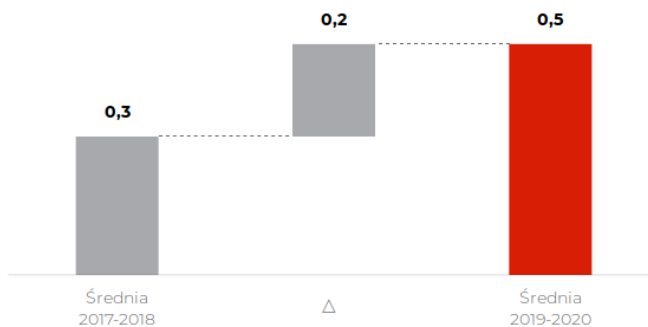
- Zwiększenie poziomu wydobycia w Grupie ORLEN do ~25 tys. boe/d (tj. o ~7 tys. boe/d)
- Udział węglowodorów ciekłych (%):
 - Polska: 6%.
 - Kanada: 49%.
- Zoptymalizowanie liczby odwiertów netto do 13,8:
 - Polska: 2,5 odwiertu.
 - Kanada: 11,3 odwiertu.

Doskonałość operacyjna¹

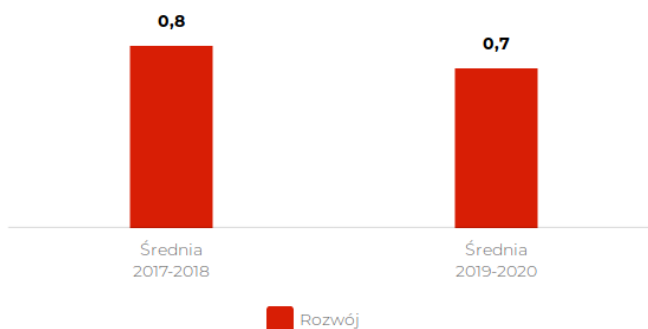
- Osiągnięcie operacyjnego netback w wysokości ponad 75 PLN/boe.
- Racjonalizacja CAPEX i dojście do poziomu umożliwiającego generowanie dodatnich przepływów pieniężnych i samofinansowanie CAPEX w możliwie jak najkrótszym czasie.

Cele finansowe segmentu Wydobycie na lata 2019-2020

Wzrost EBITDA LIFO [mld PLN]²

Nakłady inwestycyjne [mld PLN]²

¹Wskaźniki ilościowe dla Grupy ORLEN dotyczą celu na 2022 rok w stosunku do prognozy wykonania 2018 roku opartej o wykonanie rzeczywiste za 3 kwartały i prognozę na 4 kwartał 2018 roku.

²Średnie 2017-2018 zawierają dane za 2017 rok oraz prognozę wykonania 2018 roku opartą o wykonanie rzeczywiste za 3 kwartały i prognozę na 4 kwartał zgodnie z zaprezentowaną w dniu 20 grudnia 2018 Strategią Grupy ORLEN.

Filar LUDZIE

Analizując globalne trendy w wymiarze społecznym, w tym między innymi zmiany zachodzące na rynku pracy czy oczekiwania względem biznesu, Koncern zdecydował o dalszym wzmocnieniu posiadanego kapitału ludzkiego, jako czynnika będącego filarem dalszego, stabilnego rozwoju. W tym obszarze kluczowa pozostanie dbałość o najwyższe standardy bezpieczeństwa pracy, brak tolerancji dla wypadków, ale też zwiększanie kompetencji pracowników, między innymi poprzez konsekwentne powiększanie oferty rozwojowej i wzrost dostępności szkoleń. Cele strategiczne Grupa ORLEN realizować będzie z ważnym założeniem: poszanowania dla środowiska naturalnego.

Filar SIŁA FINANSOWA

Ważnym elementem strategii Koncernu jest utrzymanie stabilnych fundamentów finansowych, w tym zdwersyfikowanych źródeł finansowania i bezpiecznego poziomu zadłużenia.

Grupa ORLEN zakłada utrzymywanie w horyzoncie strategii bezpiecznego poziomu dźwigni finansowej poniżej 30% oraz kowenantów dług netto/EBITDA na poziomie maksimum 1,5.

Potwierdzeniem siły finansowej Koncernu są wysokie oceny agencji ratingowych. Grupa ORLEN planuje utrzymać rating inwestycyjny, umożliwiającego dostęp do

zdywersyfikowanych źródeł finansowania po atrakcyjnym koszcie.

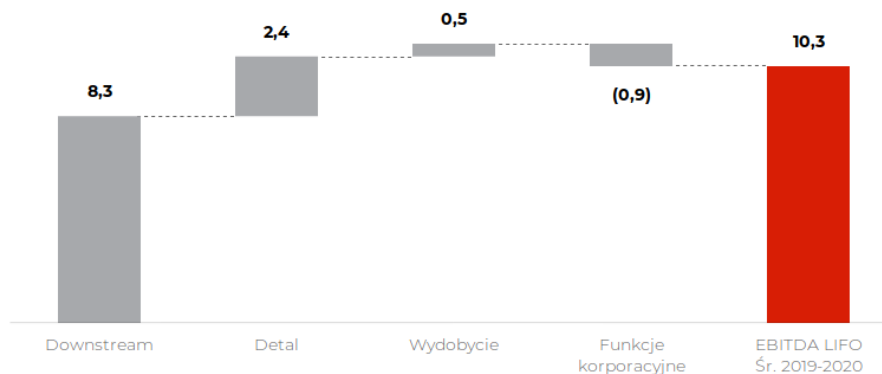
Kolejnym - istotnym z punktu widzenia strategii - element jest dywersyfikacja źródeł finansowania oraz optymalizacja terminów zapadalności instrumentów dłużnych.

Grupa ORLEN kontynuuje politykę dywidendową zakładającą systematyczną wypłatę dywidendy. Poziom wypłacanej akcjonariuszom dywidendy uzależniony będzie od osiągniętych wyników, sytuacji płynnościowej Koncernu oraz postępów w realizacji programów inwestycyjnych.

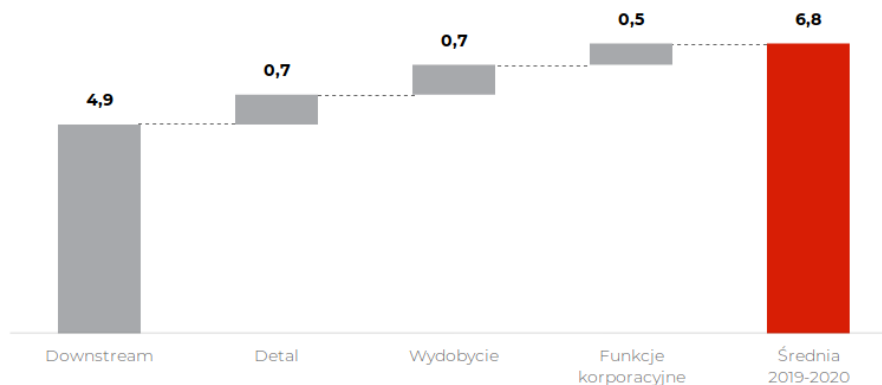
Główne cele finansowe Grupy ORLEN na lata 2019-2020:

- Średnioroczna EBITDA wg LIFO na poziomie 10,3 mld PLN.
- Realizacja średniorocznych nakładów inwestycyjnych na poziomie 6,8 mld PLN.
- Utrzymanie dźwigni finansowej poniżej 30%.
- Systematyczna wypłata dywidendy na akcję, uwzględniająca sytuację finansową.

Wzrost EBITDA LIFO [mld PLN]²

Nakłady inwestycyjne [mld PLN]²

Filar KULTURA INNOWACJI

Model zarządzania innowacjami w Grupie ORLEN skupia wszystkie aspekty strategii Koncernu, a same innowacje rozumie się w Grupie ORLEN znacznie szerzej niż wyłącznie tworzenie i wdrażanie nowych produktów. Koncern będzie dalej budować organizację opartą o rozwój kultury innowacji i wiedzę, aby uwolnić zarówno wewnętrzny potencjał pracowników Grupy ORLEN, jak i wdrażać pomysły wypracowane wspólnie z zewnętrznymi partnerami Koncernu.

Z uwagi na znaczenie kapitału intelektualnego we współczesnej gospodarce, Grupa ORLEN bardzo duży nacisk kładzie na rozwój kompetencji pracowników. Koncern konsekwentnie buduje doświadczony zespół specjalistów, w tym w obszarze B+R oraz rozwija system wsparcia dla liderów innowacji w Grupie ORLEN.

Dodatkowo w ramach strategicznych kierunków rozwoju Grupa ORLEN zdecydowała o utworzeniu strategicznej agencji badawczej, dzięki której kompleksowo mają zostać określone obszary związane z nowymi technologiami, nowymi modelami biznesowymi i wdrożeniami innowacji, na których PKN ORLEN powinien skoncentrować swoje wydatki inwestycyjne w celu budowania przewagi konkurencyjnych w długim okresie. Ponadto Koncern planuje uruchomienie strategicznych narzędzi pozyskiwania innowacji (akcelerator i fundusz CVC) oraz intensyfikuje działania mające na celu nawiązanie bliższej współpracy ze startupami. Już obecnie Grupa ORLEN uczestniczy w programie akcelerycyjnym PARP Pilot Maker Elektro ScaleUp, mającym na celu komercjalizację innowacji związanych z elektromobilnością.

Strategię innowacyjności tworzą zarówno innowacje zewnętrzne, jak i wewnętrzne wsparte nowoczesnym modelem zarządzania. W ramach zwiększenia innowacyjności zewnętrznej są realizowane projekty, mające na celu współpracę w ramach zewnętrznego ekosystemu innowacji, sprawne wdrażanie nowoczesnych rozwiązań komercyjnych oraz wykorzystanie specjalnych narzędzi realizacji projektów. Innowacje wewnętrzne oznaczają usprawnienie procesów technologicznych i organizacyjnych, rozwijanie portfela projektów B+R oraz wykorzystanie synergii w ramach Grupy ORLEN. Koncern realizując konsekwentnie strategię B+R prowadzi również prace nad rozbudową infrastruktury badawczej poprzez budowę Centrum Badawczo-Rozwojowego, będącego platformą współpracy pomiędzy Grupą ORLEN a światem nauki i biznesem.

Grupa ORLEN wspiera kulturę innowacyjności, aby móc w pełni czerpać korzyści z innowacyjności wewnętrznej i zewnętrznej. W ramach organizacji promowana jest innowacyjność jako oczekiwana postawa, a dedykowana ścieżka decyzyjna dla projektów innowacyjnych pozwala na elastyczne reagowanie na potrzeby rynku. Co więcej, w ramach rozwijania kultury innowacyjności w 2018 roku realizowano projekty służące rozwojowi organizacji opartej na wiedzy i uwalnianiu wewnętrznego potencjału, w tym kontynuowano wewnętrzny program aktywizacji innowacyjności pracowników, który motywuje pracowników do zgłaszania inicjatyw i umożliwia identyfikację rozwiązań o wysokim poziomie innowacyjności (m.in. platforma dzielenia się wiedzą ORLEN Insight, platforma projektowa Rynek Szans, konkurs na najbardziej innowacyjny projekt roku).

Realizacja Strategii w 2018 roku

W ostatnich dwóch latach PKN ORLEN konsekwentnie realizował cele strategiczne. Przekroczony został zakładany poziom średniorocznego zysku EBITDA wg LIFO¹, który w latach 2017-2018 wyniósł średniorocznie 9,4 mld PLN i był wyższy o 0,6 mld PLN w porównaniu z założeniami na lata 2017-2018. Koncern po raz kolejny został odznaczony tytułem The World's Most Ethical Company 2018 i Top Employer Polska 2018.

Stabilna sytuacja finansowa pozwalała realizować inwestycje rozwojowe i jednocześnie konsekwentnie zwiększać wysokość wypłacanej dywidendy, która w 2017 roku wyniosła 1,3 mld PLN. Jednocześnie utrzymane zostały bezpieczne wskaźniki finansowe.

Pozycja PKN ORLEN jest bardzo dobra i umożliwia dalszy rozwój. Koncern dysponuje nowoczesnymi, zintegrowanymi aktywami zdolnymi do przerobu ponad 30 mln ton różnych gatunków ropy rocznie, a także własną bazą zasobów ropy i gazu (2P), które na koniec 2018 roku wyniosły ponad 200 mln boe.

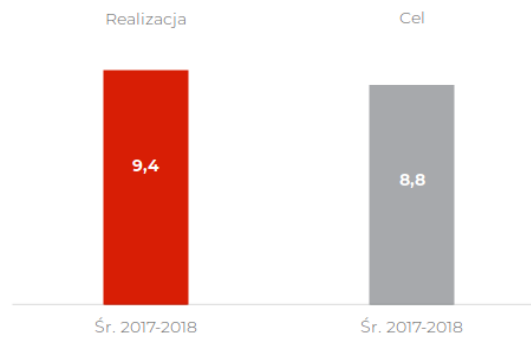
Filary Strategii

Budowa wartości

1 CEL - Wyższy wypracowany zysk

REALIZACJA

EBITDA LIFO przed odpisami¹ [mld PLN]

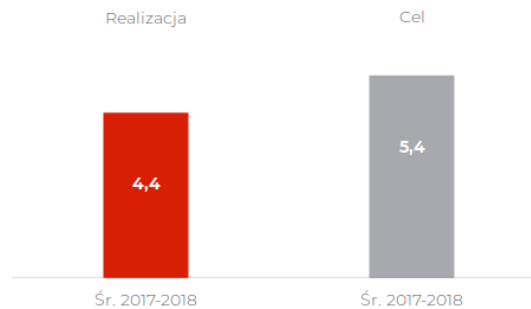

¹Przed odpisami aktualizującymi wartość aktywów trwałych: (0,2) mld PLN w roku 2017 i 0,7 mld PLN w roku 2018.

2 CEL - Realizowany program rozwojowy

REALIZACJA

Nakłady inwestycyjne [mld PLN]

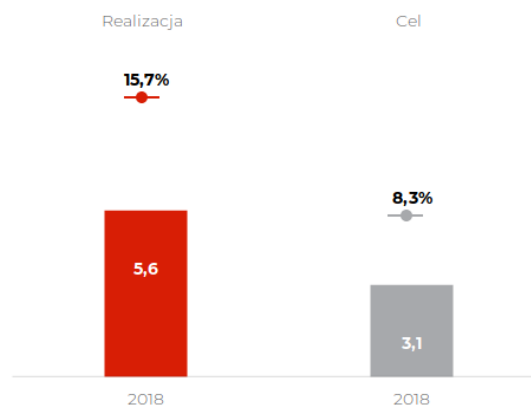

Siła finansowa

1 CEL - Dalsze wzmocnienie fundamentów finansowych

REALIZACJA

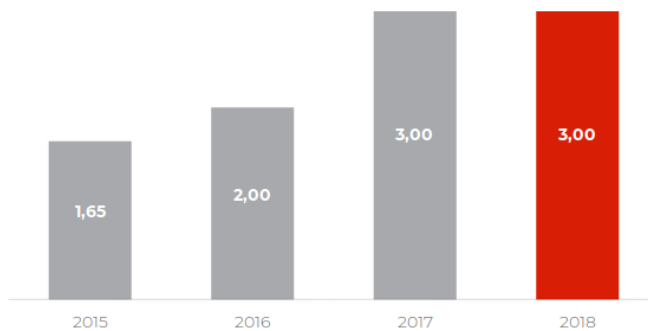
Dług netto [mld PLN], dźwignia finansowa [%]

2 CEL - Wzrost wypłacanej dywidendy

REALIZACJA

Dywidenda na akcję [PLN]

Ludzie

1 CEL - Nowoczesna kultura zarządzania

REALIZACJA

Segmenty Operacyjne

Segment Downstream

Dźwignie wartości w 2018 roku:

Bezpieczeństwo surowcowe

- Dywersyfikacja dostaw ropy.
- Zabezpieczanie dostaw gazu ziemnego.

Doskonałość operacyjna

- Zintegrowane zarządzanie aktywami produkcyjnymi w Polsce, Czechach i na Litwie.
- Zwiększanie elastyczności na wyzwania rynkowe i regulacyjne dzięki dalszej poprawie kluczowych wskaźników operacyjnych. Pogłębianie stopnia konwersji i zwiększanie uzysków produktów wysokomarżowych.

Silna pozycja rynkowa

- Zwiększanie udziałów na rynkach macierzystych, w tym dzięki atrakcyjnej ofercie produktowej.
- Rozbudowywanie infrastruktury przyspieszającej dotarcie do klienta i wzmacniającej przewagę konkurencyjną.

Realizacja w 2018 roku:

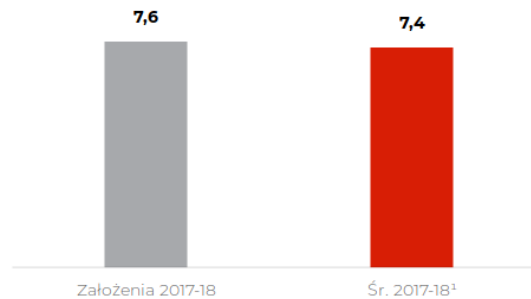
Sprzedaż i Logistyka

- Wzrost udziału w rynku paliw o 3,2 p.p.
- Kontynuacja efektu ograniczania tzw. szarej strefy w Polsce (wolumen sprzedaży ON i benzyny wyższy w Polsce o 10% vs. 2017).
- Wzrost kosztu jednostkowego logistyki o 1,4%XX.

Produkcja

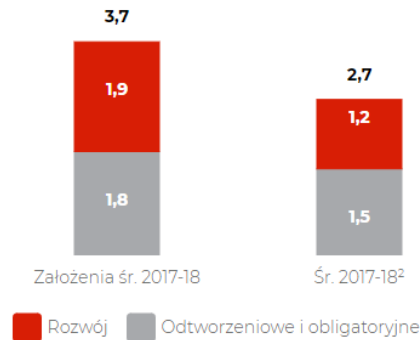
- Realizacja inwestycji:
 - Rozpoczęcie procesu przejęcia kontroli kapitałowej nad Grupą Lotos.
 - PKN ORLEN: Metateza w Płocku, ukończenie budowy CCGT w Płocku, rozpoczęcie Programu Rozwoju Petrochemii.
 - ORLEN Lietuva: PPF Splitter – inwestycja w fazie realizacji.
 - Unipetrol: Polietylen 3 – inwestycja w fazie realizacji.
- Poprawa kluczowych wskaźników:
 - Rekordowy przerób ropy do poziomu 33,4 mln ton (wzrost o 0,2 mln ton vs. 2017).
 - Uzysk produktów białych na stałym poziomie.

Wzrost EBITDA LIFO [mld PLN]

¹ Przed uwzględnieniem odpisów z tytułu zmiany wartości rzeczowych aktywów trwałych netto

Nakłady inwestycyjne [mld PLN], Średniorocznie:

² Liczby nie sumują się ze względu na zaokrąglenia

Segment Detal

Dźwignie wartości w 2018 roku:

Nowoczesna sieć sprzedaży paliw

- Dalszy rozwój sieci stacji własnych i franczyzowych.
- Wprowadzanie paliw o podwyższonych parametrach dzięki wykorzystaniu udoskonalonych dodatków paliwowych.
- Przygotowanie do sprzedaży paliw alternatywnych.

Doskonałość operacyjna

- Konsekwentne poprawianie progu rentowności.
- Wykorzystanie nowoczesnych technologii.

Realizacja w 2018 roku:

Nowoczesna sieć sprzedaży paliw

- Rozwój sieci stacji paliw o 64 nowe stacje
- Wzrost udziału w rynku paliw o 1,0 p.p.
- Otwarcie pierwszych dwóch stacji ładowania samochodów elektrycznych w Polsce

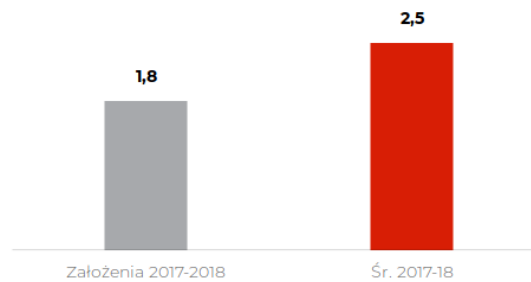
Unikalne doświadczenia zakupowe

- Wzrost liczby punktów Stop Cafe o 161/r oraz dynamiczny rozwój nowego formatu gastronomicznego – 174 stacje w nowym formacie O!SHOP w Polsce
- Wzrost marży pozapaliwowej o 17%.
- Wdrożenie nowych produktów i usług:
 - U uruchomienie pierwszej stacji w nowym formacie ORLEN Drive z kanałem drive-through oraz kioskami samoobsługowymi
 - Wprowadzenie modułu płatniczego ORLEN Pay w aplikacji ORLEN Mobile do płacenia za paliwo bezpośrednio przy dystrybutorze
 - Rozwój oferty gastronomicznej na stacjach ORLEN dla wegan i wegetarian
- Dostosowywanie oferty dzięki Big Data
- Zwiększanie satysfakcji klientów i dalszy rozwój programu lojalnościowego

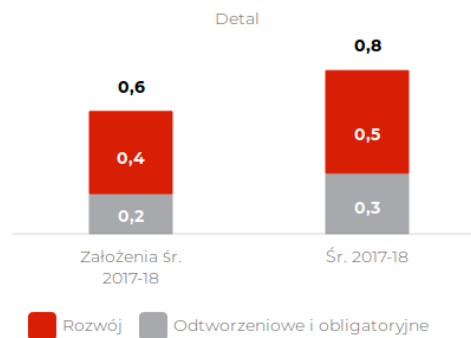
Doskonałość operacyjna

- Systematyczna poprawa efektywności kosztowej stacji
- Marża jednostkowa na stabilnym poziomie

Wzrost EBITDA LIFO [mld PLN]

Nakłady inwestycyjne [mld PLN], średniorocznie

Segment Wydobycie

Dźwignie wartości w 2018 roku:

Wzrost wydobycia w Polsce i Kanadzie

- Zwiększanie poziomu produkcji i wielkości zasobów 2P
- Koncentracja na dobrej jakości aktywach i najbardziej rentownych projektach

Ostrożna kontynuacja

- Elastyczne reagowanie na zmiany zachodzące na rynku ropy i gazu
- Dostosowywanie nakładów inwestycyjnych do sytuacji makro

Doskonałość operacyjna

- Stała poprawa kluczowych wskaźników operacyjnych
- Uzyskiwanie synergii w ramach segmentu w Polsce i Kanadzie

Realizacja w 2018 roku:

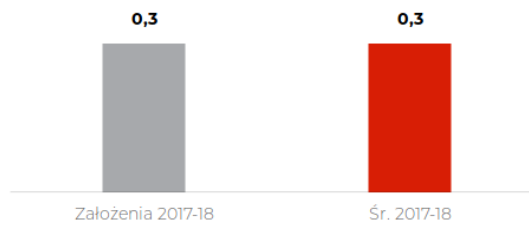
Wzrost wydobycia w Polsce i Kanadzie

- Zwiększenie poziomu średniego wydobycia o 15% r/r do 18,0 tys. boe/d, tj. o 2,4 tys. boe/d
 - Polska: 1,0 tys. boe/d
 - Kanada: 17,0 tys. boe/d
- Wzrost zasobów węglowodorów 2P do 210,6 mln boe, tj. o 58,0 mln boe (38% wzrost r/r)
 - Polska: 13,0 mln boe
 - Kanada: 197,6 mln boe
- Zoptymalizowanie liczby odwiertów netto o 3,4 tj.:
 - Polska: 3,0 odwiertów netto
 - Kanada: 16,4 odwiertów netto

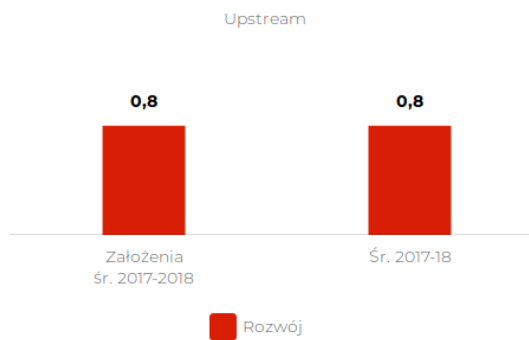
Doskonałość operacyjna

- Projekty optymalizacyjne, w tym poprawa operacyjnego netback

Wzrost EBITDA LIFO [mld PLN]

Nakłady inwestycyjne [mld PLN], średniorocznie

	Jednostka	Wykonanie 2016	Wykonanie 2017	Wykonanie 2018
KPI Finansowe				
EBITDA LIFO (przed odpisami aktualizującymi)	mld PLN	9,4	10,4	8,3
Downstream	mld PLN	8,1	8,7	6,0
Detal	mld PLN	1,8	2,0	2,8
Wydobycie	mld PLN	0,3	0,3	0,3
Dźwignia finansowa	%	11,5	2,2	15,7
Dług netto/EBITDA LIFO (przed odpisami aktualizującymi)	X	0,35	0,07	0,67
KPI Downstream				
Udział w rynku paliw w Polsce ¹	%	54,5	54,2	57,4
Wykorzystanie mocy rafineryjnych	%	86	94	95
Wykorzystanie mocy instalacji olefin	%	47	78	74
Przerób ropy w Grupie PKN ORLEN	mIn t	30,1	33,2	33,4
Uzysk paliw PKN ORLEN	%	79	80	81
KPI Detal				
Udział sprzedaży paliw w rynkach macierzystych ¹	%	14,8	15,2	16,2
Sprzedaż na stację	mIn l	3,8	4,1	4,3
Liczba stacji efektywnych ¹	X	2 673	2 742	2 748
KPI Wydobycie				
Wydobycie węglowodorów	mIn boe/r	5,0	5,7	6,6
Zasoby węglowodorów	mIn boe	113,8	152,6	210,6
Liczba nowych odwiertów (netto)	X	18,1	17,5	19,4

¹Stan na koniec okresu

Definicje:

- **EBITDA dla Grupy ORLEN** – wynik operacyjny powiększony o amortyzację.
- **Dźwignia finansowa netto** – dług netto/kapitał własny x 100%.
- **Dług netto** – kredyty, pożyczki i obligacje długoterminowe + kredyty, pożyczki i obligacje krótkoterminowe - środki pieniężne i ich ekwiwalenty.
- **Udział w rynku paliw w Polsce** – oznacza wolumen sprzedanych przez PKN ORLEN paliw (benzyny, ON, LOO) w stosunku do całkowitego wolumenu sprzedanego na rynku.
- **Wykorzystanie mocy instalacji olefin** – to stosunek teoretycznych zdolności produkcyjnych do rzeczywistej produkcji.
- **Instalacja Olefin** to kraking parowy, który w wysokiej temperaturze i w obecności pary przekształca alkanany (węglowodory nasycone o pojedynczych wiązaniach pomiędzy atomami węgla) w alkeny (czyli węglowodory o jednym wiązaniu podwójnym). W szerszym ujęciu alkeny to olefiny (stąd nazwa instalacji). Proces polega na przetworzeniu etanu, propanu, butanu, dalszych frakcji benzynowych (lub nawet ciężki olej opałowy i pozostałość z hydrokrakingu) głównie na eten (czyli potocznie etylen), propen (czyli propylen). Pobocznymi produktami są frakcje c4 popirolityczna, benzyna popirolityczna oraz olej popirolityczny. Dalsze zagospodarowanie etylenu, jak i propylenu na innych instalacjach może być wielorakie, począwszy od produkcji poliolefin (polietylen, polipropylen), czyli różnych rodzajów plastików, PVC (polichlorek winylu) czy glikolu (płynów niezamarzających).
- **Wykorzystanie mocy rafineryjnych** – to stosunek mocy przerobowych rafinerii do rzeczywistego przerobu.
- **Przerób ropy w Grupie ORLEN** – oznacza łączny wolumen ropy naftowej przerobiony przez rafinerie należące do Grupy ORLEN.
- **Uzysk paliw** – to suma uzysku średnich destylatów i uzysku lekkich destylatów.
- **Udział sprzedaży paliw na rynkach macierzystych** – to wolumen sprzedanych przez Grupę ORLEN paliw na stacjach na rynku polskim, niemieckim i litewskim.
- **Sprzedaż na stację** – oznacza średnią wartość sprzedaży paliw i sprzedaży pozapaliwowej (obejmującej sklep i gastronomię), przypadającą na stację paliw.
- **Wydobycie węglowodorów** – oznacza wolumen węglowodorów (łącznie: gaz ziemny, ropa naftowa, kondensat oraz pozostałe węglowodory ciekłe – etan, propan, butan)

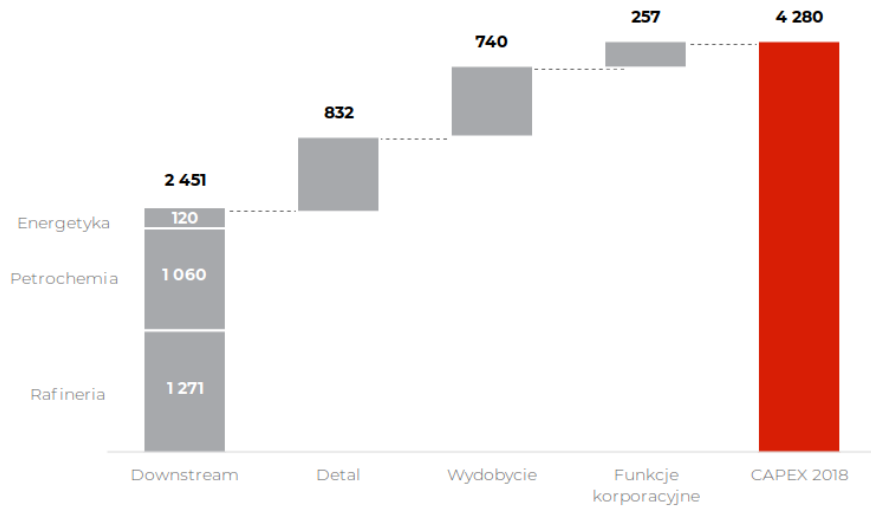
pozyskanych ze złóż oraz uzdatnionych w stopniu pozwalającym na transport i sprzedaż.

- **Zasoby węglowodorów** – oznaczają taką ilość węglowodorów, w odniesieniu do której przewiduje się, że od określonego dnia w przyszłość jej wydobywanie ze złoża będzie opłacalne ekonomicznie, poprzez zagospodarowanie znanych akumulacji, w określonych warunkach. Zasoby eksploatacyjne muszą ponadto spełniać cztery kryteria w ramach określonych przedsięwzięć zagospodarowania: muszą być odkryte, muszą być wydobywalne, ich wydobycie musi być ekonomicznie opłacalne oraz na dzień dokonania oceny muszą jeszcze znajdować się w złożu. Zasoby eksploatacyjne podlegają dalszemu podziałowi w zależności od poziomu pewności oszacowania i mogą być podzielone na podklasy na podstawie stopnia zaawansowania przedsięwzięcia i/lub scharakteryzowane stopniem zagospodarowania i zaawansowaniem wydobycia.

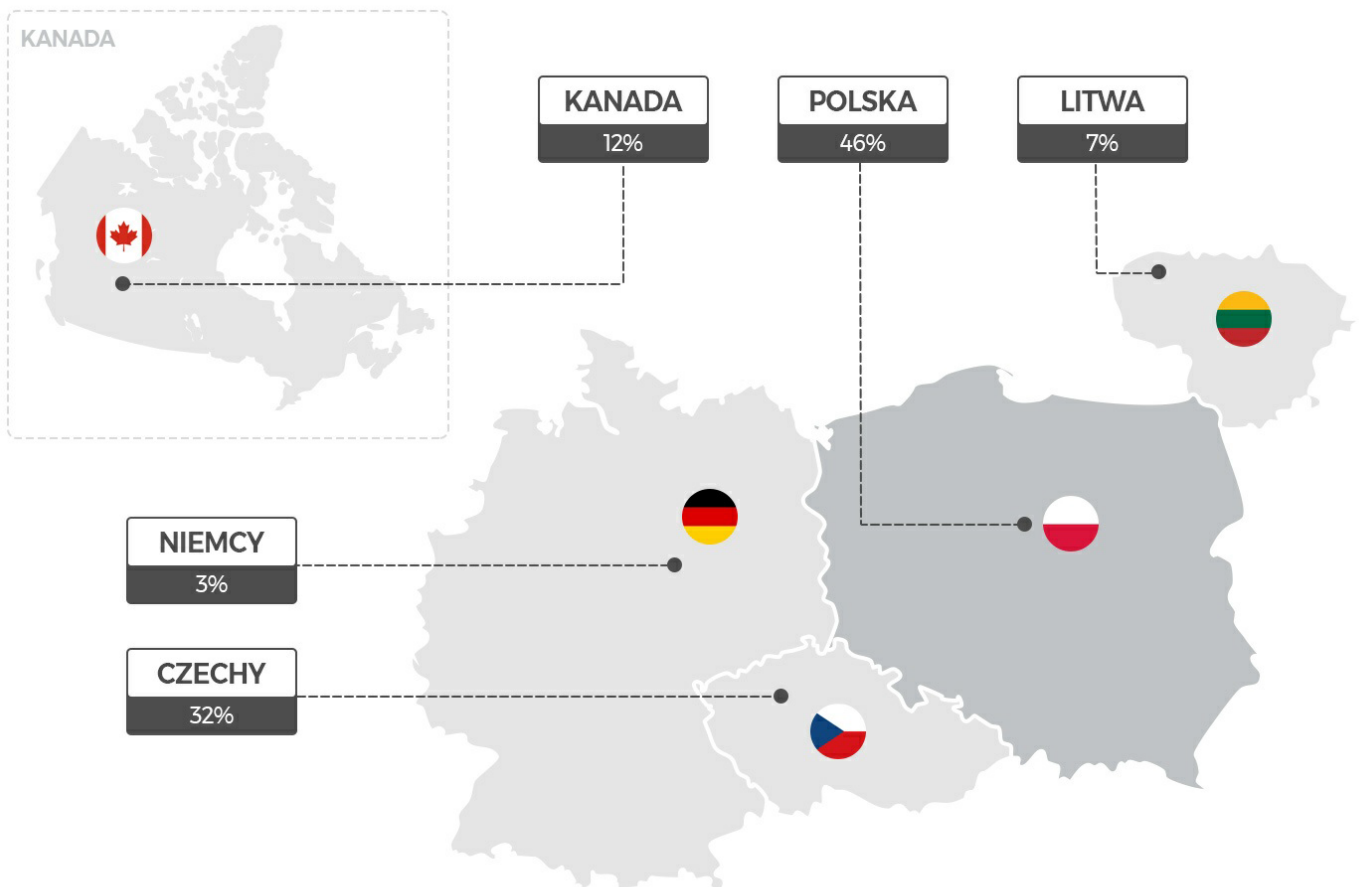
Realizacja Zamierzeń Inwestycyjnych

Grupa ORLEN zarządza strukturą nakładów inwestycyjnych w zależności od sytuacji rynkowej i koncentruje się na najbardziej efektywnych projektach inwestycyjnych. Posiada stabilną pozycję finansową a generowane przepływy pieniężne oraz dostępne źródła finansowania pozwalają na realizację planowanych zadań inwestycyjnych.

Nakłady inwestycyjne (CAPEX) [mln PLN]

Podział nakładów wg rynków działalności [%]

Do największych zadań inwestycyjnych realizowanych w 2018 roku należały:

DOWNSTREAM

- Budowa CCGT w Płocku wraz z infrastrukturą.
- Budowa instalacji Polietylenu (PE3) w Litwinowie.
- Budowa instalacji PPF Spliter na Litwie.
- Budowa instalacji Metatezy w Płocku.

DETAL

- Uruchomienie 64 nowych stacji paliw (w tym: 44 w Polsce, 9 w Niemczech i 11 w Czechach).
- Modernizacja i rebranding 109 stacji paliw (w tym: 13 w Polsce, 1 w Niemczech i 95 w Czechach).
- Otwarcie 306 nowych punktów z ofertą Stop Cafe/Star Connect (włączając w to sklepy convenience pod marką O!SHOP).

WYDOBYCIE

- Kanada – 534 mln PLN / Polska – 206 mln PLN.

Monitoring Strategii

Monitoring Strategii jest zapewniony poprzez wypracowany spójny system cyklicznej kontroli nad postępami jej realizacji.

Po zatwierdzeniu Strategii przeprowadzono proces operacjonalizacji, czyli doprecyzowania projektów, inicjatyw oraz konkretnych celów ilościowych jako celów szczegółowych komórek organizacyjnych poszczególnych segmentów i obszarów biznesowych. Zatwierdzone cele szczegółowe w ramach poszczególnych KPI, kluczowych dla realizacji celów Strategii, zapewniają efektywny monitoring prowadzonych inicjatyw strategicznych.

Operacjonalizacja Strategii ma szczególne znaczenie, ponieważ zapewnia:

- Jasną komunikację oczekiwań ze strony Zarządu – zapewnienie wdrożenia Strategii na wszystkich poziomach organizacji, we wszystkich segmentach i obszarach w całej Grupie Kapitałowej.
- Zaangażowanie całej kadry menedżerskiej w realizację celów zgodnie ze Strategią oraz przyjętymi Wartościami korporacyjnymi.

Sposoby oraz organy odpowiedzialne za monitoring Strategii przedstawiono w poniższej tabeli.

	Sposób monitoringu	Forum
Przeгляд Strategii Koncernu	<ul style="list-style-type: none">• Przeгляд realizacji celów strategicznych (KPI oraz projekty).• Weryfikacja założeń strategicznych.• Przeгляд zarówno działań Koncernu, jak również otoczenia makro.	Zarząd/Rada Nadzorcza
Strategie cząstkowe/projekty strategiczne	<ul style="list-style-type: none">• Przeгляд realizacji projektów strategicznych i KPI w poszczególnych segmentach.	Komitet Strategii Koncernu
Day-to-day business	<ul style="list-style-type: none">• Weryfikacja kluczowych KPI warunkujących realizację Strategii.	Kluczowa kadra menedżerska

Perspektywy Rynkowe Krótkookresowe

Grupa ORLEN funkcjonuje w warunkach zmiennego otoczenia makroekonomicznego. Sytuacja gospodarcza, rynek pracy oraz trendy makroekonomiczne mają istotny wpływ na poziom konsumpcji paliw i produktów petrochemicznych, a w konsekwencji na wielkość i ceny ich sprzedaży. Dlatego spółka na bieżąco monitoruje zarówno najważniejsze wskaźniki gospodarcze, jak również wskaźniki rynkowe.

Perspektywy rynkowe w 2019 roku

Przewidywane otoczenie makroekonomiczne

- **Prognozy PKB na 2019 rok** – Polska 3,6%, Czechy 3,3%, Niemcy 1,5%, Litwa 2,8%.
- **Ropa Brent** – oczekiwany porównywalny poziom cen ropy ze średnią za 2018 rok. Oczekiwana presja na cenę ropy w efekcie prognozowanego spowolnienia gospodarki światowej oraz wzrostu wydobycia ropy w USA, będzie ograniczona w efekcie porozumienia krajów OPEC+ dotyczącego obniżenia wydobycia ropy o 1,2 mln bbl/d.
- **Marża downstream** – oczekiwany porównywalny poziom marży downstream ze średnią za 2018 rok.
- Oczekiwany wzrost marży rafineryjnej z dyferencjałem Brent-Ural w efekcie rosnącego zapotrzebowania na średnie destylaty oraz spadku popytu na ropę Ural na skutek zbliżającego się wprowadzenia regulacji IMO od 2020 roku. Pozytywny wpływ wzrostu marży rafineryjnej z dyferencjałem Brent-Ural zostanie zniwelowany poprzez spadek marż petrochemicznych w efekcie uruchomienia nowych mocy petrochemicznych opartych głównie na tańszym wsadzie. Czynnikiem wspierającym poziom marży downstream jest oczekiwany dalszy wzrost konsumpcji paliw i produktów petrochemicznych na rynkach macierzystych.

Przewidywane trendy rynkowe

- **Konsumpcja paliw** – oczekiwana stabilizacja popytu na benzynę oraz nieznaczny wzrost popytu na olej napędowy w Czechach, Niemczech i na Litwie. W Polsce oczekiwany dalszy wzrost popytu na benzynę oraz olej napędowy.

Zmiany legislacyjne

- **Ograniczenie handlu w niedziele** – w 2019 roku handel będzie dozwolony wyłącznie w ostatnią niedzielę miesiąca. Zakaz handlu nie dotyczy stacji paliw.
- **Oplata emisyjna** – wejście w życie od 2019 roku.
- **NCW** – w 2019 roku poziom bazowy NCW wynosi 8,0%. PKN ORLEN S.A. będzie mógł skorzystać z możliwości redukcji wskaźnika do 5,57%.

Działalność inwestycyjna Grupy ORLEN

Główne projekty rozwojowe w 2019 roku

DOWNSTREAM

- Rozbudowa zdolności produkcyjnych nawozów w ANWILU.
- Budowa instalacji Polietylenu w Czechach.
- Budowa instalacji w ramach Programu Rozwoju Petrochemii.
- Projekt przygotowawczy do budowy instalacji Visbreakingu w Płocku.
- Budowa ładowarek do samochodów elektrycznych w Polsce
- Projekt przygotowawczy do budowy morskich farm wiatrowych na Bałtyku.

DETAL

- Rozwój sieci paliw (35 nowych stacji własnych).
- Rozwój konceptu Stop Cafe 2.0 (ponad 180 nowych punktów).
- Wprowadzanie nowych usług i produktów.

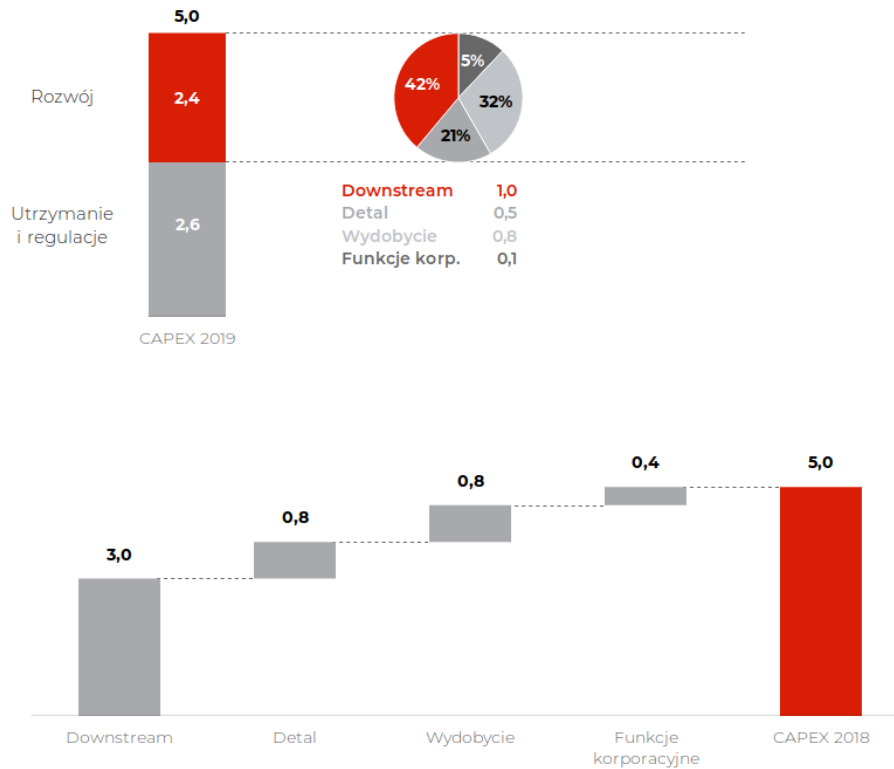
WYDOBYCIE

- Nakłady inwestycyjne: ok. 600 mln PLN Kanada / ok. 200 mln PLN Polska.

CAPEX 2019

Poziom nakładów inwestycyjnych w segmentach w 2019 roku [mld PLN]

Planowane postoje remontowe

Postoje instalacji produkcyjnych w Grupie ORLEN w 2019 roku:

- **PKN ORLEN:** mniejszy zakres planowanych postojów remontowych – coroczny postój instalacji HOG oraz Bloku Olejowego, planowane uruchomienie CCGT Włocławek po dokonaniu naprawy turbiny w 2019 roku, brak zaplanowanych istotnych remontów w części petrochemicznej.
- **Grupa ORLEN Lietuva:** mniejszy zakres planowanych postojów remontowych – wiosenny krótki postój remontowy oraz postój instalacji Visbreaking oraz Vacuum Flasher.
- **Grupa Unipetrol:** mniejszy zakres planowanych postojów remontowych części rafinerijnej – planowane postoje instalacji Hydrocracker oraz Visbreaking w rafinerii w Litwinowie. Brak istotnych postojów części petrochemicznej.
- **ANWIL:** planowany postój Kompleksu Nawozów latem 2019 oraz Kompleksu PCW jesienią 2019.
- **BOP:** planowany postój instalacji PE2.

Realizacja Strategii CSR

Kierunki działań z zakresu społecznej odpowiedzialności wyznacza strategia CSR, która jest spójna ze strategią biznesową. W całej Grupie ORLEN obowiązuje kodeks etyczny „**Wartości i zasady postępowania PKN ORLEN S.A.**”, który wskazuje pracownikom, jak postępować etycznie i odpowiedzialnie zarówno wewnątrz firmy, jak i na zewnątrz.

Realizowana w 2018 roku **Strategia Społecznej Odpowiedzialności Biznesu** („CSR”) wyznaczała trzy podstawowe obszary działań: **Organizacja, Otoczenie bliskie i Otoczenie dalekie**.

W pierwszym obszarze – **Organizacji** – celem jest budowanie trwałych relacji z pracownikami w oparciu o różnorodność, poczucie bezpieczeństwa, możliwości rozwoju oraz łączenia ról społecznych i zawodowych.

W ramach drugiego filaru Strategii CSR – **Otoczeniu bliskim** – priorytetem jest rozwijanie wrażliwości na potrzeby społeczne oraz odpowiedzialności partnerów biznesowych i klientów poprzez dzielenie się dobrymi praktykami oraz wiedzą i wdrażanie najwyższych standardów CSR. Działania skoncentrowane są na budowaniu wizerunku odpowiedzialnej spółki, prowadzeniu projektów z zakresu zaangażowania społecznego, promowaniu tematyki CSR wśród Interesariuszy i zachęcaniu ich do odpowiedzialności.

W trzecim filarze Strategii CSR – **Otoczeniu dalekim** – Grupa ORLEN postawiła sobie za cel zadanie realizowania strategii i promowania innowacyjności, wyznaczania najwyższych standardów branżowych w zakresie etyki biznesu i ochrony środowiska.

W 2018 roku prowadzono również prace nad nową „Strategią CSR Grupy ORLEN do 2022 roku”, będącą spójnym planem działań z zakresu społecznej odpowiedzialności, opartym o badanie realnych potrzeb wszystkich grup Interesariuszy. Nowa strategia CSR została przyjęta w grudniu 2018 roku, a jej podsumowanie stało się częścią zaktualizowanej strategii biznesowej Grupy ORLEN. Jej głównymi celami są dążenie do spójności celów biznesowych i społecznych oraz budowanie wizerunku PKN ORLEN jako lidera w zakresie CSR i zrównoważonego rozwoju. W strategii określone zostały nowe obszary realizacji działań z zakresu CSR czyli Społeczeństwo, Środowisko, Pracownicy, Klienci i Partnerzy Biznesowi. Ważnym narzędziem realizacji strategii CSR jest „**Polityka dobroczynności PKN ORLEN S.A.**”, która określa priorytety zaangażowania dobroczynnego Koncernu oraz zasady udzielania, wykorzystania i rozliczania darowizn.

Wpływ społeczny Grupy ORLEN w 2018 roku

Nowe programy społeczne

Program lojalnościowy dla Strażaków Ochotniczej Straży Pożarnej

Czuwamy! Pamiętamy!

Moje miejsce na Ziemi

Bona Fide

Społeczności lokalne

Bezpłatny System Informacji dla Mieszkańców Regionu Płockiego

Moje miejsce na Ziemi - ponad 2 mln zł dla blisko 300 organizacji w Polsce

uczestników Dni Chemika

DLA PŁOCKA program ORLEN dla Płocka

Zaangażowanie w sport zawodowy i amatorski

ROKIT WILLIAMS RACING
OFFICIAL PARTNER

ORLEN WARSAW MARATHON
NARODOWE ŚWIĘTO BIEGANIA

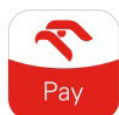
Team ORLEN

verva street racing

OTOCZENIE DALSZE

Rozwiązania proklienckie

ORLEN Pay

ORLEN Drive

Partnerstwa

Partnerstwo na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju w Polsce

RESPECT Index

Partnerstwo na rzecz Dostępności

Dbłość o środowisko naturalne

Niskoemisyjne bloki CCGT

Nowe paliwa EFACTA 95 EFACTA Diesel

Budowa Ładowarek Elektrycznych

Morska Energetyka Wiatrowa

Program restytucji sokoła wędrownego

Zarybianie rzek

Eko wolontariat

System LDAR

Organizacja

Celem działań realizowanych w ramach filaru Organizacja jest budowanie trwałych relacji z pracownikami w oparciu o różnorodność, poczucie bezpieczeństwa, możliwości rozwoju oraz łączenia ról społecznych i zawodowych. W 2018 roku kontynuowane były działania ukierunkowane na: **zwiększanie bezpieczeństwa w czasie pracy, wsparcie pracowników w dbaniu o zdrowie, tworzenie możliwości rozwoju zawodowego, inspirowanie do zaangażowania społecznego**

Grupa ORLEN dba o prowadzenie **dialogu społecznego** opartego na niezależności stron, działaniu zgodnym z prawem, a także zaufaniu, wzajemnym szukaniu kompromisu i przestrzeganiu przyjętych reguł. Obowiązujące zasady dialogu społecznego oparte są na regulacjach wewnętrznych oraz wynikają z powszechnie obowiązujących przepisów prawa, co pozwala na budowanie konstruktywnych i trwałych rozwiązań we współpracy z przedstawicielami pracowników. Grupa ORLEN zapewnia pracownikom również wsparcie w formie **świadczeń socjalnych** obejmujących dofinansowanie do: wypoczynku lub leczenia sanatoryjnego, opieki nad dzieckiem, wypoczynku dzieci i młodzieży, wyprawki szkolnej, zajęć sportowo-rekreacyjnych, rehabilitacyjnych i działalności kulturalno-oświatowej, turnusu rehabilitacyjnego niepełnosprawnego dziecka wraz z opiekunem, finansowe wsparcie rodzin o niskich dochodach, bezzwrotne zapomogi, zwrotne pożyczki na cele mieszkaniowe oraz upominki świąteczne dla dzieci.

Jako firma wdrażająca nowoczesne rozwiązania zmierzające do zachowania równowagi pomiędzy aktywnością zawodową a życiem rodzinnym, PKN ORLEN realizuje program „**Pracodawca Przyjazny Rodzinie**”, zawierający takie rozwiązania jak:

dotatkowe dwa dni opieki nad dzieckiem do 3 roku życia, dwa dni opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym do 24 roku życia, żłobek dla dzieci pracowników Grupy ORLEN, dodatkowa godzina na karmienie, opieka medyczna w ciąży, pokoje dla matek karmiących, upominek z okazji narodzin dziecka, przesyłanie do osób na urloпах rodzicielskich i wychowawczych informacji z życia firmy. Wiele elementów z tego programu w ramach dobrych praktyk zostało wdrożonych przez spółki Grupy ORLEN.

PKN ORLEN zapewnia szeroko pojętą **profilaktykę zdrowotną** obejmującą opiekę medyczną wykraczającą poza zakres medycyny pracy. Abonamentowa opieka medyczna, profilaktyczne programy zdrowotne realizowane we współpracy z Centrum Medycznym Medica Sp. z o.o. w Płocku oraz Wojskowym Instytutem Medycznym w Warszawie w ramach badania wpływu środowiska pracy na zdrowie. W 2018 roku realizowano badania profilaktyczne i akcje zdrowotne w miejscu pracy.

Do kluczowych projektów w ramach obszaru Organizacja należą: program profilaktyczny „Zdrowie 50+”; Strefa Zdrowia; program badań dla dzieci pracowników w wieku od 9 miesiąca do 6 lat „NIE nowotworom u dzieci”; badania profilaktyczne w Płocku, Włocławku i Ostrowie Wielkopolskim w ramach ogólnopolskiego programu „Po pierwsze zdrowie”; spotkania otwarte dla pracowników nt. niepełnosprawności; Dzień Bezpieczeństwa Pracy i Ochrony Zdrowia w Grupie ORLEN.

W 2018 roku prowadzono również prace nad nową formułą **wolontariatu pracowniczego**, dostosowaną do potrzeb pracowników oraz umożliwiającą zaangażowanie pracowników spółek Grupy ORLEN, a także interesariuszy zewnętrznych, w tym rodzin pracowników. Program został przeniesiony do **Fundacji „ORLEN – DAR SERCA”**. Głównym priorytetem w realizacji programu jest inspirowanie i zachęcanie do zaangażowania społecznego, wspieranie oddolnych inicjatyw pracowników – finansowo oraz organizacyjnie, a także proponowanie akcji ogólnych, do których mogą dołączyć zainteresowani wolontariusze.

Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ wspierane poprzez działania realizowane w obszarze Organizacja

Otoczenie bliskie

Drugim filarem „Strategii CSR PKN ORLEN na lata 2015-2017” jest Otoczenie bliskie. Priorytetem jest **rozwijanie wrażliwości na potrzeby społeczne oraz odpowiedzialności partnerów biznesowych i klientów poprzez dzielenie się dobrymi praktykami oraz wiedzą i wdrażanie najwyższych standardów CSR**. Działania skoncentrowane są na budowaniu wizerunku odpowiedzialnej spółki, prowadzeniu projektów z zakresu zaangażowania społecznego, promowaniu tematyki CSR wśród Interesariuszy i zachęcaniu ich do odpowiedzialności. W 2018 roku dążyliśmy do zwiększenia zasięgu projektów społecznych realizowanych przez PKN ORLEN oraz zwiększenia ich rozpoznawalności. Stworzone zostały nowe, duże programy o zasięgu ogólnopolskim pozwalające dotrzeć do społeczności lokalnych, między innymi: **program grantowy „Moje miejsce na Ziemi”**, **program stypendialny „Bona Fide”**, **program „Czuwamy! Pamiętamy!”**, **program lojalnościowy dedykowany Strażakom Ochotniczych Straży Pożarnych**. Kontynuowano realizację **„ORLEN dla Strażaków”** (dawniej „Program Wsparcia Jednostek Straży Pożarnej”) oraz **programów stypendialnych „Dla Orłów”** i **„Mam pasję powyżej średniej”**. Fundacja **„ORLEN – DAR SERCA”** obok wspomnianych wyżej programów prowadzi także program dla **dzieci z Rodzinnych Domów Dziecka** oraz funduje **stypendia specjalne** np. stypendium **„Pełnia życia”**. W 2018 roku stworzone zostało innowacyjne narzędzie do komunikacji ze społecznościami lokalnymi – **Bezpłatny System Informacji dla Mieszkańców Regionu Płockiego**. Po raz pierwszy zostały zorganizowane **Targi dla Dostawców PKN ORLEN**, a także zainaugurowano program lojalnościowy dla akcjonariuszy indywidualnych **„ORLEN W PORTFELU”**. W 2018 roku PKN ORLEN także aktywnie wspierał fundacje, których jest założycielem, fundatorem i/lub uczestnikiem, w tym **Fundację Fundusz Grantowy dla Płocka**, **Fundację Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego im. Ignacego Łukasiewicza w Bóbrce**, **Polską Fundację Narodową**, **Fundację Dorastaj z Nami** oraz **Konsorcjum Bezpieczeństwo Gospodarcze Polski poprzez Fundację Bezpieczeństwo Gospodarcze Polski**. **Instytut Dialogu Analiz Prawno-Gospodarczych**

PKN ORLEN jest niekwestionowanym Mecenasem Polskiego Sportu, wspierając sport zawodowy i amatorski. W 2018 roku Koncern był sponsorem między innymi Polskiego Związku Piłki Siatkowej, Polskiego Związku Lekkiej Atletyki, Klubu Wisła Płock (piłka nożna i ręczna), Polskiego Komitetu Olimpijskiego. Koncern rozszerzył skład Grupy Sportowej ORLEN do 20 zawodników. W skład Grupy, poza już doświadczonymi i utytułowanymi zawodnikami takimi jak: Anita Włodarczyk, Paweł Fajdek czy Piotr Małachowski, weszli młodzi i utalentowani sportowcy: Piotr Lisek, Justyna Świąty-Ersetic czy Iga Baumgart-Witan. Koncern również aktywnie wspiera motosport oraz paralotniarstwo.

PKN ORLEN rozszerzył także zakres wspieranych przez siebie dyscyplin motoryzacyjnych. W listopadzie 2018, PKN ORLEN podpisał kontrakt sponsorski z **zespołem Williams Racing z Formuły 1**, w barwach którego, w sezonie 2019 zasiadł polski kierowca – **Robert Kubica**. PKN ORLEN wspiera również młodych, utalentowanych zawodników motosportu w ramach **Akademii Orlen Team**. W 2018 roku Koncern wsparł projekt **Szkolny Klub Sportowy** zainicjowany przez Ministerstwo Sportu, którego zadaniem jest budowanie zamiłowania do ruchu wśród dzieci szkół podstawowych, promowanie zdrowego trybu życia i zapobieganie otyłości wśród dzieci a także poszukiwanie następców dzisiejszych mistrzów. Program dotarł do niemal 350 tys. uczniów w całej Polsce. PKN ORLEN był organizatorem **ORLEN Warsaw Marathon** – największej imprezy biegowej w Polsce. Nieprzerwanie od 2010 roku PKN ORLEN organizuje **VERVA Street Racing** – największy w Polsce festiwal motoryzacyjny. Podczas wszystkich dotychczasowych edycji impreza zgromadziła ponad 2 tysiące sportowych i wyczynowych pojazdów, które obejrzało 500 tysięcy widzów.

PKN ORLEN jako narodowy Koncern wspiera **inicjatywy na rzecz ochrony dziedzictwa narodowego**, które z racji swej rangi promują polską kulturę, między innymi: współpracuje z Narodowym Instytutem Fryderyka Chopina (I edycja Międzynarodowego Konkursu Chopinowskiego na Instrumentach Historycznych, Koncert Nadzwyczajny pt. „Warszawski Fortepian Chopina” z okazji rekonstrukcji fortepianu Buchholtza ze środków PKN ORLEN i Fundacji „ORLEN – DAR SERCA”, 14. edycja Festiwalu Chopin i jego Europa). W 2018 roku PKN ORLEN wsparł także organizację koncertów zagranicznych w Londynie i w ramach obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości czy 22. edycję Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena.

PKN ORLEN był również mecenasem wielu wydarzeń upamiętniających **100-lecie odzyskania przez Polskę Niepodległości**. W ramach tych obchodów, Koncern realizował szereg własnych inicjatyw oraz był sponsorem wydarzeń organizowanych przez instytucje zewnętrzne, między innymi Rejs Niepodległości, wystawa malarstwa polskiego z Muzeum Narodowego w Warszawie pt. „Polski album rodzinny na Lotnisku Chopina”, „BohaterOn – włącz historię”, czy konferencja „Niepodległość Cyfrowa”.

Prowadzona była także aktywna **współpraca ze społecznościami lokalnymi** – głównie w Płocku i miejscach prowadzenia działań biznesowych. Od trzech lat jest realizowany program ORLEN dla Płocka, w ramach którego, w 2018 roku zrealizowano 98 projektów, między innymi: Płockie Ogrody Światła, dofinansowanie płockich szkół w sprzęt dydaktyczny dla pracowni fizycznych i chemicznych sześciu płockich szkół ponadgimnazjalnych, organizacja Dni Chemika i ORLEN Olimpiady, aktywne wsparcie płockiego WOPR-u, z którym zostało zorganizowane bezpieczne kąpielisko w Grabinie k/Płocka, bezpłatne lekcje pływania dla mieszkańców miasta oraz wsparcie drużyny sekcji piłki ręcznej i nożnej Wisły Płock.

Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ wspierane poprzez działania realizowane w obszarze Otoczenie bliskie

Otoczenie dalekie

Trzecim filarem „Strategii CSR PKN ORLEN na lata 2015-2017” jest Otoczenie dalekie. To obszar, w którym PKN ORLEN postawił sobie za zadanie **realizowanie strategii i promowanie innowacyjności, wyznaczanie najwyższych standardów branżowych w zakresie etyki biznesu i ochrony środowiska**. W 2018 roku kontynuowaliśmy promowanie zasad społecznej odpowiedzialności i etyki biznesu, dążyliśmy do tworzenia rozwiązań z zakresu ochrony środowiska, z których mogą korzystać klienci stacji paliw, a także angażowaliśmy się w wyrównywanie szans osób wykluczonych społecznie, zwłaszcza osób niepełnosprawnych. Jednymi z kluczowych projektów realizowanych w 2018 roku były pilotażowy program budowy sieci stacji ładowania dla samochodów elektrycznych, wprowadzenie na rynek nowych paliw **EFACTA 95 i EFACTA Diesel**, zainicjowanie projektu w zakresie **morskiej energetyki wiatrowej**. W obszarze ochrony środowiska między innymi wdrożono **system LDAR** w części rafinerijnej w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku, przeprowadzono **inwentaryzację przyrodniczą** na terenie Zakładu w Płocku, wzięto udział w „Tygodniu czystości rzek” oraz akcjach **zarybiania akwenów wodnych**. Przedstawiciele Grupy ORLEN uczestnicząc w ważnych konferencjach o tematyce branżowej i gospodarczej (między innymi **Kongres 590, szczyt klimatyczny COP24, Forum Ekonomiczne w Krynicy, Europejski Kongres Gospodarczy, Forum Wizja Rozwoju**) dzielili się dobrymi praktykami funkcjonującymi w organizacji.

Na podkreślenie zasługuje szerokie podejście do problemów społecznych. PKN ORLEN kontynuuje zaangażowanie w inicjatywę Ministerstwa Przemysłu i Technologii (do stycznia 2018 roku Ministerstwa Rozwoju) – **Partnerstwo na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju w Polsce**. W kwietniu 2018 roku PKN ORLEN podpisał **deklarację „Partnerstwa na rzecz dostępności”** stanowiącą zobowiązanie współpracy w ramach Programu Dostępność Plus, realizowanego przez rząd. Podpisanie porozumienia to potwierdzenie, że w każdym aspekcie funkcjonowania PKN ORLEN kieruje się ideą dostępności i równego traktowania, a także dąży do wyrównywania szans nie tylko w swojej firmie, ale również w swoim otoczeniu. Od 2011 roku w PKN ORLEN realizowana jest **polityka określająca warunki i zasady pracy osób niepełnosprawnych**, mająca na celu zrównywanie szans w dostępie do zatrudnienia, doksztalcania zawodowego, awansów osób niepełnosprawnych, jak również kształtowanie świadomości w zakresie poszanowania praw osób niepełnosprawnych. W ramach Programu Pracodawca Przyjazny Rodzinie, pracownicy firmy będący rodzicami dzieci z niepełnosprawnością mają dodatkowe dwa dni w roku wolne od pracy, aż do 24 roku życia dziecka. W firmie funkcjonuje również Zakładowy Funduszu Świadczeń Socjalnych, który umożliwia pozyskanie obecnym i byłym pracownikom dofinansowania do pobytu na turnusie rehabilitacyjnym niepełnosprawnego dziecka wraz z opiekunem. Ponadto Koncern angażuje się także w inicjatywy społeczne, na rzecz osób niepełnosprawnych. Pracownicy PKN ORLEN biorą czynny udział w działaniach wolontariatu. Dwa razy w roku odbywają się w siedzibie spółki przedsięwzięte kiermasze, w których biorą udział placówki sprawujące opiekę nad osobami niepełnosprawnymi z Płocka i okolic.

Na stacjach PKN ORLEN wdrażane są udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami. 1 350 stacji posiada toalety dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Na ponad 1 000 stacji wydzielone są specjalne miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych. Sukcesywnie wdrażane są nowoczesne rozwiązania istotne z punktu widzenia dostępności usług. Klienci mogą płacić przy dystrybutorze korzystając z aplikacji mobilnej **ORLEN Pay**. Jako pierwszy w Polsce PKN ORLEN otworzył stację paliw z usługą **ORLEN Drive**, w ramach której klienci mogą zatankować paliwo i zamówić produkty gastronomiczne bez wychodzenia z auta. We współpracy z Fundacją INTEGRACJA opracowany został system szkoleń z obsługi osób niepełnosprawnych, które przeszli wszyscy sprzedawcy na stacjach paliw ORLEN. W ostatnich latach przeszkolonych zostało ponad 30 tysięcy pracowników stacji.

Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ wspierane poprzez działania realizowane w obszarze Otoczenie dalekie

Realizacja Polityki dobroczynności

PKN ORLEN w 2018 roku zaktualizował „**Politykę dobroczynności**”, między innymi wskazując szersze priorytety dla działalności dobroczynnej Koncernu. Obok działań mających na celu promocję i wsparcie działań dla zdrowia i życia oraz edukacji i wychowania, wskazano także między innymi inicjatywy związane z rozwojem społeczności lokalnych, ochroną środowiska, bezpieczeństwem, sportem i kulturą. „**Polityka dobroczynności**” stanowi istotny element społecznej odpowiedzialności Spółki – jest jednym z narzędzi umożliwiających jak najlepsze wywiązywanie się z roli odpowiedzialnego przedsiębiorcy i pracodawcy, członka społeczności oraz dobrego sąsiada. Grupa ORLEN samodzielnie inicjuje oraz prowadzi działania dobroczynne, uczestniczy w nich jako partner. W osiągnięciu celów ważną rolę odgrywa **Fundacja „ORLEN – DAR SERCA”**, która w 2001 roku została powołana do realizacji społecznej misji Fundatora, którym jest PKN ORLEN.

Fundacja zapewnia wszechstronną pomoc **Rodzinnym Domom Dziecka** – fundując stypendia, wyjazdy podczas wakacji i ferii, finansując dodatkowe zajęcia edukacyjne oraz rehabilitację, a także remonty i karty paliwowe. Aktualnie otacza opieką podopiecznych ponad 300 placówek. Fundacja prowadzi liczne programy stypendialne, w tym dla dzieci pracowników spółek Grupy ORLEN oraz dla uczniów z Płocka i okolic. Ich celem jest wspieranie młodych ludzi w procesie edukacji, wzmacnianie ich motywacji a także zachęcanie do zaangażowania społecznego np. poprzez uczestniczenie w wolontariacie. W 2018 roku Fundacja rozpoczęła nowy program stypendialny „**Bona Fide**” we współpracy z Fundacją BGK im. J.K. Steczkowskiego, Fundacją Energa, Fundacją LOTOS, Fundacją Lotto. Jego celem jest umożliwienie najzdolniejszym polskim studentom podjęcia nauki na najlepszych uczelniach zagranicznych z pierwszej 50 listy szanghajskiej. W pierwszej edycji program skierowany był do osób studiujących kierunki związane z szeroko rozumianą administracją. Korporacyjna Fundacja angażuje się także w projekty na rzecz poprawy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia. Od lat realizuje **ORLEN dla Strażaków** (dawniej "Program Wsparcia Jednostek Straży Pożarnej"), w ramach którego w 2018 roku przekazała dofinansowanie 360 jednostkom w rekordowej kwocie ponad 2 miliony złotych, które

zainwestowano między innymi w sprzęt przeciwpożarowy, sprzęt ratownictwa wodnego i przeciwpowodziowego, sprzęt ratownictwa drogowego i technicznego, ratownictwa medycznego, ratownictwa chemicznego, ekologicznego oraz wysokościowego. W ciągu 18 lat strażacy otrzymali łącznie 12 milionów złotych wsparcia. Dużą część aktywności Fundacji stanowią projekty realizowane na rzecz społeczności lokalnych. W 2018 roku zrealizowała pierwszą edycję programu grantowego „**Moje miejsce na Ziemi**”. W ramach konkursu zostały wybrane i sfinansowane projekty inicjatyw społecznych z obszarów sport, bezpieczeństwo, edukacja, historia, kultura i ekologia. Przekazano łącznie kwotę ponad 2 milionów złotych społecznościom lokalnym (293 podmiotom) z terenu całej Polski. Celem programu grantowego było wsparcie rozwoju społeczności lokalnych, w tym dotarcie do mniejszych miejscowości i zaktywizowanie społeczności wiejskich. W 2018 roku Fundacja zrealizowała także pierwszą edycję programu „**Czuwamy! Pamiętamy**”, którego celem było przywrócenie należnej czci i pamięci poległym podczas II Wojny Światowej bohaterom.

W działaniach społecznych PKN ORLEN i Fundacji „ORLEN – DAR SERCA” biorą udział także **uczestnicy programu lojalnościowego VITAY oraz aplikacji YANOSIK**. Licznie korzystają z możliwości oddawania punktów na cele społeczne obejmujące wsparcie rodzinnych domów dziecka oraz projekty ekologiczne.

W Grupie ORLEN funkcjonują także inne fundacje korporacyjne – Fundacja **ANWIL dla Włocławka** i Fundacja Unipetrol. Fundacja ANWIL dla Włocławka prowadzi zarówno konkursy grantowe, w ramach których dofinansowuje projekty mające na celu, między innymi podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców Włocławka, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz ekonomicznemu, poprawę stanu środowiska naturalnego, zachowanie dziedzictwa historycznego, a także ochronę i promocję zdrowia. Natomiast celem **Fundacji Unipetrol** jest wspieranie studentów kierunków przyrodniczych i technicznych poprzez organizację praktyk i staży studenckich oraz programów grantowych dla szkół średnich.

Odpowiedzialny rok

1. Styczeń

- **Rozpoczęcie pilotażowego projektu instalowania ładowarek do samochodów elektrycznych na stacjach ORLEN**
 - Cel 7 – Czysta i dostępna energia
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
- **Tańsze paliwo na stacjach ORLEN z Kartą Dużej Rodziny**
 - Cel 10 – Mniej nierówności
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
- **Nowe pojazdy dla plockiej policji**
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **Organizacja ferii zimowych dla podopiecznych Rodzinnych Domów Dziecka**
 - Cel 1 – Koniec z ubóstwem
 - Cel 10 – Mniej nierówności
- **II edycja konkursu „Bezpieczny Wykonawca Zewnętrzny”**
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia

2. Luty

- **PKN ORLEN po raz piąty jako jedyna polska firma w rankingu najbardziej etycznych firm świata – The World's Most Ethical Company**
 - Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **ORLEN najcenniejszą marką w Polsce według rankingu Rzeczypospolitej Polska Marka**
 - Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
 - Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **PKN ORLEN po raz siódmy z rzędu z tytułem Top Employer**
 - Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **Spizarnia Regionów - promocja lokalnych produktów od polskich producentów**
 - Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
- **Stacje rowerów miejskich na stacjach ORLEN**
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
- **XXIII Zimowe Igrzyska Olimpijskie 2018 i XII Zimowe Igrzyska Paraolimpijskie**
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
 - Cel 10 – Mniej nierówności
- **Uruchomienie stacji doświadczalnej, w której rozwijana jest technologia produkcji biokomponentów wyższej generacji, pozyskiwanych z glonów olejowych**
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
 - Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
- **Wspólna akcja ORLENU i Fundacji DKMS**
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
 - Cel 17 – Partnerstwa na rzecz Celów
- **Stacja star w Niemczech wyposażona w dystrybutory AdBlue**
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
 - Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
- **ORLEN wspiera policję w walce z przestępczością**
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **Nowy sprzęt ratownictwa drogowego dla straży pożarnej**
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje

3. Marzec

- **Zainicjowanie projektu w zakresie farm wiatrowych**
 - Cel 7 – Czysta i dostępna energia
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
- **Carsharing na stacjach ORLEN**
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
- **Inwentaryzacja przyrodnicza na terenie zakładu rafinerijno-petrochemicznego PKN ORLEN w Płocku**
 - Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
 - Cel 14 – Życie pod wodą
 - Cel 15 – Życie na lądzie
- **Rekonstrukcja historycznego fortepianu Buchholtza**
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- **Program stażowy „Kierunek ORLEN”**
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
 - Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
- **ANWIL wspiera Bieg pamięci Żołnierzy Wyklętych we Włocławku**
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji

4. Kwiecień

- **Nowe paliwa EFACTA 95 i EFACTA Diesel**
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
- **ORLEN Warsaw Marathon – narodowe święto biegania**
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
- **Przystąpienie PKN ORLEN do Programu Dostępność Plus**
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 10 – Mniej nierówności
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
 - Cel 17 – Partnerstwa na rzecz Celów
- **Zakończenie naboru wniosków do programu wsparcia jednostek straży pożarnych**
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **PKN ORLEN uczestnikiem akcji „Dwie godziny dla rodziny”**
 - Cel 5 – Równość płci
 - Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
- **Wyróżnienie przyznane podczas 7. Targów CSR dla PKN ORLEN jako jednej z firm, które konsekwentnie wdrażają i promują odpowiedzialne prowadzenie biznesu**
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
 - Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
 - Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
- **Raport Zintegrowany Grupy za 2016 r z nagrodą Green Frog Award 2018**
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **„Tydzień czystości wód” – porządkowane terenów wokół jeziora Rybnica**
 - Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
 - Cel 14 – Życie pod wodą
- **Finał IV edycji ogólnopolskiego Konkursu Chemicznego Trzech Wydziałów Politechniki Łódzkiej**
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- **Akcja zarybiania rzeki Łaby w Czechach**
 - Cel 14 – Życie pod wodą

5. Maj

- **Siłownie plenerowe na stacjach ORLEN**
Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
- **PKN ORLEN głównym sponsorem Rejsu Niepodległości**
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- **Raszka pod ścisłą ochroną w PKN ORLEN**
Cel 15 – Życie na łądzie
- **Rejs ornitologiczny po Wiśle**
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 15 – Życie na łądzie
- **24. Płock ORLEN Polish Open 2018**
Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
Cel 10 – Mniej nierówności
- **Finał IV konkursu grantowego Fundacji ANWIL dla Włocławka (projekty aktywizujące oraz integrujące przedstawicieli grupy wiekowej 50+ z dziećmi i młodzieżą)**
Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
Cel 10 – Mniej nierówności
Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
- **III edycja konkursu ANWILU „Plony i bony”**
Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
- **Akcja zarybiania rzeki Białiny w Czechach**
Cel 14 – Życie pod wodą
- **Nowa platforma komunikacyjna Unipetrolu „Fuelling Innovations”**
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- **Niemiecki star partnerem wyścigu kolarskiego EuroEyes Cyclclassics w Hamburgu**
Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia

6. Czerwiec

- **Dni Chemika i ORLEN Olimpiada 2018**
Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
- **Publikacja Raportu Zintegrowanego Grupy ORLEN za 2017 rok**
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **Projekt „Wakacje z „ORLENEM”**
Cel 1 – Koniec z ubóstwem
Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 5 – Równość płci
- **Akcja wolontariatu „Fabryka Dobrej Energii” w Domu Pomocy Społecznej w Goślicach**
Cel 1 – Koniec z ubóstwem
Cel 10 – Mniej nierówności
Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
- **PKN ORLEN na Forum Wizja Rozwoju**
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **PKN ORLEN na V Kongresie Polska Chemia 2018**
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **PKN ORLEN liderem rankingu najbardziej pożądanym pracodawców**
Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **Nagroda w kategorii „mecenas kultury” dla PKN ORLEN w ramach Dorocznych Nagród Ministra Kultury**
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- **Projekt „Rok Korzyści z ORLENEM” skierowany do pracowników Grupy ORLEN wyróżniony w konkursie Employer Branding Excellence Awards 2018**
Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **Czwarta edycja ogólnopolskiego konkursu „Pan Karp zarybia Wisłę”**
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 14 – Życie pod wodą

- ANWIL sponsorem strategicznym Klubu Koszykówki Włocławek
Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
- Mobilne minilaboratorium – CANWILBUS ruszyło w Polskę
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
- Finał akcji „Drzewko za butelkę”
Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
Cel 15 – Życie na łądzie
- Konkurs grantowy „Wakacje z przygodą”
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
- Cykl akcji edukacyjnych „Aktywny i ekologiczny włocławianin - szansą dla zrównoważonego rozwoju miasta”
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
- Sokół wędrowny w zakładzie produkcyjnym czeskim Litvinovie
Cel 15 – Życie na łądzie
- Inauguracja programu budowy ładowarek do pojazdów elektrycznych na stacjach Benzina w Czechach
Cel 7 – Czysta i dostępna energia
Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
- Budowa pierwszej, testowej ładowarki do samochodów elektrycznych przez ORLEN Serwis
Cel 7 – Czysta i dostępna energia
Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
- Niemiecki star na rzecz redukcji odpadów
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu

7. Lipiec

- Uruchomienie programu „Pij polskie soki”
Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
- PKN ORLEN Partnerem Strategicznym kampanii BohaterON – włącz historię!
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- Nowi zawodnicy w Grupie Sportowej ORLEN
Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
- Wstępne prace projektowe nad budową instalacji do Produkcji Bioetanolu II Generacji w Zakładzie ORLEN Południe w Jedliczu
Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
- Ogłoszenie konkursu na „Najlepszą pracę badawczą wykonaną na rzecz PKN ORLEN”
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
- Dbamy o bezpieczeństwo nad wodą – darowizna Fundacji „ORLEN – DAR SERCA” dla społeczności lokalnej
Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
- III edycja projektu „Z ANWILEM na start”
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
- Promowanie chemii przez Unipetrol w szkołach podstawowych i średnich w Czechach
Cel 4 – Dobra jakość edukacji

8. Sierpień

- **Program stypendialny Bona Fide**
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 8 - Wzrost gospodarczy i godna praca
- **„Moje Miejsce na Ziemi” – nowy społeczny projekt PKN ORLEN**
Cel 3 - Dobre zdrowie i jakość życia
Cel 4 - Dobra jakość edukacji
Cel 9 - Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
Cel 11 - Zrównoważone miasta i społeczności
- **Inauguracja ogólnopolskiego programu Czuwamy! Pamiętamy!**
Cel 4 - Dobra jakość edukacji
- **Wsparcie Społecznego Komitetu Opieki nad Grobami Poległych Żołnierzy Batalionów AK na Powązkach**
Cel 4 - Dobra jakość edukacji
- **Projekt osiedlenia pszczół w zakładzie czeskiej spółki Spolana**
Cel 15 – Życie na łądzie
- **Sfinansowanie przez ORLEN zakupu łodzi ratunkowej dla plockiego WOPR**
Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje

9. Wrzesień

- **Finał „Programu Wsparcia Jednostek Straży Pożarnej”**
Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **Akcja PKN ORLEN i YANOSIK „Zwolnij przy szkołach”**
Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- **Verva Street Racing 2018**
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- **Program Szkolny Klub Sportowy**
Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- **Linia produktów dedykowana dla wegan i wegetarian na stacjach ORLEN**
Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
- **Podpisanie Deklaracji Współpracy z Mazowieckim Kuratorium Oświaty**
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
- **III edycja Programu stażowego „Energia dla Przyszłości”**
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
- **PKN ORLEN na Forum Ekonomicznym w Krynicy**
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **Mecz charytatywny ORLEN - dziennikarze**
Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
Cel 10 – Mniej nierówności
- **Tydzień Bezpieczeństwa Pracy i Ochrony Zdrowia w Grupie ORLEN**
Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
- **Program „Po pierwsze zdrowie”**
Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
Cel 4 – Dobra jakość edukacji
Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności

- **PKN ORLEN w rankingu Forbes 500 najlepszych pracodawców świata**
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **Proekologiczne inwestycje w ORLEN Południe**
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
 - Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
- **Otwarcie stacji w formacie ORLEN Drive**
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 10 – Mniej nierówności
- **Rozpoczęcie wdrażania Polityki antykorupcyjnej w GK ORLEN**
 - Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **Start kampanii wizerunkowej „Razem napędzamy Polskę”**
 - Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
 - Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
- **III edycja Programu stażowego „Energia dla Przyszłości”**
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
 - Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
- **Kampania „Podejmuję dojrzałe decyzje. Jem polskie jabłka!” na stacjach ORLEN**
 - Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
- **PKN ORLEN Sponsorem Strategicznym Polskiej Reprezentacji na III MŁODZIEŻOWE IGRZYSKA OLIMPIJSKIE – BUENOS AIRES 2018**
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
- **Raport Zintegrowany Grupy ORLEN 2017 nagrodzony w konkursie „The Best Annual Report 2017”**
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **Dzień otwarty w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku**
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- **5. ANWIL Półmaraton Włocławek**
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
- **Konferencja Reactions na temat przyszłości branży motoryzacyjnej**
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- **Unipetrol wspiera ochotniczą straż pożarną w Litvinovie**
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- **ORLEN Lietuva partnerem National Women Basketball Center w Kownie**
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
 - Cel 5 – Równość płci
- **Podpisanie porozumienia o współpracy przez ORLEN Lietuva i Wydział Ekonomiczno-Informatyczny w Wilnie Uniwersytetu w Białymstoku**
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
 - Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
- **ORLEN Asphalt partnerem projektu Latający Uniwersytet Drogowy**
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- **Wolontariat ORLEN Eko w Rodzinnym Domu Dziecka „Lepsze jutro”**
 - Cel 1 – Koniec z ubóstwem
 - Cel 10 – Mniej nierówności
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
- **Konkurs na kartkę świąteczną 2018**
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
 - Cel 10 – Mniej nierówności

11. Listopad

- Przekazanie trzech mobilnych laboratoriów dla Krajowej Administracji Skarbowej
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- Uruchomienie programu „ORLEN w PORTFELU”
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
 - Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
- PKN ORLEN oficjalnym partnerem zespołu Formuły 1 Williams Martini Racing i Roberta Kubicy
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- Finał Programu Grantowego „Moje miejsce na Ziemi” Fundacji ORLEN – DAR SERCA
 - Cel 3 - Dobre zdrowie i jakość życia
 - Cel 4 - Dobra jakość edukacji
 - Cel 9 - Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 11 - Zrównoważone miasta i społeczności
- Rozstrzygnięcie programów stypendialnych: „Dla Orłów” oraz „Mam pasję powyżej średniej”
 - Cel 4 - Dobra jakość edukacji
- Wdrożenie systemu LDAR w części rafineryjnej w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
 - Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
- Przystąpienie PKN ORLEN do projektu akceleracyjnego Pilot Maker Electro
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
 - Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
- „Kropelka Energii dla Niepodległej”
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
- Inauguracja Programu Edukacyjnego dla szkół ponadgimnazjalnych w Płocku
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- Publikacja raportu PKN ORLEN pt. „Filary trwałego rozwoju przedsiębiorstw – wizja, surowce, talenty”
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- PKN ORLEN na Kongresie 590
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- Upamiętnienie marek retro – CPN i Petrochemia Płock
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- Project Management & Innovation Day 2018 w Grupie ORLEN
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
 - Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
- Pilotaż Bezpłatnego Systemu Informacji dla Mieszkańców Regionu Płockiego - InfoDlaPlocka
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- ANWIL sponsorem głównym XVII Kujawsko-Pomorskiego Turnieju Piłki Koszykowej Olimpiad Specjalnych
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
 - Cel 10 – Mniej nierówności
- Akcja zarybiania rzeki Bilina
 - Cel 14 – Życie pod wodą
- Warsztaty edukacyjne „Jestem bezpieczny bo wiem...” w szkołach podstawowych powiatu płockiego
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji

12. Grudzień

- PKN ORLEN w indeksie giełdowym RESPECT Index
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- PKN ORLEN wyróżniony jako lider i pionier sprzedaży produktów Fairtrade w Polsce.
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
 - Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- Program rozwoju biopaliw w PKN ORLEN
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
 - Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu

- Powołanie koordynatora ds. antykorupcyjnych PKN ORLEN
 - Cel 8 – Wzrost gospodarczy i godna praca
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- Pierwsza ładowarka samochodów elektrycznych na stacji ORLEN w Siewierzu
 - Cel 7 – Czysta i dostępna energia
 - Cel 9 – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
 - Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
- Rabat na paliwa na stacjach ORLEN w ramach Programu lojalnościowego dla Strażaków z Ochotniczych Straży Pożarnych należących do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- PKN ORLEN partnerem szczytu klimatycznego COP24 w Katowicach
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
 - Cel 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
 - Cel 13 – Działania w dziedzinie klimatu
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- Płockie Ogrody Świata
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- Ogłoszenie projektów w ramach Funduszu Grantowego dla Płocka
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
 - Cel 17 – Partnerstwa na rzecz Celów
- Zostań świętym Mikołajem – wolontariat pracowniczy
 - Cel 1 – Koniec z ubóstwem
 - Cel 10 – Mniej nierówności
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
- Konkurs grantowy „Uczę się z ANWILEM”
 - Cel 4 – Dobra jakość edukacji
- Nowy sprzęt ratujący życie dla szpitala w Ostrowie Wielkopolskim
 - Cel 3 – Dobre zdrowie i jakość życia
 - Cel 11 – Zrównoważone miasta i społeczności
 - Cel 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje

Nasze Zobowiązania

Rozliczamy się z realizacji zaplanowanych zobowiązań. Jednocześnie składamy zobowiązania na kolejny rok.

Realizacja zobowiązań na 2018 rok

1 Aktywny udział we wdrażaniu Celów Zrównoważonego Rozwoju – Agenda 2030.

PKN ORLEN kontynuuje zaangażowanie w inicjatywę Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii (do stycznia 2018 roku Ministerstwa Rozwoju) – **Partnerstwo na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju w Polsce**. Podejmuje działania, między innymi z zakresu wsparcia społeczności lokalnych, rozwoju edukacji i sportu, promocji zdrowia i aktywnego stylu życia, dbania o bezpieczeństwo, optymalizacji wpływu na środowisko naturalne czy inspirowania do innowacji. Inicjatywy realizowane oraz wspierane przez spółkę wpisują się we wszystkie **17 Celów Zrównoważonego Rozwoju**.

W 2018 roku dominowały projekty o charakterze społecznym, a na podkreślenie zasługują działania wpisujące się w realizację **Celu 10 – Mniej nierówności**. W kwietniu PKN ORLEN podpisał deklarację „**Partnerstwa na rzecz dostępności**”, stanowiącą zobowiązanie współpracy w ramach Programu Dostępność Plus, realizowanego przez rząd. Podpisanie porozumienia to potwierdzenie, że w każdym aspekcie funkcjonowania PKN ORLEN kieruje się ideą dostępności i równego traktowania, a także dąży do wyrównywania szans nie tylko w swojej firmie, ale również w swoim otoczeniu. Od 2011 roku w PKN ORLEN realizowana jest polityka określająca warunki i zasady pracy osób niepełnosprawnych, mająca na celu zrównywanie szans w dostępie do zatrudnienia, doksztalania zawodowego, awansów osób niepełnosprawnych, jak również kształtowanie świadomości w zakresie poszanowania praw osób niepełnosprawnych. W ramach Programu Pracodawca Przyjazny Rodzinie pracodawca zapewnia pracownikom i ich rodzinom szereg udogodnień.

Czytaj więcej na temat projektów wpisujących się w realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju w sekcji „**Odpowiedzialny rok**”.

2 Aktywne wspieranie społeczności lokalnych poprzez działania dobroczynne i sponsoring społeczny.

PKN ORLEN w 2018 roku zaktualizował „**Politykę dobroczynności**”, między innymi wskazując szersze priorytety dla działalności dobroczynnej Koncernu. Obok działań mających na celu promocję i wsparcie działań dla zdrowia i życia oraz edukacji i wychowania, wskazano także między innymi inicjatywy związane z rozwojem społeczności lokalnych, ochroną środowiska, bezpieczeństwem, sportem i kulturą. „**Polityka dobroczynności**” stanowi istotny element społecznej odpowiedzialności spółki – jest jednym z narzędzi umożliwiających jak najlepsze wywiązywanie się z roli odpowiedzialnego przedsiębiorcy i pracodawcy, członka społeczności oraz dobrego sąsiada. Grupa ORLEN samodzielnie inicjuje oraz prowadzi działania dobroczynne, uczestniczy w nich jako partner. W osiągnięciu celów ważną rolę odgrywa **Fundacja „ORLEN – DAR SERCA”**.

Czytaj więcej o działaniach na rzecz społeczeństwa w sekcji „**Realizacja Strategii CSR**” oraz „**Odpowiedzialność wobec Społeczeństwa**”.

3 Realizowanie projektów w ramach obchodów 100-lecia Niepodległości Polski.

PKN ORLEN w 2018 roku był mecenasem wielu wydarzeń upamiętniających 100-lecie odzyskania przez Polskę Niepodległości. W ramach tych obchodów, Koncern realizował szereg własnych inicjatyw oraz był sponsorem wydarzeń organizowanych przez instytucje zewnętrzne. Wśród tych projektów znalazły się między innymi:

- **Rejs Niepodległości** – wydarzenie promujące Polskę na arenie międzynarodowej pod Patronatem Prezesa Rady Ministrów. W maju laureaci Konkursu Rejs Niepodległości organizowanego przez Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej na pokładzie statku „DAR MŁODZIEŻY” wyruszyli w podróż dookoła świata. Rejs zakończył się spotkaniem z Ojcem Świętym Franciszkiem w Panamie podczas 34 Światowych Dni Młodzieży. PKN ORLEN objął tytuł „Mecenasa Rejsu Niepodległości”.
- **Wystawa malarstwa polskiego z Muzeum Narodowego w Warszawie pt. „Polski album rodzinny”** – wystawa dla pasażerów największego portu lotniczego w Polsce, zorganizowana przez Biuro Programu „Niepodległa” we współpracy z Lotniskiem Chopina i przy wsparciu PKN ORLEN. Wydarzenie to promowało polską sztukę w nietypowych przestrzeniach lotniska, z wykorzystaniem nowych technologii. Podróżni zobaczyli reprodukcje dzieł Muzeum Narodowego w Warszawie.

W związku ze 100-leciem Niepodległości Polski Koncern zaangażował się również w mniejsze projekty: **BohaterOn – włącz historię**, konferencja „**Niepodległość Cyfrowa**”, projekt „**Stu bohaterów polskiego sportu** oraz **Stu bohaterów na 100-lecie**

odzyskania niepodległości”, cykl koncertów w ramach obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości organizowanych przez Narodowe Forum Muzyki im. Witolda Lutosławskiego, **Festiwal Filmowy „Niepokorni, Niezłomni, Wyklęci”**, Rajd Śladami Żołnierzy Wyklętych, **Gala nagrody „Strażnik Pamięci”**.

4 Realizacja projektu Safety Plus+ z obszaru bezpieczeństwa i higieny pracy.

2018 to drugi rok wdrożenia ujednoliconych standardów bezpieczeństwa w ramach projektu Safety Plus. Projektem objęte zostało 6 głównych spółek produkcyjnych Grupy ORLEN, a jego celem jest wdrożenie jednakowych zasad bezpieczeństwa osobistego, procesowego oraz kultury bezpieczeństwa. Wartością dodaną jest wdrożenie systemu bezpiecznej izolacji źródeł energii według standardu LOTO, jak również wykonanie analiz ryzyka według metody HAZOP dla wszystkich instalacji procesowych spółek z Grupy ORLEN. Zgodnie z przyjętym harmonogramem ramowym, w 2017 roku w efekcie projektu wdrożono kluczowe, jednolite standardy dotyczące realizacji prac niebezpiecznych, zaś w 2018 roku zakończono wdrożenie kolejnych 4 standardów, tj.:

- S1 – Zezwolenia na realizację prac niebezpiecznych (również pod względem pożarowym).
- P2 – Pogłębione analizy awarii przemysłowych.
- M 1 – Przywództwo i rola kadry kierowniczej w kształtowaniu systemu bezpieczeństwa.
- M3 – Zarządzanie prowadzeniem pojazdów.

W celu lepszego wykorzystania potencjału spółek Grupy ORLEN, oraz wzbogacenia jej zasobów o nowe kompetencje, pod koniec 2018 roku podjęte zostały działania na rzecz pozyskania umów celowych o współpracy ze spółkami Grupy ORLEN dotyczących ich udziału we wdrożeniu następujących standardów:

- ORLEN Serwis – standard S2 – Izolacja źródeł energii.
- Konsorcjum ORLEN EKO i ORLEN Projekt – standard P1 – Zapobieganie wyciekom ropy, gazu i innych substancji chemicznych.

Działanie to przyczyni się do rozwoju tych spółek i budowy ich przewagi konkurencyjnej na krajowym rynku. Zasoby niezbędne do realizacji tych zadań zostaną wypracowane w ramach Grupy ORLEN i będą jej domeną.

Czytaj więcej na temat zagadnień z obszaru bezpieczeństwa pracowników i kontraktorów w sekcji „**Bezpieczeństwo Pracowników i Podwykonawców**”.

5 Aktualizacja i wdrożenie w obszarze bezpieczeństwa procesowego Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Procesowym, zgodnym ze standardem OSHA 1910.

Kontynuując efektywne doskonalenie obszaru bezpieczeństwa procesowego celem zapewnienia najwyższych standardów bezpieczeństwa w miejscach pracy oraz między innymi spełnienia wymagań krajowych w zakresie systemowego zarządzania bezpieczeństwem procesowym oraz dalszego zwiększenia skuteczności i efektywności działań na rzecz zapobiegania poważnym awariom, a także ograniczania potencjalnych skutków takich zdarzeń w PKN ORLEN wdrożono zaktualizowane zarządzenie w sprawie Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Procesowym (ang. Process Safety Management System), obejmujący swoim zakresem nowe elementy/obszary ukierunkowane na zapewnienie bezpieczeństwa ludziom, mieniu, środowisku naturalnemu i wizerunkowi firmy zgodnie ze standardem OSHA 1910 i zaleceniami zewnętrznych reasekuratorów. Dla pozostałych spółek produkcyjnych w skali Grupy ORLEN przygotowano przewodnik po systemie mający na celu sprawną weryfikację już istniejących i/lub koniecznych do wprowadzenia elementów SZBP jako jednego z istotniejszych systemów przy zarządzaniu aktywami dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Czytaj więcej na temat zagadnień z obszaru bezpieczeństwa pracowników i kontraktorów w sekcji „**Bezpieczeństwo Pracowników i Podwykonawców**”.

6 Przygotowanie Strategii Employer Brandingu mającej na celu wzmocnienie wizerunku marki ORLEN jako atrakcyjnego pracodawcy w odniesieniu do obecnych i potencjalnych pracowników Grupy ORLEN.

W 2018 roku opracowana została Strategia Marki Pracodawcy Grupy ORLEN na lata 2019-2022. Przygotowanie jej poprzedzone było analizą wyników zewnętrznych badań marki pracodawcy, przy uwzględnieniu analizy konkurencji, wyników badań realizowanych wśród studentów, profesjonalistów, przedstawicieli HR. Ponadto przeprowadzony został przegląd praktyk stosowanych w Grupie ORLEN w zakresie działań Employer Brandingu, jak również wywiady z kadrą menedżerską PKN ORLEN i Prezesami spółek Grupy ORLEN w zakresie weryfikacji grup docelowych, zebrania oczekiwań na potrzeby opracowania strategii

oraz określenia możliwych obszarów współpracy. Kolejno wyniki badań wewnętrznych i zewnętrznych posłużyły opracowaniu założeń merytorycznych do koncepcji EVP (ang. Employer Value Proposition) czyli obietnicy marki, na którą składa się zbiór unikalnych i odróżniających markę pracodawcy wartości, przyciągających do niej kandydatów, utrzymujących w niej pracowników.

Strategia Budowania Marki Pracodawcy ma na celu wzmocnienie wizerunku spółek Grupy ORLEN jako atrakcyjnego pracodawcy w odniesieniu do obecnych jak również potencjalnych pracowników. Strategia ta jest spójna ze strategią HR uwzględniając oczekiwania i potrzeby oraz różnorodność i specyfikę obszarów biznesowych PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN.

Czytaj więcej na temat zagadnień pracowniczych w sekcji „[Odpowiedzialny pracodawca](#)”.

7 Wdrożenie BAT 6 i BAT 18 dla Rafinerii w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku.

W 2018 roku kontynuowano realizację zadań związanych z wdrożeniem BAT 6 i BAT 18 dla Rafinerii. Do 28 października 2018 roku zakończono wdrażanie systemu LDAR na wszystkich przewidzianych 33 instalacjach rafineryjnych. Przygotowano kompletne algorytmy obliczeniowe emisji niezorganizowanej LZO, wraz z instrukcjami, dla Zakładu w Płocku. Efektem działań było dostosowanie do wymogów Konkluzji BAT poprzez wdrożenie systemu LDAR dla instalacji rafineryjnych w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku oraz urealnienie wskaźników emisji niezorganizowanej LZO w Zakładzie.

8 Ochrona bioróżnorodności zidentyfikowanych w ramach inwentaryzacji terenów wokół Zakładu Produkcyjnego w Płocku o największym potencjale przyrodniczym.

W 2018 roku we współpracy ze specjalistyczną firmą przyrodniczą opracowano „Plan ochrony miejsc przyrodniczo cennych na terenach wokół zakładu produkcyjnego ORLEN w Płocku”, w którym zaproponowane zostały działania mające na celu zachowanie i rozwój wybranych elementów zidentyfikowanych siedlisk oraz możliwe działania edukacyjne w tym zakresie. Więcej informacji na temat inwentaryzacji przyrodniczej jest dostępnych [tutaj](#).

Zobowiązania na 2019 rok

W 2019 roku PKN ORLEN tak jak w latach poprzednich będzie realizował **projekty o charakterze społecznym**.

- **Wsparcie rozwoju społeczności lokalnych.**
- **Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i wyrównywanie szans, w tym realizacja inicjatyw na rzecz dostępności, między innymi zwiększanie dostępności obiektów, w tym stacji paliw, dla klientów o różnych potrzebach i mobilności.**
- **Dbanie o dziedzictwo narodowe, w tym podejmowanie i wspieranie działań na rzecz ochrony kultury i dziedzictwa narodowego, promowania sztuki filmowej, teatralnej, muzyki i literatury.**

Wśród działań skierowanych do społeczności lokalnych, pracowników, klientów i partnerów biznesowych w 2019 roku będą dominować inicjatywy realizowane w trzech obszarach: **bezpieczeństwo, zdrowie i ochrona środowiska**.

- **Podejmowanie oraz wspieranie inicjatyw poświęconych bezpieczeństwu, w tym bezpieczeństwu na drogach.**
- **Podejmowanie oraz wspieranie inicjatyw promujących zdrowy i aktywny tryb życia.**
- **Wspieranie zawodowych i ochotniczych służb ratowniczych oraz ich rodzin.**
- **Optymalizacja oddziaływania na środowisko naturalne.**
- **Kształtowanie wrażliwości ekologicznej między innymi poprzez podejmowanie oraz wspieranie inicjatyw edukacyjnych dotyczących ochrony środowiska naturalnego, w tym bioróżnorodności.**

Jednym z głównych priorytetów na 2019 rok będzie także inspirowanie do społecznej odpowiedzialności Interesariuszy firmy, w tym między innymi **pracowników, klientów i kontrahentów**.

- **Realizowanie, wspieranie i promowanie wolontariatu pracowniczego.**
- **Inspirowanie do odpowiedzialności, w tym promowanie etyki biznesu, edukowanie z zakresu społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju.**
- **Promowanie odpowiedzialnych postaw, w tym między innymi wspieranie lokalnych dostawców i polskich firm, podnoszenie wiedzy o rynku kapitałowym wśród inwestorów indywidualnych, angażowanie klientów w działania społeczne**

Nasze Wartości i Zasady Postępowania

„Wartości i zasady postępowania” stanowią fundament relacji wewnątrz firmy, a także z otoczeniem zewnętrznym. Dotyczy to zarówno partnerów biznesowych, społeczności lokalnych, jak i relacji z konkurencją.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Szanujemy naszych klientów, akcjonariuszy, środowisko naturalne oraz lokalne społeczności

ROZWÓJ

Poszukujemy nowych możliwości

LUDZIE

Naszymi atutami są kompetencje, współpraca i uczciwość

ENERGIA

Działamy z entuzjazmem

NIEZAWODNOŚĆ

Można na nas polegać

„Wartości i zasady postępowania PKN ORLEN S.A.” to dokument, który obowiązuje w Koncernie od 2012 roku. Określa relacje zarówno wewnątrz firmy, jak i z otoczeniem zewnętrznym – partnerami biznesowymi, społecznościami lokalnymi, środowiskiem naturalnym oraz konkurencją. Przygotowany i wdrożony został w celu zapewnienia godnych i przyjaznych warunków pracy. Zawiera zasady wzajemnego funkcjonowania w PKN ORLEN i spółkach Grupy ORLEN. Opierają się one na uczciwości, szacunku w codziennych relacjach oraz na dialogu, współpracy i zaangażowaniu wszystkich w kształtowanie kultury zgodnej z Wartościami firmy. Jest w nim mowa o sprawiedliwym traktowaniu wszystkich pracowników i klientów bez względu, między innymi na wiek, płeć, zajmowane stanowisko, wyznanie, narodowość, światopogląd. Dokument uwzględnia także zapisy dotyczące procedur antykorupcyjnych, zapisy o zobowiązaniu do dbałości i przestrzegania zasad uczciwej konkurencji, przejrzystości podejmowanych działań, wzajemnym szacunku oraz profesjonalizmie. Dokument, który został zaimplementowany także w Grupie ORLEN, uzupełnia strategię biznesową spółki, kładąc istotny nacisk na budowę właściwych relacji w organizacji. Od 2012 roku funkcjonuje również nowy system zgłaszania nadużyć.

Na straży przestrzegania „Wartości i zasad postępowania PKN ORLEN S.A.” stoi **Rzecznik ds. Etyki**, który gwarantuje pracownikom, pracodawcy i wszystkim interesariuszom możliwość swobodnego zgłaszania przypadków ich naruszenia, pomaga w trudnych sprawach pracowniczych, wzmacnia w świadomości pracowników znaczenie własnej roli w procesie zmiany kultury korporacyjnej. Jest osobą pełniącą funkcję społeczną, wybraną przez pracowników PKN ORLEN. Rzecznik ds. Etyki podejmuje działania w celu wyjaśnienia i wyeliminowania zachowań niezgodnych z przyjętymi „Wartościami i zasadami postępowania PKN ORLEN S.A.”, w szczególności:

- Przyjmuje i przeprowadza selekcję i ocenę zgłoszonych skarg pod kątem ich zasadności i istotności. W przypadku skarg o mniejszej istotności podejmuje bezpośrednio działania naprawcze. Sprawy o wyższym stopniu złożoności i większej istotności przekazuje do Sekretarza Komitetu Kapitału Ludzkiego.
- Informuje wszystkie zainteresowane strony o podjętych działaniach z zachowaniem zasad poufności.
- Opracowuje, na podstawie zgłoszonych skarg i uwag, roczny raport oraz propozycje rozwiązań na rzecz poprawy kultury korporacyjnej.
- Prowadzi działania edukacyjne upowszechniające w PKN ORLEN.

Wśród zgłoszeń do Rzecznika ds. Etyki w 2018 roku najwięcej było spraw dotyczących problemów ze współpracą, niewłaściwego sposobu komunikowania się, nieprawidłowych relacji międzyludzkich. Nie odnotowano zgłoszeń dotyczących zaboru mienia zakładowego, konfliktu interesów, problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, przypadków dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, wiek, niepełnosprawność. Około jedna trzecia spraw była związana z udzieleniem porady lub konsultacji, a nie ze zgłoszeniem konkretnego naruszenia „Wartości i zasad postępowania”. Większość zgłaszanych problemów została załatwiona lub wyjaśniona.

W kilku spółkach Grupy ORLEN funkcjonują rzecznicy, pełnomocnicy lub komisje ds. etyki.

Kształtowanie pożądaných postaw i zachowań

Dokument „**Wartości i zasady postępowania PKN ORLEN S.A.**” wskazuje wartości, które ORLEN zobowiązuje się respektować: Odpowiedzialność, Rozwój, Ludzie, Energia, Niezawodność. Wartości te przejawiają się poprzez opisane w niniejszym dokumencie codzienne zachowania i postawy zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz organizacji. We wszystkich spółkach Grupy ORLEN (polskich i zagranicznych) obowiązują spójne wartości ORLEN oraz każda ze spółek ma przyjęty i obowiązujący dokument „**Wartości i zasady postępowania**” pełniący funkcję kodeksu etycznego.

Każdy nowo zatrudniony pracownik podczas Programu Adaptacji zostaje zapoznany z „Wartościami i Zasadami postępowania”, a także z możliwymi działaniami, które może podjąć w momencie zaobserwowania nieprawidłowości, nieetycznych zachowań bądź działań niezgodnych z prawem.

W ramach prowadzonych działań mających na celu promowanie „**Wartości i zasad postępowania**”, a także kształtowanie pożądaných postaw i zachowań realizowane są projekty dla pracowników, do których należą: ocena pracy (Zarządzanie przez Wartości) oraz corocznie przyznawany tytuł „**Zasłużony Pracownik PKN ORLEN**” w kategorii za postawę prospołeczną i przestrzeganie Wartości. Największym projektem w ramach budowania kultury organizacyjnej jest **ORLEN Olimpiada** – rozgrywki sportowe dla pracowników Grupy ORLEN, łączące pozytywną rywalizację w duchu zasad fair-play z wartościami korporacyjnymi. Pięć dotychczasowych edycji zgromadziło tysiące pracowników z rodzinami. W każdej edycji wydarzenia w zawodach sportowych udział bierze 2 tys. zawodników, natomiast w piknikach uczestniczy każdorazowo nawet ponad 20 tys. uczestników (od 2016 roku również mieszkańcy miasta Płocka w ramach obchodów Dni Chemika).

Kolejnym działaniem umacniającym kulturę korporacyjną Grupy ORLEN jest wolontariat pracowniczy. W ramach programu funkcjonuje szereg możliwości zaangażowania dla każdego pracownika bez względu na stanowisko i miejsce w strukturze firmy.

PKN ORLEN posiada bogaty program projektów skierowanych do pracowników budujących zaangażowanie i więź z firmą, takich jak: **ORLEN Pasja** (pomoc w rozwijaniu zainteresowań pracowników), szeroki wachlarz narzędzi komunikacji wewnętrznej (korporacyjna telewizja, intranet i gazeta), **Dzień Otwarty** dla rodzin pracowników oraz mieszkańców Płocka połączony z edukacją nt. bezpieczeństwa i ochrony środowiska, czy tradycyjne świąteczne spotkania Zarządu z pracownikami.

Wewnętrzne i zewnętrzne mechanizmy umożliwiające uzyskanie porady dot. zgłoszenia naruszenia lub podejrzenia naruszenia

Pracownicy oraz interesariusze zewnętrzni, mają możliwość zgłoszenia naruszenia lub podejrzenia naruszenia „**Wartości i zasad postępowania**”, związanego ze zdarzeniami w pracy lub zachowaniami pracowników. Na [stronie korporacyjnej PKN ORLEN](#) jest zamieszczona informacja oraz list skierowany od Prezesa Zarządu wraz z załączonym dokumentem „Wartości i Zasady Postępowania w PKN ORLEN S.A.” w którym wskazana jest ścieżka umożliwiająca sygnalizowanie nieetycznych lub niezgodnych z prawem zachowań. Także w korporacyjnym intranecie jest dostępny dokument „Wartości i zasady postępowania w PKN ORLEN S.A.” wraz z dokładnym ich wyjaśnieniem oraz wskazaną ścieżką umożliwiającą zgłaszanie nieprawidłowości. Informacje o naruszeniach mają sprecyzowaną, wariantową ścieżkę zgłaszania i rozpatrywania, której przebieg uzależniony jest od skali problemu, stopnia skomplikowania sprawy i zaufania zaangażowanych stron. Podejrzenie naruszenia obowiązujących „**Wartości i zasad postępowania**” lub wyjaśnienie dylematów etycznych można zgłosić do:

- Bezpośredniego przełożonego.
- Przełożonych wyższego szczebla.
- Rzecznika ds. Etyki.
- Komitetu Kapitału Ludzkiego.

Funkcjonuje także **Anonimowy System Zgłaszania Nieprawidłowości**.

Schemat zgłaszania i rozpatrywania naruszeń jest dostępny [tutaj](#).

PKN ORLEN posiada skuteczne systemy kontroli funkcjonalnej, zarządzania ryzykiem oraz nadzoru zgodności działalności z prawem (Compliance), a także funkcję audytu i kontroli wewnętrznej. Równoległe funkcjonowanie wszystkich wymienionych elementów umożliwia sprawowanie stałego i skutecznego nadzoru w zakresie przeciwdziałania korupcji. Koncern posiada strukturalnie zorganizowany system kontroli zarządczej, na który składają się kompleksowe procedury.

Dodatkowo, w 2018 roku wdrożona została „**Polityka antykorupcyjna w Grupie Kapitałowej ORLEN**” oraz zarządzenie w zakresie „**Przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu**”. Obowiązuje również **Polityka Antymobbingowa**, określająca zasady postępowania w sytuacji zgłoszenia zachowań mobbingowych oraz prawa i obowiązki przysługujące pracownikom w zaistniałej sytuacji.

Kultura korporacyjna PKN ORLEN oparta na wartościach nieustannie się rozwija i odpowiada na potrzeby zmieniającego się otoczenia. Przyjęte rozwiązania w zakresie etyki są skuteczne i stanowią wyraz odpowiedzialności Koncernu wobec wyzwań i oczekiwań. Kierunek zmian i prowadzonych działań został doceniony zarówno przez polskich jak i międzynarodowych ekspertów. PKN ORLEN jako jedyna w Polsce i w regionie Europy Środkowo-Wschodniej firma, została sześć razy z rzędu wyróżniona w prestiżowym rankingu **World's Most Ethical Company**.

Odpowiedzialny Pracodawca

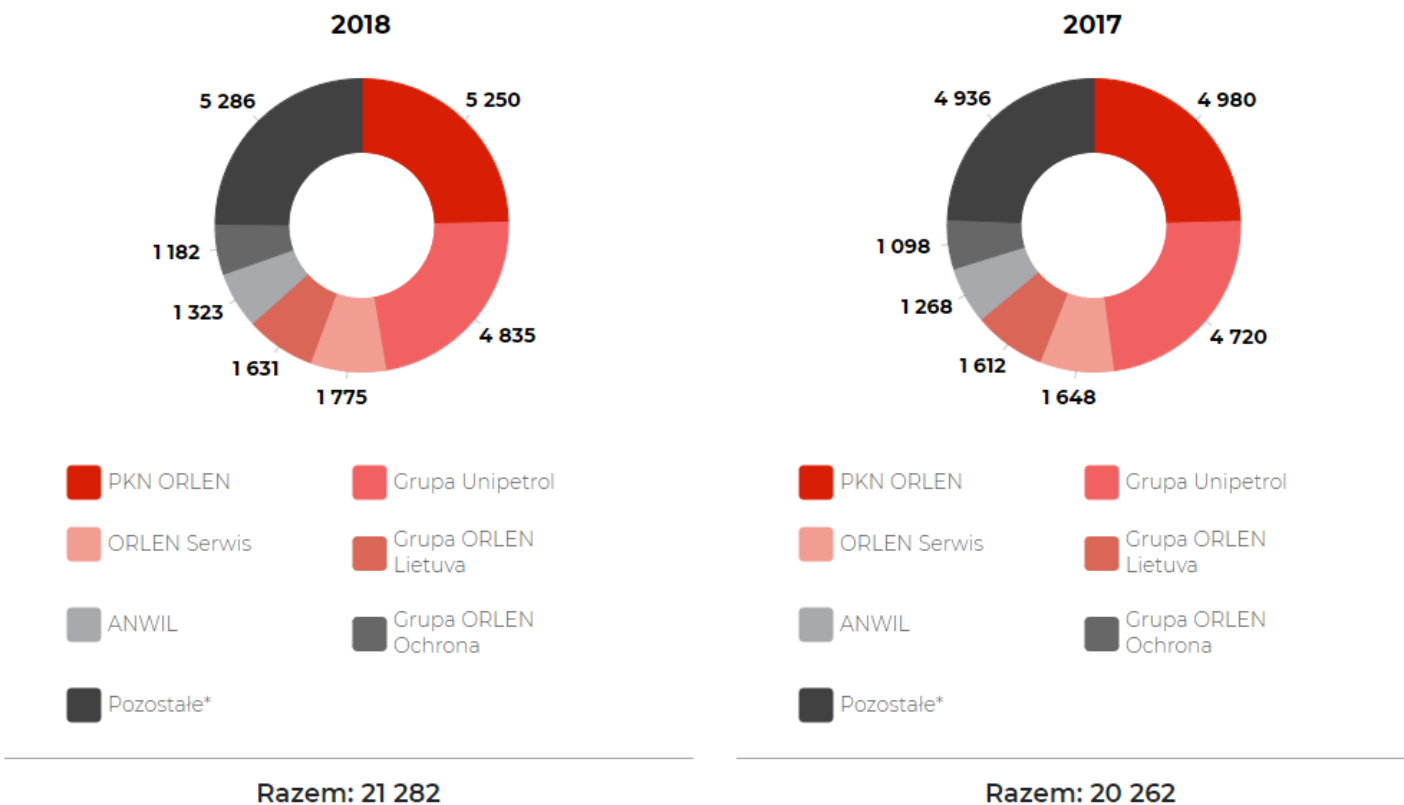
Grupa ORLEN zapewnia swoim pracownikom godne warunki zatrudnienia, atrakcyjny system świadczeń pracowniczych i możliwości rozwoju. Przyznany po raz kolejny tytuł „Top Employer Polska”, świadczy o stosowaniu praktyk i standardów HR na światowym poziomie. Dzięki utalentowanym pracownikom i nowoczesnej kulturze organizacyjnej możliwa będzie dalsza budowa wartości Koncernu.

Zatrudnienie

W 2018 roku polityka zatrudnienia w Grupie ORLEN koncentrowała się na zapewnieniu najwyższej jakości specjalistów zarówno do realizacji bieżących zadań operacyjnych jak i projektów strategicznych. Zwiększenie skali działalności w obszarach obejmujących, między innymi energetykę, petrochemię, usługi utrzymania ruchu, informatykę oraz sprzedaż wpłynęło na wzrost zatrudnienia w Grupie ORLEN o 1 020 osób (r/r) do poziomu 21 282. Średnioroczne zatrudnienie w Grupie ORLEN w 2018 roku wyniosło 20 876 osób i zwiększyło się o 872 osoby (r/r).

Podstawowe dane dotyczące zatrudnienia w Grupie ORLEN

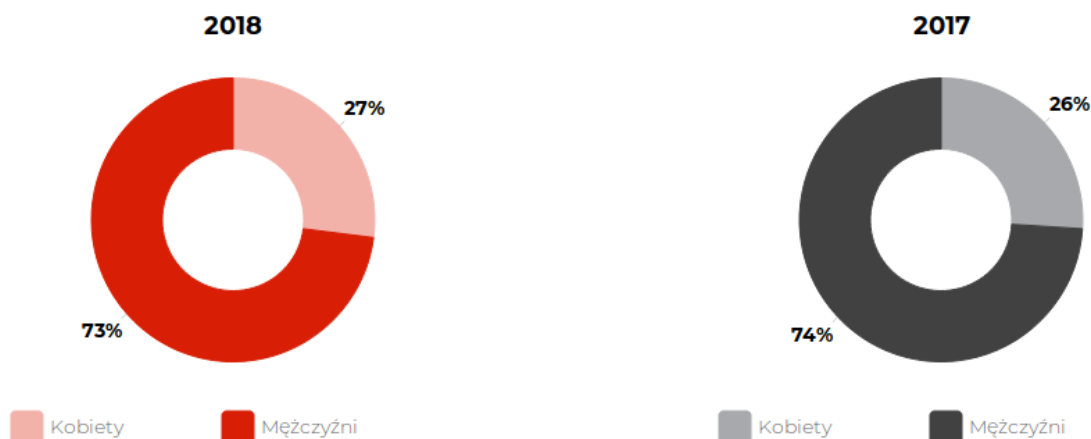
Stan zatrudnienia w spółkach Grupy ORLEN na koniec 2018 i 2017 roku

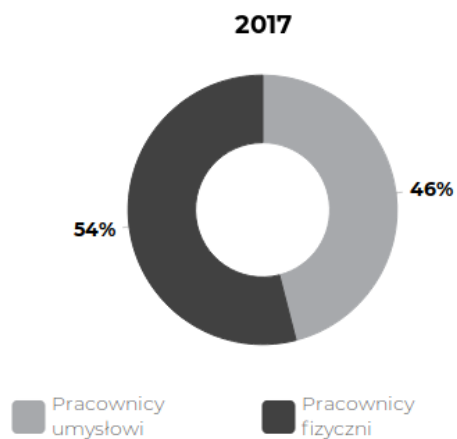
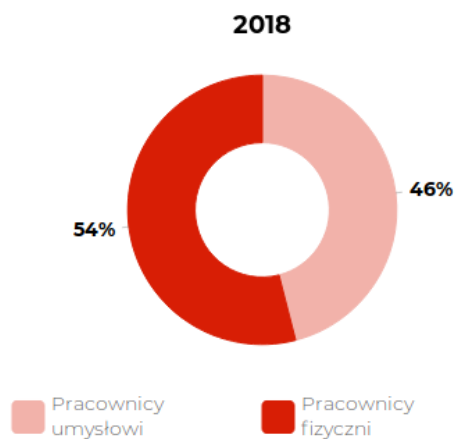
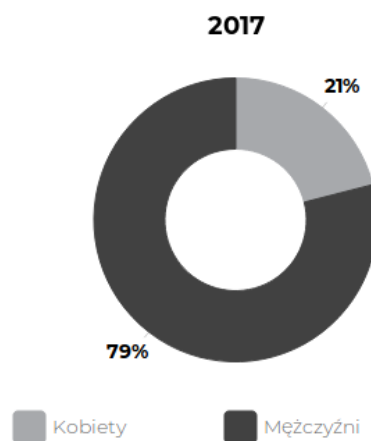
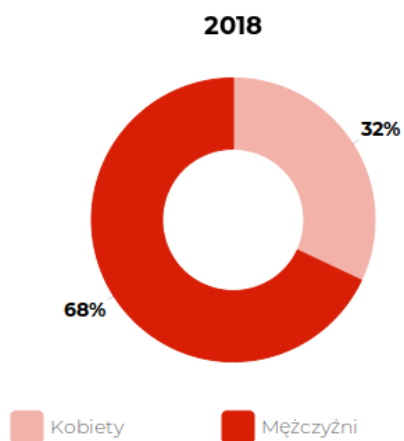
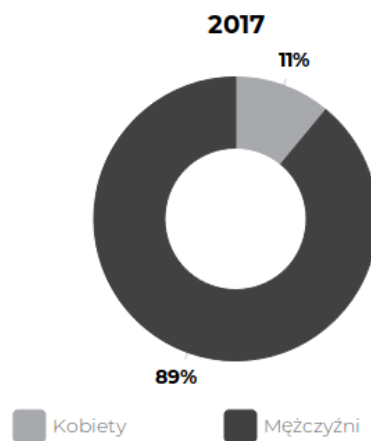
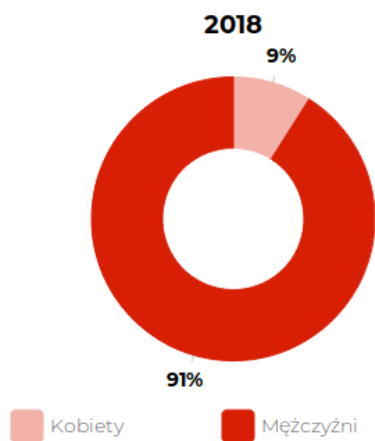

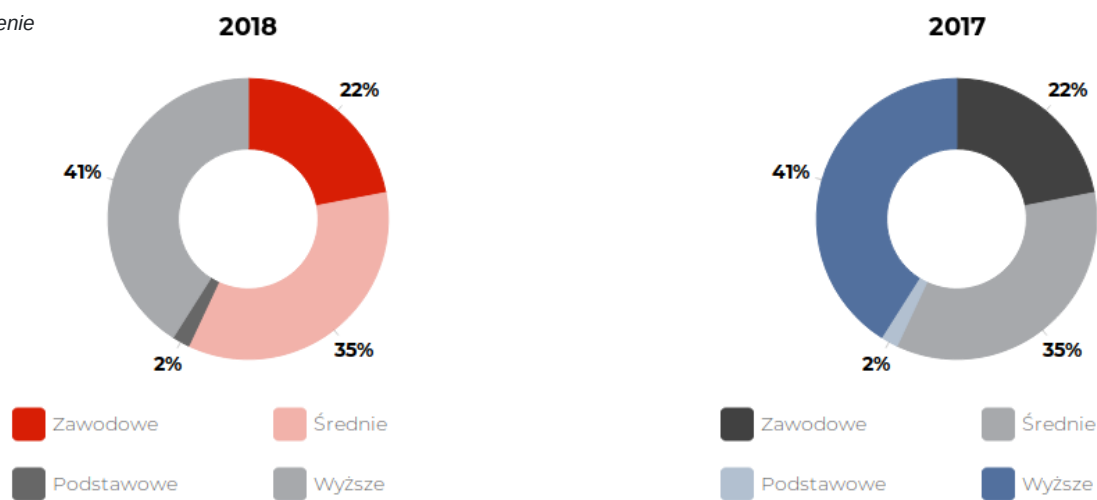
*2018: ORLEN Południe – 672, ORLEN Laboratorium – 640, ORLEN Koltrans – 482.

*2017: ORLEN Południe – 716, ORLEN Laboratorium – 614, ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych – 455.

Płeć

Liczba pracowników w podziale na rodzaj umowy oraz płeć

Liczba pracowników w podziale na rodzaj umowy oraz płeć, w tym:			
Umowa na czas nieokreślony	j.m.	Grupa ORLEN	PKN ORLEN
Kobiety	[liczba]	4 786	920
Mężczyźni	[liczba]	13 578	3 582
Umowa na czas określony			
Kobiety	[liczba]	681	169
Mężczyźni	[liczba]	1 671	432
Umowa na okres próbny			
Kobiety	[liczba]	127	33
Mężczyźni	[liczba]	317	76
Umowa na zastępstwo			
Kobiety	[liczba]	89	19
Mężczyźni	[liczba]	33	19

Liczba pracowników w podziale na rodzaj umowy oraz region

Liczba pracowników w podziale na rodzaj umowy oraz region, w tym:			
Umowa na czas nieokreślony	j.m.	Grupa ORLEN	PKN ORLEN
Czechy	[liczba]	4 485	0
Kanada	[liczba]	49	0
Niemcy	[liczba]	160	0
Litwa	[liczba]	1 977	0
Polska	[liczba]	11 693	4 502

Umowa na czas określony			
Czechy	[liczba]	584	0
Kanada	[liczba]	3	0
Niemcy	[liczba]	5	0
Litwa	[liczba]	18	0
Polska	[liczba]	1 742	601
Umowa na okres próbny			
Czechy	[liczba]	140	0
Kanada	[liczba]	0	0
Niemcy	[liczba]	11	0
Litwa	[liczba]	16	0
Polska	[liczba]	277	109
Umowa na zastępstwo			
Czechy	[liczba]	2	0
Kanada	[liczba]	0	0
Niemcy	[liczba]	2	0
Litwa	[liczba]	7	0
Polska	[liczba]	111	38

Liczba pracowników w podziale na wymiar etatu oraz płeć

Liczba pracowników w podziale na wymiar etatu oraz płeć, w tym:			
Pełny	j.m.	Grupa ORLEN	PKN ORLEN
Kobiety	[liczba]	5 598	1 129
Mężczyźni	[liczba]	15 515	4 100
Niepełny			
Kobiety	[liczba]	85	12
Mężczyźni	[liczba]	84	9

W Grupie ORLEN odsetek umów zlecenia nie jest znaczący i są one zawierane w miarę potrzeb.

Zasady wynagradzania

Zasady wynagradzania w PKN ORLEN reguluje Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy („ZUZP”). Podstawowym elementem wynagrodzenia jest wynagrodzenie zasadnicze ustalone w oparciu o Taryfikator Stanowisk Pracy i Tabelę Wynagrodzeń Zasadniczych oraz premia. W zależności od rodzaju stanowiska pracownicy są objęci miesięcznym, kwartalnym, kwartalno-rocznym lub rocznym systemem premiowania. Ponadto pracownicy mają

prawo do dodatkowej premii rocznej, uzależnionej od realizacji tzw. celu solidarnościowego, a także dodatków do wynagrodzenia, m.in. za pracę zmianową, ratownictwo chemiczne czy tzw. dodatku ekspackiego. Za szczególne osiągnięcia pracodawca może przyznać pracownikowi nagrodę z Funduszu Nagród Pracodawcy. W 2018 roku zostały uzgodnione ze związkami zawodowymi zmiany do ZUZP PKN ORLEN, między innymi w zakresie Taryfikatora Stanowisk Pracy i Tabeli Wynagrodzeń Zasadniczych. Zmiany weszły w życie od 1 kwietnia 2019 roku. W 2018 roku oraz na początku 2019 roku doszło również do podpisania nowych ZUZP w spółkach: ORLEN Południe, ORLEN Lietuva i ANWIL. Nowe ZUZP wejdą w życie w trakcie 2019 roku. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (obejmujące płacę zasadniczą, premie, nagrody, ryczałty i nadgodziny) w Grupie ORLEN w 2018 roku wyniosło 7 739 PLN. Pod koniec 2018 roku ze związkami zawodowymi podpisane zostało kolejne porozumienie płacowe na 2019 rok regulujące kwestie obligatoryjnego i uznaniowego wzrost płac oraz dodatkowych nagród jednorazowych.

Łączna liczba nowozatrudnionych pracowników, udział nowozatrudnionych osób w stosunku do łącznej ilości osób zatrudnionych

	j.m.	Grupa ORLEN	PKN ORLEN
Liczba nowozatrudnionych pracowników w podziale na wiek, płeć i region, w tym:		2 977	603
Wiek			
< 30	[liczba]	1 080	203
30 - 50	[liczba]	1 562	369
> 50	[liczba]	335	31
Płeć			
Kobiety	[liczba]	939	192
Mężczyźni	[liczba]	2 038	411
Regiony			
Czechy	[liczba]	704	0
Kanada	[liczba]	8	0
Niemcy	[liczba]	23	0
Litwa	[liczba]	315	0
Polska	[liczba]	1 927	603
Udział nowozatrudnionych osób w stosunku do łącznej ilości osób zatrudnionych	[%]	14,0	11,5
Rotacja pracowników [%]	[%]	9,9	6,2
Wiek			
< 30	[%]	15,7	5,4
30 - 50	[%]	8,5	5,0
> 50	[%]	10,0	9,6
Płeć			
Kobiety	[%]	11,3	6,1
Mężczyźni	[%]	9,4	6,3

Regiony			
Czechy	[%]	12,0	-
Kanada	[%]	5,8	-
Niemcy	[%]	11,2	-
Litwa	[%]	13,7	-
Polska	[%]	8,5	6,2

W cyklu dwuletnim są w Grupie ORLEN realizowane Badania zaangażowania i satysfakcji. W 2019 roku będzie realizowana czwarta edycja badania. Celem badania jest zebranie opinii pracowników na temat ważnych aspektów codziennej pracy związanych między innymi z warunkami pracy, możliwościami rozwoju, stylem zarządzania czy komunikacją strategii. Informacje i opinie pozyskane w badaniu stanowią inspirację do wdrożenia usprawnień ukierunkowanych na budowę angażującego środowiska pracy.

Badanie zaangażowania i satysfakcji	j.m.	2017
Ilość badanych spółek Grupy ORLEN	[x]	16
Liczba respondentów w PKN ORLEN	[x]	4 005
Wskaźnik zaangażowania	[%]	65
Wskaźnik satysfakcji	[%]	73
Średnie wskaźniki w Polsce w 2016 ¹		
Wskaźnik zaangażowania	[%]	51
Wskaźnik satysfakcji	[%]	66

¹Na podstawie Aon Hewitt

Zbiorowe układy pracy

Odsetek pracowników zatrudnionych w PKN ORLEN objętych umowami zbiorowymi wynosi 100%.

Zakładowe Układy Zbiorowe Pracy są także w kilku innych spółkach Grupy ORLEN. Procent zatrudnionych w polskich spółkach Grupy ORLEN objętych zbiorowymi układami pracy wynosi ok. 39% zatrudnionych. Natomiast w spółkach zagranicznych wynosi ok. 94%.

	j.m.	Grupa ORLEN		PKN ORLEN	
		2018	2017	2018	2017
Pracownicy objęci zbiorowymi układami pracy, w tym:					
Spółki polskie	[%]	39	36	100	100
Spółki zagraniczne	[%]	94	66	-	-

Realizowane programy kadrowe

Rozwój Funkcji Kadrowych („HR”)

W Grupie ORLEN od lat rozwiązania kadrowo-płacowe dostosowywane są do efektywnego wspierania procesów biznesowych. W oparciu o Politykę HR dla Grupy ORLEN, w sposób ciągły, optymalizowany jest proces obsługi pracowników w Centrum Transakcyjnym. Następuje rozwój systemów

informatycznych, który usprawnia proces obsługi pracowników oraz podnosi efektywność procesów HR w Grupie ORLEN. W 2018 roku wdrożony został nowy system do obsługi procesów premiowych w Spółkach Grupy ORLEN. Ponadto w PKN ORLEN wdrożona została aplikacja wspierająca proces adaptacji, która planowana jest do wdrożenia w pozostałych spółkach Grupy ORLEN. Dodatkowo, w Spółce wdrożono również **system kafeteryjny**, pozwalający pracownikom na jeszcze lepszy dostęp do atrakcyjnych świadczeń pracowniczych. Aktualnie trwają prace nad jednolitym dla wszystkich spółek Grupy ORLEN narzędziem do planowania i rozliczania czasu pracy, który pozwoli na ustandaryzowanie tego procesu w całym Koncernie. Ciągły rozwój funkcji kadrowych połączony z digitalizacją procesów wpływa na udoskonalanie realizowanych procesów kadrowych zapewniając ich jakość oraz transparentność.

Polityka zarządzania potencjałem pracowników

Ludzie to niezmiennie jeden z głównych filarów strategii Grupy ORLEN. W 2018 roku działania koncentrowały się na konsekwentnym budowaniu doświadczonych zespołów specjalistów oraz rozwoju systemu wsparcia dla kadry menedżerskiej. W 2018 roku spółki z Grupy Kapitałowej wdrażały inicjatywy wynikające z przyjętej w 2017 roku zaktualizowanej „Polityki zarządzania potencjałem Pracowników Grupy Kapitałowej ORLEN”. Nowa Polityka podkreśla znaczenie pracowników, uznaje ich za jedną z najcenniejszych wartości, a unikatowa wiedza, kompetencje i doświadczenie pracowników stanowią o przewadze Grupy ORLEN. W Polityce zawarte zostały priorytety i najważniejsze zadania opracowane w oparciu o najlepsze praktyki rynkowe, odzwierciedlające wyzwania rynkowe i trendy związane z rozwojem kapitału ludzkiego. Polityka HR określa działania związane między innymi z umacnianiem kultury organizacyjnej, zarządzaniem segmentowym, rozwojem pracowników, wynagradzaniem i świadczeniami pracowniczymi, zarządzaniem efektywnością. Priorytetowymi działaniami w 2018 roku, w wybranych spółkach Grupy ORLEN, były: adaptacja nowozatrudnionych, współpraca ze związkami zawodowymi w zakresie wdrażania Zakładowych Układów Zbiorowych Pracy oraz partnerstwa w realizacji celów biznesowych (świadomość biznesowa), rozwój motywacji pozafinansowej pracowników (rozwój programu Pracodawca Przyjazny Rodzinie). W 2018 roku zakończono działania zmierzające do wdrożenia od początku 2019 roku jednolitego standardu opieki medycznej w Grupie Kapitałowej.

Polityka kształcenia i pozyskiwania przyszłych kadr

PKN ORLEN realizuje działania w celu zapewnienia potrzeb związanych z pozyskaniem oraz utrzymaniem kadry pracowniczej z uwzględnieniem określonych grup docelowych istotnych dla poszczególnych segmentów – zarówno względem obecnych pracowników i potencjalnych pracowników, jak również studentów i absolwentów szkół branżowych i uczelni wyższych. Grupa ORLEN współpracuje ze środowiskiem akademickim widząc potrzebę zapewnienia synergii pomiędzy biznesem i nauką.

PKN ORLEN troszczy się o rozwój zawodowy osób młodych, uczniów, studentów i absolwentów uczelni wyższych oraz szkół średnich, stwarzając im możliwość zdobycia pierwszych doświadczeń zawodowych dzięki uczestnictwu w programach praktyk i staży. Co roku w PKN ORLEN przygotowywanych jest do pracy zawodowej co najmniej kilkudziesięciu absolwentów uczelni wyższych i osób kończących edukację. W 2018 roku staże w PKN ORLEN odbyło ponad 90 osób w ramach programów **Kierunek ORLEN**, jak również w programie **#Energia dla przyszłości** realizowanym we współpracy z Ministerstwem Energii, programie realizowanym we współpracy z Wydziałem Mechanicznym Energetyki i Lotnictwa Politechniki Warszawskiej czy programie stażowym dla przyszłych prawników realizowanym wspólnie z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Praktyki studenckie zrealizowało 114 osób, w większości w obszarze produkcji, ale również w innych obszarach biznesowych.

PKN ORLEN widząc potrzebę zbudowania zaplecza kadrowego w profesjach istotnych dla potrzeb branży, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki spółek z Grupy ORLEN we wrześniu 2018 roku podpisał **Deklarację Współpracy z Mazowieckim Kuratorium Oświaty**. Na podstawie tej deklaracji spółki Grupy ORLEN mogą obejmować patronatem klasy o profilu zgodnym z charakterem ich działalności. Uczniom udzielone zostanie między innymi wsparcie merytoryczne podczas zajęć praktycznych. Ponadto będą mogli uczestniczyć w wizytach studyjnych i praktykach zawodowych na terenie Zakładu Produkcyjnego w Płocku. Spółki Grupy ORLEN współpracowały z technicznymi szkołami średnimi i wyższymi w celu dopasowania programów nauczania do potrzeb kadrowych i rozwijania kompetencji potrzebnych w obszarze działania Grupy ORLEN już na etapie edukacji szkolnej.

PKN ORLEN, ORLEN Laboratorium oraz ANWIL od 2018 roku aktywnie uczestniczyły w **Seminariach z Przemysłem**, cyklu spotkań na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej. W Seminariach udział biorą studenci wydziału oraz wiodące firmy przemysłu chemicznego. Celem spotkań jest przekazanie studentom wiedzy praktycznej opartej na konkretnych przykładach biznesowych oraz zainspirowanie do wyboru ścieżki rozwoju w kierunku, który umożliwi zatrudnienie w danym przedsiębiorstwie.

PKN ORLEN uczestniczył również w **Targach Pracy** (Targi Pracy w Płocku, Absolvent Talent Days w Warszawie, Akademickie Targi Pracy w Łodzi, Targi Pracy na Politechnice Śląskiej oraz Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie oraz Inżynierskich Targach Pracy na Politechnice Warszawskiej) na uczelniach technicznych oraz wspierał studentów i absolwentów w pozyskiwaniu doświadczeń zawodowych. Ponadto prowadzone były również działania edukacyjno-informacyjne, w tym między innymi: **Dzień Wiedzy** czy **Dzień Godności** realizowany przez Rzecznika ds. Etyki PKN ORLEN.

Rozwój i szkolenia

Działania rozwojowe realizowane w 2018 roku koncentrowały się między innymi na kształtowaniu postawy innowacyjności, angażującego przywództwa i kompetencji w zakresie współpracy oraz udzielania informacji zwrotnej. Istotną rolę w projektowaniu rozwoju miały też identyfikacja i wsparcie unikatowych specjalistycznych kompetencji oraz wspieranie postawy dzielenia się wiedzą poprzez wdrożenie spójnego standardu w zakresie udzielania informacji zwrotnej. W ten sposób funkcja rozwoju wspierała realizację strategii biznesowej.

Kompetencje zarządzania kadry menedżerskiej były rozwijane poprzez kompleksowy program rozwoju, dedykowany wszystkim szczeblom zarządzania i wdrażający spójny standard. Program dotyczył w szczególności kształtowania angażującego przywództwa, zarządzania przez wartości, wzmacniania efektywności i budowania wielopłaszczyznowej współpracy oraz innowacyjności w zespole.

Kadra menedżerska uczestniczyła także w programach szkoleniowych w zakresie przeciwdziałania mobbingowi, prawa pracy oraz etyki w zarządzaniu i biznesie. Programy te były wyrazem szczególnej dbałości o zarządzanie poprzez etykę i poszanowanie wartości firmowych.

PKN ORLEN proponował pracownikom różnorodną i szeroką ofertę działań rozwojowych, chcąc wspierać indywidualne potrzeby. Pracownicy uczestniczyli w szkoleniach specjalistycznych (otwartych i zamkniętych) projektowanych ściśle pod kątem potrzeb danego obszaru lub pracownika, studiach podyplomowych, MBA, coachingu, mentoringu oraz poszerzali i wymieniali z innymi wiedzę o rynku poprzez udział w konferencjach i wydarzeniach branżowych.

W ramach programów wewnętrznych realizowane były programy rozwoju kompetencji w zakresie zarządzania projektami, negocjacji handlowych i biznesowych, efektywnej komunikacji i współpracy w zespole, innowacji ukierunkowanych na pragmatyczne techniki oraz trenera wewnętrznego w obszarze Produkcji.

Podobnie jak w latach ubiegłych, kontynuowane były programy wspierające kulturę bezpieczeństwa pracy: od projektów edukacyjnych po szkolenia obligatoryjne oraz studia podyplomowe dedykowane PKN ORLEN w zakresie bezpieczeństwa procesów przemysłowych. Kontynuowana była także Akademia Bezpiecznej Jazdy ORLEN, której celem jest doskonalenie technik bezpiecznej jazdy samochodem i reagowania w sytuacjach trudnych na drodze.

Kontynuowano także naukę języków obcych w ramach projektów: Akademii Językowej PKN ORLEN oraz wakacyjnych kursów języka angielskiego. Działania szkoleniowo-rozwojowe realizowane były nie tylko w formie szkoleń stacjonarnych, ale również w formie szkoleń e-learningowych.

Łącznie w całej Grupie ORLEN średnia ilość godzin szkoleniowych przypadająca na pracownika w Grupie ORLEN wyniosła w 2018 roku - **21,9 dni**.

Średnia ilość godzin szkoleniowych w Grupie ORLEN

Średnia ilość godzin szkoleniowych na pracownika, w tym:	j.m.	2018
Kobiety	[liczba]	18,3
Mężczyźni	[liczba]	20,7
Menedżer	[liczba]	24,5
Nie-menedżer	[liczba]	19,6

Opis wskaźnika został opracowany na podstawie średnich wartości wskazanych przez spółki Grupy ORLEN.

Dialog społeczny i świadczenia socjalne

Grupa ORLEN dba o prowadzenie dialogu społecznego opartego na niezależności stron, działaniu zgodnym z prawem, a także zaufaniu, wzajemnym szukaniu kompromisu i przestrzeganiu przyjętych reguł. Obowiązujące w PKN ORLEN zasady dialogu społecznego wynikają z powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz regulacji wewnętrznych: Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy, oraz odrębnych, szczegółowych Porozumieniach. Pozwala to na budowanie konstruktywnych i trwałych rozwiązań we współpracy z przedstawicielami pracowników.

Grupa ORLEN zapewnia pracownikom świadczenia socjalne obejmujące dofinansowanie wypoczynku lub leczenia sanatoryjnego, opieki nad dzieckiem, wypoczynku dzieci i młodzieży, wyprawek szkolnych. Tradycją stały się upominki świąteczne dla dzieci pracowników. Pracodawca finansowo wspiera rodziny o niskich dochodach. Pracownicy mają również możliwość uzyskania dofinansowania zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalno-oświatowych czy turnusu rehabilitacyjnego. Istnieje również możliwość otrzymania bezwrotnej zapomogi oraz zwrotnej pożyczki na cele mieszkaniowe. PKN ORLEN zapewnia jednolity pakiet świadczeń socjalnych pracownikom spółek Grupy ORLEN, z którymi współpracuje w ramach wspólnej działalności socjalnej. Spółki, z którymi PKN ORLEN prowadzi wspólną działalność socjalną (stan na 31.12.2018 roku): Basell ORLEN Polyolefins, Centrum Edukacji, ORLEN Administracja, ORLEN Asphalt, ORLEN Centrum Serwisowe, ORLEN Eko, ORLEN KolTrans, ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych, ORLEN Laboratorium, ORLEN Ochrona, ORLEN Paliwa, ORLEN Projekt, ORLEN Upstream, ORLEN Serwis, Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny, Fundacja ORLEN – DAR SERCA.

Świadczenia dodatkowe nie są zróżnicowane ze względu na rodzaj zawartej umowy o pracę (na czas określony lub nieokreślony) czy zatrudnienie w określonym wymiarze czasu pracy oraz lokalizację. Świadczenia w ramach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFSS) przysługują wszystkim pracownikom zatrudnionym na podstawie umowy o pracę, niezależnie od wymiaru etatu. Ponadto, pracownicy PKN ORLEN objęci są Pracowniczym Programem Emerytalnym, tzw. III Filarem. Dodatkowo PKN ORLEN pokrywa częściowo pracownikom składkę PZU. Dotyczy to pracowników zatrudnionych na umowę o pracę po przepracowaniu 3 miesięcy w Spółce, niezależnie od rodzaju umowy.

Zakres świadczeń socjalnych z ZFSS, które mają zapewnione byli pracownicy (emeryci, renciści, PDOE) PKN ORLEN i spółek z Grupy ORLEN prowadzących wspólną działalność socjalną jest następujący:

- Dofinansowanie wypoczynku lub leczenia sanatoryjnego.
- Dofinansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży.
- Dofinansowanie wyprawki szkolnej.
- Upominki świąteczne dla dzieci.
- Bezwrotne zapomogi.

- Pożyczki na cele mieszkaniowe.

Dodatkowo:

- Ekwiwalent w formie pieniężnej dla osób o niskich dochodach.
- Jubileusz urodzin od 70 roku życia co 5 lat a od 95 co roku w formie pieniężnej.
- Spotkania z byłymi pracownikami w Radach Klubu Seniora na terenie całego kraju.

W Grupie ORLEN nie ma znaczenia lokalizacja, w jakiej pracownik wykonuje pracę ani rodzaj umowy o pracę. Wszystkim pracownikom przysługują takie same świadczenia. Różnice w świadczeniach na przykład dotyczących ubezpieczeń uzależnione są od pracodawcy, u którego pracownik jest zatrudniony. W PKN ORLEN ubezpieczenie grupowe obejmuje wszystkich pracowników, którzy zadeklarowali przystąpienie do ubezpieczenia. Pracownicy mają do wyboru jeden z wariantów.

W spółkach Grupy ORLEN funkcjonują ubezpieczenia grupowe, ale każda spółka w tym zakresie działa indywidualnie.

Poza wyżej opisanymi programami PKN ORLEN wspiera również ciągłość zatrudnienia pracowników, których stosunki pracy zostają rozwiązane w związku z procesami restrukturyzacyjnymi, oferując pakiety szkoleniowe. W ramach pakietu PKN ORLEN finansuje szkolenia przydatne w dalszej ścieżce zawodowej, wskazane przez zainteresowaną osobę.

Opieka medyczna

PKN ORLEN zapewnia szeroko pojętą profilaktykę zdrowotną obejmującą opiekę medyczną wykraczającą poza zakres medycyny pracy. Świadczenia medyczne oraz różnego rodzaju programy zdrowotne realizowane są we współpracy z Centrum Medycznym Medica Sp. z o.o. w Płocku oraz Wojskowym Instytutem Medycznym w Warszawie. W 2018 roku realizowano badania profilaktyczne w miejscu pracy w ramach akcji „Profilaktyka na Wyciągnięcie Ręki”. Podobne programy opieki medycznej i profilaktycznej funkcjonują również w pozostałych spółkach Grupy ORLEN.

Pracodawca Przyjazny Rodzinie

Jako firma wdrażająca nowoczesne rozwiązania zmierzające do zachowania równowagi pomiędzy aktywnością zawodową a życiem rodzinnym, PKN ORLEN realizuje program „Pracodawca Przyjazny Rodzinie”, zawierający takie rozwiązania jak: dodatkowe dwa dni opieki nad dzieckiem do 3 roku życia, dwa dni opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym do 24 roku życia, żłobek dla dzieci pracowników Grupy ORLEN, dodatkowa godzina na karmienie, opieka medyczna w ciąży, pokoje dla matek karmiących, upominek z okazji narodzin dziecka, przesyłanie do osób na urloпах rodzicielskich i wychowawczych informacji z życia firmy. Wiele elementów z tego programu w ramach dobrych praktyk zostało wdrożonych przez Spółki Grupy ORLEN.

Kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy uwzględnione w formalnych porozumieniach zawartych ze związkami zawodowymi

Zgodnie z Kodeksem Pracy, kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy są uwzględnione w formalnych porozumieniach zawartych ze związkami zawodowymi obowiązujących w spółkach Grupy ORLEN z siedzibą w Polsce. Są one zawarte w:

- Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy (ZUZP) opracowanym i zarejestrowanym przez Państwowego Okręgowego Inspektora Pracy w Warszawie, zgodnie z przepisami Działu XI Kodeksu Pracy oraz obowiązującym rozporządzeniem MPIPS w kwestii trybu postępowania w sprawie rejestracji układów zbiorowych pracy, prowadzenia rejestru układów i akt rejestrowych oraz wzorów klauzul rejestracyjnych i kart rejestrowych, oraz/lub
- Regulaminie pracy ustalonym zgodnie z przepisami rozdziału IV Kodeksu Pracy.

Dotyczą one organizacji bezpiecznych oraz higienicznych warunków pracy. W Grupie Kapitałowej jest prowadzony transparentny dialog społeczny. Terminy dla poszczególnych procesów zasadniczo wynikają z powszechnie obowiązujących przepisów prawa, a w niektórych przypadkach są nawet korzystniejsze.

Również w spółkach zagranicznych Grupy ORLEN – Grupa Unipetrol w Czechach i ORLEN Lietuva na Litwie – kwestie związane z bezpieczeństwem i higieną pracy zostały ujęte w załącznikach do układów zbiorowych pracy. Natomiast w spółce ORLEN Deutschland, w której nie funkcjonują związki zawodowe, nie występują formalne porozumienia i układy zbiorowe. Podobnie jest w spółce ORLEN Upstream Canada, w której wszyscy pracownicy podlegają pod regulacje z obszaru bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujące w Prowincji Alberta.

Różnorodność i Równość Szans

Naszym priorytetem jest kształtowanie kultury organizacyjnej opartej na wartościach, uwzględniającej aspekty dotyczące różnorodności.

W PKN ORLEN kwestie związane z zarządzaniem różnorodnością uregulowane są w poniższych dokumentach:

- Regulamin Pracy dla PKN ORLEN.
- **Wartości i zasady postępowania PKN ORLEN.**
- Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla Pracowników PKN ORLEN.
- Polityka zarządzania potencjałem Pracowników Grupy ORLEN.
- **Strategia CSR dla PKN ORLEN** (zapisy w zakresie zarządzania rozwojem i różnorodnością).
- Polityka określająca warunki i zasady pracy osób niepełnosprawnych w PKN ORLEN.
- Polityka zasad udzielania pomocy pracownikom PKN ORLEN w sytuacjach kryzysowych.
- Odrębny wewnętrzny akt organizacyjny w sprawie Projektu Pracodawca Przyjazny Rodzinie.

Celami działań związanymi z zarządzaniem różnorodnością są:

- Równe traktowanie pracowników w zatrudnieniu oraz zakaz dyskryminacji.
- Poszanowanie dla różnorodności.
- Zarządzanie różnicami kulturowymi.
- Otwartość na zatrudnianie osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych marginalizacją na rynku pracy.
- Wspieranie inicjatyw pracowniczych związanych z praktykami równościowymi w firmie.
- Polityka wynagradzania i premiowania.
- Standardy zatrudniania i wynagradzania oddelegowanych pracowników, tj. ekspatów i inpatów.
- Dostosowanie miejsc pracy do potrzeb pracowników (np. osób z niepełnosprawnościami, matek karmiących).
- Wsparcie dla grup znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
- Działania wspierające godzenie życia zawodowego i prywatnego (tzw. Programy Work-Life Balance).

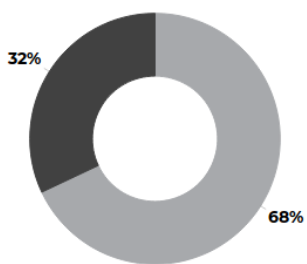
Ponadto polityka różnorodności w PKN ORLEN realizowana jest poprzez następujące działania:

- Organizacja szkoleń zawierających tematykę zarządzania różnorodnością.
- Przeprowadzanie kampanii informacyjnej dotyczącej budowania świadomości na temat niepełnosprawności w miejscu pracy uwzględniając spotkania informacyjno-konsultacyjne dla pracowników PKN ORLEN i spółek z Grupy ORLEN, dyżury ze specjalistą w tym zakresie.
- Wolontariat pracowniczy.
- Uwzględnianie aspektów dot. różnorodności w procesach i narzędziach HR (między innymi: rekrutacja, szkolenia i rozwój, wynagradzanie) oraz kształtowaniu kultury organizacyjnej.
- Warsztaty dla ekspatów w zakresie zarządzania różnicami kulturowymi.
- Cykliczne przeprowadzanie wśród pracowników badania zaangażowania i satysfakcji z pracy.
- Powołanie zespołu koordynującego przeciwdziałanie mobbingowi (Komisja Antymobbingowa powoływana przez pracodawcę do rozpatrywania skarg na wypadek zaistnienia w Spółce zachowań mobbingowych).
- Powołanie funkcji Rzecznika ds. Etyki, do którego można zgłaszać naruszenia „**Wartości i zasad postępowania PKN ORLEN S.A.**” (czyli dotyczących także dyskryminacji i mobbingu).
- Powołanie Komitetu Kapitału Ludzkiego, który opiniuje, zatwierdza/przekazuje do zatwierdzenia przez Zarząd PKN ORLEN i monitoruje przestrzeganie „**Wartości i zasad postępowania PKN ORLEN S.A.**” w szczególności rozpatruje istotne naruszenia, podejmuje działania naprawcze, wydaje wytyczne a także rozpatruje istotne zagadnienia dotyczące kwestii etycznych.

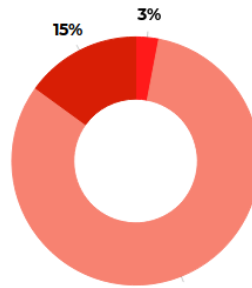
W skład Zarządu oraz Rady Nadzorczej PKN ORLEN wchodzi członkowie z wykształceniem, między innymi w zakresie prawa, ekonomii i chemii oraz różnorodnym doświadczeniem zawodowym.

Struktura członków Zarządów spółek Grupy ORLEN według płci i wieku na dzień 31 grudnia 2018 roku

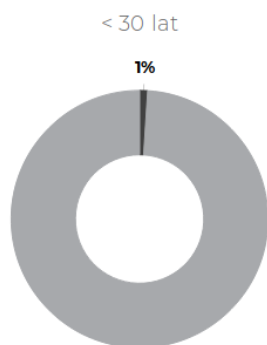

Mężczyźni Kobiety

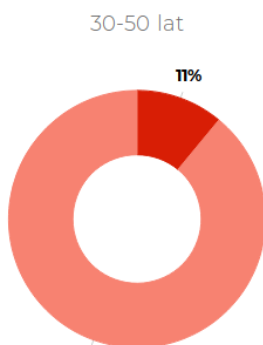

< 30 lat 30-50 lat > 50 lat

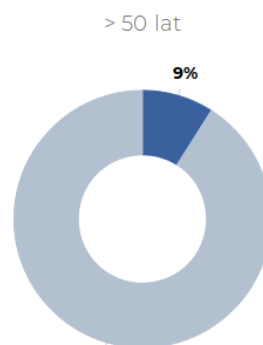
Pracownicy Grupy ORLEN według wieku na dzień 31 grudnia 2018 roku

Menedżerowie Nie-menedżerowie

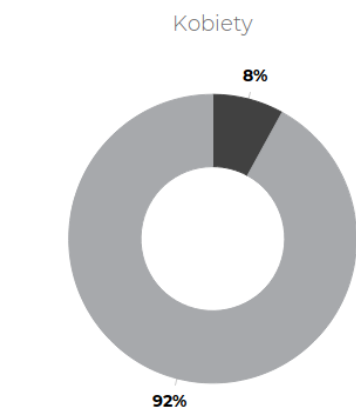

Menedżerowie Nie-menedżerowie

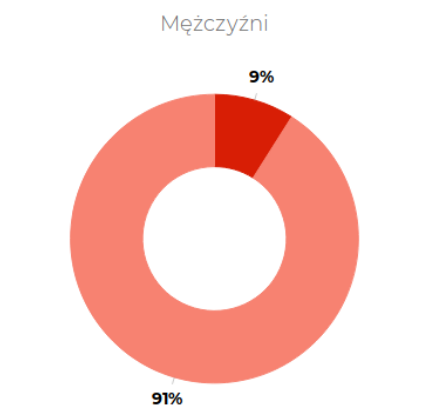

Menedżerowie Nie-menedżerowie

Pracownicy Grupy ORLEN według płci na dzień 31 grudnia 2018 roku

Menedżerowie Nie-menedżerowie

Menedżerowie Nie-menedżerowie

Bezpieczeństwo Pracowników i Podwykonawców

Dbłość o zdrowie i bezpieczeństwo osobiste Pracowników i Interesariuszy jest naturalnym oraz nieodłącznym elementem naszej kultury organizacyjnej i działalności biznesowej. W praktyce oznacza to realizację wszelkich działań mających na celu zapobieganie wypadkom, awariom przemysłowym, pożarom i innym, niepożądanym zdarzeniom. Takie podejście do zarządzania bezpieczeństwem w Grupie ORLEN wynika z przyjętej filozofii działania:

„To ludzie są naszą największą wartością i należy im zapewnić bezpieczne warunki pracy”

Strategia Bezpieczeństwa

Cele i zadania w zakresie bezpieczeństwa osobistego i procesowego są zdefiniowane w **Strategii Bezpieczeństwa** i obejmują następujące kluczowe obszary:

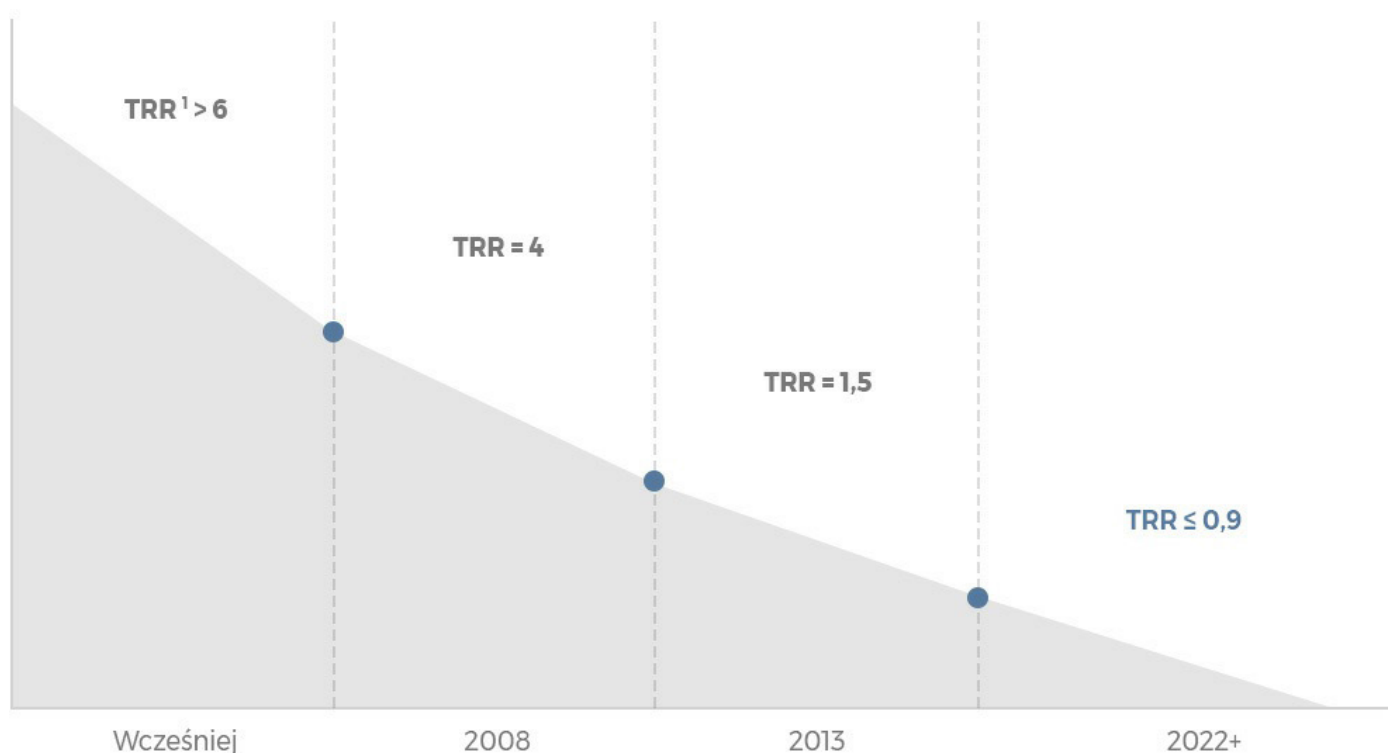
- Zarządzanie i przywództwo** – kształtowanie kultury bezpieczeństwa pracy w Koncernie zgodnej z wartościami, kombinacja wartości indywidualnych i grupowych, postaw, postrzegania, kompetencji i zachowań.
- Bezpieczeństwo osobiste** – kształtowanie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy pracowników Koncernu, w tym system nadzoru nad kontraktorami, działania profilaktyczne zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa pożarowego Koncernu, oraz ustalenie norm i właściwych przedsięwzięć organizacyjnych.
- Bezpieczeństwo procesowe** – działania określające metody i środki służące ochronie ludzi i środowiska przed skutkami zdarzeń wypadkowych oraz awarii przemysłowych, potrzeby przed wprowadzeniem zmian technologicznych, procesowych lub organizacyjnych, działania organizacyjne i techniczne zapewniające bezpieczne prowadzenie procesu oraz bezpieczeństwo personelu i jego obsługi, mające zapewnić niezawodność działania procesu, realizowane na każdym jego etapie.

Struktura Strategii Bezpieczeństwa

- Brak tolerancji dla zagrożenia wypadkami.
- Zero wypadków przy pracy.
- Dalsza poprawa bezpieczeństwa procesowego.

¹Wskaźnik TRR – międzynarodowy wskaźnik wypadkowości w przedsiębiorstwach liczony jako liczba wypadków przy pracy w danym okresie/liczbę roboczogodzin przepracowanych w tym okresie *1 000 000.

Zapewnienie najwyższych standardów bezpieczeństwa

Wszystkie działania w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy były ukierunkowane na zapewnienie najwyższych standardów bezpieczeństwa w Grupie ORLEN. W 2018 roku były wdrażane jednolite standardy bezpieczeństwa w ramach projektu **Safety Plus**, który obejmuje wdrożenie 15 standardów bezpieczeństwa stanowiących najwyższe, funkcjonujące standardy bezpieczeństwa, zidentyfikowane w branży paliwowo-energetycznej. Realizacja projektu zostanie ukończona w 2021 roku.

S1	Zezwolenia na wykonywanie prac niebezpiecznych
S2	Izolacja źródeł energii
S3	Prace w przestrzeniach zamkniętych
S4	Prace na wysokości
S5	Bezpieczne wykonywanie prac ziemnych
S6	Postępowanie powypadkowe
S7	Dostosowanie maszyn i narzędzi pod względem bezpiecznej eksploatacji w środowiskach roboczych
S8	Organizacja ćwiczeń doskonalących działania ratownicze
S9	Pomiary substancji niebezpiecznych
P1	Zapobieganie wyciekom
P2	Pogłębione analizy awarii przemysłowych
P3	Plany awaryjne: budowa / konstrukcja planów
M1	Przywództwo i rola kadry kierowniczej w kształtowaniu systemu bezpieczeństwa
M2	Zarządzanie podwykonawcami
M3	Zarządzanie prowadzeniem pojazdów

Realizowane były prace na rzecz wypracowania w obszarze bezpieczeństwa procesowego **Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Procesowym w oparciu o standard OSHA 1910.119**. System pozwoli jeszcze skuteczniej realizować działania w obszarze doskonałości operacyjnej poprzez zapewnienie bezpieczeństwa technicznego instalacji procesowych, magazynowych i pomocniczych, a tym samym zapobieganie wystąpieniu wszelkich niepożądanych zdarzeń mogących potencjalnie wpłynąć na bezpieczeństwo pracowników lub prowadzonych procesów.

W ramach utrzymywania i doskonalenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Procesowym (SZBP) w spółce, zgodnie z ustaleniami cyklu Deminga wymagana jest realizacja działań dotyczących:

- 1 Weryfikacji istniejącego stanu.
- 2 Przeprowadzenia sprawdzenia kompletności istniejących regulacji/zarządzeń wewnętrznych oraz opracowania i wdrożenia nowych regulacji/ zarządzeń.
- 3 Potwierdzenia pełnego wdrożenia poszczególnych elementów systemu.
- 4 Realizacji wymogów systemu w oparciu o regulacje/ zarządzenia i doskonalenia w niezbędnym zakresie.

Weryfikacji podlega spełnienie przez spółkę wymogów 14 elementów Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Procesowym w zakresie istniejących uregulowań, którymi dany element został wdrożony. Należą do nich:

- 1 **Kultura bezpieczeństwa**, czyli kształtowanie bezpieczeństwa oraz przywództwo w bezpieczeństwie w spółce poprzez decyzje i działania kadry kierowniczej ukierunkowane na zapewnienie jak najwyższego poziomu bezpieczeństwa pracownikom i prowadzonych procesów.
- 2 **Przywództwo w bezpieczeństwie**, czyli niezmiennie kluczowy aspekt w kształtowaniu systemu i kultury bezpieczeństwa – silne, nowoczesne przywództwo oraz rola, jaką odgrywa kadra kierownicza firmy, wpływająca na postawy i codzienne działania operacyjne wespół z wysoko kwalifikowanymi załogami.
- 3 **Obowiązki i kompetencje** pracowników, czyli określenie, na wszystkich poziomach organizacji, obowiązków pracowników odpowiedzialnych za działania na wypadek awarii przemysłowej, a także środki podjęte w celu uświadomienia potrzeby ciągłego doskonalenia i zapobiegania, realizowane poprzez między innymi określenie programów szkoleniowych oraz zapewnienia szkoleń dla pracowników odpowiedzialnych za działania proaktywne i zapobiegawcze, oraz na wypadek awarii przemysłowej na wszystkich poziomach organizacji, oraz dla innych osób pracujących w zakładzie, w tym podwykonawców.
- 4 **Informacje** dotyczące bezpieczeństwa procesowego, które są wiedzą potrzebną do określenia i realizacji zadań służących do osiągnięcia celów organizacji, dlatego muszą być aktualne i dostępne, aby być pomocą w podejmowaniu różnych decyzji.
- 5 **Mechanizmy**, czyli określenie funkcjonowania mechanizmów umożliwiających systematyczną analizę zagrożeń poważną awarią przemysłową oraz prawdopodobieństwo jej wystąpienia a w konsekwencji ryzyka jej wystąpienia i uniknięcia.
- 6 **Projektowanie** w oparciu o standardy i wytyczne na wszystkich etapach życia instalacji, z uwzględnieniem możliwości i sposobów zmniejszenia prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia awaryjnego.
- 7 **Instrukcje i procedury**, czyli określenie instrukcji bezpiecznego funkcjonowania instalacji, w których znajdują się substancje niebezpieczne, przewidziane dla normalnej eksploatacji instalacji, konserwacji i czasowych przerw w ruchu, a także instrukcje sposobu postępowania w razie konieczności dokonania zmian w procesie przemysłowym.
- 8 Nadzór nad **integralnością mechaniczną**, czyli stałe monitorowanie stanu technicznego aparatów i urządzeń dokonywane na drodze okresowych inspekcji, przeglądów oraz prób zgodnie z wymaganiami prawnymi, normami i standardami branżowymi.
- 9 **Praktyki bezpiecznej pracy**, czyli realizacja prac w obrębie instalacji z zachowaniem najwyższych standardów i wymagań celem zapewnienia bezpieczeństwa pracy na stanowiskach pracy, ciągłości prowadzonych procesów technologicznych i zapobiegania zdarzeniom awaryjnym.
- 10 **Zarządzanie zmianami i projektami**, czyli systemowe postępowanie w razie konieczności dokonania zmian w procesie przemysłowym, aby zidentyfikować, czy i w jaki sposób planowane zmiany mogą mieć wpływ na bezpieczeństwo procesowe.
- 11 **Zarządzanie kontraktorami**, czyli dokonanie i przestrzeganie ustaleń dotyczących bezpiecznego wykonywania prac na terenie PKN ORLEN przez pracowników tak, aby zagwarantowane było, jak najwyższe bezpieczeństwo na każdym etapie jej wykonywania.
- 12 **Reagowanie na awarie**, czyli określenie konieczności prowadzenia, z uwzględnieniem najlepszych dostępnych praktyk, monitoringu funkcjonowania instalacji, w których znajdują się substancje niebezpieczne, umożliwiającego podejmowanie działań korekcyjnych (korygujących) w przypadku wystąpienia zjawisk stanowiących odstępstwo od normalnej eksploatacji instalacji, w tym związanych ze zużyciem instalacji i korozją jej elementów.
- 13 **Analizy**, czyli prowadzenie systematycznej oceny zaistniałych zdarzeń awaryjnych i wykorzystywania nauki z zaistniałych zdarzeń awaryjnych mających miejsce zarówno w GK ORLEN, jak i na świecie, w tym określenie mechanizmów prowokujących konieczność i obowiązek takiej nauki (lessons learned).
- 14 **Auditowanie i ocena zgodności**, czyli systematyczna ocena i weryfikacja zgodności z wymaganiami systemu bezpieczeństwa procesowego oraz analiza jednego z podstawowych dokumentów (a jednocześnie systemowych zadań do realizacji podstawowego celu,

jakim jest zapobieganie, prewencja i proaktywność), czyli „Programu Zapobiegania Awariom” oraz systemu zarządzania bezpieczeństwem, prowadzona z punktu widzenia ich aktualności i skuteczności ze wskazaniem sposobu jej dokumentowania i zatwierdzania, a także wewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych, które są wymagane dla zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Bezpieczeństwo procesowe zaczyna przeistaczać się w szczególny rodzaj dziedziny związanej z inżynierią odporności, która definiuje dziś bezpieczeństwo jako zdolność do utrzymania sukcesu produkcyjnego przez system lub systemy techniczne zarówno w warunkach normalnych jak i awaryjnych. Nie zapominać należy o roli systemów organizacyjnych, których rolą także jest zdolność do natychmiastowej odpowiedzi celem utrzymania ciągłości prowadzonego biznesu.

Zestawienie zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w GK ORLEN

POLSKA		
PKN ORLEN	7 ZDR	10 ZZR
ORLEN PALIWA	6 ZDR	1 ZZR
BOP	1 ZDR	---
ANWIL	1 ZDR	---
ORLEN Południe	2 ZDR	---
ORLEN Aviation	---	1 ZZR
IKS „Solino”	1 ZDR	---
CZECHY		
UNIPETROL RPA	3 ZDR	---
UNIPETROL DOPRAVA	5 ZDR	---
PARAMO	1 ZDR	---
SPOLANA	1 ZDR	---
LITWA		
ORLEN Lietuva	2 ZDR	---

Powyższa infografika obrazuje zakres, jaki w głównej mierze obejmuje obszar bezpieczeństwa procesowego. W Grupie ORLEN aż 30 zakładów/obiektów zakwalifikowanych jest do zakładów o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, a prawie o połowę mniejsza liczba to zakłady o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zgodnie z ramami klasyfikacyjnymi jednolitej dla Europy tzw. Dyrektywy „Seveso III” zaimplementowanej do prawa krajowego wszystkich krajów UE w roku 2015. W Polsce jest to uregulowane poprzez Ustawę Prawo Ochrony Środowiska. Należy podkreślić, że w obydwu typach zakładów funkcjonuje nowoczesny i wciąż doskonały system zarządzania bezpieczeństwem procesowym, który jest zorganizowanym sposobem kierowania bezpieczeństwem obejmującym wszystkie istotne elementy bezpieczeństwa, o których mowa powyżej.

Aby obrazować aktualny stan bezpieczeństwa procesowego w spółkach produkcyjnych Grupy ORLEN, posługujemy się szeregiem wskaźników bezpieczeństwa procesowego, w tym zarówno opóźnionych, jak i wyprzedzających zgodnie ze standardami API 754, których monitorowanie i pomiar odbywa się poprzez wewnętrzną aplikację Spółki, co w konsekwencji prowadzi do najważniejszego celu całego systemu zarządzania bezpieczeństwem procesowym, a mianowicie zapobiegania i minimalizowania prawdopodobieństwa wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Raportowanie tych wskaźników pozwala również porównywać się z najlepszymi w branży i tym samym realizować cel związany z osiągnięciem doskonałości procesowej.

Kluczowe projekty w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy

Doskonalenie kultury bezpieczeństwa pracy

W zakresie doskonalenia kultury bezpieczeństwa pracy w spółkach Grupy ORLEN, zadaniem wiodącym było budowanie świadomości bezpiecznego wykonywania pracy i kreowanie proaktywnych postaw wśród pracowników oraz kontraktorów. Jednym z programów mającym na celu podniesienie kultury bezpieczeństwa osobistego jest realizowany w PKN ORLEN „System Wsparcia Pracowników”. Program stanowi dostosowaną do potrzeb Spółki formę realizowanego w przedsiębiorstwach produkcyjnych podejścia Behaviour-Based Safety (BBS). Metoda polega na wzmocnieniu bezpiecznych zachowań pracowników podczas wykonywanej pracy, a także promowanie dobrych praktyk BHP. W 2018 roku kontynuowano współpracę z Politechniką Łódzką w zakresie prowadzenia dedykowanych edycji studiów podyplomowych „Bezpieczeństwo procesów przemysłowych”, w których udział wzięli pracownicy Grupy ORLEN. Dzięki czemu kompetencje w zakresie bezpieczeństwa procesowego

uzyskało ponad 150 pracowników Grupy ORLEN pracujących w różnych obszarach od produkcji po inwestycje. Świadomość i percepcja bezpieczeństwa jest kształtowana na wielu poziomach organizacyjnych. Kontynuowano również współpracę z Politechniką Warszawską obejmującą wykłady tematyczne realizowane przez pracowników PKN ORLEN na temat bezpieczeństwa technicznego.

System obligatoryjnych szkoleń dla pracowników i kontraktorów z zakresu bezpieczeństwa

Zarówno dla pracowników, jak i kontraktorów Grupy ORLEN realizowane są **szkolenia obligatoryjne z zakresu bezpieczeństwa**. Ich przeprowadzanie ma na celu zapoznanie pracowników i kontraktorów ze standardami bezpieczeństwa obowiązującymi w spółkach Grupy ORLEN. Podczas szkoleń budowana jest świadomość pracowników i kontraktorów w zakresie właściwej oceny sytuacji, znajomości potencjalnego ryzyka i sposobów jego ograniczania, przestrzegania procedur i zasad bezpieczeństwa, właściwego korzystania z systemów i środków ochrony, a także zgłaszania spostrzeżeń dotyczących potencjalnych sytuacji niebezpiecznych. Przedmiotowy system szkoleń zawiera również narzędzia stosowane do weryfikacji wiedzy wśród pracowników i kontraktorów.

System kontroli i audytów

W Grupie ORLEN przeprowadzane są systematyczne **audyty wewnętrzne spółek**. W roku 2018 zrealizowano 4 wizyty doradcze (audyty) oraz 10 reaudytów. Ich istotnym elementem są tzw. **Spacery Bezpieczeństwa („Safety Walks”)**, przeglądy stanu bezpieczeństwa na wizytowanych obiektach. Wyniki ich oceny oraz spostrzeżenia stanowią podstawę opracowywania i realizacji „Planów działań korygujących i doskonalących” i „Planów Poprawy Stanu BHP”. Ponadto w spółkach przeprowadzane są audyty wewnętrzne, audyty jednostek certyfikujących oraz jednostek zajmujących się doradztwem w zakresie zarządzania ryzykiem. Przeprowadzane są systematyczne **audyty obszarów bezpieczeństwa wśród kontraktorów** realizujących prace na rzecz Grupy ORLEN.

Programy motywacyjne i kampanie informacyjne popularyzujące tematykę bezpieczeństwa pracy, propagujące zdrowy styl życia oraz promujące zasadę równowagi pomiędzy pracą i odpoczynkiem.

W Grupie ORLEN realizowane są działania mające na celu promowanie bezpiecznej realizacji pracy wśród pracowników i kontraktorów, między innymi **konkursy „Bezpieczny Remont”, „Bezpieczny Wykonawca” i „Program Zachęt BHP”**. Ponadto przeprowadzane są **kampanie informacyjne** popularyzujące tematykę bezpieczeństwa pracy, propagujące zdrowy styl życia oraz promujące zasadę równowagi pomiędzy pracą i odpoczynkiem. Jedną z takich inicjatyw są realizowane w Grupie ORLEN **Dni Bezpieczeństwa Pracy i Ochrony Zdrowia**. W 2018 roku dla pracowników zostały zorganizowane między innymi miasteczko „Świadomego Kierowcy”, stoiska medyczne, kino 7D.

Identyfikacja i wdrażanie innowacji oraz dobrych praktyk

Prowadzona jest ciągła identyfikacja najlepszych stosowanych praktyk, poprzez wymianę doświadczeń pomiędzy spółkami Grupy ORLEN, jak również korzystanie z doświadczeń firm z branży ropy i gazu o światowym zasięgu. Wśród realizowanych w Spółkach Grupy ORLEN projektów możemy wymienić System LOTO oraz Lean Manufacturing.

System Lockout – Tagout – LOTO – jest to planowo prowadzone działanie, które obejmuje odłączanie energii zasilającej od urządzeń przemysłowych i maszyn na czas wykonywania na nich prac konserwacyjnych lub naprawczych. Lockout chroni pracowników przed ponownym włączeniem urządzenia, dopóki nie zostanie zdjęty. Tagout to zawieszka (tag) informująca i ostrzegająca, że dane urządzenie jest zablokowane na czas przeglądu i nie może być załączone, dopóki zawieszka nie zostanie zdjęta. Wdrażany w celu wyeliminowania przypadkowego i niekontrolowanego załączenia maszyn lub uwolnienia niebezpiecznych energii podczas trwania/wykonywania prac eksploatacyjnych, inwestycyjnych i remontowych oraz pracach serwisowo-konserwacyjnych tak, aby zapobiec wypadkom i zdarzeniom wynikającym z nieoczekiwanego uruchomienia lub ponownego zasilenia energią maszyn, urządzeń lub instalacji.

Lean Manufacturing – to system zarządzania, który ma za zadanie ograniczanie marnotrawstwa oraz eliminację niepotrzebnych operacji, działań i procedur w realizowanych procesach, jednocześnie dostarczając produkty i usługi o jak najwyższej jakości oczekiwanej przez klientów, zachowując niskie koszty produkcji i wykorzystując relatywnie niską ilość surowców.

System analizy zdarzeń i ocena ryzyk

Zaistniałe w Grupie ORLEN zdarzenia wypadkowe oraz awaryjne poddawane są analizie oraz ocenie możliwości ponownego wystąpienia. Za pomocą **„Alertów Bezpieczeństwa”** realizowana jest komunikacja dotycząca zdarzeń potencjalnie wypadkowych i awaryjnych. W zakresie zdarzeń awaryjnych przeprowadzane są tzw. **„Lesson Learned”** z zastosowaniem list kontrolnych mających na celu identyfikację działań zapobiegawczych w różnych lokalizacjach Grupy ORLEN. Wdrożono narzędzia do analizowania potencjalnego ryzyka wystąpienia wypadków przy pracy i zdarzeń awaryjnych. W wyniku ich oceny realizowane są działania zapobiegawcze. W Grupie ORLEN przeprowadzane są analizy zagrożeń procesowych, między innymi metodą HAZOP, stosowaną do określania możliwości wystąpienia zagrożeń w zakładach przemysłowych. Polega na systematycznym przeglądzie założeń projektowych i procesu technologicznego pod kątem możliwych odchyśleń od przyjętych parametrów.

Zakładowa Straż Pożarna

Podstawowym zadaniem Zakładowej Straży Pożarnej jest prowadzenie działań ratowniczo-gaśniczych na terenie obiektów PKN ORLEN, jak również na terenie całego kraju w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego i Systemu Pomocy w Transporcie Materiałów Niebezpiecznych (SPOT). Zakładowa Straż Pożarna odpowiada także za nadzór nad przygotowaniem obiektów Spółki do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych. Zakładowa Straż Pożarna prowadzi również działania ratownictwa chemicznego, technicznego, wykonuje prace uszczelniające, uczestniczy w posterunkach asekuracyjnych w czasie awaryjnych stanów instalacji, zabezpiecza prowadzone prace pożarowo niebezpieczne na terenie Zakładu Produkcyjnego w Płocku oraz realizuje zadania z zakresu prewencji przeciwpożarowej. Strażacy są wyspecjalizowani w gaszeniu pożarów w przemyśle rafineryjnym i petrochemicznym, usuwaniu skutków awarii chemicznych oraz prowadzeniu

działań w zakresie ratownictwa wodnego, technicznego, przedmedycznego i wysokościowego. Od kilku lat aktywnie współpracują ze strażami pożarnymi działającymi w ramach Grupy ORLEN, podejmując działania na rzecz bezpieczeństwa. Strażacy wyposażeni są między innymi w ponad 20 specjalistycznych samochodów gaśniczych, ratowniczych, wysokowydajne pompy i działka gaśnicze, łódź ratowniczą oraz specjalistyczny sprzęt ochronny zapewniający bezpieczeństwo pracowników. Znaczącym osiągnięciem w zakresie podwyższenia bezpieczeństwa pożarowego na terenie Zakładu Produkcyjnego w Płocku było uruchomienie we wrześniu 2018 roku II Oddziału Zakładowej Straży Pożarnej. Zlokalizowany jest on w rejonie newralgicznych instalacji przerobu ropy i zapewnia możliwość jeszcze szybszego reagowania na występujące zagrożenia.

Ćwiczenia pracowników i służb ratowniczo-gaśniczych

W spółkach Grupy ORLEN przeprowadzane są systematycznie ćwiczenia na wypadek zaistnienia zdarzenia awaryjnego. Dzięki tym działaniom pracownicy wiedzą jak zachować się w sytuacji zagrożenia. Są one również okazją do doskonalenia współpracy, zmierzającej do minimalizacji potencjalnych skutków awarii.

Monitorowanie integralności majątku produkcyjnego i program utrzymania ruchu

Podstawą zachowania integralności środków trwałych są **terminowe czynności inspekcyjno-dozorowe**. Wykonywane są w trakcie zaplanowanych postojów remontowych i technologicznych w oparciu o wieloletni harmonogram. Dedykowanym programem określającym między innymi terminy wykonania testów i sprawdzeń funkcjonalności objęte są również automatyczne układy sterowania i zabezpieczeń. Równocześnie, we współpracy i pod nadzorem Urzędu Dozoru Technicznego (UDT), prowadzone jest wdrażanie **programu RBI (Risk Based Inspection)** dla obiektów w Płocku. Wartością dodaną programu jest ciągle zwiększanie dostępności i bezpieczeństwa instalacji przy zachowaniu integralności majątku produkcyjnego. Dodatkowo funkcjonuje **program Autonomicznego Utrzymania Ruchu (AUR)**, dzięki któremu możliwe jest zapewnienie wyższego poziomu niezawodności i bezpieczeństwa instalacji produkcyjnych.

Zarządzanie Bezpieczeństwem Wykonawców Zewnętrznych

Opracowany i wdrożony został model systemu zarządzania bezpieczeństwem wykonawców zewnętrznych, którego istotą jest realizacja wyznaczonych celów głównych: **zmniejszenie ilości wypadków, pożarów i zdarzeń awaryjnych, brak tolerancji dla nieakceptowalnego ryzyka.**

Wynikają z nich następujące zrealizowane w 2018 roku cele cząstkowe:

- Zapewnienie wykonawcom profesjonalnie przygotowanych do realizacji zadań.
- Ustalenie jasnych reguł.
- Zwiększenie świadomości pracowników spółki oraz wykonawców zewnętrznych i ich pracowników.
- Zapewnienie wykonywania prac w sposób bezpieczny i prawidłowy.
- Potwierdzenie odbycia szkolenia dla ściśle określonych miejsc.
- Komunikowanie zagrożeń i szybka reakcja na nie.

Podstawowe informacje i wskaźniki dotyczące obszaru bezpieczeństwa Grupy ORLEN

Wypadki przy pracy pracowników i kontraktorów Grupy ORLEN

	2018		2017	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Łączna ilość wypadków przy pracy pracowników Grupy ORLEN ¹	4	38	5	42
Łączna ilość wypadków przy pracy kontraktorów Grupy ORLEN ²	18	32	10	24
Łączna ilość wypadków przy pracy pracowników i kontraktorów Grupy ORLEN	22	70	15	66

Regiony³

	2018			2017		
	Polska	Czechy	Litwa	Polska	Czechy	Litwa
Łączna ilość wypadków przy pracy pracowników Grupy ORLEN ¹	27	13	2	30	14	3
Łączna ilość wypadków przy pracy kontraktorów Grupy ORLEN ²	30	17	3	29	4	1
Łączna ilość wypadków przy pracy pracowników i kontraktorów Grupy ORLEN	57	30	5	59	18	4

¹Liczba uznanych wypadków przy pracy pracowników spółek Grupy ORLEN przez pracodawcę, które były bezpośrednią przyczyną wystawienia zwolnienia lekarskiego.

²Liczba uznanych wypadków przy pracy pracowników firm zewnętrznych spółek Grupy ORLEN wykonujących pracę na jej rzecz i na terenie należącym lub dzierżawionym przez spółkę koncernu, które były bezpośrednią przyczyną wystawienia zwolnienia lekarskiego. W myśl definicji kontraktorami są również pracownicy Stacji Paliw PKN ORLEN.

³Regiony – kluczowe rynki, gdzie Grupa ORLEN posiada aktywa produkcyjne.

	2018		2017	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Ilość wypadków lekkich pracowników Grupy ORLEN	4	37	5	42
Ilość wypadków ciężkich pracowników Grupy ORLEN	0	1	0	0
Ilość wypadków śmiertelnych pracowników Grupy ORLEN	0	0	0	0
Łączna ilość wypadków przy pracy pracowników Grupy ORLEN	4	38	0	42

98% wypadków przy pracy **pracowników** Grupy ORLEN odnotowanych w 2018 roku stanowią wypadki o charakterze lekkim. Odnotowano jeden wypadek o charakterze ciężkim.

	2018		2017	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Ilość wypadków lekkich kontraktorów Grupy ORLEN	18	18	10	21
Ilość wypadków ciężkich kontraktorów Grupy ORLEN	0	8	0	3
Ilość wypadków śmiertelnych kontraktorów Grupy ORLEN	0	6	0	0
Łączna ilość wypadków przy pracy kontraktorów Grupy ORLEN	18	32	10	24

Regiony³

	2018			2017		
	Polska	Czechy	Litwa	Polska	Czechy	Litwa
Ilość wypadków lekkich kontraktorów Grupy ORLEN	30	6	0	28	3	0
Ilość wypadków ciężkich kontraktorów Grupy ORLEN	0	5	3	1	1	1
Ilość wypadków śmiertelnych kontraktorów Grupy ORLEN	0	6	0	0	0	0
Łączna ilość wypadków przy pracy kontraktorów Grupy ORLEN	30	17	3	29	4	1

W 2018 roku wzrosła liczba wypadków wśród **kontraktorów** Grupy ORLEN o charakterze śmiertelnym, zbiorowym i ciężkim. W wyniku wystąpienia jednego zdarzenia (eksplozja i wypadek zbiorowy) na terenie Terminalu w Kralupach UNIPETROL RPA, s.r.o. odnotowano 6 wypadków wśród kontraktorów ze skutkiem śmiertelnym. Natomiast w kategorii wypadki ciężkie odnotowano wzrost o 5 wypadków kontraktorów, w porównaniu z 2017 rokiem. Wypadki, w których odnotowano tzw. skutki ciężkiego uszczerbku na zdrowiu kontraktorów miały miejsce w: Grupie UNIPETROL oraz Grupie ORLEN Lietuva”

Całkowity Wskaźnik Wypadkowości TRR (pracowników i kontraktorów)⁴

Zgodnie z przyjętą ideą, iż „Bezpieczeństwo pracowników firm zewnętrznych jest tak samo ważne jak i bezpieczeństwo pracowników Grupy ORLEN”, od 2015 roku funkcjonuje w Grupie ORLEN Całkowity Wskaźnik Wypadkowości TRR (pracowników i kontraktorów).

	2018	2017
Całkowity Wskaźnik Wypadkowości TRR (pracowników i kontraktorów)	1,03	0,95

⁴Liczony jako łączna ilość wypadków przy pracy pracowników i kontraktorów spółek Grupy ORLEN ze zwolnieniami lekarskimi w danym okresie x 1.000.000 / liczba roboczogodzin przepracowanych przez pracowników i kontraktorów w tym okresie.

W 2018 roku odnotowano niewielki wzrost wartości Całkowitego Wskaźnika Wypadkowości TRR (pracowników i kontraktorów). Jest to typowe zjawisko wynikające nie tylko ze wzrostu liczby zdarzeń wypadkowych, ale oddające poprawę jakości ich raportowania oraz zwiększony poziom świadomości osób objętych tym procesem. Opracowano jednoznaczne kryteria i metody raportowania oraz rejestracji zdarzeń, a na ich podstawie prowadzona jest analityka zarówno ilości, jak i przyczyn zdarzeń. I tak analizy zdarzeń wypadkowych w latach 2015-2018 wskazały, że jedną z głównych przyczyn wypadków przy pracy był błąd ludzki wynikający z nieprawidłowego/ryzykownego zachowania pracowników. Dalsze ograniczenie liczby zdarzeń wypadkowych będzie wynikiem wzrostu świadomości kadry pracowniczej i zarządzającej. Oprócz działań profilaktycznych, efekt taki ma przynieść wdrażanie programów dotyczących poprawy bezpieczeństwa przez zachowanie. Promują one nie tylko odpowiedzialność za bezpieczeństwo swoje i w swoim miejscu pracy, ale współodpowiedzialność tj. zwracanie uwagi na działania współpracowników i ich możliwe konsekwencje, jak również analizę ryzyka jako niezbędny element realizacji procesu pracy.

Wskaźnik wypadkowości TRR pracowników Grupy ORLEN⁵

	2018	2017
Kobiety	0,41	0,56
Mężczyźni	1,44	1,64
Ogółem	1,17	1,36

⁵Ilość wypadków przy pracy pracowników spółek Grupy ORLEN ze zwolnieniami lekarskimi w danym okresie x 1.000.000 / liczba roboczogodzin przepracowanych przez pracowników w tym okresie.

Wskaźnik wypadkowości TRR pracowników Grupy ORLEN⁵

Regiony ³	2018	2017
Polska	1,09	1,26
Czechy	1,71	1,91
Litwa	0,68	1,07
Ogółem	1,17	1,36

Wartość Wskaźnika Wypadkowości TRR pracowników Grupy ORLEN od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Zjawisko to odzwierciedla proces trwającej stabilizacji poziomu wypadkowości Koncernu po radykalnej serii spadku wartości Wskaźnika Wypadkowości TRR pracowników Grupy ORLEN, trwającej do 2014 roku.

Wskaźnik ciężkości i liczba dni absencji poszkodowanych pracowników w wypadkach przy pracy w Grupie ORLEN w 2018 roku

Wskaźnik ciężkości dla wypadków przy pracy odnotowanych wśród pracowników w Grupie ORLEN⁶

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
64,71	105,5	60,42

Wskaźnik ciężkości dla wypadków przy pracy odnotowanych wśród pracowników w Grupie ORLEN⁶

Ogółem	Polska	Czechy	Litwa
64,71	60,15	71,23	84,00

⁶Wynik ilorazu liczby dni absencji chorobowej poszkodowanych w wypadkach przy pracy pracowników Grupy ORLEN oraz liczby uznanych przez pracodawcę wypadków przy pracy pracowników koncernu skutkujących zwolnieniami lekarskimi.

Liczba dni absencji poszkodowanych pracowników w wypadkach przy pracy w Grupie ORLEN⁷

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2718	422	2296

Liczba dni absencji poszkodowanych pracowników w wypadkach przy pracy w Grupie ORLEN⁷

Ogółem	Polska	Czechy	Litwa
2718	1624	926	168

⁷Liczba faktycznych dni absencji chorobowej pracownika spółek Grupy ORLEN w danym okresie czasu, które były wynikiem uznanego przez pracodawcę wypadku przy pracy.

Dbłość o bezpieczeństwo pracy i ochronę zdrowia pracowników firm zewnętrznych, realizujących prace na terenie Grupy ORLEN, jest jednym z priorytetów strategii Koncernu. W celu ciągłej poprawy bezpieczeństwa kontraktorów konsekwentnie i długofalowo budowana jest ich świadomość w zakresie właściwej oceny sytuacji, znajomości potencjalnego ryzyka i sposobów jego ograniczania, przestrzegania procedur i zasad bezpieczeństwa, właściwego korzystania z systemów i środków ochrony, a także zgłaszania spostrzeżeń dotyczących potencjalnych sytuacji niebezpiecznych. Oprócz prowadzenia analiz zdarzeń wypadkowych kontraktorów Grupy ORLEN, poddawane są badaniu również dane dotyczące absencji chorobowej, wynikającej z zaistnienia wypadku przy pracy kontraktorów realizujących prace na terenie spółek Koncernu.

Grupa ORLEN nie posiada narzędzi prawnych pozwalających na upublicznienie przedmiotowych informacji.

	2018	2017	2016
Pracownicy administracyjno-biurowi	0	0	0
Wyższy i średni personel techniczny	0	0	0
Pracownicy obsługujący instalacje i urządzenia technologiczne	1	3	4
Pracownicy wykonujący prace konserwacyjno-remontowe	1	0	2
Pracownicy zatrudnieni w transporcie i magazynowaniu	1	0	2
Ogółem *ORLEN Lietuva; ** ORLEN Lietuva (2) i UNIPETROL RPA (1)	3**	3*	6*

⁸Ilość uznanych chorób zawodowych określa liczbę decyzji wydanych przez Państwowego Inspektora Sanitarnego stwierdzających choroby zawodowe u pracowników, którzy pracują bądź pracowali w spółkach Grupy ORLEN.

Pracownicy szczególnie narażeni na choroby zawodowe

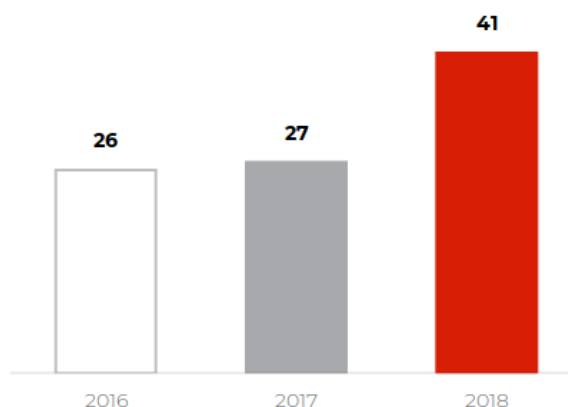
W Grupie ORLEN prowadzony jest stały monitoring i identyfikacja czynników mogących powodować powstawanie chorób zawodowych wśród pracowników. Wykonywane są cykliczne badania środowiska pracy oraz przeprowadzana jest ich bieżąca analiza i ocena ryzyka potencjalnego wpływu na zdrowie pracowników Koncernu. Dla wszystkich zidentyfikowanych czynników na stanowiskach pracy z wysokim ryzykiem wystąpienia chorób zawodowych wdrożono systemowe działania zapobiegawcze w zakresie zastosowania rozwiązań technicznych oraz organizacyjnych w postaci ochron indywidualnych i zbiorowych. Zastosowanie tych rozwiązań zapewnia eliminację zagrożenia powstania chorób zawodowych wśród pracowników na skutek występowania czynników szkodliwych w środowisku pracy.

Efektom przeprowadzonych działań jest obniżenie o połowę liczby odnotowanych chorób zawodowych wśród pracowników Grupy ORLEN w latach 2017-2018 w stosunku do ubiegłych lat.

Liczba zdarzeń dotyczących bezpieczeństwa procesów, według rodzaju działalności

W 2018 roku nie odnotowano pożarów, które wymagałyby interwencji zewnętrznych Jednostek Straży Pożarnej. W 2018 roku liczba pożarów w Grupie ORLEN wzrosła w stosunku do liczby pożarów zaistniałych w latach 2016-2017. Wzrost liczby odnotowanych zdarzeń pożarowych w Grupie ORLEN nie wpłynął negatywnie na bezpieczeństwo, gdyż większość zgodnie z obowiązującą klasyfikacją znalazło się w grupie pierwszej tzw. pożarów „małych”.

Liczba pożarów w Grupie ORLEN

	2018	2017	2016
Ilość wszystkich pożarów	41	27	26
W tym związane z procesami technologicznymi	37	21	20
W tym wymagające interwencji zewnętrznych Jednostek Straży Pożarnych	0	0	4

⁹Liczba odnotowanych pożarów związanych z prowadzonymi procesami przez spółki Grupy ORLEN, dotyczących wyłącznie terenu należącego do spółek lub dzierżawionego przez nie, z wyłączeniem terenu Stacji Paliw.

Zdarzenie awaryjne na poziomie TIER 1, TIER 2 i TIER3

TIER 1

Zdarzenia o dużych skutkach w związku z nagłym i nieprzewidzianym uwolnieniem substancji do otoczenia z uwagi na niezadziałanie warstw zabezpieczeń. Zdarzenia te włączają nagłe i nieprzewidziane uwolnienia substancji niebezpiecznych oraz substancji nietoksycznych i niepalnych (parę wodną, kondensat, wodę gorącą, azot, sprężone powietrze, CO₂) w trakcie prowadzenia procesu skutkując jedną lub więcej konsekwencjami:

- Obrażenia skutkujące zwolnieniem lekarskim lub śmiercią pracownika własnego, wykonawcy, podwykonawcy.
- Hospitalizacja i/lub śmierć innej osoby.
- Oficjalnie zainicjowana ewakuacja społeczności lokalnej lub zalecenie schronienia w domach.
- Pożar lub eksplozja skutkujące stratami w kosztach bezpośrednich firmy w wysokości co najmniej 100 tys. USD (100 000 USD x ~3 PLN/USD = ~300 000 PLN).
- Zrzut ciśnienia do atmosfery z wykorzystaniem urządzeń zrzutowych w ilości większej lub równej niż progowe ilości w dowolnym 1-godzinym okresie czasu.
- Uwolnienie substancji w ilości większej lub równej niż progowe ilości w dowolnym 1-godzinym okresie czasu.

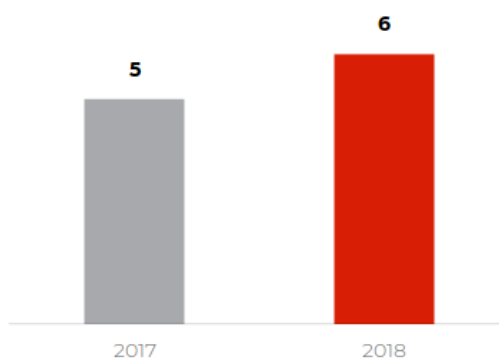
TIER2

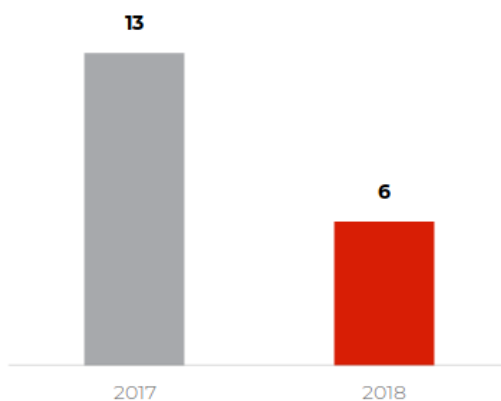
Zdarzenia o mniejszych skutkach w związku z nagłym i nieprzewidzianym uwolnieniem substancji do otoczenia z uwagi na niezadziałanie warstw zabezpieczeń. Zdarzenia te włączają nagłe i nieprzewidziane uwolnienia substancji niebezpiecznych oraz substancji nietoksycznych i niepalnych (parę wodną, kondensat, wodę gorącą, azot, sprężone powietrze, CO₂) w trakcie prowadzenia procesu skutkując jedną lub więcej konsekwencjami niesklasyfikowanymi w zdarzeniach TIER1:

- Obrażenia pracownika własnego, wykonawcy czy podwykonawcy.
- Pożar lub eksplozja skutkujące stratami w kosztach bezpośrednich firmy w wysokości co najmniej 2,5 tys. USD (2,500 USD x ~3 PLN/USD = ~7,500 PLN).
- Zrzut ciśnienia do atmosfery w ilości większej lub równej niż progowe ilości dla zdarzeń TIER2 w dowolnym 1-godzinym okresie czasu.
- Uwolnienie substancji w ilości większej lub równej niż progowe ilości dla zdarzeń TIER2 w dowolnym 1-godzinym okresie czasu.

Ilość zdarzeń na poziomie TIER1, TIER2 i TIER3

Ilość zdarzeń TIER1 Grupa ORLEN

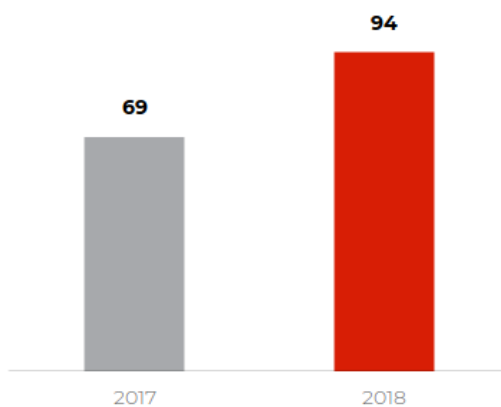

W 2018 roku kontynuowano w Grupie ORLEN raportowanie wyprzedzającego wskaźnika bezpieczeństwa procesowego na poziomie 3 (TIER3¹), odzwierciedlającego wystąpienie potencjalnych zdarzeń awaryjnych.

¹Przyjęto, że zdarzenia na poziomie 3 (TIER3) stanowią liczbę blokadowych zatrzymań instalacji lub węzłów na skutek zadziałania zabezpieczeń aktywnych i pasywnych (automatycznych i mechanicznych). Wskaźnik TIER3 liczony jest w następujący sposób:

- Zdarzenia na poziomie 3 (TIER3) produkcja – reprezentuje liczbę blokadowych zatrzymań instalacji lub węzłów na skutek zadziałania zabezpieczeń aktywnych i pasywnych (automatycznych i mechanicznych).
- Zdarzenia na poziomie 3 (TIER3) logistyka – reprezentuje liczbę blokadowych zatrzymań nalewu produktów do cystern kolejowych i autocystern w wyniku zadziałania zabezpieczeń aktywnych i pasywnych (automatycznych i mechanicznych) przypadających na liczbę wykonanych nalewów w danym czasie.

Ilość zdarzeń TIER3 Produkcja Grupa ORLEN

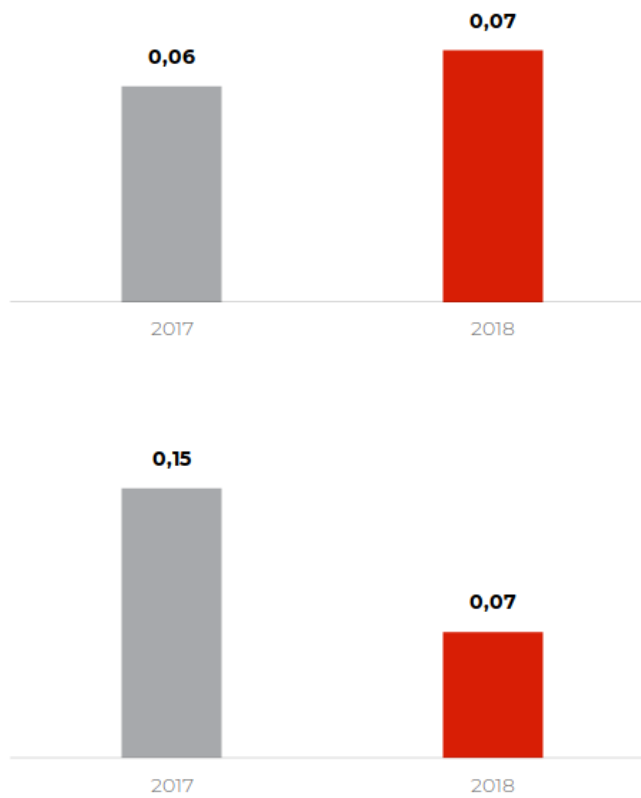

Ilość zdarzeń awaryjnych w Grupie ORLEN

	2018			2017		
	Polska	Czechy	Litwa	Polska	Czechy	Litwa
TIER1	2	4	0	1	4	0
TIER2	3	2	1	7	6	0
TIER3 – Produkcja	80	0	14	47	0	22

Wskaźnik T1 PSER² i T2 PSER³

T1 PSER Grupa ORLEN

Raportowanie zdarzenia TIER1 i TIER2 za 2018 rok wiązało się jedynie z emisją do otoczenia pochodzącą z pożarów i wycieków. Nie było natomiast zdarzeń, które wywołały poważne szkody w środowisku naturalnym. Wycieki w postaci ciekłej zostały zebrane i zutylizowane.

²T1 PSER = Liczba zdarzeń TIER1 o dużych skutkach w związku z uwolnieniem substancji do otoczenia * 1000000 / ilość roboczogodzin pracowników i kontraktorów.

³T2 PSER = Liczba zdarzeń TIER2 o mniejszych skutkach w związku z uwolnieniem substancji do otoczenia * 1000000 / ilość roboczogodzin pracowników i kontraktorów.

Odpowiedzialność wobec Społeczeństwa

Grupę ORLEN tworzy 67 spółek, w tym 57 spółek zależnych, zlokalizowanych na terenie Polski, Niemiec, Czech, Litwy, Malty, Szwecji, Holandii, Słowacji, Węgier, Estonii i Łotwy oraz USA i Kanady. W Grupie ORLEN zatrudnionych jest ponad 21 000 pracowników, co razem z rodzinami pracowników, daje ponad 100 tysięcy osób, na których życie Koncern ma bezpośredni wpływ.

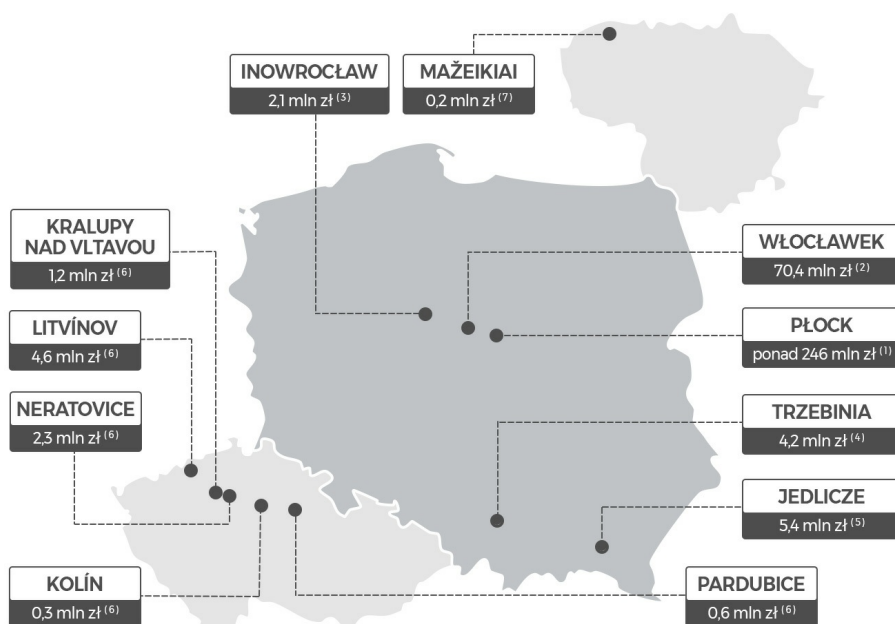
Inwestycje, bieżące remonty i przeglądy oraz prace serwisowe wykonywane przez firmy na rzecz spółek z Grupy ORLEN to kolejne miejsca pracy dla kilkunastu tysięcy osób.

Wszystkie spółki działają zgodnie z zasadami Strategii CSR, która zakłada, że wzrost wartości przedsiębiorstwa powinien być zgodny z interesami otoczenia, w którym funkcjonujemy. Spółki wchodzące w skład Grupy ORLEN przywiązują szczególną wagę do właściwego wywiązywania się z roli odpowiedzialnego członka społeczności. Grupa ORLEN bierze pod uwagę zarówno bezpośredni wpływ na swoje otoczenie, jak i oddziaływanie pośrednie. Jest pracodawcą, podatnikiem, sponsorem, dobroczyńcą, partnerem dla licznych dostawców, instytucji i organizacji.

Podatki lokalne

Spółki Grupy ORLEN są kluczowymi płatnikami podatków lokalnych w lokalizacjach, w których prowadzą swoją działalność. Przykładowo, łączna wysokość wpływów do budżetu miasta Płocka związanych z funkcjonowaniem PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN zlokalizowanych w tym mieście wyniosła w 2018 roku ponad 246 mln zł, co stanowi blisko 25% całego budżetu miasta.

Podatki lokalne zapłacone przez spółki Grupy ORLEN w głównych lokalizacjach w 2018 roku

¹Obejmuje m.in. podatki: od nieruchomości, od środków transportu, podatek dochodowy od osób prawnych, podatek dochodowy od osób fizycznych, opłata za korzystanie ze środowiska, opłata za wieczyste użytkowanie gruntu. Dotyczy spółek: PKN ORLEN, ORLEN Administracja, ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych, ORLEN Serwis, ORLEN Projekt, ORLEN KolTrans, ORLEN Laboratorium, ORLEN Asphalt, Basell Orlen Polyolefins, ORLEN Eko

²Obejmuje: podatek dochodowy od osób prawnych, podatek dochodowy od osób fizycznych, opłata za wieczyste użytkowanie gruntu. Dotyczy spółki ANWIL.

³Obejmuje: podatek od nieruchomości, podatek dochodowy od osób prawnych. Dotyczy spółki IKS Solino.

⁴Obejmuje: podatek od nieruchomości, podatek od środków transportowych, podatek dochodowy od osób prawnych, podatek dochodowy od osób fizycznych. Dotyczy spółki ORLEN Południe.

⁵Obejmuje: podatek od nieruchomości, podatek dochodowy od osób prawnych, podatek dochodowy od osób fizycznych. Dotyczy spółki ORLEN Południe.

⁶Obejmuje: podatek od nieruchomości. Dotyczy Grupy Unipetrol.

⁷Obejmuje: renta gruntowa, podatek gruntowy. Dotyczy spółki ORLEN Lietuva.

Zaangażowanie społeczne

Działania w tym obszarze zostały uregulowane w Strategii CSR. Spółki Grupy ORLEN angażują się w życie społeczności lokalnych także poprzez działania z zakresu sponsoringu społecznego i dobroczynności. Powstają dedykowane społecznościom lokalnym programy, jak w Płocku czy Włocławku. Ich celem jest poprawa jakości życia mieszkańców. Służy temu zaangażowanie się

w problemy społeczności lokalnych, głównie dotyczących służby zdrowia, bezpieczeństwa, edukacji. Spółki wspierają także projekty, których celem jest promocja kultury i sztuki, rozwój sportu amatorskiego i zawodowego czy rozwój infrastruktury miejskiej. Generalną zasadą jest pomoc spółek Grupy ORLEN w rozwiązywaniu najważniejszych problemów społeczności, wśród których działają. Formą takiej pomocy są m.in. partnerstwa międzysektorowe.

PKN ORLEN jest jednym z fundatorów **Fundacji „Fundusz Grantowy dla Płocka”**, a przedstawiciele spółki aktywnie uczestniczą w jej działalności. Organizacja m.in. promuje i dofinansowuje inicjatywy realizowane przez lokalne NGOs.

Společną misję PKN ORLEN realizuje powołana w 2001 roku **Fundacja „ORLEN – DAR SERCA”**. Ważnym obszarem działań Fundacji jest pomoc wychowankom i opiekunom **Rodzinnych Domów Dziecka (RDD)**. Cel ten Fundacja realizuje poprzez organizację letniego i zimowego wypoczynku, wsparcie w okresie świąteczno-noworocznym, program stypendialny dla najzdolniejszych wychowanków RDD, doroczną konferencję skierowaną do opiekunów oraz codzienną pomoc konkretnym placówkom. Aktualnie otacza opieką około 2 000 podopiecznych ponad 300 placówek.

Obok programu skierowanego do RDD Fundacja prowadzi szereg innych **programów stypendialnych**, w tym **„Dla Orłów”** dla dzieci pracowników spółek Grupy ORLEN, **„Mam pasję powyżej średniej”** dla uczniów z Płocka i okolic, dla dzieci Polaków z Kazachstanu, a także stypendia specjalne, np. **„Pełnia życia”**. Ich celem jest wspieranie młodych ludzi w procesie edukacji oraz w realizacji pasji, wzmacnianie ich motywacji a także zachęcanie do zaangażowania społecznego na przykład poprzez uczestniczenie w wolontariacie. W 2018 roku Fundacja rozpoczęła nowy program stypendialny **„Bona Fide”** we współpracy z Fundacją BGK im. J.K. Steczkowskiego, Fundacją Energa, Fundacją LOTOS, Fundacją Lotto. Jego celem jest umożliwienie najzdolniejszym polskim studentom podjęcia nauki na najlepszych uczelniach zagranicznych z pierwszej 50. listy szanghajskiej. W pierwszej edycji program skierowany był do osób studiujących kierunki związane z szeroko rozumianą administracją. Stypendia otrzymało 6 studentów, którzy dzięki dofinansowaniu mogli rozpocząć naukę na: University of Oxford, University College London, Columbia University, University of Cambridge, Imperial College London.

Fundacja angażuje się także w projekty na rzecz poprawy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia. Wspiera jednostki Policji z całej Polski, a także realizuje program **„ORLEN dla Strażaków”**. W ramach programu w 2018 roku Fundacja przekazała dofinansowanie 360 jednostkom zawodowych i ochotniczych straży pożarnych w rekordowej kwocie ponad 2 milionów złotych. Granty zainwestowano między innymi w sprzęt przeciwpożarowy, sprzęt ratownictwa wodnego i przeciwpowodziowego, sprzęt ratownictwa drogowego i technicznego, ratownictwa medycznego, ratownictwa chemicznego, ekologicznego oraz wysokościowego. W ciągu 18 lat strażacy otrzymali łącznie 12 milionów złotych wsparcia.

Fundacja „ORLEN – DAR SERCA” kładzie duży nacisk na wsparcie **społeczności lokalnych**. W 2018 roku zrealizowała pierwszą edycję programu grantowego **„Moje miejsce na Ziemi”**. W ramach konkursu zostały wybrane i sfinansowane projekty inicjatyw społecznych z obszarów sport, bezpieczeństwo, edukacja, historia, kultura i ekologia. Przekazano łącznie kwotę ponad 2 milionów złotych społecznościom lokalnym (293 podmiotom) z terenu całej Polski. Celem programu grantowego jest wsparcie rozwoju społeczności lokalnych, w tym dotarcie do mniejszych miejscowości i aktywizowanie społeczności wiejskich. W rocznicę 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości Fundacja zainaugurowała ogólnopolski program **„Czuwamy! Pamiętamy!”**, którego celem jest przywrócenie pamięci o bohaterach II Wojny Światowej. Granty przekazano na rewitalizację Miejsc Pamięci – miejsc pochówku bądź śmierci poległych w walce z okupantem.

Obok wymienionych programów Fundacja na co dzień wspiera osoby w potrzebie oraz instytucje poprzez **darowizny finansowe przekazywane na konkretne cele**. W działaniach społecznych PKN ORLEN i Fundacji „ORLEN – DAR SERCA” biorą udział także **uczestnicy programu lojalnościowego VITAY oraz aplikacji YANOSIK**. Licznie korzystają z możliwości oddawania punktów na cele społeczne obejmujące wsparcie Rodzinnych Domów Dziecka oraz projekty ekologiczne.

Więcej informacji na temat działalności Fundacji „ORLEN – DAR SERCA” znajduje się w sekcji **„Realizacja Strategii CSR”**.

Powołana w 2014 roku **Fundacja ANWIL dla Włocławka** wspiera lokalne inicjatywy, współtworząc w ten sposób przyszłość społeczności Włocławka. Fundacja prowadzi zarówno konkursy grantowe, w ramach których dofinansowuje projekty mające na celu między innymi podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców Włocławka, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz ekonomicznemu, poprawę stanu środowiska naturalnego, zachowanie dziedzictwa historycznego, a także ochronę i promocję zdrowia. W ciągu 4 lat istnienia Fundacja przekazała na projekty społeczne niemal 5 mln zł. Statystycznie co drugi mieszkaniec Włocławka był beneficjentem jej działań.

W 2018 roku Fundacja ANWIL dla Włocławka zrealizowała między innymi następujące projekty:

- III edycja konkursu grantowego **„Uczę się z ANWILEM”**, którego celem jest popularyzacja nauki przedmiotów ścisłych. Dofinansowanie otrzymało 11 projektów.
- III edycja konkursu grantowego **„ANWIL pomaga”**. Dofinansowanie w ramach programu wsparcia finansowego wolontariatu

pracowniczego otrzymało 14 projektów.

- Przyznanie 40 uczniom z gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych z Włocławka i okolicznych gmin stypendiów naukowych.
- IV edycja konkursu grantowego „**Wakacje z przygodą**”, dzięki której dofinansowanych zostało 13 projektów aktywizujących dla dzieci i młodzieży, w których uczestniczyło w sumie 1027 najmłodszych mieszkańców Włocławka i okolic.
- IV konkurs grantowy, w którym organizacje pozarządowe działające na terenie miasta i gmin ościennych ubiegały się o dofinansowanie projektów aktywizujących oraz integrujących przedstawicieli grupy wiekowej 50+ z dziećmi i młodzieżą. Dofinansowanie otrzymało 27 projektów.
- I edycja programu stypendialnego „Młodzi z ANWILEM”, w ramach którego 5 studentów polskich publicznych szkół wyższych pochodzących z terenu działania Fundacji otrzymało stypendia.
- Kontynuacja 3-letniego programu „**Streetworking we Włocławku**”, którego celem jest wyrównywanie szans dzieci i młodzieży z zagrożonych wykluczeniem społecznym i patologią rodzin. W ramach programu stałą opieką pedagogów ulicy, objętych jest 21 dzieci i młodzieży w wieku od 8 do 16 lat.

W ramach programu wolontariatu pracowniczego **ANWIL Pomaga**, osoby zatrudnione w spółce mogą ubiegać się o dofinansowanie autorskich inicjatyw mających na celu niesienie wsparcia lokalnej społeczności. Wśród zgłoszonych projektów znalazły się w 2018 roku, między innymi organizacja zajęć rekreacyjnych dla dzieci ze świetlic środowiskowych oraz prace remontowe na rzecz beneficjentów działań wolontariackich. Ponadto każdego roku swoje inicjatywy w ramach programu wolontariatu pracowniczego realizują z powodzeniem pasjonaci wędkarstwa oraz zawodnicy sportów zespołowych, którzy, dzieląc się swoją wiedzą, włączają do aktywności najmłodszych mieszkańców Włocławka i okolic.

Wspólną inicjatywą, realizowaną od 2015 roku przez Towarzystwo Promocji Ryb oraz ANWIL jest projekt „**Pan Karp zarybia Wisłę**”. Jego celem jest podniesienie świadomości najmłodszych w zakresie znaczenia ryb dla ekosystemu oraz popularyzacja ichtiologii. W konkursie Pan Karp zarybia Wisłę w 2018 roku wzięły udział dzieci z 41 przedszkoli i szkół podstawowych znajdujących się na terenie 9 województw. W ramach tej edycji konkursu do Wisły trafiło niemal 140 tysięcy narybku węgorza i sandacza.

Grupa ORLEN Upstream prowadząc działalność poszukiwawczo-wydobywczą dąży do **budowania przyjaznych i trwałych relacji ze społecznością lokalną** – władzami, mieszkańcami, przedsiębiorcami. Prace projektowe prowadzone są w taki sposób, żeby uwzględniały potrzeby i kwestie zgłaszane przez mieszkańców. Wszystkie firmy zaangażowane na zlecenie Grupy ORLEN Upstream w realizację prac poszukiwawczych, rozpoznawczych i wydobywczych są zobowiązane do uwzględniania potrzeb otoczenia społecznego, postępując zgodnie z zasadami społecznej odpowiedzialności. W codziennej działalności, jak i podczas podejmowania decyzji biznesowych, o ile jest to możliwe, wykonawca prac zleconych przez Grupę ORLEN Upstream zobowiązany jest do uwzględniania i angażowania potencjału partnerów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem społeczności lokalnych. Realizując zaplanowane prace Grupa ORLEN Upstream korzysta z lokalnych usług i dostawców w tak dużym stopniu jak tylko jest to możliwe: usługi komunalne, sklepy spożywcze, punkty gastronomiczne i hotelarskie, wynajem sprzętu budowlanego. W 2018 roku Grupa ORLEN Upstream skorzystała z usług około 40 firm położonych w obrębie koncesji, na których działalność prowadzi segment poszukiwawczo-wydobywczy PKN ORLEN. Ze względu na prowadzenie prac wysokospecjalistycznych oraz projektowych, Grupa ORLEN Upstream nie ma możliwości zatrudniania przedstawicieli lokalnej społeczności. Jednak wykonawcy prac zleconych angażują mieszkańców okolicznych miejscowości do pomocy przy badaniach geofizycznych, na placu wiertni w trakcie wiercenia oraz do dozorowania obiektów.

Celem Grupy ORLEN Upstream jest prowadzenie działalności w atmosferze dialogu i akceptacji społecznej. W związku z tym, przygotowując się do rozpoczęcia prac w terenie, organizowane były w 2018 roku spotkania z przedstawicielami lokalnych władz. Wspólnie z władzami gminy uzgadniany jest model dialogu ze społecznością lokalną. W przypadku dodatkowego zgłoszenia przez interesariuszy chęci spotkania, czy to przed rozpoczęciem prac wiertniczych, czy akwizycji danych sejsmicznych – każdorazowo było dla nich organizowane spotkanie informacyjne lub dyżur informacyjny na temat planowanych prac i sposobu ich realizacji. Dodatkowo dla władz samorządowych, na ich wniosek, organizowane były wizyty na placach wiertniczych.

W 2018 roku spółka po raz siódmy zaangażowała się w realizowany wspólnie z Fundacją „ORLEN – Dar Serca” program wsparcia jednostek straży pożarnych. Spółka zaangażowała się również w projekt „Moje miejsce na ziemi”, wspierając inicjatywy: Stowarzyszenia na rzecz wspierania dzieci i młodzieży KLUB MAM – projekt „Cooltoralnie z kulturą”, jednostki OSP w Kęsowie, czy Rekreacyjno – Sportowej majówki w Bukowcu. Spółka wsparła darowiznami Krośnieński Klub Koszykówki, Polską Izbę Handlową w USA oraz Canada – Poland Chamber. W miejscach realizacji inwestycji pracownicy angażują się w akcje wolontariatu, np. akcja „Zostań pomocnikiem św. Mikołaja”.

Spółka **ORLEN Południe** angażowała się w akcje o charakterze ekologicznym. W Gminie Jedlicze zrealizowała projekt „**Drzewko**

za butelkę”, zorganizowany w ramach programu Responsible Care. Wszystkie szkoły i przedszkola z gminy Jedlicze prowadziły zbiórkę butelek plastikowych, w zamian otrzymały symboliczne drzewka, które mogły wysadzić przy placówkach. Najlepszym placówkom zostały przyznane nagrody pieniężne z przeznaczeniem na doposażenie szkół w pomoce naukowe. Na uwagę zasługuje także projekt „**Drzewko za makulaturę**”, tradycyjna już akcja ekologiczna ORLEN Południe na miejskim rynku w Trzebini, przy okazji Wigilii dla mieszkańców. Akcja polega na wymianie makulatury na ukorzone drzewka świąteczne.

Kolejna spółka, **IKS Solino**, podobnie jak inne spółki Grupy ORLEN, współpracuje z Fundacją ORLEN – DAR SERCA – programy stypendialne, program pomocy strażom pożarnym, dofinansowanie różnych inicjatyw społecznych, jak również poprzez działalność sponsoringową – wsparcie placówek szkolnych, stowarzyszeń, klubów sportowych, parafii oraz osób fizycznych.

Czeska spółka **Unipetrol** w relacjach z otoczeniem kieruje się zasadami społecznej odpowiedzialności biznesu. Wspiera działania, które mają wpływ na poprawę jakości życia w jej najbliższym otoczeniu oraz dba o stan środowiska. Ponadto firma angażuje się we wspieranie i promocję młodych talentów chemicznych. Filarami społecznego zaangażowania Unipetrolu są edukacja, wolontariat, dobroczynność, ochrona środowiska i sponsoring.

Pod koniec 2016 roku spółka powołała **Fundację Unipetrol**, której celem jest wspieranie studentów kierunków przyrodniczych i technicznych poprzez organizację praktyk i staży studenckich oraz programów grantowych dla szkół średnich. W 2018 roku fundacja zainaugurowała program grantowy mający na celu wsparcie działalności edukacyjnej i naukowej w szkołach wyższych. Wartość przekazanych środków w ubiegłym roku wyniosła 2,7 mln CZK. Fundacja ze szczególną uwagą odnosi się do popularyzacji chemii realizując projekty edukacyjne pod nazwą „Cudowny Dzień z Chemią”.

Unipetrol od 17 lat współpracuje z **Uniwersytetem Chemii i Techniki w Pradze**. W 2018 roku wsparł kwotą 800 tys. CZK, między innymi projekty Letnia i Jesienna Szkoła skierowane do nauczycieli szkół podstawowych i liceów, czy projekt Lekcja Nowoczesnej Chemii w regionie Ústí. Unipetrol jest partnerem Olimpiady Chemicznej, zapewnia staże dla młodych talentów. Filia Uniwersytetu Chemii i Techniki znajduje się na terenie parku przemysłowego Záluží w Litvínovie, dając studentom możliwość współpracy z unikatowym **centrum badawczym UniCRE**, należącym do Grupy Unipetrol. Jest to jedyny tego typu projekt w Czechach. W centrum studenci odbywają praktyki zawodowe i nabywają doświadczenia w branży. Ponadto, Unipetrol aktywnie wspiera projekt pod nazwą **Zlatý Amos**, w ramach którego wybierani są najlepsi nauczyciele chemii w Republice Czeskiej.

Od 2012 roku pracownicy Unipetrolu angażują się w działania wolontariackie na rzecz najbliższego otoczenia. Spółka regularnie wspiera społeczność regionu Ústí. Pracownicy prowadzą doroczną zbiórkę w ramach projektu „Spełniamy Marzenia”, a zebrane pieniądze przeznaczają na działania lokalnych organizacji charytatywnych (m.in. domy starców, domy dziecka, placówki kulturalne). Dzięki programom dobroczynnym spółki odbudowywana jest lokalna infrastruktura, organizowane są imprezy kulturalne, wspierana lokalna turystyka oraz zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży. W 2018 roku pracownicy Unipetrolu zaangażowali się także w akcję oddawania krwi pod nazwą „**Podaruj paliwo dla życia**”. Benzina, spółka z Grupy Unipetrol, realizuje projekt z obszaru CSR, pod nazwą „**Benzina Pomaga**”, prowadzony we współpracy z Federacją Domów Dziecka w Czechach.

Kolejnym filarem działań społecznych jest zaangażowanie w ochronę środowiska. Unipetrol współpracuje, m.in. z Czeską Unią Rybołówstwa, aktywnie uczestnicząc w zarybianiu rzeki Biliny. W ramach prowadzonych działań sponsorskich Unipetrol wspiera sport. Angażuje się, między innymi w hokej i sporty motorowe. W kręgu zainteresowań firmy są także dzieci i młodzi sportowcy.

ORLEN Lietuva z siedzibą w Możejkach na Litwie realizuje na rzecz społeczności lokalnej projekty o charakterze społecznym, kulturalnym, edukacyjnym, sportowym oraz z zakresu dobroczynności. Spółka od lat współpracuje z lokalnym oddziałem **Litewskiego Czerwonego Krzyża** wspierając opiekę nad starszymi ludźmi, zakup aparatury medycznej, pomaga wielodzietnym rodzinom czy wspomaga resocjalizację byłych więźniów.

Litewska spółka angażuje się w projekty promujące kulturę w Możejkach, między innymi odbywający się od ponad 10 lat Międzynarodowy Festiwal Sztuki w Możejkach, a także Festiwal Piosenki, Tańca i Muzyki.

Spółka ORLEN Lietuva zaangażowała się w budowę nowego oddziału dla dzieci w **hospicjum im. Błogosławionego Ojca Michała Sopoćki w Wilnie**. Ponadto w 2018 roku wsparła budowę **pomnika braci Stanisława i Gabriela Narutowiczów** w miejscowości Renavas.

Odpowiedzialność wobec Dostawców i Klientów

Odpowiedzialność wobec Dostawców

Dostawcy, jedna z kluczowych grup Interesariuszy, są zobowiązani spełniać zdefiniowane kryteria dotyczące wartości ORLEN i odpowiedzialności. Obszar Zakupów ściśle współpracuje z Interesariuszami, analizuje ich potrzeby, ustala wspólne priorytety, plany, kluczowe wskaźniki efektywności i usprawnienia.

Zasady współpracy z dostawcami od roku 2015 ulegają ciągłej transformacji. Realizacja celów strategicznych obszaru Zakupów opiera się przede wszystkim na wdrożeniu kompleksowego zarządzania kategoriami zakupowymi, modelu zarządzania dostawcami (tj. segmentacja, kwalifikacja, zasady zarządzania) oraz stosowaniu światowych standardów zakupowych. Zdefiniowane zostały i sukcesywnie są wdrażane zasady współpracy w ramach Grupy Kapitałowej. Służy temu wdrożona w Grupie ORLEN **Polityka Zakupowa**, która jest parasolowym dokumentem określającym standardy zarządzania zakupami w Grupie ORLEN. Wyznacza stosowanie wspólnych standardów w zakresie procedur, procesów, narzędzi, systemów i struktur zakupowych. Przyjęcie i wdrożenie Polityki jest ważnym kamieniem milowym w procesie transformacji Zakupów w Koncernie.

Polityka Zakupowa Grupy Kapitałowej ORLEN (dalej również „Polityka”)

Misja i Wizja

Misją Obszaru Zakupów jest wspieranie realizacji strategii Grupy Kapitałowej ORLEN, poprzez zarządzanie kategoriami zakupowymi, budowanie nowoczesnej kultury zarządzania i doskonałości operacyjnej, dbałość o zrównoważony rozwój łańcucha dostaw.

Wizją Obszaru Zakupów jest osiągnięcie statusu najlepszej organizacji zakupowej w Europie Centralnej i Wschodniej.

Celem strategicznym Obszaru Zakupów jest budowanie wartości dodanej i maksymalizacja korzyści, koncentracja na realizacji celów pozwalających na osiągnięcie satysfakcji biznesu oraz zarządzanie ryzykiem i terminowością zapewniając ciągłość procesów biznesowych w Koncernie.

Cele strategiczne realizowane są w oparciu o działania w ramach sześciu filarów:

- Mapowanie procesów,
- Wdrażanie modelu zarządzania kategoriami,
- Kwalifikacja i ocena dostawców,
- Zarządzanie zakupami w Grupie Kapitałowej,
- Rozwój systemów informatycznych i narzędzi wspierających procesy zakupowe,
- Doskonalenie kompetencji.

Grupa Kapitałowa ORLEN realizuje zakupy efektywnie, zgodnie z najwyższymi, międzynarodowymi standardami zakupowymi, o czym świadczy wyróżnienie - certyfikat korporacyjny CIPS dla PKN ORLEN S.A. Orientacja na Klienta i dbałość o doskonałość operacyjną umacnia rolę Grupy Kapitałowej ORLEN jako rzetelnego, wiarygodnego i godnego zaufania partnera.

Cel i zakres Polityki Zakupowej

Celem Polityki Zakupowej Grupy Kapitałowej ORLEN jest ustanowienie podstawowych zasad i podziału odpowiedzialności w zakresie prowadzenia procesów zakupowych na rzecz Grupy Kapitałowej ORLEN.

Polityka Zakupowa obowiązuje w PKN ORLEN S.A i w Spółkach należących do Grupy Kapitałowej ORLEN, które przyjęły Politykę do stosowania.

Wszelkie odstępstwa od reguł wynikających z Polityki wymagają konsultacji i akceptacji Dyrektora Wykonawczego ds. Zakupów w PKN ORLEN S.A.

Polityka podlega rewizji i wymaga akceptacji Komitetu Strategii Koncernu.

Nadzór

W Grupie Kapitałowej ORLEN funkcjonuje segmentowe zarządzanie w Obszarze Zakupów. Obszar Zakupów w PKN ORLEN S.A i w spółkach należących do Grupy Kapitałowej ORLEN realizuje interes Grupy Kapitałowej ORLEN poprzez cele strategiczne określone przez PKN ORLEN S.A.

W 2017 roku zostały wdrożone inicjatywy standaryzujące procesy zarządzania zakupami, kategoriami i dostawcami zarówno w polskich, jak i zagranicznych spółkach Grupy ORLEN. Inicjatywy te wpisują się w Politykę Zakupową i służą realizacji celów

strategicznych obszarów Zakupów w Grupie ORLEN. Standardy definiują zakres współpracy funkcji zakupowej w Koncernie, w tym między innymi wsparcie w prowadzeniu procesów zakupowych, opracowanie i wdrażanie strategii kategorii zakupowych oraz ścieżek kontraktacji, zarządzanie strategicznymi relacjami z dostawcami, wykonywanie analiz rynkowych, wymianę danych zakupowych, dzielenie się wiedzą i dobrymi praktykami zakupowymi, standaryzację i optymalizację funkcji zakupowej oraz narzędzi zakupowych.

Kluczowym elementem jest wdrażanie w kolejnych spółkach Grupy ORLEN **Platformy Zakupowej Connect**, co wpływa na ujednoczenie i uspołnienie procesów zakupowych w całej Grupie, transparentność i przejrzystość prowadzonych postępowań, wymianę wiedzy oraz poprawę komunikacji z dostawcami.

W 2018 roku w Platformie Zakupowej Connect wprowadzone zostały usprawnienia w zakresie dostosowania do RODO. Opracowany i wdrożony został również regulamin Platformy Zakupowej Connect, który określa ogólne warunki oraz zasady korzystania z platformy. Do listy spółek wykorzystujących platformę, dołączyła kolejna, zwiększając zakres publikowanych zapytań ofertowych.

W 2019 roku planowane są dalsze usprawnienia dla oferentów i dostawców posiadających konto w Platformie Zakupowej. W szczególności planowane są zmiany ergonomiczne strefy dostawcy oraz optymalizacja tablicy ogłoszeń o zapytaniach ofertowych.

W 2018 roku przeprowadzono proces identyfikacji i weryfikacji dostawców i oferentów zarejestrowanych w systemach Grupy Kapitałowej poprzez nadanie wszystkim dostawcom i oferentom w systemach identyfikatorów **DUNS** (jednolity system identyfikacji firm na całym świecie). Działania te mają na celu przygotowanie informacji o dostawcach stanowiących wsad do wdrażanej w 2019 roku **Centralnej Bazy Dostawców**. Centralna Baza Dostawców ma pełnić rolę narzędzia utrzymującego spójność danych dostawców i oferentów z danymi odzwierciedlonymi w ogólnodostępnych rejestrach oraz wspierać współpracę z dostawcami i wdrażanie strategii kategorii na poziomie Grupy Kapitałowej.

W 2017 roku uruchomiono **platformę do wspólnego raportowania danych zakupowych opartą o QlikView** (Rozwiązanie typu Business Intelligence). Celem platformy jest zbudowanie systemu pozwalającego na szybki dostęp do informacji o wydatkach, kategoriach zakupowych, dostawcach, umowach i wskaźnikach efektywności procesów zakupowych. Platforma wspiera kompleksowo proces zarządzania kategoriami i dostawcami w Koncernie. W roku 2018 platforma została rozbudowana o kolejne funkcjonalności, na przykład pozwalające na monitoring wydatków u dostawców lokalnych. Rozwiązanie zostało także udostępnione spółkom z Grupy ORLEN. Na 2019 rok zaplanowana jest dalsza rozbudowa systemu koncentrująca się na udostępnieniu narzędzia do szczegółowej analizy wyników Oceny Dostawców.

Jednym z kluczowych systemów informatycznych, wspierających funkcję zakupową w całej Grupie ORLEN, będzie **Zintegrowane Narzędzie Zakupowe (ZNZ)**, którego proces zakupu zostanie ponownie uruchomiony z uwagi na zmieniające się w czasie potrzeby organizacji i rekomendacje narzędziowe wynikające z inicjatyw mających na celu optymalizację procesu zakupowego. Celem wdrożenia ZNZ jest narzędziowe wsparcie procesu P2P (*ang. procure to pay*), czyli od złożenia zapotrzebowania do płatności za dany zakup oraz zabezpieczenie potrzeby zarządzania i dostępu do informacji o dostawcach Grupy ORLEN. Korzyściami z wdrożenia ZNZ w Grupie ORLEN będzie większa efektywność funkcji zakupowej, krótszy czas realizacji zakupów, redukcja ryzyka, większa transparentność wydatków oraz oszczędności nie tylko procesowe związane z usprawnieniem procesu zamawiania, ale także oszczędności finansowe związane z szerszym wykorzystaniem umów ramowych w Grupie ORLEN.

Dużym atutem narzędzia będzie ponadto zapewnienie systemowego wsparcia dla procesów kwalifikacji oferentów i oceny dostawców oraz usprawnienie komunikacji dotyczącej poziomu oceny i przyznanych statusów, jak i statusu uruchomionych planów naprawczych, wdrożonych działań i podsumowania ich wyników.

Ważną inicjatywą wdrażaną w Koncernie w ramach zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego łańcucha dostaw jest włączenie **kryteriów odpowiedzialnego biznesu i zrównoważonego rozwoju do standardu zarządzania procesami zakupowymi**. Koncern promuje ideę odpowiedzialności społecznej wśród swoich dostawców, chce współpracować z kontrahentami, którzy przestrzegają praw człowieka i działają zgodnie z regulacjami prawnymi, zapewniają bezpieczne i godne warunki pracy oraz stosują nie tylko najwyższe standardy etyczne, ale także dbają o środowisko naturalne. Kryteria CSR zostały zdefiniowane i zebrane w jeden dokument tj. **„Kodeks postępowania dla Dostawców”**. Od kwietnia 2016 roku jest on obowiązkowym kryterium stosowanym w procesie kwalifikacji kontrahentów w PKN ORLEN. W roku 2017 Kodeks postępowania dla Dostawców został wdrożony w spółkach Grupy ORLEN. Dostawcy Koncernu kwalifikowani są do współpracy w zgodzie z wystandardyzowanymi, spójnymi w Grupie ORLEN kryteriami społecznymi, środowiskowymi, prawnymi i etycznymi. „Kodeks postępowania dla Dostawców” dla Grupy ORLEN ma na celu promocję odpowiedzialności wśród interesariuszy i zachęcanie do wdrażania odpowiedzialnych praktyk wśród dostawców. W zakresie standardów społecznych dostawcy zobowiązują się do dbałości o bezpieczeństwo w miejscu pracy i zdrowie

pracowników, dążenia do zapewnienia godnych i niedyskryminujących warunków pracy oraz przestrzegania praw człowieka, natomiast w zakresie standardów środowiskowych do: ciągłego doskonalenia w obszarze zarządzania wpływem na środowisko naturalne, odpowiedzialnego pozyskiwania i wykorzystywania surowców, minimalizacji emisji gazów cieplarnianych oraz odpowiedzialnej gospodarki odpadami. „Kodeks postępowania dla Dostawców” stanowi obowiązkowe kryterium stosowane w procesie kwalifikacji kontrahentów. Wszyscy dostawcy i oferenci Grupy ORLEN zobowiązani są do zapoznania się i zaakceptowania wymogów w zakresie przestrzegania praw człowieka, prowadzenia działalności zgodnie z regulacjami prawnymi, zapewnienia bezpiecznych i godnych warunków pracy, stosowania najwyższych standardów etycznych, ale także dbania o środowisko naturalne. Akceptacja Kodeksu postępowania dla Dostawców przez oferentów i dostawców jest warunkiem formalnym udziału w postępowaniach zakupowych. W przypadku braku akceptacji przez oferenta, jego oferta nie bierze udziału w dalszym procesie zakupowym z uwagi na niespełnienie kryteriów formalnych.

Inicjatywy i dobre praktyki są wdrażane w całej Grupie ORLEN. Głównym elementem scalającym działania zakupowe jest budowanie wspólnie z partnerem biznesowym i wdrażanie strategii kategorii zakupowych. **Strategiczne zarządzanie kategoriami** pozwala na przełożenie wyznaczonych w strategii Koncernu kierunków rozwoju na działania operacyjne, dostosowane do specyfiki każdej kategorii zakupowej. Celem tych działań jest wypracowanie nowych rozwiązań, optymalizacja procesów i obniżenie kosztów. W 2017 roku został zatwierdzony nowy **model opracowywania i wdrażania „Strategii Zakupowych” w Grupie ORLEN**. Model ten uwzględnia najlepsze praktyki rynkowe w tym zakresie, jak i potrzeby Koncernu. Strategie dotyczące kluczowych kategorii zakupowych sukcesywnie są opracowywane i zatwierdzane przez Zarząd PKN ORLEN według nowego obowiązującego w Grupie ORLEN modelu.

Grupa ORLEN korzysta z usług starannie wybranych Dostawców. W ramach ciągłego doskonalenia procesów zakupowych rozwija i standaryzuje procesy związane z ich wyborem. Wypracowany został **model kwalifikacji dostawców w strategiach zarządzania kategoriami zakupowymi, a kluczowi dostawcy Koncernu podlegają regularnej ocenie w ramach procesu oceny współpracy z dostawcami**. Kryteria kwalifikacji i oceny dostawców zostały opracowane, między innymi w oparciu o najlepsze praktyki rynkowe. Pozwalają minimalizować ryzyka reputacyjne, finansowe i procesowe oraz maksymalizować jakość współpracy z dostawcami.

Istotne znaczenie mają partnerzy lokalni, a więc ci, których siedziba główna znajduje się w powiecie plockim oraz w województwie mazowieckim. Grupa ORLEN korzystając z usług lokalnych dostawców, wspiera najbliższy rynek i biznes. Dostawcy z otoczenia spółek cechują się znajomością rynku lokalnego, często dobrze znają potrzeby i oczekiwania spółek Grupy ORLEN, a ich bliskość pozwala także na obniżenie kosztów, np. transportu czy zakwaterowania. **Wydatki na produkty i usługi firm mających siedzibę w Płocku stanowiły w 2018 roku około 6,7%* wydatków PKN ORLEN (*nie uwzględniono wydatków dla Dostawców ropy naftowej i gazu ziemnego)**. Koncern współpracuje z dostawcami z najbliższego otoczenia, wpływając tym samym na rozwój lokalnego rynku, a przede wszystkim realizując strategię odpowiedzialności społecznej i zrównoważonego rozwoju w swoim łańcuchu dostaw.

W kluczowych spółkach zagranicznych Grupy ORLEN: Unipetrolu (Litvínov) i ORLEN Lietuva (Mažeikiai), udział wydatków przeznaczonych na usługi lokalnych dostawców, którzy zlokalizowani są w wyżej wymienionych miastach, wyniósł w 2018

roku, kolejno – 7,92% i blisko 1%.

W listopadzie 2018 roku PKN ORLEN po raz pierwszy zorganizował spotkanie z dostawcami – „**Targi dla Dostawców**”. PKN ORLEN wystawił na stoiskach targowych wybrane kategorie zakupowe. Przyjęta formuła stworzyła dostawcom możliwość swobodnej rozmowy w interesujących o możliwościach współpracy, specyfice i wymaganiach danej kategorii zakupowej. Targi stwarzają warunki do wymiany doświadczeń w zakresie nowych produktów i usług, rozwiązań, planów rozwojowych i innowacji. Dzięki Targom PKN ORLEN miał okazję poznać opinię dostawców w zakresie barier i trudności we wzajemnych relacjach.

Odpowiedzialność wobec Klientów

Zgodnie z przesłaniem kampanii wizerunkowej „Razem napędzamy Polskę”, zainaugurowanej w 2018 roku, Grupa ORLEN to przede wszystkim ludzie – zarówno pracownicy, jak i osoby korzystające z jej produktów i usług. Kluczowym aspektem działalności Grupy ORLEN jest konsekwentne podnoszenie jakości oferowanych produktów i usług oraz standardów obsługi. Klienci to jeden z kluczowych dla Grupy ORLEN interesariuszy.

Szczególne znaczenie dla kształtowania wizerunku, relacji z klientami oraz opinią publiczną ma sposób zarządzania stacjami paliw. Pracownicy stacji podczas codziennej pracy, odpowiednią postawą i zachowaniem potwierdzają, że klienci to główny filar sukcesu firmy. Aby systematycznie poprawiać standardy i relacje z każdą grupą interesariuszy, należy wiedzieć, co i w jaki sposób zmieniać. Źródłami informacji są między innymi uwagi, opinie i oceny klientów, wyniki prowadzonych na bieżąco badań poziomu ich satysfakcji. Uzupełnieniem tej wiedzy są raporty z wizyt i kontroli instytucji publicznych, których celem jest ocena stosowanych rozwiązań w zakresie ochrony zdrowia i zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz prowadzenie działalności operacyjnej w zgodzie ze wszelkimi uregulowaniami i przepisami.

Kluczowym elementem jest troska o najwyższe standardy. Dotyczy to zarówno usług, towarów i paliw oferowanych na stacjach, wytwarzanych przez Grupę ORLEN produktów rafineryjnych i petrochemicznych, jak również stale podnoszonych, szeroko pojętych standardów obsługi klientów na stacjach paliw, terminalach czy biurach sprzedaży. Na każdym poziomie i etapie współpracy Grupa ORLEN dba o ich zdrowie i bezpieczeństwo.

Dbamy o jakość oferty i przyjazny charakter sieci stacji paliwowych, naszym celem jest kreowanie więzi z obecnymi i potencjalnymi klientami poprzez rozwój nowoczesnych rozwiązań oraz odwoływanie się do pozytywnych emocji i podkreślanie narodowego charakteru marki i firmy. Marka ORLEN jest obecnie powszechnie rozpoznawana i szanowana przez Polaków, przy czym jest to także zasługa innych brandów handlowych, pośrednio umacniających jej pozycję: **VERVA**, **EFACTA**, **Stop Cafe**, **O!Shop**. Przywiązanie klientów do marki skutecznie kreowane jest przez program lojalnościowy **VITAY** oraz ofertę sprzedaży paliwa dla segmentu B2B - **Flota**. Na uwagę zasługują również marki związane z sieciami działającymi na rynku czeskim – **Benzina** oraz niemieckim – **star**.

Zarządzając ponad 2800 stacjami, Grupa ORLEN stale koncentruje się na rozwoju segmentu detalicznego. Kluczem do realizacji tego celu jest **nowoczesna sieć i zorientowanie na klienta**. W 2018 roku kontynuowany był **rozwój gastronomii** – wdrażano nowy format będący połączeniem sklepu convenience i nowoczesnej części gastronomicznej – **Stop Cafe 2.0**, **O!Shop** czy też **ORLEN Drive** w Polsce i w Czechach oraz **star connect** w Niemczech. Nowe formaty zaczęły pojawiać się na stacjach własnych włączanych do sieci, rozpoczęto również zamianę dotychczasowych punktów **Stop Cafe** i **Stop Cafe Bistro** na **Stop Cafe 2.0**. W Polsce liczba stacji w nowym formacie powiększyła się o kolejne 169 lokalizacji oraz 15 lokalizacji w formacie uproszczonym. Na koniec ubiegłego roku w sieci funkcjonowało 507 stacji w nowym formacie sklepowo-gastronomicznym (**Stop Cafe 2.0** – 351 w Polsce i 100 w Czechach, **star connect** – 56 stacji w Niemczech).

Sukces na rynku to pochodna zaufania klientów i ciągłego budowania ich lojalności względem naszych stacji paliw. Cel ten realizowany jest poprzez **systematyczne podnoszenie jakości obsługi**. Dzięki pojawieniu się na stacjach specjalnych instruktorów, których zadaniem jest szkolenie pracowników i dbanie o zachowanie najwyższych standardów przez całą załogę, a także dzięki **rozwojowi programów lojalnościowych VITAY i FLOTA**, baza lojalnych klientów z roku na rok powiększa się. Mając na uwadze oczekiwania klientów i dążenie do ciągłego usprawniania procesu ich obsługi, w 2018 roku w sieci PKN ORLEN w Polsce został wdrożony **innowacyjny system płatności mobilnych OrlenPay**. Ta mobilna aplikacja jest innowacyjnym i wygodnym rozwiązaniem dla klientów, które umożliwia płatność za paliwo bezpośrednio przy dystrybutorze. Jest to pierwsze tego typu rozwiązanie dla klientów indywidualnych i segmentu B2B na rynku paliwowym w Polsce. Wdrożone rozwiązanie zdecydowanie przyspiesza i upraszcza obsługę kierowców, których wizyta na stacji paliw ogranicza się jedynie do tankowania paliwa. Dzięki szybszemu zwalnianiu dystrybutorów pozostali klienci mają możliwość dokonania, bez pośpiechu, dalszych zakupów, w tym skorzystanie z oferty gastronomicznej na stacji.

W ramach prac nad nowymi funkcjonalnościami dla partnerów biznesowych, Grupa ORLEN oferuje klientom flotowym oraz zewnętrznym również zakup energii elektrycznej. Dzięki takiemu rozwiązaniu mogą oni skorzystać z lepszych warunków handlowych, uprościć i ograniczyć liczbę rozliczeń z zewnętrznymi dostawcami.

Produkty i usługi

W 2018 roku wprowadziliśmy do sprzedaży detalicznej nową generację paliw standardowych pod marką **Efecta**. Efecta 95 i Efecta Diesel to najbardziej zaawansowane paliwa typu Standard na rynku, o szczególnych właściwościach czyszczących, chroniące zarówno silnik, jak i cały układ paliwowy. Zawierają najnowocześniejsze i wyselekcjonowane składniki uszlachetniające, które wzmacniają wydajność i wydłużają żywotność silnika.

Szczegółowe zasady regulujące dostawy paliw oraz proces wydawania ich klientom są gwarantem sprzedaży paliw najwyższej jakości, spełniających wszystkie wymagania wskazane w obowiązujących normach i przepisach. Przyjęte zasady dostaw w znacznym stopniu ograniczyły ryzyko zmieszania paliw oraz przepełnienia zbiorników podczas przyjmowania paliw na stacjach. Paliwa dostarczone do stacji, jak również stan zbiorników są na bieżąco monitorowane. Dzięki wprowadzonym procedurom i rozwiązaniom wyeliminowano praktycznie ryzyko zanieczyszczenia gruntów z powodu nieszczelności zbiorników.

Z najwyższym zaangażowaniem reagujemy na wszystkie sygnały naszych klientów odnośnie paliw.

Stacje paliw to nie tylko miejsce tankowania. To również **dobrze zaopatrzone sklepy**, których oferta stale jest dostosowywana do zmieniających się oczekiwań klientów i trendów rynkowych. W trakcie przyjmowania dostaw wszystkich artykułów spożywczych sprawdzane są terminy przydatności do spożycia, w przypadku pozostałych produktów pozapaliwowych sprawdzane są daty ich ważności. Dodatkowo monitorowany jest stan opakowań. Te same działania prowadzone są na bieżąco na terenie sklepu podczas uzupełniania ekspozycji sklepowej oraz codziennej kontroli stanu produktów na poszczególnych półkach sklepowych. Zawsze kierujemy się odgórnymi zasadami oddzielnego magazynowania i ekspozycji artykułów spożywczych – są one przechowywane w oddzielnych pomieszczeniach. Tam, gdzie jest to możliwe, oleje, płyny eksploatacyjne i inne akcesoria i kosmetyki samochodowe są składowane w oddzielnych altanach magazynowych. Dzięki temu klienci mają pewność, że wybierając dowolną rzecz, otrzymają produkt pełnowartościowy, spełniający wszystkie wymogi jakościowe.

Za pośrednictwem naszych stacji, klienci mają również dostęp do różnorodnych usług. Do najważniejszych można zaliczyć gastronomię i myjnię. Dokładamy wszelkich starań, aby oferowane na naszych stacjach przekąski i gorące napoje były przygotowywane w oparciu o sprawdzone receptury, uwzględniające oczekiwania klientów odnośnie składu i wartości odżywczych oraz z zachowaniem standardu zgodności z HACCP. Kawa oferowana na naszych stacjach wspierana jest przez międzynarodową markę **Fairtrade**.

Posiadamy kilkadziesiąt własnych receptur przygotowywania gorących i zimnych przekąsek oraz kawy. Pracujemy nad wyeliminowaniem z naszych produktów gastronomicznych konserwantów, glutaminianów i fosforanów, sztucznych barwników i aromatów. W nowych postępowaniach zakupowych będą uwzględniane oczekiwania dotyczące pożądanego składu produktów i półproduktów. Obecnie w ramach decyzji biznesowych i współpracy z dostawcami takie oczekiwania są przekazywane do dostawców z prośbą o przygotowanie nowych produktów bez wymienionych wyżej składników. W jednej z głównych kategorii już osiągnęliśmy nasze założenia, składniki do naszych hot dogów są produkowane bez dodatku glutaminianu monosodowego i fosforanów.

Coraz większą popularnością wśród klientów cieszą się myjnię. Większość myjni automatycznych funkcjonujących w sieciach detalicznych należących do Grupy ORLEN posiada system zamkniętego obiegu wody do celów technologicznych, co w znacznym stopniu ogranicza zużycie wody oraz ilość generowanych ścieków przemysłowych powstających w procesie ich użytkowania. Grupa ORLEN dokłada wszelkich starań, aby wykorzystywane urządzenia zapewniały wysoką jakość mycia aut przy jednoczesnym maksymalnym ograniczeniu wpływu na środowisko. W 2018 roku łącznie zmodernizowanych zostało prawie 70 myjni.

Klientom udzielana jest **informacja na temat wpływu wszystkich oferowanych na stacjach paliw oraz produktów pozapaliwowych (artykuły spożywcze, napoje, słodkie i słone przekąski) i usług (pełna oferta gastronomiczna, myjnia) na zdrowie i bezpieczeństwo**. W przypadku paliw, olejów, kosmetyków samochodowych, płynów eksploatacyjnych na wszystkich stacjach dostępne są szczegółowe karty charakterystyki (udostępniane na życzenie klientom i będące w dyspozycji pracowników stacji), zawierające ich opis i skład, opisujące ryzyka i zagrożenia oraz sposoby postępowania w przypadku ich wystąpienia. Obowiązki pod względem informowania o zagrożeniach, które niosą ze sobą produkowane i stosowane chemikalia, reguluje ustawodawstwo polskie i europejskie. Wspomniane karty charakterystyk to podstawowe narzędzie stosowane zgodnie z rozporządzeniem REACH w celu zapewnienia przepływu informacji w łańcuchu dostaw. Zgodnie z jego art. 31 dostawca substancji lub mieszaniny przekazuje odbiorcy kartę charakterystyki w języku urzędowym państwa członkowskiego, na którego terenie substancja lub mieszanina jest wprowadzana do obrotu. Równie istotne są przepisy Kodeksu pracy, który w art. 221 § 2 stanowi, że „Niedopuszczalne jest stosowanie niebezpiecznych substancji i niebezpiecznych preparatów chemicznych bez posiadania aktualnego spisu tych substancji i preparatów oraz kart charakterystyki, a także opakowań zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem, pożarem lub wybuchem”.

Zdrowie i bezpieczeństwo

Istotnym elementem zarządzania siecią stacji paliw jest dążenie do zapewnienia bezpieczeństwa odwiedzających – klientów, podróżnych, kooperantów i dostawców. Staramy się również poprawić komfort pracy naszych pracowników.

Stacje mające w ofercie LPG są dostosowane do bezpiecznego tankowania tego paliwa przez klientów. W razie potrzeby pracownicy stacji zawsze służą pomocą i mogą zatankować, jeśli zaistnieje taka potrzeba. W większości stacji wychodząc naprzeciw wygodzie Klientów, podwoiliśmy ilość stanowisk do tankowania LPG.

Stacje paliw są **miejszem bezpiecznym zarówno dla klientów, jak i ich pracowników**. Wszystkie objęte są systemami antywłamaniowymi i antynapadowymi, a umowy z wyspecjalizowanymi agencjami ochrony gwarantują szybkie przybycie profesjonalnego patrolu w razie każdej konieczności. Wszystkie stacje paliw wyposażone są w systemy telewizji przemysłowej, które rejestrują wszystkie zdarzenia wewnątrz i na zewnątrz obiektu. Stacje paliw posiadają wypracowane zasady ruchu kołowego i pieszego na jej terenie, co w połączeniu z luminescencyjnymi oznakowaniami drogowymi podnosi bezpieczeństwo także w tym zakresie.

Na wszystkich stacjach własnych PKN ORLEN funkcjonuje **System Zarządzania Bezpieczeństwem Żywności HACCP**, wdrożony w 2005 roku. Jego podstawę stanowią wymagania Kodeksu Żywnościowego (Codex Alimentarius). Stacje te mają dostęp do elektronicznej wersji Dokumentacji Technicznej HACCP, która jest umieszczona na portalu stacyjnym. Celem HACCP jest zagwarantowanie klientom, że oferowane produkty żywnościowe spełniają wymagania przepisów sanitarnych, są bezpieczne dla zdrowia oraz zgodne z ich oczekiwaniami odnośnie jakości. Dotyczy to zarówno produktów w opakowaniach jednostkowych, jak i dań gorących oferowanych w restauracjach.

HACCP ma istotny wpływ na jakość oferowanych i sprzedawanych produktów – przyjmowanie, magazynowanie, zasady i warunki przygotowania do sprzedaży oraz sama sprzedaż zgodnie z HACCP, ewidencjonowanie i monitorowanie każdego z ww. etapów zwiększa gwarancję jakości i bezpieczeństwa produktów.

HACCP, czyli analiza zagrożeń i kontroli krytycznych punktów jest systemowym postępowaniem mającym na celu identyfikację zagrożeń zdrowotnych żywności oraz ryzyka ich wystąpienia podczas wszystkich etapów procesu produkcji i dystrybucji żywności. Jest to również system, który kontroluje i opanowuje wszystkie zagrożenia istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa konsumenta i ochrony jego zdrowia. HACCP służy minimalizowaniu ryzyka zagrożeń związanych z obrotem żywnością. Jest systemem prewencyjnym. Chroni interesy konsumenta, dając mu pewność bezpieczeństwa oraz wysoką jakość zdrowotną nabywanych produktów spożywczych. Chroni również interesy producenta, który prowadząc w odpowiedni i udokumentowany sposób proces produkcyjny może dowieść, że dostarcza produkt bezpieczny dla zdrowia. System HACCP został również wdrożony na rynku czeskim, litewskim i niemieckim. Jest regularnie audytowany.

Procent znaczących produktów i usług, dla których prowadzi się ocenę wpływu na zdrowie i bezpieczeństwo wynosi 100%. W 2018 roku nie odnotowano przypadków niezgodności z regulacjami i **dobrowolnymi kodeksami** w zakresie wpływu produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo na każdym etapie ich cyklu życia według rodzaju skutków.

Pracownicy stacji paliw są szczególnie uwrażliwiani na kwestie dotyczące **zakazu sprzedaży alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom nieletnim**. Na każdej stacji znajduje się tabliczka z odpowiednią informacją, a pracownicy uczestniczą w specjalnych szkoleniach. Stosowane są także pisemne oświadczenia pracowników stacji zobowiązujące ich do przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz do przestrzegania obowiązku weryfikacji wieku, a także odmowy sprzedaży w przypadku zaistnienia podejrzenia naruszenia ustawy. Stosowanie się do zobowiązania było weryfikowane zarówno w sposób jawny, jak i niejawny.

Kierując się rynkowymi trendami żywieniowymi, od 2018 roku na stacjach ORLEN w Polsce oferta gastronomiczna jest rozszerzona o linię produktów dedykowaną dla wegan i wegetarian. W ramach projektu „Spiżarnia regionów” na stacjach ORLEN dostępne są produkty regionalne pochodzące od lokalnych rolników i przedsiębiorstw. W 2018 roku PKN ORLEN uruchomił program „Pij polskie soki” rozszerzając sprzedaż soków owocowych na całą sieć stacji paliw w kraju. Głównym celem programu jest wspieranie polskich sadowników oraz rodzinnych firm przetwórczych. Na stacjach PKN ORLEN w Polsce na koniec 2018 roku ponad 67% sprzedawanych wyrobów pochodziło od polskich producentów, a 80% wyrobów wyprodukowanych zostało w Polsce.

Udogodnienia dla osób z niepełnosprawnością i dzieci

Staramy się ułatwić korzystanie z naszych obiektów osobom z niepełnosprawnością. Także niezwykle istotny jest komfort podróży najmłodszych.

Na większości stacji wydzielone są specjalne miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych, a podjazdy są specjalnie dostosowane. Grupy ORLEN intensywnie modernizuje sieć stacji, by jeszcze w większym stopniu wyjść naprzeciw potrzebom osób z różnymi dysfunkcjami. Wdrożone zostały standardy planowania infrastruktury komunikacyjnej na obiektach nowobudowanych pod kątem dostępności dla osób niepełnosprawnych.

Niezwykle istotny jest komfort podróży najmłodszych. Szereg stacji w Polsce i Czechach wyposażonych jest w kącki do przewijania dzieci. Rozpoczęto współpracę w tym zakresie z firmą Pampers i wdrożono 6 nowych pomieszczeń opiekuna z dzieckiem, w których można w komfortowych warunkach podgrzać jedzenie, nakarmić i przewinąć dziecko. Zarówno oferta gastronomiczna (mini menu), jak i sklepowa (zabawki, książki i bajki) uwzględniają potrzeby dzieci. Wiele stacji (głównie tranzytowych) posiada przystajenne place zabaw, z których mali podróżni mogą korzystać w trakcie przerw w podróży.

PKN ORLEN kontynuuje również z powodzeniem **program „Karta Dużej Rodziny”**, który umożliwia korzystanie z rabatów przy zakupie towarów i usług, jak również ułatwień w obsłudze instytucjonalnej rodzinom wielodzietnym. W efekcie uczestnicy programu mogą korzystać z różnorodnych rabatów na zakup paliw oraz zniżek przy zakupie produktów z oferty Stop Cafe, oraz usługi myjni.

Standardy obsługi

W ramach Grupy ORLEN **cyklicznie jest monitorowana satysfakcja i lojalność klientów**. Rynek paliw jest dość niestabilny w związku ze stale zmieniającymi się cenami paliw, rozwojem stacji oraz wprowadzaniem nowości w ofercie gastronomicznej, paliwowej czy sklepowej. Klientom stacji oferowane są promocje i atrakcje, co wpływa na ich lojalność względem stacji, z której najczęściej korzystają. W takiej sytuacji bardzo istotne jest monitorowanie ich zadowolenia z różnych aspektów funkcjonowania stacji. Jednym z elementów wspierających budowanie relacji z klientami jest podejście do informacji przekazywanych przez klientów oraz **reakcja na zgłaszane przez nich skargi i zażalenia**. Każdy zainteresowany ma kilka możliwości kontaktu i wyrażenia opinii na temat stacji i obsługi, za pośrednictwem Internetu, telefonicznie lub bezpośrednio na stacjach paliw. W każdym z tych przypadków zgłoszenie takie jest rejestrowane w systemie administracji skarg i reklamacji. W systemie tym są oczywiście rejestrowane także pozytywne opinie i podziękowania ze strony klientów.

W 2018 roku klienci stacji paliw Grupy ORLEN dokonali ponad **421 mln transakcji**. W tym czasie wpłynęło przeszło 7369 zgłoszeń w tym 5387 skarg i reklamacji do rozpatrzenia zgodnie z wymaganiami Zintegrowanego Systemem Zarządzania. Uznanych zostało 4,4% zgłoszeń. Każda osoba zgłaszająca jakiegokolwiek uwagi, średnio w ciągu kolejnych 5 dni otrzymuje odpowiedź na swoje zgłoszenie. Główne problemy, które sygnalizowali klienci w 2018 roku:

Problem	Liczba zgłoszeń
Obsługa Klienta	1852
Inne	1540
Jakość paliwa	642
Ilość paliwa	487
Stan techniczny urządzeń	345
Produkty spożywcze	289
Produkty pozostałe	130
Czystość	102
Razem	5387

Każde zgłoszenie od klientów rozpatrywane jest indywidualnie, zgodnie z obowiązującymi procedurami.

Dbalność o środowisko

Grupa ORLEN przykładą w swojej działalności szczególną wagę do aspektów ochrony środowiska naturalnego, a politykę w tym zakresie stosuje także na stacji paliw.

Na każdym etapie obrotu towarami pozapaliwowymi na poziomie stacji mamy na uwadze troskę o klientów i środowisko. Szczegół istotne jest to w przypadku olejów, płynów eksploatacyjnych i chemii samochodowej. W momencie dostawy sprawdzana jest jakość opakowań – uszkodzone nie są przyjmowane na stacje. Odpowiednie zasady magazynowania i ekspozycji handlowej ograniczają

ryzyko uszkodzenia towarów, opakowań oraz pogorszenia ich jakości. Na stacjach znajdują się pojemniki na zużyte opakowania po olejach i innych płynach, mogące mieć negatywny wpływ na środowisko. Poza tym, na każdej stacji ogólnodostępne są pojemniki na odpady, umożliwiające ich wstępną segregację. Dzięki temu klient ma możliwość wyrzucenia opakowań po artykułach spożywczych, napojach oraz innych odpadów.

Wszystkie produkty motoryzacyjne (oleje, płyny eksploatacyjne, kosmetyki samochodowe) posiadają karty charakterystyki, które precyzują, jak należy je przechowywać, jak postępować w sytuacji zanieczyszczenia otoczenia lub zatrucia.

W przypadku paliw ukierunkowanie na ochronę środowiska jest dla nas priorytetem. Służą temu między innymi zbiorniki dwuściankowe ograniczające ryzyko wycieku paliw do gruntu, system detekcji nieszczelności zbiorników, zabezpieczenie podjazdu uniemożliwiające przedostanie się rozlanych paliw do gruntu, systemy odprowadzające wody opadowe z terenu podjazdu do separatorów węglowodorów (brak możliwości przedostania się cząstek paliw do gruntu lub wód gruntowych), pełna hermetyzacja rozładunku paliw na stacji (znaczne ograniczenie przedostania się oparów do powietrza), system VRS wykorzystywany w pistoletach nalewczyczych umożliwiający odprowadzanie oparów z samochodowych zbiorników paliwowych bezpośrednio do zbiorników stacyjnych, wyposażenie stacji w środki neutralizujące ewentualne wycieki lub plamy powstałe podczas tankowania, rozładunku.

W ramach polityki proekologicznej i troski o środowisko naturalne w sieci stacji Grupy ORLEN w Polsce rozpoczęliśmy w 2018 roku realizację projektu pilotażowego instalowania **stacji do ładowania samochodów elektrycznych**. W 2018 roku zostały zainstalowane dwie stacje szybkiego ładowania pojazdów elektrycznych z czego jedna jest zlokalizowana w Płocku przy siedzibie Koncernu, a druga funkcjonuje na stacji paliw PKN ORLEN w Siewierzu. Docelowo uruchomionych zostanie 150 stacji ładowania zlokalizowanych w miastach i przy trasach tranzytowych w Polsce. Projekt budowy ładowarek jest również realizowany na stacjach Benzina w Czechach. Na stacjach wchodzących w skład Grupy ORLEN dostępne są również inne paliwa alternatywne: stacje dla aut zasilanych wodorem na niemieckiej stacji działającej pod marką star w Mülheim i Wolfsburg, natomiast w Czechach na koniec 2018 roku na 35 stacjach Benzina można było tankować CNG.

W odpowiedzi na nowe trendy konsumenckie, w tym te dotyczące mobilności w obszarach miejskich oraz ekonomii współdzielenia na wybranych stacjach ORLEN we współpracy z firmą Traficar dostępna jest usługa carsharingu czyli wynajmu auta na minuty. We współpracy z Nextbike Polska na wybranych stacjach ORLEN w dużych miastach w Polsce zostały uruchomione stacje rowerów miejskich.

Ochrona prywatności klientów

W związku z koniecznością zapewnienia zgodności z przepisami o ochronie danych osobowych w tym, w szczególności Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) w PKN ORLEN S.A. przyjęto Zarządzenie nr 18/2018/DG z dnia 23 maja 2018 roku w sprawie: zasad prowadzenia ochrony danych osobowych w PKN ORLEN S.A.. Zarząd PKN ORLEN powołał w Spółce Inspektora Ochrony Danych (uchwała nr 6066/18 z dnia 29 maja 2018 roku).

W 2018 roku w PKN ORLEN nie zidentyfikowano uzasadnionych skarg dotyczących naruszenia prywatności klientów oraz utraty danych. Zidentyfikowano jedno naruszenie ochrony danych osobowych w Spółce Grupy ORLEN.

Odpowiedzialność za Produkt

Grupa ORLEN sukcesywnie obniża energochłonność jednostek produkcyjnych, poprawiając doskonałość operacyjną.

Surowce i materiały wykorzystane w produkcji

W ramach produkcji rafineryjnej, jak i petrochemicznej, przerabiane są różne surowce, oraz półprodukty. Głównym surowcem jest jednak ropa naftowa, będąca podstawą bilansu masowego produkcji, a także pozostałe wsady, w tym biokomponenty i inne chemikalia.

Zużyte surowce/materiały

Surowce nieodnawialne [t]

	PKN ORLEN		ORLEN Lietuva		Unipetrol	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Ropa naftowa	15 855 298	15 219 558	9 689 602	9 820 529	7 555 118	7 894 288
Pozostałe surowce	1 974 529	1 312 039	217 027	315 893	2 512 813	2 510 229

Surowce odnawialne [t]

	PKN ORLEN		ORLEN Lietuva		Unipetrol	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Biokomponenty	804 212	810 499	86 989	52 719	281 230	269 580

Zużycie ropy naftowej

	Zużycie ropy naftowej		Udział ropy we wsadach ogółem	
	2018	2017	2018	2017
PKN ORLEN	15 855 298	15 219 558	83%	85%
ORLEN Lietuva	9 689 602	9 820 529	97%	96%
Unipetrol	7 555 118	7 894 288	77%	78%

Ropa naftowa, która jest surowcem nieodnawialnym, nabywana jest dla wszystkich rafinerii Grupy ORLEN w ramach zintegrowanego procesu zakupowego prowadzonego w PKN ORLEN od odbiorców zewnętrznych.

Pozostałe grupy materiałowe, które są zużywane w naszych zakładach to gaz ziemny, biokomponenty oraz półprodukty, które głównie wymieniane są pomiędzy rafinerią a petrochemią (nie stanowią wsadu pierwotnego).

Ilość wykorzystanych biokomponentów spełniających kryteria zrównoważonego rozwoju

W trosce o środowisko naturalne, jak również ze względu na wymagania krajowe dotyczące zapewnienia minimalnego udziału

biokomponentów w paliwach transportowych Grupa ORLEN wykorzystwała ponad 816 tys. ton estrów metylowych oraz blisko 260 tys. ton bioetanolu.

Całość biokomponentów wykorzystywanych w Grupie ORLEN na wszystkich rynkach spełniała Kryteria Zrównoważonego Rozwoju określone w Dyrektywie o Odnawialnych Źródłach Energii oraz w Dyrektywie o Jakości Paliw Dyrektywy.

Ilości biokomponentów wykorzystane w ramach Grupy ORLEN – biokomponenty spełniające kryteria zrównoważonego rozwoju (KZR) na rynku polskim, czeskim i litewskim

	Polska*		Czechy**		Litwa		RAZEM	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Estry [t]	635 516	624 866	111 261	143 000	70 207	42 504	816 984	810 369
w tym produkcja ORLEN Południe [t]	248 896	192 803	-	-	-	-	192 803	192 803
Bioetanol [t]	177 583	185 433	65 414	34 000	16 783	10 210	259 780	229 643
RAZEM								
Estry [tys.l]	712 548	707 662	126 003	161 948	79 510	48 136	918 061	917 746
w tym produkcja ORLEN Południe [tys.l]	281 876	218 350	-	-	-	-	281 876	218 350
Bioetanol [tys.l]	228 321	234 429	82 698	42 984	21 217	12 908	332 236	290 321

Uwaga: Biokomponenty nie wyprodukowane przez Orlen Południe zostały zakupione z zewnątrz.

**W przypadku przeliczenia ton na tys. l dla PKN ORLEN S.A., aby zachować zbieżność z raportem NCW do URE, przyjęto gęstości wyliczone na podstawie ROZPORZĄDZENIA MINISTRA GOSPODARKI z dnia 21 października 2014 r. w sprawie wartości opałowej poszczególnych biokomponentów i paliw ciekłych. Dla Czech i Litwy przyjęto standardowe gęstości.*

***Biokomponenty wykorzystane do blendowania paliw przeznaczonych na rynek czeski.*

Zawartość benzenu, łożowiu i siarki w paliwach

Głównym celem Rafinerii w Grupie Kapitałowej PKN ORLEN jest produkcja paliw ciekłych spełniających normy i uregulowania prawne.

W całym ciągu technologicznym przebiegają procesy ukierunkowane na uzysk jakościowych komponentów do produkcji paliw spełniających te wymogi.

PKN ORLEN, Zakład Produkcyjny w Płocku

Ropa naftowa poddawana jest procesowi rozdestylowania na poszczególne frakcje naftowe (destylaty) na instalacjach Destylacji Rurowo-Wieżowych.

W kolejnych etapach destylaty te podlegają procesom konwersji na instalacjach:

- Krakingu.
- Alkilacji.
- Reformingu.
- Izomeryzacji.
- Hydroodsiarczania Olejów Napędowych.
- Hydrokrakingu.
- Hydroodsiarczania Gudronu.

podczas których zachodzą między innymi procesy: uwodorniania, konwersji związków azotu i tlenu, rozpad węglowodorów parafinowych, olefinowych i aromatycznych z bocznymi łańcuchami na węglowodory o niższej masie cząsteczkowej, konwersja węglowodorów alifatycznych C₅-C₆, o niskiej liczbie oktanowej, do ich izomerów o wyższej liczbie oktanowej, odaromatyzowania, odmetalizowania.

Dodatkowo, przeprowadzane są procesy odsiarczania i ograniczenia benzenu do poziomów pozwalających na spełnienie norm jakościowych komponentów. Komponenty paliw nie zawierają ołowiu.

Komponowanie paliw ciekłych polega na blendingu odpowiednich komponentów danego paliwa (a także biokomponentów do określonych gatunków paliw) oraz dodawanie dodatków uszlachetniających zgodnie z przygotowaną recepturą.

ORLEN POŁUDNIE

Podstawowym przedmiotem działalności instalacji jest produkcja bio-diesla (estrów metylowych kwasów tłuszczowych).

Główne etapy produkcji estrów metylowych:

- Degguming chemiczny – Odgumianie.
- Rafinacja ciągła.
- Estryfikacja kwaśna kwasów tłuszczowych.
- Transestryfikacja oleju rzepakowego.
- Płukanie i suszenie biodiesla.

podczas których zachodzą między innymi procesy: oczyszczania oleju rzepakowego ze związków fosforu oraz wolnych kwasów tłuszczowych, obniżania kwasowości, reakcja oleju z metanolem tworząca estry metylowe, mycia i suszenia biodiesla. Nie zachodzi konieczność przeprowadzania procesów odsiarczania i ograniczania zawartości benzenu i ołowiu.

ORLEN Lietuva

Ropa naftowa poddawana jest procesowi rozdestylowania na poszczególne frakcje naftowe (destylaty) na instalacjach Destylacji Rurowo-Wieżowych.

W kolejnych etapach destylaty te podlegają procesom konwersji na instalacjach:

- Krakingu.
- Reformingu.
- Izomeryzacji.
- Visbreakingu.
- Oligomeryzacji.
- Hydroodsiarczania Olejów Napędowych.

podczas których zachodzą między innymi procesy: uwodorniania, konwersji związków azotu i tlenu, rozpad węglowodorów parafinowych, olefinowych i aromatycznych z bocznymi łańcuchami na węglowodory o niższej masie cząsteczkowej, konwersja węglowodorów alifatycznych C₅-C₆, o niskiej liczbie oktanowej, do ich izomerów o wyższej liczbie oktanowej, odaromatyzowania, odmetalizowania.

Dodatkowo, przeprowadzane są procesy odsiarczania i ograniczenia benzenu i ołowiu do poziomów spełniających normy jakościowe komponentów.

Komponowanie paliw ciekłych polega na blendingu odpowiednich komponentów danego paliwa (również biokomponentów do określonych gatunków paliw) oraz dodawanie dodatków uszlachetniających zgodnie z przygotowaną recepturą.

UNIPETROL RPA – Rafinerie w Litvínovie i Kralupach

Ropa naftowa poddawana jest procesowi rozdestylowania na poszczególne frakcje naftowe (destylaty) na instalacjach Destylacji Rurowo-Wieżowych.

W kolejnych etapach destylaty te podlegają procesom konwersji na instalacjach:

- Krakingu.
- Reformingu.
- Izomeryzacji.
- Hydroodsiarczania Olejów Napędowych.
- Hydrokrakingu.
- Visbreakingu.

podczas których zachodzą między innymi procesy: uwodorniania, konwersji związków azotu i tlenu, rozpad węglowodorów parafinowych, olefinowych i aromatycznych z bocznymi łańcuchami na węglowodory o niższej masie cząsteczkowej, konwersja węglowodorów alifatycznych C₅-C₆, o niskiej liczbie oktanowej, do ich izomerów o wyższej liczbie oktanowej, odaromatyzowania, odmetalizowania.

Dodatkowo, przeprowadzane są procesy odsiarczania i ograniczenia benzenu do poziomów pozwalających na spełnienie norm jakościowych komponentów. Komponenty paliw nie zawierają ołowiu.

Komponowanie paliw ciekłych polega na blendingu odpowiednich komponentów danego paliwa (a także biokomponentów do określonych gatunków paliw) oraz dodawanie dodatków uszlachetniających zgodnie z przygotowaną recepturą.

Zawartość benzenu, ołowiu i siarki w poszczególnych gatunkach paliw ciekłych w podziale na Spółki Grupy ORLEN przedstawia [tabela](#).

Wszystkie gatunki paliw ciekłych stanowiących wyrób gotowy (finalny/handlowy) produkowane i wprowadzane na rynek przez PKN ORLEN i pozostałe spółki Grupy ORLEN spełniają obowiązujące wymagania formalno-prawne i normatywne w zakresie zawartości benzenu, ołowiu i siarki.

Podejście do zarządzania Energią

Kluczowym celem jest tworzenie nowoczesnych źródeł energii elektrycznej oraz ciepłej zarówno dla odbiorców wewnętrznych, jak również przeznaczonej do sprzedaży na rynek zewnętrzny.

Ważnym aspektem działalności jest również rozwój nowych projektów, takich jak panele fotowoltaiczne na stacjach paliw, rozwój elektromobilności oraz dążenie do wybudowania morskiej farmy wiatrowej o mocy zainstalowanej 1200 MW na Morzu Bałtyckim – jednego z największych projektów inwestycyjnych prowadzonych przez PKN ORLEN, wpisującym się w krajowe strategię dotyczące rozwoju polskiej elektroenergetyki. W ramach Grupy ORLEN szczególną uwagę skupiamy na nieustannej pracy nad doskonałością operacyjną, w takich obszarach jak: optymalizacja procesów produkcyjnych, straty dystrybucyjne czy wzrost wydajności instalacji. Strategia obszaru Energetyki zakłada dążenie Koncernu do przeistoczenia się z roli wyłącznie konsumenta energii elektrycznej do nowej roli – producenta energii elektrycznej. Wszelkie działania zmierzające do realizacji wyznaczonych celów odbywają się z poszanowaniem środowiska naturalnego oraz lokalnych społeczności.

Ograniczanie zużycia energii

W 2018 roku dzięki inwestycjom zrealizowanym w Grupie ORLEN udało się zredukować zużycie energii w następujących ilościach:

- Energia elektryczna – 16 632 MWh.
- Ciepło w parze – 215 711 GJ.

W tym:

ORLEN Lietuva:

Energia elektryczna – 1 848 MWh, osiągnięte poprzez instalację przetwornic częstotliwości na pompach NS-3 oraz TS-1A.
Ciepło w parze – 153 337 GJ, osiągnięte poprzez wymianę palników oraz remont kotła K2.

EC Płock:

Energia elektryczna – 14784 MWh, osiągnięte poprzez modernizację pomp wody zasilającej 4PZ1, 6PZ1 oraz 7PZ1.
Ciepło w parze – 62 374 GJ, osiągnięte poprzez realizację etapu IV projektu redukcji strat ciepła w systemie dystrybucji pary 0,02, 0,65, 1,7 i 3,2 MPa.

Bazą dla przedstawienia powyższych wyników są dane pochodzące ze spółek PKN ORLEN, Unipetrol i ORLEN Lietuva. Kryterium wyboru spółek raportujących w głównej mierze opierało się na istotności biznesowej poszczególnych jednostek z punktu widzenia Obszaru Energetyki. Dane dotyczą wyłącznie Obszaru Energetyki, tj. jednostek produkcyjnych.

Zużycie energii wewnątrz organizacji

	Wartość [GJ]	Wartość [MWh]
Zużycie energii w paliwach	84 187 991	23 385 553
Zużycie energii elektrycznej	2 211 043	614 179
Zużycie energii cieplnej	6 825 492	1 895 970
Sprzedaż energii elektrycznej	24 984 321	6 940 089
Sprzedaż energii cieplnej	34 012 153	9 447 820
Zużycie jednostek razem	34 228 052	9 507 792

**Zużycie jednostek razem zostało obliczone jako różnica zużycia poszczególnych jednostek (w paliwie) oraz sprzedaży poszczególnych jednostek dla odbiorców zewnętrznych i wewnętrznych.*

Podstawą obliczeń były dane z rozliczeniowych urządzeń pomiarowych. Powyższe dane dotyczą wyłącznie Obszaru Energetyki, czyli jednostek produkcyjnych.

Oznakowanie produktów i usług

Obowiązki spółek Grupy ORLEN dotyczące informowania o zagrożeniach, które niosą ze sobą produkty chemiczne produkowane lub importowane, wynikają z zapisów ustawodawstwa międzynarodowego i unijnego. Zakres i podział odpowiedzialności w poszczególnych spółkach Grupy ORLEN regulowany jest przez zarządzenia wewnętrzne.

Karty charakterystyki, opracowane zgodnie z zapisami rozporządzenia REACH są podstawowym źródłem informacji o klasyfikacji i zagrożeniach produktów chemicznych produkowanych lub importowanych przez spółki Grupy ORLEN.

Klasyfikacja produktów, przeprowadzona na podstawie badań i eksperckiej wiedzy o własnościach produktów, pozwala na prawidłowe wskazanie oznakowania produktów (etykietowanie zgodnie z rozporządzeniem CLP) oraz wskazuje zagrożenia w transporcie, na podstawie których nadawcy przygotowują oznakowanie ADR (tzw. nalepki ostrzegawcze).

Karty charakterystyki są głównie źródłem informacji o zagrożeniach produktów przewidzianych do zastosowań przemysłowych i profesjonalnych. W przypadku bezpośredniego wprowadzenia produktów na rynek (zastosowania konsumenckie) spółki Grupy ORLEN przekazują odpowiednie informacje za pomocą etykiet znajdujących się na opakowaniach.

Na etykietach produktów znajdują się poza piktogramami ostrzegawczymi również odpowiednie zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia (zwroty H) oraz zwroty wskazujące środki ostrożności (zwroty P).

W związku z szerokim wachlarzem zastosowań produktów pochodzących z Grupy ORLEN, informacje na opakowaniach uzupełniane są danymi specyficznymi np. detergentów, nawozów.

Wszystkie produkty oferowane przez Grupę ORLEN podlegają wyżej opisanym regułom.

Odpowiedzialność Środowiskowa

Doskonalimy metody planowania i prowadzenia procesów zgodnie z wymogami zasady trwałego i zrównoważonego rozwoju. Cel, jakim jest konsekwentne ograniczanie oddziaływania na środowisko, realizujemy inwestując w najlepsze dostępne techniki środowiskowe (BAT), prowadząc działalność biznesową z zachowaniem możliwie najwyższej neutralności ekologicznej procesów produkcyjnych oraz magazynowania i dystrybucji produktów.

Podejście do zarządzania w ochronie środowiska oparte jest na zasadach Społecznej Odpowiedzialności Biznesu i uwzględnia kryteria ekologiczne. Firma dąży do równoważenia celów wobec swoich Interesariuszy i raportuje wyniki działalności w obszarze środowiska. Cele środowiskowe zostały określone w przyjętej przez PKN ORLEN Zintegrowanej Polityce Środowiskowej.

Polityka proklamacyjna należy do podstawowych wyzwań dla Grupy ORLEN. Rosnąca presja regulacyjna na ograniczenie zmian klimatycznych oraz promowanie niskoemisyjnej gospodarki (EU ETS, IMO) i gospodarki obiegu zamkniętego wpływa na cały cykl produkcji. Koncern na bieżąco analizuje wpływ pakietu klimatycznego na prowadzoną działalność i podejmuje szereg działań zmierzających do obniżenia emisyjności instalacji. Do ograniczenia emisyjności przyczynia się spalanie niskoemisyjnego gazu ziemnego, m.in. w dwóch nowoczesnych Elektrowniach gazowo-parowych: o mocy 460 MW we Włocławku oraz o mocy 600 MW w Płocku. Ponadto każdemu przedsięwzięciu inwestycyjnemu towarzyszy poprawa efektywności energetycznej. Koncern przeciwdziała zmianom klimatu również poprzez budowanie infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych oraz ochronę bioróżnorodności.

Obszar Ochrony Środowiska jest odpowiedzialny za:

- Opracowanie polityki ochrony środowiska oraz promowanie zagadnień związanych z obszarem ochrony środowiska, kształtowanie pozytywnego proekologicznego wizerunku.
- Opracowanie i aktualizacja bilansu wielkości emisji dwutlenku węgla oraz zapewnienie efektywnego, zgodnego z obowiązującymi przepisami, pozyskania darmowych uprawnień do emisji dwutlenku węgla dla instalacji objętych systemem handlu emisjami.
- Zapewnienie wymaganych pozwoleń ekologicznych.
- Prowadzenie działań organizacyjnych i kontrolnych w celu przestrzegania ustalonych norm środowiskowych.
- Wdrożenie i utrzymywanie systemu wykrywania i likwidacji wycieków – LDAR w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku oraz PTA we Włocławku.
- Naliczanie i wnoszenie opłat środowiskowych.

Kluczowe spółki Grupy ORLEN posiadają wdrożone Zintegrowane Systemy Zarządzania lub Polityki Systemu Zarządzania Środowiskowego zawierające zobowiązanie do ochrony środowiska, w tym do zapobiegania zanieczyszczeniom oraz inne specyficzne zobowiązania istotne z punktu widzenia działalności jednostek.

Ograniczenie wpływu na środowisko to od lat jeden z najważniejszych priorytetów Grupy ORLEN. Realizowane w 2018 roku projekty związane były głównie z dostosowaniem instalacji produkcyjnych do nowych wymogów i standardów środowiskowych wynikających z przepisów unijnych (Konkluzje BAT). Obejmowały one działania administracyjne związane z uzyskaniem zmian pozwoleń zintegrowanych na eksploatację instalacji oraz prace inwestycyjne na samych instalacjach produkcyjnych.

W 2018 roku kontynuowano realizację zadań związanych z wdrożeniem BAT 6 i BAT 18 dla Rafinerii. Do 28 października 2018 roku zakończono wdrażanie systemu LDAR na wszystkich przewidzianych 33 instalacjach rafineryjnych. Przygotowano kompletne algorytmy obliczeniowe emisji niezorganizowanej LZO, wraz z instrukcjami, dla Zakładu w Płocku. Efektem działań było dostosowanie do wymogów Konkluzji BAT poprzez wdrożenie systemu LDAR dla instalacji rafineryjnych w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku oraz urealnienie wskaźników emisji niezorganizowanej LZO w Zakładzie.

Kluczowym celem jest również tworzenie nowoczesnych źródeł energii elektrycznej oraz ciepłej, zarówno dla odbiorców wewnętrznych, jak również przeznaczonej do sprzedaży na rynek zewnętrzny.

Ważnym aspektem działalności jest także rozwój nowych projektów, takich jak panele fotowoltaiczne na stacjach paliw, rozwój elektromobilności oraz plany budowy morskiej farmy wiatrowej o mocy 1200 MW na Morzu Bałtyckim – jednego z największych projektów inwestycyjnych prowadzonych przez PKN ORLEN, wpisującym się w krajowe strategie dotyczące rozwoju polskiej elektroenergetyki. W ramach Grupy ORLEN szczególną uwagę skupiamy na nieustannej pracy nad doskonałością operacyjną, w takich obszarach jak: optymalizacja procesów produkcyjnych, straty dystrybucyjne czy wzrost wydajności instalacji. Strategia obszaru Energetyki zakłada zmianę roli Koncernu z konsumenta energii elektrycznej na producenta energii elektrycznej. Wszelkie

działania zmierzające do realizacji wyznaczonych celów odbywają się z poszanowaniem środowiska naturalnego oraz lokalnych społeczności.

Każda ze spółek Grupy ORLEN posiada zasady ustanawiania i dokumentowania procedur Systemu Zarządzania Środowiskowego, pozytywnie ocenione przez niezależne jednostki certyfikujące za zgodność z wymaganiami międzynarodowego standardu ISO 14001. Ustanawiając systemy procedur, spółki kierowały się zasadą podejścia opartego na ryzyku i związanej z tym szeroko rozumianej prewencji. Procedury mają za zadanie ujednoczenie zasad postępowania w ramach spółek Grupy ORLEN w zakresie zarządzania aspektami środowiskowymi i redukcji negatywnego wpływu na środowisko naturalne. Procedury regulują zasady postępowania w sytuacjach zarówno standardowej pracy, jak również podczas remontów oraz w sytuacjach awarii środowiskowych. W każdej ze spółek Grupy ORLEN obowiązują procedury oceny Systemu Zarządzania Środowiskowego drogą audytów wewnętrznych, mających na celu ustalenie stopnia zgodności z wymaganiami normy ISO 14001 i innymi wymaganiami, przyjętymi do stosowania. W przypadku stwierdzenia niezgodności, uruchamiane są działania naprawcze, a także działania korygujące, mające na celu usunięcie przyczyn niezgodności.

Zarządy spółek Grupy ORLEN, zgodnie z ustalonymi w Spółce procedurami, przeprowadzają okresową ocenę funkcjonowania Systemu Zarządzania Środowiskowego, zazwyczaj w okresach rocznych.

Woda

Dominującym źródłem poboru wody dla potrzeb spółek były w 2018 roku wody powierzchniowe. Wody te ujmowane są przez największe spółki Grupy ORLEN, tj. ANWIL, IKS Solino, PKN ORLEN, ORLEN Południe, ORLEN Lietuva, Unipetrol, Paramo i Spolanę, a następnie dystrybuowane siecią wodociągową do własnych instalacji produkcyjnych oraz instalacji innych spółek.

Łączny pobór wód powierzchniowych, podziemnych i wodociągowych w Grupie ORLEN w 2018 roku wyniósł ponad 90 mln m³, w tym najwięcej w spółce PKN ORLEN, która pobrała 442 856 m³ wody podziemnej oraz 27 714 554 m³ wody powierzchniowej – to o ponad 2 mln m³ więcej niż w 2017 roku, z uwagi na uruchomienie w Płocku bloku parowo-gazowego CCGT.

Bilans poboru wody w spółkach Grupy ORLEN przedstawia się następująco

Ujęcie	Pobór wód [m ³]		
	2018	2017	Wzrost/ spadek [%]
Powierzchniowe	85 722 181	84 269 186	1,72
Podziemne	3 858 683	3 322 847	16,13
Wodociągowe	699 055	805 942	-13,26
Łączny pobór wód	90 279 919	88 397 975	2,13

Ścieki

Ścieki ze wszystkich spółek Grupy ORLEN kierowane są do systemów kanalizacji przemysłowej oraz deszczowej, a następnie poddawane procesom oczyszczania. **Ilość ścieków odprowadzonych do środowiska jest opomiarowana i w 2018 roku wyniosła łącznie dla Grupy ORLEN ponad 51 mln m³ z czego blisko 45 mln m³ stanowiły ścieki przemysłowe – jest to ilość bardzo zbliżona do emisji (ścieków) z 2017 roku.**

Poza PKN ORLEN własne oczyszczalnie ścieków posiadają: ANWIL, Ship-Service, Spolana, Paramo, Unipetrol, ORLEN Lietuva i ORLEN Południe. Wszystkie napływające na oczyszczalnie ścieki poddawane są procesom wielostopniowego oczyszczania na drodze mechanicznej, fizykochemicznej oraz biologicznej. Oczyszczone, zgodnie z posiadanymi pozwoleniami zintegrowanymi, ścieki odprowadzane są do rzek Wisły, Łaby, Odry, Wełtawy, Jasiołki, Biliny, Dubulisu oraz Morza Bałtyckiego.

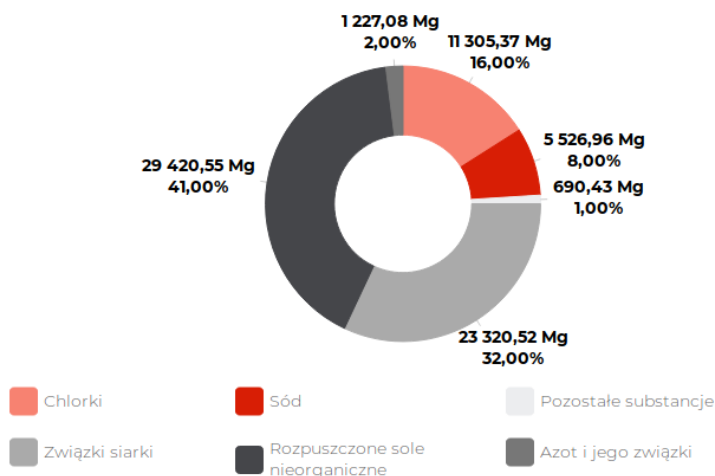
Pozostałe spółki kierują ścieki do urządzeń kanalizacyjnych spółek Grupy lub podmiotów zewnętrznych.

Ilość ścieków odprowadzonych do środowiska przez spółki Grupy ORLEN

Rodzaj ścieków	Ilość ścieków odprowadzonych do środowiska [m ³]		
	2018	2017	Wzrost/Spadek [%]
Przemysłowe	44 900 036	44 878 631	0,05
Pozostałe	6 651 898	6 385 047	4,18
Razem	51 551 934	51 263 677	0,56

W Grupie ORLEN nie jest wykorzystywana woda deszczowa zbierana bezpośrednio, a także oczyszczone ścieki pochodzące od jednostek spoza Grupy ORLEN.

Udział ładunku poszczególnych substancji w ściekach odprowadzanych do środowiska [Mg]

Sumaryczny ładunek substancji w ściekach odprowadzanych do środowiska przez spółki wyniósł 71,49 tys. Mg. Chemiczne zapotrzebowanie tlenu w zrzucanych ściekach wyniosło 2 976 Mg.

Emisje do Powietrza

Emisje

Monitorowanie wielkości emisji substancji do powietrza realizowane jest poprzez pomiary okresowe i pomiary ciągłe emisji, dzięki czemu stopień wykorzystania przyznaných w pozwoleniach zintegrowanych limitów emisji jest kontrolowany na bieżąco.

Największy udział w emisji do powietrza z instalacji spółek Grupy ORLEN mają: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek i dwutlenek węgla oraz pył ogółem w tym PM 2,5 i PM 10. Emisje te powstają głównie w wyniku spalania paliw przy produkcji energii elektrycznej i ciepłej oraz w procesach technologicznych instalacji rafineryjnych i chemicznych. Ponadto występują emisje lotnych związków organicznych oraz charakterystyczne dla prowadzonych procesów technologicznych.

Łączna emisja wszystkich substancji do powietrza, w tym dwutlenku węgla, dla Grupy ORLEN w 2018 roku wyniosła 15 959 041 Mg.

Wielkość emisji poszczególnych substancji emitowanych do powietrza przez wszystkie spółki Grupy ORLEN [Mg]

Substancja	Wielkość emisji [Mg]		
	2018	2017	zmiana [%]
Dwutlenek siarki	18 290	20 462	-10,61
Tlenki azotu	10 436	10 516	-0,76
Tlenek węgla	4 559	4 794	-4,91
Pyły	1 088	1 665	-34,66
Łącznie emisja energetyczna	34 373	37 437	-8,18
Dwutlenek węgla	15 907 824	15 176 145	4,82
Pozostałe substancje	16 844	13 329	26,37
Ogółem emisja	15 959 041	15 226 911	4,81

Spośród 16 884 Mg pozostałych substancji emitowanych do powietrza 66% stanowią (11 107 Mg) stanowią lotne związki organiczne (VOC).

Do wzrostu emisji pozostałych substancji przyczyniła się emisja metanu z procesów wstrzymania i rozruchu instalacji do produkcji kwasu azotowego spółki ANWIL.

Zarządzanie emisją gazów cieplarnianych

Bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych w Grupie ORLEN obejmują emisje CO₂ raportowane w ramach Europejskiego Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji. Emisje biogenicznego CO₂ nie występują. Ponadto występuje emisja CO₂ nie objęta Systemem EU ETS, która w 2018 roku wyniosła łącznie 929 104 Mg.

Dla instalacji objętych zezwoleniem na udział w systemie handlu uprawnieniami do emisji w Grupie ORLEN prowadzono bilansowanie emisji gazów cieplarnianych w układzie miesięcznym. Na bieżąco monitorowano stopień wykorzystania przyznaných uprawnień do emisji CO₂ dla każdej jednostki.

Zweryfikowana emisja CO₂ z instalacji EU ETS w spółkach Grupy ORLEN w latach 2017-2018 [Mg]

Spółka	Emisja rzeczywista [Mg]	
	2018	2017
PKN ORLEN	7 789 688	6 905 728
ORLEN Asphalt	2 073	3 678
ANWIL	1 000 819	1 069 623
Basell Orlen Polyolefins	46 283	36 060
ORLEN Południe	122 640	124 888
ORLEN Lietuva	1 680 865	1 709 530
UNIPETROL RPA	3 209 808	3 324 180
UNIPETROL (Rafinerie)	879 999	954 012
PARAMO	42 927	41 668
SPOLANA	203 618	208 336
RAZEM GK	14 978 720	14 377 703

Dla wszystkich instalacji Grupy ORLEN niezależna weryfikacja emisji CO₂ przebiegła pozytywnie.

Grupa ORLEN na bieżąco monitoruje wykorzystanie przyznaných uprawnień prowadząc działania zapewniające posiadanie wymaganej ich ilości.

Emisja CO₂ w spółkach Grupy ORLEN według źródła pochodzenia

Źródło pochodzenia	Emisja CO ₂ [Mg]
Procesy technologiczne	11 472 214
Wytwarzanie energii	4 433 655
Inne	1 955

Do innych źródeł emisji zalicza się emisje niezorganizowane spoza instalacji, w tym wprowadzanie gazów do powietrza z procesów spalania paliw w silnikach spalinowych.

Odpady

Wytworzone w Grupie ORLEN odpady to przede wszystkim odpady z przeróbki ropy naftowej, produkcji chemii organicznej, odpady z energetycznego spalania paliw, szlamy z oczyszczania ścieków przemysłowych, oleje odpadowe oraz odpady poremontowe.

Łączna masa odpadów, z wyłączeniem odpadów komunalnych, wytworzonych w 2018 roku przez spółki Grupy ORLEN wyniosła łącznie blisko 177 tys. Mg.

Ich rozdział przedstawiono poniżej.

Ilość odpadów wytworzonych w spółkach Grupy ORLEN w latach 2017 i 2018

Ilość wytworzonych odpadów [Mg]	2018	2017	zmiana [%]
Niebezpiecznych	83 840	100 128	-16,27
Innych niż niebezpieczne	92 988	112 863	-17,61
Razem	176 827	212 991	-16,98

Spadek ilości odpadów był efektem zakończenia prac remontowych w PKN ORLEN, doskonalenia procesów technologicznych i odwadniania szlamów z oczyszczania ścieków przemysłowych w ORLEN Lietuva.

Odpady niebezpieczne, którymi gospodarowano w Spółkach GK w 2018 roku, zostały poddane procesom odzysku w ilości 55 191 Mg i unieszkodliwienia w ilości 11 443 Mg na instalacjach spółek Grupy. Na własne składowiska przekazano 2 361 Mg odpadów niebezpiecznych. Ponad 5,3 tys. Mg odpadów niebezpiecznych jest magazynowanych. Pozostała ilość odpadów niebezpiecznych została przekazana do zagospodarowania uprawnionym odbiorcom.

Sposób postępowania z odpadami niebezpiecznymi w spółkach Grupy ORLEN

Odpady inne niż niebezpieczne, którymi gospodarowano w Spółkach, zostały poddane procesom odzysku w ilości 13 728 Mg i unieszkodliwienia w ilości 972 Mg na instalacjach spółek Grupy. Na własne składowiska przekazano 2 061 Mg odpadów innych niż niebezpieczne. Ponad 8,6 tys. Mg odpadów innych niż niebezpieczne jest magazynowanych. Pozostała ilość odpadów innych niż niebezpieczne została przekazana do zagospodarowania uprawnionym odbiorcom.

Sposób postępowania z odpadami innymi niż niebezpieczne w spółkach Grupy ORLEN

Najczęstszą metodą odzysku jest regeneracja olejów odpadowych lub ich powtórna rafinacja oraz bioremediacja. Unieszkodliwianie odpadów prowadzone jest głównie w instalacjach do ich termicznego przekształcania lub oczyszczalniach ścieków.

Międzynarodowy transport odpadów dotyczy odpadów przemieszczanych transgranicznie uznanych za niebezpieczne w rozumieniu Konwencji Bazylejskiej. Z powodu braku własnych instalacji do ich przetwarzania, żadna ze spółek Grupy ORLEN nie przyjmuje takich odpadów. Transfer wewnątrz Grupy odpadów, o których mowa w Konwencji również nie występuje.

Odpady niebezpieczne w rozumieniu Konwencji, podlegające międzynarodowemu przemieszczaniu, którymi w przypadku Grupy ORLEN są katalizatory niebezpieczne i inne niż niebezpieczne, kierowane są do odzysku do krajów zachodnich. Po regeneracji katalizatory mogą być dalej eksploatowane na instalacjach spółek Grupy ORLEN.

Regulacje Środowiskowe

Wszystkie spółki Grupy ORLEN posiadają wymagane prawem decyzje, zgodnie z którymi w 2018 roku prowadzona była działalność. Pozwolenia zintegrowane oraz zezwolenia sektorowe wymagają ciągłej aktualizacji w zakresie przystosowania do zmieniającego się otoczenia prawnego i potrzeb biznesowych.

W minionym roku zgodność realizowanych działań z prawem środowiskowym weryfikował Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Delegatura w Płocku i Delegatura we Włocławku przeprowadzając 6 kontroli na instalacjach produkcyjnych PKN ORLEN w Płocku oraz Włocławku. Kontrole nie wykazały niezgodności, wobec czego Spółka nie otrzymała zaleceń pokontrolnych ani sankcji karnych.

Na terenie struktur regionalnych PKN ORLEN (terminale i stacje paliw, obiekty majątku odrębnego) przeprowadzono łącznie 291 kontroli przez PGW Wody Polskie, WIOŚ, Starostwa Powiatowe i Urzędy Miast, w wyniku których wydano 21 zarządzeń pokontrolnych. Zalecenia zostały zrealizowane i dotyczyły między innymi normatywnego zrzutu ścieków do środowiska, wykonywania średniodobowych analiz ścieków oraz przeglądów eksploatacyjnych urządzeń oczyszczających ścieki. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie zostały nałożone kary.

W pozostałych spółkach Grupy ORLEN również miały miejsce kontrole zewnętrznych organów ochrony środowiska. Kontrole najczęściej prowadzone były przez organy inspekcji ochrony środowiska i dotyczyły spełnienia wymagań środowiskowych wynikających z przepisów prawa i posiadanych decyzji administracyjnych. W 2018 roku przeprowadzono 64 kontrole w spółkach zależnych i wydano 5 zaleceń pokontrolnych. Łączna wysokość kar wymierzona spółkom za stwierdzone naruszenia wyniosła 5,5 tys. Euro i dotyczyła niepełnego nadzoru nad urządzeniami zawierającymi fluorowane gazy cieplarniane, przekroczenia limitów emisji z jednostki krakingu parowego oraz wycieku z kanalizacji i przekroczenia emisji do powietrza.

Nakłady inwestycyjne związane z ochroną środowiska

Do kluczowych inicjatyw prowadzonych w PKN ORLEN w roku 2018 zaliczyć można wdrożenie systemu wykrywania i likwidacji wycieków z instalacji rafineryjnych LDAR, modernizację istniejących instalacji odzysku oparów VRU 3 i VRU 5 na terminalu kolejowym w Płocku, montaż systemu ciągłego odpylania spalin z węzła regeneracji katalizatora na instalacji FKK II, montaż urządzeń do odzysku ciepła odpadowego ze spalin na instalacji DRW VI, zainstalowanie nowych palników niskoemisyjnych w piecach technologicznych na instalacjach Alkilacji i HROS, opomiarowanie pochodni Zakładu Produkcyjnego w Płocku, hermetyzację obiektów otwartych na terenie oczyszczalni ścieków oraz budowę systemu ciągłego monitoringu jakości spalin na 12 emitorach Rafinerii – instalacjach DRW II, DRW III, DRW IV, DRW VI, REF V, REF VI, HRK, WW I, WW II, HOG, FKK II, Claus (OGK I i OGK II).

Realizowane inwestycje pozwoliły na ograniczenie emisji lotnych związków organicznych powstających podczas operacji załadunku i rozładunku, redukcję emisji pyłów i NO_x, ograniczenie zużycia paliw, co przekłada się na ograniczenie emisji CO₂ oraz oszczędności z tytułu opłat za emisję do powietrza. Łączna wysokość nakładów na inwestycje z zakresu ochrony środowiska poniesionych przez Spółkę na terenie Zakładu Produkcyjnego w Płocku wyniosła 14,7 mln Euro.

Również na obiektach dystrybucyjnych PKN ORLEN prowadzono szereg inwestycji związanych z ochroną środowiska. Realizowano prace polegające na uregulowaniu gospodarki wodno-ściekowej, modernizacji odwodnień linowych, separatorów stacji i myjni. Nakłady na środowiskowe zadania inwestycyjne na terenie stacji paliw w 2018 roku wyniosły 1,2 mln Euro. Poza tym przeprowadzono modernizację dwóch Terminali Paliw: w Mościskach i Sokółce w obszarze redukującym emisję substancji do powietrza. Sumaryczny koszt przeprowadzonych na terminalach prac wyniósł 2,5 mln Euro.

Ponadto prace inwestycyjne w obszarze ochrony środowiska prowadzone były w szesnastu spółkach Grupy ORLEN. Do najistotniejszych projektów należały:

- Modernizacja jednostki VRU na terminalu załadunku paliw oraz wymiana palników na kotłach Elektrociepłowni w Paramo.
- Wykonanie tac dla zbiorników Z27-Z30 w Zakładzie ORLEN Oil w Trzebini.
- Montaż nowych palników na kotle K2 Elektrociepłowni oraz uruchomienie systemu ciągłego monitorowania emisji (CEMS) w jednostkach odzysku siarki i produkcji wodoru w ORLEN Lietuva.
- Budowa nowego źródła ciepła w ORLEN Południe Zakład Trzebina.
- Budowa nowej kotłowni w jednostce Krakingu Parowego oraz modernizacja technologii odsiarczania i odazotowania spalin na kotłach Elektrociepłowni T 700 w Unipetrolu.

Sumaryczna wysokość nakładów na inwestycje związane z ochroną środowiska poniesiona przez wszystkie spółki wyniosła w 2018 roku blisko 124 mln Euro, z których 28 mln Euro poniesiono na inwestycje związane z przeciwdziałaniem zanieczyszczeniom i zarządzaniem ochroną środowiska, a blisko 96 mln Euro stanowiły koszty redukcji emisji do powietrza i w ściekach.

Opłaty środowiskowe

Zgodnie z prawem unijnym korzystający ze środowiska oraz wprowadzający do niego substancje ponosi opłaty proporcjonalne do sposobu i skali oddziaływania na środowisko.

W Polsce obowiązek ponoszenia opłat za korzystanie ze środowiska wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska. Zgodnie z jej zapisami prowadzący instalacje zobowiązani są do ponoszenia opłat z tytułu wprowadzania gazów lub pyłów do powietrza oraz składowania odpadów. Natomiast obowiązek ponoszenia opłat z tytułu wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi oraz poboru wód od 1 stycznia 2018 roku regulują przepisy ustawy Prawo wodne.

W 2018 roku spółki Grupy ORLEN terminowo uiszczyły opłaty za emisję substancji do powietrza, pobór wód i odprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi oraz składowanie odpadów na własnych składowiskach, w związku z czym nie wystąpiły dodatkowe obciążenia wynikające z nieterminowych płatności lub nieprawidłowego naliczenia opłat. Wysokość wniesionych opłat określona została na podstawie rodzaju i ilości wód pobranych ze środowiska oraz rodzaju i ilości substancji wyemitowanych do powietrza oraz wód. Oddziaływanie spółek w tych komponentach środowiska miało największy wpływ na wysokość opłat. Opłaty z tytułu umieszczenia odpadów na własnych składowiskach stanowiły niewielki ułamek całkowitej kwoty opłaty środowiskowej.

W 2018 roku odnotowano sumaryczny spadek opłat za korzystanie ze środowiska – o ponad 13% w stosunku do roku 2017. Największy wpływ na taki stan miał spadek wysokości opłaty za pobór wód poniesiony przez czeską spółkę Unipetrol.

Łączna wysokość poniesionych opłat w 2018 roku nieznacznie przekroczyła kwotę 15 mln Euro.

Wysokość opłat za korzystanie ze środowiska w spółkach Grupy ORLEN [Euro]

Rodzaj opłaty	Kwota [euro]		zmiana [%]
	2018	2017	
Całkowita emisja do powietrza	4 807 520 €	5 458 151 €	-11,92
Pobór wód	8 757 538 €	11 234 274 €	-22,05
Odprowadzanie ścieków	1 339 048 €	529 371 €	152,95
Składowanie odpadów	111 559 €	42 977 €	159,58
Razem	15 015 664 €	17 264 773 €	-13,03

Dobre Praktyki Edukacyjne

Program Responsible Care (Odpowiedzialność i Troska)

Program „Odpowiedzialność i Troska” na całym świecie oparty jest na tych samych wytycznych, przy czym polski Program charakteryzuje się najbardziej rozwiniętym zakresem działań oraz liczbą realizowanych projektów w Europie.

Działania te prowadzone i koordynowane są przez Sekretariat Programu „Odpowiedzialność i Troska” prowadzony przez ORLEN Eko pod nadzorem Polskiej Izby Przemysłu Chemicznego i Kapituły Programu „Odpowiedzialność i Troska”.

W Programie uczestniczą następujące spółki Grupy ORLEN: ANWIL (od 1995), Unipetrol (od 1996), PKN ORLEN (od 1997), Paramo (od 2001), IKS Solino (od 2002), Basell Orlen Polyolefins (od 2003), Unipetrol Doprava (od 2011) i ORLEN Południe (od 2016).

Poza obowiązkowymi elementami prowadzenia Programu spółki Grupy ORLEN realizują autorskie projekty, między innymi: akcje „Drzewko za butelkę” i „Pan Karp zarybia Wisłę”, konkurs fotograficzny „Złap zająca” i „Złap zająca – Junior”, Spotkania Realizatorów „Dbam o środowisko”, konkurs „Obserwatorzy przyrody”, darmowe seminaria i szkolenia dla przedstawicieli firm realizujących Program, Forum Ekologiczne Branży Chemicznej.

W 2018 roku spółki Grupy ORLEN kontynuowały realizację Programu Responsible Care. Wypełnione zostały wszystkie zobowiązania sprawozdawcze wynikające z uczestnictwa w Programie (sprawozdania, wskaźniki, ankiety). Informacje w nich zawarte są wykorzystywane do zbilansowania i oceny kondycji ekologicznej oraz stopnia wdrażania Programu przez przedsiębiorstwa branży chemicznej.

Perspektywy BOP (Basell Orlen Polyolefins)

Celem konkursu **Perspektywy BOP** jest zwiększenie wiedzy i świadomości młodzieży na temat roli tworzyw sztucznych, a w szczególności poliolefin w życiu człowieka. Organizatorem projektu jest płocka spółka Basell Orlen Polyolefins. W ramach projektu młodzież z Płocka i okolic ma szansę poznać szereg zalet tworzyw sztucznych oraz powody, które sprawiają, że są one materiałem XXI wieku. Projekt edukacyjny **Perspektywy BOP** jest realizowany przez Spółkę Basell Orlen Polyolefins cyklicznie. Po latach debat publicznych, w ubiegłym roku przyjął on formę konkursu filmowego.

Bioróżnorodność i ochrona czynna

W 2018 roku we współpracy ze specjalistyczną firmą przyrodniczą opracowano „Plan ochrony miejsc przyrodniczo cennych na terenach wokół zakładu produkcyjnego ORLEN w Płocku”, w których zaproponowane zostały działania mające na celu zachowanie i rozwój wybranych elementów zidentyfikowanych siedlisk oraz możliwe działania edukacyjne w tym zakresie.

Na obszarze Zakładu Produkcyjnego w Płocku i terenów bezpośrednio przylegających występuje blisko 290 gatunków fauny i flory (na podstawie inwentaryzacji przyrodniczej wykonanej w 2017 roku), z czego blisko 160 zostało umieszczonych w Czerwonej Księdze Gatunków Zagrożonych opublikowanej przez Międzynarodową Unię Ochrony Przyrody. Zdecydowana większość z nich (ponad 95%) została zakwalifikowana jako gatunki najmniejszej troski (LC). Na szczególną uwagę zasługuje pięć gatunków – trzy gatunki zagrożone wyginięciem (VU) tj. zimorodek *Alcedo atthis*, czajka *Vanellus vanellus*, karp *Cyprinus carpio* oraz dwa, których stan został przez IUCN określony jako NT – bliskie zagrożenia tj. królik europejski *Oryctolagus cuniculus* oraz wydra europejska *Lutra lutra*.

Z działań na rzecz bioróżnorodności podjętych w 2018 roku przez spółki Grupy ORLEN należy wskazać inwentaryzację przyrodniczą terenu Zakładu produkcyjnego ANWIL oraz obszarów przyległych, dzięki której poznano stan gatunków i siedlisk przyrodniczych. Możliwe będzie również zaplanowanie działań dotyczących ochrony i rozwoju zidentyfikowanej bioróżnorodności ze szczególnym uwzględnieniem sąsiedztwa dwóch obszarów Natura 2000 – PLH040039 Włocławska Dolina Wisły oraz PLB040003 Dolina Dolnej Wisły. Wśród ponad 220 zinwentaryzowanych gatunków flory i fauny zdecydowana większość (ponad 90%) znajduje się w Czerwonej Księdze Gatunków Zagrożonych IUCN (jako gatunki najmniejszej troski – LC). W przypadku obszaru ANWILU, czego nie odnotowano na terenie zakładu w Płocku, wykazano 3 gatunki porostów z Czerwonej listy porostów wymarłych i zagrożonych w Polsce (kategoria VU – gatunki narażone oraz NT – gatunki *bliskie zagrożenia*).

W obrębie obu zakładów produkcyjnych występują siedliska chronione wymienione w Dyrektywie Siedliskowej. W przypadku PKN ORLEN w części wschodniej i południowej, tj. od strony doliny rzeki Brzeźnicy oraz w rejonie zbiorników retencyjnych Moczary: łągi olszowo-jesionowe i łągi zboczowe ze związku Alno-Ulmion (91E0), grądy ze związku Carpinion (9170), nizinne rzeki włosienicznikowe (3260) – fragment dopływu Brzeźnicy, ziołorośla nadrzeczne (6430) – w dolinie dopływu Brzeźnicy. W obrębie

zakładu ANWIL stwierdzono 35 płatów 4 typów chronionych siedlisk przyrodniczych (w tym jednego w 3 podtypach), o łącznej powierzchni blisko 130 ha: wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (2330), ciepłolubne murawy napiaskowe (6120), niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (6510), łągi wierzbowe (91E0-1), łągi topolowe (91E0-2), niżowe łągi olszowo-jesionowe (91E0-3).

Wśród ptaków zaobserwowanych na obszarach obu zakładów, jak i w ich obrębie znajduje się kilka gatunków wymienionych w Dyrektywie Ptasiej, będących jednocześnie objętych ścisłą ochroną gatunkową w Polsce: gąsiorek *Lanius collurio*, jarzębatka *Sylvia nisoria*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, derkacz *Crex crex*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, zimorodek *Alcedo atthis*, żuraw *Grus grus* (tylko ANWIL), oraz lerka *Lullula arborea* (tylko ANWIL).

Wśród gatunków objętych ścisłą ochroną gatunkową bytujących w obrębie obu zakładów należy jeszcze wskazać cztery gatunki nietoperzy: mroczek późny *Eptesicus serotinus*, borowiec wielki *Nyctalus noctula*, gacek *Plecotus sp.*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*.

Spółki Grupy ORLEN od kilkunastu lat aktywnie włączają się w program restytucji sokoła wędrownego *Falco peregrinus* – gatunku który wpisany jest w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt jako CR – skrajnie zagrożony. W 2018 roku na terenie zakładu w Płocku gniazdo sokołów zostało zajęte jednak przez raroga *Falco cherrug* – był to drugi udokumentowany lęg tego gatunku w Polsce. Natomiast para sokołów wędrownych w ANWILU doczekała się czterech piskląt, a w zakładzie produkcyjnym Unipetrol w Záluží koło Litvínova aż pięciu.

Kolejnym działaniem wspierającym bioróżnorodność, ale także będącym możliwością współpracy i edukacji lokalnej społeczności, jest zarybianie rzek. W 2018 roku ANWIL wraz z dziećmi ze szkół podstawowych wpuścił do Wisły narybek węgorza i sandacza – łącznie ok. 150 tysięcy sztuk. Spółka Unipetrol w podobną akcję zaangażowała dodatkowo rybaków i wędkarzy – do rzeki Biliny trafiło 450 kg leszczy i płoci.

Skargi Środowiskowe

W 2018 roku w rejestrze systemu Zakładowej Inspekcji Ekologicznej PKN ORLEN odnotowano łącznie 47 skarg związanych z oddziaływaniem na środowisko.

46 spośród nich dotyczyło uciążliwości zapachowych i zostało rozpatrzonych zgodnie z wewnętrznymi procedurami systemowymi, a skarżący otrzymali informacje dotyczące wniesionej skargi. Interwencje miały miejsce głównie w okresie prac remontowych prowadzonych na instalacjach, w okresach zatrzymywania do remontu, a następnie przygotowania do rozruchu, gdzie miało miejsce opróżnianie i przedmuchiwanie aparatów oraz parowanie poszczególnych węzłów zawierających mieszaniny węglowodorów do pochodni.

1 skarga, która wpłynęła do PKN ORLEN w 2018 roku, dotyczyła uciążliwości hałasowej związanej ze słyszalną w mieście pracą pochodni.

7 skarg zostało zarejestrowanych w czeskich spółkach Grupy ORLEN – 6 w Unipetrolu i 1 w spółce Benzina. Wszystkie dotyczyły uciążliwości zapachowych. Spółki wykonały każdorazowo inspekcje i podjęły bezzwłocznie działania zmierzające do ograniczenia uciążliwości.

Każda interwencja była rozpatrywana w sposób indywidualny, z najwyższą starannością. W rejonie występowania uciążliwości wykonywane były pomiary stężeń substancji, na bieżąco śledzono sytuację meteorologiczną oraz stężenia substancji w automatycznych stacjach monitoringu powietrza. Służby technologiczne podejmowały działania mające na celu sprawdzenie poprawności prowadzonych procesów produkcyjnych, remontowych i konserwacyjnych oraz podejmowane były na bieżąco działania mające na celu minimalizację uciążliwości zapachowych.

Wszystkie skargi, które wpłynęły do spółek w formie zgłoszeń telefonicznych bądź pisemnych zostały rozpatrzone w roku sprawozdawczym.

Przeciwdziałanie Korupcji i Łapownictwu

Dążymy do zapewnienia uczciwego i transparentnego modelu prowadzenia działalności Grupy ORLEN gwarantującego zaufanie, bezpieczeństwo, wolną konkurencję oraz wartość dla wszystkich interesariuszy.

Działania z zakresu przeciwdziałania korupcji i łapownictwu są realizowane przez **Biuro Kontroli i Bezpieczeństwa we współpracy z Biurem Kontroli Finansowej, Zarządzania Ryzykiem i Zgodnością oraz Biurem Audytu.**

Biuro Kontroli i Bezpieczeństwa odpowiada między innymi za:

- Bezpieczeństwo gospodarcze, fizyczne, techniczne oraz teleinformatyczne.
- Opracowanie rozwiązań i standardów, których celem jest poprawa skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.
- Realizację Polityki antykorupcyjnej w Grupie ORLEN poprzez monitorowanie procesów biznesowych oraz analizowanie informacji i raportowanie o nieprawidłowościach oraz nadużyciach.
- Koordynację postępowań karnych prowadzonych przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości, w których PKN ORLEN występuje w jakimkolwiek charakterze.
- Realizację zaawansowanych analiz bezpieczeństwa oraz procesów kontrolnych.

Biuro Kontroli Finansowej, Zarządzania Ryzykiem i Zgodnością:

- Koordynuje proces zarządzania ryzykiem korporacyjnym na wszystkich poziomach organizacji.
- Wspólnie z Biurem Kontroli i Bezpieczeństwa odpowiada za przygotowanie planów kontroli i realizację kontroli planowych, doraźnych oraz rozpoznawczych w PKN ORLEN i spółkach Grupy ORLEN oraz raportowanie wyników kontroli do Zarządu PKN ORLEN. Sporządza rekomendacje z kontroli finansowych, których celem jest wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości i nadużyć gospodarczych.
- Dział Kontroli Finansowej działający w strukturach Biura ujawnia nieprawidłowości oraz nadużycia o charakterze gospodarczym, bada zgodności procesów i procedur, a także prawidłowość postępowania pracowników PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN z obowiązującym porządkiem prawnym, wewnętrznymi procedurami, aktami organizacyjnymi i ustalonymi normami.
- Sporządza rekomendacje z kontroli finansowych, których celem jest ujawnienie domniemych nieprawidłowości oraz nadużyć o charakterze gospodarczym.

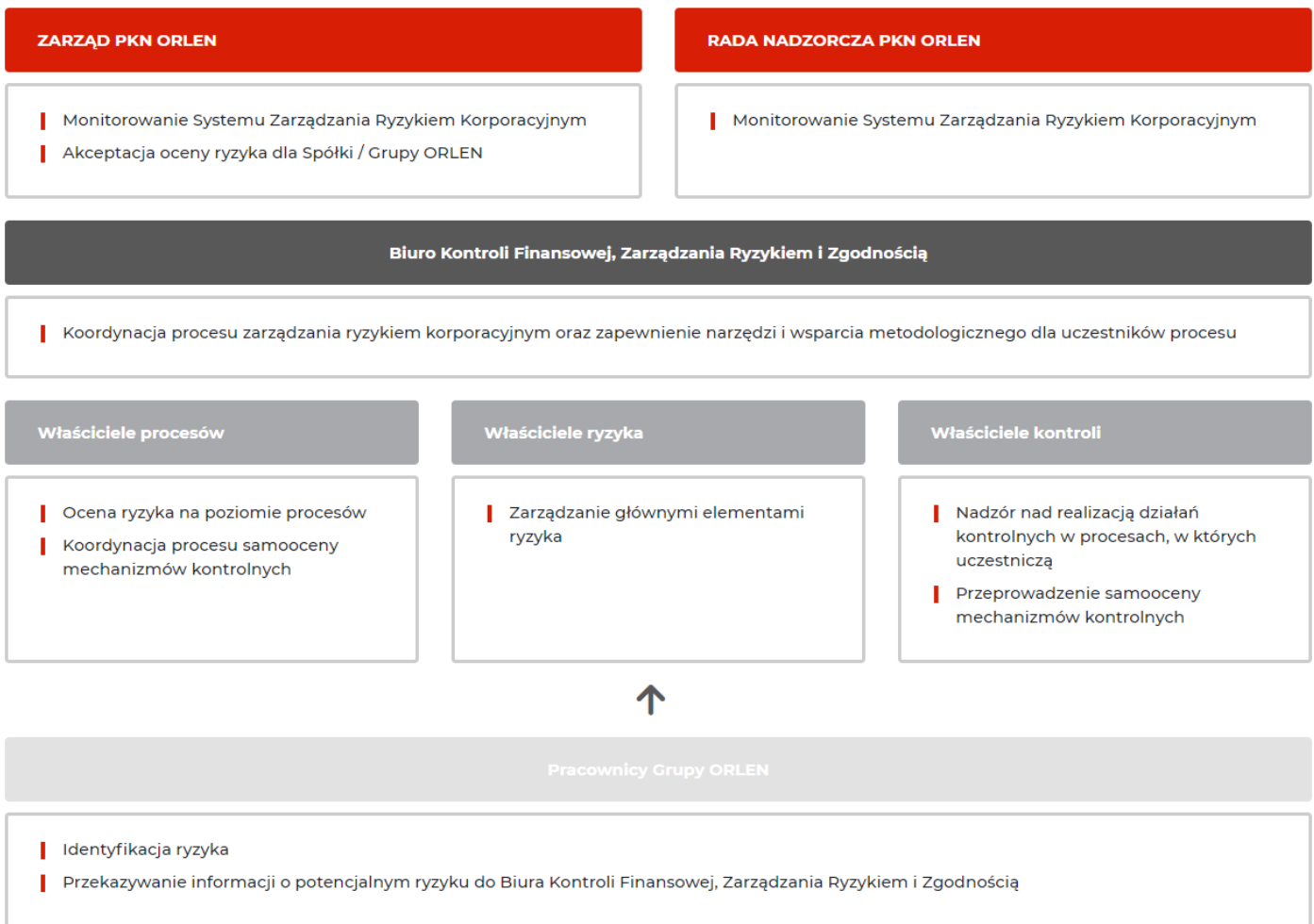
Biuro Audytu:

- Określa rozwiązania i standardy, których celem jest ograniczenie ryzyka niezrealizowania celów Koncernu.
- Zapewnia stały rozwój systemu kontroli funkcjonalnej w celu zwiększenia wydajności procesów biznesowych.

PKN ORLEN w myśl dobrych praktyk spółek notowanych na GPW posiada skuteczne systemy kontroli funkcjonalnej, zarządzania ryzykiem oraz nadzoru zgodności działalności z prawem (compliance), a także funkcję audytu i kontroli wewnętrznej. Równoległe funkcjonowanie wszystkich wyżej wymienionych elementów umożliwia sprawowanie stałego i skutecznego nadzoru w zakresie przeciwdziałania korupcji.

PKN ORLEN posiada strukturalnie zorganizowany system kontroli zarządczej, na który składają się kompleksowe procedury. Do zarządzania nimi wykorzystywany jest specjalnie przygotowany system informatyczny zapewniający ich spójność poprzez wieloobszarowe uzgodnienia oraz akceptację na każdym poziomie w organizacji.

Kluczowe role w Systemie Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym

PKN ORLEN w celu minimalizacji wystąpienia ryzyk nadużyć oraz korupcji wykorzystuje popularny „**Model Trzech Linii Obrony/Prewencji**” (ang. Three Lines of Defence). Na pierwszej linii obrony znajduje się zarządzanie ryzykiem przez pracowników i jednostki biznesowe oraz mechanizmy kontrolne dotyczące procesów operacyjnych, na drugiej funkcje compliance, natomiast na trzeciej – audyt i kontrola wewnętrzna, wspierające poprawne funkcjonowanie wskazanych prewencji.

Pierwsza linia obrony/prewencji – Zintegrowany System Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym

Proces zarządzania ryzykiem jest procesem ciągłym, który ze względu na zmieniające się nieustannie otoczenie gospodarcze jest aktualizowany.

Druga linia obrony/prewencji – Funkcja Compliance

Funkcja compliance w PKN ORLEN realizowana jest w oparciu o cztery płaszczyzny:

- System ERM wspierający proces oceny ryzyk finansowych i operacyjnych w odniesieniu do uzyskanej skuteczności mechanizmów kontrolnych oraz obowiązującej Polityki i Procedury ERM.
- Funkcję audytu i kontroli wewnętrznej, w zakresie zgodności przebiegu procesów z regulacjami wewnętrznymi.
- Badanie zgodności z wymaganiami zintegrowanych systemów zarządzania (ISO/PN). W roku 2018 przeprowadzono 537 auditów wewnętrznych Zintegrowanego Systemu Zarządzania, 14 auditów CO₂, 7 auditów ISCC i 19 auditów u Dostawców.
- Identyfikację ryzyk regulacyjnych, w tym w szczególności związanych z sektorem działalności spółki.

Funkcjonujący w Spółce Zintegrowany System Zarządzania uwzględnia wyniki auditów, przeglądów, zgłaszanych reklamacji i skarg, dodatkowo podejmowane są działania zapobiegawcze/korekcyjne/ korygujące wynikające ze zidentyfikowanych w ramach powyższych procesów niezgodności. Wszystkie wymienione działania mają na celu zapewnienie zgodności z przyjętymi normami odniesienia, tj.: ISO 9001 oraz AQAP 2110 - dokumentem standaryzacyjnym NATO (Systemem Zarządzania Jakością), ISO 14001 (Systemem Zarządzania Środowiskowego), PN-N-18001 (Systemem Zarządzania BHP) oraz ISO 27001 (Systemem Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji), Systemem Certyfikacji Biomasy i Biopaliw ISCC, Systemem Zakładowej Kontroli Produkcji oraz Systemem Zarządzania Bezpieczeństwem Żywności.

Auditami Zintegrowanego Systemu Zarządzania objęto ponad 50 zidentyfikowanych procesów w organizacji – w roku 2018 przeprowadzono łącznie ponad 570 auditów wewnętrznych ZSZ. Audyty prowadzi ok. 30 auditorów wewnętrznych.

Zarządzanie programem auditów odbywa się w sposób mający na uwadze eliminację ryzyk związanych z korupcją. Zarządzający programem auditów wewnętrznych, każdorazowo, przed uruchomieniem auditu wewnętrznego ZSZ oraz po jego zakończeniu ocenia niezależność procesu auditu oraz niezależność osoby auditora.

Istotnym elementem przeciwdziałania korupcji jest regularnie realizowany program uświadamiania i szkoleń dla auditorów wewnętrznych ZSZ. W roku 2018 przeprowadzono ponad 20 szkoleń w tym zakresie.

Z dokonanych działań ZSZ przygotowany jest raz w roku kompleksowy raport określający stan Zintegrowanego Systemu Zarządzania w organizacji, który prezentowany jest Zarządowi spółki oraz publikowany na wewnętrznym portalu komunikacyjnym – Intranecie.

Na bieżąco prowadzona jest analiza stanu dostosowania i przygotowania Koncernu odpowiednio do obowiązujących lub projektowanych aktów prawnych, które w razie potrzeby inicjują działania mające na celu dostosowanie Koncernu do wymagań prawa krajowego i UE.

Trzecia linia obrony/prewencji – funkcja audytu wewnętrznego i kontroli wewnętrznej

Funkcja audytu i kontroli wewnętrznej realizowana jest przez Biuro Audytu oraz Biuro Kontroli i Bezpieczeństwa, których celem jest dokonywanie niezależnej i obiektywnej oceny systemów kontroli funkcjonalnej oraz analizy procesów biznesowych.

Działania Biura Audytu są realizowane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Praktyki Audytu Wewnętrznego (ang. The Institute of Internal Auditors – the IIA), weryfikacja tej zgodności jest realizowana okresowo przez zewnętrzny podmiot posiadający odpowiednie uprawnienia. W roku 2016 została ona potwierdzona przez firmę KPMG, gdzie Biuro Audytu uzyskało pełną zgodność z międzynarodowymi standardami oraz dobrymi praktykami w tym zakresie.

Niezależność Biura Audytu oraz Biura Kontroli i Bezpieczeństwa jest zapewniona poprzez odpowiednią podległość funkcjonalną i administracyjną w strukturze organizacyjnej spółki.

Biuro Audytu oraz **Biuro Kontroli i Bezpieczeństwa** realizuje zadania (audyty, zadania doradcze oraz analizy biznesowe) w oparciu o roczne plany audytów i kontroli zatwierdzone przez Zarząd spółki. Plany audytów są dodatkowo zatwierdzone przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej i Radę Nadzorczą spółki. W ramach realizowanych zadań na bieżąco weryfikowana jest zgodność procesów z regulacjami wewnętrznymi. Biuro Audytu oraz Biuro Kontroli i Bezpieczeństwa może również realizować zlecane przez Radę Nadzorczą lub Zarząd spółki audyty i kontrole w trybie doraźnym.

Biuro Audytu prowadzi bieżący monitoring wydanych rekomendacji, z którego dwa razy w roku przygotowuje sprawozdanie, wskazując stopień ich wdrożenia. Ponadto cyklicznie (kwartalnie) przygotowywane są sprawozdania z działalności audytu PKN ORLEN oraz spółek Grupy ORLEN, gdzie prezentowany jest szczegółowy opis kluczowych obserwacji. Adresatami wszystkich omówionych powyżej raportów jest Zarząd spółki i Komitet Audytu Rady Nadzorczej spółki, dokonujący bieżącej oceny sposobu funkcjonowania całej organizacji.

Biuro Kontroli i Bezpieczeństwa na podstawie bieżącego monitoringu wydanych zaleceń i poleceń pokontrolnych przygotowuje sprawozdanie o stopniu i zakresie wdrożenia zaleceń. Realizowane zadania mają charakter odpowiednio działań prewencyjnych oraz detekcyjnych. Uzupełnieniem tych działań są czynności realizowane przez spółkę ORLEN Ochrona posiadającą odpowiednie umocowanie organizacyjne, jak również niezbędne narzędzia, w tym między innymi możliwość wspierania się usługami wywiadowni gospodarczych i detektywów. W domniemanych przypadkach korupcji ma także miejsce ścisła współpraca z organami ścigania, w tym z policją i CBA. Równoległe funkcjonowanie wszystkich wskazanych elementów umożliwia sprawowanie stałego i skutecznego nadzoru w zakresie przeciwdziałania korupcji.

W 2018 roku powołany został **koordynator do spraw antykorupcyjnych**. Koordynator współpracuje także bezpośrednio z Zarządami spółek Grupy ORLEN, w których nie ma wydzielonych komórek organizacyjnych do spraw bezpieczeństwa. Kolejnym krokiem będzie opracowanie i wdrożenie zasad monitorowania bezpieczeństwa procesów biznesowych, zintegrowanej weryfikacji kontrahentów, przyjmowania i wręczania upominków oraz aktualizacja anonimowego systemu zgłaszania nieprawidłowości. W ten sposób spełniane są wymagania prawne wynikające z regulacji UE, obowiązku zachowania należytej staranności i standardów antykorupcyjnych GPW.

W PKN ORLEN oraz w Spółkach Grupy ORLEN objętych Systemem Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym (ERM) w zależności od specyfiki spółki są identyfikowane i oceniane następujące ryzyka z obszaru przeciwdziałania korupcji i łapownictwu:

- Defraudacji i nadużyć.
- Naruszenia standardów etyki lub ich niewłaściwego wdrożenia.
- Nadużycia klientów, pracowników lub agentów w procesie sprzedaży.

W roku 2018 systemem ERM objęte były: PKN ORLEN, ANWIL, Grupa ORLEN Lietuva, Grupa Unipetrol, ORLEN Deutschland, ORLEN Paliwa i ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych, co stanowi blisko 10% spółek wchodzących w skład Grupy ORLEN.

W 2018 roku w ramach corocznego procesu samooceny ryzyk i testowania mechanizmów kontrolnych w PKN ORLEN przeprowadzono ocenę 530 ryzyk, poprzez przetestowanie 1 039 mechanizmów kontrolnych w 111 procesach biznesowych. W spółkach Grupy ORLEN dokonano oceny 599 ryzyk oraz 1882 mechanizmów kontrolnych w 190 procesach.¹

¹Dane nie obejmują: spółek ORLEN Deutschland i ORLEN Paliwa. Proces samooceny w tych spółkach jest realizowany w 2019 roku.

Zarządzanie Ryzykiem

Grupa ORLEN prowadzi bieżący monitoring i ocenę ryzyka oraz podejmuje działania mające na celu minimalizację jego wpływu na sytuację finansową.

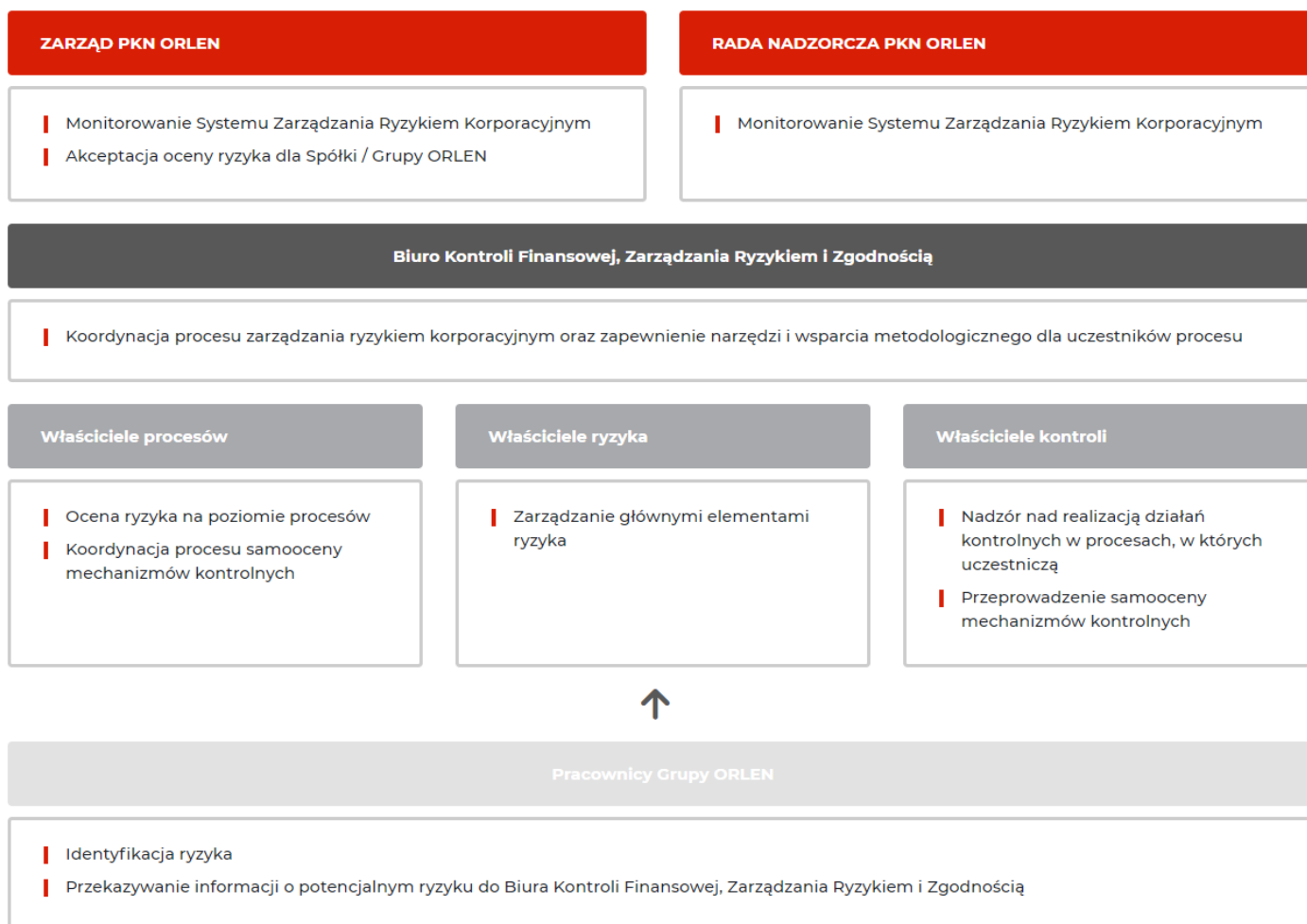
Funkcjonowanie Systemu Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym

Organizacja i funkcjonowanie Systemu Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym w 2018 roku nie uległy zmianie w porównaniu z rokiem poprzednim. W oparciu o **Politykę i Procedurę Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym** Grupa ORLEN prowadzi bieżący monitoring i ocenę ryzyka oraz podejmuje działania mające na celu minimalizację jego wpływu.

Zgodnie z powyższymi regulacjami w PKN ORLEN funkcjonuje Biuro Kontroli Finansowej, Zarządzania Ryzykiem i Zgodnością, które koordynuje proces zarządzania ryzykiem korporacyjnym na wszystkich poziomach organizacji. Za zarządzanie ryzykiem w spółkach Grupy ORLEN odpowiadają Zarządy poszczególnych spółek.

System Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym (ERM – Enterprise Risk Management) jest narzędziem wspierającym skuteczność realizacji celów strategicznych oraz operacyjnych. Zapewnia identyfikację strategicznych ryzyk i mechanizmów kontrolnych oraz ich ocenę.

Kluczowe role w Systemie Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym

Ocena ryzyka przez obszary biznesowe w PKN ORLEN i spółkach Grupy ORLEN realizowana jest corocznie w ramach procesu samooceny i ma na celu zapewnienie aktualizacji wyceny ryzyka. Za jej przeprowadzenie odpowiadają właściciele procesów i ryzyk.

Wycena ryzyka obejmuje ocenę **ryzyka brutto**, tj. pokazuje wartość ryzyka w przypadku braku jakichkolwiek mechanizmów kontrolnych, ocenę **ryzyka netto**, czyli wartość ryzyka z uwzględnieniem skuteczności posiadanych mechanizmów kontrolnych oraz ocenę **ryzyka docelowego** (akceptowalny poziom ryzyka przez obszar biznesowy). Podstawą wyceny jest weryfikacja skuteczności mechanizmów kontrolnych. Po zakończeniu procesu samooceny ryzyk oraz testowania mechanizmów kontrolnych Zarząd Spółki oraz Rada Nadzorcza otrzymują raport przedstawiający najistotniejsze ryzyka oraz planowane sposoby ich ograniczenia.

Ryzyka w PKN ORLEN i spółkach Grupy ORLEN zostały zdefiniowane w oparciu o wspólny model, są powiązane z procesami biznesowymi i realizowanymi celami strategicznymi.

W 2018 roku w ramach corocznego procesu samooceny ryzyk i testowania mechanizmów kontrolnych w PKN ORLEN przeprowadzono ocenę **530** ryzyk, poprzez przetestowanie **1 039** mechanizmów kontrolnych w **111** procesach biznesowych. W spółkach Grupy ORLEN dokonano oceny **599** ryzyk oraz **1 882** mechanizmów kontrolnych w **190** procesach¹.

W roku 2018 systemem ERM objęte były: PKN ORLEN, ANWIL, Grupa ORLEN Lietuva, Grupa Unipetrol, ORLEN Deutschland, ORLEN Paliwa i ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych.

W ramach przyjętego w Grupie ORLEN **Modelu Ryzyk Korporacyjnych** wszystkie zidentyfikowane ryzyka klasyfikowane są wg następujących kategorii:

- 1 RYZYKA STRATEGICZNE** – ryzyka bezpośrednio powiązane z celami strategicznymi i odnoszące się do konkretnych działań oraz poziomów ich spełnienia.
- 2 RYZYKA PROJEKTOWE** – zdarzenia lub okoliczności, które w razie wystąpienia mogą mieć negatywny wpływ na realizację przynajmniej jednego z celów projektu. Ryzyka te podlegają bieżącej ocenie podczas prowadzonych prac projektowych.
- 3 RYZYKA PROCESOWE/OPERACYJNE** – identyfikowane w ramach działalności biznesowej, pozwalają efektywnie zarządzać procesami. Ryzyka te są oceniane corocznie w ramach procesu samooceny przez właścicieli biznesowych.

¹Dane nie obejmują: spółek ORLEN Deutschland i ORLEN Paliwa. Proces samooceny w tych spółkach jest realizowany w 2019 roku.

Klasyfikacja ryzyk oraz procesów wraz z mechanizmami kontrolnymi w ramach funkcjonowania ERM

RYZYKA/PROCESY	OPIS RYZYKA	SPOSOBY MITYGACJI RYZYKA
STRATEGICZNE		
Założenia	<ul style="list-style-type: none"> ● Niejednolite, nierealne założenia i cele strategiczne. ● Zmiana założeń/celów strategicznych w trakcie procesu. 	Cykliczna weryfikacja aktualności kluczowych celów strategicznych oraz bieżący ich monitoring na tle zmieniającego się otoczenia (regulacje, rynek, kluczowi dostawcy, itp.).
Podział kompetencji	<ul style="list-style-type: none"> ● Niewłaściwy podział kompetencji pomiędzy komórkami organizacyjnymi. ● Brak ośrodka decyzyjnego. 	Wysoka specjalizacja pracowników, odpowiednie delegowanie obowiązków i odpowiedzialności poprzez opracowanie precyzyjnych zakresów zadań.

<p>Nowe regulacje</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Wprowadzenie niekorzystnych uregulowań prawnych. ● Brak efektywnych działań administracji publicznej związanych z egzekwowaniem prawa. 	<p>Udział w konsultacjach publicznych do projektów legislacyjnych ograniczający ryzyko niekorzystnych przepisów.</p>
<p>Wypadki przy pracy i inne zagrożenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Niewystarczający poziom wiedzy o bezpieczeństwie pracy wśród firm zewnętrznych. ● Zagrożenia bezpieczeństwa pracy i bezpieczeństwa pożarowego związane z obecnością pracowników firm zewnętrznych na terenie Grupy ORLEN. 	<p>Nadzór i zarządzanie pracą firm zewnętrznych poprzez wdrożenie narzędzi monitorujących stan bezpieczeństwa prac. Wdrożenie jednolitych wymagań dla wykonawców i podwykonawców zgodnie z wytycznymi „Standardu Bezpieczeństwa Grupy ORLEN nr 9”.</p>
<p>PROJEKTOWE</p>		
<p>Przekroczenie budżetu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Niewłaściwe oszacowanie kosztów wdrożenia projektu. 	<p>Bieżący monitoring działań wykonawcy oraz potencjalnych opóźnień realizacji projektu.</p>
<p>Przekroczenie harmonogramów</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Nieprawidłowe założenia dotyczące czasu realizacji projektu. 	<p>Stały nadzór nad przebiegiem prowadzonych prac, bieżąca ocena postępów realizacji kolejnych etapów projektu oraz egzekwowanie realizacji robót.</p>
<p>Zmiana zakresu projektu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Niepełne wykonanie projektu. ● Przekroczenie ram/zakresu projektu. 	<p>Bieżąca analiza otoczenia, w którym realizowany jest projekt. W zależności od zaistniałych okoliczności możliwość podjęcia decyzji o zmianie jego zakresu.</p>
<p>Podział kompetencji</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Niewłaściwy podział kompetencji pomiędzy komórkami organizacyjnymi. ● Brak ośrodka decyzyjnego. 	<p>Opracowanie i wdrożenie metodyki w zakresie podziału kompetencji dla wszystkich uczestników zespołu projektowego w celu eliminacji konfliktu interesu. Wykorzystanie dedykowanego narzędzia IT wspierającego realizację projektów.</p>
<p>Systemy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Brak systemów informatycznych wspierających realizację projektu. 	<p>Określenie alternatywnych systemów informatycznych w fazie planowania projektu lub rozpoczęcie testowania innych systemów, które umożliwią realizację projektu.</p>

PROCESOWE/OPERACYJNE

Zaopatrzenie	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja dostaw ropy (lądowych i morskich) w ilości lub jakości nieodpowiadającej zapotrzebowaniu. Planowanie dostaw ropy spełniających wymagania jakościowe. 	Monitoring procesu dostaw realizowanych drogą lądową i morską. Wykorzystywanie dedykowanych narzędzi analitycznych i statystycznych, analiza serwisów branżowych i informacyjnych. Monitoring rynku wyselekcjonowanych gatunków ropy pod kątem ich dostępności oraz możliwości zakupu. Każdorazowe potwierdzanie opłacalności zakupów dla transakcji nie objętych kontraktami.
	<ul style="list-style-type: none"> Zakup usług inwestycyjnych oraz biokomponentów. 	Proces wyboru dostawcy realizowany zgodnie z obowiązującymi procedurami oraz wymaganymi dokumentami (m.in. analiza rynku, harmonogram, ocena dostawców).
	<ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie ciągłości produkcji. 	Zapewnienie wewnętrznych procedur umożliwiających efektywne reagowanie w sytuacji awaryjnej w drodze bezpośredniego zakupu usług i surowców do produkcji.
Produkcja	<ul style="list-style-type: none"> Niewłaściwe planowanie i zarządzanie remontami w obszarze produkcyjnym. 	Funkcjonujący system informatyczny wspierający proces planowania remontów oraz utrzymania ruchu w zakładzie produkcyjnym.
	<ul style="list-style-type: none"> Nieefektywne bilansowanie produkcji. 	Obszar odpowiedzialny za proces bilansowania produkcji dysponuje narzędziami umożliwiającymi przeprowadzenie w optymalny sposób procesu bilansowania. Funkcjonujące procedury i procesy określają odpowiedzialność, zakres oraz terminy dostarczenia danych wejściowych do procesu bilansowania produkcji.
	<ul style="list-style-type: none"> Nieosiągnięcie założonych korzyści ekonomicznych z wdrożenia inicjatyw. 	Bieżący monitoring i weryfikacja inicjatyw w oparciu o wiedzę ekspercką zapewniającą realizację projektów o najwyższym potencjale (efektywności).
Dystrybucja i logistyka	<ul style="list-style-type: none"> Zanieczyszczenia środowiska naturalnego na skutek prowadzonych procesów dystrybucyjnych. 	Okresowa kontrola poziomu zanieczyszczeń (skażenia) produktami paliwowymi w Terminalach Paliw.
	<ul style="list-style-type: none"> Niespełnienie wymogów fizycznego utrzymywania właściwego poziomu zapasów obowiązkowych. 	Bieżący monitoring stanu zapasów.
	<ul style="list-style-type: none"> Awaria infrastruktury logistycznej wpływająca na ciągłość dostaw produktów lub ryzyko ich utraty. 	Okresowe przeglądy stanu infrastruktury logistycznej.

Sprzedaż Detaliczna	<ul style="list-style-type: none"> Nieefektywny proces zawierania kontraktów i negocjacji cenowych. 	Polityka cenowa regulująca zasady współpracy z kontrahentami oraz wdrożone mechanizmy systemowe zapobiegające nieprawidłowościom. Kontrola poprawności parametrów umów z klientami flotowymi przed ich wprowadzeniem do systemu oraz weryfikacja potencjału zakupowego klientów.
	<ul style="list-style-type: none"> Niestosowanie standardów etycznych i nieuczciwe postępowanie pracowników, defraudacja mienia i inne nadużycia. 	Kontrola stosowanych standardów etycznych, znajomości Kodeksu Etyki oraz weryfikacja przesłanek, które wskazują na naruszenie standardów etycznych lub defraudację.
	<ul style="list-style-type: none"> Polityka cenowa nie zapewnia maksymalizacji korzyści i rozwoju potencjału rynkowego. 	Narzędzia dedykowane do zarządzania cenami i zapewniające stosowanie efektywnej polityki cenowej. Kontrola i monitoring poprawności wprowadzenia zmian cen detalicznych do systemów.
Sprzedaż Hurtowa	<ul style="list-style-type: none"> Gotowość do szybkiego reagowania w zakresie korekty planów sprzedaży przy zmianach w łańcuchu dostaw i produkcji. 	Bieżąca weryfikacja realizacji planu sprzedaży i produkcji przy udziale obszaru sprzedaży hurtowej oraz biura zarządzania łańcuchem dostaw.
	<ul style="list-style-type: none"> Nieefektywny proces negocjacji warunków i zawierania kontraktów handlowych. 	Negocjowanie warunków handlowych oraz podpisywanie umów zgodnie z przyznanymi pełnomocnictwami. Istnieje sformalizowany proces zawierania i opiniowania umów.
	<ul style="list-style-type: none"> Polityka cenowa nie zapewnia maksymalizacji korzyści i rozwoju potencjału rynkowego. 	Formuły cenowe zatwierdzane przez obszar odpowiedzialny za kształtowanie polityki cenowej. Dodatkowa weryfikacja przez komórki odpowiedzialne za sprzedaż produktów.
Finanse ¹	<ul style="list-style-type: none"> Towarowe – związane ze zmianami marż realizowanych na sprzedaży produktów, poziomem dyferencjału Brent/Ural, cenami ropy naftowej i produktów, cenami uprawnień do emisji CO₂, ryzykiem cen towarów na transakcjach arbitrażu cash & carry. Zmian kursów walutowych – związanych z ekspozycją walutową wpływów i wydatków, inwestycji oraz aktywów i pasywów denominowanych w walutach obcych. 	Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym oraz strategię zabezpieczające, które określają zasady pomiaru poszczególnych ekspozycji, parametry i horyzont czasowy zabezpieczania danego ryzyka oraz stosowane instrumenty zabezpieczające.

Finanse ¹	<ul style="list-style-type: none"> Zmian stóp procentowych – związane z posiadanymi aktywami i pasywami, dla których przychody oraz koszty odsetkowe uzależnione są od zmiennych stóp procentowych. 	
	<ul style="list-style-type: none"> Płynności – związane z nieprzewidzianym niedoborem lub brakiem środków pieniężnych i dostępu do źródeł finansowania. 	Polityka zarządzania płynnością krótkoterminową, określająca zasady raportowania i konsolidacji płynności PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN. Grupa prowadzi politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje różnicowane narzędzia dla efektywnego zarządzania płynnością.
	<ul style="list-style-type: none"> Utraty środków pieniężnych i lokat – ryzyko upadłości banków krajowych lub zagranicznych, w których Grupa ORLEN przetrzymuje lub lokuje środki pieniężne. 	Krótkoterminowa ocena wiarygodności kredytowej (rating) banku. Polityka zarządzania płynnością krótkoterminową oraz polityka dywersyfikacji źródeł finansowania oraz narzędzia dla efektywnego zarządzania płynnością.
	<ul style="list-style-type: none"> Kredytowe – związane z nieregulowaniem przez kontrahentów należności za dostarczone produkty i usługi. 	Analiza wiarygodności i wypłacalności kontrahentów. Zarządzanie w oparciu o przyjęte procedury i politykę w zakresie zarządzania kredytem kupieckim i windykacją.
Prawo i Regulacje ²	<ul style="list-style-type: none"> Zmiany w obowiązujących przepisach lub nowe regulacje wywierające istotny wpływ na Grupę ORLEN oraz jej sytuację finansową i wyniki działalności. 	Monitorowanie zmian prawnych w krajach, w których Grupa ORLEN prowadzi działalność operacyjną oraz aktywne uczestnictwo w procesach legislacyjnych.
Zarządzanie korporacyjne	<ul style="list-style-type: none"> Niewystarczające zabezpieczenia systemów informatycznych. 	Funkcjonująca procedura zarządzania dostępem logicznym do systemów informatycznych obejmująca m.in. autoryzację wniosków o nadanie lub modyfikację uprawnień, ograniczony dostęp do warstwy systemu operacyjnego i baz danych oraz do warstwy sprzętowej systemu oraz złożony poziom bezpieczeństwa haseł.
	<ul style="list-style-type: none"> Nieprawidłowo skonfigurowany model planowania operacyjnego i optymalizacji łańcucha dostaw sprzyjający nieoptymalnym decyzjom biznesowym. 	Okresowa analiza i aktualizacja modeli do planowania operacyjnego oraz bieżący monitoring realizacji planu operacyjnego. Standaryzacja formatów danych na potrzeby planowania korporacyjnego oraz precyzyjne harmonogramowanie prac.

¹Szczegółowy opis ryzyk finansowych wraz z określeniem sposobu ich pomiaru, zarządzania i zabezpieczenia został przedstawiony w pkt 10.3. Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2018 rok.

²Do najważniejszych legislacji regulujących działanie sektora naftowego należą:

- **Biopaliwa** – w Polsce realizacja NCW określa nowa Ustawa z dnia 24 listopada 2017 roku o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 1 stycznia 2018 roku – celem nowelizacji jest ułatwienie realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW) przez podmioty paliwowe i zmiana struktury jego realizacji. Zasadnicze regulacje dotyczą usunięcia limitu ilościowego dla dodawania do oleju napędowego biokomponentu w postaci biowęglowodorów ciekłych (HVO), wprowadzono kwartalną realizacją obligatoryjnego blendingu biokomponentów oraz mechanizm podwójnego zaliczania do NCW biokomponentów „zaawansowanych” (głównie produkowanych z odpadów) oraz możliwość odstąpienia od realizacji 15% NCW w zamian za wniesienie opłaty zastępczej i obniżenie poziomu kary za brak realizacji NCW. W 2019 roku realizacja NCW na poziomie 5,57% (według wartości energetycznej po uwzględnieniu wskaźnika redukcji oraz 15% opłaty zastępczej), od 2020 w wysokości 8,5%. Dodatkowo wprowadzono Narodowy Cel redukccyjny (NCR) – obowiązek redukcji emisji GHG vs 2010 rok o 6% do końca 2020 roku.

Realizacja NCW na innych rynkach:

- Czechi: cel realizowany poprzez komponowanie BIO w benzynach (poziom blendingu 4,1%) oraz do BIO w ON (poziom blendingu 6%). Obligatoryjny blending rozliczany kwartalnie oraz redukcja GHG do końca 2020 roku (-) 6%.
 - Litwa: obligatoryjny blending realizowany poprzez komponowanie BIO w benzynie ES95 (poziom blendingu 5%) oraz BIO w ON z wyłączeniem Arctic (poziom blendingu 7%). Prawdopodobne wprowadzenie obowiązku sprzedaży E10 oraz blendingu do ON w okresie zimowym od 2019 roku oraz zmiana wykonywania obowiązku BIO z systemu dodawania do każdego litra danego gatunku paliwa na cel ogólny roczny – ww. elementy są obecnie elementem prowadzonych konsultacji dlatego też ostateczny kształt tych rozwiązań i terminy wejścia w życie mogą ulec zmianie.
- **Zapasy obowiązkowe** – producenci i handlowcy w zamian za stopniowe zmniejszenie obowiązku fizycznego utrzymywania zapasów mają obowiązek uiszczenia tzw. opłaty zapasowej. Polska: realizacja harmonogramu fizycznego utrzymywania zapasów – od dnia 31.12.2017 roku na poziomie 53 dni, utrzymanie poziomu opłaty zapasowej na dotychczasowym poziomie (43 PLN/t ekwiwalentu ropy naftowej i 99 PLN/t gazu płynnego LPG). Czechi: zapasy obowiązkowe utrzymywane są przez Państwową Agencję na poziomie 90 dni importu netto ropy i finansowane są z budżetu państwa. Litwa: utrzymanie zapasów odpowiadających 90 dniom Średniego dziennego importu netto lub 61 dniom średniej dziennej konsumpcji krajowej (w zależności od tego, która z wielkości jest większa). Ilość odpowiadająca co najmniej 30 dniom średniej dziennej konsumpcji krajowej jest gromadzona i utrzymywana przez Państwową Agencję jako zapasy celowe. Pozostała część jest utrzymywana przez przedsiębiorców.
 - **Ulgi w koszcie energii elektrycznej** – prowadzone jest postępowanie notyfikacji redukcji kosztów opłaty mocowej dla energochłonnych odbiorców przemysłowych (Ulga mocowa). Akceptacja Komisji Europejskiej dla tego rozwiązania pozwoli na stosowanie mechanizmu alokowania kosztów opłaty mocowej na różne grupy odbiorców końcowych tak, aby możliwe było redukowanie kosztu rynku mocy w Grupie ORLEN. Projekt ustawy o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji zakłada ulgi w opłacie kogeneracyjnej dla energochłonnych odbiorców przemysłowych, wymaga dedykowanego postępowania notyfikacyjnego. Ulga kogeneracyjna będzie dotyczyła energochłonnych odbiorców przemysłowych, dla których wartość współczynnika intensywności zużycia energii elektrycznej (GVA) obliczana jest ilością energii elektrycznej pobranej z sieci i zużytej przez tego odbiorcę przemysłowego w danym okresie rozliczeniowym. Zakładane jest wprowadzenie ulgi w opłacie jakościowej dla energochłonnych odbiorców przemysłowych z uwzględnieniem energii elektrycznej wyprodukowanej w własnej kogeneracji. Opłata jakościowa, jest stawką taryfy Operatora Systemu Przesyłowego (OSP) przenoszona na odbiorców końcowych za pośrednictwem taryfy dystrybucyjnej. Zabezpieczenie kontynuacji funkcjonowania ulgi w opłacie OZE i akcyzie dla energochłonnych odbiorców przemysłowych.
 - **Systemy wsparcia wytwarzania energii elektrycznej.**
 - Rynek mocy – zabezpieczenie interesów energetyki przemysłowej w rynku mocy.
 - Projekt ustawy o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji zawiera rozwiązania powodujące znaczące ograniczenie możliwości korzystania z systemu wsparcia przez przemysłowe jednostki kogeneracyjne. Warunki ograniczające to wymóg wprowadzenia energii elektrycznej do sieci i jej sprzedaż oraz wymóg wprowadzenia przynajmniej 70% ciepła wytworzonego do publicznej sieci ciepłowniczej. Nowym rozwiązaniem jest wprowadzenie wymogu w zakresie jednostkowego wskaźnika emisji CO₂ na poziomie mniejszym lub równym 450 kg/MWh wytwarzanej energii elektrycznej, który będzie wyłączał z systemu wsparcia wszystkie jednostki wytwórcze poza gazowymi. Zakładane jest odejście od certyfikatowego systemu wsparcia na rzecz premii gwarantowanej dla istniejących jednostek wytwórczych i akcyjnego systemu dla nowych jednostek.
 - Morska Energetyka Wiatrowa – nowa Polityka Energetyczna Państwa ma wskazywać możliwość powstania Morskiej Farmy Wiatrowej o mocy 8 GW do 2035 roku. Rozważane jest wejście operatora systemu przesyłowego w morze i budowa morskiej sieci elektroenergetycznej. W scenariuszu tym koszty przyłącza pokryje operator elektroenergetyczny. Zakładane jest wsparcie rozwoju MFW w drodze dedykowanego aktu prawnego regulującego cały proces inwestycyjny od fazy przedinwestycyjnej do decommissioning'u oraz system wsparcia gwarantujący ekonomikę projektu w cyklu jego życia. Istotną częścią dedykowanego aktu prawnego będzie plan udziału materiałów i usług lokalnych w procesie inwestycyjnym. Obecny system wsparcia OZE oparty jest na aukcjach, na których inwestorzy składają oferty sprzedaży energii elektrycznej. Każda technologia OZE ma określoną cenę referencyjną, która jest ceną maksymalną za jaką oferent może sprzedać energię z instalacji. Na rok 2018 cena referencyjna energii elektrycznej produkowanej z elektrowni wiatrowych offshore wynosiła 450 PLN/MWh.
 - **System uprawnień do emisji CO₂** – w kwietniu 2018 roku weszła w życie dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/410 wprowadzająca zmiany w systemie handlu uprawnieniami do emisji CO₂ – UE ETS 2021-2030. Zmieniona dyrektywa ETS ma na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 40% do 2030 roku w stosunku do poziomu z 1990 roku i do wypełnienia zobowiązań wynikających z Porozumienia Paryskiego. Główne założenia nowej dyrektywy:
 - Limit całkowitych emisji będzie redukowany co roku o 2,2% (tzw. liniowy współczynnik redukcji, LRF – ang. Linear Reduction Factor).

- Pula aukcyjna wyniesie 57% (pozostałe 43% stanowią uprawnienia bezpłatne). Będzie istniała możliwość jej warunkowego pomniejszenia o 3% (na rzecz zwiększenia bezpłatnych przydziałów), w przypadku konieczności zastosowania międzysektorowego współczynnika korygującego CSCF (ang. Cross Sectoral Correction Factor).
- Od 31 grudnia 2023 roku przewiduje się tymczasowe wzmocnienie rezerwy stabilności rynkowej (tzw. rezerwy MSR) poprzez podwojenie liczby uprawnień do emisji, która będzie zabierana z puli aukcyjnej i transferowana do rezerwy (liczba ta będzie stanowić 24% zamiast 12% nadwyżki uprawnień na rynku). Poczynając od 2023 roku wszystkie uprawnienia do emisji znajdujące się w rezerwie MSR, ponad liczbę uprawnień do emisji sprzedawanych na aukcjach z poprzedniego roku, mają być umarzone.
- Benchmarki na lata 2021-2025 planuje się wyznaczać poprzez porównanie danych rzeczywistych z lat 2016-2017 z wartościami wskaźników w obecnym okresie (biorąc pod uwagę ich aktualizację w przedziale od 0,2% do 1,6%). W okresie 2026-2030 wskaźniki będą obliczane przy wykorzystaniu tego samego wzoru na podstawie danych z lat 2021-2022.
- Sektory narażone na ryzyko ucieczki emisji otrzymają pełen przydział uprawnień do emisji (100%). Sektory nienarażone na ryzyko ucieczki emisji otrzymają, co do zasady przydział bezpłatnych uprawnień do emisji na poziomie 30%. Od 2026 roku liczba uprawnień do emisji będzie spadała liniowo do zera do końca okresu, chyba że w wyniku przeglądu wynikającego m.in. z wdrożenia Porozumienia Paryskiego zostaną podjęte inne decyzje i wdrożone inne zasady. Wyjątkiem jest ciepłownictwo sieciowe, które ma zapewniony 30% przydział przez cały okres rozliczeniowy.
- Uprawnienia do emisji wydawane począwszy od dnia 1 stycznia 2013 roku są ważne bezterminowo. Uprawnienia do emisji wydawane począwszy od dnia 1 stycznia 2021 roku zawierają informację wskazującą, w jakim dziesięcioletnim okresie po dniu 1 stycznia 2021 roku zostały wydane i są ważne w odniesieniu do emisji począwszy od pierwszego roku tego okresu.
- **System rekompensat** – w połowie 2017 roku ceny rocznych kontraktów terminowych na 2019 rok nie przekraczały 5 EUR za uprawnienie do emisji CO₂. Od czasu finalizacji prac nad reformą UE ETS, cena uprawnień do emisji zaczęła gwałtownie rosnąć osiągając jesienią 2018 roku poziom powyżej 20 EUR. W polskich uwarunkowaniach oznacza to lawinowo rosnące koszty ceny energii elektrycznej. Już dziś ceny energii na rynku hurtowym w Polsce należą do jednych z wyższych w Europie i najwyższych w porównaniu do uprzemysłowionych krajów sąsiednich. Zgodnie z dyrektywą UE ETS władze polskie mogą przyjąć środki finansowe na rzecz sektorów lub podsektorów, które uznaje się za narażone na znaczące ryzyko ucieczki emisji z powodu przenoszenia kosztów związanych z emisją CO₂ w ceny energii, celem kompensacji tych kosztów. Projektem ustawy o systemie rekompensat CO₂ planowane jest przyznanie rekompensat na pokrycie kosztów emisji pośrednich, z czego 57% przypadnie na sektory i podsektory przemysłu chemicznego.
- **Regulacje dotyczące rynku paliw ciekłych oraz ograniczenia tzw. „szarej strefy”:**
 - Ustawa z dnia 7 lipca 2016 roku o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz zmianie niektórych innych ustaw (tzw. pakiet paliwowy) zawiera katalog warunków wymaganych do spełnienia przez podmioty ubiegające się o udzielnie koncesji na obrót paliwami ciekłymi. Ma ona na celu uporządkowania rynku paliw ciekłych w Polsce, zapewnienie legalnej produkcji i przywozu paliw.
 - Ustawa z dnia 22 lipca 2016 roku o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (tzw. pakiet energetyczny) – wprowadzająca szereg zmian regulujących rynek paliw płynnych w Polsce, m.in. nowe przepisy koncesyjne, rejestr infrastruktury paliw ciekłych, rozszerzone obowiązki sprawozdawcze w zakresie przywozu i produkcji paliw, kompetencje kontrolne, itp.
- **Monitorowanie drogowego i kolejowego przewozu towarów** – Ustawa z dnia 9 marca 2017 roku o systemie monitorowania drogowego przewozu towarów. Celem jest dalsze ograniczenie tzw. szarej strefy w handlu paliwami. Ustawa uzupełnia wcześniejsze rozwiązania wprowadzone tzw. pakietem paliwowym i pakietem energetycznym. Ustawa zakłada obowiązek rejestracji drogowego przewozu towarów uznanych za wrażliwe oraz stworzenie systemu kontroli. Od 2018 roku rozszerzenie monitorowania towarów także na przewóz towarów wrażliwych koleją.
- **Opłata emisyjna** – opłacie emisyjnej podlega wprowadzenie na rynek krajowy paliw silnikowych. Obowiązek zapłaty opłaty emisyjnej powstaje z dniem powstania zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym. Podstawą obliczenia wysokości opłaty emisyjnej jest ilość paliw silnikowych od jakich podmioty są obowiązane zapłacić podatek akcyzowy. Stawka opłaty emisyjnej zarówno dla benzyn silnikowych, jak i olejów napędowych wynosi 80 PLN za 1000 litrów. Obowiązek składania informacji o opłacie emisyjnej oraz dokonania jej wpłaty następuje do 25-go dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek zapłaty lub w przypadku importera w terminie określonym dla należności celnych. Przepisy dotyczące opłaty emisyjnej weszły w życie od 1 stycznia 2019 roku.
- **Podatek od sprzedaży detalicznej** – opodatkowaniu podlega wyłącznie sprzedaż detaliczna na rzecz konsumentów, przy czym za konsumenta uznaje się osobę fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej oraz osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą nabywającą towary bez związku z prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą, a także rolnika ryczałtowego w rozumieniu ustawy VAT. Za sprzedawcę detalicznego ustawa rozumie osobę fizyczną (zarejestrowaną w CEiDG), osobę prawną (przede wszystkim spółki kapitałowe prawa handlowego) oraz jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, w tym spółki cywilne, które dokonują sprzedaży detalicznej w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. W definicji sprzedaży detalicznej przez towar rozumie się rzeczy ruchome lub ich części a wyłącza się świadczenie usług. Obowiązek podatkowy powstaje z chwilą osiągnięcia w danym miesiącu przychodu przekraczającego 17 mln PLN netto i dotyczy przychodu powyżej tej kwoty osiągniętego od tego momentu. Stawki podatku wynoszą miesięcznie: 0,8% od podstawy opodatkowania do kwoty 170 mln PLN netto; 1,4% od nadwyżki podstawy opodatkowania ponad kwotę 170 mln PLN netto. Obowiązki ustawy zostało zawieszono do 31 grudnia 2019 roku.
- **Rynek gazu ziemnego** – Ustawa z dnia 30 listopada 2016 roku o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw wprowadzająca harmonogram uwolnienia cen gazu w Polsce od października 2017 roku oraz konieczność utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego przez importerów. Wprowadzenie obowiązku dodatkowej rezerwacji mocy na interkonektorach gazowych tylko na potrzeby utrzymywania zapasów poza granicami kraju co zwiększa koszty realizacji tego obowiązku.
- **Zakaz handlu w niedziele** – Ustawa z dnia 10 stycznia 2018 roku o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni obowiązuje od 1 marca 2018 roku i ustala zasady handlu w placówkach handlowych. Od 1 stycznia 2019 roku handel jest dozwolony w każdą ostatnią niedzielę w miesiącu oraz trzy niedziele przed świętami (15 niedziel handlowych i 37 z zakazem handlu). Od 1 stycznia 2020 roku handel będzie dozwolony tylko w trzy niedziele przed świętami i dodatkowo w cztery niedziele w roku (7 niedziel handlowych i 45 z zakazem handlu). Ustawa przewiduje, że z zakazu są wyłączone stacje benzynowe.
- **Opodatkowanie działalności wydobywczej w Polsce** – podatek od wydobycia niektórych kopalin – płatny od 2020 roku, kalkulowany na poziomie odwiertu, stawka od 1,5%-6% przychodów w zależności od rodzaju złoża i węglowodorów. Opłata eksploatacyjna w zależności od wolumenu i jakości – dla gazu ziemnego 5,34-24,73 PLN/1000 Nm³ gazu i ropy naftowej 38,0-51,5 PLN/t. Użytkowanie górnicze – część stała (ustalana dla poszczególnych przypadków) i zmienna w wysokości 50% opłaty eksploatacyjnej za poprzedni rok. Specjalny podatek węglowodorowy – płatny od 2020 roku, stawka 0-25% przepływów pieniężnych netto zależna od wartości współczynnika skumulowanych przychodów do skumulowanych wydatków, podatek od nieruchomości do 2% wartości początkowej środków trwałych, podatek dochodowy (CIT) – 19%.
- **Opodatkowanie działalności wydobywczej w Kanadzie:** opłaty licencyjne (tzw. royalties) – dotyczą odwiertów wykonanych po 1 stycznia 2017 roku. Stopa podatku od 5% do 40%, w zależności od rodzaju węglowodorów, poziomu cen rynkowych i wielkości wydobycia z odwiertu. Zwolnienie z tytułu poniesionych kosztów wiercenia i wykończenia – forma ulgi w postaci obniżenia zobowiązań podatkowych dla wszystkich nowych odwiertów. Nowe odwierty są obłożone maksymalnie 5% stopą podatku do momentu, kiedy wpływy z wydobycia pokryją obliczone koszty wiercenia i wykończenia, podatek dochodowy (CIT) – 27%.

Ryzyka w zakresie zagadnień społecznych, pracowniczych, poszanowania praw człowieka, środowiskowych, bezpieczeństwa i higieny pracy, przeciwdziałania korupcji i łapownictwu mogą występować w 3 głównych kategoriach ryzyk

(strategiczne, projektowe, procesowe/operacyjne) w Grupie ORLEN.

Opis ryzyk oraz sposobów ich mitygacji dla ww. zagadnień przedstawia poniższe zestawienie:

RYZYKA/PROCESY	OPIS RYZYKA	SPOSOBY MITYGACJI RYZYKA
SPOŁECZNE		
Odpowiedzialność społeczna korporacji	<ul style="list-style-type: none"> Brak publicznej wiedzy o zaangażowaniu Grupy ORLEN w działania związane z realizacją polityki odpowiedzialności społecznej. 	Wdrożenie i realizacja strategii CSR, w której określone są sposoby komunikacji działań z zakresu społecznej odpowiedzialności. Wdrożenie i nadzór nad Ramowym Systemem Zarządzania Responsible Care, powołanie Pełnomocnika Ramowego Systemu Zarządzania Responsible Care.
Zarządzanie reputacją, marką i marketingiem	<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystywanie marki w skojarzeniu z niekorzystnymi, kontrowersyjnymi działaniami. Działania mające negatywny wpływ na wizerunek PKN ORLEN. 	Nadzorowanie procesu ustalania metodologii przeprowadzania akcji promocyjnych, zatwierdzanie przez upoważnione obszary kluczowych działań.
Outsourcing i ryzyko podwykonawców	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie kontroli nad procesami Grupy ORLEN wynikające z działań podwykonawców lub zawierania umów outsourcingowych. 	Prawidłowa dokumentacja, protokoły wykonania oraz zestawienia kontrolne w systemach informatycznych, zapewnienie kompletności i jakości dokumentacji.
Zarządzanie zakupami w procesie wyboru producentów	<ul style="list-style-type: none"> Nieterminowość procesu zakupowego. Wydłużone, nieoptymalne procedury przetargowe i zakupowe. 	Powołanie zespołu oceniającego, weryfikującego oferty, prowadzącego negocjacje oraz dokumentującego proces wyboru producenta. Przekazywanie warunków handlowych w terminie i zgodnie z wewnętrznymi regulacjami.
PRACOWNICZE		
Dostępność pracowników i podwykonawców	<ul style="list-style-type: none"> Odejścia kluczowego personelu. Utrzymujący się niedobór pracowników z odpowiednim doświadczeniem i wiedzą techniczną. 	Monitorowanie i kontrolowanie potrzeb szkoleniowych niezbędnych na danym stanowisku, nadzór nad procesem rekrutacji gwarantującym zatrudnienie kandydatów z odpowiednimi kwalifikacjami. Wspieranie szkolnictwa branżowego w celu praktycznego kształcenia.

Alokacja i rozwój zasobów ludzkich	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenia w rekrutacji/rotacji pracowników brak przejrzystości procesu zatrudnienia/odejść pracowników. 	<p>Dobór kluczowych kompetencji na dane stanowisko na etapie rekrutacji, nadzór nad procesem wypowiedzania i rozwiązywania umów, kontrolowanie procesu zmiany zatrudnienia wewnątrz Spółki.</p>
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	<ul style="list-style-type: none"> Niewłaściwa kalkulacja kwot z tytułu ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń pracowniczych. 	<p>Nadzór nad procesem kalkulacji i weryfikacji wynagrodzeń, ubezpieczeń społecznych oraz innych świadczeń pracowniczych.</p>
Wypadki przy pracy i inne zagrożenia	<ul style="list-style-type: none"> Brak identyfikacji istotnych ryzyk na poszczególnych stanowiskach pracy. Uszczerbek na zdrowiu/śmierć na terenie zakładu produkcyjnego. 	<p>Wprowadzenie systemu zgłaszania zagrożeń BHP z uwzględnieniem zakresów odpowiedzialności, nadzór nad procesem identyfikowania zagrożeń podczas oceny ryzyka zawodowego, wprowadzenie postępowań w przypadku wypadku przy pracy.</p>
Działania pracowników i podwykonawców	<ul style="list-style-type: none"> Działania pracowników i podwykonawców prowadzące do naruszenia prawa w zakresie BHP. 	<p>Weryfikowanie i opiniowanie umów z podwykonawcami pod kątem posiadanych certyfikatów bezpieczeństwa i klauzul bezpieczeństwa, wdrożenie Kompleksowego Systemu Prewencji.</p>

POSZANOWANIE PRAW CZŁOWIEKA

Naruszenie standardów etyki	<ul style="list-style-type: none"> Standardy etyczne nieodpowiednie w danym otoczeniu biznesowym. Brak wsparcia dla pracowników przy rozwiązywaniu konfliktu interesów. Nieskuteczny system wewnętrznego informowania o nieetycznych lub nielegalnych praktykach. 	<p>Monitorowanie i kontrolowanie przestrzegania systemu wartości zawartych w dokumencie „Wartości i zasady postępowania PKN ORLEN”, powołanie Rzecznika do Spraw Etyki, wprowadzenie Anonimowego Systemu Zgłaszania Nieprawidłowości.</p>
------------------------------------	--	---

<p>Prawo pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Naruszenia przepisów prawa pracy. • Postępowanie sądowe wszczęte przez pracowników/byłych pracowników skutkujące karami. 	<p>Obligatoryjna znajomość obowiązujących przepisów i wewnętrznych aktów regulujących stosunek pracy, tj. Regulamin pracy, „Wartości i Zasady postępowania” i inne. Funkcjonowanie Porozumienia w sprawie zasad współpracy partnerów społecznych w procesach restrukturyzacji.</p>
ŚRODOWISKOWE		
<p>Nowe trendy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnące oczekiwania rynku/społeczeństwa w zakresie inwestycji w ochronie środowiska. • Krótkie terminy dostosowania się do nowych wymagań środowiskowych. 	<p>Cykliczna weryfikacja zgodności aktów wewnętrznych z wymaganiami prawa oraz bieżący ich monitoring zmieniającego się otoczenia (regulacje, decyzje organów administracji publicznej itp.).</p>
<p>Regulacje związane z ochroną środowiska</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nowe ostrzejsze wymagania, standardy, zabezpieczenia finansowe i techniczne. • Brak identyfikacji istotnych aspektów środowiskowych w działalności. • Brak wyników pomiarów i danych do sporządzenia wymaganej sprawozdawczości i/lub brak przekazania jej do organów administracji publicznej. 	<p>Aktywne uczestnictwo w opiniowaniu nowych aktów prawnych europejskich i krajowych poprzez organizacje branżowe, komisje robocze, itp. nadzór nad aktualnością decyzji organów administracji publicznej, monitorowanie procesu naliczania opłat za korzystanie ze środowiska, precyzyjne delegowanie obowiązków i odpowiedzialności za aspekty środowiskowe.</p>
<p>Zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zanieczyszczenie środowiska na skutek wypadku/awarii. • Wysokie koszty rekultywacji/remediacji. 	<p>Monitorowanie stanu technicznego instalacji produkcyjnych i ich okresowe remonty, sporządzanie raportów zgodnie z obowiązującymi procedurami, tworzenie rezerw rekultywacyjnych.</p>
<p>Zarządzanie uprawnieniami do emisji CO₂ i innych gazów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Niespełnienie wymagań, wytycznych prowadzenia monitoringu w zakresie emisji CO₂ i innych gazów cieplarnianych. 	<p>Aktualizacja aktów wewnętrznych zgodnie z wymogami prawa, nadzór nad aktualnością decyzji organów administracji publicznej, monitorowanie środowiska i sporządzanie raportów zgodnie z obowiązującymi procedurami.</p>

Zarządzanie uprawnieniami do emisji CO₂ i innych gazów	<ul style="list-style-type: none"> Nieuzyskanie decyzji zezwalającej na emisję CO₂ i innych gazów cieplarnianych. 	
Wpływ na środowisko	<ul style="list-style-type: none"> Przebieg procesu produkcyjnego niezgodny z normami w zakresie ochrony środowiska pracy. Zakłócenia w dostawie mediów (wody) do instalacji produkcyjnych. 	<p>Nadzór nad stanem technicznym obiektów i urządzeń. Monitorowanie procesu dekarbonizacji i dystrybucji wody.</p>
Zarządzanie gospodarką ściekową i odpadami	<ul style="list-style-type: none"> Wytwarzanie odpadów niezgodnie z określonymi w decyzjach warunkami (rodzaj/ilość). Odprowadzanie ścieków niezgodnie z obowiązującymi pozwoleniami. 	<p>Delegowanie odpowiedzialności w procesach zagospodarowania odpadów zgodnie z obowiązującą procedurą, monitorowania ilości i rodzajów odpadów w celu uzyskania niezbędnych zmian w decyzjach organów administracji publicznej, koordynacja i monitorowanie parametrów odprowadzanych ścieków.</p>
BHP		
Wypadki przy pracy i inne zagrożenia	<ul style="list-style-type: none"> Brak identyfikacji istotnych ryzyk na poszczególnych stanowiskach pracy. Uszczerbek na zdrowiu/śmierć na terenie zakładu produkcyjnego. 	<p>Wprowadzenie systemu zgłaszania zagrożeń BHP z uwzględnieniem zakresów odpowiedzialności, nadzór nad procesem identyfikowania zagrożeń podczas oceny ryzyka zawodowego, wprowadzenie postępowań w przypadku wypadku przy pracy.</p>
Ochrona/bezpieczeństwo przeciwpożarowe	<ul style="list-style-type: none"> Pożar w trakcie transportu produktów. Uszczerbek na zdrowiu/śmierć w wyniku pożaru. 	<p>Wprowadzenie instrukcji BHP i P.POŻ., przeprowadzanie kontroli z ochrony P.POŻ., powołanie Komisji Bezpieczeństwa Procesowego.</p>
Zarządzanie chemikaliami	<ul style="list-style-type: none"> Wypadki/awarie podczas transportu/przeładunku substancji chemicznych. 	<p>Realizowanie Kompleksowego Planu Ratownictwa Chemicznego z uwzględnieniem delegowania odpowiedzialności, wprowadzenie Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Procesowym w PKN ORLEN.</p>

<p>Działania pracowników i podwykonawców</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Działania pracowników i podwykonawców prowadzące do naruszenia prawa w zakresie BHP. 	<p>Weryfikowanie i opiniowanie umów z podwykonawcami pod kątem posiadanych certyfikatów bezpieczeństwa i klauzul bezpieczeństwa, wdrożenie Kompleksowego Systemu Prewencji.</p>
<p>PRZECIWDZIAŁANIE KORUPCJI I ŁAPOWNICTWU</p>		
<p>Defraudacja i inne nadużycia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przyjmowanie korzyści majątkowych od potencjalnych dostawców. • Konflikt interesów przy zawieraniu transakcji. 	<p>Ograniczony dostęp do ofert oraz informacji w nich zawartych, monitorowanie potwierdzania bezstronności wobec potencjalnych dostawców, nadzór nad ścieżką akceptacyjną wyboru dostawcy.</p>
<p>Działania pracowników prowadzące do naruszenia prawa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Udział w zawieraniu nielegalnych transakcji bądź zatajenie informacji o nielegalnych transakcjach przez pracowników. • Zawarcie umów w sytuacjach, w których przepisy prawa nie pozwalają na kontynuowanie procesu. 	<p>Weryfikowanie poprawności zaciągniętych zobowiązań z posiadanymi pełnomocnictwami, nadzór nad umowami z dostawcami i poziomem zabezpieczeń interesów Grupy ORLEN przez upoważnionych pracowników.</p>
<p>Nadużycia klientów, pracowników</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kradzież paliw przez pracowników/klientów. • Wydanie produktów i/lub nieuprawnionym osobom, do nieautoryzowanych pojazdów. 	<p>Cykliczne przeprowadzanie kontroli stacji paliw i terminali, nadzór nad procesem zamawiania i wydawania nagród i produktów zgodnie z regulaminem.</p>

Efekty działania mechanizmów kontrolnych oraz planów reakcji na ryzyko

Mapa Ryzyka przedstawia ilość ryzyk na poszczególnych poziomach

MAPA RYZYKA BRUTTO

5	wpływ		1	2	3	
4		2	2	12	10	
3			16	37	2	1
2		3	9	7		
1		2	5			
		Prawdopodobieństwo				
		1	2	3	4	5

SKUTECZNOŚĆ MECHANIZMÓW KONTROLNYCH

MAPA RYZYKA NETTO

5	wpływ	1				
4		2	3	2		
3		1	12	1		
2		13	45	3	2	
1		22	7			
		Prawdopodobieństwo				
		1	2	3	4	5

bardzo niskie
 niskie
 średnie
 wysokie
 krytyczne

Mechanizmy kontrolne (kontrolne) – mechanizmy, procedury i czynności mające na celu wpływ na prawdopodobieństwo materializacji ryzyka i skalę jego wpływu na cele spółki, takie jak polityki i procedury, zasady podziału obowiązków i czynności kontrolne wbudowane w proces.

Plany reakcji na ryzyko (strategie zarządzania ryzykiem) – możliwe rozwiązania oraz działania zwiększające szanse i zmniejszające zagrożenia dla realizacji celów projektu.

Mapa Ryzyk przedstawia położenie kluczowych ryzyk dla organizacji w podziale na rodzaje ryzyk w odniesieniu do dwóch stanów:

- Oceny ryzyka brutto – wartość ryzyka występującego w naturze bez żadnych mechanizmów kontrolnych lub planów reakcji na ryzyko.
- Oceny ryzyka netto – uwzględniające skuteczność istniejących mechanizmów kontrolnych lub planów reakcji na ryzyko mających za zadanie minimalizować wpływ oraz prawdopodobieństwo materializacji ryzyk.

Szanse

Wizja rozwoju PKN ORLEN wpisuje się w globalne trendy w zakresie presji regulacyjnej na politykę ograniczania zmian klimatycznych, rozwoju paliw alternatywnych, rosnących oczekiwań oraz świadomości zakupowej klientów.

Równie istotne dla naszej działalności są regulacje i presja klientów na zastosowanie bio w produktach rafineryjnych i petrochemicznych oraz cyfryzacja produkcji, pozwalająca na optymalizację pracy zakładów.

POLITYKA PROKLIMATYCZNA

Rosnąca presja regulacyjna na ograniczanie zmian klimatycznych oraz promocja niskoemisyjnej gospodarki obiegu zamkniętego (EU ETS, IMO), wpływająca na cały cykl produkcji

PALIWA ALTERNATYWNE

Paliwa alternatywne (elektromobilność, wodór, LPG/CNG/LNG) wpływające na rynek paliw płynnych. Digitalizacja transportu, samochody bezobsługowe oraz „sharing economy” zmieniające dotychczasowe modele mobilności

NOWOCZESNY KLIENT I STACJA PRZYSZŁOŚCI

Rosnące oczekiwania i świadomość zakupowa klientów, „digital commerce”, „big data”, „gospodarka na żądanie” oraz „sharing economy” zmieniające dotychczasowe modele sprzedaży

BIOPALIWA I BIOTWORZYWA

Regulacje zewnętrzne (RED i RED II) i presja konsumentów na zastosowanie bio w produktach rafineryjnych i petrochemicznych

Cyfryzacja produkcji rafineryjnej i petrochemicznej, pozwalająca na optymalizację pracy zakładów oraz lepszą estymację przyszłego popytu na produkty. Dalszy wzrost konkurencyjności produkcji zintegrowanej

W ostatnich latach można zaobserwować, że zmiany na świecie przyspieszają. Mają też coraz większy, aczkolwiek trudny do przewidzenia wpływ na otaczającą rzeczywistość. W odpowiedzi na zachodzące zmiany Grupa ORLEN będzie konsekwentnie dostosowywać swój model biznesowy we wszystkich segmentach działalności, koncentrując się na:

- **Intensyfikacji produkcji petrochemicznej.**
- **Dalszej integracji aktywów rafineryjnych.**
- **Rozwoju energetyki niskoemisyjnej w segmencie Downstream.**

Grupa ORLEN posiada bardzo dobrą sytuację do dalszego rozwoju w segmencie Downstream: zintegrowane aktywa produkcyjne w trzech krajach w Europie Centralnej, przerób ponad 30 mln ton różnych gatunków ropy naftowej rocznie oraz portfolio ponad 50 produktów rafineryjnych i petrochemicznych.

Kluczowe działania w horyzoncie Strategii 2019-2022 w segmencie Downstream obejmują dbałość o bezpieczeństwo surowcowe, dalszą poprawę doskonałości operacyjnej i umocnienie pozycji rynkowej.

W ramach bezpieczeństwa surowcowego Grupa ORLEN będzie dążyć do dalszej dywersyfikacji dostaw ropy, zabezpieczenia dostaw gazu ziemnego oraz budowy przewagi konkurencyjnej w oparciu o energetykę niskoemisyjną. Rafinerie Grupy ORLEN zlokalizowane w Polsce, Czechach i na Litwie w dalszym ciągu będą dążyć do poprawy efektywności, wykorzystania synergii poprzez głębszą integrację oraz zwiększenia elastyczności w odpowiedzi na wyzwania rynkowe i regulacyjne. Utrzymanie pozycji lidera na rynkach macierzystych (m.in. dzięki poszerzaniu oferty produktowej), wdrożenie programu operacyjnego dla biopaliw (budowa instalacji produkcyjnych, dostosowania operacyjne oraz rozwój prac B+R) i inwestycje w wydłużanie łańcucha wartości produkcji petrochemicznej to filary wzmocnienia pozycji rynkowej Grupy ORLEN.

Rozwój sieci sprzedaży i wzmocnienie relacji z klientami w segmencie Detal

Segment Detal to ponad 2800 stacji, czyli największa sieć detaliczna w Europie Środkowej. Na stacjach należących do Grupy ORLEN jest realizowanych ok. 1,6 mln transakcji dziennie. Tylko w Polsce sprzedaje się 7,1 mld litrów paliwa rocznie, przy czym znaczną część wolumenu sprzedaży paliw kupują klienci aktywnie uczestniczący w programie Vitay oraz klienci flotowi.

Filarami wzrostu w segmencie Detal są nowoczesna sieć sprzedaży paliw, unikalne doświadczenia zakupowe oraz dalsza poprawa doskonałości operacyjnej.

PKN ORLEN będzie rozwijał sieć stacji własnych i franczyzowych (prawie 150 nowych stacji paliw do 2022 roku). Planuje rozwój sprzedaży sklepowej i gastronomicznej, dalsze podnoszenie standardu technicznego stacji oraz przygotowuje się do sprzedaży paliw alternatywnych. W Polsce Koncern realizuje projekt, który ma umożliwić kierowcom pojazdów elektrycznych przejechanie całego kraju głównymi szlakami komunikacyjnymi. Do końca 2019 roku Koncern planuje uruchomienie około 50 stacji ładowania pojazdów elektrycznych. Łącznie wytypowano 150 lokalizacji przy trasach tranzytowych i w miastach, przy których docelowo mogą powstać stacje ładowania.

Poprzez realizację szeregu inicjatyw segment Detal zostanie przekształcony w dostawcę unikalnych doświadczeń zakupowych. Planowane jest wdrożenie nowych produktów usług oraz rozwój kanałów obsługi klientów przy wykorzystaniu przewag konkurencyjnych i doświadczenia biznesowego (duża i gęsta sieć stacji oraz pokaźna baza klientów). W nadchodzących latach planujemy rozwijanie zmodernizowanych kącików gastronomicznych Stop Cafe 2.0. Na koniec 2018 roku funkcjonowało już ponad 430 tego typu punktów, a koncept ten zyskał aprobatę klientów. Spersonalizowana i elastyczna oferta (przygotowana w oparciu o „big data”) oraz rozwój programu lojalnościowego w kierunku ecommerce pozwolą na zwiększenie satysfakcji klientów. Celem PKN ORLEN jest też utrzymywanie pozycji lidera na rynkach macierzystych oraz poprawa doskonałości operacyjnej poprzez optymalne

zarządzanie asortymentem i ofertą gastronomiczną oraz usługami, poprawa efektywności kosztowej oraz doskonalenie procesów obsługi klientów i zarządzania stacjami.

Strategia ostrożnej kontynuacji w segmencie Wydobycie

Rozwój segmentu Wydobycia pozwolił na zbudowanie solidnego portfela aktywów, charakteryzującego się dalszą możliwością rozwoju. W poprzednich latach przeprowadzono szereg działań, mających na celu zwiększenie potencjału wydobywczego w Polsce (nabycie dwóch koncesji od Deutsche Erdoel AG, przystąpienie do Umowy o Wspólnych operacjach z PGNiG, pozyskanie nowych koncesji od Ministerstwa Środowiska oraz nabycie spółki FX Energy) oraz Kanadzie (nabycie pierwszej kanadyjskiej firmy naftowej TriOil Resources oraz dwie kolejne transakcje: zakup Birchill Exploration i Kicking Horse Energy). Grupa ORLEN posiada silną bazę aktywów jako podstawę budowy wartości: wydobywanie w 2018 roku w wysokości około 18 tys. boe/dzień, zasoby 2P na poziomie około 210 mln boe, aktywa pozwalające na efektywny wzrost wydobycia oraz stałą poprawę efektywności ponoszonych wydatków.

Aktualnie realizowana Strategia na lata 2019-2022 zakłada budowę wartości Grupy ORLEN w segmencie Wydobycia w oparciu o ostrożną kontynuację dotychczasowych działań, czyli wzrost wydobycia w Polsce i Kanadzie oraz dalszą poprawę efektywności operacyjnej i siły finansowej. Grupa ORLEN będzie uważnie przyglądać się zmianom zachodzącym na rynku ropy i gazu oraz elastycznie na nie reagować. Stała poprawa kluczowych wskaźników operacyjnych (m.in. lepsza ekonomika odwiertów, optymalizacja zakresu prac) oraz uzyskiwanie synergii w ramach segmentu w Polsce i Kanadzie (m.in. transfer know-how z Kanady, czyli jednego z najbardziej zaawansowanych technologicznie rynków ropy i gazu) to kluczowe elementy poprawy doskonałości operacyjnej w segmencie Wydobycia. W perspektywie aktualnej Strategii segment zacznie generować pozytywne przepływy pieniężne.

Innowacje tworzące wartości

Model zarządzania innowacjami w Grupie ORLEN skupia wszystkie aspekty strategii Koncernu, a same innowacje rozumie się znacznie szerzej niż wyłącznie tworzenie i wdrażanie nowych produktów. Zwracamy uwagę, między innymi na innowacje produktowe, procesowe, czy sprzedażowe. Za kluczowe uznajemy projekty związane z naszym obecnym łańcuchem wartości. Z uwagi na znaczenie kapitału intelektualnego we współczesnej gospodarce, bardzo duży nacisk kładziemy na rozwój kompetencji pracowników. Konsekwentnie budujemy doświadczony zespół specjalistów, zwłaszcza w obszarze B+R oraz rozwijamy system wsparcia dla naszych liderów. Dodatkowo w ramach strategicznych kierunków rozwoju PKN ORLEN zdecydował o utworzeniu strategicznej agencji badawczej, uruchomieniu narzędzi pozyskiwania innowacji (akcelerator i fundusz CVC) oraz nawiązaniu bliższej współpracy ze startupami.

Strategię innowacyjności tworzą zarówno innowacje zewnętrzne, jak i wewnętrzne wsparte nowoczesnym modelem zarządzania. W ramach zwiększenia innowacyjności zewnętrznej są realizowane projekty, mające na celu współpracę w ramach zewnętrznego ekosystemu innowacji, sprawne wdrażanie nowoczesnych rozwiązań komercyjnych oraz wykorzystanie specjalnych narzędzi realizacji projektów. Innowacje wewnętrzne oznaczają usprawnienie procesów technologicznych i organizacyjnych, rozwijanie portfela projektów B+R oraz wykorzystanie synergii w ramach Grupy ORLEN. PKN ORLEN realizując konsekwentnie strategię B+R prowadzi również prace nad stworzeniem koncepcji rozbudowy infrastruktury badawczej poprzez budowę Centrum Badawczo-Rozwojowego, będącego platformą współpracy pomiędzy PKN ORLEN a światem nauki i biznesem.

Grupa ORLEN wspiera kulturę innowacyjności, aby móc w pełni czerpać korzyści z innowacyjności wewnętrznej i zewnętrznej. W ramach organizacji promowana jest innowacyjność jako oczekiwana postawa, a dedykowana ścieżka decyzyjna dla projektów innowacyjnych pozwala na elastyczne reagowanie na potrzeby rynku. Co więcej, w ramach rozwijania kultury innowacyjności w 2018 roku realizowano projekty służące rozwojowi organizacji opartej na wiedzy i uwalnianiu wewnętrznego potencjału, w tym kontynuowano wewnętrzny program aktywizacji innowacyjności pracowników, który motywuje pracowników do zgłaszania inicjatyw i umożliwia identyfikację rozwiązań o wysokim poziomie innowacyjności (m.in. platforma dzielenia się wiedzą ORLEN Insight, platforma projektowa Rynek Szans, konkurs na najbardziej innowacyjny projekt roku).

Komentarz Zarządu do Wyników Finansowych za 2018 rok

To był rok, w którym udowodniliśmy, że potrafimy dostarczać bardzo dobre wyniki finansowe mimo bardzo zmiennego otoczenia makroekonomicznego. Wzrost cen ropy naftowej o 32% (r/r) wpłynął negatywnie na poziom osiąganych marż rafineryjnych i petrochemicznych – w efekcie wpływ parametrów makroekonomicznych pomniejszył nasze wyniki (r/r) o ponad 2,2 mld PLN.

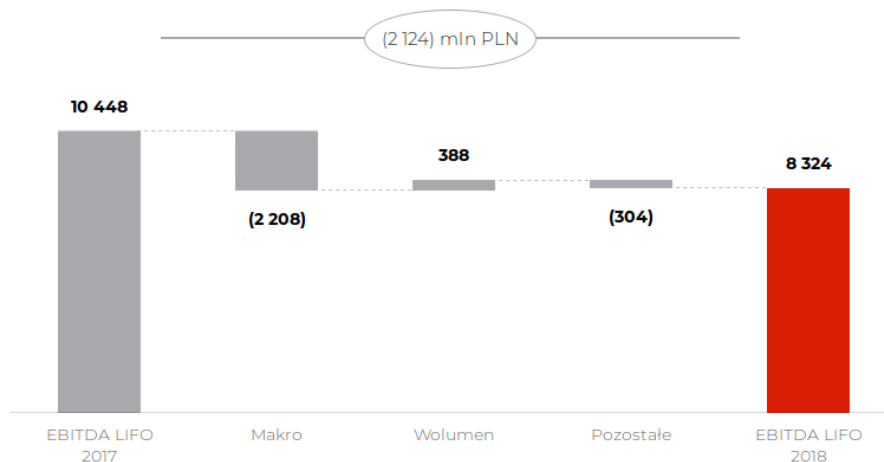
Pomimo niekorzystnego wpływu sytuacji makro, w skali całego roku osiągnęliśmy 8,3 mld PLN zysku EBITDA LIFO Grupy ORLEN przed uwzględnieniem wpływu odwrócenia odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych oraz ponad 9,8 mld PLN zysku EBITDA. W tym miejscu należy również wspomnieć o kolejnym rekordowym wyniku EBITDA segmentu detalicznego w wysokości 2,8 mld PLN.

W minionym roku realizowaliśmy również wiele istotnych dla Grupy ORLEN procesów, m.in. przeprowadziliśmy wykup akcji spółki Unipetrol w Czechach należących do akcjonariuszy mniejszościowych, uruchomiliśmy ambitny Program Rozwoju Petrochemii o wartości 8,3 mld PLN oraz rozpoczęliśmy proces przejęcia kontroli kapitałowej nad Grupą LOTOS.

Wiesław Protasewicz
Członek Zarządu PKN ORLEN ds. Finansowych

Przychody ze sprzedaży Grupy ORLEN wyniosły **109 706 mln PLN** i zwiększyły się o 15,0% (r/r), co odzwierciedla zarówno wzrost wolumenów sprzedaży o 1,2% (r/r) do rekordowego poziomu 42,9 mln ton oraz cen ropy naftowej o 17 USD/bbl i w efekcie notowań produktów Grupy ORLEN.

Zysk z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację, przed uwzględnieniem wpływu zmian cen ropy naftowej na wycenę zapasów (tzw. EBITDA LIFO) oraz odwrócenia netto odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych¹, w 2018 roku osiągnął poziom **8 324 mln PLN** i był niższy o **(2 124) mln PLN** (r/r):

¹Odpisy netto aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych:

- 2018 rok w wysokości 704 mln PLN – dotyczy głównie odwrócenia odpisów aktualizujących wartość aktywów segmentu downstream w Grupie Unipetrol w wysokości 741 mln PLN oraz utworzenie odpisów aktualizujących wartość aktywów w Segmencie Upstream w kwocie (18) mln PLN.

- 2017 rok w wysokości (169) mln PLN – dotyczy głównie aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce.

Zrealizowany zysk był niższy o **(2 124) mln PLN** (r/r):

- **(2 208) mln PLN (r/r)** – ujemny wpływ zmiany czynników makroekonomicznych obejmował głównie ujemne efekty wyższych kosztów zużyciu surowców na własne potrzeby energetyczne w wyniku wzrostu notowań ropy naftowej, obniżenia marż na lekkich destylatach i ciężkich frakcjach rafineryjnych, produktach petrochemicznych i nawozach, w części kompensowane wyższymi marżami na średnich destylatach, PTA i PCW.
- **388 mln PLN (r/r)** – dodatni efekt wolumenowy w efekcie korzystnej sytuacji rynkowej, pomimo okresowej niedostępności instalacji produkcyjnych w części petrochemicznej Grupy ORLEN.
- **(304) mln PLN (r/r)** – ujemny wpływ pozostałych czynników obejmował głównie:
 - (550) mln PLN (r/r) – wpływ zmiany salda na pozostałej działalności operacyjnej po eliminacji efektów odwrócenia odpisów aktualizujących wartość aktywów, związanymi głównie z niższymi (r/r) odszkodowaniami od ubezpieczycieli z tytułu awarii instalacji do produkcji etylenu i FCC w Grupie Unipetrol w kwocie (389) mln PLN (r/r) oraz brakiem otrzymanej w 2017 roku kary za nienależyte wykonanie kontraktu budowy elektrociepłowni CCGT we Włocławku w wysokości (97) mln PLN.
 - 246 mln PLN (r/r) – pozostałe elementy, w tym głównie ujemny wpływ przeszacowania zapasów do cen możliwych do uzyskania (tzw. net realisable value) w kwocie (318) mln PLN (r/r) oraz dodatnie efekty wyższych marż handlowych w hurcie i detalu oraz wykorzystania w okresie postojów remontowych z I półrocza 2018 roku tańszych zapasów ropy i produktów.

Po uwzględnieniu efektu netto odwrócenia odpisów aktualizujących w kwocie 704 mln PLN (głównie efekt odwrócenia odpisów aktualizujących wartość aktywów segmentu downstream w Grupie Unipetrol w wysokości 741 mln PLN) zysk EBITDA LIFO Grupy ORLEN w 2018 wyniósł **9 028 mln PLN**.

Dodatni wpływ zmian cen ropy naftowej na wycenę zapasów ujęty w wyniku EBITDA wyniósł 860 mln PLN. W rezultacie zysk EBITDA Grupy ORLEN za 2018 rok wyniósł **9 888 mln PLN**.

Po uwzględnieniu kosztów amortyzacji w wysokości (2 673) mln PLN zysk operacyjny Grupy ORLEN w 2018 roku wyniósł **7 215 mln PLN**.

Koszty finansowe netto w 2018 roku wyniosły **(104) mln PLN** i obejmowały głównie nadwyżkę ujemnych różnic kursowych w kwocie (353) mln PLN, koszty odsetkowe netto w kwocie (168) mln PLN oraz dodatni wpływ netto rozliczenia i wyceny pochodnych instrumentów finansowych nie wyznaczonych do celów rachunkowości zabezpieczeń w ramach ekspozycji na ryzyko związane z działalnością finansową w wysokości 437 mln PLN.

Po uwzględnieniu obciążeń podatkowych w kwocie (1 506) mln PLN zysk netto Grupy ORLEN osiągnął wartość **5 604 mln PLN**.

Kapitał własny na koniec 2018 roku wyniósł **35 739 mln PLN** i był wyższy o 528 mln PLN w porównaniu ze stanem z końca 2017 roku, głównie z tytułu zmniejszenia o (4 222) mln PLN salda kapitału własnego, głównie przypadającego udziałom niekontrolującym, na skutek wykupu przez PKN ORLEN akcji Unipetrol a.s., wypłaty dywidendy z zysków lat ubiegłych w wysokości (1 283) mln PLN, wpływu różnic kursowych z tytułu przeliczenia kapitałów własnych jednostek działających za granicą w kwocie 375 mln PLN oraz ujęcia

zysku netto za 2018 rok w kwocie 5 604 mln PLN.

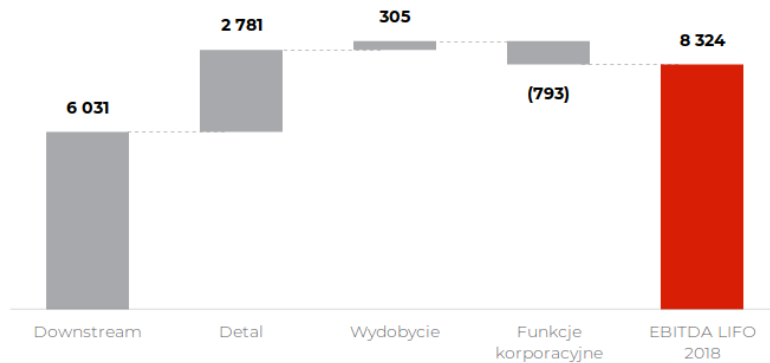
Zadłużenie finansowe netto Grupy ORLEN na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosło **5 599 mln PLN** i było wyższe o 4 838 mln PLN w porównaniu z końcem 2017 roku.

Zwiększenie skali działalności w obszarach obejmujących m.in. energetykę, petrochemię, usługi utrzymania ruchu, informatykę oraz sprzedaż wpłynęło na wzrost zatrudnienia w Grupie ORLEN o 1 020 osób (r/r) do poziomu **21 282**.

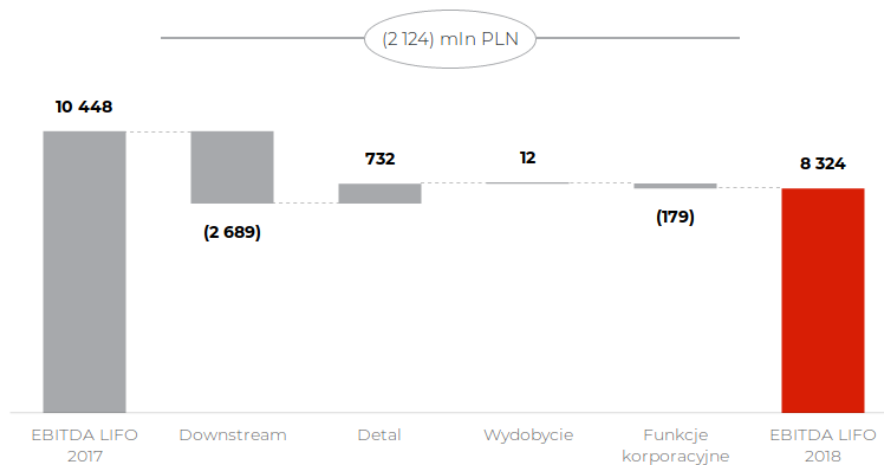
Wyniki segmentowe Grupy ORLEN

Grupa ORLEN prowadziła działalność gospodarczą w ramach trzech segmentów operacyjnych. Funkcje Korporacyjne zapewniają wsparcie dla procesów biznesowych realizowanych w ramach segmentów.

EBITDA LIFO wyniki segmentowe [mln PLN]

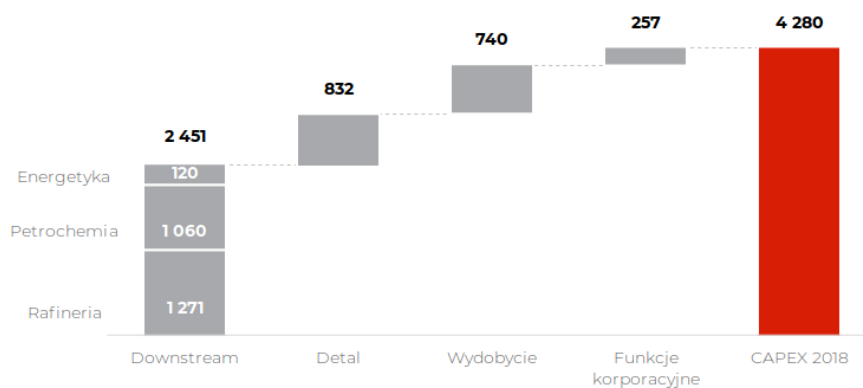
Zmiana wyników segmentów [mln PLN]

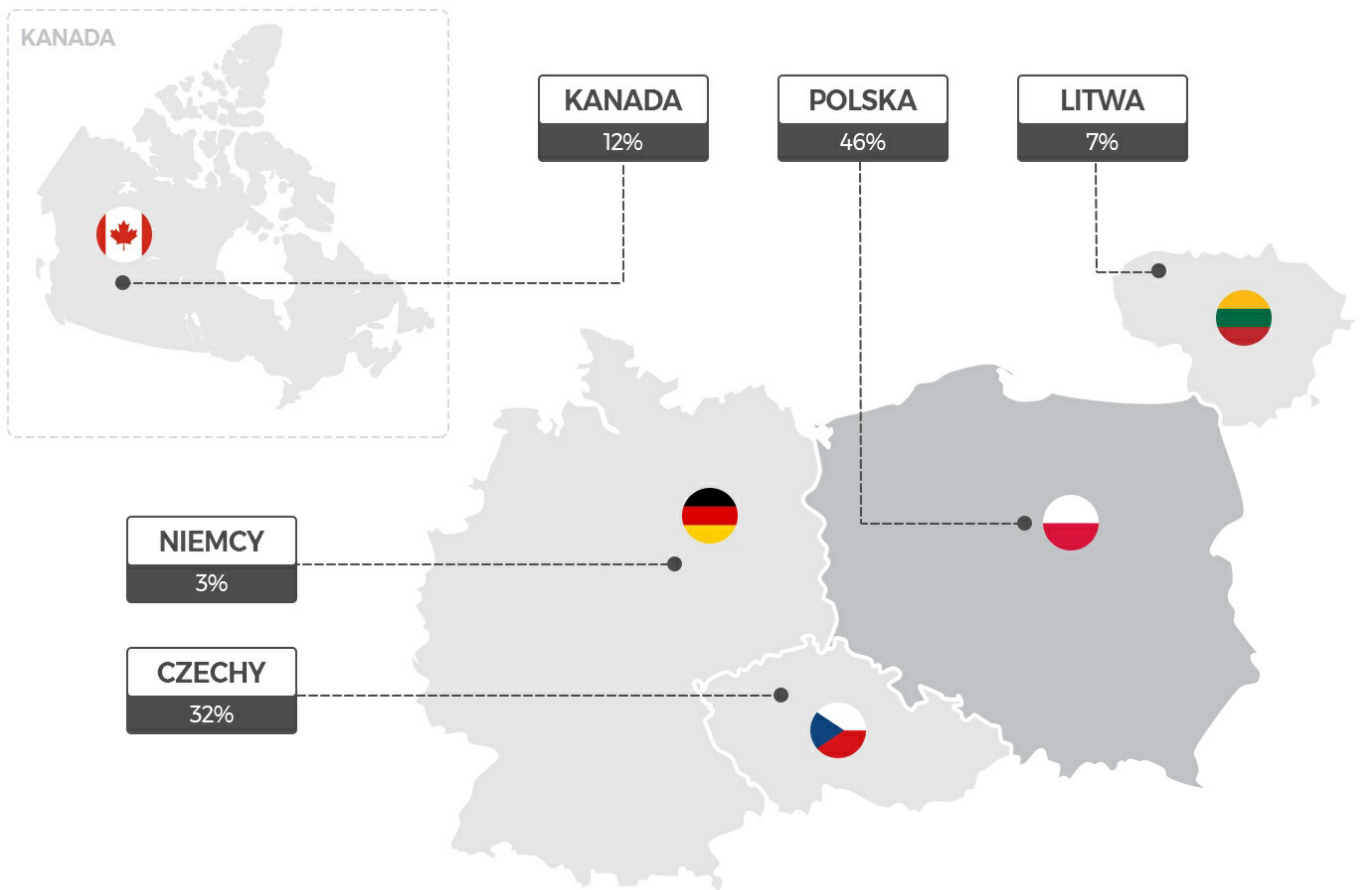
Nakłady inwestycyjne Grupy ORLEN

Grupa ORLEN na realizację programu inwestycyjnego w 2018 roku przeznaczyła **4 280 mln PLN**.

Poziom nakładów inwestycyjnych w segmentach [mln PLN]

Podział nakładów wg rynków działalności [%]

Do największych zadań inwestycyjnych realizowanych w 2018 roku należały:

DOWNSTREAM

- Budowa CCGT w Płocku wraz z infrastrukturą.
- Budowa instalacji Polietylenu (PE3) w Litwinowie.
- Budowa instalacji PPF Spliter na Litwie.
- Budowa instalacji Metatezy w Płocku.

DETAL

- Uruchomienie 64 nowych stacji paliw (w tym: 44 w Polsce, 9 w Niemczech i 11 w Czechach).
- Modernizacja i rebranding 109 stacji paliw (w tym: 13 w Polsce, 1 w Niemczech i 95 w Czechach).
- Otwarcie 306 nowych punktów z ofertą Stop Cafe/Star Connect (włączając w to sklepy convenience pod marką O!SHOP).

WYDOBYCIE

- Kanada – 534 mln PLN/Polska – 206 mln PLN.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe

1. Skonsolidowane sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

	NOTA	2018	2017	zmiana (r/r)	
				wartość	%
Przychody ze sprzedaży	9.2, 10.1.1, 10.1.2	109 706	95 364	14 342	15,0
<i>przychody ze sprzedaży produktów i usług</i>		91 014	72 915	18 099	24,8
<i>przychody ze sprzedaży towarów i materiałów</i>		18 692	22 449	(3 757)	(16,7)
Koszt własny sprzedaży	10.1.8	(97 265)	(81 766)	(15 499)	19,0
<i>koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług</i>		(80 781)	(61 266)	(19 515)	31,9
<i>wartość sprzedanych towarów i materiałów</i>		(16 484)	(20 500)	4 016	(19,6)
Zysk brutto ze sprzedaży		12 441	13 598	(1 157)	(8,5)
Koszty sprzedaży		(4 745)	(4 327)	(418)	9,7
Koszty ogólnego zarządu		(1 590)	(1 537)	(53)	3,4
Pozostałe przychody operacyjne	10.1.9	2 150	1 243	907	73,0
Pozostałe koszty operacyjne	10.1.10	(1 152)	(568)	(584)	102,8
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	10.1.12	(16)	-	(16)	-
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	10.2.4	127	248	(121)	(48,8)
Zysk z działalności operacyjnej		7 215	8 657	(1 442)	(16,7)
Przychody finansowe	10.1.11.1	1 413	1 760	(347)	(19,7)
Koszty finansowe	10.1.11.2	(1 517)	(1 700)	183	(10,8)
Przychody i koszty finansowe netto		(104)	60	(164)	-

(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	10.1.12	(1)	-	(1)	-
Zysk przed opodatkowaniem		7 110	8 717	(1 607)	(18,4)
Podatek dochodowy	10.1.13	(1 506)	(1 544)	38	(2,5)
<i>podatek dochodowy bieżący</i>		(1 181)	(1 329)	148	(11,1)
<i>podatek odroczony</i>		(325)	(215)	(110)	51,2
Zysk netto		5 604	7 173	(1 569)	(21,9)
Inne całkowite dochody:					
które nie zostaną następnie przeklasyfikowane na zyski lub straty		(24)	(13)	(11)	84,6
<i>zyski i straty aktuarialne</i>		(5)	(15)	10	(66,7)
<i>zyski/(straty) z tytułu inwestycji w instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody</i>		(23)	-	(23)	-
<i>podatek odroczony</i>	10.1.13.2	4	2	2	100,0
które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty		462	136	326	239,7
<i>instrumenty zabezpieczające</i>		12	929	(917)	(98,7)
<i>koszty zabezpieczenia</i>		38	-	38	-
<i>różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą</i>		415	(618)	1 033	-
<i>podatek odroczony</i>	10.1.13.2	(3)	(175)	172	(98,3)
		438	123	315	256,1
Całkowite dochody netto		6 042	7 296	(1 254)	(17,2)
Zysk netto przypadający na		5 604	7 173	(1 569)	(21,9)
<i>akcjonariuszy jednostki dominującej</i>		5 556	6 655	(1 099)	(16,5)

akcjonariuszy/udziałowców niekontrolujących		48	518	(470)	(90,7)
Całkowite dochody netto przypadające na		6 042	7 296	(1 254)	(17,2)
akcjonariuszy jednostki dominującej		5 937	6 717	(780)	(11,6)
akcjonariuszy/udziałowców niekontrolujących		105	579	(474)	(81,9)
Zysk netto i rozdroniony zysk netto na jedną akcję przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej (w PLN na akcję)		12,99	15,56	(2,57)	(16,5)

2. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	NOTA	31/12/2018	31/12/2017	zmiana (r/r)	
				wartość	%
AKTYWA					
Aktywa trwałe					
Rzeczowe aktywa trwałe	10.2.1	31 390	29 071	2 319	8,0
Wartości niematerialne	10.2.2	1 323	1 272	51	4,0
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	10.2.4	650	715	(65)	(9,1)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	10.1.13.2	70	49	21	42,9
Instrumenty pochodne	10.2.9	161	303	(142)	(46,9)
Pozostałe aktywa	10.2.9	338	330	8	2,4
		33 932	31 740	2 192	6,9
Aktywa obrotowe					
Zapasy	10.2.6.1	14 362	12 440	1 922	15,5
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	10.2.6.2	10 479	9 518	961	10,1
Należności z tytułu podatku		114	80	34	42,5

Należności z tytułu podatku dochodowego		114	80	34	42,5
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		4 192	6 244	(2 052)	(32,9)
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	10.2.6.3	202	75	127	169,3
Instrumenty pochodne	10.2.9	524	434	90	20,7
Pozostałe aktywa	10.2.9	336	133	203	152,6
		30 209	28 924	1 285	4,4
Aktywa razem		64 141	60 664	3 477	5,7
PASYWA					
KAPITAŁ WŁASNY					
Kapitał podstawowy	10.2.8.1	1 058	1 058	-	-
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	10.2.8.2	1 227	1 227	-	-
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	10.3.4	361	331	30	9,1
Kapitał z aktualizacji wyceny		(15)	5	(20)	-
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą		709	334	375	112,3
Zyski zatrzymane	10.2.8.3	32 387	29 242	3 145	10,8
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		35 727	32 197	3 530	11,0
Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym	10.2.8.4	12	3 014	(3 002)	(99,6)
Kapitał własny razem		35 739	35 211	528	1,5
ZOBOWIĄZANIA					
Zobowiązania długoterminowe					
Kredyty i obligacje	10.2.7.1	8 598	6 688	1 910	28,6

Rezerwy	10.2.10	1 055	902	153	17,0
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	10.1.13.2	1 445	1 095	350	32,0
Instrumenty pochodne	10.2.9	42	75	(33)	(44,0)
Pozostałe zobowiązania	10.2.9	366	311	55	17,7
		11 506	9 071	2 435	26,8
Zobowiązania krótkoterminowe					
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	10.2.6.4	13 697	14 469	(772)	(5,3)
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	10.2.6.5	231	-	231	-
Kredyty i obligacje	10.2.7.1	1 193	317	876	276,3
Rezerwy	10.2.10	1 019	673	346	51,4
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		473	290	183	63,1
Instrumenty pochodne	10.2.9	193	313	(120)	(38,3)
Pozostałe zobowiązania	10.2.9	90	320	(230)	(71,9)
		16 896	16 382	514	3,1
Zobowiązania razem		28 402	25 453	2 949	11,6
Pasywa razem		64 141	60 664	3 477	5,7

3. Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej								
	Kapitał podstawowy oraz kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	Kapitał z aktualizacji wyceny	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	Zyski zatrzymane	Razem	Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym	Kapitał własny razem
NOTA	10.2.8.1, 10.2.8.2	10.3.4			10.2.8.3		10.2.8.4	
01/01/2018 (dane zatwierdzone)	2 285	331	5	334	29 242	32 197	3 014	35 211
Wpływ wdrożenia MSSF 9	-	-	-	-	(9)	(9)	-	(9)
01/01/2018 (dane przekształcone)	2 285	331	5	334	29 233	32 188	3 014	35 202
Zysk netto	-	-	-	-	5 556	5 556	48	5 604
Składniki innych całkowitych dochodów	-	30	(20)	375	(4)	381	57	438
Całkowite dochody netto	-	30	(20)	375	5 552	5 937	105	6 042
Zmiana struktury	-	-	-	-	(1 115)	(1 115)	(3 107)	(4 222)
Dywidendy	-	-	-	-	(1 283)	(1 283)	-	(1 283)
31/12/2018	2 285	361	(15)	709	32 387	35 727	12	35 739
01/01/2017	2 285	(355)	5	946	23 882	26 763	2 522	29 285
Zysk netto	-	-	-	-	6 655	6 655	518	7 173
Składniki innych całkowitych dochodów	-	686	-	(612)	(12)	62	61	123
Całkowite dochody netto	-	686	-	(612)	6 643	6 717	579	7 296
Zmiana struktury	-	-	-	-	-	-	2	2
Dywidendy	-	-	-	-	(1 283)	(1 283)	(89)	(1 372)
31/12/2017	2 285	331	5	334	29 242	32 197	3 014	35 211

4. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	NOTA	2018	2017	zmiana (r/r)	
				wartość	%
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej					
Zysk przed opodatkowaniem		7 110	8 717	(1 607)	(18,4)
Korekty o pozycje:					
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	10.2.4	(127)	(248)	121	(48,8)
Amortyzacja	10.1.8	2 673	2 421	252	10,4
(Zysk)/Strata z tytułu różnic kursowych	10.1.11.4	319	(233)	552	-
Odsetki netto	10.1.11.3	203	204	(1)	(0,5)
Dywidendy		(4)	(4)	-	-
(Zysk)/Strata na działalności inwestycyjnej, w tym:		(1 100)	549	(1 649)	-
<i>utworzenie/(odwrócenie) odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i pozostałych składników majątku trwałego</i>	10.1.9, 10.1.10	(704)	169	(873)	-
Zmiana stanu rezerw	10.2.10	736	345	391	113,3
Zmiana stanu kapitału pracującego	10.2.6	(3 059)	(1 967)	(1 092)	55,5
<i>zapasy</i>		(1 729)	(1 445)	(284)	19,7
<i>należności</i>		(1 069)	(1 579)	510	(32,3)
<i>zobowiązania</i>		(261)	1 057	(1 318)	-
Pozostałe korekty, w tym:		(732)	(131)	(601)	458,8

<i>nieodpłatnie otrzymane prawa majątkowe</i>		(494)	(310)	(184)	59,4
Podatek dochodowy (zapłacony)	10.1.13.3	(1 039)	(1 603)	564	(35,2)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		4 980	8 050	(3 070)	(38,1)
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej					
Nabycie składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów		(4 454)	(4 039)	(415)	10,3
Nabycie akcji		(25)	(3)	(22)	733,3
Sprzedaż składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów		161	105	56	53,3
Dywidendy otrzymane		196	252	(56)	(22,2)
Rozliczenie instrumentów pochodnych niewyznaczonych dla celów rachunkowości zabezpieczeń		339	(234)	573	-
Pozostałe		(15)	(6)	(9)	150,0
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności inwestycyjnej		(3 798)	(3 925)	127	(3,2)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej					
Wykup akcji niekontrolujących Unipetrol a.s.		(4 222)	-	(4 222)	-
Wpływy z otrzymanych kredytów i pożyczek		2 232	6	2 226	37 100,0
Emisja obligacji		600	400	200	50,0
Splaty kredytów i pożyczek		(97)	(888)	791	(89,1)
Wykup obligacji		(200)	(700)	500	(71,4)
Odsetki zapłacone	10.1.11.3	(231)	(234)	3	(1,3)
Dywidendy wypłacone		(1 284)	(1 384)	100	(7,2)
<i>akcjonariuszom jednostki dominującej</i>	10.2.8.6	(1 283)	(1 283)	-	-

<i>akcjonariuszom niekontrolującym</i>		(1)	(101)	100	(99,0)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		(32)	(28)	(4)	14,3
Pozostałe		(3)	(4)	1	(25,0)
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności finansowej		(3 237)	(2 832)	(405)	14,3
Zwiększenie/(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(2 055)	1 293	(3 348)	-
Zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów z tytułu różnic kursowych		3	(121)	124	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		6 244	5 072	1 172	23,1
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu		4 192	6 244	(2 052)	(32,9)
<i>w tym środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania</i>		87	3	84	2 800,0

Podstawowe Informacje

5.1. Podstawowa działalność Grupy ORLEN

PODSTAWOWE INFORMACJE O GRUPIE	
NAZWA JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ	Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna
SIEDZIBA	ul. Chemików 7, 09-411 Płock
KRS	0000028860
REGON	610188201
NIP	774-00-01-454
PODSTAWOWY PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI	<ul style="list-style-type: none">● Przerób ropy naftowej.● Produkcja paliw, wyrobów petrochemicznych i chemicznych.● Sprzedaż hurtowa i detaliczna produktów paliwowych.● Poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobycie węglowodorów.● Wytwarzanie, dystrybucja i obrót energią elektryczną i ciepłą.● Działalność usługowa: magazynowanie ropy naftowej i paliw, usługi transportowe, usługi konserwacyjno-remontowe, laboratoryjne, ochrony, projektowe, administracyjne oraz ubezpieczeniowe i finansowe.

Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna („Spółka”, „PKN ORLEN”, „Emitent”, „Jednostka Dominująca”) powstał z połączenia Petrochemii Płock S.A. z Centralą Produktów Naftowych S.A. w dniu 7 września 1999 roku.

PKN ORLEN wraz ze spółkami tworzącymi Grupę Kapitałową Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. („Grupa ORLEN”, „Grupa”) jest jednym z największych i najbardziej nowoczesnych koncernów paliwowo-energetycznych w Europie Środkowej działającym na rynku polskim, litewskim, czeskim, niemieckim i kanadyjskim. Grupa ponadto posiada jednostki zlokalizowane na terenie Malty, Szwecji, Holandii, Słowacji, Węgier, Estonii i Łotwy oraz USA.

Od 26 listopada 1999 roku akcje PKN ORLEN są notowane na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) w systemie notowań ciągłych.

5.2. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy zastosowaniu zasad rachunkowości zgodnych z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), obejmującymi Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) oraz Interpretacje Stałego Komitetu ds. Interpretacji (SKI) i Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską (UE) i weszły w życie do końca 2018 roku. Grupa zastosowała wszystkie MSR i MSSF zgodnie z datą wejścia ich w życie.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, za wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej oraz aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe z wyjątkiem skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych zostało sporządzone zgodnie z zasadą memoriału.

Zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U.

2018 r. poz.757) („Rozporządzenie”) i obejmuje roczny okres sprawozdawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku i okres porównawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku.

Prezentowane skonsolidowane sprawozdanie przedstawia rzetelnie sytuację finansową i majątkową Grupy ORLEN na dzień 31 grudnia 2018 roku, wyniki jej działalności oraz przepływy pieniężne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę ORLEN w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Grupę ORLEN. Czas trwania Jednostki Dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy ORLEN jest nieoznaczony.

5.3. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji sprawozdań finansowych oraz zasady przeliczenia danych finansowych dla celów konsolidacji

Walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej i walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski (PLN).

Przeliczenie na PLN sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych dla celów konsolidacji:

- Pozycje aktywów i zobowiązań – według kursu wymiany na koniec okresu sprawozdawczego.
- Pozycje sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – według średniego kursu wymiany w okresie sprawozdawczym (średnia arytmetyczna średnich kursów dziennych określonych przez Narodowy Bank Polski („NBP”) w danym okresie).

Różnice kursowe powstałe w wyniku powyższych przeliczeń ujmowane są w kapitale własnym w pozycji różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą.

WALUTA	Kurs średni w okresie sprawozdawczym		Kurs na koniec okresu sprawozdawczego	
	2018	2017	31/12/2018	31/12/2017
EUR/PLN	4,2614	4,2576	4,3000	4,1709
USD/PLN	3,6113	3,7783	3,7597	3,4813
CZK/PLN	0,1662	0,1617	0,1673	0,1632
CAD/PLN	2,7861	2,9101	2,7620	2,7765

5.4. Polityka rachunkowości

Istotne zasady rachunkowości oraz istotne wartości oparte na osądach i szacunkach zostały przedstawione jako element poszczególnych not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Grupa stosowała zasady rachunkowości w sposób ciągły dla wszystkich prezentowanych okresów sprawozdawczych.

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu dokonania profesjonalnych osądów oraz szacunków i założeń, które mają wpływ na prezentowane wartości. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę profesjonalnego osądu, co do wartości księgowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł.

W istotnych kwestiach Zarząd dokonując osądów, szacunków czy też przyjmując założenia może opierać się na opiniach niezależnych ekspertów. Osądy, szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji.

Wybrane zasady rachunkowości	Nota
Inwestycje w jednostkach zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych	7.1
Segmenty działalności	9.1
Przychody ze sprzedaży	10.1.1
Koszty	10.1.8
Podatek dochodowy	10.1.13
Rzeczowe aktywa trwałe	10.2.1
Działalność poszukiwań i wydobycia zasobów mineralnych	10.2.1
Wartości niematerialne	10.2.2
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	10.2.4
Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	10.2.5
Zapasy	10.2.6.1
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	10.2.6.2
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	10.2.6.4
Dług netto	10.2.7
Kapitał własny	10.2.8
Rezerwy	10.2.10
Instrumenty finansowe	10.3
Ustalanie wartości godziwej	10.3
Leasing	10.4.2
Aktywa i zobowiązania warunkowe	10.4.4

5.5. Wpływ zmian standardów MSSF na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy ORLEN

● MSSF 9 Instrumenty finansowe (MSSF 9)

Wybrane zasady rachunkowości

Wycena aktywów i zobowiązań finansowych

Od 1 stycznia 2018 roku, Grupa kwalifikuje aktywa finansowe do jednej z kategorii:

- Wyceniane według zamortyzowanego kosztu.
- Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.
- Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.
- Instrumenty finansowe zabezpieczające.

Grupa kwalifikuje dłużne aktywa finansowe do odpowiedniej kategorii w zależności od modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi oraz od charakterystyki umownych przepływów pieniężnych tzw. „kryterium SPPI” dla danego składnika aktywów finansowych.

W wyniku analizy umów wewnątrzgrupowych oraz warunków pozostałych instrumentów finansowych nie zidentyfikowano warunków powodujących niezdanie testu SPPI.

Grupa jako aktywa wyceniane w zamortyzowanym koszcie klasyfikuje należności z tytułu dostaw i usług, pożyczki udzielone, pozostałe należności finansowe oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

W momencie początkowego ujęcia, Grupa klasyfikuje instrumenty kapitałowe, tj. akcje i udziały w jednostkach pozostałych, do kategorii instrumentów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Grupa klasyfikuje do aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń oraz pozycje zabezpieczane, które podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

Grupa kwalifikuje zobowiązania finansowe do jednej z kategorii:

- Wyceniane według zamortyzowanego kosztu.
- Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.
- Instrumenty finansowe zabezpieczające.

Grupa jako zobowiązania wyceniane w zamortyzowanym koszcie klasyfikuje zobowiązania z tytułu dostaw i usług, kredyty, pożyczki oraz obligacje. Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych niewyznaczonych dla celów rachunkowości zabezpieczeń Grupa klasyfikuje jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Grupa do kategorii instrumentów finansowych zabezpieczających kwalifikuje aktywa i zobowiązania finansowe stanowiące instrumenty pochodne zabezpieczające przepływy pieniężne i zabezpieczające wartość godziwą.

Wycena aktywów finansowych według zamortyzowanego kosztu

Grupa do wyceny aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie stosuje metodę efektywnej stopy procentowej.

Należności z tytułu dostaw i usług po początkowym ujęciu wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości, przy czym należności z tytułu dostaw i usług z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia powstania (tj. niezawierające elementu finansowania) i nieprzekazywane do faktoringu, nie podlegają dyskontowaniu i są wyceniane w wartości nominalnej.

Wycena aktywów finansowych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Zyski i straty na składniku aktywów finansowych stanowiącym instrument kapitałowy, dla którego zastosowano opcję wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach, za wyjątkiem przychodów z tytułu otrzymanych dywidend.

Wycena aktywów finansowych według wartości godziwej przez wynik finansowy

Zyski lub straty wynikające z wyceny składnika aktywów finansowych, kwalifikowanego jako wyceniany według wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się w wyniku finansowym w okresie, w którym powstały. Zyski lub straty wynikające z wyceny pozycji wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują również przychody z tytułu odsetek i dywidendy.

Wycena instrumentów finansowych zabezpieczających

Instrumenty finansowe zabezpieczające podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

Utrata wartości aktywów finansowych

MSSF 9 wprowadza nowe podejście do szacowania utraty wartości aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody (za wyjątkiem inwestycji w aktywa kapitałowe oraz aktywa kontraktowe). Model utraty wartości bazuje na kalkulacji strat oczekiwanych w odróżnieniu od modelu stosowanego w latach przed 2018 zgodnie z MSR 39, który bazował na koncepcji strat poniesionych. Najistotniejszą pozycją aktywów finansowych w sprawozdaniu finansowym Grupy, która podlega nowym zasadom kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych są należności handlowe z tytułu dostaw i usług.

Grupa stosuje następujące modele wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości:

- Model ogólny (podstawowy).
- Model uproszczony.

Model ogólny jest stosowany przez Grupę dla aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu – innych, niż należności z tytułu dostaw i usług oraz dla instrumentów dłużnych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

W modelu ogólnym Grupa monitoruje zmiany poziomu ryzyka kredytowego związanego z danym składnikiem aktywów finansowych oraz klasyfikuje aktywa finansowe do jednego z trzech etapów wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości w oparciu o obserwację zmiany poziomu ryzyka kredytowego w stosunku do początkowego ujęcia instrumentu.

W zależności od zaklasyfikowania do poszczególnych etapów, odpis z tytułu utraty wartości jest szacowany w horyzoncie 12-miesięcy (etap 1) lub w horyzoncie życia instrumentu (etap 2 oraz etap 3).

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa dokonuje analizy wystąpienia przesłanek skutkujących zaklasyfikowaniem aktywów finansowych do poszczególnych etapów wyznaczania odpisu z tytułu utraty wartości. Przesłanki mogą obejmować m.in. zmiany ratingu dłużnika, poważne problemy finansowe dłużnika, wystąpienie istotnej niekorzystnej zmiany w jego środowisku ekonomicznym, prawnym lub rynkowym.

Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej Grupa wykorzystuje poziomy prawdopodobieństwa niewypłacalności na bazie rynkowych kwotowań kredytowych instrumentów pochodnych, dla podmiotów o danym ratingu i z danego sektora.

Grupa uwzględnia informacje dotyczące przyszłości w stosowanych parametrach modelu szacowania strat oczekiwanych poprzez kalkulację parametrów prawdopodobieństwa niewypłacalności w oparciu o bieżące kwotowania rynkowe.

Model uproszczony jest stosowany przez Grupę dla należności z tytułu dostaw i usług.

W modelu uproszczonym Grupa nie monitoruje zmian poziomu ryzyka kredytowego w trakcie życia instrumentu. Od 1 stycznia 2018 roku Grupa szacuje oczekiwaną stratę kredytową w horyzoncie do terminu zapadalności instrumentu.

W szczególności, za zdarzenie niewypłacalności Grupa uznaje brak wywiązania się z zobowiązania przez kontrahenta po upływie 90 dni od dnia wymagalności należności.

Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej Grupa wykorzystuje matrycę rezerw oszacowaną na podstawie historycznych poziomów spłacalności oraz odzysków z należności od kontrahentów.

Grupa uwzględnia informacje dotyczące przyszłości w stosowanych parametrach modelu szacowania strat oczekiwanych, poprzez zarządczą korektę bazowych współczynników prawdopodobieństwa niewypłacalności. Do kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej Grupa wyznacza parametr prawdopodobieństwa nieściągalności należności oszacowany na podstawie analizy ilości niespłaconych faktur w okresie ostatnich pięciu lat, oraz wskaźnik niewykonania zobowiązań oszacowany na podstawie wartości niespłaconych faktur w okresie ostatnich pięciu lat.

Oczekiwana strata kredytowa jest kalkulowana w momencie ujęcia należności w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz jest aktualizowana na każdy kolejny dzień kończący okres sprawozdawczy, w zależności od ilości dni przeterminowania danej należności.

(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych

Do (strat)/odwrócenia strat z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych zalicza się głównie (straty)/odwrócenia strat z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz (straty)/odwrócenia strat z tytułu utraty wartości udzielonych pożyczek.

Rachunkowość zabezpieczeń

W obszarze rachunkowości zabezpieczeń Grupa stosuje wymogi MSSF 9 w konstrukcji powiązań zabezpieczających.

W szczególności, dotyczy to dopasowania definicji powiązań zabezpieczających ryzyko towarowe do charakterystyki ekspozycji oraz stosowanych strategii zarządzania ryzykiem. Grupa dąży do ograniczenia ryzyka bazowego w powiązaniach zabezpieczających (wynikającego z różnych indeksów towarowych po stronie instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej).

Grupa zastosowała zasady ujęcia kosztu zabezpieczenia w zakresie transakcji zabezpieczających ryzyko walutowe, gdzie element terminowy oraz marży dwuwalutowej jest ewidencjonowany w oddzielnej pozycji w innych całkowitych dochodach.

Instrumenty pochodne, wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, od których oczekuje się, że ich wartość godziwa lub wynikające z nich przepływy pieniężne skompensują zmiany wartości godziwej lub przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej ujmuje się zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej lub zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Grupa ocenia efektywność zabezpieczenia zarówno w momencie ustanowienia zabezpieczenia jak i w okresach późniejszych, co najmniej na każdy koniec okresu sprawozdawczego. Weryfikacja spełnienia warunków w zakresie efektywności powiązania jest dokonywana na bazie prospektywnej, w oparciu o analizę jakościową. Jeśli to konieczne Grupa wykorzystuje analizę ilościową (metoda regresji liniowej) w celu potwierdzenia istnienia ekonomicznego powiązania pomiędzy instrumentem zabezpieczającym i pozycją zabezpieczaną.

W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, Grupa ujmuje:

- W innych całkowitych dochodach, część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, które stanowią efektywne zabezpieczenie z tytułu zabezpieczanego ryzyka.
- W ramach kapitału w oddzielnej pozycji (koszt zabezpieczenia) w przypadku zabezpieczenia ryzyka walutowego, zmianę wartości godziwej z tytułu elementu terminowego (w tym marży dwuwalutowej).
- W wyniku finansowym nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym. W przypadku zabezpieczenia przepływów pieniężnych działalności operacyjnej część nieefektywna jest ujmowana w pozostałych przychodach/kosztach operacyjnych, a w przypadku zabezpieczenia przepływów pieniężnych działalności finansowej w przychodach/kosztach finansowych, oraz
- Reklasyfikuje zyski lub straty z kapitału do rachunku zysków lub strat do linii, w której wykazywana jest pozycja zabezpieczana i
- Wyłącza zyski lub straty z kapitału i koryguje wartość początkową pozycji zabezpieczanej (jeśli realizacja pozycji zabezpieczanej skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych – np. zapas).

W przypadku zabezpieczenia wartości godziwej (działalność operacyjna), zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej są ujmowane w rachunku wyników w pozycji pozostałe przychody/koszty operacyjne.

Poniższa tabela prezentuje wpływ wdrożenia MSSF 9 na zmianę klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku:

Klasy instrumentów finansowych	Klasyfikacja		Wartość bilansowa	
	MSR 39	MSSF 9	MSR 39	MSSF 9
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Dostępne do sprzedaży	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	84	84
Dostawy i usługi	Pożyczki i należności	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	8 476	8 467
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	123	123
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Instrumenty finansowe zabezpieczające	614	614
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Pożyczki i należności	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	6 244	6 244
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	Pożyczki i należności	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	126	126

Na pozycję aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody składają się instrumenty kapitałowe nieprzeznaczone do obrotu, zgodnie z MSR 39 zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży, które były przez Grupę wyceniane według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Instrumenty nie były nabyte z przeznaczeniem do obrotu w związku z powyższym, aktywa te są wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, bez możliwości późniejszego przeniesienia wyniku zrealizowanego na tych instrumentach do wyniku finansowego.

● **MSSF 15 Przychody z umów z klientami (MSSF 15)**

Wybrane zasady rachunkowości

Grupa stosuje zasady MSSF 15 z uwzględnieniem modelu 5 kroków w odniesieniu do portfela umów (lub zobowiązań do wykonania świadczenia) o podobnych cechach, jeśli jednostka racjonalnie oczekuje, iż wpływ na sprawozdanie finansowe zastosowania poniższych zasad nie będzie istotnie różnił się od zastosowania poniższych zasad w stosunku do pojedynczych umów (lub zobowiązań do wykonania świadczenia).

Wymogi identyfikacji umowy z klientem

Umowa z klientem spełnia swoją definicję, gdy zostaną spełnione wszystkie następujące kryteria: strony umowy zawarły umowę i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków; Grupa jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane; Grupa jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane; umowa ma treść ekonomiczną oraz jest prawdopodobne, że Grupa otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia

W momencie zawarcia umowy Grupa dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta: dobra lub usługi (lub pakietu dóbr

lub usług), które można wyodrębnić lub grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Określenie ceny transakcyjnej

W celu ustalenia ceny transakcyjnej Grupa uwzględnia warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Grupy – będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich (na przykład niektórych podatków od sprzedaży, opłaty paliwowej, akcyzy). Wynagrodzenie określone w umowie z klientem może obejmować kwoty stałe, kwoty zmienne lub oba te rodzaje kwot.

Do oszacowania wynagrodzenia zmiennego Grupa zdecydowała o zastosowaniu metody wartości najbardziej prawdopodobnej dla kontraktów z jednym progami wartościowym oraz metody wartości oczekiwanej dla kontraktów, w których występuje więcej progów wartościowych, od których przyznawany jest klientowi rabat.

Alokacja ceny transakcyjnej do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia

Grupa przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Grupy – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Ujęcie przychodów w momencie spełniania zobowiązań do wykonania świadczenia

Grupa ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzonego dobra lub usługi (tj. składnika aktywów) klientowi (klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów). Przychody ujmowane są jako kwoty równe cenie transakcyjnej, która została przypisana do danego zobowiązania do wykonania świadczenia.

Grupa przenosi kontrolę nad dobrem lub usługą w miarę upływu czasu i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia oraz ujmuje przychody w miarę upływu czasu, jeśli spełniony jest jeden z następujących warunków:

- Klient jednocześnie otrzymuje i czerpie korzyści płynące ze świadczenia w miarę jego wykonywania.
- W wyniku wykonania świadczenia powstaje lub zostaje ulepszony składnik aktywów, a kontrolę nad tym składnikiem aktywów – w miarę jego powstawania lub ulepszania – sprawuje klient.
- W wyniku wykonania świadczenia nie powstaje składnik o alternatywnym zastosowaniu dla Grupy, a Grupie przysługuje egzekwowne prawo do zapłaty za dotychczas wykonane świadczenie.

Poniższa tabela podsumowuje wpływ wdrożenia MSSF 9 i MSSF 15 na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku:

	Zastosowany standard MSSF/MSR	31 grudnia 2017 Wartość bilansowa	Zmiana wynikająca ze zmiany klasyfikacji	Zmiana wynikająca ze zmiany wyceny	1 stycznia 2018 Wartość bilansowa	1 stycznia 2018 Wpływ na zyski zatrzymane
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	MSR 39	84	(84)	-	-	-
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	MSSF 9	-	84	-	84	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	MSR 39/MSSF 9	9 518	-	(10)	9 508	(10)
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe z tytułu programów lojalnościowych	MSR 18	145	(145)	-	-	-
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe z tytułu kart przedpłaconych	MSR 18	19	(19)	-	-	-
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe z tytułu zaliczek na dostawy	MSSF 15	34	(34)	-	-	-
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	MSSF 15	-	198	-	198	-
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego		1 095		1	1 096	1

Zmiana wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności wynika ze zmiany wyceny odpisów z tytułu utraty wartości oszacowanych zgodnie z MSSF 9 uwzględniającej wymogi modelu oczekiwanych strat kredytowych.

Wpływ zastosowania MSSF 15 na pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy w 2018 roku w porównaniu z MSR 11, MSR 18 i związanymi z nimi interpretacjami był nieistotny.

Standardy opublikowane i zatwierdzone przez Unię Europejską, jeszcze nieobowiązujące

● MSSF 16 Leasing (MSSF 16)

Wybrane zasady rachunkowości

MSSF 16 „Leasing” został opublikowany 13 stycznia 2016 roku i został przyjęty przez Unię Europejską 31 października 2017 roku.

Zgodnie z wymogami MSSF, od dnia 1 stycznia 2019 roku, Grupa zastosuje wymogi nowego Standardu dotyczące ujmowania, wyceny i prezentacji umów leasingu. Zastosowanie nowego Standardu zostanie dokonane zgodnie z przepisami przejściowymi zawartymi w MSSF 16.

Grupa dokona wdrożenia MSSF 16 przy zastosowaniu zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, dlatego też, dane porównawcze za 2018 rok nie zostaną przekształcone, a ewentualny łączny efekt pierwszego zastosowania nowego standardu zostanie ujęty, jako korekta bilansu otwarcia zysków zatrzymanych w dniu pierwszego zastosowania.

Definicja leasingu

Grupa stosuje obecnie definicję leasingu określoną zgodnie z KIMSF 4. Począwszy od 1 stycznia 2019, Grupa będzie oceniać czy umowa stanowi lub zawiera leasing w oparciu o definicję leasingu opisaną w MSSF 16.

Zgodnie z MSSF 16, umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeżeli na jej mocy przekazuje się prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Aby ocenić, czy umową przekazuje się prawo sprawowania kontroli nad użytkowaniem danego składnika aktywów przez dany okres, Grupa ocenia, czy przez cały okres użytkowania klient dysponuje łącznie następującymi prawami:

- 1 Prawem do uzyskania zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych z użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów.
- 2 Prawem do kierowania użytkowaniem zidentyfikowanego składnika aktywów.

Grupa zastosuje nowe wytyczne dotyczące identyfikacji leasingu tylko w odniesieniu do umów, które zawarła (lub zmieniła) w dniu pierwszego zastosowania tj. 1 stycznia 2019 r. lub po tym dniu. Tym samym, w odniesieniu do wszystkich umów zawartych przed 1 stycznia 2019 r. stosuje praktyczne zwolnienie przewidziane w MSSF 16, zgodnie z którym jednostka nie jest zobowiązana do ponownej oceny tego, czy umowa jest leasingiem czy zawiera leasing w dniu pierwszego zastosowania. Zamiast tego, Grupa stosuje MSSF 16 jedynie do umów, które wcześniej zidentyfikowano jako leasingi zgodnie z MSR 17 oraz KIMSF 4.

Grupa jako leasingobiorca

Zgodnie ze stosowanym obecnie MSR 17 *Leasing*, Grupa klasyfikuje umowy leasingu jako leasing finansowy, bądź operacyjny w oparciu o ocenę, czy nastąpiło przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści wynikających z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na Grupę, jako leasingobiorcę. Zgodnie z MSSF 16, Grupa ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązania z tytułu leasingu dla wszystkich umów leasingu, z wyjątkiem przypadków, gdy MSSF 16 przewiduje zwolnienia dotyczące ujęcia.

Dla niezakończonych na 1 stycznia 2019 r. umów leasingu, klasyfikowanych obecnie jako leasingi operacyjne, Grupa rozpoznaje aktywa z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązania z tytułu leasingu następująco:

- Zobowiązanie leasingowe wycenia w wartości bieżącej pozostałych do dokonania płatności leasingowych, zdyskontowanych z wykorzystaniem krańcowej stopy procentowej dla danej umowy w dniu pierwszego zastosowania.
- Wartość prawa do użytkowania bazowych składników aktywów dla poszczególnych umów leasingowych (odrębnie dla każdej umowy) ustala w wartości równej zobowiązaniu leasingowemu.

Stosując zmodyfikowaną retrospektywną metodę wdrożenia MSSF 16, Grupa skorzystała z następujących praktycznych rozwiązań w odniesieniu do umów leasingu uprzednio sklasyfikowanych jako leasingi operacyjne zgodnie z MSR 17 i w związku z tym ujmuje w ciężar kosztów następujące rodzaje umów:

- Umowy leasingu, których okres kończy się do 12 miesięcy od daty początkowego zastosowania Standardu.
- Umowy leasingu, w przypadku których bazowy składnik aktywów będący przedmiotem leasingu ma niską wartość, tj. nie wyższą niż 5 tys USD, przykładowo: butle z gazem technicznym, ekspresy do kawy, inne małe elementy wyposażenia.

Po początkowym ujęciu, Grupa wycenia prawo do użytkowania składnika aktywów podobnie jak inne trwałe aktywa niefinansowe a zobowiązanie z tytułu leasingu podobnie do zobowiązań finansowych. W rezultacie, po początkowym ujęciu, Grupa ujmuje amortyzację składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania (z wyjątkiem przypadku, gdy prawo spełnia definicję nieruchomości inwestycyjnej) i odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu.

Na początkową wycenę zarówno aktywów jak i zobowiązań istotny wpływ ma ustalenie okresu leasingu. Zgodnie z definicją okresu leasingu wg MSSF 16, okres ten obejmuje okres nieodwoływalny oraz okresy, które wynikają z opcji przedłużenia lub opcji wypowiedzenia, o ile istnieje uzasadniona pewność, że Grupa wykona opcję przedłużenia lub z opcji wypowiedzenia nie skorzysta.

Ponadto, Grupa dokonała innych subiektywnych ocen przy dokonywaniu szacunków i założeń, mających wpływ na wycenę zobowiązań z tytułu leasingu oraz praw do użytkowania składników aktywów, w zakresie:

- Określenia krańcowych stóp procentowych, stosowanych przy dyskontowaniu przyszłych przepływów pieniężnych.
- Wskazania okresów użyteczności praw do użytkowania składników aktywów, ujętych na dzień 1 stycznia 2019 roku.
- Struktury stałych i zmiennych płatności w umowie.

Krańcowe stopy procentowe zostały określone jako suma:

- 1** Stopy wolnej od ryzyka (risk free rate), wyznaczonej na bazie IRS (Interest Rate Swap) zgodnie z okresem zapadalności stopy dyskonta i odpowiedniej stopy bazowej dla danej waluty, oraz
- 2** Premii za ryzyko kredytowe Grupy w oparciu o marżę kredytową wyliczoną z uwzględnieniem segmentacji ryzyka kredytowego wszystkich spółek w których zostały zidentyfikowane umowy leasingowe.

Dla niezakończonych na 1 stycznia 2019 r. umów leasingów, które zostały wcześniej sklasyfikowane jako leasingi finansowe zgodnie z MSR 17, wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązania z tytułu leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku zostanie określona jako wartość bilansowa składnika aktywów objętego leasingiem i zobowiązania z tytułu leasingu bezpośrednio sprzed tego dnia wycenioną zgodnie z MSR 17.

Średnia ważona krańcowa stopa procentowa Grupy jako leasingobiorcy zastosowana do zobowiązań z tytułu leasingu ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 1 stycznia 2019 roku wyniosła 2,62%.

Wpływ na sprawozdanie finansowe na dzień początkowego zastosowania przedstawia się następująco:

Grupa według swojej najlepszej wiedzy dokonała oszacowania wpływu MSSF 16 i ustaliła, że na dzień 1 stycznia 2019 roku Grupa rozpozna aktywa z tytułu prawa do użytkowania w kwocie 3 316 mln PLN i zobowiązanie z tytułu leasingu w kwocie 3 352 mln PLN, co spowoduje powstanie różnicy wartości do ujęcia w pozycji zysków zatrzymanych w kwocie 4 mln PLN z tytułu ujęcia odpisów aktualizujących w wyniku przeprowadzenia testów na utratę wartości oraz rozpoznania należności z tytułu subleasingu w kwocie 32 mln PLN.

Główne składniki, które zostały rozpoznane jako aktywa z tytułu prawa do użytkowania stanowią prawa wieczystego użytkowania gruntów, grunty dzierżawione pod stacje paliw i miejsca obsługi podróżnych, budynki, pomieszczenia biurowe, cysterny kolejowe i autocysterny, lokomotywy i samochody osobowe.

Grupa jako leasingodawca

W odniesieniu do umów w których Grupa jest leasingodawcą, na moment wdrożenia MSSF 16 Grupa nie dokonuje żadnych korekt. Począwszy od 1 stycznia 2019 roku, Grupa ujmuje ww. umowy zgodnie z MSSF 16.

Standardy przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB), oczekujące na zatwierdzenie przez Unię Europejską

- MSSF 14 – Odroczone salda z regulowanej działalności.
- MSSF 17 – Umowy ubezpieczeniowe.
- Zmiany do MSSF 3 – Połączenie przedsięwzięć.
- Zmiany do MSSF 10 – Skonsolidowane sprawozdania finansowe oraz MSR 28 – Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach; Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany.
- Zmiany do MSR 1 – Prezentacja sprawozdań finansowych i MSR 8 – Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów: Definicja istotności.
- Zmiany do MSR 19 – Świadczenia pracownicze: Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu.
- Zmiany do różnych standardów – Poprawki do MSSF (cykl 2015-2017): Dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa.
- Zmiany odniesień do założeń koncepcyjnych zawartych w MSSF.

Grupa oczekuje, iż powyżej wymienione standardy nie będą miały istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy ORLEN.

Grupa zamierza przyjąć wymienione powyżej nowe standardy MSSF opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lecz nieobowiązujące do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego zgodnie z datą ich wejścia w życie.

Struktura Grupy ORLEN

7.1. Struktura Grupy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje aktywa, zobowiązania, kapitał własny, przychody, koszty i przepływy środków pieniężnych Jednostki Dominującej i jej jednostek zależnych prezentowane w taki sposób, jakby należały one do pojedynczej jednostki i sporządzane były na ten sam dzień sprawozdawczy, co jednostkowe sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej przy zastosowaniu tych samych zasad rachunkowości w odniesieniu do podobnych transakcji oraz innych zdarzeń następujących w zbliżonych okolicznościach.

Spółki zależne konsolidowane są metodą pełną, udziały niekontrolujące prezentuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym, oddzielnie od kapitału własnego przypadającego na akcjonariuszy Jednostki Dominującej.

Wspólne działania prezentowane są poprzez ujęcie odpowiednich części aktywów, zobowiązań, przychodów i kosztów.

Wspólne przedsięwzięcia oraz inwestycje w jednostki stowarzyszone wycenia się przy zastosowaniu metody praw własności. Udział Grupy w zysku lub stracie netto jednostki, w której dokonano inwestycji, ujmuje się w zysku lub stracie Grupy w pozostałej działalności operacyjnej. W zakresie inwestycji w jednostki stowarzyszone Grupa wywiera znaczący wpływ gdy posiada bezpośrednio lub pośrednio (np. poprzez jednostki zależne) od 20% do 49% praw głosu w jednostce, w której dokonano inwestycji, chyba że można w sposób oczywisty wykazać, że jest inaczej.

PROFESJONALNY OSĄD

Inwestycje w jednostkach zależnych i wspólnie kontrolowanych

Grupa, niezależnie od charakteru jej zaangażowania w danej jednostce (jednostce, w której dokonano inwestycji) określa swój status oceniając, czy sprawuje kontrolę nad jednostką, w której dokonano inwestycji, a także czy sprawuje wspólną kontrolę we wspólnym przedsięwzięciu biorąc pod uwagę wszystkie fakty i okoliczności.

PKN ORLEN jako Jednostka Dominująca Grupy jest podmiotem wielosegmentowym, odpowiednio alokowanym do wszystkich segmentów operacyjnych i funkcji korporacyjnych.

Nazwa spółki	Spółka matka	Udział w liczbie głosów		Metoda konsolidacji/ Metoda wyceny
		31/12/2018	31/12/2017	
Segment Downstream				
Grupa ORLEN Lietuva				
AB ORLEN Lietuva	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
UAB Mazeikiu Naftos prekybos namai	AB ORLEN Lietuva	100%	100%	pełna
OU ORLEN Eesti	UAB Mezeikiu naftos prekybos namai	100%	100%	pełna

<i>SIA ORLEN Latvija</i>	UAB Mezeikiu naftos prekybos namai	100%	100%	pełna
<i>UAB Emas</i>	AB ORLEN Lietuva	100%	100%	pełna
Grupa UNIPETROL				
<i>PARAMO, a.s.</i>	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna
<i>Paramo Oil, s.r.o.</i>	PARAMO, a.s.	-	100%	pełna
<i>UNIPETROL RPA, s.r.o.</i>	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna
<i>UNIPETROL Slovensko, s.r.o.</i>	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
<i>UNIPETROL Deutschland GmbH</i>	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
<i>UNIPETROL RPA Hungary Kft.</i>	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
<i>Spolana s.r.o.</i>	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
<i>UNIPETROL DOPRAVA, s.r.o.</i>	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
<i>PETROTRANS, s.r.o.</i>	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
<i>Butadien Kralupy a.s.</i>	UNIPETROL, a.s.	51%	51%	udział w aktywach i zobowiązaniach
Grupa Basell Orlen Polyolefins				
<i>Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.</i>	PKN ORLEN S.A.	50%	50%	praw własności
<i>Basell ORLEN Polyolefins Sprzedaż Sp. z o.o.</i>	Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.	100%	100%	praw własności
Grupa ORLEN Południe				
<i>ORLEN Południe S.A.</i>	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
<i>Energomedia Sp. z o.o.</i>	ORLEN POŁUDNIE S.A.	100%	100%	pełna
<i>Euronaft Trzebinia Sp. z o.o.</i>	ORLEN POŁUDNIE S.A.	100%	100%	pełna
<i>Konsorcjum Olejów Przepracowanych – Organizacja Odzysku S.A.</i>	ORLEN POŁUDNIE S.A.	89%	89%	pełna
Grupa ORLEN Oil				
<i>ORLEN Oil Sp. z o.o.</i>	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
<i>Platinum Oil Wielkopolskie Centrum Dystrybucji Sp. z o.o.¹</i>	ORLEN Oil Sp. z o.o.	90%	67,49%	pełna

Grupa ORLEN Asphalt				
ORLEN Asphalt Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Asphalt Ceska Republika s.r.o.	ORLEN ASFALT Sp. z o.o.	100%	100%	pełna
ANWIL S.A.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
Inowrocławskie Kopalnie Soli „Solino” S.A.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
Kopalnia Soli Lubień Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Paliwa Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna

Nazwa spółki	Spółka matka	Udział w liczbie głosów		Metoda konsolidacji/ Metoda wyceny
		31/12/2018	31/12/2017	
ORLEN Aviation Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Eko Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
Baltic Power Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN KolTrans Sp. z o.o. ²	PKN ORLEN S.A.	99,91%	99,88%	pełna
Ship-Service S.A.	PKN ORLEN S.A.	60,86%	60,86%	pełna
ORLEN Serwis S.A.	PKN ORLEN S.A.	100,00%	100,00%	pełna
Segment Detal				
AB Ventus-Nafta	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Deutschland GmbH	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Budonaft Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Centrum Serwisowe Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	99,33%	99,33%	pełna
UNIPETROL RPA, s.r.o.	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna
Segment Wydobywanie				
Grupa ORLEN Upstream				

ORLEN Upstream Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
<i>ORLEN Upstream Canada Ltd.</i>	ORLEN Upstream Sp. z o.o.	100%	100%	pełna
<i>1426628 Alberta Ltd.</i>	ORLEN Upstream Canada Ltd.	100%	100%	pełna
<i>OneEx Operations Partnership</i>	ORLEN Upstream Canada Ltd.	100%	100%	pełna
<i>Pieridae Production GP Ltd</i>	ORLEN Upstream Canada Ltd.	50%	50%	praw własności
<i>671519 NB Ltd</i>	Pieridae Production GP Ltd	100%	100%	praw własności
<i>KCK Atlantic Holdings Ltd.</i>	ORLEN Upstream Canada Ltd.	100%	100%	pełna
<i>Pieridae Production LP</i>	KCK Atlantic Holdings Ltd.	80%	80%	praw własności
<i>FX Energy, Inc.</i>	ORLEN Upstream Sp. z o.o.	100%	100%	pełna
<i>Frontier Exploration, Inc.</i>	FX Energy, Inc.	100%	100%	pełna
<i>FX Energy Netherlands Partnership C.V.</i>	FX Energy, Inc.	100%	100%	pełna
<i>FX Energy Netherlands B.V.</i>	FX Energy Netherlands Partnership C.V.	100%	100%	pełna
<i>FX Energy Poland Sp. z o.o.</i>	FX Energy Netherlands Partnership C.V.	100%	100%	pełna
Funkcje Korporacyjne				
AB ORLEN Lietuva	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
Grupa UNIPETROL				
UNIPETROL, a.s.	PKN ORLEN S.A.	100%	62,99%	pełna
<i>UNIPETROL RPA, s.r.o.</i>	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna
<i>Unipetrol výzkumně vzdělávací centrum, a.s.</i>	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna
HC Verva Litvinov, a.s.	UNIPETROL RPA, s.r.o.	70,95%	70,95%	pełna
ORLEN Administracja Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Capital AB	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna

ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Finance AB	PKN ORLEN S.A.	-	100%	pełna
Grupa ORLEN Holding Malta				
<i>ORLEN Holding Malta Ltd.</i>	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
<i>Orlen Insurance Ltd.</i>	ORLEN HOLDING MALTA Ltd.	100%	100%	pełna
Grupa ORLEN Ochrona				
ORLEN Ochrona Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
<i>UAB Apsauga</i>	ORLEN OCHRONA Sp. z o.o.	100%	100%	pełna
ORLEN Projekt S.A.	PKN ORLEN S.A.	100%	99,77%	pełna
ORLEN Laboratorium S.A.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
Grupa Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny				
Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny S.A. (PPPT S.A.)	PKN ORLEN S.A.	50%	50%	praw własności
<i>Centrum Edukacji Sp. z o.o.</i>	PPPT S.A.	69,43%	69,43%	praw własności

¹W dniu 15 stycznia 2019 roku nastąpiło przekształcenie Platinum Oil Wielkopolskie Centrum Dystrybucji Sp. z o.o. w spółkę akcyjną.

²W dniu 1 marca 2019 roku nastąpiło przekształcenie ORLEN KolTrans Sp. z o.o. w spółkę akcyjną.

Zakres działalności podstawowych spółek Grupy ORLEN

Nazwa jednostki	Siedziba	Podstawowa działalność
AB ORLEN Lietuva (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Litwa – Juodeikiai	przerób ropy naftowej, wytwarzanie produktów rafineryjnych oraz sprzedaż hurtowa
UNIPETROL a.s. (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Republika Czeska – Praga	przerób ropy naftowej oraz produkcja i dystrybucja produktów rafineryjnych, petrochemicznych i chemicznych
ANWIL S.A.	Polska – Włocławek	wytwarzanie nawozów azotowych, tworzyw sztucznych i chemikaliów
ORLEN Południe S.A.	Polska – Trzebinia	przerób ropy naftowej, produkcja i sprzedaż biopaliw, olejów
ORLEN Oil Sp. z o.o.	Polska – Kraków	produkcja, dystrybucja i sprzedaż olejów smarowych, płynów eksploatacyjnych
ORLEN Asphalt Sp. z o.o.	Polska – Płock	produkcja i sprzedaż asfaltów drogowych oraz specyfików asfaltowych
ORLEN Paliwa Sp. z o.o.	Polska – Płock	handel paliwami płynnymi
Inowrocławskie Kopalnie Soli „SOLINO” S.A.	Polska – Inowrocław	magazynowanie ropy naftowej, paliw, wydobycie solanki oraz konfekcjonowanie soli
ORLEN Upstream Sp. z o.o. (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Polska – Warszawa	poszukiwanie i rozpoznanie złóż węglowodorów, prowadzenie wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego

7.2. Zmiany w strukturze udziałowej Grupy ORLEN

RODZAJ TRANSAKCJI/SPÓŁKI	DATA TRANSAKCJI	LICZBA NABYTYCH / (ZBYTYCH) AKCJI / UDZIAŁÓW	UDZIAŁ W LICZBIE GŁOSÓW PO TRANSAKCJI
NABYCIE AKCJI / UDZIAŁÓW			
przez PKN ORLEN w:			
ORLEN KolTrans Sp. z o.o.	2 lutego 2018	17	99,91%
ORLEN Projekt S.A.	9 sierpnia 2018	35	100,00%
Unipetrol a.s.	23 lutego 2018	56 280 592	94,03%
Unipetrol a.s.	1 października 2018	10 827 673	100,00%
ZBYCIE UDZIAŁÓW			
przez PKN ORLEN w:			
Polish Sky Finance AB (dawniej ORLEN Finance AB)	18 czerwca 2018	5 000	0,00%
PODWYŻSZENIE KAPITAŁU ZAKŁADOWEGO SPÓŁKI I OBJĘCIE UDZIAŁÓW			
przez PKN ORLEN w:			
ORLEN Upstream Sp. z o.o.	8 sierpnia 2018	4 000	100,00%
Baltic Power Sp. z o.o.	26 listopada 2018	913	100,00%
ZMIANA FORMY PRAWNEJ SPÓŁEK			
z akcyjnej na z ograniczoną odpowiedzialnością, czyli ze SPOLANA a.s. na SPOLANA s.r.o. (Grupa Unipetrol)	1 grudnia 2018	-	100,00%
ZMIANA NAZWY SPÓŁEK			
z ORLEN Finance AB na Polish Sky Finance AB	17 kwietnia 2018	-	100%

Zmiany struktury Grupy są elementem realizacji strategii zakładającej koncentrację na działalności podstawowej i przeznaczanie uwolnionego kapitału na rozwój Grupy w najbardziej perspektywicznych obszarach.

JEDNOSTKI STRUKTURYZOWANE

ORLEN Capital AB

Przedmiotem działalności spółki jest pozyskiwanie środków pieniężnych w drodze emisji obligacji oraz innych instrumentów finansowych dla inwestorów instytucjonalnych i prywatnych oraz udzielanie pożyczek lub kredytów do spółek Grupy a także prowadzenie wszelkich innych czynności związanych z powyższymi instrumentami finansowymi.

W dniu 30 czerwca 2014 roku oraz w dniu 7 czerwca 2016 roku ORLEN Capital AB zrealizował emisje euroobligacji z 7 letnim okresem wykupu na łączną kwotę 5 375 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2018 roku (co odpowiada 1 250 mln EUR). Środki pozyskane przez ORLEN Capital w drodze emisji zostały pożyczone do PKN ORLEN na mocy zawartych umów pożyczki. PKN ORLEN jest gwarantem obu emisji obligacji na mocy nieodwołalnych i bezwarunkowych gwarancji wydanych na rzecz obligatariuszy w łącznej kwocie 9 030 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2018 roku (co odpowiada 2,1 mld EUR). Gwarancje zostały udzielone na okres trwania emisji euroobligacji, czyli odpowiednio do 30 czerwca 2021 roku i 7 czerwca 2023 roku.

ORLEN Insurance Ltd.

ORLEN Insurance jest wewnętrznym towarzystwem ubezpieczeniowym (tzw. captive), którego głównym celem działalności jest ubezpieczanie i reasekurowanie działalności Grupy, dopasowując ubezpieczenia do jej indywidualnych potrzeb w zakresie posiadanego majątku i potencjalnej utraty marży.

Dane Segmentowe

9.1. Segmenty działalności

DOWNSTREAM

- Produkcja
- Sprzedaż rafineryjna i petrochemiczna
- Energetyka

WYDOBYCIE

- Poszukiwanie i wydobycie zasobów mineralnych

DETAL

- Działalność na stacjach paliw

FUNKCJE KORPORACYJNE

- Zarządzanie
- Administracja
- Pozostałe stanowiące tzw. pozycję uzgodnieniową

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Oceny wyników finansowych segmentów operacyjnych i decyzje o przydziale zasobów dokonywane są głównie na bazie EBITDA. Wskaźnik EBITDA jest jedną z miar efektywności prowadzonej działalności, która nie jest zdefiniowana w MSSF. Grupa ORLEN definiuje wskaźnik EBITDA jako zysk/(strata) netto za dany okres sprawozdawczy przed uwzględnieniem wpływu podatku dochodowego, efektów działalności finansowej oraz kosztów amortyzacji.

Przychody z transakcji z podmiotami zewnętrznymi i transakcje między segmentami realizowane są na warunkach rynkowych.

9.2. Przychody, koszty, wyniki finansowe, nakłady inwestycyjne

2018 rok

	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobywanie	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Sprzedaż zewnętrzna	10.1.1, 10.1.2	71 663	37 339	605	99	-	109 706
Sprzedaż między segmentami		18 074	135	-	431	(18 640)	-
Przychody ze sprzedaży		89 737	37 474	605	530	(18 640)	109
Koszty operacyjne ogółem		(85 204)	(35 139)	(570)	(1 327)	18 640	(103 600)
Pozostałe przychody operacyjne	10.1.9	1 593	114	271	172	-	2 150

Pozostałe koszty operacyjne	10.1.10	(456)	(141)	(327)	(228)	-	(1 152)
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	10.1.12	(5)	(2)	-	(9)	-	(16)
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	10.2.4	127	-	-	-	-	127
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej		5 792	2 306	(21)	(862)	-	7 215
Przychody i koszty finansowe netto	10.1.11						(104)
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	10.1.12						(1)
Zysk przed opodatkowaniem							7 110
Podatek dochodowy							(1 506)
Zysk netto							5 604
Amortyzacja	10.1.8	1 791	461	308	113	-	2 673
EBITDA		7 583	2 767	287	(749)	-	9 888
CAPEX		2 451	832	740	257	-	4 280

2017 rok

	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobytcie	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Sprzedaż zewnętrzna	10.1.1, 10.1.2	61 425	33 350	515	74	-	95 364
Sprzedaż między segmentami		13 816	280	-	342	(14 438)	-
Przychody ze sprzedaży		75 241	33 630	515	416	(14 438)	95 364
Koszty operacyjne ogółem		(68 410)	(31 986)	(540)	(1 132)	14 438	(87 630)
Pozostałe przychody operacyjne	10.1.9	1 048	105	4	86	-	1 243
Pozostałe koszty operacyjne	10.1.10	(194)	(133)	(145)	(96)	-	(568)
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	10.2.4	247	-	1	-	-	248
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej		7 932	1 616	(165)	(726)	-	8 657
Przychody i koszty finansowe netto	10.1.11						60
Zysk przed opodatkowaniem							8 717
Podatek dochodowy							(1 544)
Zysk netto							7 173
Amortyzacja	10.1.8	1 568	422	318	113	-	2 421
EBITDA		9 500	2 038	153	(613)	-	11 078
CAPEX		2 925	678	778	221	-	4 602

CAPEX- zwiększenie rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, nieruchomości inwestycyjnych oraz prawa wieczystego użytkowania gruntów wraz z kapitalizacją kosztów finansowania zewnętrznego oraz zmniejszenie z tytułu otrzymanych/należnych kar za nieterminowe wykonanie kontraktu.

Noty objaśniające do sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

10.1.1. Przychody ze sprzedaży

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży dóbr i usług ujmuje się w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonego dobra lub usługi (tj. składnika aktywów) klientowi. Przekazanie składnika aktywów następuje w momencie, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów. Następujące okoliczności świadczą o przeniesieniu kontroli zgodnie z MSSF 15: bieżące prawo sprzedającego do zapłaty za składnik aktywów, posiadanie przez klienta tytułu prawnego do aktywa, fizyczne posiadanie składnika aktywów, transfer ryzyk i korzyści oraz przyjęcie składnika aktywów przez klienta. Przychody obejmują kwoty otrzymane i należne z tytułu dostarczonych produktów, towarów, materiałów i usług, pomniejszone o rabaty oraz podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy i opłatę paliwową. Wysokość przychodów ustala się według wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej. Przychody ze sprzedaży dóbr i usług są korygowane o zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne dotyczące powyższych przychodów.

Przychody i koszty dotyczące usług, których moment rozpoczęcia i zakończenia przypadają w różnych okresach sprawozdawczych, ujmuje się na podstawie stopnia zaawansowania usługi, jeżeli można w wiarygodny sposób wycenić wynik z transakcji, w innych przypadkach, przychody ujmuje się tylko do wysokości kosztów poniesionych do danego dnia, nie wyższych jednak od kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

PROFESJONALNY OSĄD

Grupa w oparciu o dokonane analizy klauzul umownych w kontraktach sprzedażowych zidentyfikowała model agencyjny głównie w obszarze sprzedaży LPG oraz sprzedaży towarów pozapaliwowych przez ORLEN Deutschland do sieci klientów.

Zobowiązanie z tytułu programu lojalnościowego VITAY, powstaje w momencie sprzedaży dóbr i usług na stacjach własnych i franczyzowych dla każdej pojedynczej transakcji sprzedaży oraz w przypadku zakupu przez klientów Grupy w e-Sklepach partnerów i polega na naliczaniu punktów uprawniających do zniżek na przyszłe zakupy. Do ujęcia zobowiązania przyjęty jest współczynnik 68,5% uwzględniający prawdopodobieństwo jego realizacji, w oparciu o empiryczne dane wykorzystanych punktów w stosunku do wydanych klientom w okresie ostatnich 36 miesięcy.

Grupa dokonała oceny, że świadczone usługi marketingowe na rzecz dostawców są nierozzerwalnie związane z zakupem tych towarów, stąd przychody z usługi pomniejszają koszty związane z ich zakupem i wydaniem do sprzedaży.

	NOTA	2018	2017
Przychody ze sprzedaży produktów i usług		91 014	72 915
<i>przychody z tytułu z umów z klientami</i>		90 792	-
<i>wyłączone z zakresu MSSF 15</i>		222	-
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		18 692	22 449
<i>przychody z tytułu z umów z klientami</i>		18 692	-
Przychody ze sprzedaży, w tym:		109 706	95 364
<i>przychody z tytułu z umów z klientami</i>	10.1.4 – 10.1.7	109 484	-

Umowy wyłączone z zakresu MSSF15 dotyczą umów leasingowych

Zobowiązania do wykonania świadczenia

Grupa w ramach zawieranych kontraktów, zobowiązuje się do dostarczenia na rzecz klientów głównie produktów oraz towarów rafineryjnych, petrochemicznych, energii oraz ropy naftowej i gazu. W ramach tych umów grupa działa jako zleceniodawca.

Ceny transakcyjne w występujących umowach z klientami nie podlegają ograniczeniom. Nie występują istotne umowy obowiązuje w Grupie, które przewidują zobowiązania do przyjęcia zwrotów, zwroty wynagrodzenia i inne podobne zobowiązania. W umowach z klientami nie występuje istotny element finansowania. Grupa nie identyfikuje przychodów, dla których otrzymanie zapłaty jest warunkowe.

Udzielone w ramach umów gwarancje są gwarancjami stanowiącymi zapewnienie klienta, że dany produkt jest zgodny z ustaloną specyfikacją. Nie polegają one na świadczeniu oddzielnej usługi.

W ramach segmentu Downstream występuje głównie sprzedaż z odroczonym terminem płatności. W ramach segmentu Detal występuje zarówno sprzedaż gotówkowa jak również sprzedaż realizowana z odroczonym terminem płatności przy użyciu kart paliwowych upoważniających klientów do ciągłego zakupu w sieci stacji paliw. Rozliczenia z klientami odbywają się w okresach dwutygodniowych (tzw. Karty Flotowe). Zazwyczaj płatność jest wymagalna po dostarczeniu dobra lub po zakończeniu usługi. W umowach z klientami segmentu Downstream i Detal w większości stosowane są terminy płatności nie przekraczające 30 dni natomiast w segmencie Wydobycie nie przekraczającym 60 dni.

Zmienność wynagrodzenia w umowach z klientami związana jest głównie z rabatami wolumenowymi.

Otoczenie makroekonomiczne

Grupa ORLEN funkcjonuje w warunkach zmiennego otoczenia makroekonomicznego. Sytuacja gospodarcza, rynek pracy oraz trendy makroekonomiczne mają istotny wpływ na poziom konsumpcji paliw i produktów petrochemicznych, a w konsekwencji na wielkość i ceny ich sprzedaży. Na marżę w segmencie Downstream głównie wpływa dynamika cen ropy. Ceny ropy są kształtowane przez takie czynniki jak zmiany popytu, wydobycia i zapasów ropy oraz paliw.

Podstawowym wskaźnikiem odzwierciedlającym sytuację gospodarczą jest wskaźnik PKB (Produkt Krajowy Brutto), który determinowany przez konsumpcję, nakłady inwestycyjne oraz eksport pozwala ocenić w jakim stadium znajduje się gospodarka. Ze zmianami wskaźnika PKB zazwyczaj skorelowane są zmiany stopy bezrobocia oraz konsumpcji paliw. Ogólna kondycja gospodarki, mierzona między innymi poziomem PKB wpływa na bieżące, jak i przyszłe zachowania konsumentów

Podział przychodów z umów z klientami według kryteriów

Grupa dokonuje podziału przychodów z umów z klientami w podziale na:

- Rodzaj dobra lub usługi.
- Region geograficzny.
- Rodzaj umowy.
- Termin przekazania.
- Okres obowiązywania umowy.
- Kanał sprzedaży.

W ocenie Grupy podział wg powyższych kryteriów umożliwia w najlepszym stopniu na zapoznanie się z charakterem, kwotą, terminami uzyskania oraz niepewnością związaną z przychodami i przepływami pieniężnymi wynikającymi z umów z klientami.

10.1.2. Przychody ze sprzedaży według segmentów operacyjnych w podziale na asortymenty

	2018
Segment Downstream	
Przychody z tytułu umów z klientami MSSF 15	71 568
Lekkie destylaty	12 925
Średnie destylaty	34 787
Fracje ciężkie	7 339
Monomery	3 260
Polimery	2 643
Aromaty	1 096
Nawozy sztuczne	825
Tworzywa sztuczne	1 409
PTA	1 528
Pozostałe*	5 756
Wyłączone z zakresu MSSF15	95
	71 663
Segment Detal	
Przychody z tytułu umów z klientami MSSF 15	37 232
Lekkie destylaty	14 266
Średnie destylaty	19 879
Pozostałe**	3 087

Wyłączone z zakresu MSSF15	107
	37 339
Segment Wydobycie	
Przychody z tytułu umów z klientami MSSF 15	605
NGL***	337
Ropa naftowa	95
Gaz ziemny	168
Pozostałe	5
	605
Funkcje Korporacyjne	
Przychody z tytułu umów z klientami MSSF 15	79
Wyłączone z zakresu MSSF15	20
	99
	109 706

	2017
Segment Downstream	
Lekkie destylaty	12 071
Średnie destylaty	28 325
Frakcje ciężkie	5 691
Monomery	2 994
Polimery	2 557
Aromaty	1 100
Nawozy sztuczne	805
Tworzywa sztuczne	1 466

PTA	1 399
Pozostałe*	5 017
	61 425
Segment Detal	
Lekkie destylaty	13 086
Średnie destylaty	16 471
Pozostałe**	3 793
	33 350
Segment Wydobycie	
NGL***	249
Ropa naftowa	62
Gaz ziemny	196
Pozostałe	8
	515
Funkcje Korporacyjne	
	74
	95 364

* Pozostałe obejmują głównie: solankę, sól wypadową, destylaty próżniowe, aceton, amoniak, butadien, fenol, gazy techniczne, kaprolaktam, ług sodowy oraz siarkę. Dodatkowo ujmują przychody ze sprzedaży usług i materiałów

** Pozycja pozostałe w segmencie Detal obejmuje głównie sprzedaż towarów pozapaliwowych

***NGL (Natural Gas Liquids)

W 2018 roku oraz 2017 roku Grupa nie zidentyfikowała wiodących klientów, z którymi zrealizowała by indywidualnie przychody ze sprzedaży przekraczające poziom 10% łącznych przychodów ze sprzedaży Grupy ORLEN.

10.1.3. Podział geograficzny przychodów ze sprzedaży - zaprezentowany według kraju siedziby zleceniodawcy

	NOTA	2018	2017	Udział %	
				2018	2017
Przychody z tytułu z umów z klientami					
<i>Polska</i>		49 800	41 831	45,4%	43,9%
<i>Niemcy</i>		16 776	16 964	15,3%	17,8%
<i>Czechy</i>		14 461	13 085	13,2%	13,7%
<i>Litwa, Łotwa, Estonia</i>		10 995	7 797	10,0%	8,2%
<i>Pozostałe kraje</i>		17 452	15 687	15,9%	16,4%
		109 484	95 364	99,8%	100,0%
wyłączone z zakresu MSSF15					
<i>Polska</i>		117	-	0,1%	-
<i>Czechy</i>		104	-	0,1%	-
<i>Litwa, Łotwa, Estonia</i>		1	-	-	-
		222		0,2%	
	9.2, 10.1.1	109 706	95 364	100,0%	100,0%

Pozycja pozostałe kraje zawiera głównie sprzedaż zrealizowaną dla klientów ze Szwajcarii, Singapuru, Ukrainy, Słowacji, Węgier, Wielka Brytania, Holandii, Irlandii.

10.1.4. Przychody z tytułu umów z klientami według kryterium rodzaju umowy

	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobywanie	Funkcje Korporacyjne	Razem
Oparte na stałej cenie		68 010	37 228	605	40	105 883
Oparte na zmiennej cenie		3 528	-	-	-	3 528
Rozliczane w oparciu o zużyty czas i nakłady		30	4	-	39	73
	10.1.1	71 568	37 232	605	79	109 484

Klient posiada prawo do rabatów, kar, które stanowią zgodnie z MSSF 15 element zmiennego wynagrodzenia. Grupa ujmuje przychody w kwocie wynagrodzenia, co do którego – zgodnie z oczekiwaniami – będzie uprawniona i który nie ulegnie odwróceniu w przyszłości. W konsekwencji nie ujmuje przychodów, które mogą się zmienić w związku z udzielonymi rabatami oraz nałożonymi karami.

10.1.5. Przychody z tytułu umów z klientami według terminu przekazania

	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobywanie	Funkcje Korporacyjne	Razem
W określonym momencie		50 965	19 267	-	15	70 247
W miarę upływu czasu		20 603	17 965	605	64	39 237
	10.1.1	71 568	37 232	605	79	109 484

Przeniesienie kontroli jako moment rozpoznania przychodu na gruncie MSSF 15 jest pojęciem szerszym niż transfer ryzyk i korzyści, stąd zmianie może ulec moment rozpoznawania przychodu. W ramach segmentu Downstream, w zakresie sprzedaży produktów petrochemicznych i rafineryjnych Grupa ujmuje przychody z tytułu spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, w zależności od zastosowanych warunków dostawy (Incoterms). W przypadku niektórych dostaw na Grupie ciąży obowiązek organizacji transportu lub/i ubezpieczenia. W przypadku, kiedy kontrola nad dobrem przechodzi na klienta przed wykonaniem usługi transportu, dostawa dobra oraz transport (oraz ewentualnie ubezpieczenie) stanowią odrębne zobowiązania do wykonania świadczenia. Dostawa dobra jest świadczeniem spełnianym w punkcie czasu, natomiast usługa transportu jest usługą ciągłą (spełnianą w miarę upływu czasu). W przypadku usługi transportu oraz ubezpieczenia klient jednocześnie otrzymuje i czerpie korzyści płynące z usługi.

W segmencie Detal momentem spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia jest moment wydania dobra, z wyłączeniem sprzedaży paliw przy użyciu Kart Flotowych.

W przypadku sprzedaży przekazywanej w miarę upływu czasu Grupa ujmuje przychody co najmniej w okresach miesięcznych, gdzie rozliczenia między stronami umowy odbywają się cyklicznie i odzwierciedlają kwotę do otrzymania wynagrodzenia, które przysługuje Grupie za przekazanie towarów i usług klientowi. Przychody w miarę upływu czasu w ramach segmentu Downstream dotyczą głównie energii i ciepła, sprzedaży paliw przy użyciu Kart Flotowych w ramach segmentu Detal oraz sprzedaży gazu i ropy naftowej w ramach segmentu Wydobywanie.

10.1.6. Przychody z tytułu umów z klientami według okresu obowiązywania umowy

	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobywanie	Funkcje Korporacyjne	Razem
Krótkoterminowe		70 961	37 228	605	40	108 834
Długoterminowe		607	4	-	39	650
	10.1.1	71 568	37 232	605	79	109 484

W Grupie w większości okres obowiązywania umów jest krótkoterminowy. Przychody dotyczące usług, których moment rozpoczęcia i zakończenia przypadają w różnych okresach sprawozdawczych (umowy długoterminowe), ujmuje się na podstawie stopnia zaawansowania usługi, jeżeli można w wiarygodny sposób wycenić wynik z transakcji. Umowy długoterminowe, które pozostają niespełnione w całości na dzień bilansowy dotyczą m.in. kontraktów budowlano-montażowych, sprzedaży energii.

10.1.7. Przychody z tytułu umów z klientami według kanałów sprzedaży

	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobywanie	Funkcje Korporacyjne	Razem
Sprzedaż bezpośrednia		3	37 220	-	-	37 223
Pozostała sprzedaż		71 565	12	605	79	72 261
	10.1.1	71 568	37 232	605	79	109 484

Grupa realizuje sprzedaż bezpośrednio klientom końcowym w segmencie Detal zarządzającym siecią blisko 2 803 stacji paliw: 2 255 stacji własnych i 548 stacji prowadzonych w systemie umowy franczyzy.

Sprzedaż Grupy do klientów w segmencie Downstream realizowana jest przy wykorzystaniu sieci uzupełniających się elementów infrastruktury: terminali paliw, lądowych baz przeładunkowych, sieci rurociągów, a także transportu kolejowego oraz cysternami samochodowymi.

10.1.8. Koszty według rodzaju

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Koszty

Koszt własny sprzedaży obejmuje koszt sprzedanych wyrobów, towarów, materiałów i usług oraz odpisy wartości zapasów do ich cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania. Koszty są korygowane o zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne dotyczące powyższych kosztów.

Koszty sprzedaży obejmują koszty pośrednictwa w sprzedaży, koszty handlowe, koszty reklamy i promocji oraz koszty dystrybucji. Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty związane z zarządzaniem i administrowaniem Grupą jako całością.

	2018	2017	Udział %	
			2018	2017
Zużycie materiałów i energii	(75 789)	(57 277)	72,7%	64,7%
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(16 484)	(20 500)	15,8%	23,2%
Usługi obce	(4 593)	(4 218)	4,4%	4,8%
Świadczenia pracownicze, w tym:	(2 628)	(2 391)	2,5%	2,7%
<i>wynagrodzenia</i>	(2 041)	(1 857)	2,1%	2,2%
<i>ubezpieczenia społeczne</i>	(450)	(407)	0,4%	0,5%
Amortyzacja	(2 673)	(2 421)	2,6%	2,7%
Podatki i opłaty	(1 540)	(1 204)	1,5%	1,4%
Pozostałe	(543)	(524)	0,5%	0,5%
	(104 250)	(88 535)	100,0%	100,0%
Zmiana stanu zapasów	479	688		
Świadczenia na własne potrzeby	171	217		
Koszty operacyjne	(103 600)	(87 630)		
Koszty sprzedaży	4 745	4 327		
Koszty ogólnego zarządu	1 590	1 537		
Koszt własny sprzedaży	(97 265)	(81 766)		

10.1.9. Pozostałe przychody operacyjne

	2018	2017
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	17	40
Odwrocenie rezerw	34	55
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość należności	-	42
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i pozostałych składników majątku trwałego	1 228	77
Kary i odszkodowania	327	842
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych dotyczących ekspozycji operacyjnej	204	-
Część nieefektywna dotycząca wyceny i rozliczenia ekspozycji operacyjnej	99	-
Rozliczenie kosztów zabezpieczenia	24	-
Pozostałe, w tym:	217	187
<i>otrzymane/należne certyfikaty energetyczne</i>	147	132
	2 150	1 243

Pozycja odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i pozostałych składników majątku trwałego w 2018 roku dotyczyła głównie odwrócenia odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych w segmencie downstream Grupy Unipetrol w kwocie 906 mln PLN oraz w segmencie wydobywcie Grupy Upstream w kwocie 254 mln PLN.

W dniu 13 sierpnia 2015 roku miała miejsce awaria instalacji do produkcji etylenu w Grupie Unipetrol. W wyniku uzgodnień z ubezpieczycielami została ustalona ostateczna kwota odszkodowania na pokrycie kosztów odbudowy instalacji oraz utraconych korzyści w związku z czym w 2018 roku Grupa rozpoznała w pozycji kary i odszkodowania kwotę 264 mln PLN. Wpływ środków pieniężnych z tego tytułu nastąpił w III kwartale 2018 roku.

W 2017 roku pozycja kary i odszkodowania obejmuje kwoty rozliczenia szkód w Grupie Unipetrol w związku z awarią instalacji FCC z maja 2016 roku w kwocie 211 mln PLN oraz związku z awarią instalacji do produkcji etylenu z sierpnia 2015 roku w wysokości 442 mln PLN a także kary za nienależyte wykonanie kontraktu budowy elektrociepłowni CCGT we Włocławku w wysokości 97 mln PLN.

Łączna wartość odszkodowania z tytułu awarii instalacji do produkcji etylenu w Grupie Unipetrol rozpoznana w pozostałych przychodach operacyjnych w latach 2016 – 2018 wyniosła 1 986 mln PLN.

10.1.10. Pozostałe koszty operacyjne

	2018	2017
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	(47)	(49)
Utworzenie rezerw	(54)	(46)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności	-	(35)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i pozostałych składników majątku trwałego	(524)	(246)
Kary, szkody i odszkodowania	(17)	(26)
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych dotyczących ekspozycji operacyjnej	(215)	-
Część nieefektywna dotycząca wyceny i rozliczenia ekspozycji operacyjnej	(106)	-
Pozostałe, w tym:	(189)	(166)
<i>darowizny</i>	(71)	(38)
<i>aktualizacja rezerwy na prawa majątkowe</i>	(25)	(5)
	(1 152)	(568)

W 2018 roku pozycja utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i pozostałych składników majątku trwałego dotyczyła głównie utworzenia odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych w segmencie downstream Grupy Unipetrol w kwocie (165) mln PLN oraz w segmencie wydobywcie Grupy Upstream w kwocie (272) mln PLN.

Począwszy od 1 stycznia 2018 roku Grupa prezentuje rozliczenie i wycenę pochodnych instrumentów finansowych niewyznaczonych dla celów rachunkowości zabezpieczeń oraz część nieefektywną pochodnych instrumentów zabezpieczających, dotyczących zabezpieczenia ekspozycji na ryzyko związane z podstawową działalnością operacyjną, w pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych. W poprzednim okresie Grupa prezentowała powyższe transakcje w ramach przychodów i kosztów finansowych. Dane porównawcze nie zostały przekształcone ze względu na ich nieistotny wpływ.

W efekcie zmiany prezentacji Grupa ujmuje zarówno zmiany wartości pozycji zabezpieczanej jak i efekty transakcji zabezpieczających w ramach wyniku z działalności operacyjnej.

W 2018 roku pozycje netto wycen i rozliczeń pochodnych instrumentów finansowych dotyczących ekspozycji operacyjnej (instrumenty niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń) wyniosły (11) mln PLN i dotyczyły głównie swapów towarowych zabezpieczających ryzyko zmian cen ponadnormatywnych zapasów, przyszłej sprzedaży produktów, w tym po stałej cenie.

W 2018 roku pozycje netto części nieefektywnych dotyczących ekspozycji operacyjnej wyniosły (7) mln PLN i dotyczyły głównie swapów towarowych zabezpieczających ryzyko opisane powyżej oraz związane z morskimi zakupami ropy.

10.1.11. Przychody i koszty finansowe

10.1.11.1 Przychody finansowe

	2018	2017
Odsetki obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej	39	50
Nadwyżka dodatnich różnic kursowych	-	645
Dywidendy	4	4
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych	1 287	1 025
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość należności	-	2
Pozostałe	83	34
	1 413	1 760

10.1.11.2 Koszty finansowe

	2018	2017
Odsetki obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej	(195)	(197)
Odsetki z tytułu leasingu	(9)	(8)
Odsetki od zobowiązań podatkowych	(3)	(119)
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych	(353)	-
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych	(850)	(1 330)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności	-	(1)
Pozostałe	(107)	(45)
	(1 517)	(1 700)

W 2018 roku pozycje netto wycen i rozliczeń pochodnych instrumentów finansowych (instrumenty niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń w ramach ekspozycji na ryzyko związane z działalnością finansową) wyniosły 437 mln PLN i dotyczyły głównie zabezpieczenia ryzyka zmian kursów wymiany w odniesieniu do depozytów i płatności w walutach obcych oraz zabezpieczenia stóp procentowych i płatności odsetek od obligacji.

Pozycja pozostałe w przychodach finansowych i kosztach finansowych obejmuje głównie różnice transakcyjne zakupu walut.

10.1.11.3 Odsetki netto

	NOTA	2018	2017
Przychody i koszty finansowe z tytułu odsetek netto zaprezentowane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	10.1.11.1 10.1.11.2	(165)	(155)
Korekty zysku przed opodatkowaniem z tytułu odsetek zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		203	204
<i>zapłacone odsetki dotyczące działalności finansowej</i>		231	234
<i>naliczone odsetki dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej</i>		(28)	(30)
Odsetki netto dotyczące działalności operacyjnej nie korygujące zysku przed opodatkowaniem		(38)	(49)

10.1.11.4 Zysk/(Strata) z tytułu różnic kursowych

	NOTA	2018	2017
Nadwyżka dodatnich/(ujemnych) różnic kursowych zaprezentowana w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	10.1.11.1 10.1.11.2	(353)	645
Korekty zysku przed opodatkowaniem z tytułu różnic kursowych zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		319	(233)
<i>zrealizowane różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej</i>		44	90
<i>niezrealizowane różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej</i>		304	(363)
<i>różnice kursowe od środków pieniężnych</i>		(29)	40
Różnice kursowe dotyczące działalności operacyjnej nie korygujące zysku przed opodatkowaniem		(34)	412

10.1.12. (Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych

	2018
(Strata) z tytułu utraty wartości należności	(76)
Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości należności	60
(Strata) z tytułu utraty wartości odsetek od należności	(2)
Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości odsetek od należności	1
	(17)

10.1.13. Podatek dochodowy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz odroczony. Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres i ujmowana jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie zostało zapłacone lub należność, jeśli kwota dotychczas zapłacona z tytułu bieżącego podatku dochodowego przekracza kwotę do zapłaty.

Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego traktowane są w całości jako długoterminowe i nie podlegają dyskontowaniu. Podlegają one kompensacie na poziomie sprawozdań jednostkowych poszczególnych spółek z Grupy jeżeli istnieje możliwość wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzania kompensat ujmowanych kwot.

	2018	2017
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków lub strat		
Podatek dochodowy bieżący	(1 181)	(1 329)
Podatek odroczony	(325)	(215)
	(1 506)	(1 544)
Podatek odroczony w innych całkowitych dochodach		
Instrumenty zabezpieczające	(3)	(175)
Zyski i straty aktuarialne	4	2
	1	(173)
	(1 505)	(1 717)

10.1.13.1. Uzgodnienie efektywnej stawki podatku

	2018	2017
Zysk przed opodatkowaniem	7 110	8 717
Podatek dochodowy obliczony według obowiązującej w Polsce stawki (19%)	(1 351)	(1 656)
Różnice stawek podatkowych	(35)	25
<i>Litwa (15%)</i>	6	41
<i>Niemcy (29%, 48%)</i>	(43)	(18)
<i>Kanada (27%)</i>	2	2
Rezerwa na podatek odroczony od zysków kapitałowych w Orlen Capital	(112)	-
Straty podatkowe	16	31
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwale i wartości niematerialne	(23)	7
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	24	47
Pozostałe	(25)	2
Podatek dochodowy	(1 506)	(1 544)
Efektywna stawka podatku	21%	18%

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa posiadała nierozliczone straty podatkowe w łącznej wysokości odpowiednio 1 057 mln PLN i 314 mln PLN dotyczące głównie spółek z Grupy ORLEN Upstream, dla których nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego z powodu braku pewności odnośnie możliwości rozliczenia tych strat w przyszłości.

10.1.13.2. Podatek odroczony

	31/12/2017	Wpływ wdrożenia MSSF 9	Podatek odroczony ujęty w wyniku finansowym	Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	31/12/2018
Aktywa z tytułu podatku odroczonego						
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	269	1	(156)	-	9	123
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	317	-	58	1	2	378
Straty podatkowe	322	-	31	-	1	354
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	19	-	7	-	-	26
Pozostałe	109	-	(3)	3	-	109
	1 036	1	(63)	4	12	990
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego						
Różnice przejściowe dotyczące aktywów trwałych	1 801	-	275	-	16	2 092
Niezrealizowane różnice kursowe	14	-	56	-	-	70
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	102	-	(8)	3	-	97
Pozostałe	165	-	(61)	-	2	106
	2 082	-	262	3	18	2 365
	(1 046)	1	(325)	1	(6)	(1 375)

	31/12/2016	Podatek odroczony ujęty w wyniku finansowym	Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	31/12/2017
Aktywa z tytułu podatku odroczonego					
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	495	(60)	-	(1)	434
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	222	96	-	(1)	317
Straty podatkowe	493	(153)	-	(18)	322
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	78	18	(77)	-	19
Pozostałe	(30)	136	2	1	109
	1 258	37	(75)	(19)	1 201
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego					
Różnice przejściowe dotyczące aktywów trwałych	1 772	197	-	(3)	1 966
Niezrealizowane różnice kursowe	-	14	-	-	14
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	-	4	98	-	102
Pozostałe	128	37	-	-	165
	1 900	252	98	(3)	2 247
	(642)	(215)	(173)	(16)	(1 046)

Na dzień 31 grudnia 2018 roku aktywa oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego wyniosły odpowiednio 70 mln PLN oraz 1 445 mln PLN.

10.1.13.3. Podatek dochodowy (zapłacony)

	NOTA	2018	2017
Podatek dochodowy od zysku przed opodatkowaniem	<i>10.1.13.1</i>	(1 506)	(1 544)
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu podatku odroczonego		329	404
Zmiana stanu należności i zobowiązań z tytułu podatku dochodowego		149	(328)
Podatek odroczonej ujęty w innych całkowitych dochodach	<i>10.1.13.2</i>	1	(173)
Podatek odroczonej w wyniku wdrożenia MSSF9	<i>10.1.13.2</i>	1	-
Zobowiązanie z tytułu podatku u źródła		-	57
Różnice kursowe		(13)	(19)
		(1 039)	(1 603)

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej

10.2. Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej

10.2.1. Rzeczowe aktywa trwałe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rzeczowe aktywa trwałe

Wartość początkową rzeczowych aktywów trwałych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto z uwzględnieniem otrzymanych dotacji. Rzeczowe aktywa trwałe wycenia się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto stanowiącej cenę nabycia lub koszt wytworzenia pomniejszony o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, oraz otrzymane dotacje do aktywów.

Koszty istotnych remontów, napraw i okresowych przeglądów są zaliczane do rzeczowych aktywów trwałych.

Rzeczowe aktywa trwałe amortyzuje się metodą liniową, a w uzasadnionych przypadkach metodą naturalną (katalizatory, aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobywania zasobów mineralnych).

Poszczególne części składowe rzeczowych aktywów trwałych, których wartość jest istotna w stosunku do wartości całego składnika rzeczowych aktywów trwałych, amortyzowane są oddzielnie, zgodnie z okresem ich użytkowania.

Stosowane są następujące typowe okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych:

- Budynki i budowle 10-40 lat
- Urządzenia techniczne i maszyny 4-35 lat
- Środki transportu i pozostałe rzeczowe aktywa trwałe 2-20 lat

Metodę amortyzacji, wartość końcową oraz okres użytkowania składnika aktywów weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku. W przypadku wystąpienia takiej konieczności, korekt odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w okresach następnych (prospektywnie).

Dotacje

Dotacje są ujmowane, jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki.

Dotacje dotyczące składników aktywów są ujmowane jako pomniejszenie wartości księgowej składnika aktywów i w efekcie zmniejszenie odpisów amortyzacyjnych na przestrzeni okresu jego użytkowania.

Działalność poszukiwań i wydobywania zasobów mineralnych

W ramach działalności poszukiwań i wydobywania zasobów mineralnych przyjmuje się następującą klasyfikację etapów:

Etap poszukiwania i oceny zasobów mineralnych:

- Nabycie praw do poszukiwań złóż, poszukiwania i rozpoznania złóż.
- Nakłady na odwierty poszukiwawcze i rozpoznawcze.
- Pozostałe nakłady, które można bezpośrednio przypisać do faz poszukiwań i rozpoznania złóż - Grupa kapitalizuje większość kosztów poniesionych w ramach tego etapu.

Grupa dokonuje corocznego przeglądu nakładów poniesionych w fazie poszukiwania i rozpoznania złóż w celu potwierdzenia dalszego zamiaru prowadzenia prac. Analizy są prowadzone na poziomie projektów, obejmujących prace ze zdefiniowanym celem poszukiwawczym i / lub rozpoznawczym, które są prowadzone na wyznaczonym obszarze. Jeżeli prace zakończą się niepowodzeniem skutkującym brakiem zamiaru kontynuowania prac, nakłady ujęte początkowo jako aktywa ujmują się w kosztach bieżącego okresu.

W momencie stwierdzenia technicznej wykonalności i ekonomicznej opłacalności wydobywania nakłady poniesione w fazie poszukiwania i rozpoznania złóż ujmują się jako aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobywania zasobów mineralnych w ramach rzeczowych aktywów trwałych, które poddawane są testowi na utratę wartości.

Etap zagospodarowania i wydobycia zasobów mineralnych

Nakłady ponoszone w ramach etapu zagospodarowania i wydobycia złóż podlegają aktywowaniu i amortyzacji metodą naturalną kalkulowaną proporcjonalnie do wielkości wydobycia złóż węglowodorów na podstawie jednostki wydobycia (unit-of-production). Grupa kalkuluje amortyzację wszystkich składników aktywów z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów mineralnych na podstawie wielkości udokumentowanych złóż (tzw. rezerwy 2P - proved plus probable reserves). W przypadku istotnej zmiany wielkości szacowanych złóż, na dzień sprawozdawczy dokonuje się ujęcia lub odwrócenia wcześniej ujętych odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. W przypadku wykonania odwiertów rozpoznawczych na już eksploatowanym złożu, Grupa dokonuje analizy, czy aktywowane nakłady dotyczące takich odwiertów umożliwią powstanie nowych otworów eksploatacyjnych. Jeśli tak nie jest nakłady te ujmuje się w kosztach bieżącego okresu.

PROFESJONALNY OSĄD

Nakłady na aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych

Stosowanie polityki rachunkowości Grupy w odniesieniu do nakładów poniesionych na aktywa z tytułu poszukiwania złóż i oceny zasobów mineralnych dokonania osądu, czy przyszłe korzyści ekonomiczne, będące wynikiem przyszłego wydobycia lub sprzedaży są prawdopodobne bądź nie istnieją jeszcze przesłanki pozwalające na oszacowanie zasobów. Przy oszacowaniu zasobów Grupa dokonuje estymacji przyszłych zdarzeń i okoliczności, w tym określenia czy wydobycie będzie uzasadnione z ekonomicznego punktu widzenia.

SZACUNKI

Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych

Grupa weryfikuje okresy użytkowania składników rzeczowych aktywów trwałych na koniec każdego roku. Wpływ weryfikacji okresów użytkowania w roku 2018 skutkowało zmniejszeniem kosztów amortyzacji o 82 mln PLN w porównaniu z kosztami amortyzacji, które zostałyby ujęte na bazie okresów użytkowania stosowanych w roku 2017.

Działalność poszukiwań i wydobycia zasobów mineralnych

Grupa szacuje wielkość zasobów na podstawie interpretacji dostępnych danych geologicznych i na bieżąco je weryfikuje w oparciu o efekty kolejnych odwiertów, próbną eksploatację, rzeczywiste wydobycie oraz czynniki ekonomiczne takie jak: ceny węglowodorów, warunki umowne czy plany inwestycyjne. Grupa dokonuje także szacunków kosztów niezbędnych do poniesienia w celu likwidacji odwiertów produkcyjnych i infrastruktury związanej z nimi.

Remediacja środowiska gruntowo-wodnego

Grupa szacuje poziom rezerw dotyczących rzeczowych aktywów trwałych, które z istotnym prawdopodobieństwem są potrzebne na cele remediacji środowiska gruntowo-wodnego terenów stacji paliw, terminali paliw, baz paliw i terenów zakładów produkcyjnych. Dodatkowe informacje w nocie [10.2.10.1](#).

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie	Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych	Aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów mineralnych	Razem
Wartość księgowa netto na 01/01/2018								
Wartość księgowa brutto	1 166	21 838	37 489	2 152	4 267	1 049	5 666	73 627
Skumulowane umorzenie	(11)	(9 521)	(19 741)	(1 315)	-	(24)	(1 392)	(32 004)
Odpisy aktualizujące	(38)	(2 239)	(8 559)	(107)	(110)	(538)	(792)	(12 383)
Dotacje	-	(51)	(113)	(4)	(1)	-	-	(169)
	1 117	10 027	9 076	726	4 156	487	3 482	29 071
zwiększenia/(zmniejszenia) netto								
Nakłady inwestycyjne	-	142	79	58	3 156	237	503	4 175
Amortyzacja	(1)	(687)	(1 369)	(206)	-	(9)	(312)	(2 584)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	22	26	(2)	(23)	-	-	23
Odpisy aktualizujące netto, w tym:*	5	605	885	17	(31)	(69)	53	1 465
<i>Utworzenie</i>	<i>(1)</i>	<i>(102)</i>	<i>(68)</i>	<i>(5)</i>	<i>(69)</i>	<i>(114)</i>	<i>(158)</i>	<i>(517)</i>
<i>Odwrócenie</i>	<i>6</i>	<i>505</i>	<i>410</i>	<i>7</i>	<i>14</i>	<i>44</i>	<i>210</i>	<i>1 196</i>
Reklasyfikacje	12	1 236	1 685	287	(3 973)	-	(99)	(852)
Dotacje	-	3	(25)	1	1	-	-	(20)
Różnice kursowe w tym:	19	56	107	13	55	(3)	(12)	235
<i>różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących</i>	<i>(1)</i>	<i>(68)</i>	<i>(553)</i>	<i>(5)</i>	<i>(4)</i>	<i>(1)</i>	<i>3</i>	<i>(629)</i>
Pozostałe	(4)	(25)	(46)	(36)	(10)	(1)	(1)	(123)
	1 148	11 379	10 418	858	3 331	642	3 614	31 390
Wartość księgowa netto na 31/12/2018								
Wartość księgowa brutto	1 193	23 634	40 384	2 376	3 476	1 281	6 045	78 389
Skumulowane umorzenie	(11)	(10 505)	(21 601)	(1 420)	-	(31)	(1 695)	(35 263)
Odpisy aktualizujące	(34)	(1 702)	(8 227)	(95)	(145)	(608)	(736)	(11 547)
Dotacje	-	(48)	(138)	(3)	-	-	-	(189)
	1 148	11 379	10 418	858	3 331	642	3 614	31 390

Wartość księgowa netto na 01/01/2017								
Wartość księgowa brutto	1 164	20 837	37 950	2 110	4 707	986	5 307	73 061
Skumulowane umorzenie	(12)	(8 805)	(19 582)	(1 283)	-	(27)	(1 036)	(30 745)
Odpisy aktualizujące	(37)	(2 531)	(10 338)	(145)	(146)	(495)	(778)	(14 470)
Dotacje	-	(52)	(117)	(5)	(1)	-	-	(175)
	1 115	9 449	7 913	677	4 560	464	3 493	27 671
zwiększenia/(zmniejszenia) netto								
Nakłady inwestycyjne	-	106	66	55	3 460	107	653	4 447
Amortyzacja	(1)	(649)	(1 188)	(180)	-	(12)	(321)	(2 351)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	29	83	1	(66)	2	-	49
Nabycie jednostki zależnej	-	10	1	3	-	-	-	14
Odpisy aktualizujące netto, w tym:*	-	160	441	25	25	(43)	(96)	512
<i>Utworzenie</i>	-	(73)	(16)	(6)	(6)	(44)	(96)	(241)
<i>Odwrócenie</i>	-	63	7	7	6	-	-	77
Reklasyfikacje	20	968	2 048	211	(3 765)	(22)	48	(492)
Dotacje	-	1	4	1	-	-	-	6
Zbycie jednostki zależnej	-	-	-	-	-	-	-	-
Różnice kursowe w tym:	(18)	(29)	(99)	(25)	(31)	(4)	(293)	(499)
<i>różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących</i>	(1)	132	1 338	13	11	-	82	1 575
Pozostałe	1	(18)	(193)	(42)	(27)	(5)	(2)	(286)
Wartość księgowa netto na 31/12/2017	1 117	10 027	9 076	726	4 156	487	3 482	29 071

*W 2018 oraz w 2017 roku zwiększenia/(zmniejszenia) netto odpisów aktualizujących netto obejmują utworzenie, odwrócenie, wykorzystanie oraz reklasyfikacje.
Opis przyczyn zmian głównych odpisów aktualizujących znajduje się w nocie 10.2.5.

W IV kwartale 2018 roku nakłady inwestycyjne zostały pomniejszone o kwotę 219 mln PLN z tytułu otrzymanych/należnych kar za nieterminowe wykonanie kontraktów inwestycyjnych.

Stopa kapitalizacji zastosowana do wyliczenia aktywowanych kosztów finansowania zewnętrznego za 2018 rok i za 2017 rok wyniosła odpowiednio 0,76% i 1,05%.

Wartość księgowa brutto w pełni zamortyzowanych rzeczowych aktywów trwałych będących nadal w użytkowaniu na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła odpowiednio 4 844 mln PLN oraz 5 044 mln PLN.

10.2.2. Wartości niematerialne

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Wartości niematerialne

Składnik aktywów niematerialnych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto z uwzględnieniem otrzymanych dotacji.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową począwszy od chwili, gdy są one gotowe do użycia, tzn. od momentu dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami kierownictwa przez okres odpowiadający szacowanemu okresowi ich użytkowania. Typowe okresy użytkowania wartości niematerialnych wynoszą od 2 do 10 lat dla oprogramowania oraz od 2 do 15 lat dla koncesji, licencji, praw do patentów oraz podobnych wartości.

Metodę amortyzacji oraz okres użytkowania składnika wartości niematerialnych weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku.

Wartość firmy

Na dzień połączenia jednostek gospodarczych wartość firmy podlega przypisaniu do ośrodków wypracowujących środki pieniężne (tzw. CGU – cash generating unit) jednostki przejmującej, które zgodnie z oczekiwaniami, mają odnieść korzyści z tytułu synergii uzyskanej w wyniku takiego połączenia.

Po połączeniu, jednostka przejmująca wycenia wartość firmy w kwocie ustalonej na dzień przejęcia pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Ośrodek wypracowujący środki pieniężne, do którego została przypisana wartość firmy poddaje się testom na utratę wartości corocznie, a także gdy wystąpią przesłanki wskazujące na utratę jego wartości.

Prawa majątkowe

Główną pozycją praw majątkowych są uprawnienia do emisji CO₂, nie podlegające amortyzacji, które są poddawane analizie pod kątem utraty wartości.

Otrzymane nieodpłatnie uprawnienia ujmuje się i prezentuje w wartościach niematerialnych w korespondencji z przychodami przyszłych okresów w wartości godziwej ustalonej na dzień ich zarejestrowania. Zakupione uprawnienia ujmowane są w cenie nabycia.

Na szacowaną w okresie sprawozdawczym emisję CO₂ tworzy się rezerwę w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty).

Dotacje rozlicza się w systematyczny sposób w poszczególnych okresach sprawozdawczych, aby zapewnić współmierność z kosztami tworzonej rezerwy.

Rozchód uprawnień ujmowany jest według metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło).

Do praw majątkowych zalicza się ponadto certyfikaty energetyczne.

SZACUNKI

Okresy użytkowania wartości niematerialnych

Grupa weryfikuje okresy użytkowania składników wartości niematerialnych na koniec każdego roku, ze skutkiem od początku roku następnego. Wpływ weryfikacji okresów użytkowania w roku 2018 skutkowało zmniejszeniem kosztów amortyzacji o 9 mln PLN w porównaniu z kosztami amortyzacji, które zostałyby ujęte na bazie okresów użytkowania stosowanych w roku 2017.

Zmiana stanu wartości niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie wyniosły odpowiednio 101 mln PLN oraz 82 mln PLN.

Zmiana stanu pozostałych wartości niematerialnych

	Patenty, znaki towarowe i licencje	Wartość firmy	Prawa majątkowe	Pozostałe	Razem
Wartość księgowa netto na 01/01/2018					
Wartość księgowa brutto	1 602	374	746	113	2 835
Skumulowane umorzenie	(1 112)	(19)	-	(38)	(1 169)
Odpisy aktualizujące	(104)	(306)	(58)	(5)	(473)
Dotacje	(3)	-	-	-	(3)
	383	49	688	70	1 190
zwiększenia/(zmniejszenia) netto					
Nakłady inwestycyjne	10	-	-	39	49
Amortyzacja	(83)	-	-	(2)	(85)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	1	1
Odpisy aktualizujące netto, w tym:*	39	-	1	5	45
<i>Odwrócenie</i>	29	-	-	2	31
Różnice kursowe w tym:	7	1	1	(1)	8
<i>różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących</i>	(2)	-	-	-	(2)
Pozostałe**	62	-	2	(50)	14
	418	50	692	62	1 222
Wartość księgowa netto na 31/12/2018					
Wartość księgowa brutto	1 717	374	749	105	2 945
Skumulowane umorzenie	(1 229)	(18)	-	(43)	(1 290)

Odpisy aktualizujące	(67)	(306)	(57)	-	(430)
Dotacje	(3)	-	-	-	(3)
	418	50	692	62	1 222
Wartość księgowa netto na 01/01/2017					
Wartość księgowa brutto	1 521	384	886	101	2 892
Skumulowane umorzenie	(1 055)	(19)	-	(59)	(1 133)
Odpisy aktualizujące	(107)	(315)	(59)	(6)	(487)
Dotacje	(3)	-	-	-	(3)
	356	50	827	36	1 269
zwiększenia/(zmniejszenia) netto					
Nakłady inwestycyjne	9	1	-	72	82
Amortyzacja	(73)	-	-	3	(70)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	1	1
Odpisy aktualizujące netto, w tym:*	(1)	-	1	2	2
<i>Utworzenie</i>	(1)	-	-	-	(1)
Różnice kursowe w tym:	(3)	(2)	-	-	(5)
<i>różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących</i>	4	9	-	(1)	12
Pozostałe**	95	-	(140)	(44)	(89)
Wartość księgowa netto na 31/12/2017	383	49	688	70	1 190

*W 2018 i w 2017 roku zwiększenia/(zmniejszenia) netto odpisów aktualizujących netto obejmują: utworzenie, odwrócenie oraz wykorzystanie i reklasyfikacje.

Opis przyczyn zmian głównych odpisów aktualizujących znajduje się w nocie 10.2.5.

**Pozostałe zwiększenia/(zmniejszenia) netto praw majątkowych obejmują głównie nieodpłatne nabycie praw za lata 2018 i 2017 oraz rozliczenie praw za 2017 rok i za 2016 rok oraz przeniesienie uprawnień do energii kolorowych na aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży.

Wartość księgowa brutto w pełni zamortyzowanych wartości niematerialnych będących nadal w użytkowaniu na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła odpowiednio 582 mln PLN oraz 540 mln PLN.

10.2.2.1. Prawa majątkowe

Zmiana stanu posiadanych uprawnień do emisji CO₂ za 2018 rok

	Ilość (w tys. ton)	Wartość
01/01/2018	29 477	677
Otrzymane nieodpłatnie	7 841	363
Rozliczenie emisji za 2017 rok	(14 342)	(374)
Zakup/(Sprzedaż) netto	(504)	-
Odpisy aktualizujące	-	1
Różnice kursowe	-	1
	22 472	668
Emisja CO ₂ w 2018 roku	14 918	728

Wartość rynkowa posiadanych uprawnień EUA przewyższa ich łączną wartość księgową, w związku z czym Grupa nie identyfikuje przesłanek utraty ich wartości.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość rynkowa jednego uprawnienia EUA wyniosła 105,95 PLN (co odpowiada 24,64 EUR według kursu na dzień 31 grudnia 2018 roku) (źródło: www.theice.com).

Uprawnienia do energii kolorowych (certyfikaty energetyczne) ujęte w pozycji prawa majątkowe wyniosły na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 24 mln PLN i 11 mln PLN. W 2018 roku Grupa otrzymała nieodpłatnie certyfikaty energetyczne w kwocie 150 mln PLN i rozpoznała je w pozostałych przychodach operacyjnych w kwocie 147 mln PLN oraz 3 mln PLN jako korektę nakładów inwestycyjnych.

Dodatkowo na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku w pozycji należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności Grupa ujęła należne prawa majątkowe do emisji CO₂ w kwocie odpowiednio 25 mln PLN i 10 mln PLN oraz do energii kolorowych w kwocie 61 mln PLN oraz 60 mln PLN (nota 10.2.6.2).

10.2.3 Aktywa w podziale na segmenty operacyjne i obszary geograficzne

10.2.3.1. Aktywa w podziale na segmenty operacyjne

	31/12/2018	31/12/2017
Segment Downstream	46 129	42 159
Segment Detal	6 974	6 511
Segment Wydobycie	4 175	3 839
Aktywa segmentów	57 278	52 509
Funkcje Korporacyjne	6 914	8 206
Wyłączenia	(51)	(51)
	64 141	60 664

Do segmentów operacyjnych przyporządkowuje się wszystkie aktywa z wyjątkiem aktywów finansowych, aktywów podatkowych oraz środków pieniężnych. Aktywa użytkowane wspólnie przez segmenty operacyjne przydziela się na podstawie przychodów generowanych przez poszczególne segmenty operacyjne.

10.2.3.2. Aktywa trwałe w podziale na obszary geograficzne

	Udział %			
	2018	2017	2018	2017
Polska	20 202	20 055	61,3%	65,6%
Niemcy	979	922	3,0%	3,0%
Czechy	7 663	5 966	23,3%	19,5%
Litwa, Łotwa, Estonia	1 110	831	3,3%	2,7%
Kanada	2 982	2 788	9,1%	9,2%
	32 936	30 562	100,0%	100,0%

Aktywa trwałe w podziale na obszary geograficzne obejmują rzeczowe aktywa trwałe (nota 10.2.1), wartości niematerialne (nota 10.2.2), nieruchomości inwestycyjne oraz prawo wieczystego użytkowania gruntów (nota 10.2.9).

10.2.4. Inwestycje w jednostkach współkontrolowanych

PROFESJONALNY OSĄD

Na podstawie własnego osądu, biorąc pod uwagę swoje prawa i obowiązki, uwzględniając strukturę i formę prawną oraz uzgodnione przez strony warunki umowy Grupa oceniła, że spółki BOP, PPPT i Pieridae Production stanowią wspólne ustalenie umowne, na mocy którego PKN ORLEN sprawuje nad nimi współkontrolę.

Umowy dają wszystkim udziałowcom łączną kontrolę nad przedsiębiorstwami, decyzje dotyczące znaczących działań wymagają jednomyślnej zgody wszystkich udziałowców, a forma prawna odrębnych jednostek nie daje udziałowcom prawa do ich aktywów i

obowiązku spłaty zobowiązań. W związku z powyższym Grupa sklasyfikowała BOP, PPPT i Pieridae Production jako wspólne przedsięwzięcia, które wycenia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności.

	Miejsce prowadzenia działalności	Podstawowa działalność	Metoda wyceny
wspólne przedsięwzięcia			
Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o. (BOP)	Płock/Polska	produkcja, dystrybucja i sprzedaż poliolefin	praw własności
Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny (PPPT)	Płock/Polska	budowa i wynajem nieruchomości	praw własności
Pieridae Production GP Ltd (Grupa ORLEN Upstream)	Calgary/Kanada	poszukiwanie i wydobycie kopalin, magazynowanie, transport i logistyka	praw własności
wspólne działania			
Butadien Kralupy a.s. (Grupa Unipetrol)	Kralupy nad Vltavou/ Czechy	produkcja butadienu	udział w aktywach i zobowiązaniach

Grupa ORLEN zgodnie z MSSF 11, zaklasyfikowała Butadien Kralupy a.s. jako wspólne działanie. Zgodnie ze Statutem Spółki Butadien Kralupy a.s., Grupa ma prawo do proporcjonalnego udziału w przychodach i ponosi proporcjonalny udział w kosztach wspólnego działania. W związku z tym Grupa ujmuje przypadający jej udział (51%) w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach.

Grupa ORLEN Upstream posiada udział we wspólnych działaniach:

- Konsorcjum (program Blue Gas – Polski Gaz Łupkowy) założonym przez ORLEN Upstream (OU), Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo (PGNiG), LOTOS Petrobaltic oraz Akademię Górniczo-Hutniczą, Instytut Nafty i Gazu, Politechnikę Gdańską, Politechnikę Warszawską. Prace w ramach programu Blue Gas –Polski Gaz Łupkowy zostały zakończone, projekty rozliczone zarówno pod względem rzeczowym jak i finansowym. Celem programu jest wytworzenie i komercjalizacja technologii oraz pozyskanie wiedzy dla wydobycia gazu łupkowego w Polsce. Spółka była zaangażowana w prace na 6 projektach z 10 zgłoszonych. Całkowity wkład ORLEN Upstream w realizację powyższych projektów wyniósł 24 mln PLN. Zgromadzono wnioski, dające podstawy do ubiegania się o prawa patentowe dla wypracowanych rozwiązań.
- Projekty poszukiwawczo – wydobywcze prowadzone wspólnie z PGNiG (obszary „Sieraków” – 49% udział ORLEN Upstream, „Bieszczady” – 49% udział ORLEN Upstream oraz za pośrednictwem spółki zależnej FX Energy Poland obszary „Płotki” – 49% udział FX Energy Poland). Przedmiotem umów jest prowadzenie wspólnych operacji i działań z zakresu poszukiwania, rozpoznawania i eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

Grupa ORLEN Upstream ma prawo do proporcjonalnego udziału w przychodach i ponosi proporcjonalny udział w kosztach wspólnych działań.

Inwestycje wyceniane metodą praw własności

	31/12/2018	31/12/2017
Wspólne przedsięwzięcia, w tym:	644	709
<i>Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.</i>	612	677
Jednostki stowarzyszone	6	6
	650	715

Udział w wyniku jednostek wycenianych metodą praw własności

	2018	2017
Wspólne przedsięwzięcia, w tym:	127	248
<i>Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.</i>	127	248
	127	248

Skrócone informacje finansowe Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.

	31/12/2018	31/12/2017
Aktywa trwałe	835	845
Aktywa obrotowe	1 234	1 242
<i>środki pieniężne</i>	345	329
<i>pozostałe aktywa obrotowe</i>	889	913
Aktywa razem	2 069	2 087
Kapitał własny razem	1 269	1 375
Zobowiązania długoterminowe	49	50
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	751	662
<i>zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania</i>	729	646
Zobowiązania razem	800	712
Pasywa razem	2 069	2 087
Dług netto	(345)	(329)
Aktywa netto	1 269	1 375
Udział Grupy we wspólnym przedsięwzięciu (50%)	635	688
Korekty konsolidacyjne	(23)	(11)
Inwestycje we wspólnym przedsięwzięciu wycenianym metodą praw własności	612	677

	2018	2017
Przychody ze sprzedaży	3 425	3 526
Koszt własny sprzedaży, w tym:	(2 981)	(2 809)
<i>amortyzacja</i>	(78)	(86)
Zysk brutto na sprzedaży	444	717
Koszty sprzedaży	(92)	(94)
Koszty ogólnego zarządu	(22)	(23)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	2	-
Zysk z działalności operacyjnej	332	600
Przychody i koszty finansowe netto	12	(12)
Zysk przed opodatkowaniem	344	588
Podatek dochodowy	(66)	(113)
Zysk netto	278	475
Całkowite dochody netto	278	475
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	503	427
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności inwestycyjnej	(102)	(41)
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności finansowej	(385)	(497)
Dywidendy otrzymane od wspólnego przedsięwzięcia	192	248
Zysk netto	278	475
Udział Grupy we wspólnym przedsięwzięciu (50%)	139	238
Korekty konsolidacyjne	(12)	10
Udział Grupy w wyniku wspólnego przedsięwzięcia wycenianego metodą praw własności	127	248

W 2018 roku oraz w 2017 roku nie wystąpiły znaczące ograniczenia w jednostkach stowarzyszonych oraz we wspólnych przedsięwzięciach wynikające z umów kredytowych, wymogów regulacyjnych i innych ustaleń umownych, które ograniczałyby dostęp do aktywów oraz rozliczania zobowiązań Grupy.

10.2.5. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Na koniec okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości lub odwrócenie odpisu aktualizującego któregoś ze składników aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne (tzw. CGU – cash generating unit).

Aktywa, które samodzielnie nie generują przepływów pieniężnych, grupuje się na najniższym poziomie, na jakim powstają przepływy pieniężne niezależne od przepływów z innych aktywów (CGU). Wartość odzyskiwalna ustalana jest na poziomie CGU, do którego dany składnik aktywów należy.

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych ujmuje się w pozostałej działalności operacyjnej.

SZACUNKI I OSĄDY

Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości pojedynczych składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne. W ramach analizy wystąpienia przesłanek analizowane są zarówno czynniki zewnętrzne – w tym przede wszystkim otoczenie makroekonomiczne, jak również wewnętrzne – w tym decyzje strategiczne, aktualne projekcje finansowe i plany operacyjne. Wystąpienie przesłanki wskazującej na możliwość utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa ORLEN zidentyfikowała przesłanki do przeprowadzenia testów na utratę wartości aktywów zgodnie z MSR 36 „Utrata wartości aktywów” związane z przyjęciem w dniu 20 grudnia 2018 roku przez Zarząd i Radę Nadzorczą PKN ORLEN Strategii Grupy ORLEN na lata 2019-2022 („Strategia”). Szczegółowe informacje dotyczące kluczowych filarów i kierunków rozwoju zostały zaprezentowane w dokumencie udostępnionym na stronie [PKN ORLEN](#).

Założenia Strategii Grupy ORLEN koncentrują się na zapewnieniu bezpieczeństwa surowcowego, wzmocnieniu pozycji rynkowej i relacji z klientami, wykorzystaniu zintegrowanego łańcucha wartości w dążeniu do doskonałości operacyjnej i zachowaniu gotowości na wyzwania rynkowe i regulacyjne. Ważnym elementem strategii będzie również nastawienie na wspieranie innowacji i rozbudowa zaplecza badawczo-rozwojowego, koncentracja na bezpieczeństwie oraz troska o środowisko i otoczenie.

Założenia makroekonomiczne zostały oparte o analizy i wskazania renomowanych globalnych doradców między innymi IHS Markit, Nexant, JBC Energy, PVM, EIA, Platts, Continuum Economics, Wood Mackenzie Chemicals, obserwacje głównych konkurentów oraz wiedzę ekspercką Grupy ORLEN.

Zatwierdzony w ramach Strategii Grupy ORLEN Plan Średnioterminowy w latach 2019 - 2020 zakłada wzrost cen ropy o 18 USD/bbl w porównaniu do średniej z lat 2017 – 2018 z poprzedniej strategii. Wzrost ten jest konsekwencją rosnącego popytu przy ograniczonych możliwościach wzrostu podaży.

Plan Średnioterminowy w perspektywie lat 2019-2020 zakłada wzrost modelowej marży downstream m.in. ze względu na wprowadzone zastrzeżone limity zawartości siarki w paliwie bunkrowym, (tzw efekt IMO - regulacje Międzynarodowej Organizacji Morskiej; pełna nazwa: International Maritime Organisation). W porównaniu do średniej dla lat 2017 - 2018 z poprzedniej strategii wzrost ten wynosi 2,2 USD/bbl i jest obok stopy dyskonta pozytywnym czynnikiem wpływającym na wycenę aktywów produkcyjnych. W dalszej perspektywie, Grupa oczekuje dostosowania rynku i powrotu marż do poziomów historycznych. Plan Średnioterminowy w latach 2019 -2020 zakłada modelową średnią marżę petrochemiczną na poziomie 808 EUR/t. W porównaniu do poprzedniej strategii, w której na lata 2017-2018 zakładano marżę petrochemiczną na poziomie 793 EUR/t, obecnie prognozowany poziom jest o 15 EUR/t wyższy. Stwarza to korzystne warunki makroekonomiczne dla procesów inwestycyjnych i pozwala na pełne wykorzystanie aktywów produkcyjnych.

Aktywa produkcyjne segmentu Wydobycie zlokalizowane zarówno na terenie Polski jak i Kanady zostały poddane ocenie przez niezależne firmy z wykorzystaniem aktualnej wiedzy i technik geologicznych, inżynierskich oraz oprogramowania komputerowego.

Dla oceny aktywów produkcyjnych w ORLEN Upstream Canada został przygotowany Raport Rezerw (wycena koncesji oceniająca potencjał produkcyjny aktywów). Dla aktywów poszukiwawczych przeprowadzono ocenę praw do wydobycia (wycena z uwzględnieniem ich potencjału produkcyjnego i spodziewanego poziomu cen surowców tzw. Assessment of Non-Reserve Lands), które stanowią podstawę do oceny wartości godziwej. Aktualne raporty ujawniły znaczący wzrost poziomu potencjału produkcyjnego względem ostatniej weryfikacji zasobów o 40%.

Ocena perspektywiczności eksploatowanych złóż oraz odkryć ropy i gazu na terenie Polski została dokonana w oparciu o Raport

Rezerw wykonany przez renomowanego europejskiego doradcę. Aktualny raport ujawnił znaczący wzrost poziomu aktywów poszukiwawczych względem ostatniej weryfikacji zasobów o 13%.

Decyzje o spisaniu nakładów poniesionych na poszczególne projekty poszukiwawcze i rozpoznanie są podejmowane w przypadku negatywnej oceny perspektywności obszaru.

Z uwagi na brak wiarygodnego szacunku ceny, po której odbyłaby się potencjalna transakcja sprzedaży aktywów Grupy jako wartość odzyskiwalną poszczególnych jej aktywów przyjęto ich wartość użytkową zgodnie z zapisami MSR 36.20. Test aktywów segmentu Wydobycie został wykonany poprzez odniesienie do wartości godziwej pomniejszonej o koszty rekultywacji.

Wartość godziwa bazuje na oczekiwanych dyskontowanych przepływach pieniężnych generowanych przez pojedyncze CGU (Cash Generating Unit) aż do zakończenia wydobywania. Wycena opiera się w dużej mierze na nierynkowych danych wejściowych (poziom wyceny 3, jak zdefiniowano w MSSF13 - Wycena w wartości godziwej) – głównie są to prognozy co do przyszłych cen ropy i gazu, oraz oceny potencjału produkcyjnego złoża.

Testy na utratę wartości zostały przeprowadzone w oparciu o stan aktywów Grupy ORLEN na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz przepływy pieniężne netto prognozowane w zatwierdzonym w ramach Strategii Planie Średnioterminowym lub ww. raportach, dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stóp dyskontowych odzwierciedlających bieżące rynkowe oszacowania wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka typowe dla wycenianych aktywów.

Stopy dyskonta wyliczone zostały jako średnioważony koszt zaangażowania kapitału własnego i obcego. Źródła wskaźników makroekonomicznych niezbędnych do określenia stopy dyskonta stanowiły publikacje prof. Aswatha Damodarana (źródło: <http://pages.stern.nyu.edu>), notowania obligacji rządowych dostępne na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Struktura stóp dyskontowych zastosowanych w ramach testów na utratę wartości aktywów według głównych ośrodków generowania przepływów pieniężnych w Grupie ORLEN na dzień 31 grudnia 2018 roku

	Polska				Czechy			Litwa		Kanada	Niemcy
	Rafineria	Petrochemia	Detal	Wydobycie	Rafineria	Petrochemia	Detal	Rafineria	Detal	Wydobycie	Detal
Koszt kapitału własnego	11,94%	10,56%	10,28%	12,49%	10,98%	9,61%	9,33%	14,08%	12,09%	10,56%	6,99%
Koszt długu po opodatkowaniu	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%	2,27%	2,27%	2,27%	4,17%	4,17%	2,06%	0,78%
Struktura kapitału	0,55	0,38	1,14	1,11	0,55	0,38	1,14	0,55	1,14	0,55	1,14
Stopa dyskonta nominalna	8,77%	8,46%	6,40%	7,51%	7,89%	7,57%	5,56%	10,56%	7,86%	7,54%	3,68%
Długoterminowa inflacja	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,10%	2,10%	2,10%	2,10%	2,10%	2,00%	1,80%

Identyfikujemy istotne spadki poziomów stóp dyskonta względem weryfikacji wartości aktywów Grupy ORLEN, która miała miejsce 31 grudnia 2016 roku a przesłankę stanowiła aktualizacja Strategii Grupy ORLEN na lata 2017-2021 przyjęta przez Zarząd i Radę Nadzorczą Spółki Strategii Grupy ORLEN w dniu 15 grudnia 2016 roku.

Struktura stóp dyskontowych zastosowanych w ramach testów na utratę wartości aktywów według głównych ośrodków generowania przepływów pieniężnych w Grupie ORLEN na dzień 31 grudnia 2016 roku

	Polska				Czechy			Litwa		Kanada	Niemcy
	Rafineria	Petrochemia	Detal	Wydobycie	Rafineria	Petrochemia	Detal	Rafineria	Detal	Wydobycie	Detal
Koszt kapitału własnego	15,40%	14,70%	17,65%	15,13%	11,88%	11,21%	14,07%	15,26%	17,83%	8,91%	11,10%
Koszt długu po opodatkowaniu	2,37%	2,37%	2,37%	2,37%	1,56%	1,56%	1,56%	4,27%	4,27%	1,70%	0,88%
Struktura kapitału	0,60	0,29	1,12	1,24	0,60	0,29	1,12	0,60	1,12	0,47	1,12
Stopa dyskonta nominalna	10,50%	11,93%	9,57%	8,06%	8,00%	9,04%	7,45%	11,13%	10,65%	6,60%	5,69%
Długoterminowa inflacja	1,38%	1,38%	1,38%	1,38%	1,98%	1,98%	1,98%	1,84%	1,84%	1,78%	1,50%

Obserwujemy, że obniżenie oczekiwanych stóp zwrotu z inwestycji jest konsekwencją zmian strukturalnych jakie zachodzą w gospodarce światowej oraz faktu, iż wchodzimy do grupy rynków rozwiniętych. Charakterystyczne dla tej grupy strategie zrównoważonego biznesu wymagają wydłużenia horyzontu zwrotu z inwestycji co jest spójne z obniżeniem stóp dyskonta. Obniżeniu ulega nominalna stopa wolna od ryzyka. W tym samym kierunku podąża wskaźnik PKB co jest skutkiem m.in. zmian strukturalnych demografii, dojrzewania gospodarek, rozwijającego się procesu lepszego wykorzystywania już istniejących aktywów, tzw. sharing economy, jak również rosnącego udziału sektora usług w całym koszyku PKB.

Odpisy aktualizujące netto wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych

	2018	2017
ORLEN Upstream	(18)	(140)
Grupa Unipetrol	741	(12)
ORLEN Asfalt	-	(8)
Pozostałe	(13)	(5)
	710	(165)

W rezultacie w roku 2018 Grupa ujęła łączny efekt odwrócenia netto odpisów aktualizujących wartość aktywów w kwocie 710 mln PLN.

Grupa Unipetrol dokonała odwrócenia odpisów aktualizujących wartość aktywów w kwocie netto 741 mln PLN wynikającej z identyfikacji istotnej nadwyżki wartości użytkowej segmentu downstream nad jego aktywami. W związku z tym Grupa Unipetrol dokonała odwróceń netto wcześniej zawiązanych odpisów na aktywach segmentu Rafinerii w kwocie 656 mln PLN, Petrochemii w kwocie 85 mln PLN (w tym 50 mln PLN zostało alokowane do innych segmentów, głównie do segmentu Funkcji Korporacyjnych). W ramach testów zastosowano stopy dyskontowe w wysokości 7,89% dla aktywów rafineryjnych Grupy Unipetrol oraz 7,57% dla aktywów petrochemicznych Grupy Unipetrol, które zgodnie z ogólnym trendem rynkowym są niższe od stóp rozpoznanych na dzień 31 grudnia 2017 o odpowiednio -0,97p.p. i -0,88p.p.

Pozytywny wpływ na wycenę wartości użytkowej aktywów pozwalający na odwrócenie historycznie zawiązanych w Grupie Unipetrol odpisów miały m.in.: obniżenie stóp dyskonta, poprawa modelowych marż rafineryjnej i petrochemicznej, w odniesieniu do poprzedniej strategii, planowane uruchomienie w 2019 roku nowej instalacji do produkcji polietylenu PE3 w Litwinowie zwiększającej produkcję wyżej marżowego polietylenu.

Wartość użytkowa aktywów segmentu downstream w Grupie Unipetrol:

Rafineria	4 179
Petrochemia	5 535
	9 714

W roku 2018 roku Grupa ORLEN Upstream dokonała oceny perspektywiczności koncesji zlokalizowanych na terenie Polski oraz zidentyfikowała przesłanki do przeprowadzenia testu wartości majątku produkcyjnego w Polsce w oparciu o przygotowany przez niezależną firmę Raport Rezerw. W efekcie rozpoznała odpis w wysokości (207) mln PLN (w tym 100 mln PLN dotyczących aktywów wydobywczych w projekcie Płotki, 82 mln PLN w związku z oceną perspektywiczności koncesji poszukiwawczych – głównie projekt Karbon i 25 mln PLN pozostałe aktywa poszukiwawcze – materiały) oraz odwrócenie odpisów w wysokości 45 mln PLN (głównie aktywa z tyt. poszukiwań w ramach projektu: Płotki). Wartość aktywów trwałych segmentu w Polsce została zaktualizowana o wartość netto (162) mln PLN.

Ponadto Grupa otrzymała sporządzony na dzień 31 grudnia 2018 roku raport pozwalający na oszacowanie wartości godziwej aktywów z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów mineralnych w Kanadzie, który przygotowała niezależna firma. Grupa ORLEN Upstream rozpoznała odpisy i odwrócenia odpisów w oparciu o raport rezerw, odwrócenia odpisów w związku ze sprzedażą aktywów wydobywczych w Kanadzie i odpisy aktywów z tytułu poszukiwań. Łączna wartość rozpoznanych odpisów wyniosła (65) mln PLN (obejmujących ośrodki wypracowujące przepływy pieniężne: główne Kaybob 53 mln PLN, Peace River Oil 3 mln PLN, Central Alberta Gas 2 mln PLN, pozostałe 7 mln PLN aktywa dotyczące poszukiwań), a odwrócenia odpisów 209 mln PLN (obejmujących ośrodki wypracowujące przepływy pieniężne: głównie Ferrier 145 mln PLN, Peace River Gas 56 mln PLN oraz Southern Alberta 8 mln PLN). Wartość aktywów trwałych segmentu w Kanadzie została zaktualizowana o wartość netto 144 mln PLN.

Łączny wpływ rozpoznanych odpisów i odwrócenia odpisów na majątku trwałym Grupy ORLEN Upstream w 2018 roku to (18) mln PLN.

Wartość godziwa aktywów segmentu Wydobywanie w Grupie Upstream:

ORLEN Canada	5 841
FX Energy Polska	539
ORLEN Upstream Polska	314
	6 694

Pozostałe odpisy dotyczyły aktualizacji wartości majątku głównie w obszarze segmentu detal po stacjach paliw. Grupa nie zidentyfikowała utraty wartości pozostałych aktywów Grupy ORLEN.

Analiza wrażliwości wartości użytkowej aktywów segmentu downstream Grupy Unipetrol w ramach testów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2018 roku

	w mln PLN	EBITDA		
	zmiana	-5%	0%	5%
STOPA DYSKONTA	- 1 p.p.	<i>brak wpływu</i>	<i>brak wpływu</i>	<i>brak wpływu</i>
		-	-	-
	0,0 p.p.	<i>zmniejszenie odwrócenia</i>	-	<i>brak wpływu</i>
		(398)		-
	+ 1 p.p.	<i>zmniejszenie odwrócenia</i>	<i>zmniejszenie odwrócenia</i>	<i>brak wpływu</i>
		(812)	(405)	-

Analiza wrażliwości wartości użytkowej aktywów segmentu wydobywcze Grupy Upstream w ramach testów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2018 roku

	w mln PLN	EBITDA		
	zmiana	-5%	0%	5%
STOPA DYSKONTA	- 1 p.p.	<i>zwiększenie odpisu</i>	<i>zmniejszenie odpisu</i>	<i>zmniejszenie odpisu</i>
		(59)	81	214
	0,0 p.p.	<i>zwiększenie odpisu</i>	-	<i>zmniejszenie odpisu</i>
		(135)		136
	+ 1 p.p.	<i>zwiększenie odpisu</i>	<i>zwiększenie odpisu</i>	<i>zmniejszenie odpisu</i>
		(204)	(74)	56

Odpisy aktualizujące netto wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych w roku 2017

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa zidentyfikowała zgodnie z MSR 36 – „Utrata wartości aktywów” przesłanki do przeprowadzenia testu na utratę wartości aktywów poszukiwawczych w FX Energy Polska w Grupie Upstream oraz utratę wartości aktywów Orlen Asphalt z tytułu zamknięcia instalacji do produkcji asfaltów modyfikowanych w Trzebini.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku w efekcie niezależnej wyceny aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce ujęto odpis aktualizujący wartość aktywów poszukiwawczych FX Energy Polska w kwocie (97) mln PLN. Wartość użytkowa aktywów poszukiwawczych została oszacowana przy stopie dyskonta 8,69% i wynosiła 501 mln PLN.

Analiza wrażliwości wartości użytkowej aktywów poszukiwawczych FX Energy Polska w ramach testu przeprowadzonego na dzień 31 grudnia 2017 roku

	w mln PLN	CENY WĘGLOWODORÓW		
	zmiana	-5%	0%	5%
	- 0,5 p.p.	<i>zwiększenie odpisu</i>	<i>zmniejszenie odpisu</i>	<i>zmniejszenie odpisu</i>
		(25)	10	35
STOPA DYSKONTA	0,0 p.p.	<i>zwiększenie odpisu</i>	-	<i>zmniejszenie odpisu</i>
		(42)		24
	+ 0,5 p.p.	<i>zwiększenie odpisu</i>	<i>zmniejszenie odpisu</i>	<i>zmniejszenie odpisu</i>
		(59)	(18)	14

Dodatkowo, w III kwartale 2017 roku, na skutek decyzji o częściowym zawężeniu obszaru poszukiwań Grupy ORLEN Upstream w Polsce, ujęto odpis wartości aktywów z tytułu poszukiwania i rozpoznania zasobów mineralnych FX Energy Polska w kwocie (43) mln PLN.

Łączny wpływ utworzenia odpisów aktualizujących wartość aktywów poszukiwawczych w FX Energy Polska na wynik finansowy w 2017 roku na segment Wydobycie wyniósł (140) mln PLN.

Pozostałe odpisy dokonane w 2017 roku dotyczyły głównie utraty wartości aktywów w Grupie Unipetrol w kwocie (12) mln PLN z tytułu utraty wartości aktywów segmentu Detal oraz w ORLEN Asfalt w kwocie (8) mln PLN w segmencie Downstream.

10.2.6. Kapitał pracujący netto

Kapitał pracujący netto

Grupa definiuje kapitał pracujący netto jako zapasy i należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności pomniejszone o zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania.

	NOTA	Zapasy	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	Kapitał pracujący netto
31/12/2017		12 440	9 518	14 469	7 489
31/12/2018		14 362	10 479	13 697	11 144
Zmiana kapitału pracującego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		(1 922)	(961)	(772)	(3 655)
Korekty		193	(108)	511	596
Zmiana stanu praw majątkowych i zaliczek na niefinansowe aktywa trwałe	10.2.6.2	-	(6)	-	(6)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych	10.2.6.4	-	-	368	368
Podatek VAT od zobowiązań inwestycyjnych		-	-	42	42
Podatek u źródła		-	(55)	55	-
Różnice kursowe		193	(35)	16	174
Pozostałe		-	(12)	30	18
Zmiana kapitału pracującego w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		(1 729)	(1 069)	(261)	(3 059)

10.2.6.1. Zapasy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zapasy

Zapasy, w tym zapasy obowiązkowe są to produkty, półprodukty i produkty w toku, towary i materiały.

Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na moment początkowego ujęcia według kosztu wytworzenia. Koszt wytworzenia obejmuje koszty wsadu, koszty przerobu przypadające na okres wytworzenia produktów, półproduktów i produktów w toku oraz alokację stałych i zmiennych pośrednich kosztów produkcji, ustalonych dla jej normalnego poziomu.

Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego według kosztu wytworzenia lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z wartości jest niższa. Rozchody produktów, półproduktów i produktów w toku ujmuje się według średnioważonych kosztów ich wytworzenia.

Towary i materiały wycenia się na moment początkowego ujęcia w cenie nabycia natomiast na koniec okresu sprawozdawczego w cenie nabycia lub według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa. Rozchody towarów i materiałów ujmuje się według cen średnioważonych nabycia.

Wartość początkowa zapasów jest korygowana o dotyczące ich zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne.

Testy sprawdzające utratę wartości poszczególnych pozycji zapasów przeprowadza się na koniec każdego miesiąca. Przeocenie do poziomu cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania podlegają zapasy, które utraciły swoje cechy użytkowe, przydatność lub

spadły ceny ich sprzedaży.

Wartości materiałów przeznaczonych do wykorzystania w procesie produkcji nie odpisuje się poniżej ceny nabycia, jeżeli oczekuje się, że produkty, do produkcji których będą wykorzystane, zostaną sprzedane za kwoty wyższe lub równe kosztom wytworzenia. Jeżeli jednak koszt wytworzenia produktów będzie wyższy od wartości netto możliwej do uzyskania, wartość materiałów odpisuje się do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania.

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość zapasów ujmuje się w koszcie własnym sprzedaży.

SZACUNKI

Wartości netto możliwe do uzyskania ze sprzedaży zapasów

Ustalenie odpisów wartości zapasów wymaga oszacowania ich wartości netto możliwych do uzyskania bazując na najbardziej aktualnych cenach sprzedaży na moment dokonania szacunków.

	31/12/2018	31/12/2017
Materiały	8 330	6 911
Półprodukty i produkty w toku	1 403	1 289
Produkty gotowe	4 012	3 566
Towary	617	674
Zapasy netto	14 362	12 440
Odpisy aktualizujące wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania	301	134
Zapasy brutto	14 663	12 574

Główną pozycją zapasów, która realizuje się w terminie dłuższym niż 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego są zapasy obowiązkowe. Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość zapasów obowiązkowych ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wyniosła odpowiednio 5 607 mln PLN oraz 4 262 mln PLN.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania

	2018	2017
Stan na początek okresu	134	158
Utworzenie	215	119
Odwrócenie	(26)	(54)
Wykorzystanie	(29)	(77)
Różnice kursowe	7	(12)
	301	134

W 2018 roku oraz w 2017 roku utworzenie oraz odwrócenie odpisów aktualizujących netto wartość zapasów do wartości netto

możliwej do uzyskania dotyczyło głównie segmentu downstream i wyniosło odpowiednio (189) mln PLN oraz (65) mln PLN.

10.2.6.2. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Należności

Należności, w tym należności z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów z tytułu oczekiwanej straty kredytowej.

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu spłaty należności nie jest długi.

SZACUNKI

Utrata wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

Za zdarzenie niewypłacalności (ang. „default”) Grupa uznaje brak wywiązania się z zobowiązania przez kontrahenta po upływie 90 dni od dnia wymagalności należności.

Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej Grupa wykorzystuje matrycę rezerw oszacowaną na podstawie historycznych poziomów spłacalności oraz odzysków z należności od kontrahentów.

Grupa uwzględnia informacje dotyczące przyszłości w stosowanych parametrach modelu szacowania strat oczekiwanych, poprzez zarządczą korektę bazowych współczynników prawdopodobieństwa niewypłacalności.

Grupa nie monitoruje zmian poziomu ryzyka kredytowego w trakcie życia instrumentu. Od 1 stycznia 2018 roku Grupa szacuje oczekiwaną stratę kredytową w horyzoncie do terminu zapadalności instrumentu.

	NOTA	31/12/2018	31/12/2017
Dostawy i usługi, w tym:		9 299	8 476
<i>z tytułu umów z klientami</i>		9 270	-
Pozostałe		128	161
Aktywa finansowe		9 427	8 637
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa		131	120
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia		190	216
Zaliczki na niefinansowe aktywa trwałe		156	178
Prawa majątkowe		86	70
Zaliczki na dostawy		99	70
Rozliczenia międzyokresowe czynne		390	227
Aktywa niefinansowe		1 052	881
Należności netto		10 479	9 518
Oczekiwana strata kredytowa	10.2.6.2.1	430	-
Odpis aktualizujący wartość należności	10.2.6.2.1	-	448
Należności brutto		10 909	9 966

Podział aktywów finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w nocie 10.3.5.2. Podział należności od jednostek powiązanych przedstawiono w nocie 10.4.6.2.

Grupa oczekuje, że realizacja należności z tytułu dostaw i usług przez kontrahentów nastąpi nie później niż dwanaście miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

10.2.6.2.1. Zmiana stanu oczekiwanej straty kredytowej z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

	NOTA	2018
01/01/2018 (dane zatwierdzone)		448
Wpływ wdrożenia MSSF 9		10
01/01/2018 (dane przekształcone)		458
Utworzenie	10.1.12	78
Odwrócenie	10.1.12	(71)
<i>finansowe</i>		(61)
<i>niefinansowe</i>		(10)
Wykorzystanie		(39)
Różnice kursowe		4
		430

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

	NOTA	2017
01/01/2017		479
Utworzenie	10.1.10, 10.1.11.2	36
Odwrócenie	10.1.9, 10.1.11.1	(44)
Wykorzystanie		(20)
Różnice kursowe		(3)
		448

10.2.6.2.2. Analiza wiekowa należności z tytułu dostaw i usług oraz oczekiwanej straty kredytowej na 31 grudnia 2018 roku

	Należności z tytułu dostaw i usług wartość brutto	Oczekiwana strata kredytowa (w horyzoncie całego życia)	Średnioważona stopa oczekiwanej straty kredytowej	Należności z tytułu dostaw i usług wartość netto
bieżące	8 838	16	0,0018	8 822
od 1 do 30 dni	407	2	0,0049	405
od 31 do 60 dni	31	8	0,2581	23
od 61 do 90 dni	6	1	0,1667	5
przeterminowane powyżej 90 dni	418	374	0,8947	44
	9 700	401		9 299

Szczegółowe informacje o ryzyku kredytowym zostały opisane w nocie [10.3.5.4.](#)

10.2.6.3. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

	31/12/2018	31/12/2017
Obszar Pouce Coupe*	108	-
Prawa majątkowe do energii	90	72
Składniki majątku trwałego	4	3
	202	75

*Transakcja została sfinalizowana 3 stycznia 2019 roku. Aktywa zostały wycenione zgodnie z MSSF 5 w wartości godziwej (według ceny sprzedaży), w związku z tym w roku 2018 utworzono odpis aktualizujący w wysokości (6) mln.

10.2.6.4. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zobowiązania

Zobowiązania, w tym zobowiązania z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny zobowiązań wycenianych według zamortyzowanego kosztu jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu uregulowania zobowiązania nie jest długi.

	31/12/2018	31/12/2017
Dostawy i usługi	7 275	7 901
Zobowiązania inwestycyjne	1 067	1 435
Leasing finansowy	36	32
Pozostałe	321	287
Zobowiązania finansowe	8 699	9 655
Wynagrodzenia	331	284
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa	2 858	2 830
Podatek od towarów i usług	1 516	1 377
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	197	190
Rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowników	76	76
Pozostałe	20	57
Zobowiązania niefinansowe	4 998	4 814
	13 697	14 469

Podział zobowiązań finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w nocie 10.3.5.2. Podział zobowiązań od jednostek powiązanych przedstawiono w nocie 10.4.6.2.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku w Grupie nie wystąpiły istotne zobowiązania przeterminowane. Grupa oczekuje, że uregulowanie zobowiązań z tytułu dostaw i usług wobec kontrahentów nastąpi nie później niż dwanaście miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

10.2.6.5. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu umów z klientami

	2018
01/01/2018 (dane zatwierdzone)	-
Wpływ wdrożenia MSSF 15	198
01/01/2018 (dane przekształcone)	198
Przychody ujęte w danym okresie sprawozdawczym, uwzględnione w saldzie zobowiązań z tytułu umów na początek okresu	(132)
Korekty przychodów	75
Otrzymane zaliczki, przedpłaty	106
Pozostałe	(16)
31/12/2018	231

Grupa realizuje zobowiązania z tytułu umów z klientami w związku z otrzymanymi zaliczkami, przedpłatami w okresie do jednego roku. Korekty przychodów dotyczą odroczonej części przychodu związanej z programem lojalnościowym VITAY, zgodnie z którym klientowi przysługuje prawo do świadczeń w przyszłości (tzw. punkty VITAY). Punkty zachowują ważność przez okres 3 lat od dnia ich uzyskania. W tym okresie Grupa spodziewa się zrealizować zobowiązanie do wykonania świadczenia poprzez dokonanie wymiany zgromadzonych punktów na wydane dobra/zrealizowane usługi dla klientów i rozpoznać przychody.

10.2.7. Dług netto i zarządzanie kapitałem

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Dług netto

Grupa definiuje dług netto jako: długoterminowe i krótkoterminowe kredyty, pożyczki i obligacje pomniejszone o środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

Środki pieniężne obejmują gotówkę w kasie i na rachunkach bankowych. Ekwiwalenty środków pieniężnych to krótkoterminowe inwestycje o dużej płynności

(o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy), łatwo wymienne na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażone na nieznaczne ryzyko zmiany wartości. Wycenę i rozchód środków pieniężnych w walutach obcych ustala się przy zastosowaniu metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło).

Grupa do oceny poziomu zadłużenia wykorzystuje wskaźniki: dźwigni finansowej netto (dług netto / kapitał własny (wyliczone według stanu na koniec okresu) x 100%) oraz wskaźnik dług netto / EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto.

Zmiana stanu zobowiązań wynikających z działalności finansowej

	Kredyty	Obligacje	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Dług netto	Leasing finansowy	Zmiana stanu zobowiązań z działalności finansowej
	(A)	(B)	(C)	(A + B - C)	(D)	(A + B + D)
01/01/2018	48	6 957	6 244	761	198	7 203
Zmiany pieniężne						
wpływy/(wypływy) netto	2 135	400	(2 055)	4 590	(32)	2 503
odsetki zapłacone	(27)	(195)	-	(222)	(9)	(231)
Zmiany niepieniężne						
różnice kursowe	(4)	164	3	157	-	160
wycena zadłużenia	111	202	-	313	8	321
nowe umowy leasingu finansowego	-	-	-	-	64	64
31/12/2018	2 263	7 528	4 192	5 599	229	10 020
Dźwignia finansowa netto						15,7%
Dług netto / EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto						0,61

	Kredyty	Obligacje	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Dług netto	Leasing finansowy	Zmiana stanu zobowiązań z działalności finansowej
	(A)	(B)	(C)	(A + B - C)	(D)	(A + B + D)
01/01/2017	940	7 495	5 072	3 363	170	8 605
Zmiany pieniężne						
wpływy/(wypływy) netto	(882)	(300)	1 293	(2 475)	(28)	(1 210)
odsetki zapłacone	(33)	(193)	-	(226)	(8)	(234)
Zmiany niepieniężne						
różnice kursowe	(9)	(318)	(121)	(206)	-	(327)
wycena zadłużenia	(38)	273	-	235	9	244
rozliczenie instrumentów zabezpieczających kredyty	63	-	-	63	-	63
nabycie jednostki zależnej	7	-	-	7	1	8
nowe umowy leasingu finansowego	-	-	-	-	54	54
31/12/2017	48	6 957	6 244	761	198	7 203
Dźwignia finansowa netto						2,2%
Dług netto / EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto						0,07

10.2.7.1. Kredyty i obligacje

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Kredyty	2 151	-	112	48	2 263	48
Obligacje	6 447	6 688	1 081	269	7 528	6 957
	8 598	6 688	1 193	317	9 791	7 005

Na dzień 31 grudnia 2018 roku zadłużenie z tytułu kredytów dotyczy głównie kredytu zaciągniętego przez PKN ORLEN od konsorcjum banków w ramach Umowy wielowalutowego kredytu rewolwingowego z dnia 25 kwietnia 2014 roku w kwocie 2 151 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2018 roku (co odpowiada 500 mln EUR).

Grupa ORLEN opiera swoje finansowanie o stałe i zmienne stopy procentowe. W zależności od waluty finansowania są to odpowiednie stopy międzybankowe powiększone o marżę. Marża odzwierciedla ryzyko Grupy oraz zależna jest, w przypadku niektórych umów o charakterze długoterminowym, od poziomu wskaźnika długu netto / EBITDA.

10.2.7.1.1. Kredyty

- W podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN) / według rodzaju stopy procentowej.

	31/12/2018	31/12/2017
PLN - WIBOR	-	6
EUR - EURIBOR	2 152	-
USD - LIBOR USD	5	-
CAD - LIBOR CAD	106	42
	2 263	48

Na dzień 31 grudnia 2018 roku niewykorzystane otwarte linie kredytowe (nota 10.3.5.4) powiększone o należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (nota 10.2.6.2) oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty przewyższały zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (nota 10.2.6.4) o 8 155 mln PLN.

Grupa zabezpiecza częściowo przepływy pieniężne związane z płatnościami odsetkowymi dotyczącymi zewnętrznego finansowania w EUR i USD wykorzystując w tym celu swapy procentowe (IRS).

W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym ani po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłaty kapitału bądź odsetek z tytułu kredytów.

W przypadku funkcjonujących umów kredytowych, spółki z Grupy ORLEN zobowiązane są do utrzymywania wybranych wskaźników finansowych w określonych przedziałach. W 2018 roku wskaźniki te oceniane przez banki kredytujące znajdowały się na bezpiecznym poziomie. Wartość kowenantu na dzień 31 grudnia 2018 roku zawartego w umowie kredytowej PKN ORLEN (dług netto/EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto) wyniosła 0,61 i spełniała zapisy zawarte w umowach kredytowych.

10.2.7.1.2. Obligacje

- W podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN).

	31/12/2018	31/12/2017
PLN	2 116	1 716
EUR	5 412	5 241
	7 528	6 957

- Według rodzaju stopy procentowej.

	Obligacje o stałym oprocentowaniu		Obligacje o zmiennym oprocentowaniu		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Wartość nominalna	5 549	5 549	2 000	1 600	7 549	7 149
Wartość księgową	5 513	5 342	2 015	1 615	7 528	6 957

	Wartość nominalna		Data subskrypcji	Termin wykupu	Stopa bazowa	Marża	Rating
	PLN	EUR					
Program emisji obligacji 2017-2018							
Seria A	200	-	19.09.2017	19.09.2021	6M WIBOR	1,00%	A(pol)
Seria B	200	-	08.12.2017	08.12.2022	6M WIBOR	1,00%	A(pol)
Seria C	200	-	10.05.2018	05.06.2022	6M WIBOR	1,20%	A(pol)
Seria D	200	-	06.06.2018	19.06.2022	6M WIBOR	1,20%	A(pol)
Seria E	200	-	27.06.2018	13.07.2022	6M WIBOR	1,20%	A(pol)
Program emisji obligacji 2013-2014							
Seria F	100	-	09.04.2014	09.04.2020	Oprocentowanie stałe 5%		A(pol)
Obligacje detaliczne	1 100	-					
Obligacje korporacyjne	1 000	-	27.02.2012	27.02.2019	6M WIBOR	1,60%	-
Euroobligacje	2 131*	500	30.06.2014	30.06.2021	Oprocentowanie stałe 2,5%		BBB-, Baa2
Euroobligacje	3 318**	750	07.06.2016	07.06.2023	Oprocentowanie stałe 2,5%		BBB-, Baa2
Euroobligacje	5 449	1 250					
	7 549	1 250					

*przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2014

**przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2016

Różnica pomiędzy wartością nominalną obligacji, a ich wartością księgową wynika z wyceny obligacji według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

W II kwartale 2018 roku PKN ORLEN dokonał wykupu obligacji detalicznych serii E w kwocie 200 mln PLN wyemitowanych w ramach publicznego programu emisji obligacji prowadzonego w latach 2013-2014.

W ramach drugiego publicznego programu emisji obligacji PKN ORLEN w II kwartale 2018 roku dokonał emisji obligacji detalicznych serii C i D w łącznej kwocie 400 mln PLN oraz w III kwartale 2018 roku emisji obligacji serii E w kwocie 200 mln PLN.

10.2.7.2. Polityka zarządzania kapitałem własnym

Zarządzanie kapitałem własnym prowadzone w skali Grupy ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa finansowego Grupy w procesie kontynuowania działalności przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla akcjonariuszy w szczególności poprzez:

- Zapewnienie dostępu do płynności dla spółek Grupy i rozwój efektywnych struktur dystrybucji płynności w ramach Grupy.
- Dywersyfikację źródeł finansowania zewnętrznego i utrzymanie ich długiego terminu zapadalności z uwzględnieniem źródeł bankowych i poza bankowych.

Powyższe działania realizowane są w oparciu o stałe monitorowanie:

- Dźwigni finansowej netto Grupy - na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 15,7% oraz 2,2%.
- Wskaźnika długu netto do EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto.
- Ratingu PKN ORLEN.

Poziom wypłacanej dywidendy przypadającej na akcje zwykłe – uzależniony jest od sytuacji finansowej Grupy, w tym uwarunkowany utrzymaniem wskaźników finansowych na bezpiecznym poziomie. Dywidenda za lata poprzednie wypłacona w 2018 roku i w 2017 roku wyniosła odpowiednio 3 PLN na akcję.

10.2.8. Kapitał własny

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Kapitał podstawowy

Kapitał wniesiony przez akcjonariuszy wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej z aktem założycielskim Jednostki Dominującej oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Kapitał podstawowy na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał tworzony z nadwyżki ceny emisyjnej akcji powyżej ich wartości nominalnej pomniejszonej o koszty tej emisji. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Kapitał obejmuje wycenę i rozliczenie instrumentów zabezpieczających spełniających wymogi rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą

Efekt przeliczenia sprawozdań finansowych zagranicznych spółek Grupy na PLN w ramach procedur konsolidacyjnych.

Zyski zatrzymane

obejmują:

- *Kapitał zapasowy tworzony i wykorzystywany zgodnie z Ustawą Kodeks Spółek Handlowych.*
- *Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia.*
- *Zysk/stratę bieżącego okresu sprawozdawczego.*
- *Pozostałe kapitały tworzone i wykorzystywane według zasad określonych przepisami prawa.*

10.2.8.1. Kapitał podstawowy

	31/12/2018	31/12/2017
Kapitał zakładowy	535	535
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału zakładowego	523	523
	1 058	1 058

Kapitał zakładowy Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku podzielony był na 427 709 061 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1,25 PLN każda.

Liczba wyemitowanych akcji				
Seria A	Seria B	Seria C	Seria D	Razem
336 000 000	6 971 496	77 205 641	7 531 924	427 709 061

Każda nowa emisja akcji w Polsce jest oznaczana jako kolejna seria. Akcje wszystkich powyższych serii mają takie same prawa.

Struktura akcjonariatu

	Liczba akcji / głosów	Wartość nominalna akcji (w PLN)	Udział w kapitale podstawowym
Skarb Państwa	117 710 196	147 137 745	27,52%
Nationale-Nederlanden OFE*	30 000 000	37 500 000	7,01%
Aviva OFE*	28 240 000	35 300 000	6,60%
Pozostali	251 758 865	314 698 581	58,87%
	427 709 061	534 636 326	100,00%

*zgodnie z informacjami ze Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN zwołanego na 26 czerwca 2018 roku, kontynuującego obrady 17 lipca 2018 roku

10.2.8.2. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

	31/12/2018	31/12/2017
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	1 058	1 058
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	169	169
	1 227	1 227

10.2.8.3. Zyski zatrzymane

	31/12/2018	31/12/2017
Kapitał zapasowy	25 993	21 735
Pozostałe kapitały	884	884
Zyski i straty aktuarialne	(37)	(32)
Zysk netto okresu przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	5 556	6 655
Wpływ wdrożenia MSSF 9	(9)	-
	32 387	29 242

10.2.8.4. Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym

	31/12/2018	31/12/2017
Grupa Unipetrol	1	3 000
Pozostałe	11	14
	12	3 014

	31/12/2018	31/12/2017
Stan na początek okresu	3 014	2 522
Udział w zysku netto, w tym:	48	518
<i>Grupa Unipetrol</i>	49	518
Udział w składnikach innych całkowitych dochodów	57	61
<i>kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń netto</i>	17	68
<i>różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą</i>	40	(7)
Zmiana struktury udziału niekontrolującego	(3 107)	2
Wyplacone i zadeklarowane dywidendy	-	(89)
	12	3 014

Skrócone informacje finansowe dotyczące GRUPY UNIPETROL

	31/12/2018	31/12/2017
Aktywa trwałe	7 787	6 104
Aktywa obrotowe	6 898	6 259
<i>środki pieniężne</i>	253	401
<i>pozostałe aktywa obrotowe</i>	6 645	5 858
Aktywa razem	14 685	12 363
Kapitał własny	9 810	8 121
Zobowiązania długoterminowe	605	393
Zobowiązania krótkoterminowe w tym:	4 270	3 849
<i>zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania</i>	3 786	3 383
<i>kredyty i pożyczki</i>	4	3
Zobowiązania razem	4 875	4 242
Pasywa razem	14 685	12 363
Dług netto	(249)	(398)

	2018	2017
Przychody ze sprzedaży	21 745	19 811
Koszt własny sprzedaży, w tym:	(20 527)	(17 832)
<i>amortyzacja</i>	(540)	(459)
Zysk brutto na sprzedaży	1 218	1 979
Koszty sprzedaży	(416)	(432)
Koszty ogólnego zarządu	(285)	(261)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto, w tym:	1 021	663
<i>odwrócenie/utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych</i>	741	(12)
<i>kary, grzywny i odszkodowania</i>	272	659
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	1	-
Zysk z działalności operacyjnej	1 539	1 949
Przychody i koszty finansowe netto	176	(229)
Zysk przed opodatkowaniem	1 715	1 720
Podatek dochodowy	(308)	(317)
Zysk netto	1 407	1 403
Składniki innych całkowitych dochodów	284	160
Całkowite dochody netto	1 691	1 563

W 2018 roku oraz w 2017 roku nie wystąpiły znaczące ograniczenia w jednostkach zależnych z istotnym udziałem niekontrolującym wynikające z umów kredytowych, wymogów regulacyjnych i innych ustaleń umownych, które ograniczałyby dostęp do aktywów oraz rozliczania zobowiązań Grupy.

10.2.8.5. Propozycja podziału zysku Jednostki Dominującej za 2018 roku

Uwzględniając sytuację płynnościową i realizację strategicznych celów finansowych, Zarząd PKN ORLEN rekomenduje przeznaczenie zysku netto PKN ORLEN za rok 2018 w kwocie 5 434 149 842,17 PLN w następujący sposób: kwotę 1 496 981 713,50 PLN przeznaczyć na wypłatę dywidendy (3,5 PLN na 1 akcję), zaś pozostałą kwotę, tj. 3 937 168 128,67 PLN na kapitał zapasowy. Zarząd PKN ORLEN proponuje dzień 22 lipca 2019 roku jako dzień dywidendy oraz 5 sierpnia 2019 roku jako termin wypłaty dywidendy. Rekomendacja Zarządu zostanie przedstawiona Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu PKN ORLEN, które podejmie ostateczną decyzję w tej kwestii.

10.2.8.6. Podział zysku Jednostki Dominującej za 2017 rok

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PKN ORLEN w dniu 26 czerwca 2018 roku podzieliło zysk netto PKN ORLEN za rok 2017 w kwocie 6 101 792 575,09 PLN w następujący sposób: kwotę 1 283 127 183 PLN przeznaczono na wypłatę dywidendy (3 PLN na 1 akcję), zaś pozostałą kwotę, tj. 4 818 665 392,09 PLN na kapitał zapasowy.

10.2.9. Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa i zobowiązania

Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	143	303	483	311	626	614
<i>forwardy walutowe</i>	143	303	209	225	352	528
<i>swapy towarowe</i>	-	-	274	86	274	86
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	16	-	39	123	55	123
<i>forwardy walutowe</i>	-	-	5	89	5	89
<i>swapy towarowe</i>	-	-	34	33	34	33
<i>swapy walutowo - procentowe</i>	11	-	-	1	11	1
<i>swapy procentowe</i>	5	-	-	-	5	-
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą	2	-	2	-	4	-
<i>swapy towarowe</i>	2	-	2	-	4	-
Instrumenty pochodne	161	303	524	434	685	737
Pozostałe aktywa finansowe	95	93	336	133	431	226
<i>należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych</i>	-	-	306	126	306	126
<i>aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody</i>	86	-	-	-	86	-
<i>aktywa finansowe dostępne do sprzedaży</i>	-	84	-	-	-	84
<i>korekta pozycji zabezpieczanej</i>	4	-	21	-	25	-
<i>pozostałe</i>	5	9	9	7	14	16

Pozostałe aktywa niefinansowe	243	237	-	-	243	237
<i>nieruchomości inwestycyjne</i>	108	104	-	-	108	104
<i>prawa wieczystego użytkowania gruntów</i>	115	115	-	-	115	115
<i>pozostałe</i>	20	18	-	-	20	18
Pozostałe aktywa	338	330	336	133	674	463

Instrumenty pochodne oraz pozostałe zobowiązania

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	-	-	105	141	105	141
<i>forwardy walutowe</i>	-	-	-	7	-	7
<i>swapy towarowe</i>	-	-	105	134	105	134
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	38	75	66	172	104	247
<i>forwardy walutowe</i>	-	-	18	100	18	100
<i>swapy towarowe</i>	-	-	21	72	21	72
<i>swapy procentowe</i>	38	56	-	-	38	56
<i>swapy walutowo - procentowe</i>	-	19	27	-	27	19
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą	4	-	22	-	26	-
<i>swapy towarowe</i>	4	-	22	-	26	-
Instrumenty pochodne	42	75	193	313	235	388
Pozostałe zobowiązania finansowe	357	302	79	125	436	427
<i>zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych</i>	-	-	67	125	67	125
<i>zobowiązania inwestycyjne</i>	102	108	-	-	102	108

leasing finansowy	193	166	-	-	193	166
korekta pozycji zabezpieczanej	3	-	1	-	4	-
zobowiązania do zwrotu wynagrodzenia	-	-	11	-	11	-
pozostałe*	59	28	-	-	59	28
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	9	9	11	195	20	204
przychody przyszłych okresów, w tym:	9	9	11	195	20	204
program lojalnościowy VITAY, karty przedpłacone	-	-	-	164	-	164
Pozostałe zobowiązania	366	311	90	320	456	631

*W 2018 roku pozycja pozostałe w pozostałych zobowiązaniach finansowych dotyczy głównie zobowiązań z tytułu darowizn w kwocie 21 mln PLN oraz gwarancji w kwocie 29 mln PLN.

10.2.9.1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Inwestycje w instrumenty kapitałowe, wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wartość godziwa składnika aktywów	Dywidendy ujęte w trakcie okresu sprawozdawczego, odnoszące się do inwestycji utrzymywanych na koniec okresu sprawozdawczego	Wskazanie przyczyny zastosowania danego wariantu prezentacji
Naftoport Sp. z o.o.	40	4	Instrumenty nabyte nieprzeznaczone do obrotu, bez wpływu reklasyfikacji zysków/strat na wynik finansowy
Bank Ochrony Środowiska S.A.	18	-	
Pieridae Energy Limited	27	-	
Wodkan S.A.	1	-	
	86	4	

10.2.10. Rezerwy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rezerwy

Rezerwy tworzy się w wysokości stanowiącej najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego.

Ryzyko środowiskowe

Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu kosztów rekultywacji skażonego środowiska gruntowo-wodnego lub eliminacji szkodliwych substancji w przypadku występowania prawnego lub zwyczajowo oczekiwanego obowiązku wykonania tych czynności. Wysokość rezerw podlega okresowej weryfikacji na podstawie ocen stopnia zanieczyszczenia. Zmiany rezerwy zwiększają lub zmniejszają w bieżącym okresie wartość składnika aktywów wywołującego obowiązek rekultywacji. W przypadku, gdy zmniejszenie rezerwy jest większe od wartości bilansowej składnika aktywów, kwotę tej nadwyżki ujmuje się w wyniku finansowym.

Nagrody jubileuszowe oraz świadczenia po okresie zatrudnienia

Zgodnie z obowiązującymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych wypłacanych po przepracowaniu określonej liczby lat oraz odpraw emerytalnych i rentowych wypłacanych w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość powyższych nagród i odpraw zależy od stażu pracy oraz wynagrodzenia pracownika.

Nagrody jubileuszowe zalicza się do innych długoterminowych świadczeń pracowniczych, natomiast odprawy emerytalne i rentowe zalicza się do programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Rezerwy są szacowane przez niezależnego aktuarusza i przeszacowywane w przypadku wystąpienia istotnych przesłanek mających wpływ na ich wysokość z uwzględnieniem m.in. rotacji zatrudnienia i planowanych zmian wynagrodzeń.

Zyski i straty aktuarialne od świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ujmuje się w składnikach innych całkowitych dochodów a od pozostałych świadczeń pracowniczych, ujmuje się w wyniku finansowym.

Emisje CO₂, certyfikaty energetyczne

Grupa tworzy rezerwę na szacowane koszty emisji CO₂ w okresie sprawozdawczym, która jest ujmowana w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty). Wartość rezerwy ustala się w oparciu o wartości posiadanych uprawnień z uwzględnieniem zasady FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło), a w przypadku niedoboru uprawnień na podstawie cen zakupu uprawnień określonych w zawartych kontraktach terminowych lub rynkowych notowań uprawnień do emisji na dzień sprawozdawczy.

Certyfikaty energetyczne są to prawa majątkowe do energii i świadectwa efektywności energetycznej. Grupa tworzy rezerwy na szacowaną ilość praw do energii i świadectw efektywności energetycznej do umorzenia w okresie sprawozdawczym, która jest ujmowana jako pomniejszenie przychodów ze sprzedaży energii lub jako koszty działalności podstawowej w przypadku zakupu energii elektrycznej na potrzeby własne.

Obowiązek przedłożenia certyfikatów energetycznych do umorzenia lub do uiszczenia opłaty zastępczej lub uzyskania oświadczenia wraz audytem efektywności energetycznej jest uregulowany na podstawie odrębnych przepisów.

Pozostałe rezerwy

Pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy na toczące się postępowania sądowe i tworzone są na bazie dostępnych informacji, w tym opinii niezależnych ekspertów. Grupa tworzy rezerwy w przypadku, gdy na koniec okresu sprawozdawczego na Grupie ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych, który można wiarygodnie oszacować i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

SZACUNKI

Tworzenie rezerw wymaga dokonania szacunków prawdopodobieństwa wpływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomicznych oraz określenia wysokości stanowiącej najbardziej wiarygodny szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązku obecnego na koniec okresu sprawozdawczego. Rezerwy są tworzone, gdy prawdopodobieństwo wpływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest większe niż 50%.

Rezerwy

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Środowiskowa	782	626	64	67	846	693
Nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	233	238	56	39	289	277
Emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne	-	-	784	376	784	376
Pozostałe	40	38	115	191	155	229
	1 055	902	1 019	673	2 074	1 575

Zmiana stanu rezerw

	Rezerwa środowiskowa	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	Emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne	Pozostałe	Razem
01/01/2018	693	277	376	229	1 575
Utworzenie	198	32	800	15	1 045
Odwrócenie	(4)	-	(4)	(30)	(38)
Wykorzystanie	(46)	(20)	(395)	(53)	(514)
Różnice kursowe	5	-	7	(6)	6
	846	289	784	155	2 074
01/01/2017	608	245	365	276	1 494
Utworzenie	134	49	378	19	580
Odwrócenie	(9)	-	(15)	(48)	(72)
Wykorzystanie	(36)	(16)	(343)	(18)	(413)
Różnice kursowe	(4)	(1)	(9)	-	(14)
	693	277	376	229	1 575

	2018	2017
Zmiana stanu rezerw zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	499	81
Wykorzystanie rezerwy na emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne z roku poprzedniego	395	336
Kapitalizacja rezerwy środowiskowej	(137)	(99)
Zyski i straty aktuarialne	(5)	(15)
Różnice kursowe	(16)	42
Zmiana stanu rezerw w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	736	345

10.2.10.1. Rezerwa środowiskowa

Grupa jest prawnie zobowiązana do usuwania zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego w obrębie zakładów produkcyjnych, stacji paliw, terminali paliw oraz baz magazynowych.

Grupa dokonała szacunków rezerwy na ryzyko środowiskowe związane z usunięciem zanieczyszczeń na podstawie analizy przygotowanej przez niezależnego eksperta lub własne analizy uwzględniającej przewidywane koszty remediacji. W zależności od rodzaju obiektu generującego zanieczyszczenia, wartość rezerwy jest szacowana poprzez uwzględnienie częstotliwości remediacji, skali zanieczyszczenia środowiska i osiągniętych efektów ekologicznych. Wycofanie z eksploatacji większości obiektów nastąpi w dalszej przyszłości, co skutkuje niepewnością w zakresie oceny szczegółowych wymagań, które będą musiały zostać spełnione w momencie ich usunięcia. Poziom niepewności jest obciążony potencjalną zmianą regulacji dotyczących m.in. ochrony środowiska i oczekiwań społecznych. Jednocześnie, istotnym czynnikiem jest postęp technologiczny, który będzie kształtował przyszłe koszty likwidacji.

Na etapie zagospodarowania i wydobywania złóż węglowodorów Grupa tworzy rezerwy na koszty likwidacji odwiertów i infrastruktury wspierającej.

Pozycja rezerwy środowiskowej dotyczy głównie spółek działających na terenie Polski, Czech i Kanady. W Republice Czeskiej, zobowiązania wynikające z zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego powstałe przed datą prywatyzacji poszczególnych jednostek spoczywają na państwie czeskim. W przypadku zanieczyszczeń, powstałych po tej dacie, obowiązek taki spoczywa na spółkach Grupy.

W Polsce rezerwa dyskontowana była głównie w oparciu o stopę wolną od ryzyka ustaloną na poziomie rentowności 10-letnich obligacji skarbowych i korygowana o wskaźnik 5-letniej inflacji. Na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku stopa ta wynosiła odpowiednio 0,35% i 0,86%. Spółki segmentu wydobywania w Kanadzie do aktualizacji rezerwy środowiskowej zastosowały nominalną stopę dyskonta na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 2,15% i 2,20%.

10.2.10.2. Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych

	NOTA	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
		31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Stan na początek okresu		145	137	132	108	277	245
Koszty bieżącego zatrudnienia		14	7	6	5	20	12
Koszty odsetek		4	4	4	4	8	8
Zyski i straty aktuarialne, powstałe na skutek zmian założeń:		9	14	5	15	14	29
<i>demograficznych</i>		-	7	1	4	1	11
<i>finansowych</i>		7	6	4	5	11	11
<i>pozostałych</i>		2	1	-	6	2	7
Koszty przeszłego zatrudnienia		(13)	-	3	(1)	(10)	(1)
Płatności w ramach programu		(14)	(17)	(7)	(3)	(21)	(20)
Pozostałe		(1)	-	2	4	1	4
	10.2.10	144	145	145	132	289	277

Wartość księgowa zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku jest równa wartości bieżącej.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych w podziale na pracowników aktywnych i emerytów

	Pracownicy aktywni		Emeryci		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Polska	196	205	56	38	252	243
Czechy	19	17	-	-	19	17
Litwa, Łotwa, Estonia	18	17	-	-	18	17
	233	239	56	38	289	277

	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych w podziale na obszary geograficzne						
Polska	139	140	114	104	253	244
Czechy	5	5	14	12	19	17
Litwa, Łotwa, Estonia	-	-	17	16	17	16
	144	145	145	132	289	277
Analiza zapadalności świadczeń pracowniczych						
do 1 roku	32	19	24	20	56	39
powyżej 1 do 5 lat	50	54	26	19	76	73
powyżej 5 lat	62	72	95	93	157	165
	144	145	145	132	289	277

Średni ważony okres obowiązywania zobowiązania dla świadczeń po okresie zatrudnienia w 2018 roku i w 2017 roku wyniósł odpowiednio: Polska 8 oraz 8 lat, Czechy 9 oraz 8 lat i Litwa, Łotwa, Estonia 14 oraz 12 lat.

W 2018 roku wartość rezerwy na świadczenia pracownicze zmieniła się w efekcie aktualizacji założeń, w głównej mierze w zakresie stopy dyskonta i przewidywanej inflacji oraz zmiany wskaźnika planowanego wzrostu wynagrodzeń. Rezerwa na

świadczenia pracownicze oszacowana na bazie założeń z roku 2017 byłaby niższa o (15) mln PLN.

Analiza wrażliwości na zmiany założeń aktuarialnych

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa przyjęła następujące założenia aktuarialne, które miały wpływ na wysokość rezerw aktuarialnych dla podmiotów polskich: stopa dyskonta: 3,1%, przewidywana inflacja: 3,2% w roku 2019, 2,9% w roku 2020, 2,5% w latach kolejnych, wskaźnik wzrostu wynagrodzeń: 5% w roku 2019 oraz 3% w latach kolejnych. Dla podmiotów zagranicznych główny wpływ miała wysokość stóp dyskonta od 1,2% do 2%.

Grupa przeanalizowała wpływ zmiany założeń finansowych, demograficznych i ustaliła że efekty zmian wskaźników: wzrostu wynagrodzeń o +/- 0,5 p.p. , stopy dyskonta finansowego o +/- 0,5 p.p. oraz wskaźnika rotacji pracowników o +/- 0,5 p.p. na terenie Polski, Czech oraz Litwy, Łotwy i Estonii są nie wyższe niż 4 mln PLN. W związku z tym Grupa odstąpiła od szczegółowej prezentacji.

Grupa realizuje płatności świadczeń pracowniczych z bieżących środków. Na dzień 31 grudnia 2018 roku w Grupie nie funkcjonowały programy finansowania i nie odprowadzano składek na finansowanie zobowiązań.

10.2.10.3. Rezerwa na emisje CO₂, certyfikaty energetyczne

Rezerwa na emisje CO₂ i certyfikaty energetyczne obejmuje głównie utworzenie rezerwy na szacowane w okresie sprawozdawczym koszty emisji CO₂. Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość rezerwy z tego tytułu wyniosła odpowiednio 728 mln PLN oraz 364 mln PLN.

10.2.10.4. Pozostałe rezerwy

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy na ryzyka niekorzystnych rozstrzygnięć toczących się procesów administracyjnych lub sądowych w kwocie odpowiednio 95 mln PLN oraz 164 mln PLN.

Noty objaśniające do instrumentów finansowych oraz ryzyka finansowego

10.3. Noty objaśniające do instrumentów finansowych oraz ryzyka finansowego

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Instrumenty finansowe

Wycena aktywów i zobowiązań finansowych

W momencie początkowego ujęcia Grupa wycenia składnik aktywów lub zobowiązań finansowych niekwalifikowanych jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (tj. przeznaczone do obrotu) według wartości godziwej powiększonej, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych. Grupa nie klasyfikuje instrumentów jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu, tj. nie stosuje opcji wartości godziwej.

Na koniec okresu sprawozdawczego Grupa wycenia składnik aktywów lub zobowiązań finansowych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu spłaty należności lub uregulowania zobowiązania nie jest długi.

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w odniesieniu do których Grupa stosuje uproszczenia, są wyceniane w momencie początkowego ujęcia w kwocie wymaganej zapłaty, a w okresie późniejszym, w tym na koniec okresu sprawozdawczego w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o oczekiwaną stratę kredytową.

Zobowiązania finansowe, w odniesieniu do których Grupa stosuje uproszczenia, wyceniane są w momencie początkowego ujęcia i w okresie późniejszym, w tym na koniec okresu sprawozdawczego, w kwocie wymaganej zapłaty.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są odnoszone w zysk lub stratę okresu sprawozdawczego.

Rachunkowość zabezpieczeń

Instrumenty pochodne, wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, od których oczekuje się, że ich wartość godziwa lub wynikające z nich przepływy pieniężne skompensują zmiany wartości godziwej lub przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej ujmuje się zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej lub przepływów pieniężnych. W Grupie występują dwa rodzaje powiązań zabezpieczających: zabezpieczenie przepływów pieniężnych oraz zabezpieczenie wartości godziwej.

Grupa ocenia efektywność zabezpieczenia przepływów pieniężnych zarówno w momencie ustanowienia zabezpieczenia jak i w okresach późniejszych, co najmniej na koniec okresu sprawozdawczego. W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, Grupa ujmuje w innych całkowitych dochodach część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, natomiast nieefektywną część ujmuje w wyniku finansowym.

Dodatkowo (w przypadku zabezpieczenia ryzyka walutowego – element ryzyka kursu spot), w ramach kapitału w oddzielnej pozycji Grupa ujmuje zmianę wartości godziwej z tytułu elementu terminowego.

Do oceny efektywności zabezpieczenia Grupa wykorzystuje metody statystyczne, w tym w szczególności analizę regresji oraz metodę bezpośredniej kompensaty.

Weryfikacja spełnienia warunków w zakresie efektywności powiązania dokonywana jest na bazie prospektywnej, w oparciu o analizę jakościową. Jeśli to konieczne, Grupa wykorzystuje analizę ilościową (metoda regresji liniowej) w celu potwierdzenia istnienia ekonomicznego powiązania pomiędzy instrumentem zabezpieczającym i pozycją zabezpieczaną.

W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej, Grupa ujmuje zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego w wyniku finansowym, oraz koryguje wartość księgową pozycji zabezpieczanej o zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka i ujmuje je w wyniku finansowym (w tej samej pozycji, w której są ujmowane zabezpieczające instrumenty pochodne).

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach, przenosi się do zysku lub straty okresu sprawozdawczego w tym samym okresie albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę. Jednakże, jeśli Grupa oczekuje, że całość lub część strat ujętych w innych całkowitych dochodach nie będzie odzyskana w przyszłych okresach ujmuje w zysku lub stracie kwotę, co do której oczekuje się, że nie będzie odzyskana. Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego,

albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, Grupa wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i włącza je do początkowego kosztu nabycia lub do innej wartości księgowej składnika aktywów lub zobowiązania w chwili pojawienia się pozycji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem przychodów ze sprzedaży wyrobów, towarów, materiałów lub usług, Grupa wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i koryguje powyższe przychody. W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej, skumulowana korekta wyceny pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka jest przenoszona do wyniku finansowego w momencie, gdy realizacja pozycji zabezpieczanej ma wpływ na wynik. Instrumenty pochodne wykazywane są jako aktywa, w przypadku gdy ich wycena jest dodatnia oraz jako zobowiązania, w przypadku wyceny ujemnej.

Ustalanie wartości godziwej

Grupa wykorzystuje w maksymalnym stopniu obserwowalne dane wejściowe i w minimalnym stopniu uwzględnia nieobserwowalne dane wejściowe aby oszacować wartość godziwą czyli cenę, która zostałaby osiągnięta w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach przeniesienia zobowiązania lub instrumentu kapitałowego między uczestnikami rynku na dzień wyceny i w aktualnych warunkach rynkowych.

Grupa wycenia instrumenty pochodne w wartości godziwej przy zastosowaniu modeli wyceny instrumentów finansowych, wykorzystując ogólnie dostępne kursy walutowe, stopy procentowe, krzywe forward i zmienności dla walut i towarów pochodzące z aktywnych rynków.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a transakcyjną.

Terminowych kursów wymiany walut nie modeluje się jako osobnego czynnika ryzyka, ale wyprowadza z kursu spot i odpowiedniej terminowej stopy procentowej dla waluty obcej w stosunku do PLN.

PROFESJONALNY OSĄD

Instrumenty finansowe

Zarząd dokonuje osądu w zakresie klasyfikacji instrumentów finansowych, oceny charakteru i zakresu ryzyka związanego z instrumentami finansowymi oraz zastosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Instrumenty finansowe klasyfikuje się do poszczególnych kategorii w zależności od celu ich nabycia oraz charakteru nabywanych walorów.

10.3.1. Kategorie i klasy instrumentów finansowych

Klasy instrumentów finansowych	Kategorie instrumentów finansowych			31/12/2018	31/12/2017
	MSSF 9	MSR 39	NOTA		
AKTYWA					
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Dostępne do sprzedaży	10.2.9.1	86	84
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	10.2.9	55	123
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Instrumenty finansowe zabezpieczające	10.2.9	626	614

Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	10.2.9	4	-
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności		13 964	15 023
Dostawy i usługi	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	10.2.6.2	9 299	8 476
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności		4 192	6 244
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	10.2.9	306	126
Korekta pozycji zabezpieczanej	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-	10.2.9	25	-
Pozostałe	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	10.2.6.2, 10.2.9	142	177
				14 735	15 844

ZOBOWIĄZANIA

Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	10.2.9	104	247
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Instrumenty finansowe zabezpieczające	10.2.9	105	141
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	10.2.9	26	-
Leasing finansowy	Wyłączone z zakresu MSSF 9	Wyłączone z zakresu MSR 39	10.2.6.4, 10.2.9	229	198
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		18 697	16 889
Kredyty	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10.2.7.1.1	2 263	48

Obligacje	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10.2.7.1.2	7 528	6 957
Dostawy i usługi	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10.2.6.4	7 275	7 901
Zobowiązania do zwrotu wynagrodzenia	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10.2.9	11	-
Zobowiązania inwestycyjne	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10.2.6.4, 10.2.9	1 169	1 543
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10.2.9	67	125
Korekta pozycji zabezpieczanej	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-	10.2.9	4	-
Pozostałe	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10.2.6.4, 10.2.9	380	315
				19 161	17 475

10.3.2. Pozycje dochodów, kosztów, zysków lub strat

	Kategorie instrumentów finansowych			2018	2017
	MSSF 9	MSR 39	NOTA		
Przychody finansowe z tytułu odsetek				39	50
<i>od aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie</i>	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	10.1.11.1	39	50
Koszty finansowe z tytułu odsetek				(204)	(205)
<i>od zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie</i>	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	10.1.11.2	(195)	(197)
<i>od leasingu</i>	Wylączone z zakresu MSSF 9	Wylączone z zakresu MSR 39		(9)	(8)

(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-	10.1.12	(17)	-
Utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących należności	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności		-	8
pozostałe przychody/koszty operacyjne	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	10.1.9, 10.1.10	-	7
przychody/koszty finansowe	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	10.1.11.1, 10.1.11.2	-	1
Zyski/(Straty) z tytułu instrumentów finansowych				94	344
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności		470	(1 081)
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		(823)	1 726
	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		426	(305)
	Instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne (część nieefektywna)	Instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne (część nieefektywna)		(7)	-
	Instrumenty finansowe zabezpieczające (rozliczenie kosztów zabezpieczenia)	-		24	-
	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Dostępne do sprzedaży		4	4
Pozostałe przychody i koszty finansowe	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		(16)	(1)
				(104)	196

pozostałe, niepodlegające MSSF 7				(11)	(129)
Dyskontowanie rezerw				(8)	(10)
Odsetki od zobowiązań podatkowych				(3)	(119)

W 2018 roku zyski/(straty) z tytułu inwestycji w instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez Inne całkowite dochody wyniosły (23) mln PLN.

10.3.3. Ustalanie wartości godziwej

31/12/2018

				Hierarchia wartości godziwej	
	NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	10.2.9.1	86	86	46	40
Instrumenty pochodne	10.2.9	685	685	-	685
		771	771	46	725
Zobowiązania finansowe					
Kredyty	10.2.7.1.1	2 263	2 263	-	2 263
Obligacje	10.2.7.1.2	7 528	7 788	7 788	-
Leasing finansowy	10.2.6.4, 10.2.9	229	236	-	236
Instrumenty pochodne	10.2.9	235	235	-	235
		10 255	10 522	7 788	2 734

				Hierarchia wartości godziwej	
	NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe					
Akcje notowane		43	43	43	-
Instrumenty pochodne	10.2.9	737	737	-	737
		780	780	43	737
Zobowiązania finansowe					
Kredyty	10.2.7.1.1	48	48	-	48
Obligacje	10.2.7.1.2	6 957	7 361	7 361	-
Leasing finansowy	10.2.6.4, 10.2.9	198	207	-	207
Instrumenty pochodne	10.2.9	388	388	-	388
		7 591	8 004	7 361	643

Dla pozostałych klas aktywów i zobowiązań finansowych wartość godziwa odpowiada ich wartości księgowej.

10.3.3.1. Metody wyceny do wartości godziwej (hierarchia wartości godziwej)

Zobowiązania finansowe z tytułu kredytów, obligacji, leasingu finansowego oraz zobowiązania i należności z tytułu pożyczek wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Stopy dyskontowe ustalane są na podstawie rynkowych stóp na bazie kwotowań 1–miesięcznych, 3–miesięcznych i 6–miesięcznych powiększonych o marże właściwe dla poszczególnych instrumentów finansowych.

W pozycji aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujęto udziały i akcje notowane/nienotowane nieprzeznaczone do obrotu. W 2017 roku zgodnie z MSR 39 aktywa te zaklasyfikowane były jako dostępne do sprzedaży i wyceniane według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

W okresie sprawozdawczym i w okresie porównawczym w Grupie nie wystąpiły przesunięcia pomiędzy Poziomami 1 i 2 hierarchii wartości godziwej.

10.3.4. Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa ORLEN stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej.

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych dotyczy:

- Terminowych transakcji sprzedaży i zakupu walut zabezpieczających działalność operacyjną.
- Zabezpieczenia zmiany marż na sprzedawanych produktach rafineryjnych i petrochemicznych.
- Zabezpieczenia okresowego zwiększenia zapasów operacyjnych.
- Zabezpieczenia niedopasowania czasowego wynikającego z zakupu ropy naftowej oraz sprzedaży produktów rafineryjnych.

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej dotyczy:

- Zabezpieczenia sprzedaży asfaltów i paliwa lotniczego po cenie stałej. Obecnie źródłami nieefektywności w przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń dla ryzyka walutowego jest różnica pomiędzy terminem zapadalności dla

instrumentu zabezpieczającego, przypadającego na ostatnie dni robocze miesiąca M-1 a terminem zapadalności pozycji zabezpieczanej, gdzie przychody ze sprzedaży produktów petrochemicznych realizowane są w pierwszych kolejnych dniach danego miesiąca M.

Natomiast w przypadku ryzyka towarowego źródła nieefektywności wynikają z wyznaczonych na pozycję zabezpieczaną komponentów ryzyka, będących elementem składowym uprawdopodobnionego planowanego przyszłego zakupu ropy a instrumentami zabezpieczającymi opartymi wyłącznie o indeksy towarowe sprzedawanych produktów rafineryjnych bądź zakupowanej ropy naftowej.

Źródłami nieefektywności zarówno dla powiązań zabezpieczających ryzyko walutowe i ryzyko towarowe było utworzenie nowych powiązań zabezpieczających od 1 stycznia 2018 roku. Część instrumentów w związku z tym w momencie utworzenia powiązań posiadała już wycenę, co generuje źródła nieefektywności.

Dla kursu USD/PLN występuje częściowo naturalny hedging, gdyż przychody ze sprzedaży produktów uzależnionych od kursu USD są równoważone przez koszty zakupu ropy w tej samej walucie. Z uwagi na fakt posiadania przez PKN ORLEN długiej pozycji w EUR oraz utrzymujące się na stosunkowo niskim poziomie stopy procentowe dla EUR (w porównaniu do stóp w PLN) uznano, iż zasadne jest dążenie do sytuacji, w której Spółka posiada zobowiązania dłużne w walucie obcej (przewalutowaniu długu z PLN na dług w EUR poprzez wykonanie transakcji CCS).

Informacja o instrumentach zabezpieczających – struktura terminowa zapadalności

Rodzaj ryzyka/typ instrumentu	Jednostka miary	do 1 roku	powyżej 1 do 3 lat	powyżej 3 do 5 lat
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych				
Ryzyko walutowe				
Forwardy walutowe - zabezpieczenie pozycji długiej (kupno)				
Nominał	EUR	600 000 000	830 000 000	455 000 000
Średni kurs EUR/CZK		26,57	26,83	27,28
Nominał	USD	21 237 178	12 992 248	-
Średni kurs USD/PLN		3,57	3,56	-
Forwardy walutowe - zabezpieczenie pozycji krótkiej (sprzedaż)				
Nominał	USD	1 205 565	-	-
Średni kurs USD/CZK		22,68	-	-
Nominał	EUR	495 000 000	600 000 000	-
Średni kurs EUR/PLN		4,64	4,57	-
Ryzyko towarowe				
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych przychodów (sprzedaż)				
Benzyna				
Wolumen	MT	15 000	-	-

Średnia cena		725,76	-	-
Olej napędowy				
Wolumen	MT	27 100	-	-
Średnia cena		661,70	-	-
Ropa naftowa				
Wolumen	BBL	8 148 400	-	-
Średnia cena		61,40	-	-
Swap towarowy - zapasy (kupno)				
Ropa naftowa				
Wolumen		3 813 200	-	-
Średnia cena		59,98	-	-
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych kosztów wytworzenia (kupno)				
Ropa naftowa				
Wolumen	BBL	996 000	-	-
Średnia cena		54,89	-	-
Zabezpieczenie wartości godziwej				
Ryzyko towarowe				
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych przychodów (kupno)				
Olej opałowy				
Wolumen	MT	47 812	43 793	-
Średnia cena		300,47	260,85	-
Olej napędowy				
Wolumen	MT	411	-	-
Średnia cena		625,54	-	-
Ropa naftowa				

Wolumen	BBL	181 250	72 040	-
Średnia cena		59,76	57,09	-
Jet				
Wolumen	MT	46 000	-	-
Średnia cena		656,31	-	-
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych przychodów (sprzedaż)				
Olej napędowy				
Wolumen	MT	4 371	4 379	-
Średnia cena		571,57	580,91	-

Planowana data realizacji zabezpieczonego przepływu pieniężnego i wartości godziwej, która zostanie ujęta w zysku lub stracie

	31/12/2018	31/12/2017
Ekspozycja walutowa operacyjna	2019-2022	2018-2020
Ekspozycja na ryzyko towarowe	2018-2020	2018-2019

Skutki rachunkowości zabezpieczeń dla sytuacji finansowej i wyników

Typ powiązania/rodzaj ryzyka/typ instrumentu	Kupno (K)/Sprzedaż (S)	Strategie zabezpieczające w ramach zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Jednostka miary	Nominał/wolumen	Aktywa	Zobowiązania	Zmiany wartości godziwej (jako podstawa do ustalenia części nieefektywnej w danym okresie)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych							
Ryzyko walutowe							
FX_EUR.PLN	S	sprzedaż produktów denominowanych/indeksowanych w walutach obcych	EUR	1 095 000 000	203	-	(112)
FX_EUR.CZK	S		EUR	1 885 000 000	144	-	(70)
FX_USD.PLN	K		USD	34 229 425	5	-	13
FX_USD.CZK	K		USD	1 205 565	-	-	-
					352	-	(169)
Ryzyko towarowe							
Ropa naftowa	S	niedopasowanie czasowe na zakupach ropy	BBL	8 148 400	243	-	299
Ropa naftowa	K		BBL	4 809 200	3	105	(141)
Benzyna	S	zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	15 000	12	-	17
Benzyna	K	zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	-	-	-	(5)
Olej napędowy	K	zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	-	-	-	(3)
Olej napędowy	S	zabezpieczenie marży crack, zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	27 100	16	-	50
					274	105	217
					626	105	48
Zabezpieczenie wartości godziwej							
Ryzyko towarowe							
Ropa naftowa	K	sprzedaż asfaltu w cenie stałej	BBL	253 290	-	4	(4)
Olej opałowy	K	sprzedaż asfaltu w cenie stałej	MT	91 605	2	8	(6)
Olej napędowy	S	sprzedaż asfaltu w cenie stałej	MT	9 161	2	-	2
Jet	K	sprzedaż paliwa lotniczego w cenie stałej	MT	46 000	-	14	(14)
					4	26	(22)
					630	131	26

Wartość bilansowa została ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa i zobowiązania

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Rodzaj ryzyka/typ pozycji	Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej (jako podstawa do ustalenia części nieefektywnej w danym okresie - pozycja pozabilansowa)	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń (wartość brutto) dla powiązań pozostających w rachunkowości zabezpieczeń
Ryzyko walutowe (EUR)		
Przyszłe przychody ze sprzedaży	172	316
Ryzyko walutowe (USD)		
Przyszłe koszty wytworzenia	(4)	5
	168	321
Ryzyko towarowe		
Zapasy	102	(98)
Przyszłe przychody ze sprzedaży	(265)	257
	(163)	159
	5	480

Zabezpieczenie wartości godziwej

Rodzaj ryzyka/typ pozycji	Skumulowana wartość korekty bilansowej z tytułu wartości godziwej		Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w której została ujęta wartość bilansowa	Zmiany wartości godziwej (jako podstawa do ustalenia części nieefektywnej w danym okresie)	Różnica między zyskiem lub stratą z tytułu zabezpieczenia na instrumencie zabezpieczającym oraz pozycją zabezpieczaną
	Aktywa	Zobowiązania			
Ryzyko towarowe					
Przyszłe przychody ze sprzedaży	25	4	Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa i zobowiązania	(22)	(1)

Wpływ rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych na sprawozdanie z zysków lub strat oraz inne całkowite dochody

Rodzaj ryzyka/typ pozycji	Zyski lub straty z tytułu zabezpieczenia dla okresu sprawozdawczego ujęte w innych całkowitych dochodach	Nieefektywność zabezpieczenia ujęta w wyniku finansowym w okresie	Pozycja w sprawozdaniu, gdzie została ujęta wycena nieefektywności zabezpieczenia	Kwota przeklasyfikowana z innych całkowitych dochodów do wyniku finansowego jako korekta z tytułu przeklasyfikowania, ze względu na:	
				Realizację pozycji zabezpieczanej w okresie (powiązania kontynuowane)	Pozycja w wyniku finansowym, która zawiera korektę z tytułu przeklasyfikowania
Ryzyko walutowe (EUR/PLN)					
forwardy walutowe	(281)	-		(179)	Przychody ze sprzedaży
forwardy walutowe	98	-		(15)	Pozostałe przychody/koszty operacyjne
Ryzyko walutowe (USD/PLN)					
forwardy walutowe	12	-		1	Koszty wytworzenia (operacyjne)
	(171)	-		(193)	
Ryzyko towarowe					
Swapy towarowe	108	2	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(67)	Zapasy
Swapy towarowe	(20)	(8)	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(22)	Koszty wytworzenia (operacyjne)
Swapy towarowe	133	4	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	269	Przychody ze sprzedaży
	221	(2)		180	
	50	(2)		(13)	

Uzgodnienie kapitału z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w podziale na			
	Część efektywna zmiany wartości godziwej	Część efektywna z tytułu rozliczenia instrumentów	Koszt zabezpieczenia	Razem
			związany z wystąpieniem transakcji	
Ryzyko walutowe				
01/01/2018	519	-	-	519
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(198)	6	32	(160)
Wpływ wyceny transakcji zabezpieczających (część skuteczna)	(5)	-	34	29
Reklasyfikacja do wyniku finansowego w związku z realizacją pozycji zabezpieczanej	(193)	-	-	(193)
Instrumenty do rozliczenia	-	6	(2)	4
31/12/2018	321	6	32	359
Ryzyko towarowe				
01/01/2018	(51)	-	-	(51)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	210	-	-	210
Wpływ wyceny transakcji zabezpieczających (część skuteczna)	50	-	n/d	50
Reklasyfikacja do wyniku finansowego w związku z realizacją pozycji zabezpieczanej	180	-	n/d	180
Rozliczenie części nieefektywnej	(20)	-	-	(20)
31/12/2018	159	-	-	159
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń brutto 01/01/2018	468	-	-	468

<i>Podatek odroczony od rozliczenia i wyceny instrumentów zabezpieczających</i>	(90)	-	-	(90)
<i>Rozliczenie części nieefektywnej</i>	(47)	-	-	(47)
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń netto 01/01/2018	331	-	-	331
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń brutto 31/12/2018	480	6	32	518
<i>Podatek odroczony od rozliczenia i wyceny instrumentów zabezpieczających</i>	(86)	(1)	(6)	(93)
<i>Rozliczenie części nieefektywnej</i>	(64)	-	-	(64)
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń netto 31/12/2018	330	5	26	361

10.3.5. Identyfikacja ryzyka

Zarządzanie ryzykiem skupia się głównie na nieprzewidywalności rynków i ma na celu ograniczenie wpływu zmienności na wyniki finansowe Grupy.

Rodzaj ryzyka		Ekspozycja	Pomiar ryzyka	Zarządzanie/Zabezpieczenie
RYZIKO RYNKOWE	Towarowe	<ul style="list-style-type: none"> ● Ryzyko zmian marż na sprzedawanych produktach rafineryjnych i petrochemicznych oraz zmian wysokości dyferencjału Brent. ● Ryzyko zmian cen ropy naftowej i produktów związane z niedopasowaniem czasowym. ● Ryzyko zmian cen uprawnień do emisji CO₂. ● Ryzyko zmian cen ropy naftowej i produktów 	W oparciu o planowane przepływy pieniężne.	Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym oraz strategię zabezpieczające, które określają zasady pomiaru poszczególnych ekspozycji, parametry i horyzont czasowy zabezpieczania danego ryzyka oraz stosowane instrumenty zabezpieczające.

		<p>rafineryjnych związane z obowiązkiem utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy i paliw.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ryzyko wynikające z uprawdopodobnionych zobowiązań i należności obejmujące zapewnienie wybranym odbiorcom formuł cenowych opartych na cenie stałej w czasie. 		
	Zmian kursów walutowych	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiczna ekspozycja walutowa wynikająca z wpływów pomniejszonych o wydatki indeksowane do lub denominowane w walucie innej niż waluta funkcjonalna. • Ekspozycja walutowa wynikająca z inwestycji bądź uprawdopodobnionych zobowiązań i należności w walutach obcych. • Bilansowa ekspozycja walutowa wynikająca z denominowanych w walutach obcych aktywów i pasywów. 	W oparciu o planowane przepływy pieniężne. W oparciu o analizy pozycji bilansowych.	<p>przepływów pieniężnych. Ustalając wycenę rynkową instrumentów, Grupa korzysta z własnych systemów ewidencji i wyceny instrumentów pochodnych jak również polega na informacjach uzyskanych z wiodących na danym rynku banków oraz firm brokerskich lub serwisów informacyjnych. Transakcje zawierane są wyłącznie z wiarygodnymi partnerami, dopuszczonymi do udziału w transakcjach w wyniku zastosowania odpowiednich procedur i podpisania odpowiedniej dokumentacji.</p> <p>Polityka zarządzania płynnością, która określa zasady raportowania i konsolidacji płynności PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN. Grupa prowadzi politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje zróżnicowane narzędzia dla efektywnego zarządzania płynnością.</p>
	Zmian stóp procentowych	Ekspozycja wynikająca z posiadanych aktywów oraz pasywów, dla których przychody oraz koszty odsetkowe uzależnione są od zmiennych stóp procentowych.	W oparciu o udział w całości zadłużenia brutto pozycji, dla których koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.	
Płynności		Ryzyko nieprzewidzianego niedoboru środków pieniężnych lub braku dostępu do źródeł finansowania zarówno w horyzoncie krótko jak i długoterminowym, prowadzące do przejściowej lub trwałej utraty zdolności do regulowania zobowiązań finansowych lub konieczności pozyskania finansowania na mniej korzystnych warunkach.	W oparciu o planowane przepływy pieniężne w horyzoncie krótko i długoterminowym.	

<p>Utraty środków pieniężnych i lokat</p>	<p>Ryzyko upadłości banków krajowych lub zagranicznych, na rachunkach których są przetrzymywane lub w których lokowane są środki pieniężne.</p>	<p>Regularny przegląd wiarygodności kredytowej banków i wyznaczania limitów koncentracji środków.</p>	<p>Zarządzanie w oparciu o zasady zarządzania nadwyżkami pieniężnymi, które określają możliwości przyznawania limitów dla poszczególnych banków ustalanych na podstawie m.in. ratingów oraz danych sprawozdawczych. Współpraca głównie z bankami kredytującymi.</p>
<p>Kredytowe</p>	<p>Ryzyko nieuregulowania przez kontrahentów należności za dostarczone produkty i usługi związane z wiarygodnością kredytową klientów, z którymi zawierane są transakcje handlowe.</p>	<p>Analiza wiarygodności i wypłacalności kontrahentów.</p>	<p>Zarządzanie w oparciu o przyjęte procedury i politykę w zakresie zarządzania kredytem kupieckim i windykacją, w tym wyznaczania limitów i ustanawiania zabezpieczeń.</p>

Strategie zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń	Komponent	Rodzaj powiązania
Sprzedaż asfaltu w cenie stałej	Komponent ryzyka Brent, będący elementem składowym bezwarunkowego i wiążącego zobowiązania komercyjnego z zawartej transakcji sprzedaży w cenie stałej.	zabezpieczenie wartości godziwej
Sprzedaż paliwa lotniczego w cenie stałej	Komponent ryzyka Jet Fuel, będący elementem składowym bezwarunkowego i wiążącego zobowiązania komercyjnego z zawartej transakcji sprzedaży w cenie stałej.	zabezpieczenie wartości godziwej
Sprzedaż asfaltu w cenie stałej	Komponent ryzyka Fuel Oil, będący elementem składowym bezwarunkowego i wiążącego zobowiązania komercyjnego z zawartej transakcji sprzedaży w cenie stałej.	zabezpieczenie wartości godziwej
Niedopasowanie czasowe na zakupach ropy, która jest zabezpieczana do planowanego okresu przerobu ropy i sprzedaży produktów oraz z tytułu zapasów ponadnormatywnych	Komponent ryzyka Brent, będący elementem przyszłego zakupu ropy; pozycja identyfikowana na podstawie dostaw ropy z miesiąca realizacji/dostawy transakcji zabezpieczającej według kolejności ich otrzymania.	zabezpieczenie przepływów pieniężnych
	Komponent ryzyka Brent, będący elementem składowym sprzedaży oleju napędowego; pozycja identyfikowana na podstawie faktur sprzedażowych wystawionych w miesiącu realizacji/dostawy transakcji zabezpieczającej według kolejności ich wystawienia.	
Zapasy ponadnormatywne	Komponent ryzyka Brent DTd, będący elementem przyszłego zakupu ropy; pozycja identyfikowana na podstawie dostaw ropy z miesiąca realizacji/dostawy transakcji zabezpieczającej według kolejności ich otrzymania.	zabezpieczenie przepływów pieniężnych
Zapasy ponadnormatywne oraz marża crack	Komponent ryzyka EBOB/ULSD, będący elementem składowym sprzedaży benzyny/oleju napędowego; pozycja identyfikowana na podstawie faktur sprzedażowych wystawionych w miesiącu realizacji/dostawy transakcji zabezpieczającej według kolejności ich wystawienia.	
Sprzedaż produktów denominowanych /indeksowanych w walutach obcych	Faktury dotyczące sprzedaży denominowanej w walucie obcej lub indeksowanej do kursu waluty obcej wystawione w dniu zapadalności transakcji Forward i dniach kolejnych według kolejności ich wystawienia; wartość nominalna w walucie obcej do wysokości wartości nominalnej instrumentu zabezpieczającego w walucie obcej.	zabezpieczenie przepływów pieniężnych
	Dostawy za zakupy denominowane w walucie obcej lub indeksowane do kursu waluty obcej otrzymane w dniu zapadalności transakcji Forward i dniach kolejnych według kolejności ich dostarczenia; wartość nominalna w walucie obcej do wysokości wartości nominalnej instrumentu zabezpieczającego w walucie obcej.	

Grupa ORLEN stosuje spójne zasady zabezpieczania ryzyka finansowego w oparciu o politykę i strategie zarządzania ryzykiem rynkowym pod nadzorem Komitetu Ryzyka Finansowego, Zarządu i Rady Nadzorczej PKN ORLEN.

Standardowe zabezpieczanie walutowej ekspozycji ekonomicznej odbywa się w sposób rolowany i powtarzalny obejmując standardowo okres kolejnych 12 miesięcy.

Dopuszcza się oportunistyczne zabezpieczanie walutowej ekspozycji ekonomicznej w EUR (z uwagi na jej stabilność i

przewidywalność) na okresy maksymalnie do 48 miesięcy.

Dedykowana strategia zabezpieczająca wyznacza optymalne poziomy zabezpieczenia dla standardowego okresu oraz dopuszczalne odchylenia.

W przypadku ryzyka towarowego poziom zabezpieczenia poszczególnych ekspozycji jest zgodny z rekomendacjami dla poszczególnych spółek zaakceptowanymi przez Komitet Ryzyka Finansowego.

Ekspozycja na ryzyko cen towarów związana z niedopasowaniem czasowym na nienormatywnych zapasach operacyjnych jest zabezpieczana na 100% wolumenu zapasów narażonego na przedmiotowe ryzyko.

Ekspozycja na ryzyko cen towarów związana z niedopasowaniem czasowym na zakupach ropy jest zabezpieczana na wolumenie odpowiadającym 90% wolumenu kupowanej ropy narażonej na przedmiotowe ryzyko.

Ekspozycja z tytułu marży rafinerijnej jest zabezpieczana oportunistycznie. Zgodnie z przyjętymi w tym zakresie strategiami, marża rafinerijna zabezpieczana jest w horyzoncie do 12 miesięcy w przód na wolumenie planowanej produkcji nieprzekraczającym 30% w PKN ORLEN, 50% w Unipetrolu oraz w ORLEN Lietuva.

Wszystkie transakcje zabezpieczające ekspozycję towarową i walutową w Unipetrol i ORLEN Lietuva są wykonywane na bilansie PKN a następnie przenoszone na Spółki na zasadzie transakcji wewnątrzgrupowych.

10.3.5.1. Ryzyko towarowe

Wpływ instrumentów zabezpieczających ryzyko towarowe na sprawozdanie finansowe Grupy

Rodzaj zabezpieczonego surowca/produktu	Jednostka miary	31/12/2018	31/12/2017
Ropa naftowa	bbbl	13 775 890	13 273 000
Olej opałowy	t	91 605	625 616
Gaz	gj	-	1 825 000
Pozostałe	t	88 261	505 361

Wartość księgową netto instrumentów zabezpieczających ryzyko towarowe na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła odpowiednio 147 mln PLN oraz (48) mln PLN.

Analiza wrażliwości na zmiany cen produktów i surowców

Analiza wpływu zmiany wartości księgowej instrumentów finansowych na wynik przed opodatkowaniem i kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w związku z hipotetyczną zmianą cen produktów i surowców:

	Założone odchylenia		Wpływ na wynik przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Razem	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
			Wzrost cen		Wzrost cen		Wpływ łączny	
Ropa naftowa USD/bbl;CAD/bbl	29%	25%	(46)	(56)	(266)	(194)	(312)	(250)
Olej napędowy USD/t	24%	22%	-	(29)	(12)	(42)	(12)	(71)
Benzyna USD/t	24%	25%	-	-	(7)	(2)	(7)	(2)
Olej opałowy USD/t	28%	25%	-	-	-	(133)	-	(133)
Gaz CAD/Gj	23%	23%	-	4	-	-	-	4
Paliwo lotnicze JET USD/t	-	21%	-	-	-	(3)	-	(3)
			(46)	(81)	(285)	(374)	(331)	(455)

Przyjęte w analizach wrażliwości instrumentów zabezpieczających ryzyka towarowe odchylenia cen ropy naftowej, gazu i produktów skalkulowano na podstawie ich obserwowanej zmienności. Wpływ zmian cen zaprezentowano w skali roku. W przypadku instrumentów pochodnych zbadano wpływ zmian cen ropy naftowej, gazu i produktów na wartość godziwą przy niezmiennym poziomie kursów walut.

10.3.5.2. Ryzyko zmian kursów walutowych

Struktura walutowa instrumentów finansowych

Klasy instrumentów finansowych	EUR		USD		CZK		CAD		Pozostałe waluty po przeliczeniu na PLN		Razem po przeliczeniu na PLN	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Aktywa finansowe												
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	27	-
Dostawy i usługi	581	562	211	193	8 260	7 757	17	9	51	24	4 772	4 332
Instrumenty pochodne	83	131	87	49	-	1	-	7	-	-	685	737
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	555	799	202	376	1 360	4 279	1	-	17	24	3 393	5 364
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	-	-	81	36	-	-	-	-	-	-	306	126
Korekta pozycji zabezpieczanej	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	25	-
Pozostałe	8	7	3	1	26	120	-	28	1	-	48	129
	1 227	1 499	591	655	9 646	12 157	28	44	69	48	9 256	10 688
Zobowiązania finansowe												
Kredyty	500	-	1	-	-	-	38	15	-	-	2 263	42
Obligacje	1 259	1 256	-	-	-	-	-	-	-	-	5 412	5 241
Dostawy i usługi	315	306	994	1 242	3 442	3 479	24	19	10	8	5 742	6 228
Zobowiązania inwestycyjne	70	114	8	11	1 224	1 310	31	29	-	-	620	808
Instrumenty pochodne	16	23	44	80	-	-	-	6	-	-	235	388
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	-	-	18	36	-	-	-	-	-	-	67	125
Korekta pozycji zabezpieczanej	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	4	-
Pozostałe	1	-	54	55	263	216	-	-	-	-	253	228
	2 161	1 699	1 120	1 424	4 929	5 005	93	69	10	8	14 596	13 060

Analiza wrażliwości na zmiany kursów walutowych

	EUR/PLN		USD/PLN		CZK/PLN		CAD/PLN		Razem	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
	odchylenie kursów +15%									
Wpływ na wynik przed opodatkowaniem (A)	(1 665)	(751)	57	(297)	4	51	1	7	(1 603)	(990)
Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń (B)	(686)	(675)	42	4	-	-	-	-	(644)	(671)
Wpływ na kapitał z tytułu różnic kursowych z przeliczenia jednostek działających za granicą (C)	165	122	4	13	114	123	(28)	(18)	255	240
Wpływ łączny (A+B+C)	(2 186)	(1 304)	103	(280)	118	174	(27)	(11)	(1 992)	(1 421)
Wrażliwość inwestycji netto w podmioty zagraniczne z uwzględnieniem rachunkowości zabezpieczeń (D)	119	105	322	278	1 458	1 218	295	280	2 194	1 881
Łączny wpływ na rachunek zysków lub strat i inne całkowite dochody (A+B+D)	(2 232)	(1 321)	421	(15)	1 462	1 269	296	287	(53)	220

Przy odchyleniu kursów walutowych o (-)15% analiza wrażliwości wykazuje odchylenia tej samej wartości jak w powyższej tabeli ale ze znakiem przeciwnym.

Powyższe odchylenia kursów skalkulowano na podstawie średnich zmienności poszczególnych kursów walut w 2018 i 2017 roku. Wpływ odchylenia kursów walut na wartość godziwą instrumentów pochodnych oszacowano przy niezmiennych poziomach stóp procentowych.

10.3.5.3. Ryzyko zmian stóp procentowych

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2018 roku

Klasy instrumentów finansowych		WIBOR	EURIBOR	LIBOR USD	LIBOR CAD	Razem
	NOTA					
Aktywa finansowe						
Instrumenty pochodne	10.2.9	11*	357	328	-	685**
		11	357	328	-	685
Zobowiązania finansowe						
Kredyty	10.2.7.1.1	-	2 152	5	106	2 263
Obligacje	10.2.7.1.2	2 015	-	-	-	2 015
Instrumenty pochodne	10.2.9	27*	70	165	-	235**
		2 042	2 222	170	106	4 513**

*W pozycji aktywa i zobowiązania finansowe - instrumenty pochodne netto, ujęto swapy walutowo-procentowe (CIRS - cross interest rate swaps) wycenione na kwotę 16 mln PLN, które są wrażliwe zarówno na zmiany stóp procentowych WIBOR i EURIBOR.

**Pozycja razem aktywa i zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych uwzględniła wycenę CIRS w kwocie odpowiednio 11 mln PLN i 27 mln PLN.

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2017 roku

Klasy instrumentów finansowych		WIBOR	EURIBOR	LIBOR USD	LIBOR CAD	Razem
	NOTA					
Aktywa finansowe						
Instrumenty pochodne	10.2.9	2*	547*	171	19	737**
		2	547	171	19	737
Zobowiązania finansowe						
Kredyty	10.2.7.1.1	6	-	-	42	48
Obligacje	10.2.7.1.2	1 615	-	-	-	1 615
Instrumenty pochodne	10.2.9	19*	96*	276	16	388**
		1 640	96	276	58	2 051**

*W pozycji aktywa i zobowiązania finansowe - instrumenty pochodne netto, ujęto swapy walutowo-procentowe (CIRS - cross interest rate swaps) wycenione na kwotę 17 mln PLN, które są wrażliwe zarówno na zmiany stóp procentowych WIBOR i EURIBOR.

**Pozycja razem aktywa i zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych uwzględniła wycenę CIRS w kwocie odpowiednio 2 mln PLN i 19 mln PLN.

Grupa ORLEN narażona jest na ryzyko zmienności przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych wynikające z posiadanych aktywów oraz pasywów dla których przychody oraz koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.

Grupa ORLEN zabezpiecza skonsolidowaną ekspozycję na zmienność przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych. W tym celu wykorzystywane są instrumenty typu swap procentowy oraz walutowy swap procentowy.

Pomiar ryzyka dokonywany jest w oparciu o udział w całości zadłużenia brutto pozycji, dla których koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.

Analiza wrażliwości na zmiany stóp procentowych

Stopa procentowa	Założone odchylenia		Wpływ na wynik przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
WIBOR	+0,5p.p.	+0.5p.p.	(10)	(3)	-	-	(10)	(3)
LIBOR USD	+0,5p.p.	+0.5p.p.	4	6	-	-	4	6
EURIBOR	+0,5p.p.	+0.5p.p.	(1)	16	-	(1)	(1)	15
			(7)	19	-	(1)	(7)	18

Przy odchyleniu stóp procentowych o (-) 0,5p.p. analiza wrażliwości wykazuje odchylenia tej samej wartości jak w powyższej tabeli ale ze znakiem przeciwnym. Powyższe odchylenia stóp procentowych skalkulowano na podstawie obserwacji średnich wahań stóp procentowych w 2018 i 2017 roku.

Wpływ zmian stóp procentowych zaprezentowano w skali rocznej.

W przypadku instrumentów pochodnych w analizie wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych zastosowano przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalnie możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

Analiza wrażliwości na ryzyko towarowe, na zmiany kursów walutowych oraz na ryzyko zmiany stóp procentowych przeprowadzona została w oparciu o tą samą metodologię.

10.3.5.4. Ryzyko płynności i kredytowe

Ryzyko płynności

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2018 roku

		do 1 roku	powyżej 1 do 3 lat	powyżej 3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
	NOTA						
Kredyty - wartość niezdykontowana	10.2.7.1.1	112	2 151	-	-	2 263	2 263
Obligacje	10.2.7.1.2	1 051	361	2 983	3 246	7 641	7 528
<i>o zmiennym oprocentowaniu – wartość niezdykontowana</i>		1 046	258	818	-	2 122	2 015

o stałym oprocentowaniu – wartość niezdykontowana		5	103	2 165	3 246	5 519	5 513
Dostawy i usługi	10.2.6.4	7 275	-	-	-	7 275	7 275
Zobowiązania inwestycyjne	10.2.6.4, 10.2.9	1 067	19	14	69	1 169	1 169
Instrumenty pochodne - wartość niezdykontowana	10.2.9	180	50	-	-	230	235
wymiana środków pieniężnych brutto, w tym:		39	-	-	-	39	45
forwarty walutowe	10.2.9	15	-	-	-	15	18
swapy walutowo - procentowe	10.2.9	24	-	-	-	24	27
wymiana środków pieniężnych netto, w tym:		141	50	-	-	191	190
swapy procentowe	10.2.9	-	38	-	-	38	38
swapy towarowe	10.2.9	141	12	-	-	153	152
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	10.2.9	67	-	-	-	67	67
Korekta pozycji zabezpieczanej	10.2.9	1	3	-	-	4	4
Pozostałe	10.2.6.4, 10.2.9	368	63	31	158	620	620
		10 121	2 647	3 028	3 473	19 269	19 161

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2017 roku

	NOTA	do 1 roku	powyżej 1 do 3 lat	powyżej 3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
--	------	-----------	--------------------	--------------------	---------------	-------	------------------

Kredyty - wartość niezdykontowana	10.2.7.1.1	48	-	-	-	48	48
Obligacje	10.2.7.1.2	253	1 148	417	5 240	7 058	6 957
o zmiennym oprocentowaniu – wartość niezdykontowana		248	1 040	417	-	1 705	1 615
o stałym oprocentowaniu – wartość niezdykontowana		5	108	-	5 240	5 353	5 342
Dostawy i usługi	10.2.6.4	7 901	-	-	-	7 901	7 901
Zobowiązania inwestycyjne	10.2.6.4, 10.2.9	1 435	18	14	76	1 543	1 543
Instrumenty pochodne - wartość niezdykontowana	10.2.9	312	48	-	-	360	388
wymiana środków pieniężnych brutto, w tym:		166	(8)	-	-	158	187
forwarty walutowe	10.2.9	98	-	-	-	98	100
swapy walutowo - procentowe	10.2.9	-	(8)	-	-	(8)	19
swapy towarowe	10.2.10	68	-	-	-	68	68
wymiana środków pieniężnych netto, w tym:		146	56	-	-	202	201
forwarty walutowe	10.2.9	7	-	-	-	7	7
swapy procentowe	10.2.9	23	33	-	-	56	56
swapy towarowe	10.2.9	116	23	-	-	139	138
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	10.2.9	125	-	-	-	125	125

Pozostałe	10.2.6.4, 10.2.9	320	44	25	124	513	513
		10 394	1 258	456	5 440	17 548	17 475

Poprzez ryzyko płynności finansowej rozumie się utratę zdolności do terminowego regulowania bieżących zobowiązań.

Grupa ORLEN narażona jest na ryzyko płynności wynikające z relacji aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych. Na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku wskaźnik płynności bieżącej wyniósł odpowiednio 1,8.

Celem procesu zarządzania ryzykiem płynności finansowej jest zapewnienie bezpieczeństwa i stabilizacji finansowej Grupy, a podstawowym narzędziem ograniczającym powyższe ryzyko jest bieżący przegląd dopasowania terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów. Dodatkowo Grupa ORLEN prowadzi politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje szereg narzędzi dla efektywnego zarządzania płynnością.

Grupa ORLEN wykorzystuje systemy koncentracji środków finansowych („systemy cash-pool”) do efektywnego zarządzania bieżącą płynnością finansową oraz optymalizacji kosztów finansowych w ramach Grupy ORLEN. Na koniec 2018 roku funkcjonowały następujące systemy cash-pool, zarządzane przez PKN ORLEN:

- Systemy cash-pool dedykowane dla polskich spółek Grupy ORLEN. Na dzień 31 grudnia 2018 roku systemy te obejmowały łącznie 24 spółki Grupy ORLEN.
- Międzynarodowy system cash-pool dedykowany dla zagranicznych spółek Grupy ORLEN. Na dzień 31 grudnia 2018 roku system ten obejmował 8 spółek zagranicznych Grupy ORLEN.

Zarządzając płynnością PKN ORLEN może emitować obligacje w ramach ustalonych limitów jak również nabywać obligacje emitowane przez spółki z Grupy ORLEN. Dodatkowe informacje o obligacjach w nocy 10.2.7.1.2.

W roku 2018 Grupa ORLEN inwestowała środki pieniężne w lokaty bankowe. Decyzje dotyczące lokat bankowych opierają się na maksymalizacji stopy zwrotu oraz bieżącej ocenie kondycji finansowej banków wymagającej posiadania przez bank krótkoterminowej oceny ratingowej dla depozytów na poziomie inwestycyjnym.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku maksymalne możliwe zadłużenie z tytułu zawartych umów kredytowych wynosiło odpowiednio 10 025 mln PLN i 9 929 mln PLN. Do wykorzystania na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku pozostało odpowiednio 7 181 mln PLN i 9 178 mln PLN.

Kwota gwarancji dotyczących zobowiązań wobec osób trzecich wystawionych w toku bieżącej działalności na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła odpowiednio 579 mln PLN oraz 350 mln PLN. Dotyczyły one głównie: gwarancji cywilnoprawnych związanych z zabezpieczeniem należytego wykonania umów, oraz gwarancji publicznoprawnych wynikających z przepisów powszechnie obowiązujących zabezpieczających prawidłowość prowadzenia działalności koncesjonowanych w sektorze paliw ciekłych i wynikających z tej działalności należności podatkowych, celnych itp. Ponadto udzielone w Grupie poręczenia i gwarancje jednostkom zależnym na rzecz podmiotów trzecich wyniosły na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 10 570 mln PLN oraz 10 216 mln PLN. Dotyczyły one głównie zabezpieczenia przyszłych zobowiązań spółki ORLEN Capital wynikających z emisji euroobligacji oraz terminowego regulowania zobowiązań przez jednostki zależne.

W oparciu o analizy i prognozy Grupa określiła na koniec okresu sprawozdawczego prawdopodobieństwo zapłaty powyższych kwot jako niskie.

Ryzyko kredytowe

Grupa ocenia, że ryzyko nieuregulowania należności przez kontrahentów w zakresie należności nieprzeterminowanych oraz należności przeterminowanych nieobjętych odpisem jest znikome, ze względu na efektywne zarządzanie kredytem kupieckim i windykacją. Grupa m.in. wyznacza limity dla poszczególnych kontrahentów i ustanawia zabezpieczenia, ma możliwość dokonywania kompensaty wzajemnych wierzytelności. Korzysta z faktoringu bez regresu, jak również stosuje rozwiązanie w postaci faktoringu odwrotnego.

Limity są ustalane na podstawie wykonywanej analizy finansowej kontrahentów (w oparciu o dostarczone sprawozdania finansowe) oraz historię współpracy.

Oddzielną grupę stanowią kontrahenci, dla których nadawany jest limit ubezpieczeniowy np. flota, mikroflota, kontrahenci eksportowi.

Część kontrahentów dokonuje wpłaty kaucji na rachunek. W przypadku braku limitu kredytowego kontrahenci są zobligowani do dokonania przedpłaty.

Miarą ryzyka kredytowego jest kwota maksymalnego ryzyka kredytowego dla poszczególnych klas aktywów finansowych, która odpowiada ich wartości księgowej (nota 10.2.6.2. i 10.2.9).

Grupa na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku otrzymała gwarancje bankowe i ubezpieczeniowe w wysokości odpowiednio 2 793 mln PLN oraz 2 804 mln PLN. Grupa dodatkowo przyjmuje od swoich odbiorców zabezpieczenie w postaci poręczeń, dobrowolne poddanie się egzekucji (Art. 777 KPC), kaucji, zastawu rejestrowego, hipotek i weksli.

Pozostałe noty objaśniające

10.4.1. Posiadane koncesje

Grupa prowadzi działalność gospodarczą, która ze względu na interes publiczny wymaga posiadania koncesji.

31/12/2018	Okresy pozostałe do wygaśnięcia koncesji (w latach)
Energia elektryczna: wytwarzanie, dystrybucja, obrót	1-12
Energia ciepła: wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja, obrót	7-12
Gaz ziemny: dystrybucja, obrót w kraju i zagranicą	2-12
Paliwa ciekłe: wytwarzanie, przesyłanie, magazynowanie, przeładunek, obrót w kraju i zagranicą	3-12
Bezzbiornikowe magazynowanie ropy naftowej i paliw płynnych	11
Złóża soli kamiennej: eksploatacja	14
Poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego	1-4
Morskie Farmy Wiatrowe: przygotowanie, realizacja, eksploatacja	23
Ochrona osób i mienia	bezterminowo

Na dzień 31 grudnia 2018 i 31 grudnia 2017 roku Grupa nie posiadała zobowiązań umownych na usługi koncesjonowane zgodnie z interpretacją KIMSF 12 – Umowy na usługi koncesjonowane.

10.4.2. Leasing

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Leasing

Przez umowę leasingu rozumie się umowę, na mocy której w zamian za opłatę lub serię opłat, leasingodawca przekazuje leasingobiorcy prawo do używania składnika aktywów przez uzgodniony okres. Aktywa używane na podstawie umowy leasingu finansowego, a więc umowy, która przenosi ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę zalicza się do aktywów leasingobiorcy. Aktywa używane na podstawie umowy leasingu operacyjnego, a więc umowy, która nie przenosi ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę zalicza się do aktywów leasingodawcy. Ustalenie czy następuje przekazanie ryzyka i korzyści zależy od oceny istoty treści ekonomicznej transakcji.

PROFESJONALNY OSĄD

Zarząd dokonuje osądu kwalifikując umowy leasingowe jako leasing finansowy lub leasing operacyjny na podstawie analizy treści ekonomicznej transakcji.

10.4.2.1. Grupa jako leasingobiorca

Leasing operacyjny

Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 5 675 mln PLN.

Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu nieodwoływalnych umów leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2017, poprzednio ujawniona w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2017 rok, wynosiła 773 mln PLN i była oparta o interpretację prawną definicji leasingu nieodwoływalnego. W wyniku ponownej oceny definicji nieodwoływalności, zwłaszcza biorąc pod uwagę aspekty ekonomiczne, dodatkowe umowy są obecnie uwzględnione w ramach umów leasingu operacyjnego i obejmują głównie prawo wieczystego użytkowania gruntów, grunty dzierżawione pod stacje paliw i miejsca obsługi podróżnych, pomieszczenia biurowe, cysterny kolejowe i autocysterny. Gdyby te umowy zostały uwzględnione w wartości przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu nieodwoływalnych umów leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiłyby w przybliżeniu 5 449 mln PLN.

Dla prawa wieczystego użytkowania gruntów Grupa przyjęła, że nieodwołanym okresem jest cały okres na który te prawo zostało przyznane.

	Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych	
	31/12/2018	31/12/2017
do 1 roku	492	346
powyżej 1 roku do 5 lat	1 270	1 049
powyżej 5 lat	3 913	4 054
	5 675	5 449

Leasing finansowy

Grupa jako leasingobiorca posiadała na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku umowy leasingowe o charakterze finansowym, które dotyczą głównie budynków i budowli, urządzeń technicznych i maszyn oraz środków transportu. W zawartych umowach leasingowych obowiązują ogólne warunki leasingu finansowego, nie ma klauzul dotyczących warunkowych zobowiązań z tytułu opłat leasingowych, istnieje możliwość zakupu przedmiotu leasingu oraz ewentualność ich przedłużenia.

	NOTA	Wartość bieżąca przyszłych minimalnych opłat leasingowych		Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych	
		31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
do 1 roku		36	32	44	39
powyżej 1 roku do 5 lat		81	68	103	89
powyżej 5 lat		112	98	139	126
	10.2.6.4, 10.2.9	229	198	286	254

Rzeczowe aktywa trwałe użytkowane na bazie umów leasingu finansowego

	31/12/2018	31/12/2017
Rzeczowe aktywa trwałe	221	190
Budynki i budowle	146	124
Urządzenia techniczne i maszyny	23	31
Środki transportu i pozostałe	52	35

10.4.2.2. Grupa jako leasingodawca

Leasing operacyjny

Leasing operacyjny dotyczy nieruchomości inwestycyjnych stanowiących własność Grupy, objętych umowami leasingu w większości na czas nieokreślony. Wszystkie umowy leasingu operacyjnego zawierają klauzule weryfikacji stawek rynkowych w przypadku, gdy leasingobiorca wykorzysta możliwość ich przedłużenia.

Należności z tytułu zawartych nieodwoływalnych umów leasingu operacyjnego

	31/12/2018	31/12/2017
do 1 roku	4	4
od 1 roku do 5 lat	16	15
powyżej 5 lat	60	57
	80	76

10.4.3. Poniesione nakłady inwestycyjne oraz przyszłe zobowiązania z tytułu podpisanych kontraktów inwestycyjnych

Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wraz z kosztami finansowania zewnętrznego poniesionych w 2018 roku oraz w 2017 roku wynosiła odpowiednio 4 280 mln PLN i 4 602 mln PLN, w tym nakłady na inwestycje związane z ochroną środowiska odpowiednio 204 mln PLN i 79 mln PLN.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość przyszłych zobowiązań z tytułu podpisanych do tego dnia kontraktów inwestycyjnych wyniosła odpowiednio 1 281 mln PLN i 1 538 mln PLN.

10.4.4. Aktywa i zobowiązania warunkowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Aktywa i zobowiązania warunkowe

Grupa ujawnia na koniec okresu sprawozdawczego informacje o aktywach warunkowych jeśli wpływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest prawdopodobny. Jeśli jest to wykonalne w praktyce, Grupa szacuje skutki finansowe aktywów warunkowych, wyceniając je zgodnie z zasadami obowiązującymi przy wycenie rezerw.

Grupa ujawnia na koniec okresu sprawozdawczego informacje o zobowiązaniach warunkowych jeśli wypływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest prawdopodobny, chyba że prawdopodobieństwo wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest znikome.

SZACUNKI

Zobowiązania warunkowe

Grupa szacuje możliwe przyszłe zobowiązania, stanowiące zobowiązania warunkowe, w oparciu o wartość roszczeń w ramach toczących się postępowań, w których spółki z Grupy ORLEN są stroną pozwaną.

10.4.4.1. Aktywa warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły aktywa warunkowe a na dzień 31 grudnia 2017 roku dotyczyły odszkodowania z tytułu awarii instalacji do produkcji etylenu w Grupie Unipetrol. Szczegółowy opis w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym za 2017 rok.

10.4.4.2. Zobowiązania warunkowe

Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji w których spółki z Grupy ORLEN są stroną pozwaną:

Pozew I.P.-95 s.r.o. przeciwko UNIPETROL RPA s.r.o. o odszkodowanie

W dniu 23 maja 2012 roku UNIPETROL RPA s.r.o. otrzymał z Sądu Okręgowego w Ostrawie pozew spółki I.P.-95 s.r.o. o odszkodowanie związane ze złożeniem przez UNIPETROL RPA s.r.o. w listopadzie 2009 roku wniosku o ogłoszenie upadłości spółki I.P.-95 s.r.o. Łączna wartość pozwu wynosi około 299 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2018 roku (co odpowiada 1 789 mln CZK). UNIPETROL RPA s.r.o. jest jednym z ośmiu podmiotów pozwanych solidarnie o zapłatę wyżej wymienionej kwoty. Na wniosek I.P.-95 s.r.o. toczyło się postępowanie dotyczące przystąpienia do sprawy w charakterze powoda spółki NESTARMO TRADING LIMITED. Sąd odmówił zgody na przystąpienie tej spółki do sprawy. W lutym 2018 roku sąd oddalił w całości pozew orzekając na korzyść UNIPETROL RPA s.r.o. W dniu 3 kwietnia 2018 roku I.P.-95 s.r.o. złożył apelację od orzeczenia sądu pierwszej instancji. W dniu 22 maja 2018 roku Sąd Okręgowy w Ostrawie zobowiązał I.P. – 95 s.r.o. do zapłaty opłaty od apelacji. W dniu 11 grudnia 2018 roku Sąd drugiej instancji oddalił apelację I.P.-95 s.r.o. od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrawie. Wyrok jest prawomocny. Obecnie I.P. – 95 s.r.o. ma możliwość wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku sądu drugiej instancji. W ocenie UNIPETROL RPA s.r.o. roszczenie jest bezpodstawne.

Roszczenie Warter Fuels S.A (poprzednio: OBR S.A.) przeciwko PKN ORLEN o odszkodowanie

W dniu 5 września 2014 roku spółka OBR S.A. (obecnie: Warter Fuels S.A.) wystąpiła przeciwko PKN ORLEN do Sądu Okręgowego w Łodzi z pozwem o zapłatę z tytułu zarzucanego naruszenia przez PKN ORLEN praw do patentu. Kwota roszczenia w pozwie została oszacowana przez Warter Fuels S.A. na kwotę około 83 mln PLN. Żądanie pozwu obejmuje zasądzenie od PKN ORLEN na rzecz Warter Fuels S.A. sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej wartości opłaty licencyjnej za korzystanie z rozwiązania objętego ww. patentem oraz zasądzenie obowiązku zwrotu korzyści uzyskanych na skutek stosowania tego rozwiązania. W dniu 16 października 2014 roku PKN ORLEN złożył odpowiedź na pozew. Pismem procesowym z dnia 11 grudnia 2014 roku wartość przedmiotu sporu została określona przez powoda na kwotę około 247 mln PLN. Dotychczas odbyło się kilka rozpraw (ostatnia 28 września 2018 roku), podczas których sąd przesłuchał świadków zgłoszonych przez strony. Pełnomocnik PKN ORLEN złożył także wniosek o zawieszenie postępowania z uwagi na toczące się równoległe postępowanie o ustalenie prawa do spornego patentu, którego wynik będzie miał znaczenie dla rozstrzygnięcia w sprawie o naruszenie. Wniosek nie został jeszcze rozpatrzony. W ocenie PKN ORLEN roszczenia Warter Fuels S.A. są bezpodstawne.

Pozew Polocktransneft Druzhba przeciwko AB ORLEN Lietuva

W dniu 21 września 2017 roku spółka AB ORLEN Lietuva otrzymała z sądu pozew białoruskiej spółki Polocktransneft Druzhba (operator białoruskiego odcinka rurociągu Przyjaźń) o zapłatę odszkodowania za ropę naftową, która jako tzw. ropa technologiczna od 1992 roku znajdowała się na litewskim odcinku rurociągu Przyjaźń i została wykorzystana przez ORLEN Lietuva po tym jak w 2006 roku działalność tego odcinka została wstrzymana. Polocktransneft Druzhba uważa, że ropa ta była jej własnością. Wartość roszczenia wynosi około 315 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2018 roku (co odpowiada 84 mln USD). Pozew obejmuje również żądanie zapłaty odsetek i kosztów postępowania. ORLEN Lietuva złożyła odpowiedź na pozew. W dniu 15 marca 2018 roku odbyła się rozprawa. W dniu 29 marca 2018 roku sąd oddalił roszczenie powoda. Polocktransneft Druzhba wniósł apelację od wyroku oddalającego powództwo. ORLEN Lietuva złożyła odpowiedź na apelację. Nie został wyznaczony termin rozprawy apelacyjnej. W ocenie ORLEN Lietuva powyższe roszczenie jest bezpodstawne.

Poza postępowaniami opisanymi powyżej Grupa nie zidentyfikowała innych istotnych zobowiązań warunkowych.

10.4.5. Zabezpieczenia akcyzowe

Zabezpieczenia akcyzowe i akcyza od wyrobów i towarów znajdujących się w procedurze zawieszono poboru wynosiły na dzień

31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 2 626 mln PLN i 2 577 mln PLN.

10.4.6. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

W 2018 roku oraz w 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku na podstawie złożonych oświadczeń, nie wystąpiły transakcje podmiotów powiązanych z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej.

W 2018 roku i 2017 roku na podstawie złożonych oświadczeń, wystąpiły transakcje bliskich osób powiązanych z pozostałym kluczowym personelem kierowniczym Jednostki Dominującej oraz kluczowym personelem kierowniczym spółek Grupy ORLEN z podmiotami powiązаныmi w kwocie odpowiednio 0,3 mln PLN i 0,5 mln PLN, które dotyczyły głównie zakupu usług prawnych i marketingowych.

10.4.6.1. Wynagrodzenia wypłacone i należne lub potencjalnie należne członkom Zarządu, Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej oraz pozostałym członkom kluczowego personelu kierowniczego Jednostki Dominującej oraz spółek Grupy ORLEN

	2018	2017
Jednostka Dominująca		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	40,3	42,3
<i>Zarząd</i>	9,5	12,9
<i>Rada Nadzorcza</i>	1,2	0,8
<i>Pozostały kluczowy personel</i>	29,6	28,6
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	11,1	2,5
<i>Zarząd</i>	1,2	1,4
<i>Pozostały kluczowy personel</i>	9,9	1,1
Jednostki zależne		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	130,8	123,4
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0,4	0,3
Pozostałe świadczenia długoterminowe	0,2	0,2
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	7,6	5,0
	190,4	173,7

Powyższa tabela przedstawia wynagrodzenia wypłacone, należne lub potencjalnie należne kluczowemu personelowi kierowniczemu Jednostki Dominującej i spółek zależnych w okresie sprawozdawczym.

Ponadto na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku PKN ORLEN posiada rezerwy na świadczenia po okresie zatrudnienia w wysokości odpowiednio 0,2 mln PLN i 0,3 mln PLN oraz pozostałe świadczenia długoterminowe w wysokości odpowiednio 0,5 mln PLN.

Zasady premiowania kluczowego personelu kierowniczego Grupy ORLEN

Regulaminy dotyczące premiowania funkcjonujące dla Zarządu PKN ORLEN, dyrektorów bezpośrednio podległych Zarządowi PKN ORLEN oraz pozostałych kluczowych stanowisk Grupy ORLEN mają wspólne podstawowe cechy. Osoby objęte wyżej wymienionymi systemami premiowane są za realizację indywidualnych celów, wyznaczanych na początku okresu premiowego przez Radę Nadzorczą dla Członków Zarządu oraz przez Zarząd dla pracowników kluczowego personelu kierowniczego. Systemy Premiowania są spójne z Wartościami Koncernu, promują współpracę pomiędzy poszczególnymi pracownikami i motywują do osiągania najlepszych wyników w skali Grupy ORLEN. Postawione cele mają charakter zarówno jakościowy, jak i ilościowy, i są rozliczane po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone.

Wynagrodzenia z tytułu zakazu konkurencji i rozwiązania umowy w rezultacie odwołania z zajmowanego stanowiska

W II połowie 2018 roku w oparciu o uchwałę Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN z 17 lipca 2018 roku wprowadzono zmiany w umowach Członków Zarządu PKN ORLEN w zakresie zakazu konkurencji. Zgodnie z umowami Członkowie Zarządu PKN ORLEN i Członkowie Zarządów spółek Grupy ORLEN zobowiązani są przez okres 6 miesięcy po rozwiązaniu umowy do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej. W okresie tym otrzymują wynagrodzenie (odszkodowanie) w wysokości 50% lub 100% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Zapisy w umowach dotyczące zakazu konkurencji po ustaniu funkcji Członka Zarządu wchodzą w życie dopiero po upływie 3 lub 6 miesięcy pełnienia funkcji Członka Zarządu.

Ponadto umowy przewidują wypłatę odprawy w przypadku rozwiązania umowy lub wypowiedzenia umowy przez Spółkę, z innych przyczyn niż naruszenie podstawowych, istotnych obowiązków wynikających z umowy, pod warunkiem pełnienia funkcji Członka Zarządu przez okres co najmniej 12 miesięcy. Odprawa w takim przypadku wynosi trzykrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Dyrektorzy bezpośrednio podlegli Zarządowi PKN ORLEN standardowo zobowiązani są do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej przez okres 6 miesięcy po rozwiązaniu umowy. W tym czasie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Odprawa z tytułu rozwiązania umowy przez Pracodawcę wynosi standardowo sześciokrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

10.4.6.2. Transakcje oraz stan rozrachunków spółek Grupy ORLEN z podmiotami powiązanymi

	Sprzedaż		Zakupy	
	2018	2017	2018	2017
Jednostki współkontrolowane	2 956	2 718	(143)	(142)
<i>wspólne przedsięwzięcia</i>	2 794	2 577	(45)	(42)
<i>wspólne działania</i>	162	141	(98)	(100)
Jednostki stowarzyszone	-	40	-	(4)
	2 956	2 758	(143)	(146)

	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Jednostki współkontrolowane	614	484	16	16
<i>wspólne przedsięwzięcia</i>	593	463	5	8
<i>wspólne działania</i>	21	21	11	8
	614	484	16	16

Powyższe transakcje z podmiotami powiązаныmi obejmują głównie sprzedaż i zakupy produktów rafineryjnych i petrochemicznych oraz usług.

W 2018 roku i w 2017 roku w Grupie nie wystąpiły transakcje zawarte z podmiotami powiązаныmi na warunkach innych niż rynkowe.

10.4.6.3. Transakcje z jednostkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa

Na dzień 31 grudnia 2018 oraz 31 grudnia 2017 roku Skarb Państwa był właścicielem 27,52% akcji Jednostki Dominującej Grupy ORLEN – PKN ORLEN i posiada zdolność wywierania na nią znaczącego wpływu.

Grupa zidentyfikowała transakcje z jednostkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa głównie w oparciu o „Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2017 roku, w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonują inni niż Prezes Rady Ministrów członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne” (Dz. U. 2017 r. poz.10, ze zmianami Dz.U. 2017 r. poz. 205 oraz poz. 1164).

W 2018 i w 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 i na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa zidentyfikowała następujące transakcje:

	2018	2017
Sprzedaż	1 943	1 548
Zakupy	(5 126)	(3 589)

	31/12/2018	31/12/2017
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	230	298
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	189	559

Powyższe transakcje, przeprowadzone na warunkach rynkowych, związane były głównie z bieżącą działalnością operacyjną Grupy ORLEN i dotyczyły głównie sprzedaży paliw, zakupu i sprzedaży gazu ziemnego, energii, usług transportowych i magazynowania.

Dodatkowo występowały również transakcje o charakterze finansowym (opłaty bankowe, prowizje) z Bankiem PKO BP, Bankiem Pekao S.A. oraz z Bankiem Gospodarstwa Krajowego.

10.4.7. Wynagrodzenie wynikające z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

	2018	2017
Jednostka Dominująca	1,6	1,7
Badanie sprawozdań finansowych	0,9	1,0
Inne usługi poświadczające:	0,7	0,7
<i>przeeglądy sprawozdań finansowych</i>	0,5	0,5
<i>pozostałe usługi</i>	0,2	0,2
Jednostki zależne Grupy Kapitałowej	3,8	3,9
Badanie sprawozdań finansowych	3,5	3,6
Inne usługi poświadczające:	0,3	0,3
<i>przeeglądy sprawozdań finansowych</i>	0,2	0,2
<i>pozostałe usługi</i>	0,1	0,1
	5,4	5,6

W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym podmiotem uprawnionym do badania sprawozdania finansowego Spółki był Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa. Zgodnie z umową zawartą w dniu 21 marca 2017 roku na lata 2017 i 2018 Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa począwszy od I kwartału 2017 roku wykonuje przeglądy śródrocznych oraz badania jednostkowych sprawozdań finansowych PKN ORLEN i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy. W dniu 20 grudnia 2018 roku Rada Nadzorcza PKN ORLEN dokonała wyboru Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa do przeprowadzenia przeglądów śródrocznych sprawozdań finansowych oraz badania jednostkowych sprawozdań finansowych PKN ORLEN i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy za lata 2019-2021.

Wydarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

Po zakończeniu okresu sprawozdawczego nie wystąpiły inne zdarzenia poza ujawnionymi w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, które wymagałyby ujęcia lub ujawnienia.

Oświadczenia zarządu i zatwierdzenie sprawozdania finansowego

W sprawie rzetelności sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Zarząd PKN ORLEN oświadcza, że wedle jego najlepszej wiedzy, niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe i dane porównawcze sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi Grupę ORLEN zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Grupy ORLEN.

W sprawie sprawozdania Zarządu z działalności Grupy ORLEN i PKN ORLEN S.A.

Zarząd PKN ORLEN oświadcza, że niniejsze Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy ORLEN i PKN ORLEN S.A. zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy ORLEN i PKN ORLEN, w tym opis podstawowych zagrożeń i ryzyk.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Jednostki Dominującej w dniu 20 marca 2019 roku.

Outlook 2019+

Minerały i odpady – zmiana reguł gry

Z przeprowadzonego w 2017 roku przez McKinsey & Company dużego badania, dotyczącego zrównoważonego rozwoju wynika, że jedno z pilniejszych wyzwań stojących przed biznesem to zmiana podejścia do aktywności w obszarze surowcowym. Przede wszystkim odnosiło się to do konieczności poprawy efektywności energetycznej, optymalizacji projektowania produktów (i usług) oraz poprawy zarządzania odpadami. Optymalizacja zużycia jest szczególnie istotna w realiach ekstensywnego wykorzystania zasobów naturalnych i nieuchronnego wzrostu cen surowców oraz kosztów emisji i utylizacji odpadów. Dlaczego jednak to właśnie surowce stają się dzisiaj głównym tematem refleksji nad rozwojem w długim terminie? Dotychczas w historii gospodarki zdominowanej przez liniowy model produkcji nie było konieczności dokonywania radykalnych zmian podejścia do strategii surowcowych. Jednak czasy się zmieniły. Światowa gospodarka znalazła się na takim etapie rozwoju, że dalsza ewolucyjna zmiana modeli gospodarczych nie wystarczy. W sierpniu 2018 roku bank HSBC ostrzegł inwestorów przed konsekwencjami zbyt intensywnej eksploatacji surowców naturalnych. Jeden z największych banków inwestycyjnych na świecie – powołując się na obliczenia Global Footprint Network – zauważył, że już w ciągu pierwszych siedmiu miesięcy 2018 roku światowa gospodarka zużyła zasoby surowcowe, które jest w stanie odtworzyć w ciągu 12 miesięcy (innymi słowy w 2018 roku ludzie zużyją 70% więcej zasobów niż Ziemia jest w stanie w tym czasie odtworzyć). HSBC dodał, że wiele firm nie jest wystarczająco przygotowanych na postępujące zmiany klimatu oraz nie wykorzystuje zasobów surowcowych efektywnie. To głośne ostrzeżenie skierowane do inwestorów dowodzi, że – wbrew częstemu przekonaniu – nowych strategii surowcowych nie można traktować jako działania z zakresu PR czy CSR. To raczej konieczność przygotowania się na niepewne czasy i poszukiwania szans biznesowych w coraz szybciej zmieniającym się świecie, gdzie cena i dostępność surowców stają się codziennym wyzwaniem dla wielu branż. **W rozwiązaniu tej dynamicznej łamigłówki pomaga strategiczne myślenie.**

Strategiczne myślenie

Motorem rozwoju społeczno-gospodarczego są innowacje. To one skokowo podnoszą wydajność i umożliwiają przekraczanie kolejnych rubieży rozwoju. Innowacje są produktem biznesowym, który w danym obszarze zmienia reguły gry rynkowej. Prawie wszystkie wynikają z nieoczywistego skojarzenia dwóch lub więcej rzeczy. Niestety z góry nie wiemy, które zmiany są ważne i jak je ze sobą połączyć. Poszukujemy innowacyjnych rozwiązań metodą prób i błędów ale nie robimy tego po omacku. Świat firm dzieli się na liderów i naśladowców. Naśladowcy idą drogami wytyczonymi przez liderów: dają się ponieść globalnym megatrendom i poszukują lokalnych nisz, w których można wykorzystać sprawdzone rozwiązania, ewentualnie je ulepszając. Jest to szybka i mniej ryzykowna droga doganiania światowej czołówki, która pozwala zmniejszyć dystans do liderów, niestety bez możliwości dołączenia do tej grupy. Liderzy nie mają kogo naśladować i jeśli nie chcą dać się dogonić, muszą poszukiwać oryginalnych rozwiązań. Dla nich drogowskazem jest następna rubież rozwoju. Następna rubież jest barierą rozwoju w danej dziedzinie, której nie są w stanie złamać innowacje przyrostowe. Patrząc z drugiej strony, jest to innowacja, która przełamie barierę dalszego rozwoju. Przykładem jest „fracking” – innowacyjna technologia wydobycia gazu ziemnego i ropy naftowej bezpośrednio ze skał macierzystych, która zmieniła reguły gry na globalnym rynku gazu i ropy, przekształcając niedobór tych źródeł energii w nadmiar. Następna rubież ma to do siebie, że zawsze jest niedostatecznie przebadana, niedostatecznie opisana i nie w pełni zrozumiana. Chodzi o to, by ją dostrzec nim zrobią to inni. I zająć strategiczną pozycję, inwestując w jej pokonanie, jak to zrobił George Mitchell – ojciec łupkowej rewolucji. Firmy, którym się to udaje, zyskują olbrzymią, trwałą przewagę (rentę monopolistyczną). **Tym, co pomaga firmom zajmować pozycję jest strategiczne myślenie.**¹

Według profesora Richarda Rumelta celem strategii jest wytyczenie drogi do znacznie wyższej wydajności w zmieniającym się otoczeniu. Firmy osiągające sukces na tym polu szybko i umiejętnie wykorzystują zmiany w środowisku, w którym działają: w technologii, gustach konsumentów, regulacjach, cenach zasobów oraz w zachowaniach konkurencyjnych. Choć konsekwencje tych zmian pojawiają się dopiero za 10 lub więcej lat, wiodące firmy już dzisiaj oceniają szanse i zajmują strategiczne pozycje, czyli rozpoczynają inwestowanie w zasoby, które dzięki nim staną się bardziej wartościowe. **Strategia zaczyna się zatem od identyfikacji zmian w otoczeniu wraz z ich siłami napędowymi. Ocena szans biznesowych, jakie mogą przynieść te zmiany, stanowi punkt wyjścia do zajęcia właściwej pozycji i jest esencją strategicznego myślenia.** W świecie, który jest mylący i niepewny nie można jednoznacznie przewidzieć, które pozycje są opłacalne, a które nie. Gdybyśmy mogli obliczyć finansowe skutki takich wyborów, nie musielibyśmy myśleć strategicznie. Po prostu uruchomilibyśmy arkusze kalkulacyjne. Gdy takiej możliwości nie ma, **myślenie strategiczne jest w istocie substytutem klarownych powiązań między pozycjami, które zajmujemy, a ich ekonomicznymi wynikami.** W biznesie nie można pozbyć się dwuznaczności i niepewności, które są odwrotną stroną okazji. Dlatego Rumelt przestrzega: „Jeśli chcesz pewności i jasności, poczekaj, aż inni zajmą pozycję i zobacz, jak to robią. Wtedy będziesz wiedział, co działa, ale będzie już zbyt późno, aby skorzystać z tej wiedzy.”

Dokąd próbują nas zabrać megatrendy?

Dokąd próbują nas zabrać siły ekonomiczne i społeczne (megatrendy)? Czy nasza strategia powinna je wykorzystywać czy

z nimi walczyć? Gdzie i kiedy napotkamy kolejną rubież rozwoju? Jak konkretnie na nią odpowiedzieć? Obszar strategii PKN ORLEN od wielu lat analizuje kluczowe megatrendy w obszarze technologii, społeczeństwa i gospodarki, które zmieniają modele biznesowe przedsiębiorstw energetycznych i paliwowych. Stosując w praktyce dynamikę strategii wyodrębniliśmy 5 wiodących mega-trendów, które będą miały wpływ na biznes PKN ORLEN w horyzoncie 2040+:

- Klient i zmieniające się preferencje i zachowania: sprzedaż zdalna, wzrost produkcji na żądanie, używanie zamiast posiadania, świadoma konsumpcja z poszanowaniem praw człowieka, środowiska naturalnego i klimatu.
- Nowa mobilność rozwijająca się w czterech wymiarach: autonomicznej jazdy, wykorzystania sieci 4G i 5G, elektryfikacji napędów oraz współdzielonej mobilności.²
- Gospodarka e.0, cyfrowa, elektryczna, inteligentna, efektywna, odnawialna (cyrkularna).
- Zrównoważony rozwój: presja klimatu i środowiska, odnawialna (cyrkularna) gospodarka.
- Nowa geografia popytu, podaży i wpływów: woda, żywność, minerały.

Przedstawiliśmy je szeroko w naszych **raportach** oraz we wcześniejszych **Outlookach**, a także na **blogu**. Zidentyfikowane trendy już nas nie wyróżniają, gdyż podobnie widzi przyszłość wiele firm z naszej branży. Korzystamy z podobnych źródeł informacji, stosujemy podobne narzędzia, dochodzimy do podobnych wniosków a kolejne raporty przesuwały naszą wiedzę o krok naprzód, jak choćby **najnowszy raport McKinsey** na temat perspektyw globalnego sektora energii.

Raporty są jednak tylko dokumentacją tego, co już poznaliśmy i zrozumieliśmy. W zakresie poszukiwania kolejnych rubieży rozwoju znacznie skuteczniejsze są bezpośrednie kontakty z przedstawicielami różnych środowisk: nauki, biznesu, organizacji rządowych i pozarządowych. Jednym z najbardziej znanych i opiniotwórczych wydarzeń w globalnym sektorze energii i transportu jest coroczne sympozjum CERAWEEK, odbywające się w Houston w Teksasie. Od ponad dziesięciu lat **bierzemy w nim udział**. W 2019 roku przypadła 38 rocznica tego wpływowego wydarzenia, które znalazło się w pierwszej piątce konferencji „liderów korporacyjnych” na świecie. Tematem przewodnim w tym roku był **„Nowy Świat Rywalizacji. Przekształcenie Przyszłości Energii”**.

Z najnowszych raportów oraz bezpośrednich spotkań z liderami biznesu i ekspertami płynie jedna, bardzo mocna konkluzja: zidentyfikowane przez nas **megatrendy już zaczęły zmieniać przyszłość energii i motoryzacji**. O ile w ubiegłym roku w sektorze naftowym dominowało przekonanie, że w horyzoncie 2040 roku nie widać spadku globalnego popytu na ropę naftową i jej produkty, o tyle obecnie powszechne jest oczekiwanie, że popyt na te towary zacznie się kurczyć przed 2040 rokiem. A ponieważ rafinerie już sporo zainwestowały w budowę nowych mocy, należy oczekiwać, że spadkowi popytu będzie towarzyszyć zawężanie się marż rafineryjnych. Sytuacji nie zmienia fakt, że koncerny naftowe, specjalizujące się w wydobywaniu ropy naftowej, dokonują sporych inwestycji (np. ExxonMobil), gdyż mimo perspektywy kurczącego się globalnego popytu potrzebne będą nowe baryłki ropy i dla liderów w tej branży **popytu wystarczy**. (Gdyby całkowicie zaprzestać inwestowania w nowe złoża, wydobywanie ropy z czynnych złóż malałoby w tempie około 3 milionów baryłek dziennie, czyli około 3% rocznego zużycia ropy).

Zmiany zatem postępują, choć dla niewprawnego oka nie są jeszcze oczywiste (widoczne). Empiryczną wiedzę o innowacjach czerpiemy bowiem z sektora IT, bo tam rodzi się ich najwięcej. Patrząc na tempo w jakim tablet i smartfon pojawiły się w naszym codziennym życiu musielibyśmy przyjąć, że już za 10 lat drogi zapełnią się samochodami elektrycznymi a energia elektryczna będzie wytwarzana w dużych ilościach z wiatru i słońca. Jednak w przypadku energetyki jest inaczej – nowe technologie dojrzewają znacznie dłużej i ich znaczenie ujawnia się z większym opóźnieniem. Nowa technologia o docelowym potencjale wytwarzania energii, wynoszącym 10% globalnego popytu, ma szansę zmaterializować się przy zaspokojeniu 1% popytu. Jeśli opuszcza laboratorium z globalnym potencjałem 10 megawatów efektywnej średniorocznej mocy musi wzrosnąć 20 000 razy by osiągnąć moc odpowiadającą 1% globalnego popytu na energię. To odpowiada ponad 14 podwojeniom. Gdyby podwojenia następowały regularnie co trzy lata, potrzeba 40 lat wykładniczego wzrostu, zanim zaczyna być widoczna na **radarze globalnego rynku energii**. Także biznes, w którym obecnie działamy: naftowy, petrochemiczny i energetyczny charakteryzuje się dużą bezwładnością, związaną z licznym w dekadach cyklem życia instalacji, wieloletnim cyklem inwestycyjnym oraz wysoką koncentracją nakładów z powodu niepodzielności instalacji. Ze względu na cykl życia pojazdów (przeciętnie około 20 lat), podobnie bezwładny jest przemysł motoryzacyjny, który jest naszym klientem, zużywającym paliwa oraz wybrane tworzywa i produkty petrochemiczne, stosowane w **produkcji samochodów**.

Gdyby przyjąć tylko tę perspektywę, można powiedzieć, że megatrendy, zmieniające przyszłość sektora energii, w horyzoncie najbliższych 10 lat nie stanowią jeszcze realnego zagrożenia dla aktualnych modeli biznesowych w PKN ORLEN. Co więcej, nowa regulacja, wchodząca w życie z początkiem 2020 roku, dotycząca ograniczenia emisji siarki w transporcie morskim (tzw. regulacja IMO), już generuje dodatkowy popyt na paliwo diesla i ropę naftową, **poprawiając kondycję sektora rafineryjnego**. Jednak wszystko to razem tworzy dość ryzykowną pułapkę, w którą może zapędzić krótkoterminowe myślenie: skoro zagrożeń nie widać a biznes ma się dobrze, może warto by wzmocnić pozycję w tych obszarach, w których dzisiaj zarabiamy. Niestety inwestowanie w dojrzałe projekty innowacyjne (na poziomie TRL 7-10), czyli strategia naśladowcy, nie zmienia zasadniczo aktualnych modeli działalności i w dłuższym horyzoncie nie ogranicza ryzyka zderzenia się z barierami kontynuacji, wygenerowanymi przez globalne mega-trendy

(spadek popytu na paliwa naftowe, pogorszenie marż rafineryjnych). **Szansę na budowanie nowych obszarów biznesu dają jedynie inwestycje w uplasowanie się na nowych rubieżach rozwoju, czyli inwestycje w innowacje na wczesnym stadium zaawansowania technologicznego (TRL1-6).** Ze względu na długi okres dojrzewania takich projektów, inwestowanie trzeba rozpocząć już teraz, bo przejście z TRL 2-3 do TRL7-8 może zająć ponad 10 lat. Między innymi z tego względu PKN ORLEN inwestuje w Centrum Badawczo-Rozwojowe oraz porządkuje i wzmacnia swoją strategiczną agendę badawczą, by fizyczna infrastruktura mogła być wypełniona treścią prowadzonych tam prac badawczych i rozwojowych.

Barriere kontynuacji – poszukiwania rubieży rozwoju

Współcześnie świadomość ryzyka związanego z kontynuacją tradycyjnych modeli biznesowych jest dość powszechna. Wystarczy spojrzeć na trendy demograficzne. W 1970 roku na świecie żyło 3,7 miliarda ludzi, o połowę mniej niż obecnie, a zużycie zasobów naturalnych, takich jak biomasa, paliwa kopalne i minerały niemetaliczne, było trzy razy niższe. Prognozy wskazują, że w 2050 roku będzie nas o blisko 3 mld więcej, niż dziś. To tyle, ile obecnie liczą populacje Chin i Indii razem wzięte, a przy kontynuacji aktualnych modeli konsumpcji zużycie zasobów mineralnych co najmniej podwoi się. **Zaspokojenie potrzeb globalnej populacji, ponad 10 mld ludzi, bez zmiany modelu rozwojowego gospodarki światowej napotkałoby z jednej strony na barierę podaży wody, żywności i minerałów a z drugiej na barierę pojemności globu, gdy chodzi o absorpcję zanieczyszczeń i odpadów.** Czyli o kontynuacji modelu rozwoju nie może być mowy. Gdzie zatem szukać szans na dalszy rozwój? Gdzie leżą następne rubieże rozwoju obszarów naszego biznesu?

Pomaga w tym myślenie strategiczne i próba wyobrażenia sobie szans, które zostaną stworzone przez nowy układ sił na rynkach. Tego rodzaju refleksja jest dzisiaj szczególnie istotna właśnie w obszarze surowcowym, wśród tych firm, dla których ceny i dostępność odpowiednich surowców oraz koszty emisji i utylizacji odpadów determinują rentowność biznesu. W ostatnim czasie tempo wykorzystania kluczowych zasobów naturalnych – w tym powietrza, wody, minerałów i metali ziem rzadkich – stało się realnym wyzwaniem ekonomicznym. Konsumpcja metali w ciągu ubiegłego stulecia rosła naprawdę zadziwiająco. Ludzie używają teraz sześć razy więcej żelaza na osobę niż 100 lat temu, co wymagało 26-krotnego zwiększenia wydobycia rudy żelaza. W produkcji nowoczesnej elektroniki, od smartfonów i akumulatorów po zaawansowane systemy uzbrojenia, wykorzystywane są krytyczne metale, takie jak lit, miedź, uran, złoto i pierwiastki ziem rzadkich. Metale rzadkie są też szczególnie istotne dla technologii wykorzystujących energię odnawialną, takich jak samochody elektryczne i panele słoneczne. Na przykład, samochód Tesla wymaga około 7 kg litu (waga kuli do kręgli), a cienkie i tanie panele słoneczne potrzebują telluru, jednego z najrzadszych pierwiastków na Ziemi. **W opinii ekspertów ograniczona dostępność krytycznych metali i pierwiastków ziem rzadkich wpływa na proces transformacji sektora energii.** Wielu z nich zastanawia się, czy dostępność krytycznych pierwiastków będzie katalizatorem czy hamulcem tej transformacji. Konsensus ekspertów z przemysłu, agencji rządowych i środowisk akademickich przemawiających na konferencji na temat zasobów mineralnych, która odbyła się w grudniu 2018 na **Uniwersytecie Stanforda** można podsumować następująco:

- **Nowoczesny smartfon wykorzystuje większość pierwiastków z układu okresowego. Nowoczesna elektronika, niezbędna do rozwoju energetyki odnawialnej i cyfrowego, skomunikowanego transportu wymaga jednak bardzo niewielkich ilości krytycznych elementów i nie ma ryzyka, że ich w ogóle zabraknie. Jest natomiast ryzyko zakłócenia łańcucha dostaw.**
- **Te zakłócenia mogą mieć wiele form, w tym ekonomicznych i politycznych.** Na przykład, krytyczne i rzadkie minerały są często produktami ubocznymi znacznie większych operacji mineralnych, takich jak pozyskiwanie miedzi, więc jeśli spada cena miedzi, to produkcja tych krytycznych elementów będzie również zagrożona. Ważne jest także to, że produkcja wielu istotnych elementów koncentruje się w kilku zaledwie krajach, przede wszystkim w Chinach, które wydobywają 93% światowych pierwiastków ziem rzadkich. Gdyby porty w Chinach zostały zniszczone przez klęski żywiołowe, takie jak tsunami, miałyby to poważne konsekwencje dla handlu światowego tymi pierwiastkami i dla wiodących gospodarek.
- **Dlatego rośnie znaczenie mapowania obecności minerałów za pomocą najnowocześniejszych geofizycznych narzędzi obrazowania, takich jak LIDAR i obrazowania hiperspektralnego w takich krajach jak USA.** Jeśli USA ma rozpocząć ogólnokrajowy projekt mapowania geologicznego, należy to zrobić szybko, ze względu na istnienie około 12-letniego opóźnienia pomiędzy odkryciem złóż danego minerału i uruchomieniem jego produkcji.

W ograniczeniu ryzyka perturbacji w łańcuchach dostaw mogą pomóc trzy rodzaje innowacji:

- **Powiększające wydobycie.** Naukowcy wykazali, że warstwy gliny w dużych kraterach super-wulkanicznych na całym świecie (utworzone przez poważne erupcje prowadzącą do zawalenia się ujścia wulkanu) zawierają duże osady litu. **Jeśli zostanie opracowana technologia taniego wyodrębnienia litu z gliny, nastąpi dywersyfikacja globalnej podaży litu, który jest obecnie produkowany głównie w Chile i Australii ze źródeł innych niż glina, co może istotnie zmienić rynek litu w przyszłości.**
- **Redukujące odpady.** Innowacje technologiczne mogą również przyczynić się do zmniejszenia odpadów krytycznych

minerałów na etapie produkcji. Na przykład, około połowa neodymu, wykorzystywanego w materiałach magnetycznych łąduje na podłodze w fabryce, ponieważ tak wygląda proces produkcji magnezu.

- **Zmniejszające zużycie.** Naukowcy i inżynierowie badają sposoby dalszego zminimalizowania ilości krytycznych i rzadkich minerałów potrzebnych do elektroniki.

Przykład metali ziem rzadkich dotyka energetyki i transportu, ale nie jest wcale odległy od praktyki gospodarczej przedsiębiorstw z innych branż. Analogiczne problemy dotyczą wody, powietrza, surowców rolnych, a duże tempo wykorzystania kluczowych zasobów naturalnych jest dzisiaj już nie tylko problemem środowiskowym, ani też problemem CSR i PR na poziomie firm, lecz przede wszystkim realnym wyzwaniem ekonomicznym. Duże wzrosty cen surowców i rosnące problemy z ich dostępnością (np. kobaltu wykorzystywanego w produkcji baterii litowo-jonowych) sprawiają, że **dla wielu firm zmiana podejścia do aktywności w obszarze surowcowym jest jednym z pilniejszych wyzwań w zakresie długoterminowego rozwoju.** Nie chodzi jednak wyłącznie o ograniczoną podaż i wysokie ceny materiałów. Także klienci i inwestorzy stawiają nowe wymagania i dostrzegają ryzyko w kontynuacji dotychczasowych modeli biznesowych oraz nie chcą angażować się w przedsięwzięcia nadmiernie emisyjne lub nieodpowiedzialnie gospodarujące surowcami (przejawem tego podejścia jest np. głośna decyzja dużego banku o wycofaniu się z inwestycji w energetykę węglową). **Dalsza aktywność w modelu liniowym, nawet na krótszą metę, wymaga pogłębionej refleksji, czy inwestorzy nastawieni na długoterminowy zysk będą chcieli finansować tego typu przedsięwzięcia.**

Co robią liderzy?

Wydłużenie cyklu życia produktów tak, by klienci kupowali rzadziej, jest jak najbardziej możliwe. Nasuwa się jednak pytanie, skąd wtedy przedsiębiorstwa będą czerpały wartość? Bazowanie na agresywnym marketingu i „moralnym zużyciu” produktów – a więc nakłanianie klientów do wymiany posiadanych dóbr szybciej, niż wynikałoby z fizycznego ich zużycia – jest kuszące gospodarczo. Presja społeczna i rosnące wymagania w zakresie ochrony środowiska naturalnego oraz coraz wyższe kary za niespełnianie ustalonych norm – zarówno w Unii Europejskiej, jak i poza nią – nie tylko są odczuwalne dla firm, lecz w wielu przypadkach wywierają także wpływ na strategiczne kierunki ich rozwoju. Opłacalne staje się po prostu wyeliminowanie lub znaczne ograniczenie tego typu kosztów w ramach prowadzonej działalności. W raporcie „**Filary trwałego rozwoju przedsiębiorstw. Wizja, surowce, talenty**”, na przykładach firm, które już budują własną odporność, wdrażając domknięte modele biznesowe, przeanalizowaliśmy dlaczego i w jaki sposób to robią. Oto, co zaobserwowaliśmy:

Firmy wdrażające w praktyce strategię trwałego rozwoju wybiegają myśleniem daleko w przyszłość. Zamiast dostosowywać się tylko do obowiązujących regulacji – dążą do budowania odporności na przyszły, nieuchronny wzrost ich restrykcyjności. W krótkiej perspektywie, nawiązującej do obecnych warunków regulacyjnych, projektowanie modeli biznesowych domykających obieg surowców i odpadów nie wygląda jak na razie korzystnie. Nadal bardziej opłaca się produkcja w modelu liniowym i ponoszenie kosztów dostosowań. Jednak w miarę wydłużania horyzontu strategii przewaga modeli liniowych nad zamkniętymi topnieje i przekształca się w trwałe straty, a na końcu w osierocone aktywa. Jest bowiem niemal pewne, że zarówno ścieżki cen surowców, jak i krzywa kosztów dostosowań do rosnących norm ochrony klimatu i środowiska będą piąć się w górę. **Kierunek jest zatem jasny: należy tak projektować biznes, by zaspokajać potrzeby klientów przy jak najmniejszym zużyciu surowców.** Nie chodzi tylko o recykling, choć na tym robi się dobry biznes, ani o ograniczanie emisji i odpadów z produkcji, choć jest to bardzo istotne. **Ważne, by nie produkować rzeczy, które konsument szybko zużyje, wyrzuci i kupi nowe.**

Czy możliwe jest, mimo wszystko, utrzymanie modeli biznesowych opartych o silny popyt odtworzeniowy? Na jakich warunkach? Wydaje się możliwe, choć trudne. **Warunkiem trwałości biznesu jest domknięcie obiegów w gospodarce,** ponieważ przy obecnym wzroście konsumpcji i coraz większym zaludnieniu nie da się kontynuować rozwoju opartego na modelu liniowej transformacji surowców i materiałów w produkty użytkowe i odpady. **Restrykcyjność regulacji i opłat emisyjnych będzie rosła, ograniczając rentowność modeli liniowych.** Dlatego już obecnie firmy tak projektują swoje wyroby oraz tak organizują proces sprzedaży i relacje z klientami, by odzyskać zużyty moralnie lub fizycznie produkt. Licznych przykładów dostarcza motoryzacja. Wynikające stąd korzyści są wielowymiarowe: ograniczenie zakupu surowców, niższe koszty regulacyjne związane z utylizacją, wzrost efektywności, lepsze relacje z klientami, spełnienie oczekiwań inwestorów i łatwiejszy dostęp do długoterminowego kapitału. Sprzyja temu na pewno społeczny megatrend, by korzystać z usług bez konieczności posiadania ich na własność³. Trend ten jest już obecny w sferze mobilności i można przenieść go na wszystkie dobra trwałego użytkowania. Stopniowo musi dokonać się też zmiana we wzorcach konsumpcji. Oszczędność materiałów staje się czynnikiem sukcesu w tworzeniu produktów materialnych. Już obecnie obserwujemy zjawisko upraszczania produktów i obsługi większej części potrzeb poprzez digitalizację. Jednym z atutów samochodów elektrycznych jest ich mniejsza złożoność. Proszę też spojrzeć na produkcję mebli. W przyszłości trend upraszczania będzie jeszcze silniejszy. Z drugiej strony, jako konsumenci nie łatwo pogodzimy się z zaspokajaniem naszych potrzeb mniejszą ilością produktów. Nadal będziemy oczekiwali nowych wzorów co sezon. Wydaje się, że coraz większy udział w zaspokajaniu naszych potrzeb zajmą cyfrowe produkty i usługi, a wzory przemysłowe będą się zmieniały często – z tą różnicą, że nowy samochód i nowy sweter uzyskamy z recyklingu już wytworzonego materiału a nasz stary samochód i sweter wrócą do

producentów w formie odzyskanego surowca.

Czołowe przedsiębiorstwa energetyczne już dziś wydzielają podmioty, mające działać na bardziej elastycznych zasadach, w oparciu o nowe modele biznesowe – a być może także skorzystać z dostępu do finansowania niskoemisyjnych inwestycji na bardziej preferencyjnych warunkach. Łączy je długi horyzont myślenia i działania, liczony raczej w dekadach niż w latach. Przejawem tego jest przyjmowana przez nie wizja rozwoju, służąca jako kompas do nawigacji po oceanie niepewności technologicznej oraz regulacyjnej. **Firmy eliminują krótkowzroczność we własnej organizacji poprzez tworzenie strategii, która powinna sprawdzić się na przestrzeni paru dekad.** Mają konkretny operacyjny plan realizacji tej długoterminowej wizji, wdrażany krok po kroku od zaraz. **Realizacja długoterminowej wizji odbywa się przez „pączkowanie”** – rozwijanie kolejnych, drobnych przedsięwzięć innowacyjnych o charakterze *regenerative by design*.

Wiodące firmy skutecznie powstrzymują zapędy akcjonariuszy, którzy dążą do kwartalnej poprawy wyników spółek kosztem budowy długoterminowej przewagi. **Uzyskują finansowanie od długoterminowych inwestorów w zamian za „strategiczne myślenie”**. Długoterminowy kapitał inwestuje przede wszystkim w kreatywne kadry, które poprzez swoje projekty nadadzą wartość zasobom, rozwijanym w ramach kolejnych innowacyjnych przedsięwzięć. Dlatego **do stworzenia organizacji odpornej na krótkoterminowe wstrząsy i pokusy niezbędne są talenty – potencjał kadrowy nieograniczany sztywnymi regułami korporacyjnej gry**. Firmy, o których mowa, zatrudniają utalentowanych pracowników na kluczowych stanowiskach w organizacji, co nie oznacza jednak awansu na ścieżce menadżerskiej – ważny jest rozwój ekspercki. Do koordynacji pracy takich zespołów stosuje się zwinne metody pracy projektowej, zorientowane na błyskawiczne gromadzenie wiedzy i elastyczne dostosowywanie się do zmiennego otoczenia.

Przyszłość wygląda bardzo ciekawie, opcji strategicznych jest wiele. Wygrają zdecydowani na wdrożenie już teraz strategii zrównoważonego rozwoju.

Adam Czyżewski
Główny Ekonomista
PKN ORLEN

28 marca 2019

¹Strategiczne myślenie jest konceptem wprowadzonym przez Richarda Rumelta. Przedstawiamy je na podstawie [wywiadu opublikowanego w McKinsey Quarterly w 2007 r.](#)

²ACES od *Autonomous driving, Connectivity, Electrification of vehicles, Shared mobility*

³PAAS (*Product As A Service*)